JURNAL HELLENIC (XVII)

PEGAS

de POP Simion

Toți cei robiți cuvîntului trăim — ne spune memoria hellenică — sub semnul calului. Pegas, miticul cal al poeților, nu trebuie considerat ficțiune sau deșartă obsesie a anticilor. Pegas este leit-motivul de zbor, de vigoare și izbindă ; vreau să zic zborul ideii, al fanteziei, vigoarea creatoare, victoria în operă constructivă. Nu putem fi decît incintați pentru această efigie transmisă nouă de vechii greci, care distinge simbolic pe lucrătorul intru cuvînt. Povestea devenirii și autodevenirii calului inaripat e semnificativă, vorbitoare prin sine însăși. Îmi place că Pegas nu-i o apariție miraculos-mesianică, descinzînd din frumusețea și luminile orbitoare ale Olympului ; Pegas se naște din deznădejde și suferință, se întrupează — tragic — din sînoele gorgonei Meduza, ucisă de Perseu. A trebuit, așadar, să fie sacrificată singura gorgonă muritoare cunoscută de antici (Meduza avea corp de femeie, cap împodobit cu o claie de șerpi colcăitor-șuierători, dinți ascuțiți, de sălbăticiune, îi umpleau gura, ochii ei uriași și extatici, cu pupilele larg dilatate, fascinau și pietrificau pe oricine îndrăznea să-i privească), aripi îi țîșneau din spate și tot aripi îi țîșneau din glezne, iar locuința o avea — ca toate gorgonele — undeva la capătul lumii). Asta-i geneza calului inaripat, sugerînd talent, fantezie ardentă, puteri miraculoase, fascinație, forța nepereche a creației. Nu mă mir de loc că patria acestui cal fabulos sînt înălțimile Helikon, munte sălbatic-stîncos din Beoția, în care nebunaticul cal a lovit cu copita lui de mărgean, făcînd să țîșnească izvorul Hippocrene, fîntîna dătătoare de inspirație Astfel a devenit acest munte lăcaș al Muzelor. Și iar nu mă mir de loc că la poalele muntelui magic, la Askra, trăia, scria și își muncea ogorul Hesiod, poetul-țăran, pe care Pegas îl sluțise statornic.

Poate n-aș fi pe-a-ntregul credincios obsesiei mele intru Pegas dacă n-aș arunca punte peste milenii, mitologii și credințe, făcînd o (posibilă) paralelă între calul sacru și străvechiul cal heraldic al românilor — inorogul — calul cu corn în frunte, care avea (spune legenda noastră) puteri ieșite din comun. El, inorogul, dă semn, aură și simbol genezei neamului, descendenței nobiliare a oamenilor de la Dunăre și Carpați, o afirmă Dimitrie Cantemir ; motivul este reluat apoi de Nicolae Valahul (Nicolau Olahus) secretarul regelui Bela al 3-lea, umanist de talie europeană, care consideră inorogul simbol de românism și își face pecete personală cu acest semn heraldic, sub care va sta destinul, gîndirea și simțirea acestui mare bărbat al istoriei noastre. Regăsim, apoi, inorogul în steagurile și stemele dacilor liberi din comitatul Maramureș, fluturînd falnic asupra cetăților lor voievodale (cetăți de lemn) pe porțile monumentale, ornate cu pomul vieții, semnul soarelui și briul celtic al infinitului. Sînt, de aceea, îndreptățit să întreb : noi, cei de azi — cu știrea sau fără știrea noastră — nu stăm oare, în destule privințe, sub semnul inorogului, acest Pegas românesc, cal înaripat, cal de cutezanță, cal de zbor, cal de vis, cal de inspirație, cal de destin creator ? !

★

Calul Pegas a avut, de la început, funcție magică esențială : aceea de a apăra de rele pe cel în slujba căruia se află. Nu s-a întîmplat acest lucru în cazul lui Phidias, poet al formelor, al cărui Pegas a fost aspru, viclean și neîndurător, căci însuși destinul hărăzit marelui sculptor, făurind celebra statuie a zeiței Athena Războinica din Parthenon, Phidias avu cutezanța să zugrăvească pe scutul luptătoarei propriu-i chip ; este reprodusă bătălia dusă de Athena contra amazoanelor, context în care apare fizionomia ușor detectabilă a sculptorului sub înfățișarea unui bătrîn pleșuv, cu cap semeț, cu fața încadrată de o barbă rotundă, corp uscățiv, mușchiulos, care azvîrle un bolovan cu amîndouă mîinile. Acest orgoliu nu a plăcut contemporanilor lui Phidias, a fost socotit impietate, sacrilegiu, motiv ca sculptorul să fie înconjurat de ura oficialităților. Pegas-ul marelui sculptor a căzut, prin firea lucrurilor, în desuetudine. Dar magnifica statuie nu i-a purtat noroc creatorului ei nici altminteri. Din atelierul lui Phidias a dispărut o parte din fildeșul și aurul ce-i fuseseră date pentru lucru ; sculptorul a fost acuzat de hoție, vîrît în temniță și condamnat la moarte. L-a salvat poporul simplu al Atticei, care a făcut chetă, a plătit patruzeci de talanți pentru osîndit și l-a dus degrabă în Olympia, tărîm de pace și meditație, unde i-a construit un atelier : ici a făcut gigantica statuie hriselefantină a lui Zeus șezînd pe tron, capodopera lui Phidias, despre care marii greci din vechime spuneau că-i păcat să mori fără să o vezi.

Și totuși, nerecunoscători, potentații vremii nu dădeau doi bani pe calul sacru al lui Phidias, îl batjocoreau în plină zi și în plină Agoră, Pegas-ul acestuia era considerat o mîrțoagă, care inspiră milă și dispreț. Ce am a înțelege, peste milenii, din exemplul lui Phidias : că este o nesăbuință ca (orgolios și olympian, orbit de lumina de sine) artistul să-și zugrăvească propriul chip pe cele sfinte sau — alt unghi — nu da friu liber spiritului de autoadulare. Dar ce ne facem (îmi spune alt glas) : de cînd e lumea artistul n-a făcut altceva decît să-și impregneze cu propriul chip (spiritual și de simțăminte) toate lucrările în care l-a angajat destinul. Opera sa e un șir de multiplicate oglinzi ale sinelui. Înseamnă că însuși destinul de creator este o pătimire neîntreruptă. Se pare că da, acesta este un adevăr probat. Depinde pe ce fel de Pegas ai încălecat (dacă ai încălecat). În scrierile viitoare vom rosti alte pățanii cu Pegas, cal nebun și zodie grea.

Inginerul Günther Beltzug din Hamburg, dorind să-i vină în ajutor soției sale care se ocupa de cei trei copii mici, a realizat un agregat ce îndeplinește funcția de „femeie la copil". O apăsare pe un buton, dispozitivul se leagănă, pe alt buton răsună un cîntec. S-a aprins un beculeț roșu — semn că trebuie schimbate scutecele...

Pe strada Abesse din Paris, la etajul 1 al unei case, trunchiul unui copac iese dintr-o fereastră ajungînd pînă aproape de acoperișul clădirii. Turiștii nu contenesc să se mire de acest spectacol unic. Ei află că în apartamentul cu pricina locuiește un mare amator de plante, însă rădăcinile copacului, nimeni nu le vede, deoarece intrarea în apartamentul respectiv este „strict interzisă".

CEL MAI LUNG POD din lume măsoară 38,5 km. El a fost montat din 2 215 părți componente egale și unește cele două maluri ale lacului Pontchartrain (S.U.A.).

ÎN APROPIEREA lacului Kivu din Africa Ecuatorială se află vulcanul activ Kituro. Cînd lava izbucnește, temperatura apei din lac se ridică pînă la 80 de grade, iar localnicii pescuiesc pește fiert. Ultima „ciorbă de pește" a fost pregătită în anul 1956.

DUPĂ O PRELUCRARE termică specială, un aliaj metalic (cupru, mangan și aluminiu) transformă sunetul în căldură, devenind în acest fel un absorbant al zgomotului. Din acest material, realizat de specialiști americani, se pot confecționa pereții locuințelor precum și paravanele din interiorul lor.

LOCUL cel mai uscat din lume se află în regiunea Wady-Halfa din Sudan. În pustiurile „obișnuite", cantitatea precipitațiilor constituie în medie 1 mm. pe an, iar la Wady-Halfa aceeași cantitate revine la trei ani.

MICUL ORĂȘEL Ashselan din Alpii elvețieni reprezintă, pe bună dreptate, un adevărat coșmar pentru factorii poștali. De ce ? Populația orașului este de 3 274 locuitori din care 620 poartă numele Rorer, 358 — Omlin și 202 semnează Moos.

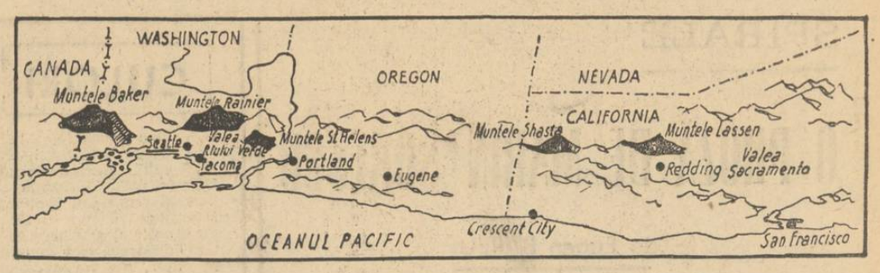

OCHII DE FOC DE PE CRESTELE CASCADELOR

• Cinci vulcani din Munții Cascadelor din California ținuți sub observație de specialiști pentru a preveni la timp populația

Populația Statelor Unite care locuiește pe coastele de vest, știe că această zonă se înscrie printre ariile vulcanice cele mai active ale țării. Cutremurele care au zguduit năpraznic, în anii din urmă, sudul Californiei le-au reamintit dureros acest adevăr, ce nu trebuie uitat. Se pare însă că noi amenințări, poate și mai grave, pîndesc din umbră, în special zonele dinspre Pacific situate la poalele Munților Cascadelor. În acest lanț muntos, cu piscurile aproape în permanență acoperite de zăpadă, se află cinci vulcani de ani și ani inactivi dar care, potrivit unor savanți de la Fresno State College din California, ar putea să erupă dintr-o clipă în alta, punînd în pericol o serie de orașe ca Seattle, Portland și Tacoma și vaste suprafețe din zona văilor Sacramento și Green River.

„Pericolul cel mai mare — este de părere dr. Ian Lange, profesor de geologie la Fresno State College — nu-l reprezintă scurgerile de lavă, ci uriașele revărsări de noroi și grohotiș pe care le-ar putea declanșa topirea rapidă a zăpezii și gheții. Muntele Rainer, de pildă, a acumulat, pe versanții săi, peste 7 kmc de zăpadă și gheață. Dacă temperatura din interiorul muntelui ar crește, atunci valea Green River ar fi acoperită de un fluviu de mocirlă și sfărîmături de rocă".

Nu numai Lange și colegul lui, dr. John Avent, dar și o serie de alți savanți reputați sînt de părere că vulcanii din Munții Cascadelor — Rainier, Beker și Saint Helens (statul Washington) și Lassen și Shasta (statul California) — ar putea deveni curînd activi, punînd astfel în pericol viața a sute de mii de oameni.

În sprijinul afirmațiilor lor, savanții citează cazul muntelui vulcanic Arenal din Costa Rica. Acest vulcan a dormit peste 500 de ani și se considera stins. Dar, în 1968, Arenal a erupt pe neașteptate omorînd peste 80 de oameni și devastînd zone largi de la poalele lui. Vulcanii din Cascade s-au dovedit mai activi, ultimele lor erupții fiind de dată mai recentă în comparație cu Arenal. Lassen, de exemplu, a erupt în 1914 și trezirea lui a fost una dintre cele mai violente cunoscute în ultimul secol în Statele Unite. Rainier a erupt în 1963 și lava și cenușa incandescentă au transformat în deșert cîmpiile de la poalele muntelui. Geologii știu, de asemenea, că cu 5 000 de ani în urmă, un uriaș val de nori s-a rostogolit de pe versanții muntelui Rainier, asfixiind zonele joase din Puget Sound pe o suprafață de 125 mile pătrate. Se crede că zona respectivă era populată doar de cîteva sute de aborigeni. Astăzi, însă, aici trăiesc peste 30 000 de oameni. „O dată cu dezvoltarea turismului în Munții Cascadelor, populația de la poalele munților vulcanici a sporit incontinuu — a declarat dr. Lange — și orice val de nori pornit de pe versanți ar însemna o teribilă tragedie".

Printre geologi există părerea că digurile construite pe riurile care se varsă în nord-vestul Pacificului ar putea limita efectele: golite din timp de apă, lacurile de acumulare ar putea încătuşa între malurile lor o parte din uriașele revărsări de noroi. Dacă prevederile geologilor nu se vor adeveri, atunci dimensiunile catastrofei ar putea fi, într-adevăr deosebite. Pentru a preveni o asemenea eventualitate, U. S. Geological Survey a inițiat un larg program de observare a vulcanilor din Munții Cascadelor. Rainier este în primul rînd vizat, fiind considerat cel mai periculos. De mai bine de un an, aici funcționează un seismometru ; au fost instalate, de asemenea, sonde care transmit, din timp în timp, temperatura versanților săi și au loc observații aeriene periodice și filmări în infraroșu. În plus, Lange și Avent țin permanent cei cinci vulcani sub strictă supraveghere, utilizînd un telescop special infraroșu, capabil să măsoare temperatura rocilor de la o distanță de peste 10 mile. Măsurile luate dau garanția oficialităților că o eventuală erupție a unuia din cei cinci vulcani din masivul Cascadelor va putea fi cunoscută din timp, în așa fel încît să se poată lua toate măsurile necesare preîntîmpinării unei catastrofe.

George NICOLESCU

COLOSEUMUL POATE FI VÎNDUT?

Faimosul Coloseum, monument al anticității romane, poate fi vîndut ? Această problemă s-a ivit din nou în momentul în care un industriaș american aflat la Roma, pe nume Thomas Merrick, a oferit statului italian suma de 600 milioane lire pentru a intra în posesia vestitului monument, punct de atracție pentru vizitatorii capitalei Italiei. Industriașul menționa că face lucrări importante de întreținere, cu ajutorul specialiștilor, și că monumentul va putea fi vizitat în continuare, bineînțeles contra unei sume de bani (în prezent nu se percepe nici o taxă de vizitare).

Cînd oferta industriașului american a devenit publică, un arhitect italian, Antonio Zimei, a făcut cunoscut prin presă că la rîndul său propune statului italian suma de un miliard și jumătate de lire pentru cumpărarea Coloseumului, cu scopul ca acest impresionant vestigiu al antichității romane să fie restaurat și pus în continuare la dispoziția turiștilor.

Semnalînd aceste două oferte, presa italiană sublinia că există un singur și decisiv inconvenient : Coloseumul aparține statului italian care nu-l poate vinde. Dar tot atît de adevărat este faptul că acest monument, unic în lume, are nevoie de grabnice restaurări estimate de specialiști la suma de 3 miliarde de lire. Extravagantele oferte au avut însă darul de a reactualiza o veche problemă, de a atrage atenția tuturor, că vestitul Coloseum se degradează cu trecerea timpului și că salvarea lui nu mai poate întîrzia.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

ZBORUL GIGANTULUI

• Un camion de 20 de tone cade într-un canal • Conducătorul auto dispare, însă cei doi copii ai săi, care-l însoțeau, sînt salvați.

Un camion articulat, de mare tonaj, transporta sticle goale. În dimineața zilei de 26 iulie, s-a prăbușit în canalul Albert, la Herstal. Accidentul s-a produs pe podul Herstal, deasupra căii de acces care dirijează vechiculele din Anvers (Belgia).

Jean Do Borger, conducătorul vehiculului, în care se aflau și doi dintre cei nouă copii ai săi, a trebuit să efectueze o manevră bruscă spre stînga, pentru a evita ciocnirea cu o mașină străină, care tocmai ieșise din artera de acces. Nu se știe precis ce s-a petrecut. Șoferul a pierdut controlul volanului și camionul s-a ciocnit de parapetul metalic al podului smulgîndu-l pe o lungime de 20 metri, mai înainte de a se prăbuși în canalul Albert.

„Zborul" giganticului camion de 20 tone, a durat cîteva fracțiuni de secundă de la o înălțime de... 15 metri.

Unul dintre cei doi copii care-și însoțea tatăl, Geert, în vîrstă de 14 ani, a reușit ca prin minune să sară din camionul primejduit strecurîndu-se prin spațiul eliberat în urma sfărîmării parbrizului. A izbutit să înoate în canal.

Al doilea copil, Dirk, în vîrstă de 12 ani, nu știa să înoate. Cu o mare prezență de spirit — cînd a văzut cu groază zborul camionului — s-a degajat din cabină. A găsit pe apele canalului o scîndură care plutea și a folosit-o drept plută.

Martorii oculari ai straniului accident au anunțat pompierii și poliția. Pînă la venirea acestora, au acționat ei înșiși, pentru a salva copilul cel mic. A fost internat în spital și a rămas sub observație. A suferit o puternică comoție, dar viața nu îi este în pericol. Pompierii au reușit să-l salveze și pe... înotător.

Tatăl celor doi copii, conducătorul autocamionului, a dispărut sub ape. Oamenii—broască l-au căutat zadarnic pe fundul apei. În cursul dimineții o macara de mare tonaj a scos din canal mașina și apoi remorca.

Nu mai există nici o speranță de a fi găsit și șoferul...

Frații Marthinsen (Willy 17 ani, Mette 13 ani, Doris 12 ani și Michael 7 ani) din orașul Ford (Anglia) s-a născut în aceeași z: la 28 martie. După datele specialiștilor un asemenea caz este destul de rar. Mai există două cazuri (în Norvegia și S.U.A.) în care trei frați s-au născut în aceeași zi. Interesant este faptul că cei patru copii mai au un al cincilea frate, născut tot în... luna martie, dar în ziua de 15...

Valuri uriașe „fură" doisprezece copii

• Unsprezece sînt salvați • Dramatica tentativă de salvare • Un tînăr curajos se avîntă în larg cu o barcă pneumatică.

Un grup de copii din Nervi, Italia, în vîrstă între 9 și 13 ani, prieteni din copilărie, se îndreptau într-o după amiază de sfîrșit de iulie a.c. spre țărm. Părinții le dăduseră încuviințarea necesară. Sosiți la țărm, l-au găsit închis pentru... renovare. Hotăriți să-și pună planul în aplicare — cu orice preț — s-au îndreptat pe plaja situată sub Colegiul Emiliani, din Nervi. Localitatea balneară se află situată pe Coasta de Azur italiană, la o mică distanță de Genova.

★

Era pe la orele 15.30. Pe plaja din Emiliani cei 12 copii se jucau cu mingea. Pe neprevăzute a apărut un val gigantic, urmat de alte două. Înalte de 30 metri, ele au înaintat vijelios pe plajă și au cuprins grupul. Numai doi micuți au reușit să se salveze. Ceilalți, ingroziți, au fost luați de furia valurilor — în larg. Unii dintre cetățenii aflați pe plajă s-au aruncat în mare. Alții au alergat la telefon, alertînd poliția, carabinierii, pompierii și salvarea.

În acele momente un tînăr de 19 ani a avut curajul să sară într-o fragilă barcă pneumatică. Uriașele valuri nu conteneau. Cu neprecupețite eforturi, plutind peste coama valurilor, a putut ajunge la copii. Pe unii i-a prins de păr, iar alții s-au agățat de ambarcație, care sub greutatea lor și-a pierdut echilibrul, răsturnîndu-se. A sosit elicopterul pompierilor, care a coborît scărița metalică. Copiii ridicau brațele strigînd după ajutor. Cu forța disperării ei au putut ajunge în preajma micii „antene" de salvare. Majoritatea copiilor au fost luați la bordul elicopterului, care din cauza supraîncărcării s-a văzut imobilizat. Cu multă greutate a ajuns cu bine pe uscat. În acest timp un polițist s-a aruncat în valuri, aducînd la mal alți doi copii.

După cîteva ore dramatice, se mai aflau în mare doar doi copii : o fetiță și un băiat. Ultimul a putut fi salvat. A rămas Flora, care se lupta cu furia valurilor. Elicopterul a ajuns la ea și fetița s-a agățat de scară. Un nou val uriaș a izbit-o cu furie. Flora și-a pierdut echilibrul și a fost cuprinsă de valuri. De pe țărm, un carabinier a observat scena. S-a aruncat îmbrăcat în apă. A ajuns la fetiță, a cuprins-o în brațe și cu o mînă s-a agățat de troliul întins de către pilotul elicopterului. De astă dată au ajuns sus, la bord. În drum spre spitalul din San Marino, însă, inima micuței Flora a încetat să mai bată...

★

Toți copiii au fost internați în spital. Sase dintre ei, care s-au ales cu diferite răni, au rămas acolo. Se vor însănătoși repede, însă în ochii lor se mai citește încă groaza clipelor trăite.

Roberto Scolto, în vîrstă de treisprezece ani, e un băiețel firav. Spune cu un firicel de glas :

„E ca și cum am fi avut un înspăimîntător coșmar. Nici unul dintre noi nu și-a putut da seama ce se întîmplă. Cînd am văzut năvălind monstruosul val am început să strigăm. Era prea tîrziu. Ne luase cu el. Eu știu să înot destul de bine, însă frățiorul meu Ștefano, nu știe. Nici măcar să facă pluta. Cînd, în sfîrșit, am putut deschide ochii, eram în larg. M-am îndreptat spre el. L-am zărît zdrobit de o stîncă. Sîngele îi curgea șuroaie din cap. L-am ajuns și l-am strîns în brațe cu toată puterea trupului meu. Așa îmbrățișați am încercat să plutim în așteptarea salvării".

(S-a petrecut recent în nordul Italiei)

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (4)

DRUMURI

de Al. CORNESCU

Am plecat de dimineață din Hanoi, îndreptîndu-mă spre Thai Binh, oraș important și centru regional, aflat la sud-est de capitală, la o distanță de 20 km în zborul păsării de ocean.

Cerne o ploaie deasă, care, însă, nu răcorește atmosfera. Dimpotrivă, umezeala face aerul și mai înăbușitor. Automobilul înaintează cu greu pe străzile aglomerate de biciclete și trebuie să mărturisesc că, în fața capacității șoferilor de aci de a se strecura printre vehiculele pe două roți, mulți așa ai volanului de pe la noi ar trebui să-și depună permisele de conducere. Cît despre viteză, aceasta este foarte redusă în oraș, dat fiind că rar ciclist să dea prioritate vreunui automobil. Nici pe șosele nu se poate merge repede : am urmărit indicatorul de viteză al mașinii ; niciodată n-a depășit 40 km. Și asta deoarece, pe șosele, bicicletelor li se adaugă autocamioanele care literalmente blochează lățimea drumului, rarele care trase de bivoli greoi — bivolii au altă treabă în acest sezon —, care se tîrăsc leneș purtînd încărcături incredibil de mari, nenumărați copii care sar permanent în fața mașinii, într-o învălmășeală gureșă din care nu pricep nimic și, în sfîrșit, craterele bombelor care au lovit căile rutiere și care s-au transformat, datorită ploii în mari băltoace, obligînd automobilul să îndeplinească, din cînd în cînd, rol de amfibie.

Părăsesc orașul străbătînd o ambianță adesea înfricoșătoare: covoare repetate de bombe de calibru greu au lovit în această zonă tot ce era întreprindere industrială sau casă de locuit, nod feroviar sau spital. Peste tot, ruine și iar ruine, iar printre ele adăposturi provizorii din bambus, în care se înghesuie cîte familii pot încăpea, sau cocioabe de lut sau, pur și simplu, șoproane, o infinitate de improvizații cărora cu greu li se poate spune locuință. De altfel, aici, în Vietnam, la capătul a peste trei decenii de război și, în special, la capătul celui din ultimii ani, multe cuvinte au alt înțeles decît cel cu care sîntem noi deprinși.. Încăpere, locuință, baracă, bordei — sînt vorbe cu un sens precis la noi, dar care acolo au cu totul altul, unul imprimat de îndelungata opresiune colonială și, mai ales, de acest război nimicitor și parcă fără sfîrșit. Nu știu cu ce-aș putea compara aceste construcții pe care le ferește de prăbușire doar tăria bambusului, aliatul dintotdeauna al locuitorilor de pe aceste meleaguri ! Nu știu cu ce-aș putea asemui viața grea a acestor oameni, care au găsit tăria morală a unei rezistențe încrîncenate și a unei hotăriri de a-și apăra libertatea, ce s-a transmis din generație în generație ! Din aceste mici așa-zise cartiere, ei pleacă în fiecare dimineață să muncească în fabrici, care, la ora actuală, nu sînt decît niște șoproane adăpostind mașinile și utilajele scăpate de urgia bombardamentelor, sau pe ogoarele măcinate și ele de explozii. Căci nimic din ceea ce numim noi fabrică sau uzină, sau agricultură nu are acolo același înțeles ci unul care se traduce printr-o incordare supraomenească, în scopul depășirii coșmarului ce se prelungește, prin ruinele lăsate și în aceste prime luni de pace, încă nesigură, discutabilă, amenințată.

...Și totul într-un peisaj natural de o rară frumusețe : o bețe vegetală de o mare varietate, în care se fac cu deosebire remarcate patrulaterele cîmpurilor de orez, întrerupte pe alocuri de parcele cu lotus — floarea purității, cum mi se spune că este considerată — perdelele de arbori flamboianți, bananieri, palmieri, cocotieri și iarăși bambuși, într-un desen care cuprinde o infinitate de nuanțe de verde, avînd ca fundal brunul Cordilierilor Truong Son ce-și înalță piscurile în depărtare.

În materie de transport, trebuie să existe un secret al înfrîngerii gravitației...

Mașina își face loc cu greu printre biciclete și-i afiu delicatului mijloc de transport pe două roți nebănuite întrebuințări. Punîndu-i-se un mic landou în față, bicicleta poate transporta două-trei persoane. Cu două platforme laterale, ea slujește la căratul recoltei de la cîmp, sau a unei mari cantități de cărămizi, sau de țigle, sau de piatră pentru repararea drumurilor sau cîte și mai cîte. În materie de transport, trebuie să existe un secret al înfrîngerii gravitației ; altminteri nu se explică greutatea obiectelor pe care le duc cu ei acești oameni mărunți de stat și delicați, nu numai cu bicicleta dar și pe umeri, cu ajutorul unor cobilițe din bambus, sau pe cap în coșuri împletite. Și totul fără a acuza vreun efort. Dimpotrivă, privind cum își cară poverile pe ulițele înguste, ei par destinși mai mult, par că dansează cu grație într-un ritm numai de ei știut. Grația e cu atît mai remarcabilă atunci cînd este vorba de femei, iar ele pot fi văzute la tot pasul îndeplinind cele mai dificile și mai complicate munci.

SPIRALE

O PROZĂ DE MARIN SORESCU

de Eugen BARBU

După o călătorie în Statele Unite şi prin Europa ce şi-a zis Marin Sorescu, poetul nostru cel mai în vogă ? Ia să dea el niţel pe-acasă, să vadă ce-i mai fac consătenii, rudele şi prietenii, pentru că legătura cu pământul, cum ştie toată lumea, nu este de dispreţuit. Fructul acestei călătorii pe ţarină se intitulează „La Lilieci". Lilieci fiind mai mult ca sigur, comuna de baştină a autorului volumului „Singur printre poeţi".

Aşadar ce se întîmpiă la Lilieci ?

În poemul numit sugestiv „*Nea Florea*", prozatorul ne vorbeşte despre *opincile viitoare* pe care le vede privind spinarea lui *Guţu-Guţu, un porc care se gîdilă* şi pe care autorul *îl încăleca prin curte în scopul de a speria găinile* (omisiunea timpului acţiunii ne pune în dificultate ; cînd l-a călărit M. S. pe Guţu-Guţu, înainte de a pleca pe Noul Continent sau după, întrucît se ştie că un porc trăieşte relativ puţin). Ce mai aflăm ? Că *nea Florea avea pămînt doar pe sub unghii*, ceea ce înseamnă că era sărac, deşi poseda porc ! Meseria lui nea Florea ? *Săpa gropi de vie şi îşi tachina nevasta, zicîndu-i cu tandreţe : „Minca-te-ar stelniţele !"* Deosebit de tragic este destinul lui nea Florea care *a căzut dintr-un car cu fîn şi-a rupt gîtul* (de fapt a rămas cu el ţeapăn). În poemul „*Lupta cu gărgăunii*", prozatorul face o puternică critică socială, arătînd că *era greu de găsit zahărul tos în sat, care sat nu se da în vînt după dulciuri* (de unde concluzia că Marin Sorescu a început să-şi scrie ca şi Şerban Cioculescu, *Memoriile*). Tot aici ni se relatează cum în urma unui accident oarecare *„mă pregăteam să fiu chior pe lumea asta, cu mare jale, ca unul Surdu care nici n-auzea !"* Din *Poemul momîlor* cităm o proză antologică : *„Asta-i arătura, uite, zice mama, cînd o-ncepe / să-nverzească, gata, puteţi sări şi-ntr-un picior dar pînă / atunci, aveţi de treabă, fiţi cu ochii-n patru. / Ne-a arătat ce-aveam de făcut"*. Preocupările lui M. S. în copilărie : *aruncam cu bulgări spre cimitir, studiam cîte o gărgăriţă"*, ceea ce după autor se chema *că faceam o treabă, aveam o funcţie.* În poemul *„De-a-n boul"* se vorbeşte despre *ciini bătuţi pentru neatenţie* şi despre *viţei care apucă papagaliceşte cîte un fir de iarbă* precum şi *despre capre care dau să se urce în frasin.* Tot aici o *femeie împarte colivă cu bomboane moi din cauza lacrimilor.* Dar, din cînd în cînd, prozatorul face şi calambururi, vorbind despre o *vedenie ieşită din comună şi de momentul oportunist.* În poemul *„Piscul cu Bojii"*, M. S. povesteşte că *fugind după curci, şi-a dat seama cît de hurducat e globul pămîntesc*, fapt pe care nu-l putea discuta cu păsările în cauză, în schimb pe *Ilie al Vetei*, amic la cataramă, *coleg de gîşte* şi aşa mai departe *pînă la vaci, îl putea întreba dacă a văzut vreo vulpe omorîtă de curcă*, lucru cu totul tulburător. În „Pălăria" ni se arată importanţa purtării pălăriei ! Scurt.

Nu sînt rare şi incursiunile filozofice asupra vieţii şi morţii, cum ar fi versul : *„Ce să mai cercetez ? Omul trebuie să moară de ceva cînd moare"*. În poemul „Desmoştenit" ni se arată cum prozatorul *„fiind avansat la coarnele plugului, nu a putut să schimbe şi condiţia boilor. Prian şi Murgilă care nu ştiau ce atitudine să ia"*. Autorul are şi amintiri de la un cutremur, cînd, zice d-sa: *se mişcaseră casele şi căzuseră cloţele de pe ouă de-au răcit puii"*. Iată acum şi descrieri şi dialoguri din poemul „La strigat" : *Aoleu, leo-leo, leoooo" / „Ce ţi-e, bădă ? / Mă trimiiissee / Cine, măăă ? / Lache a lui Pătru / În peţit... / (Lache se apropia şi el de 50 de ani / şi nu voia să se însoare / ca şi frate-său tîrziu) / La cine mă, ? / La Frusina lui Coadă (Asta murise de vreo ? Doi ani, de bătrîneţe) / Lumea ridea pe prispă cu coatele pe pridvor parcă ar fi / stat în balcon la un teatru mare / Cît satul. / Babele ştirbe îşi arătau cîte un dinte gălbior : Hi, hi, hi / Dacă nici aştia nu l-or urni / Taci să vedem ce mai boscorodesc / Aoleu, leo-leoooo ! Ce ţi-e, mă ? Au năvălit tătarii ? / La al lui Cînă / Ce vorbeşti, mă ? ; ce i-au făcut, măăă ? / I-au luat tapul în robie...".*

Maliţia sorescianâ apare şi în poemul „Ciudin" din care citâm : *„Jandarmul se purta galanton cu Ciudin, îl mai' lua pe la post / îi mai muta fălcile (care cui-cine ştie!) / După două-trei zile de cercetare îi da drumul ! N-avem probe / Păi, de ce mai purtaţi prăjina aia strîmbă în spinare, domnule jandari"*. În poemul „Nebunul", prozatorul precizează că *lui Costică i s-a dat drumul de la puşcărie pe bază că e nebun, iar femeile bătrîne îşi puneau problema unde o să ajungă, în Rai sau în Iad ? Costică zicea că nu mai are fierbinţeli în cap, dar îl doare impresia satului, aici în ceafa, cu toate acestea, popa îi tăia cu regularitate numele din Sărindare* (sau cum spune poetul : *Auzi dumneata, sării peste numele lui, ţuşti ! Îl sări*).

Cînd li s-au furat oile la alde Soreşti, autorul *a sărit drept în picioare, cînd concluzia era de-acum definitivă ; cel mai rău îi părea de berbec, mîrlea bine, era o mîndrie !"* şi terminâ cu blestemul *„să şi-l dea peste groapă, ăl de l-o fi luat !* Copil fiind, lui Sorescu, Craiova văzută din car, i-a lăsat o impresie deosebită, *poate şi asta conteazâ*, spune prozatorul, *aveam retina proaspătă, fără gunoaie"*. *Boii care erau umblaţi se orăşenizaseră întrucîtva şi mugeau la prozator cu un aer superior, Muuu! Ce ştii tu ?* (de fapt boii erau aceia care nu ştiau că prozatorul se duce pentru prima oară în viaţă la fotograf). Craiova *părea o mare de lumini aprinse*, ca *o pilpîială, ca de idei în cap... Făcea să tragi carul*, spune M. S., *o noapte întreagă, să vezi panorama civilizaţiei !"*.

În poemul „Necazuri" e vorba despre *o iarnă atît de rea încît îţi înghiaţă sufletul de frică şi faci ţurturi la gînduri, de frig"*. În universul sorescian apare *şi ciinele Gealap căruia îi era drag la Govie că toată lumea era gătită şi veselă.* În alt poem, *pe unul, din Seculesti l-a uitat mă-sa pe prispă şi-au scăpat porcii, au dat peste el şi l-au mîncat (, L-au mîncat, pur şi simplu, ptiu ! Fir-aţi ai dracului ! Să mai mănînci carne de porc...")*, concluzie autorul cu gravitate.

Întîlnind nişte vedenii, unui *anume Grigore i-au paralizat mîinile : „mîinile îi fluturau fără viaţă, ca nişte mineci / În locul lor, la numele Grigore, s-a adăugat porecla „Al moale"*. În poemul care dă titlul volumului, sîntem informaţi că : *„nicăieri nu mănînci o varză cu carne, mai gustoasă ca-n cimitir de ziua morţilor cînd se face pomană şi toate femeile vii se întrec în de-ale mîncării"*.

Este limpede pentru noi că Marin Sorescu l-a părăsit pe Prevert şi a trecut la Amza Pellea. Un singur lucru ne nedumireşte : de ce nu l-a pomenit şi pe orbetele ăla mic, de Sucă ?

P. S. Întrebuinţarea cuvîntului „poeme" se datoreşte, probabil unui greşeli de corectură. Ce-i drept, nu e folosit decît pe pagina de gardă...

CULORI

Materia şi stilul

de Aurel-Dragoş MUNTEANU

Într-o discuţie, la San Diego, pe malul Pacificului, în clădirea nouă a Universităţii California, Herbert Marcuse îmi spunea că intenţionează un studiu mai amănunţit al artelor şi al esteticii, deoarece este convins că, în viitor, ele vor avea un rol mai mare de jucat în viaţa semenilor noştri. Omul va trăi mai bine şi mai frumos, cum prezicea Marx. Mediul său va fi mai intens artistic, subliniind elementul decorativ, artificiul creat pentru plăcerea ochiului şi a simţirii. Unul din rolurile cele mai importante în revoluţionarea condiţiilor de viaţă revine aşadar picturii şi sculpturii, „obiectelor" semnificative, cu acţiune directă asupra oamenilor.

Poziţia autorului *Omului unidimensional* m-a impresionat atunci, dîndu-mi ciudata senzaţie a unei profunde neînţelegeri, a unei viziuni superficiale şi neconcludente cu privire la destinul artei. Încrederea în rolul preponderent al artei viitorului se baza pe supoziţia falsă, întreţinută de numeroase tendinţe contemporane, a rolului său decorativ, a condiţiei subalterne. Ar fi interesant de urmărit progresul organic, în chiar sînul picturii, care a putut naşte o asemenea presupunere. În primul rînd, vom observa că tendinţa cea mai firească, menită să constituie un limbaj plastic în sine, expurgat de motivul literar şi de „povestea" lucrării, duce pînă la urmă la decorativ. Tensiunea emoţională se converteşte, din păcate, în vizualitate excesivă. Gîndirea are nevoie de un element conducător, ea este prin excelenţă asociativă. Trăsăturile unui portret, jocul psihologic de pe chipul subiectului reprezentat sau chiar construcţia de planuri, liniile de fugă ale unui peisaj sînt un teren sigur. Ele permit un minimum de raţionalitate, indispensabil celui care vrea să treacă dincolo de „vedere" şi să constituie o realitate spirituală a operei. Lucrările lui Mondrian „figurează" şi ele un spaţiu, pornînd de la structuri geometrice, chiar dacă reduc elementul material. „Abstractismul" lor nu trece dincolo de ceea ce mintea a conceput ca formă esenţială, nu alunecă încă în iraţional. Spunînd „formă" ne amintim de subtila distincţie încercată de José Ortega y Gasset : *„Datorită formelor obiectelor, ce sînt recognoscibile, înţelegem tabloul ; datorită formelor de stil, tabloul ne desfată artistic. Să numim obiectele reprezentate „materia tabloului" şi să folosim cuvîntul „formă" pentru a simboliza stilul. Astfel pusă problema, urmăriţi drama ce se desfăşoară în orice operă de artă. Ceea ce dorim şi căutăm în această operă este forma sa stilistică ; dacă însă această formă ne-ar fi dată izolat, nu ne-ar interesa"*. Pentru a trăi, opera plastică are nevoie de un element străin sieşi, de o realitate care există şi în afara ei. A fost legitimă întrebarea : nu putem oare să scoatem din cîmpul tabloului ceea ce nu este de natură plastică ? Există artişti mari, fără îndoială, lipsiţi de un discurs inteligibil, bazîndu-se exclusiv pe adîncimea pastei şi pe compoziţia suprafeţelor coloristice. Mă gîndesc la Poliakoff, de pildă, format sub influenţa compatriotului său Kandinsky ! Pînzele devin o liberă speculaţie de forme geometrice, cu structuri masive şi contrastante, în culori vii, adumbrite prin tonuri delicate. Nu o dată s-a remarcat caracterul oriental şi decorativ al lucrărilor de după război, compoziţia mozaicală, atît de îndepărtată de pretextul ideal al picturii sale. De asemenea, Magnelli, nonfigurativ de cea mai pură înclinaţie, gîndindu-şi opera pe hîrtie gudronată, ajunge la planuri impresioniste, cu toată geometria riguroasă şi substanţa teoretică a demersului său artistic. Nu trebuie să neglijăm faptul că Magnelli a fost autodidact, privirea lui este mai curată şi reacţiile directe, fără cenzura unei adevărate conştiinţe estetice. Instinctul i-a spus marele adevăr : *„Caracterul de operă estetică, de creaţie artistică a tabloului este, bineînţeles, caracterul său de stilizare. Arta nu înseamnă lucrul aşa cum se află în afară de tablou, ci stilul ce i se imprimă în cadrul tabloului"* (Ortega y Gasset). De ce să nu renunţăm, atunci, la ceea ce nu este propriu picturii ?

În al doilea rînd au existat tendinţele agnostice, reducînd arta la expresia unor stări privilegiate, fără conţinut psihologic şi fără ideaţie propriu-zisă, izvorîte din credinţa că trebuie să abandonăm orice semnificaţie. Arta „reprezintă", ea nu spune nimic ! Ambele aceste tendinţe, cu pondere diferită în istoria picturii, au creat o stare ciudată de neîncredere în rosturile mari, de a extinde posibilităţile umane asupra naturii şi de a exprima trăirea plastică, în toată adîncimea lor. Mi se pare că artele nu înfrumuseţează numai viaţa omului, ci îi conferă o identitate. Mai bine spus, accentul important nu se află atît de mult pe contemplarea picturii, cît pe faptul că ea a fost creată, că a existat nevoia expresiei prin culoare. Noi, ceilalţi, ne regăsim în gestul pictorului care amestecă luminile pe pînză

Un autor, o carte

DICŢIONARUL DE PSEUDONIME

de Boris BUZILĂ

Timp de aproape cinci decenii Mihail Straje a practicat o publicistică literară liberă de orice intenţionalitate preconceputâ. Scria de toate, de la nuvele şi schiţe — chemare pasageră, a cărei unică expresie o constituie volumul de proză „Sora Emilia" — la cronica plastică şi mica monografie, de la traduceri eterogene la îngrijiri de ediţii.

Dar după ce, atîta vreme, preocupările sale publicistice nu s-au putut cristaliza în jurul unor repere distincte, aceasta şi fiindcă ocupaţia sa de căpetenie n-a fost scrisul, ci munca într-o instituţie, vechiul **violon d'Ingres** al acestui statornic şi devotat prieten al literaturii gestează tardiv o carte fără precedent la noi : **Dicţionarul de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor şi publiciştilor români** (Ed. Minerva).

Pentru cine nu realizează din primul moment importanţa acestei lucrări, se cere făcută precizarea că ea este întîi de toate un instrument de lucru pentru o largă categorie de cititori, o carte de referinţă, a cărei absenţă se resimţea. Pentru cititorul obişnuit, **Dicţionarul** prezintă interes ca operă de cuprinzătoare informaţie — un veritabil repertoriu al scriitorilor şi publiciştilor din România, „de la origini", pînă aproape de zilele noastre, şi, nu în ultimul rînd, ca o sursă de neaşteptate şi instructive surprize.

Stau de vorbă cu autorul care îmi demonstrează cu modestie că în elaborarea cărţii un rol de loc neglijabil revine... Întîmplării. Constatăm că ne cunoaştem de la Biblioteca Academiei unde, ani şi ani în şir, enciclopedistul nostru n-a urmărit decît o singură problemă, marile polemici şi controverse literare. Îmi arată mapele cu cele peste 7 000 de pagini transcrise în care se află dosarele tuturor „cazurilor" care au frămîntat istoria literaturii noastre. Din fiecare dosar ar putea ieşi cel puţin o broşură. Şi ce lectură pasionantă ! Iată şi cîteva titluri : „Beţia de cuvinte" : filmul exhaustiv al dezbaterii pe marginea faimosului articol al lui Maiorescu. Idem polemica „Artă pentru artă — artă cu

Mihail Straje văzut de Bob Bulgaru în 1935

tendinţă". Dispute declanşate de premieră şi recunoaşterea publică a unor lucrări dramatice, intrate azi în repertoriul naţional : „Suflete tari", „Vlaicu Vodă", „Omul cu mîrţoaga". Autori contestaţi, huliţi, reabilitaţi, în fine consacraţi, după domolirea patimilor : Panait Istrati, Ion Barbu, Coşbuc (învinuit de plagiat !).

— În timp ce parcurgeam acest uriaş material — îmi spune Mihail Straje — **m-am lovit de dificultatea din care avea să se nască** Dicţionarul **de astăzi. Unii dintre redutabilii polemişti se ascundeau în spatele unor pseudonime... Am încercat să descopăr cine sînt...**

— Merita osteneala ? Făcea oare să acordaţi credit unor polemişti care n-aveau curajul răspunderii ?

— Aceasta n-a fost decît ultima mea de hazard care m-a determinat să încep lucrarea... Cred că sînteţi convins şi dumneavoastră că a recurge la un pseudonim nu echivalează întotdeauna cu intenţia de a te disimula în semianonimat. Raţiunile pentru care poţi face uz de un pseudonim sînt multiple. Dorinţa de a da impresia de varietate în cazul, frecvent altă dată, cînd revistele erau scrise şi de un singur om, excesul de modestie şi cîte alte motive subiective ori obiective.

— Există cazuri cînd neidentificarea aparteneţei unui pseudonim a jucat renghiuri istoricilor literari ?

— Sînt destule. Nu rareori, chiar în studii foarte docte am găsit expresii cum sînt acestea : „despre cutare problemă, a mai scris", sau „s-a mai ocupat şi X". Şi este reprodusă, într-un context, după cum vedeţi, peiorativ, o semnătură despre care criticul crede că este a unui obscur şi care în realitate e pseudonimul unui autor important. Sau se confundă nume reale cu pseudonime. Multă vreme i s-a atribuit, cînd lui Anghel Demetriescu, cînd lui N. Pruncu, paternitatea unui text de denigrare a lui Eminescu, semnat Gr. Gellianu. Ei bine, eu am făcut dovada că nu este vinovat nici Demetriescu, nici Pruncu, că Gr. Gellianu nu era pseudonimul unuia dintre aceştia doi, ci un nume real.

— În literatura noastră, de cînd încep să apară pseudonimele ?

— Din cele mai vechi timpuri. De la obîrşie, aş zice. Paradoxal, nu ? Ştiţi cîte „pseudonime" a avut Udrişte Năsturel ? Vreo trei : Orest Năsturel al doilea logofăt ; Urîil Năsturel ot F ; Urîil Năsturel predoslov.

— Cum aţi stabilit apartenenţa pseudonimelor?

— Există şi o mare doză de risc. Pentru autorii în viaţă sursa de informare mi-au fost chiar ei. M-am bazat, de asemenea, pe numeroase izvoare scrise. Am evitat supoziţiile. Dar dacă sursa a fost viciată, implicit sînt eronat şi eu. Pot să vă spun însă că toate izvoarele scrise au fost văzute cu ochii mei, consultate şi înregistrate de mine.

— Ca orice Dicţionar, şi al dumneavoastră e perfectibil. Cum vă gîndiţi să-i remediaţi carenţele în eventualitatea unei reeditări ?

— Principalele cusururi ar fi faptul că nu este adus la zi, că se opreşte înainte de eliberare, la începutul deceniului al cincilea : că nu totdeauna sînt menţionate datele biografice, respectiv anul naşterii şi, cînd este cazul, al morţii, elemente pe care mi-a fost uneori cu neputinţă să le aflu. Apoi mai există unele omisiuni de care mi-am dat seama — le-am descoperit sau am fost sesizat — ulterior. Am strîns deja un mare număr de fişe care ar putea completa lacunele. De aceea, la sfîrşitul preliminariilor cu care începe cartea am solicitat concursul cititorilor, îndicîndu-mi acolo adresa pentru ca aceştia să-mi scrie, atunci cînd consideră că mi-ar putea fi de folos.

ECOURI

UN CUPLU inedit în cinematografia mondială : actriţa Barbra Streisand va fi vedeta principală a filmului „Văduva veselă" (după faimoasa operetă de Lehar), iar regia va fi semnată, surprinzător, de Ingmar Bergman.

LA VÎRSTA de 96 de ani, Pablo Casals a dirijat în oraşul San Juan din Porto Rico cu prilejul tradiţionalului „Festival Casals".

CHARLES BOYER, în vîrstă de 73 de ani (apariţii în 75 de filme), a acceptat să participe la realizarea filmului „Tumultul vieţii" în care (în ciuda vîrstei sale) va interpreta rolul unui educător, e adevărat cam vîrstnic.

Literatura, pictura, muzica îi îndeamnă mereu pe actori să-şi trădeze vocaţia. Muzica uşoară este însă principalul teritoriu în care îşi încearcă talentele. Încă o actriţă de film s-a lansat în muzica uşoară : Pascale Petit.

GUSTAV HOLOUBEK („Legea şi forţa"...) cunoscut ca interpret de teatru şi film, a hotărît să adapteze pentru ecran în calitate de regizor drama marelui poet romantic polonez Juliusz Slowack, *„Mazepa"*.

GENEVIEVE BUJOLD („Anna celor 1 000 de zile") este interpreta principală a filmului canadian „Kamovtaska" datorat lui Claude Jutra, un rechizitoriu împotriva obiceiurilor ultrapuritane şi a unei societăţi anchilozate de religie. Acţiunea se petrece în secolul trecut.

IRENA KAMIENSKA, cunoscută pînă acum ca documentaristă, debutează în lung metrajul artistic cu *„Semn"* după povestirile scriitorului polonez Kazimierz Orlos. Filmul ce se ocupă de problema responsabilităţii faţă de copii are ca interpreţi pe actorii Teresa Lipowska şi Krzysztof Kawalewski.

KAREL KACHYNA, al cărui film „Sar din nou peste băltoace" a putut fi de curînd văzut de telespectatorii noştri, împreună cu Ota Hofman, semnează tot o peliculă destinată copiilor „Tren pentru staţia Cer", ai cărei eroi sînt un băiţel şi o fetiţă.

MICA ENCICLOPEDIE

A doua artă a poetului

de L. SĂRĂŢEANU

A fost citată des butada lui André Gide care, întrebat cine este cel mai mare poet al Franţei, a răspuns : „Victor Hugo, din păcate". *Dar dacă această apreciere malitioasă a fost reluată şi pentru a se sublinia elementul de evidentă nedreptate pe care-l conţine acel „din păcate" al autorului „Pretextelor" nu e mai puţin adevărat că Victor Hugo însuşi a oscilat un timp între literatură şi o altă artă în care el a excelat, şi anume grafica.*

Pasionaţii admiratori ai „Legendei secolelor", ai „Mizerabililor", ai lui „Hernani" şi ai atîtor lucrări datorate ilustrului poet, prozator şi dramaturg, ar fi cel puţin uimiţi dacă ar şti că acesta spunea deseori intimilor : „Ce păcat că nu m-am făcut pictor". Şi cine a vizitat casa memorială din Place des Vosges, situată în acel bătrîn şi fermecător cartier atît de parizian al Marais-ului, a putut înţelege că Victor Hugo, atît de realizat în literatură, avea totuşi temeiuri să regrete faptul că nu şi-a închinat mai mult timp desenului şi picturii. Într-adevăr, peste 350 de lucrări ale artistului ornează pereţii celei mai mari săli de la etajul I al venerabilei case-muzeu, sau sînt expuse în vitrinele instalate în aceeaşi sală. Ele vădesc un remarcabil talent în plastică şi, totodată, stăpînirea unor tehnici diferite : creion sepia, guaşe, acuarelă. Un loc deosebit îl ocupă peisajele marine. Mina sigură a artistului a surprins în inegalabila ei varietate poezia oceanului, cutremurat de „lumini şi de umbre", albit de spuma valurilor aurit de razele soarelui, transformat în imensitate arginţie de reflexele lunii. Majoritatea peisajelor marine au fost realizate în perioada în care Victor Hugo, în conflict cu Napoleon al III-lea, pe care îl calificase în vestitul lui pamflet „Napoleon cel Mic", a fost nevoit să se refugieze pe Insulele anglo-normande din Marea Mînecii. Din acea perioadă se păstrează şevaletul şi uneltele pe care artistul le-a folosit realizînd peisaje care rivalizează cu excepţionalele lui descrieri din paginile de proză.

Alături de peisajele marine, colecţiile de grafică ale muzeului din Place des Vosges conţin portrete, naturi moarte, scene de interior. Tot aici sînt o parte din cele peste 600 de desene ce se cunosc a fi fost realizate de mîna lui Victor Hugo. Celelalte se găsesc fie în alte muzee, fie în colecţii particulare. Şi fiecare dintre lucrările lui de grafică îşi are povestea aparte. O poveste adeseori răscolitoare ca aceea a portretului lui John Brown. E o lucrare-protest. John Brown, alb american, se ridicase împotriva sclavajului sudist. La el în „Dixie-land", mai precis în statul Virginia, organizase în 1859 o răscoală a negrilor. Dar autorităţile l-au prins şi l-au spînzurat. Un val de proteste în întreaga lume progresistă o întîmpinat cumplita represiune. Victor Hugo scria clocotitor : „Washington îl ucide pe Spartacus ; e mai cumplit decît uciderea lui Abel de către Cain". Şi pentru a-l celebra pe martirul libertăţii ucis departe dar aflat atît de aproape de inima sa, poetul a voit să-i creioneze şi portretul. Icoana nobilă şi tragică a lui John Brown l-a urmărit pe Victor Hugo. El a revenit mereu asupra portretului căutînd constant să-l îmbunătăţească şi să-i dea cît mai multă forţă. Se cunosc trei versiuni definitive ale portretului lui John Brown. Una dintre ele se află la Luvru, alături de opere ale celor mai mari artişti plastici.

Un alt desen zguduitor al lui Victor Hugo este cel al copilului-erou — Gavroche. Acesta nu trăieşte numai în paginile „Mizerabililor", ci şi în seria „Creioanelor" la care a meşterit vreme îndelungată artistul. Conturat doar în cîteva linii, micuţul stă chircit, cu genunchii la gură, cu capul plecat, gînditor, cu privirea inteligentă pierdută în depărtări. O pasăre i s-a aşezat, familiar, pe umăr. Părul copilului atîrnă în dezordine ; hainele sînt numai zdrenţe. Pe buzele eroului fluturâ un zîmbet amar. Desenul e simplu, dar de mare expresivitate. Sub el sînt două cuvinte scrise de poet : „Gavroche rêveur" — „Gavroche visător". Ele reprezintă o dovadă în plus a adîncimii şi înţelegerii cu care Hugo a ştiut să-l vadă pe eternul „gamin" („strengar") al Parisului, care, în faţa altora se dovedeşte gureş, cu replica iute şi tăioasă, poznaş nevoie-mare, dar care, atunci cînd rămîne singur ştie să se lase furat de gînduri şi să-şi plîngă amarul cu discreţă demnitate. Şi, ceea ce pare deosebit de semnificativ este că acest mare vrăjitor al cuvîntului care a fost Victor Hugo, înţelegîndu-l şi iubindu-l pe Gavroche, nu s-a declarat mulţumit numai de nemuritorul portret pe care i l-a plăsmuit în paginile „Mizerabililor", şi a ţinut să adauge şi acel desen care te face să te gîndeşti la vorbele lui, cel puţin ciudate : „Ce păcat că nu m-am făcut pictor".

„Bouvard şi Pecuchet", cei doi eroi ai romanului neterminat al lui Gustave Flaubert, vor fi încarnaţi de actorii Miroslav Horniček şi Jiri Sovak într-un serial de televiziune format din 10 episoade regizate de Jaroslav Dietl.

UN CEAS ÎN NATURĂ

de Constanţa BUZEA

Eu am găsit în lume o livadă, cea mai frumoasă, cred, între livezi,
Sub cerul împăienjenit cu norii, cu păsările fluierînd fluid.

Să stai ascuns şi să te doară poate mai mult decît o rană tot ce vezi.
Să nu te temi de timp, de întîmplare, un ceas pe zi să redevii candid.

O stare de continuă luminâ, pe cînd delirul ierbi-i fără sorţi
Sub coasă, într-o liniştе vecină cu mirosul ce florile înclină;

Din clătinare-şi face parcă vină, ca pentru neamul ei întreg de morţi
Care din an în an ridică brazde şi-atrage fluturi, cu nădejdi de bine.
Amestecîndu-i în singurătate cu-aroma unei case de albine.

Dar tu eşti bucuros să mă contempli, la-ntoarcere, cînd numai gînduri sunt.
Nu vei intra acolo niciodată, să fii tu ţinta-ntîi cînd trag cosaşii,

Să te deprinzi cu zorul lor mărunt, în centrul universului rotund
Să fii un ceas, să-l stăpîneşti cu paşii.

Şi mi se face frig că n-am putere, că nu te ocrotesc, şi tu nu vrei
Să-ţi inventezi, dacă nu vezi livada, un loc unde să chemi tu ochii mei.

Ce ne rămîne, simt, e contemplarea făpturilor care mai ştiu să fie
Intru natură, cînd din ea se zbat la cotituri stafii în agonie ?

Sunt gata, ca un păcătos de rînd, să-mi părăsesc livada, ceasul calm.
Sunt gata să-ţi urmez oriunde singur te-ai odihni, ai reciti un psalm.

Cînd, mai demult, întemeindu-mi viaţa, credeam că suntem fructe şi vecini.
Tu eşti mîncat acum de nostalgia unor bătrîne, rupte rădăcini.

Clepsidra

MUZEUL DIN ŢARA DE SUS

de Constantin VIŞAN

Aflîndu-se în faţa splendorilor din frescele de la Arbore, o poetă cu intuiţii de arheolog s-a gîndit că este exclus ca vatra din care s-a înălţat spre cerul Ţării de Sus asemenea minuni să nu mai păstreze în sînul ei neştiute diamante. N-a trebuit să caute prea mult. La cîteva sute de metri de ctitoria hatmanului Luca Arbore, Florenţa Albu l-a descoperit pe Toader Hrib. Un bătrîn falnic la chip şi înţelept la vorbă, care, după cum i-au spus oamenii are obiceiul de-şi înseamnă într-un caiet tot ce se-ntîmplă în sat la Arbore şi în lumea cea mare. „Şi mai are Toader aista al nostru o boală care nu se mai află pe-aici pe la noi : să strîngă tot ce găseşte mai de preţ în pămînt ori prin podurile cele vechi. E plină casa lui de ce nici cu gîndul nu gîndeşti. Zice că privindu-le, cei tineri să ştie cum or trăit moşii lor".

Manuscrisul anonim din casa bătrînului ţăran Toader Hrib a devenit după scurtă vreme cartea pe care acum toată lumea o cunoaşte sub numele „Cronica de la Arbore". Comorile de înţelepciune, frumuseţile de limbă adunate în acest letopiseţ ţărănesc s-au bucurat de aprecieri entuziaste în presă. Toader Hrib a vorbit la radio, a apărut pe micul ecran. L-am ascultat şi l-am privit cu sentimentul că mă aflu în faţa unui bărbat deosebit. De fiecare dată, însă aceste apariţii erau prea fugare. Aş fi vrut să-l cunosc mai pe-ndelete.

Pretextul unui drum pînă la casa bătrînului cronicar mi l-au dat mănăstirile. Pe care le mai văzusem de cîteva ori. Dar te poţi sătura vreodată de albastrul Voroneţului şi de miniaturile de la Dragomirna ? De măreţia Putnei şi de liniştea Moldoviţei ? După reîntîlnirea cu nestematele acestei diademe a Nordului iată-mă urcînd în Deal la Ţapul, la Muzeu. Căci casa lui Toader Hrib este un veritabil muzeu. Cum altul nu se mai află. Un bătrîn înalt, fălos, cu umeri de hatman, cu cap de consul şi haine de ţăran bucovinean trebăluieşte prin ogradă. Îl recunosc pe autorul „Cronicii de la Arbore". Pe prispa casei un paner mare plin cu cireşe. — Doar ce le-am cules, ospătaţi-vă ! Sînt pietroase şi reci. Ne mai aduce şi vin de smochine. Ochii mei caută însă spre obiectele care umplu curtea, prispa, faţada casei.

— Muzeul s-ar afla închis — ne spune gazda cam încurcată. Dar pentruc-aţi venit atîta drum, să vă arăt, totuşi, ce ispravă am făcut şi eu aici la Arborea.

N-am să vă înşir piesele acestui muzeu imaginat de Toader Hrib. Mai potrivit ar fi să le vedeţi singuri, arătate cu nuieluşa de alun de cel care le-a adunat într-o viaţă de om. Să ascultaţi fără intermediar explicaţiile acestui director de muzeu cu numai patru clase primare. Se dovedeşte rînd pe rînd arheolog, istoric, geograf, numismat, etnograf, moralist, critic de artă, sociolog, folclorist, restaurator. Lecturile sale sînt neobişnuit de întinse. Fără însă ca acestea să-i fi alterat substanţa primordială, esenţa ţărănească. Evocîndu-l mă gîndesc la Neculce şi la Creangă, la miniaturile lui Anastasie Crimca şi la toţi meşterii care au pictat cu cer pămîntul Moldovei.

Cînd ajungeţi la Arbore, întrebaţi de Muzeul lui Toader Hrib. Îl veţi găsi fără prea mare greutate, chiar şi în lipsa indicatoarelor, datorată unor edili locali incapabili să înţeleagă că lucrarea consăteanului lor cinsteşte nu doar numele Toader Hrib ci toată comuna Arbore, ingeniozitatea poporului de la Apa Dunării şi de la Munţii Carpaţi.

CLASAMENTUL

REVISTEI ŞI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreţi de teatru, film, muzică uşoară şi populară, recurgem la concursul dv., stimaţi cititori, rugîndu-vă **să decupaţi formularul alăturat şi să ni-l trimiteţi completat pînă la data de 15 septembrie 1973** (data poştei locale).

Cu ajutorul preferinţelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine consideraţi că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru.**
- **Cele mai populare actriţe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme româneşti.**
- **Cele mai populare actriţe din filme româneşti.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actriţe din filme străine.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică uşoară.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie.

Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele mai multe din sufragiile dv. şi va fi dat publicităţii în revista noastră şi în Almanahul „Magazin" pe anul 1974.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI

ŞI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . din . . . . . consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :

1. Actor de teatru . . . . . .
2. Actriţă de teatru . . . . . .
3. Actor de film (românesc) . . . . . .
4. Actriţă de film (românesc) . . . . . .
5. Actor de film (străin) . . . . . .
6. Actriţă de film (străin) . . . . . .
7. Interpret (ă) de muzică uşoară . . . . . .
8. Interpret (ă) de muzică populară . . . . . .

TEHNICA ANTIPOLUANTĂ

MAȘINA DE ȚESUT ROMÂNEASCĂ E MAI PUȚIN ZGOMOTOASĂ

În țesătorii, soluțiile tehnice, originale, propuse de un grup de cercetători de la laboratorul pentru combaterea zgomotului și vibrațiilor (din Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii) au făcut ca nivelul de zgomot la mașina românească de țesut să coboare sub limitele admise de norme.

Ar fi suficient să arătăm „un singur factor" dezvăluit de cercetările efectuate pentru a demonstra importanța luptei impotriva poluării sonore. Ne referim la bolile datorate zgomotului și vibrațiilor care reprezintă, în ultimii cinci ani, 17,1% din totalul bolilor profesionale declarate și 84,3% din totalitatea îmbolnăvirilor provocate de agenți fizici. Recenta lege privind protecția mediului înconjurător prevede un ansamblu de măsuri a căror aplicare tinde să asigure menținerea și îmbunătățirea calității mediului, corespunzător cerințelor desfășurării armonioase a vieții și activității umane. În acest sens se înscriu și rezultatele obținute de colectivul de cercetători format din dr. ing. **A. DARABONT**, ing. **I. IORGA, M. TĂNDĂREANU** și **GH. DĂSCĂLESCU** din cadrul laboratorului pentru combaterea zgomotului și vibrațiilor. Ele au constituit, de altfel, tema unui contract de cercetare încheiat între Centrala liniei din București și Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii, al cărui colectiv a abordat problema combaterii zgomotului la mașina de țesut fabricată de I.U.I.U.-Tg. Mureș tip L. 5-4x3 pe baza licenței acordate de firma italiană Officine Galileo.

După cum se știe, mașinile de țesut constituie în industria textilă cele mai puternice surse de zgomot. Măsurările făcute la tipul de mașină L.5-4x3, au arătat că nivelul de zgomot al acestora depășește limitele admise de Normele republicane de protecția muncii (curba Cz 85). Reiese de aici și importanța și urgența găsirii unei soluții.

„Problema combaterii eficiente a zgomotului la mașinile de țesut cu suveică — ne spune dr. ing. A. Darabont — **era cu atît mai dificilă cu cît încercările semnalate în literatura de specialitate din străinătate au dus la rezultate modeste. Respectiv la atenuări ale nivelului de zgomot de 5—7 DB pe componente și 3—4 db la nivelul global".**

Ca atare, atenția cercetătorilor noștri a fost îndreptată spre combaterea zgomotului la sursă și spre împiedicarea propagării zgomotului în mediul înconjurător. De la a formula ideea la găsirea unei soluții, drumul este nu numai... lung! Măsurările de zgomot au scos în evidență faptul că subansamblurile care au pondere mai mare la creșterea nivelului de zgomot sînt: suveica (lansarea și frînarea ei), picherul, sabia de lansare, camele de lansare, casetele, ramele ițelor, reductorul și pirghiile de la mecanismul de lansare. Deci, trebuiau toate aceste date incluse în „problemă". Soluții de combaterea zgomotului au constat, evident, în aplicarea unui întreg complex de modificări la aceste piese. Ce au însemnat ele, practic?

„Experimentarea soluțiilor de combatere a zgomotului — ne încredințează tov. dr. ing. A Darabont — **s-au efectuat la Fabrica de stofe „Argeșeana" Pitești. Măsurile au indicat atenuări ale nivelului de zgomot pe componentele spectrului de 14—15 DB. nivelul de zgomot fiind situat în aceste condiții sub limitele admise de curba Cz 85, conform normelor în vigoare. Deosebit de important este și faptul că soluțiile propuse nu influențează cu nimic productivitatea mașinii și nu incomodează țesătoarea în intervențiile sale asupra mașinii. De asemenea prețul de cost al dispozitivelor aplicate este redus".**

Iată prin urmare soluții originale românești care aduc un răspuns necesar unei probleme atît de importante. Firește s-ar putea pune întrebarea: nu ar fi mai eficientă realizarea de noi tipuri de mașini de țesut, care, din fabricație să aibă nivelul de zgomot redus? Da, numai că pentru ca toate mașinile vechi de țesut să poată fi înlocuite cu tipuri noi, ar fi nevoie de un interval minim de 20 de ani, ca să nu mai punem în discuție că un tip perfecționat silențios, ar fi și mult mai costisitor.

Ce se prevede pentru viitor în acest sector? În ultimul timp s-au realizat mașini de țesut de construcție specială, de pildă mașini cu graifăr, cu jet de apă sau de aer, cu protectil ș.a. Sînt însă încă în faza de dezvoltare, de perfecționare. Pînă atunci, combaterea zgomotului și vibrațiilor în acest domeniu se realizează prin alte diverse căi — înlocuirea unor piese sau ansambluri de piese, care reprezintă surse de zgomot, cu alte piese sau mecanisme silențioase; împiedicarea propagării zgomotului primar de la sursă la urechea muncitorului, prin utilizarea carcaselor și a ecranelor fonoizolante; utilizarea mijloacelor individuale de protecție a auzului; reducerea nivelului zgomotului secundar (reflectat) prin insonorizarea halei respective. Dacă am amintit toate acestea este pentru a sublinia nu doar importanța rezultatelor obținute de cercetătorii români dar și necesitatea și urgența generalizării aplicării lor.

Catinca MUSCAN

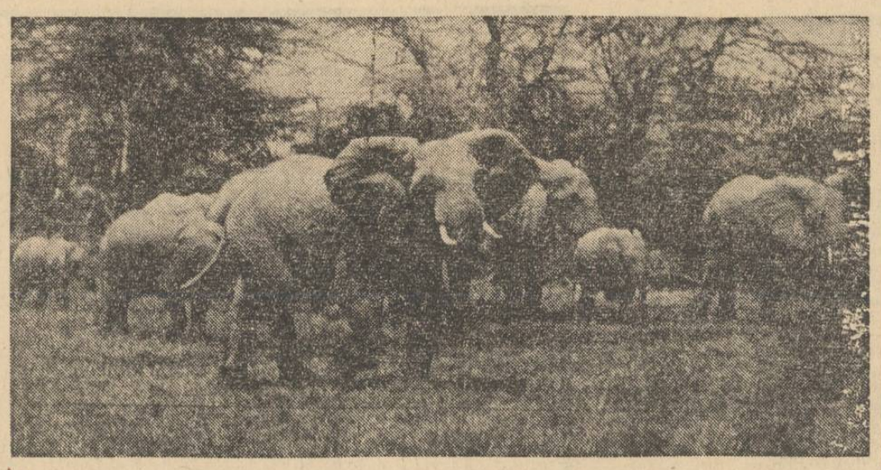

Legendă sau realitate?

Ca de fiecare dată în fața unei legende, a unui mit cu intinsecou, istoricii și arheologii încep să caute simburele de adevăr sub învelișurile de fantezie create în timp. Era firesc așadar ca știința să deschidă o „anchetă" în cazul lui Lancelot și al lui Arthur, adunîndu-se orice date aflate în cronici pentru a se ști... identitatea reală. Cine era Arthur? Ce-a făcut în viața sa reală? Unde a trăit? Faptul că unele cronici istorice îl menționează, că în Analele din Cambria se arată că a fost învingătorul saxonilor la muntele Badon în anul 518 și că a murit la Camlann înseamnă că legendele, create în jurul acestui personaj, au pornit de la o realitate. Arthur a existat. Printr-o serie de săpături arheologice încep să se adune mărturii materiale care sînt confruntate cu „informații" desprinse din... poeme. Într-unul, de pildă, este vorba de 300 de cavaleri. La bătălia de la Badon, ca și la cea din Cadbury, ar fi putut fi oreo mie de oameni în jurul căpeteniei Arthur și aceasta ar corespunde dimensiunilor fortăreței descoperite în sud-vestul Angliei. Michèle Masson, relatînd în revista „Science et Avenir" despre așezările și obiectele găsite la Cadbury", scrie: „descoperirile arheologice prezintă un interes cert, dar ar putea dezamăgi pe cei care așteaptă dezvăluiri senzaționale. Totul demonstrează cu evidență că Arthur nu a fost rege". Era un comandant plin de calități, fără îndoială, care a încercat să-și apere provincia. Arheologii au găsit nu numai fortificații dar și fundațiile unei clădiri dreptunghiulare, în lemn, în vîrful colinei. Un edificiu de 19 metri lungime și 10 lățime. Mărimea lui și poziția centrală pe care o ocupa în fortăreață arată că, probabil, aici trăia Arthur între două bătălii.

O miniatură franceză datînd din secolul XVI. ilustrînd celebra legendă a cavalerilor mesei rotunde.

CANCERUL ÎN FAȚA „BARICADELOR" IMUNITARE

Organismul dispune de un foarte eficient sistem de apărare imunitară. Orice tentativă de invazie a unor celule străine este respinsă. Aceasta se întîmplă bineînțeles, cînd sistemul de apărare imunitară funcționează perfect. Posibilitatea formării unei tumori maligne a fost explicată în ultima vreme prin slăbirea sau defecțiunea acestui sistem. Într-o cauză sau alta. Un cercetător canadian, Guy Laroye, de la Institutul de cancer din Ontario, a observat însă că răspunsul imunitar variază foarte mult de la individ la individ și că deci, lucrurile sînt cu mult mai complexe decît se credea. Experiențele pe care le-a făcut demonstrează că posibilitatea de apărare a organismului diferă, fiind programată genetic. Și astfel dacă genetic există o defecțiune în producerea de anticorpi care „să țină piept" unui antigen tumoral, atunci se poate dezvolta o tumoră. În concluzie: formarea unei tumori canceroase ar fi consecința unei defecțiuni, a unei carențe a sistemului imunitar, dar nu numai la nivelul producerii de anticorpi ci și la nivelul programării lor genetice. Aceasta mai înseamnă că în lupta împotriva cancerului, le revine astăzi și geneticienilor un rol important.

Dispar elefanții!

Elefanții din Asia sînt pe cale de dispariție. Cei din grădinile zoologice refuză să se înmulțească și apoi, elefanții-masculi sînt de o agresivitate care îngreunează sarcina de a fi păstrați în parcurile zoologice. Iată deci suficiente motive care au determinat Societatea de zoologie din Londra să propună inseminarea artificială a elefanților. Aplicarea s-a dovedit însă extrem de dificilă. O primă tehnică implica uciderea animalului de la care se recolta materialul de reproducere, ceea ce contrazicea într-un fel argumentele de protecție. Recent s-a adoptat o altă metodă, prin imobilizarea elefantului prin săgeți conținînd un drog paralizant pentru a-l dirija „după carte".

MAȘINA DE SCRIS... MUZICĂ

A fost realizată după proiectul lui Lily Pavey din Londra. Ideea nu este deloc nouă, ea datînd din 1950. Dificultatea transpunerii ei în practică nu constă, bineînțeles, în a face o ciaviatură unde în loc de literă și cifre să fie semnele muzicale: note albe și negre, codițele care să indice „mărimea" lor, diezurile, bemolurile etc. Ceea ce punea probleme era faptul de a se putea imprima toate aceste semne la înălțimea dorită pe portativ (sub sau peste). Lily Pavey a imaginat un dispozitiv automat care permite bătaia în douăzeci de nivele diferite. S-a mai socotit că este nevoie însă pentru a ghida dactilografia muzicală încă de două aparate auxiliare: un tambur rotativ care emite notele înscrise de mașină și un metronom care ghidează... măsura. Mașina, numită „Musikriter" a căpătat și alte utilizări extramuzicale: să „bată" desene geometrice, grafice, planuri etc.

MEDICINĂ

SUB ANESTEZIE ELECTRICĂ

O experiență unică în lume. O echipă de medici francezi propun o nouă metodă de anestezie, fără droguri medicamentoase, de perfectă siguranță și cu multe avantaje pentru pacienții sălilor de operație.

Organismul omului secolului XX este poluat de medicamente și, sigur, de acest fapt nu-i putem aduce vreo vină farmacologiei. Nu putem s-o tragem la răspundere: de ce a progresat atît? De ce a creat produse din ce în ce mai multe, mai variate, pentru fiecare afecțiune altceva, mai active și în formate și ambalaje atît de atrăgătoare? Drogurile medicamentoase au adus și aduc în fiecare zi servicii considerabile și s-ar părea că apetitul pacienților și nu atît de rar și al medicilor, mai ales în fața „ultimelor noutăți" este o aiă poveste. Și, totuși, el a creat o situație dificilă. Organismul uman devenit nu numai mai sensibil, dar uneori, „drogat" cu medicamente, poate reacționa ...imprevizibil. Și este unul dintre motivele care au determinat, în ultimii ani, „medicii să încerce să se elibereze de drogurile medicamentoase pentru a-și pregăti pacienții ce urmează a fi operați", cum notează Patrick Magd în cotidianul „Le Figaro", subliniind că „după ultimele statistici americane, un bolnav la 10.000 sucumbă la efectele anesteziei". De altfel, **cu cît o anestezie trebuie să fie mai de lungă durată — pentru că așa o cere operația — cu atît este mai nocivă.** Adeseori, este nevoie pe lîngă acel remediu destinat să adoarmă pacientul, unul de „deconectare" cu lumea exterioară, și încă unul împotriva durerii, la care se mai adaugă unul care asigură decontractarea musculară. Iată deci un bombardament medicamentos, necesar însă pentru buna desfășurare a actului chirurgical. Și totuși, nu s-ar putea găsi o altă cale? Acupunctura, s-a răspuns, numai că ea nu se poate aplica oricînd, pentru orice, oricine. Și aici intervine experiența unică în lume despre care relatează Patrick Magd. **„De la 22 martie 1972 și pînă astăzi, o sută patru bolnavi au fost operați de către echipa chirurgicală (prof. Dufour) a departamentului de anestezie reanimare (prof. Cara, dr. Debras) în serviciul prof. Couvelaire (urologie) de la spitalul Necker de la Paris,** aplicînd metoda prof. Limoge". Nu s-a înregistrat nici un accident grav, deși unii pacienți au stat sub această anestezie peste opt ore. De altfel bilanțul pozitiv obținut este dublat și de garanția unei totale inocuități. **La întrebarea firească dacă nu cumva, prezervînd organismul de droguri, electroanestezia nu provoacă vreo perturbare pe plan cerebral sau metabolic, s-a răspuns: niciuna. S-au făcut verificări mai ales prin electroencefalograme demonstrînd că nu există nici un motiv de temere. Iar avantajele nu sînt puține: este mai puțin traumatizantă pentru pacienți. Ei suferă mult mai puțin în următoarele 16 ore de la intervenție, ceea ce încă o dată permite evitarea unei medicații. Bolnavii dorm mai bine și iarăși nu e nevoie de somnifere. Se afirmă că pacienții își păstrează tensiunea stabilă, nu au o depresiune ventilatorie, ca în cazul anesteziilor clasice ș.a.m.d.** Sînt calități care o recomandă mai ales în cazul a trei categorii de bolnavi: celor supuși unei operații de lungă durată, și care, ca urmare, ar trebui să absoarbă mari cantități de droguri; celor care au insuficiență respiratorie (situație ce ar fi agravată de produsele anestezice) sau insuficiență renală și hepatică (și ale căror organe riscă să nu răspundă „cum trebuie" la drogurile administrate și, însfîrșit, la bolnavii cu infecții).

Am lăsat la sfîrșit descrierea metodei prof. Limoge, simplă în sine, dar care pretinde însă un aparataj clinic ultramodern. **Este vorba de un microcurent de slabă intensitate, de mic voltaj (potențial 15 volți, intensitatea medie de 3 miliamperi) care are ca efect adormirea pacientului și mai ales... a durerii. Curentul este difuzat cu ajutorul unui electrod frontal negativ în aur (așezat între sprîncene) și doi electrozi pozitivi din metal, așezați în spatele urechilor (restro-mastoidiene). Un gel folosește drept contact la nivelul electrodului negativ și asigură transmisia electrică. Electrozii retro-mastoidieni sînt așezați pe niște bureți îmbibați cu ser fiziologic. Înainte ca să fie „conectat", bolnavul este „pregătit" cu dietazin și diazepam, în doze foarte slabe, în scopul de a „lansa" anestezia. Nu este vorba aici „uite tot se face apel la droguri", ci pentru că, în majoritate, pacienții se tem de operație, oricare ar fi ea și cu oricîte garanții. Curajoșii nu au nevoie de nici o pregătire.**

DISTANȚELE SE MICȘOREAZĂ CONTINUU

Distanța între Moscova și Leningrad va fi de aproximativ trei ore și jumătate, cu trenul, dacă calculăm că sînt cam 700 de kilometri, iar trenurile vor circula cu viteza de 200 km pe oră. Este vorba de trenuri ultrarapide ER-200, în fabricație la uzinele din Riga. După cum se relatează în „Pravda", după prima linie Moscova—Leningrad, astfel de trenuri vor fi puse în funcțiune pe traseele Moscova—Kiev, Moscova—Gorki, Moscova—Harcov și în general pe traseul legînd capitala U.R.S.S. de Marea Neagră (1.500 km). Confortul oferit celor 872 de pasageri, număr pe care ER-200 îl poate cuprinde, nu va fi cu nimic mai prejos decît cel din trenurile japoneze „Hikari".

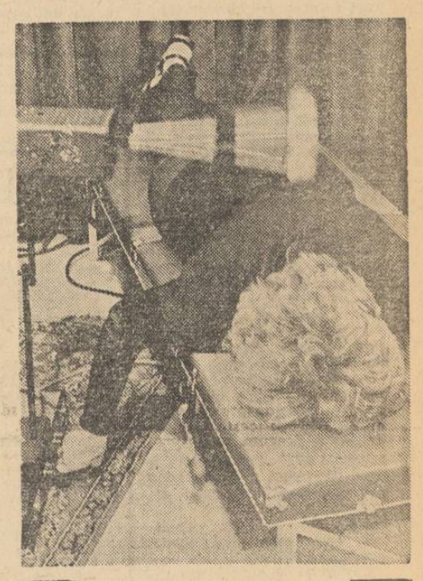

În S.U.A. a intrat în producție de serie o mașină care îndeplinește rolul unei persoane care face masaj. Ea poate fi acționată chiar de persoana care se vrea masată și posedă o serie de „brațe" din material plastic care imită perfect loviturile de mînă pe care le folosește un maseur. Mașina are diferite butoane care reglează intensitatea, frecvența și zona de acțiune a aparatului.

HIDROCENTRALA... ORGANISMULUI

În laboratoarele de la General Electric din Statele Unite s-au făcut în ultimii ani numeroase experiențe privind

electricitatea produsă de organismul animal. Doi electrozi au fost plasați pe corpul unui cobai, unul din oțel inoxidabil, altul din platină, realizîndu-se un circuit închis. Voltmetrul a arătat că tensiunea este de 0,68 de Volți. S-a obținut o putere maximă de 155 de microwați care a servit ca sursă de energie pentru alimentarea unui mic emițător pe lungimea de 500 kHz, timp de opt ore. Electrozii au fost lăsați pe cobai timp de șase luni, fără a se furniza un alt curent. Cobaiul nu a fost deloc incomodat de acest „echipament" neobișnuit. La sfîrșitul experienței s-a observat că puterea de emisie nu a fost modificată. Aceasta a fost unul dintre multiplele experiențe, care i-au făcut pe experimentatori să se gîndească dacă cercetările lor ar putea fi folosite în practică. La ce anume? Curentul furnizat de corpul unui om ar putea, după părerea lor, să acționeze diferite dispozitive, cum ar fi cele de stimulare a activității inimii, sau de stimulare a activității intestinului, în cazurile de atonie sau chiar ar putea „alimenta" un amplificator acustic pentru surzi...

ȘTIȚI CUM ARATĂ... ULTRASUNETELE?

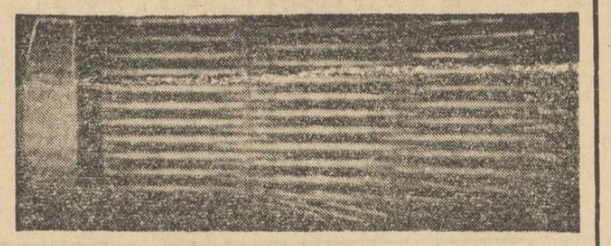

Dacă omul nu poate întotdeauna să le audă, el are acum posibilitatea să le vadă. Mulțumită cercetătorului dr. Gado, ultrasunetele devin vizibile. Societatea Ultrasonic din Meaux a pus la punct un aparat VF 1. Principiul acestei vizualizări se bazează pe observația că atunci cînd un fascicol de ultrasunete traversează, perpendicular, un fascicol luminos, acționează asupra acestuia. Se poate astfel obține pe un ecran sau pe o placă fotografică rezultatul acestei acțiuni: imaginea ultrasonoră. Principiul este simplu dar aplicarea în practică a fost extrem de complicată. În final însă s-a reușit, nu numai o imagine alb pe fond negru, dar și... în culori. La ce folosește? De pildă, celor care fabrică lentile acustice, ca să verifice dacă lentilele sînt corecte sau au defecte. Ar mai putea servi iarăși la etalonarea sondelor ultrasonore. În sfîrșit, în medicină, VF 1 poate fi ut l.

ANTRENAMENTUL MECANICILOR

A învăța să detectezi — și să repari — orice dereglare la sistemele mecanice sau mașinile electrice moderne este extrem de important, evident, dar cu totul neeconomic s-o faci pe adevăratele aparate. S-a creat de aceea un simulator didactic, numit ECIL, studiat de societatea americană Educational Computer Corporation. Instrumentul este un calculator dotat cu o memorie centrală și numeroase circuite logice. Panourile de lucru reprezintă fiecare cîte un sistem electric sau mecanic descompus în diferite părți, cu circuite care le unesc. Pot fi programate cam 25 de pene, separat sau simultan. Cînd elevul detectează pana și intervine s-o repare, un ceas cronometru măsoară timpul reparației și două contoare înregistrează numărul de încercări făcute și numărul de piese schimbate. Elevul, de altfel, poate urmări pe panou imaginea pieselor bune și...stricate avînd în același timp instrucțiuni verbale sau grafice care să-l ajute, să-l corecteze la nevoie, în cercetarea penei. Se pot reproduce astfel pe simulator dereglări care pe aparatele reale ar fi sau prea costisitoare, sau prea periculoase.

Poate omul trăi „în afara" Terrei? La întrebarea aceasta va încerca să răspundă misiunea Skylab II. În imagine, o „secțiune" din „apartamentul" spațial, filmat la Houston, Texas, înaintea lansării lui Skylab I. Cel din stînga e Joseph Kerwin, alături Paul Weitz. E destul de comod, dar organismul uman pare să nu se complacă în starea de imponderabilitate.

COSMONAUTICĂ

Se poate trăi în afara Terrei?

de ing. Dumitru ANDREESCU

membru în Comisia de Astronautică a Academiei Republicii Socialiste România

Medicul echipajului a fost cel mai puțin rezistent la solicitările călătoriei cosmice. Readaptarea durează tot atît cît timpul petrecut în imponderabilitate. S-ar putea explica unele cauze ale îmbătrînirii? Teste de rezistență în noua misiune spațială „Skylab"

Fără îndoială, operația cosmică Skylab inaugurează acum etapa cea mai interesantă, dar și cea mai dificilă a desfășurării sale. Dificilă, nu atît prin numărul și varietatea sarcinilor — ca la etapa precedentă —, cît mai ales prin trena semnelor de întrebare asupra eficienței unor metode pentru prevenirea fenomenelor de oboseală accentuată a oamenilor pe timpul detașării în cosmos. Pentru că, așa cum s-a constatat, echipa Conrad-Weitz-Kerwin a manifestat asemenea stări. E drept, cel mai **puțin s-a arătat obosit Conrad,** care zbura pentru a patra oară în Cosmos, dar și el s-a resimțit de pe urma solicitărilor specifice ambianței spațiale.

De reținut, așadar, că imponderabilitatea pune încă probleme — chiar foarte serioase — în condițiile activităților cosmice de durată. În cursul primei misiuni **Skylab,** tensiunea arterială a medicului Kerwin a înregistrat o scădere sensibilă pe tot timpul zborului. Aceasta l-a și determinat pe Conrad la 19 iunie să-l înlocuiască într-o acțiune de exterior.

De altfel medicul echipajului a fost cel mai puțin rezistent la solicitările călătoriei. Îndată după amerizarea cabinei, pe cînd aceasta încă plutea în ocean, în așteptarea navei de recuperare, Kerwin deși se afla întins pe fotoliul desfăcut a semnalat că singele i s-a acumulat în membrele inferioare, cauzîndu-i dureri.

Cum se știe, cu un efort de voință, cei trei astronauți au reușit să iasă singuri din cabină și chiar să-și coordoneze pașii cu ritmul muzicii de fanfară, cu care au fost întîmpinați cînd au pășit pe puntea navei de recuperare.

Numai că la cîteva minute de la această demonstrație, Weitz și Kerwin au avut amețeli, în mai multe reprize. Weitz s-a restabilit mai repede, după circa 8 ore, iar Kerwin declara a doua zi, la examenul medical, că se simte „de 10 ori mai bine", revenindu-și și el destul de repede la normal.

Cu toate acestea, timp de o săptămînă astronauții au fost ținuți în carantină, aprobîndu-li-se contactul cu un număr foarte redus de persoane. Aceasta, ca o măsură de prevenire a contaminării oamenilor, deveniți mai sensibili și deci mai vulnerabili în fața agenților microbieni după șederea prelungită în mediul închis din edificiul cosmic. Prin izolarea și ferirea lor de îmbolnăvire s-a căutat să se evidențieze cît mai real, fără alterări, procesul de readaptare la condițiile terestre obișnuite.

Experții apreciază că problema cheie a reușitelor spațiale în continuare o constituie reacomodarea la gravitația normală, după o perioadă mare de ședere în imponderabilitate. Iar aceasta poate fi mult ajutată prin măsuri medicale corespunzătoare, ca, de pildă, obligativitatea rămînerii oamenilor la pat timp de mai multe zile, introducerea treptată a unui anumit program de gimnastică medicală, o dietă bine studiată și alte măsuri de fortificare.

Se pare că în actuala etapă de popas orbital, cu durata maximă de două luni, readaptarea durează tot atît cît timpul petrecut în imponderabilitate. Într-adevăr, la predarea ștafetei cînd noua echipă **Skylab** a fost gata de start astronauții predecesori erau complet restabiliți.

Evident s-au desprins concluzii importante și în ceea ce privește posibilitățile de acționare chiar în cosmos, pentru diminuarea efectelor nedorite ale imponderabilității, printr-un regim de muncă, de odihnă și de reconfortare mai judicios. S-au și făcut unele corecturi în acest sens ale programului noii misiuni, insistîndu-se asupra exercițiilor de gimnastică, liberă și la aparate, asupra ținutei de interior și, în general, asupra succesiunii și duratei diferitelor activități din program.

Totodată, experiențele bio-medicale, de fiziologie și psihologie cosmică au dobîndit un plus de atenție. De pildă, cu ajutorul unor instrumente speciale de laborator, transportate acum pe stație, va fi urmărit îndeaproape procesul de multiplicare a celulelor umane vii în condițiile stării de imponderabilitate — experiență care va putea furniza date deosebit de interesante atît în problema acțiunii factorilor cosmici specifici asupra organismului uman, cît și pentru explicarea unor cauze ale îmbătrînirii.

Cercetări minuțioase se fac de astă dată și asupra comportării diferitelor organisme — pești, șoareci, păianjeni, musculițe ș.a. — ambarcate pe **Apollo,** cu destinația **Skylab.**

O atenție cu totul specială se acordă însă controlului permanent al stării astronauților, autoexamenului medical zilnic, recoltărilor diferite pentru examene ulterioare și în general examinării atitudinii și răspunsului oamenilor la solicitările programului zilnic.

Cea de-a doua operație **Skylab** are astfel în principal caracterul unui test de rezistență a organismului uman la imponderabilitate prelungită. La bordul laboratorului activitatea continuă, urmărindu-se determinarea cauzelor care au dus la defecțiunile survenite la sistemul de funcționare a celor două rachete direcționale ale cabinei „Apollo".

VACANȚA COPIILOR ȘI A... PĂRINȚILOR

Pentru cea mai mare parte dintre copii, pentru aceia care au obținut rezultate școlare bune în anul precedent, pregătirea pentru un nou an școlar a ocupat o pondere evident mai mică decît în cazul copiilor cu dificultăți școlare.

Rezultatele cercetărilor științifice efectuate atît la noi cît și peste hotare au pus în evidență importanța continuității activității școlare în vacanță pentru toate categoriile de elevi și mai ales necesitatea intensificării acestei pregătiri în ultimele săptămini ale vacanței. Dar o asemenea activitate este cu totul deosebită de aceea desfășurată în școală atît în ceea ce privește conținutul ei cît și durata, frecvența intervalelor de timp destinate muncii de instruire propriu-zisă. Pentru a îndruma corect această activitate a copiilor, părinții trebuie să cunoască și să respecte indicațiile date de profesori și diriginți, individualizate pentru fiecare elev în parte. Recapitulări pentru unii, reluări pentru alții, lecturi particulare și filme pentru toți, într-un cuvînt tratament diferențiat în funcție de posibilitățile copilului, de dorințele lui și mai ales de dificultățile pe care le-a întîmpinat anterior.

Unii educatori consideră că în vacanță, copilul trebuie doar să se „deconecteze", să se detașeze total de problemele studiate în școală, dar experiența a demonstrat că în numeroase asemenea cazuri reintegrarea copilului în circuitul vieții de școlar, acomodarea lui la cerințele și exigențele mereu mai mari ale procesului instructiv-educativ sînt anevoioase și presupun o cantitate de efort mai mare, în primul rînd din partea copilului. La unii părinți există și tendința contradictorie și anume excesul de zel, situație în care copilului i se stabilește un „program de vacanță" care, în loc să-i asigure refacerea forțelor cheltuite în cursul anului școlar precedent, în loc să urmărească asigurarea tuturor condițiilor necesare întăririi sănătății fizice și psihice a copilului, sprijinind prin măsuri corespunzătoare de alimentație, odihnă și activitate procesul general de creștere și dezvoltare, obligă copilul la un nou efort fizic și mintal. În felul acesta, în ajunul noului an școlar, copilul se află „descoperit", adică nepregătit, obosit, epuizat și, nu rareori, puțin dispus pentru continuarea vieții lui de elev în bune condițiuni. Cum este deci bine să procedăm ?

Mai întîi să apreciem cu atenție performanțele școlare ale copilului și recomandările cadrelor didactice. Apoi, să avem grijă ca activitatea extrașcolară caracteristică vacanței să fie utilă și să meargă în direcția intereselor vieții școlare propriu-zise. De pildă, o excursie cu părinții poate procura copilului o mare cantitate de informații pe care le poate valorifica cu succes în anul școlar următor, dar mai ales îi poate stimula curiozitatea de a explica fenomenele naturii, însușire extrem de prețioasă pentru numeroase discipline școlare apropiate științelor exacte — fizica, chimia, biologia, astronomia, geometria.

Părinții sînt aceia care, urmînd indicațiile profesorilor, supraveghează și orientează lecturile copiilor, îi însoțesc la spectacole potrivit intereselor și vîrstei lor și se lasă provocați la discuții în legătură cu interpretarea mesajului artistic al spectacolelor vizionate, al cărților citite etc.

Tot ei sînt aceia care au grijă ca, cel puțin în ultimele 2—3 săptămini înaintea reluării cursurilor școlii, să controleze recapitulările și exercițiile pe care copiii le-au făcut la proprie alegere, iar această grijă să devină în întregime sarcina copilului. Nu vom insista asupra obligativității părinților de a alcătui un program de viață și activitate care să asigure copiilor, în afara odihnei atît de necesare procesului de creștere și dezvoltare, decît pentru a aminti părinților că pe măsură ce copilul crește, el trebuie să primească responsabilitatea efectuării unor treburi gospodărești, la început, desigur, ușoare și plăcute, treburi ce vor continua și în cursul anului școlar. Respectarea acestui program depinde atît de modelul oferit de părinți, de exigența și de spiritul lor de ordine, dar mai ales de felul în care ei îl obișnuiesc pe copil încă de mic cu economisirea timpului, cu raționalizarea spațiului, a mișcărilor și cu valoarea bunurilor, pregătindu-l pentru păstrarea ordinii în colectivități cu rang superior.

Pentru elevul cu rezultate slabe la învățătură, pregătirea pentru noul an școlar se cere dozată pe aproape toată vacanța, intensificată la sfîrșit, cu atît mai mult cu cît trecerea în noul an școlar presupune, în raport cu colegii săi, reexaminări suplimentare.

Pentru copiii care păsesc pentru prima dată pragul școlii, familiarizarea cu viața în colectivitate, în special dacă nu au frecventat grădinița, se cere făcută cu un tact deosebit, înainte de prima zi de școală. **Pentru a accepta noi condiții de viață și de activitate, acelea impuse de regimul de elev și pentru a avea succes școlar, copilul trebuie să dorească să meargă la școală, s-o cunoască și s-o iubească. Copilul amenințat la 4—5 ani de părinții săi cu : „lasă că te trimit eu la școală și scap de tine, vei vedea ce se întîmplă acolo", își va reaminti acest avertisment în prima zi de școală și va deveni timorat și puțin dispus la dialog și activitate. În afară de aceasta,** să nu uităm că familia care nu oferă copilului un climat liniștit, bazat pe afecțiunea și înțelegerea părinților săi nu va avea suficiente șanse pentru a se consacra deplin preocupărilor școlare.

Să nu forțăm mîna medicului care certifică admiterea la școală a copilului nostru de 6 ani, deoarece numai el poate ști exact care dintre copiii de această vîrstă poate fi un bun elev în clasa I și în celelalte. O problemă specială este aceea a învățării scrisului înainte de școală. Este bine sau nu să pregătim copilul în acest sens ? Este bine, în situația în care copilul ne solicită, ne întreabă și deci nu-l putem lăsa fără răspuns. Nu este bine, pentru că foarte puțini părinți pot preda ca un profesor autentic. Și apoi copilul care știe să scrie și să citească de acasă, devine neinteresat și deci neatent în clasă, chiar și atunci cînd restul copiilor trec la lucruri pe care nici el nu le mai știe.

Lucia PIETRARU
psiholog

Ale(i)doscop

D-ALE GOSPODĂRIEI

Din cînd în cînd, vă invităm să treceți pe la magazinul cu produse de menaj de pe strada Gabroveni. A apărut recent, de pildă, un miner din metal care, atașîndu-se la sifoane, ușurează transportul lor. Cuțitul de curățat legume și-a înnoit forma și culorile micului său miner din material plastic. În sfîrșit, sînt de semnalat bare metalice subțiri, aurii, potrivite perdelelor pentru geamuri de mai mică dimensiune (baie, bucătărie, marchiză etc.)

CULOAREA ȘI MEDIUL

Este posibil ca studierea transformării culorii penelor unui palmiped din Arctica, ptarmiganul, să ducă la descoperirea cauzei albirii părului. Acesta are penele albe — iarna și maronii — vara.

O piedică în calea cercetărilor făcute de savanții norvegieni în acest sens este extraordinara sensibilitate a acestor păsări la culorile înconjurătoare. Cele adăpostite în laborator s-au obișnuit cu uniformele albastre ale laboranților. Atît de bine, încît dacă apar halate de altă culoare, ptarmiganii femele nu mai clocesc ouăle !

TUNSOARE... 1974

În sfîrșit, se pare că modei pletelor, care a făcut ravagii în rîndul multor tineri, i-a sunat sfîrșitul. Bărbatului anului 1974, care se îmbracă după o modă inspirată din anii 1920—1930, spun creatorii europeni, nu i se mai potrivește părul lung. Ei au lansat, de comun acord cu coaforii, pieptănătura à la Rudolf Valentino, cu părul lins, bine uns cu briantină, cu cărare. Mă rog. Rudolf Valentino sau nu, bine că s-au pus foarfecele în funcțiune.

TRICOTATUL CALMEAZĂ NERVII

Franțuzoaicele sînt mari amatoare de lucru cu andrele sau cu croșeta. Producția de fire de lînă sau fire acrilice este, în Franța, de 10 000 tone pe an. Ceea ce, ar face cam 200 milioane scule de lînă. Se tricotează acasă, în metro, în autobuz sau la coafor.

De unde această pasiune ? Psihologii spun că tricotatul este cel mai bun mijloc de calmare a nervilor, datorită mișcării mîinilor și ritmului armonios de lucru. Sociologii văd în această predilecție, tendința omului contemporan de reintoarcere la elementele naturale. Economiștii afirmă că posibilitatea de a face economii trebuie avută, de asemenea, în vedere. O fi ceva adevărat în toate astea...

Desene de Tanți PFENNINGS

SURPRIZELE MODEI DE TOAMNĂ ȘI IARNĂ

Au fost într-adevăr surprize ? Sau pur și simplu nostalgice reveniri ? Comentatorii de modă de la Paris n-au fost prea entuziaști. Unii s-au considerat de-a dreptul nesatisfăcuți de nivelul fanteziei creatoare a marilor maeștri care, se pare, promiseseră pentru sezonul rece, minuni... Atît de nemulțumiți încît au sugerat — desigur, cu delicatețe — ca moda pariziană să fie prezentată doar o dată pe an.

Dintr-o fantastică combinație de stiluri, din alăturare a zeci de idei — chiar dacă mulți cunoscuți și talentați creatori de modă au cam fost în pană de scîntei de... geniu — a apărut totuși o modă de toamnă — iarnă cu palmaresul ei. Înainte de a trece la caracteristicile ce merită a fi reținute, o observație de ordin general. În ciuda diversității colecțiilor prezentate în Franța, leit-motivul lungimii este punctul comun și forte al modei de anticipație. Genunchii s-au acoperit pudic, tivul unor rochii și mantouri a coborît pînă la jumătatea pulpei. Deci, fără mini !

ROCHIA DREAPTA, simplă, gen cămășuică, cu cravată de mătase, buzunare plate pe șold, cordon de piele, este din tweed, mohair, jersey, jaquard. **ROCHIA PENTRU ORICE ORA**, acoperind genunchii, are corsaj cămășuică, guler gen eșarfă și fustă cu pliuri de jur împrejur sau numai în față. Țesăturile folosite : tweed, etamină din lînă, imprimată, crep din lînă sau din mătase. **ROCHIA CU TALIA SUS**, gen princesse, din stofă subțire, crep sau mușelină este suplă, cu fusta evazată sau cloș, închisă pe gît, cu decolteu ascuțit sau o cravată înnodată, deseori închisă în față, pînă în talie, cu nasturi mici și deși. **ROCHIA LUNGA PÎNĂ LA GLEZNA**, destinată orelor serii este aproape întotdeauna plisată, uneori, avînd doar godeuri și se confecționează din mătase în buline, desene geometrice, din mușelină saten sau lamé auriu.

MANTOUL AMPLU, voluminos, cu mîneci raglan, cu guler eșarfă sau de blană se poartă larg sau strîns în cordon. Preferă tweed-ul, părul de cămilă, cașmirul, mohairul. **MANTOUL DREPT**, strîmt, cu ușoare godeuri către tiv, cu guler eșarfă sau guler de blană (din blană sînt și manșetele) se poartă cu sau fără cordon și este din tweed, jersey, păr de cămilă, stofă în carouri sau tricotat din lînă multicoloră.

JACHETA PRACTICA este foarte prezentă în colecții. În stil cămașă bărbătească, largă, cu mîneci raglan, cu talie întotdeauna marcată de un cordon înnodat, jacheta din cașmir, tweed, etamină din lînă, catifea sau tricotată din lînă, se poartă peste o rochie, peste o fustă cu bluză sau peste pantalon.

ANSAMBLUL PANTALON-JACHETĂ n-a dispărut din colecții. Apare doar ceva mai rar ca pînă acum. Ziua, pantalonul este drept, suplu, cu buzunare laterale, însoțit de o jachetă lungă, sport, din stofă sau tricotată din lînă. Seara, pantalonul este foarte larg și se însoțește cu o jachetă strînsă pe talie cu cordon înnodat sau doar cu o bluză transparentă.

CAPELE revin la modă. Sînt scurte, (din blană de vulpe), se opresc la genunchi (din mohair sau tweed) sau sînt largi pînă la glezne și bordate cu blană.

CU CROȘETA LA BUCĂTĂRIE

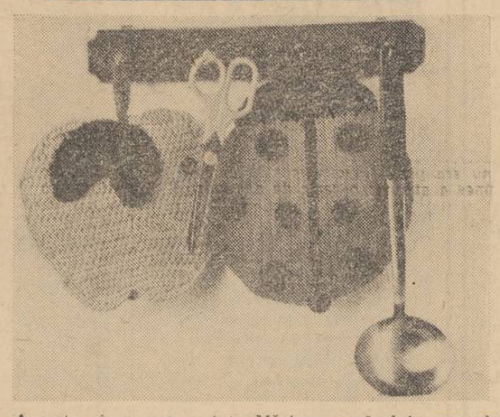

Aceste cîrpe care sînt foarte necesare gospodinei pentru a lua crățițele de pe foc fără să se ardă, pot avea o înfățișare atrăgătoare dacă sînt croșetate din diferite resturi de bumbac sau lînă. Iată cîteva sugestii :

MĂRUL din fotografia noastră se croșetează din circa 50 gr. bumbăc verde deschis, foarte puțin verde închis și mai puțin roșu. Mărimea mărului este de circa 20×17,50 cm. Se începe cu un lanț din 23 ochiuri pe care se croșetează picioruș mici, foarte strîns, 8 rînduri. Începînd de la rîndul al nouălea, se înmulțește de-o parte și de alta cu cîte un picioruș, pînă se ajunge la 35. Se lucrează mai departe, cîte un picioruș, astfel ca să-i dăm mărului o formă cît mai apropiată de cel natural. Cu bumbacul verde închis facem două frunzulițe, iar cu cel roșu codița (dublă) care va ține loc și de agățătoare.

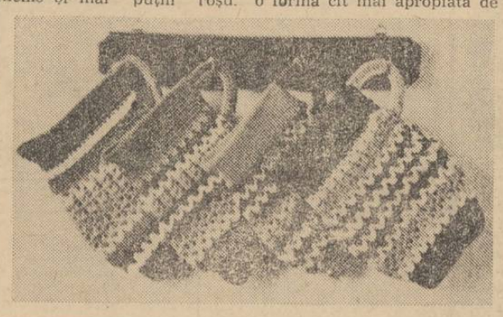

GĂRGĂRIȚA, are nevoie de 50 gr. bumbac roșu, 20 gr. bumbac negru. Se începe din mijloc, cu bumbacul negru pe un lanț format din 35 ochiuri. Se lucrează două rînduri de piciorușe mici, după care se continuă cu cel roșu. Începînd de la rîndul al cincilea rotunjim într-o parte, scăzînd din două în două rînduri cîte un picioruș, cealaltă parte de sus rămîne dreaptă. Cînd am terminat o parte, o facem și pe a doua exact ca prima, începînd piciorușele mici, cu roșu iar de la mijloc, cu negru. Lucrăm apoi vîrful, tot cu negru. Începem cu piciorușe mici ,din partea nerotunjită a gărgăriței. La fiecare al doilea rînd, scădem din ambele părți cîte un picioruș. Separat, facem niște cerculețe mici, tot din piciorușe mici, pe care le coasem pe spinarea gărgăriței.

CĂNIȚE. Pentru căniță nu ne trebuie mai mult de 50 gr. bumbac sau lînă, dar din mai multe culori. Se lucrează tot cu croșeta, numai din piciorușe mici, din două bucăți cusute pe părți. Cu cît sînt mai viu colorate, cu atît sînt mai frumoase. Cănița fiind dublă poate fi croșetată mai larg, chiar cu găurele, în afară de baza și gîtul ei. Poate fi folosită ca o mănușă atunci cînd vrem să luăm de pe foc sau să scoatem din cuptor o crățiță sau o tavă fierbinte.

OSPITALITATE FAȚĂ DE... BERZE

Fiindcă berzele erau de cinci ani oaspeții acoperișului unei case din Vinnița (Ucraina), fiindcă ele n-au vrut să plece nici după ce acoperișul de stuf a fost înlocuit cu plăci de ardezie, li s-a construit o ramă de lemn pe casă. Foarte mulțumite de grija gazdelor, berzeleoaspeți și-au organizat rapid cuibul și au scos și pui.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

OLIMPIA BLAGE — comuna Zănești. — *În general, epicantus nu se operează.*

A. C. LOCO. — *Băile de soare sînt indicate în cazul spondilozei dv. dar mai important este să continuați gimnastica medicală.*

MARIA CIOBANU — jud. Neamț. — *Ar fi utilă internarea la clinica de urologie din Iași*

MOISE IONEL — jud. Galați. — *Vă recomandăm Folcisteina fiole — injecții intramusculare zilnic și Bergonal, cîte un drageu seara, la culcare.*

N. BRAȘOVEANU — Sibiu. — *Vă recomandăm : Osciflavil și Asmofug.*

VASILE OLARU — Brașov. — *Cazul dv. nu se rezolvă la cabinetul de boli interne. Adresați-vă serviciului de neurologie.*

SANDU BURBE — jud. Hunedoara. — *Specialiștii clinicii de dermatologie din Cluj vă pot ajuta.*

MARIN MINCU — Galați. — *Este posibil să fie o furunculoză, dar în bolile de piele diagnosticul îl va pune numai medicul dermatolog care examinează bolnavul.*

PETRE ȘCHIOPUL — Buzău. — *Ne bucură rezultatele bune pe care le-ați obținut aplicînd sfaturile noastre. În continuare, vă indicăm Synalar N — unguent.*

AMINTIRI DE CONCEDIU

Florile de diferite categorii culese în concediul petrecut la munte, puse la presat cu grijă și apoi lipite pe un carton alb sau pastelat, pot deveni un tablou original pentru hol sau pentru o cameră de tineret (fig. 1).

Bucăți de tulpini sau rădăcini uscate, culese în timpul unei plimbări prin pădure, ușor prelucrate (băițuite, lăcuite) vă pot fi de folos în confecționarea unei măsuțe originale, a cărei tablie poate fi din sticlă sau plastic, de forma și dimensiunea dorite (fig. 2).

O coajă de copac devine o „discretă" aplică a unui colț rustic, prin montarea unui bec, în spatele ei. Pe spatele bucății de scoarță de copac, se montează unu-două distanțiere metalice, cu lungimea de 4—5 cm, iar pentru obținerea unor efecte speciale de lumină se fac cîteva orificii, de forme și dispuneri diferite. (fig. 3).

Arh. Marian OPROIU

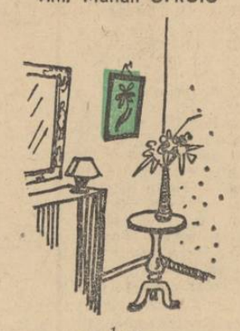

— 1 —

— 2 —

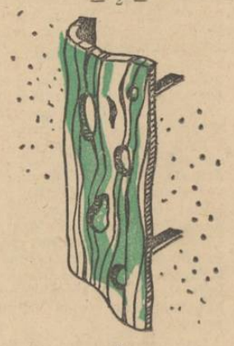

— 3 —

LEGUME UMPLUTE

Cartofi umpluți cu brînză de vaci

500 g cartofi, 250 g brînză de vaci, 1 ou, o felie de pîine albă fără coajă, muiată în lapte și stoarsă, sare, 30 g unt, o lingură de mărar tocat.

Se aleg cartofi mari și cît mai egali între ei. Se curăță și se fierb 5 minute. Se scot, se lasă să se răcorească. Cu rondeaua (linguriță specială de scobit legume) se golesc cartofii de miez.

Se freacă brînza de vaci cu ou bătut, cu felia de pîine, cu mărarul tocat. Se sărează, se umplu cartofii. Se așează într-o crățiță. Se toarnă peste ei puțin din zeama în care au fiert. Se presară cu cubulețe de unt. Se dau la cuptor să se rumenească cartofii. La dorință, se dregе sosul cu smîntînă.

Roșii umplute cu jumări de ouă

4 roșii mari, rotunde, 5-6 ouă, verdeață mărunt tăiată, sare, piper, ulei, puțin lapte, puțină smîntînă (circa 100 g).

Spălați roșiile, tăiați-le un căpăcel. Goliți-le de semințe. Sărați-le ușor în interior și lăsați-le cu gura în jos să se scurgă. Spargeți ouăle într-un castron, adăugați 2-3 linguri de lapte, sare, piper, verdeață, 1/2 dl de ulei sau 50 g unt. Bateți totul împreună. Turnați amestecul într-o tigae cu fundul gros și puneți-o pe foc foarte slab. Amestecați mereu. Luați de pe foc în clipa în care ouăle au căpătat aspectul unei smîntîni groase. Se umplu roșiile, se așează într-o formă unsă, se dau la cuptor circa 15-20 minute. Cu 5 minute înainte de a fi scoase se toarnă deasupra smîntînă bătută cu o linguriță de făină și un praf de sare.

Jumările de ou pot fi amestecate cu cuburi de caș-caval, de cartofi fierți, de afumătură rumenită în puțin ulei, cu ciuperci înăbușite.

Vinete umplute cu ciuperci

4 vinete mijlocii, 2-3 cepe, 200 g ciuperci, sare, piper, verdeață, puțin pesmet, puțin unt, la dorință, 1-2 căței de usturoi.

Tăiați vinetele în două de-a lungul, fără să le curățați de coajă. Goliți-le de o parte din miez.

Tocați ceapa, spălați, zvîntați și tăiați mărunt ciupercile. Puneți-le să se înmoaie în ulei încins. Tocați și adăugați miezul din vinete. Sărați ,piperați. Amestecați cu 1-2 linguri de verdeață mărunt tăiată. Umpleți golurile din vinete. Pudrați cu pesmet fin. Așezați legumele într-o crățiță, presărați-le cu cuburi mici de unt. Dați vasul la cuptor cu foc potrivit timp de o oră. Se servesc calde sau reci.

Vinete umplute cu sos de smîntînă

4 vinete mijlocii, 60 g caș-caval ras, 30 g unt, 40 g făină, circa 1/4 lapte, 1 dl de smîntînă, sare, piper.

Tăiați vinetele de-a lungul. Scobiți-le de o parte din miez. Tocați miezul scos. Topiți untul, adăugați făină, amestecați pe foc potolit 2-3 minute. Incorporați laptele. Sosul trebuie să fie legat. Amestecați-l cu smîntînă și tocătură din miezul vinetelor. Umpleți jumătățile de legume golite de miez. Sărați, piperați. Presărați cu caș-caval ras și dați o oră la cuptor cu foc potrivit, pînă ce vinetele se înmoaie și caș-cavalul se rumenește. Serviți-le fierbinți.

Din aceleași ingrediente puteți prepara o budincă. Tăiați vinetele în felii, opăriți-le cu apă sărată, lăsați-le să se scurgă. Prăjiți-le în ulei. Într-o formă, care merge la cuptor, așezați un strat de vinete, unul de sos alb cu smîntînă (fără miez de vinete). Alternați straturile. Terminați cu unul de sos alb. Presărați cu caș-caval ras în care puteți amesteca o lingură bună de pesmet fin.

Dați forma la cuptor pînă se rumenește caș-cavalul.

Ardei umpluți cu vinete

4-6 ardei grași, 2-3 vinete, 1-2 căței de usturoi, sare, piper, 1-2 dl ulei, 2 ouă, o lingură de pesmet, puțin unt.

Coaceți vinetele și preparați-le ca pentru salată (tocați-le, amestecați-le cu usturoiul zdrobit, încorporați uleiul). Mai adăugați în tocătură două ouă bătute. Sărați, piperați. Scoateți cotoarele ardeilor, umpleți-i cu vinete, ungeți o formă cu unt, așezați-i înăuntru, cu gura în sus. Presărați peste fiecare puțin pesmet. Dați forma la cuptor circa 30 de minute.

● Puteți umple ardeii cu o tocătură de ciuperci amestecată cu puțin orez. Se servesc cu smîntînă. Smîntîna poate fi bătută cu o linguriță de făină și adăugată în crățiță cu ardei cu 5 minute înainte de a fi scoși din cuptor.

Olimpia STEFĂNESCU

PE LITORAL

în cartierul Tomis din Constanța, chiar la intrarea în Mamaia, s-a deschis unul dintre cele mai frumoase complexe turistice ale cooperației de consum. Cele 23 de gospodării țărănești din diferite județe vă oferă preparate culinare și băuturi specifice fiecărei zone.

(5341 B)

TÎRGUL DE VARĂ

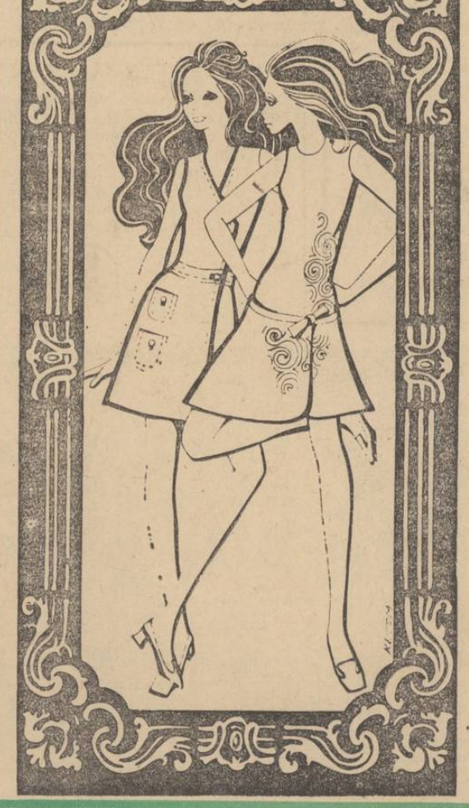

pune la dispoziția dv, pînă la 31 august, un bogat sortiment de : rochii, bluze, fuste, compleuri, halate din țesături de bumbac, tip bumbac în amestec, mănipol, mătase și relon pentru femei, adolescenți și copii, precum și alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte de sezon.

Reduceri de prețuri pînă la 25%

(5399)

Ce lasă în urmă necinstea, inconştienţa

CURIER SĂPTĂMÂNAL

de Mihai STOIAN

„Tovarăşe curier,

Mă numesc... domiciliată în Bucureşti, str... sînt pensionată pe caz de boală. Vin cu următoarea problemă :

În anul 1971, sora mea a fost condamnată pentru delapidare. De doi ani de zile mi-au rămas mie cei doi copii ai ei, unul în vîrstă de cinci ani, băiat, altul în vîrstă de 14 ani, fată (care suferă de o debilitate mintală). Mama copiilor a fost condamnată, pentru faptele ei, la 8 ani închisoare. Eu-s bolnavă, cum v-am mai spus, pensionată, sufăr cu inima, cu nervii, sînt şi divorţată. Dacă n-aş fi sau dacă nu voi mai fi, nimeni nu va mai avea grijă de copiii aceştia (decît Statul).

Avînd în vedere situaţia mea, cu sănătatea, dar şi gîndul la ce se poate ivi, pe neaşteptate, în viitor, am încercat să duc copilul cel mic la un cămin, dar mi s-a spus că nu-l primeşte, mi se oferă casa de copii. Vedeţi dumneavoastră, asta n-o pot face şi cred că n-o să mă condamnaţi, căci nu vreau să-i despart pe amîndoi copiii prea tare unul de altul. Pe fată o am dată la casa de copii ajutătoare, o iau acasă simbătă şi-o duc înapoi lunea, nu am cuvinte cum să mulţumesc întregului colectiv pentru îngrijirea pe care i-o acordă, pentru căldură şi omenie. Dar situaţia cu cel mic e altfel : dacă-l dau la casa de copii nu mi-l dă simbăta (nu ştiu dacă voi fi înţeleasă). Aceşti doi copii se iubesc nespus, cel mic abia aşteaptă să vină sora lui acasă, la sfîrşit de săptămînă. Am fost la Ministerul Învăţămîntului şi mi s-a spus că există alte situaţii, mai complicate, pentru copiii care-s primiţi la cămin... Eu fiind suferindă, vreau să mă internez la spital, dar pe cel mic — oricum — n-am cui să-l las. Încă o dată vă rog, poate voi fi înţeleasă, mi-s tare dragi, am şi eu o fetiţă (zic aşa, dar are 23 de ani), n-o pot obliga pe ea să-şi sacrifice tinereţea, are serviciu, are viaţa ei şi, în general, n-are cum să-i ajute direct.

Credeţi-mă, vin plîngînd şi plec plîngînd pe stradă, nu cer nici un alt ajutor, bani sau mai ştiu eu ce, cer doar să-l pot da pe cel mic undeva ca simbătă să-i am pe amîndoi acasă, măcar pînă la 7 ani, cînd băiatul va înţelege mai bine ce se întîmplă cu familia lui. Mi-e frică să-l las singur peste zi, e un copil mai zburdalnic decît alţi copii. Sînt într-o situaţie în care nu ştiu cum să mă mai descurc, cu toate că de multe ori m-am descurcat, dar acum nu mai pot. Eu n-am inima să-i despart definitiv pe aceşti doi copii, şi nici pe mine de ei, nu ştiu dacă m-am putut face înţeleasă".

În primul rînd, referindu-mă *concret*, strict la problema — cum o denumiţi dv. — pentru care cereţi sprijin, am trimis scrisoarea forurilor în drept din sectorul 5. Sînt convins că tovarăşii cărora le-am adresat-o vor *înţelege* situaţia specială, interesul copilului de a păstra legătura cu mătuşa lui, cu sora lui, şi deci vor da o soluţie corespunzătoare cazului, aşa cum, de altfel, cereţi şi dumneavoastră.

Rîndurile primite mai îmbracă un aspect pe care aş dori să-l discut, desigur nu pentru corespondenta mea (aflată şi aşa în necaz, suferindă), ci pentru ceilalţi cititori. Nu-i prima dată cînd întîlnesc cazuri dintr-acestea în care inconştienţa, necinstea părinţilor, a unuia sau a ambilor, conduc — inevitabil — la... chinul copiilor. În mod absolut întemeiat, societatea a acţionat ferm în cazul mamei-delapidatoare (care a delapidat, desigur, o sumă deosebit de însemnată, dacă avem în vedere condamnarea la 8 ani închisoare, şi tot societatea se preocupă acum de destinul copiilor, indiscutabil nevinovaţi. Dar stînd strîmb şi judecînd drept, te întrebi — e aproape imposibil să împiedici un asemenea gînd să-ţi treacă prin minte — cum o fi „funcţionînd" psihicul acestui tip de părinţi, fie taţi, fie mame, care de dragul banului obţinut oricum, prin furt, prin înşelăciune etc, sînt în stare să-şi sacrifice, *cu mîna lor*, progeniturile, provocîndu-le de timpuriu suferinţe morale greu de şters (totuşi) chiar în perspectiva anilor... Desigur, cinstea omului nu ţine de conjunctura familială, ţine de fundamentul său etic-moral, dar parcă abjecţia e dublă atunci cînd, la mijloc, e şi o situaţie dintr-asta, cu doi copii, dintre care unul şi cu deficienţe : în plus, o casă fără bărbat (aşa deduc din scrisoare), o soră pensionată de boală... La ce grad de egoism, de nepăsare, de inconştienţă, de asocialitate şi antisocialitate trebuie să ajungă un om ca să calce în picioare, pentru un trai mai îmbelşugat (fără cantitatea şi calitatea de muncă natural corespunzătoare dorinţelor), destinul propriilor copii, al propriei familii (ca şi al său, propriu) ?

O rog pe corespondenta mea din Bucureşti să accepte — tocmai în numele sufletului sensibil pe care-l are îngrijind de cei doi copii — „morala" pe care-o fac mai sus, la adresa celor care nesocotesc legile, cinstea etc, lăsînd în urma lor nenumărate suferinţe pe care apoi alţii se străduiesc să le aline, să le găsească o rezolvare echitabilă. Fără doar şi poate, cînd este vorba de copii, indiferent ai cui ar fi, colectivitatea noastră răspunde la înechitatea părinţilor (în cazurile amintite) printr-o PROFUNDĂ ECHITATE ŞI BUNĂVOINŢĂ (de aceea mă miră răspunsul potrivit căruia locurile în cămin ar fi destinate unor situaţii mai grave ; ce poate fi mai grav sau mai puţin grav cînd este vorba de *integritatea fizică şi psihică* a unui copil ? !) Cît priveşte „detaliul" furnizat de corespondentă — „e un copil mai zburdalnic decît alţi copii" — atenţie ! pe semne că astfel băiatul îşi compensează, fără să-şi dea limpede seama, grava nemulţumire provocată de absenţa mamei. Absenţă care, categoric, a depins numai şi numai de voinţa ei.

POST-SCRIPTUM. *„Mă numesc* MARIA CRISTEA. *domiciliată în com. Tălmaciu, jud. Sibiu, str. Grup-Social nr. 5, angajată a fabricii „Firul Roşu" de aici (din octombrie 1972). În februarie 1973 mi se reţine de către tovarăşa administratoare Elena Popovici suma de lei 234, reprezentînd... costul mesei la cantina fabricii respective, unde mi s-a spus că a luat masa soţul meu într-o perioadă în care noi nu eram împreună (1971). Întrucît soţul meu a decedat în august 1972, de unde să ştiu eu dacă datoria este reală sau nu ? Şi-apoi, eu ştiu că sumele neachitate pe un an de zile se prescriu, iar soţul meu, în plus, a fost salariat la Întreprinderea 2 Construcţii-Sibiu, aşa c-aveau de unde-i reţine suma datorată, dacă era într-adevăr... datorată. Oricum, dacă soţul meu ar fi păgubit cantina în anul 1971, tovarăşa* E.P. *ar fi trebuit să acţioneze atunci, sau în 1972, pînă în august... Şi mă mai întreb : cum de s-au eliberat nişte bonuri de masă fără plată pe loc, aşa cum se obişnuieşte ?"*

Ne asociem şi noi tuturor întrebărilor Mariei Cristea şi aşteptăm un răspuns minuţios, argumentat, de la cei în cauză ; MARIA NĂVODARU din Bucureşti, str. Olimpului nr. 72 (acelaşi sector 5 !) are 71 de ani, pensionară, paralizată, o îngrijesc — de milă — vecinii, nu poate umbla ca să obţină internarea într-un azil-spital — de aceea apelează la serviciile curierului. Ceea ce şi facem, rugînd-o să ne scrie de urgenţă dacă publicarea apelului domniei sale a avut vreo urmare concretă, dorită ; E.G.L.-Cluj : aveţi perfectă dreptate, soluţia dumneavoastră actuală pare să fie, oricum, cea bună, totuşi nu vă pripiţi.

Pentru posesorii de autoturisme şi motociclete!

La solicitarea dv., printr-o scrisoare, UNIVERSALCOOP, COMERŢUL PRIN COLETĂRIE din Bucureşti, str. Sergent Nuţu Ion nr. 8—12, Sector 6, vă trimite — la domiciliu — piese de schimb pentru autoturisme şi motociclete mărcile : Trabant, Skoda, Wartburg, Volga, Moskvici, Warszawa, Jawal, CZ, Manet, Simson, M.Z. Moped, IJ, Vlatva, Panonia, Danubia, Carpaţi, Mobra.

De asemenea, COMERŢUL PRIN COLETĂRIE, unitate a cooperaţiei de consum — vă poate expedia şi următoarele articole din producţia indigenă :

— oglindă retrovizoare exterioară . . . buc. 67,00 lei
— petice calde . . . cut. 7.50 lei
— huse exterioare Dacia 1300. . . . buc. 750,00 lei
— huse exterioare Dacia 1100 . . . . buc. 740,00 lei
— manşoane volan diverse tipuri . . buc. 30—50 lei
— port-bagaje auto M. 1. . . . . buc. 408,00 lei
— port-bagaje auto M. 2. . . . . buc. 380.00 lei
— perii pentru bujii buc. 3,75 lei
— triunghiuri reflectorizante . . . . buc. 65—80 lei
— spătare auto din răchită . . . . . buc. 120,00 lei
— aparat de vulcanizat electric 6 şi 12 volţi . . . . . buc. 50.00 lei
— aparat de vulcanizat manual . . . . buc. 11,20 lei
— pompe auto . . .buc. 85,00 lei
— leviere pentru montat anvelope . . buc. 10—15 lei
— truse sanitare . . buc. 134,00 lei
— dispozitiv antifurt buc. 75,00 lei

Plata se face la primirea coletului. Termenul de executare a comenzii este de 30 de zile.

(5382)

UMOR STRĂIN

Fără cuvinte

Fără cuvinte

NOUTĂŢI FILATELICE

PALMARES LA „SOCFILEX III"

S-a încheiat una dintre cele mai prestigioase manifestări filatelice ale anului : „Socfilex III". Zeci de mii de vizitatori au admirat exponatele de certă valoare prezentate de colecţionari. La sfîrşit, juriul internaţional a oferit : Marele Premiu, în clasa de onoare, românului Dragomir Kiriac, pentru exponatul său **„Studiu asupra mărcilor clasice româneşti — litografiate (1865—1872)** : Marele premiu naţional „Socfilex III", tot unui compatriot, craioveanul Dumitru Paşalega, pentru exponatul intitulat **„Studiu asupra ştampilelor pe mărcile din Moldova şi România"** ; Marele premiu internaţional „Socfilex III", lui Lukas Imre, din R. P. Ungară ; Marele premiu „Socfilex III", sovieticului L. I. Solomonovici. La clasa de competiţie au fost distinşi : Mihai Bauer (România), Dică Pavel (Cehoslovacia), Loster Tadeus (Polonia), Maroth Lajos (Ungaria), Sorokin Valentin (U.R.S.S.) şi alţii. Multe dintre exponatele româneşti şi străine au plecat direct, de la Bucureşti la Poznan, la „Polska '73", expoziţie ce se va deschide la 19 august.

EMISIUNI ROMÂNEŞTI

● **„Colaborarea cultural-economică intereuropeană"** este o serie formată din două valori (3,25 şi 3,60 lei), cu desene diferite. Tirajul fiecărei mărci : 500 000 exemplare. Tipar tifdruc, în 4 culori, pe hîrtie cromo, în blocuri de cîte 5 perechi. Macheta grafică : Coteanu Rodica.

● **„Centenarul Organizaţiei Internaţionale a Meteorologiei"**, emisiune formată dintr-o singură marcă (2 lei). Desenul : S. Zarimba. Tiraj : 8 milioane de exemplare.

Aurel CRIŞAN

OREBUS

MARE

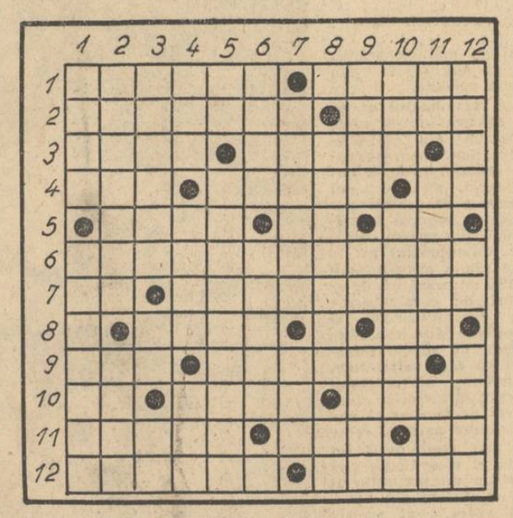

ORIZONTAL : 1) Perla litoralului nostru — A revoluţionat la vremea sa navigaţia maritimă şi oceanică (pl.) : 2) Mare pe... mare (pl.) — Iureş : 3) Visle — O adiere marină : 4) A fost odată... — Relache — Vasile Rîureanu ; 5) Marea ceea mai mică — Marin Vasilescu — Bea ! ; 6) Punct de reper în mijlocul mării (2 cuv.) : 7) Marea şi iar marea !... — Bor la pălăriile caselor ; 8) Sfiit (pop.) — Kiriţescu Alexandru ; 9) Localitate din R.P. Chineză — Localitate de pe pitoreasca vale a Prahovei : 10) Din beţe ! — Baraj în Etiopia, la cca 100 km de Addis Abeba — Animal nordic ; 11) Tulpina unei flori — E pe aproape — Capete de pod ! ; 12) Cunoscute staţiuni balneoclimaterice la Marea Neagră ! ; — Jocul mării... la discreţia Lunii.

VERTICAL : 1) Apă, apă, apă... — Confeti multicolore pe plajă (şi în mare) ; 2) Trasă la malul mării — Una din bogăţiile Deltei noastre ; 3) Joc fără cuvinte — Notă muzicală — Jos, dar nu de tot ; 4) Mare fără un mal ! — Mic fluviu de coastă în Liban — Albastrul verii : 5) Pune mîna — Stau pe crestele valurilor : 6) O mare colorată — Cunoscută staţiune sovietică la Marea Neagră, pentru copii şi tineret ; 7) A izbucni, vorbind de vulcani (rar) — O mare mică ; 8) Obîrşia apelor — Pînă-n prinz (abr.) · 9) Punct naval stabil — Cules ! — Sare, dar nu de mare ; 10) Cîntec de leagăn — Cel mai adînc lac din lume ; 11) Soare egiptean — O foarte cunoscută şi apreciată staţiune turistică pe ţărmul bulgar al Mării Negre — Valuri, valuri ; 12) Şi-a găsit sfîrşitul în apele Mării Egee, prăbuşindu-se din înălţimi — Una, alta... — Şi iar valuri, valuri...

Toma MICHINICI

Cuvinte rare : SIIT, TSI, COKA, AASI, RA.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SENSURI

ORIZONTAL : Lacuri — Apa — Aminare — Ls — Tonica — Ait — Urări — Ogar — Re — Etapa — O — Iza — Oda — In — Amari — Ama — Etna — En — Pu — I — A — Irigat — Stropitori.

INTERPRETĂRI

ORIZONTAL : Anotimpuri — Nicovala — A — Asanată — Ir — Tiruri — San — Opis — Nit — A — M — N — Seara — Inec — Uriaş — Ea — Oc — Bura — Seminar P — Pirati — Ita.

FANTEZIE ÎN A

ORIZONTAL : Arca Matca — Teastă — Rar — Lan — Arcaşi — A — Cam Apta — Ştanţat — Ad — Anual — A — N — Ag — Am — Alfa — Umar — Acea — Lat — Abrasi — A marcanta.

UTILE

ORIZONTAL : 1) Face un circuit închis — Cercul de dans ; 2) Plus de casă — Cinci în sută... (sing.) : 3) Predă lecţii la un nivel superior — Virf în Bucegi ! 4) Cozi de banane ! — Marina ! — Iese din casă ; 5) Un drum însemnat, dar nu pe hartă — Izvor de lumină 6) Un vînător în înălţime (pop.) — Se adună la casă. 7) Piatră verde (miner.) : 8) Roată fixată... cu lanţ : 9) A tachina — Veste din ţară (sing.) : 10) E cu capul ridicat — O reţea de apă (pl.)

VERTICAL : 1) Cîntec din bătrîni — Mobili la perete ; 2) Învaţă să lucreze (pl.) — Unu la cinci ! : 3) Se instalează fără vic de zgomot — A cunoaşte (înv.) : 4) În fortă ! — Prinderea aăţătoarelor : 5) Se-ncarcă-n tuburi — Găurit la mijloc ; 6) Apariţie pe scenă — Gropi pe marginî ! : 7) S-a dat de-o parte... : 8) Copt la mijloc ! — Tinute de margini. 9) Oameni fără suflet — Bătaia pustiilor ; 10) Servite cu bere — Unu la zero ! ! !

Vasile STĂNESCU

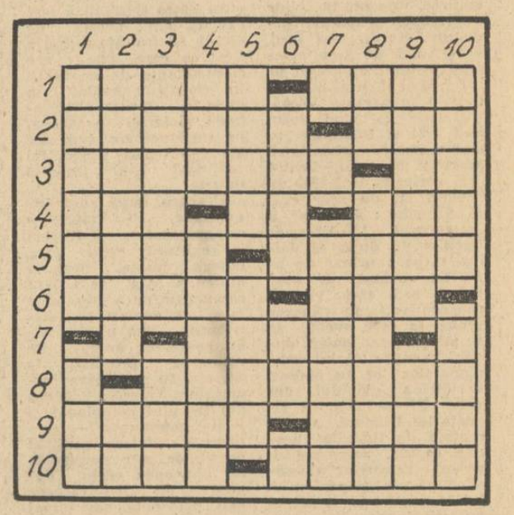

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Geometrice

De la Euclid încoace, geometrii au făcut tot felul de demonstraţii, unele mai elegante decît altele, dovedind cu prisosinţă, frumuseţea gîndirii logice umane şi contribuind totodată la progresul omenirii.

Indiferent dacă geometria este apreciată drept frumoasă sau nu, în orice caz, nu se poate contesta faptul că ea constituie o bună gimnastică a minţii, pentru oricine. În spiritul acestei ultime afirmaţii, vă propunem să încercaţi să rezolvaţi următoarea problemă, primită din partea cititoarei noastre **MARIANA RADUCĂNESCU**, elevă la Liceul „I.L. Caragiale", din Ploieşti :

La o oră de matematică, elevilor unei clase li s-a cerut să determine perimetrul unui pătrat, al unui dreptunghi, al unui triunghi dreptunghic şi al unui cerc (lungimea cercului), dîndu-li-se toate datele necesare. Un elev, din neatenţie, în loc să determine perimetrele, a calculat ariile respectivelor figuri geometrice şi, totuşi, rezultatele numerice au fost aceleaşi. **Cum se explică aceasta, şi ce dimensiuni s-au dat iniţial, pentru fiecare figură geometrică în parte luînd, de exemplu, drept unitate de măsură centimetrul ?**

Cleopatra a avut copii?

Din istorie, se cunoaşte că regina Cleopatra, a anticului Egipt, a fost o femeie deosebit de frumoasă, reuşind să se facă iubită de doi conducători ai imperiului roman. Se ştie, de asemenea, că frumoasă regină, în cele din urmă, la o vîrstă nu prea înaintată, s-a sinucis lăsîndu-se muşcată de o viperă, în anul 30 î.e.n.

Ceea ce se ştie mai puţin, este dacă Cleopatra a avut copii sau nu. Aceasta este şi întrebarea pe care v-o punem, stimaţi cititori. În cazul afirmativ, vă propunem să daţi şi detalii.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Denumiri...

Exploratorul român Iuliu Popper (1857—1893) absolvent al Şcolii Politehnice din Paris, a participat în anul 1886 la o expediţie argentiniană, în Ţara de Foc, arhipelag situat dincolo de strîmtoarea Magellan, la extremitatea Americii de Sud. Cum teritoriul explorat nu era prea binecunoscut în perioada respectivă, Popper a atribuit o serie de denumiri româneşti descoperirilor sale. Astfel, unei cîmpii întinse i-a dat numele de „Punta Sinaia", iar cîteva riuri le-a botezat „Rio Rosetti", „Rio Ureche" şi „Rio Lahovari". Este de menţionat că aceste denumiri figurează şi în prezent în toate atlasele geografice din lume. Mai mult decît atît, pe hărţile argentiniene cele, mai noi, promontoriul sudic al estuarului Rio Grande este trecut cu denumirea „Terra Popper", adică „Ţara Popper", în memoria exploratorului român.

Pătrat magic „1973"

Numerele ce trebuie înscrise în pătratul magic, pentru a rezulta „1973" fie prin adunarea pe orizontală, fie pe verticală sau de pe diagonale, sînt cele din tabloul alăturat

403	385	386	393	406
396	398	388	401	390
392	405	394	385	397
399	389	401	391	393
383	396	404	403	387

Poşta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 821 al revistei, apărut la 30.06.73, în corespondenţa primită între timp, nu am găsit decît un singur răspuns bun, de la cititorul N. Busuioc, din Iaşi, pe care îl şi menţionăm. Cu această ocazie tov. **N. Busuioc** întreabă dacă la unele probleme sau materiale ce apar în rubrică sînt posibile mai multe soluţii, este util să fie prezentate toate, de către cititori, sau numai una singură ?

Răspunsul nostru este următorul : nu faceţi economie de soluţii, dacă într-adevăr pot exista mai multe ! De obicei, noi nu publicăm însă mai mult decît o singură soluţie, în asemenea cazuri, preferind să utilizăm spaţiul disponibil pentru o varietate mai mare de materiale.

Ileana Apostilescu — elevă la liceul „Constantin Dobrogeanu Gherea" Ploieşti. Pe parcursul apariţiei acestei rubrici am publicat aproape toate materialele propuse. Puteţi încerca cu altele : nu-i timpul trecut !

Gavril Ştefan, comuna Viişoara, jud. Botoşani. Dacă unul şi acelaşi cititor ne trimite mereu materiale spre publicare chiar cînd sînt bune şi interesante nu le vom putea folosi mereu. Înţelegem foarte bine entuziasmul dv. cît şi al altor cititori şi sincer vorbind, ne bucură ataşamentul faţă de revistă şi rubrică, aceasta constituind ca să spunem aşa, „un barometru" în ceea ce priveşte interesul stîrnit publicului. Dar vedeţi dv. că sînt numeroşi alţi cititori ce ne-au trimis diverse materiale din care, unele, excelente. Numărul acestor materiale ce-şi aşteaptă rîndul este atît de mare, încît ar fi în măsură să alimenteze rubrica pe cîţiva ani de aici încolo. Prin urmare nu putem folosi mai mult decît două, trei materiale de la acelaşi cititor, nedorind să-i decepţionăm pe ceilalţi. Nu-i normal ?

Popescu D. Dumitru, pensionar, Drobeta Turnu Severin. Materialul trimis de dv. este interesant, însă depăşeşte cadrul rubricii, avînd un caracter matematic mai pretenţios. Vă mulţumim pentru bunele intenţii şi sperăm să primim din partea dv. alte materiale, mai apropiate de specificul acestei rubrici.

AM REŢINUT materialele primite de la cititorii : **Ştucă Dumitru**, comuna Cogealac, jud. Constanţa ; **Nicolae A. Glusescu**, Piteşti ; **C. Stămulescu**, Sadu, jud. Gorj şi **Ionel Niscoveanu**, Buzău, în vederea unor viitoare publicări. Mulţumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

Un Bunic şi-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT : S-a furat o bicicletă cu destinaţie specială. În acelaşi timp, o fată sfîrşeşte tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente ? Iată întrebarea care şi-o pun Bunicul şi colaboratorul său Panaitescu, aflaţi împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Cercetările lor se învîrtesc deocamdată în jurul lui Valdman cel ce se interesează de soarta bicicletei, ca şi în jurul fiului doctorul Bodea, prieten al fetei înecate. Între timp, dispare Alina. Într-o discuţie cu d-na Bodea, Bunicul află de existenţa unui „fel de asociaţie denumită „Salvamar", al cărei „animator" este un oarecare Pamfil Adam, element aflat la periferia societăţii. Alarmat de dispariţia Alinei, Bunicul porni în căutarea ei.

Bunicul îşi strînse hainele, le băgă sub un tufiş, lăsă un semn de recunoaştere, înnodînd la vîrf două trestii şi după ce se stropi cu puţină apă pe pieptul încă destul de robust, pentru a se familiariza cu răceala apei, îşi dădu drumul încet în lac. Temperatura apei trecea de treizeci de grade, iar această căldură nu putea fi decît rezultatul izvoarelor fierbinţi care bulucau în cîteva locuri netedul lacului. Fundul apei era tare, chiar plăcut la atingerea tălpilor, aşa că Bunicul încurajat de aceste amănunte foarte importante, începu să înainteze voinicеşte avîndu-l în faţa lui pe alsacian.

Ajunseră la ţărm.

O liniştе de mormînt domnea în insulă. Bunicul se ridică pe malul plin de rizomi. Cînd îşi săltă capul printre trestii, fu cît pe-aci să cadă înapoi în apă, consternat.

Într-o poieniţă bine bătătorită erau trei colibe de trestie acoperite cu papură, iar în faţa lor, vreo cincisprezece tineri şi tinere stînd pe jos, cu frunţile aplecate spre pămînt, înghinau ceva neînţeles, un soi de litanie fără sfîrşit.

Bunicul cuprinse avid cu privirea acest spectacol. Alina, nu era acolo.

Deodată, la un anumit semnal capetele se ridicară şi tinerii îşi încrucişară braţele, în timp ce dintr-o baracă îşi făcu apariţia un tînăr, aşezat pe o bicicletă cu trei roţi, o bicicletă cum Bunicul nu mai văzuse : nu numai pentru că în lumina înserării strălucea aproape neverosimil, ci pentru felul ciudat în care era construită : avea două ghidoane, în loc de unul, şi era prevăzută cu o sumedenie de lanţuri la roţi, prima pe un sistem de scripeţi, ale căror rosturi Bunicul nu le înţelegea. În plus, pe ghidoane Bunicul descoperi fel şi fel de aparate şi oglinzi precum şi un mic aparat de radio cu antena ridicată în sus. Tînărul cu palmele prinse pe roţile din spate îşi oferea plăcerea de a înainta în acest fel, în tăcerea de mormînt care domnea acolo. În spatele tînărului cu bicicleta care nu putea fi altul decît Pamfil, stăteau doi vlăjgani îmbrăcaţi într-un soi de pături albe, simple, fără nici un desen pe ele, spre deosebire de băieţii şi fetele care erau îmbrăcaţi obişnuit. La un semnal al lui Pamfil, dintr-o colibă, patru băieţi scoaseră o uşă ce se dovedea a fi destul de grea, după muşchii încordaţi ai braţelor celor ce o purtau. Uşa avea la un capăt doi ţăruşi puternici, a căror menire Bunicul n-o putu înţelege, pînă ce uşa fu pusă în picioare şi fixată zdravăn în pămînt. Bunicul rămase trăznit. Pe uşă, legată de mîini şi de picioare, se afla Alina, îmbrăcată aşa cum plecase de acasă, numai în şort şi sutien. Bunicul avu la început impresia că fata era moartă, dar se linişti imediat văzînd capul ei mişcîndu-se într-o parte şi în alta.

După ce uşa rămase ţeapănă, cu trupul atîrnat în faţa tinerilor, Pamfil se opri şi ridicîndu-se de pe tricicleta lui ciudată îşi împreună mîinile pe piept.

În cîteva gropi, pe care Bunicul nu le observase pînă atunci fu aprinsă trestie uscată şi din acestea răzbătu la suprafaţă numai roşul flăcărilor. Focurile erau întreţinute de doi tineri îmbrăcaţi tot în alb. Nu se înşela, unul din tineri era Florentin Bodea.

Vîntul începu să sufle mai puternic, pe cer se vălătuciră nori negri, iar luna apărută la orizont se înroşi, la început cuprinsă parcă de văpăi, apoi secera ei se învineţi şi fu învăluită într-un cerc albicios de ceaţă.

Pamfil Adam se apropie de uşa din scînduri. La flacăra unei luminări privi chipul Alinei, apoi Bodea îi aduse şefului reuniunii o cîrpă udă şi acesta îi şterse faţa fetei uitîndu-se adînc în ochii ei. Ochii Alinei se mărîră tot mai mult. Mişcările ei nervoase începură să se domolească, apoi chipul îi deveni senin şi calm ca o mască inexpresivă.

Pamfil se îndepărtă iar spre tricicleta lui, apoi privi spre tinerii aşezaţi în jurul uşii pe care se afla Alina.

— Pentru a ajunge la liniştea sufletului, ne-am adunat aici, preoţi ai vieţii fără de hotar. Nu e departe ziua cînd sufletele noastre, eliberate de tot ce reprezintă mizerie pămîntească, vor putea pluti în voie pe întinsurile apelor, pînă la meleagurile unde nu vor mai fi brutalizate de existenţă. Nimeni nu are dreptul să ne oprească din mersul nostru. Aceste trupuri, lăcaşuri de gunoi pentru spiritele ce nu ne aparţin, vor fi dăruite pămîntului şi viermilor din care ne-am născut, dar sufletele aparţinînd universului întreg vor călători de-a pururi ca nişte fantome prin acest spaţiu fără margini, în căutare de liniştе. Aparţinînd universului, nu putem aparţine nimănui. N-avem părinţi, n-avem fraţi. N-avem decît dorinţa de a ne contopi cu noi înşine.

Bunicul se cutremură. Avu convingerea că Pamfil e nebun. Vorbele lui, deşi fără sens, produseră o puternică impresie celor adunaţi acolo.

Cei doi tineri în alb aduseră lîngă focuri două rogojini şi tinerii începură să depună acolo bani şi lucruri de valoare. Pamfil stropi darurile primite cu apă luată cu căuşul palmei dintr-un vas, apoi tinerii în alb duseră rogojinile la loc în colibe.

Pamfil începu să vorbească din nou, dar vîntul nu-i era mereu prielnic Bunicului. Reţinu numele Alinei, apoi Pamfil pomeni de cîteva ori de marea încercare a adevărului, la care trebuie să fie supus fiecare nou adept care dorea să intre în asociaţie.

Vîntul începu să bată iar din stînga şi Bunicul auzi clar vorbirea curgătoare a lui Pamfil

— Cine te-a îndemnat să intri în cercul nostru ?

— Nimeni, răspunse Alina cu o voce calmă, poate mult prea calmă pentru situaţia în care se afla.

Ceea ce îl consterna pe bătrîn nu erau însă acele răspunsuri devenite în gura ei stereotipe, ci convingerea că fata răspundea în aşa fel încît lăsa să se vadă sincer cele spuse

— Ce e tatăl tău, întrebă fără drept de apel Pamfil.

Bunicul simţi cum transpiră.

— Căpitan de miliţie, răspunse fata.

— Cu cine ai venit la mare ?

— Cu Bunicul.

— Jură că nimeni nu va afla ce-ai văzut şi ce-ai auzit aici ?

— Jur.

— De unde ai aflat că trebuie la noapte să avem o întîlnire la kilometrul douăzeci şi unu ?

— Dintr-o scrisoare.

— De ce ai ţinut să ne anunţi ?

— Aşa mi-a dictat conştiinţa.

— Cum ai aflat că tînărul Bodea face parte din grupul nostru ?...

— N-am aflat de la nimeni. Bunicul mi-a spus să-i comunic

— Cine-i Bunicul ?

— Un prieten de-al tatii

— De ce a venit aici şi ce vrea să afle ?

— Cine a furat bicicleta lui Valdman şi cine a ucis-o pe Gabriela Rapciuc.

Urmară cîteva momente de liniştе.

— S-o supunem încercării adevărului nostru, se auzi o voce feminină din grupul de tineri.

— S-o supunem..

Cei doi tineri în alb ieşiră din colibă şi aduseră pe o altă rogojină mai bine de o duzină de cuţite — după cum le numără Bunicul — asemănătoare cu cel găsit în parcul de lîngă cantină. Pamfil se dădu cîţiva paşi înapoi, îşi aplecă fruntea la pămînt, apoi unul din ajutoarele lui îi întinse un cuţit. Pamfil îi duse lama la buze, închise ochii şi cînd îi deschise, trupul lui se încordă nefiresc şi mîna lăsată pe spate cu cuţit cu tot zvîcni ca un arc. Cuţitul fulgeră în lumina roşie a flăcărilor peste care trecuse şi se înfipse lîngă tîmpla Alinei. Zgîriind-o uşor. Fata nu schiţă nici un gest de spaimă. Nici tinerii nu păreau impresionaţi de ceea ce se petrecea, de unde Bunicul deduse că erau obişnuiţi cu acest ritual. Rînd pe rînd, cuţitele se înfipseră pe lîngă trupul Alinei. Penultimul cuţit tăie legătura de la mîini iar ultimul cea de la picioare şi Alina căzu de pe poarta de lemn în picioare, teafără şi liniştită. Primul gest pe care îl făcu fu acela de a-şi scoate cerceii din urechi şi inelul din deget şi de a le aşeza ca pe o ofrandă lîngă groapa din care focul continua să arunce spre înalt limbi ascuţite de flăcări

— A spus adevărul, se auzi o voce.

Pamfil se îndreptă spre Alina şi în faţa tuturor îi şterse floarea de sînge de la tîmplă. După ce se depărtă de ea, pe tîmpla fetei nu se mai văzu decît urma pielii zdrelite.

Dintr-odată, toţi cei adunaţi acolo se schimbară, solemnitatea se terminase, redeveniseră iar tineri. Se auzi dintr-o colibă o melodie de dans şi în faţa focurilor care continua să ardă, băieţi şi fete începură să danseze într-un ritm calm de somnambuli, cu toate că melodia obliga la mişcări cu mult mai ritmate. Dansul şi felul cum se mişcau tinerii nu aveau nimic trivial, era parcă o continuare a ritualului. Cei doi tineri aparură şi ei îmbrăcaţi în costumele lor obişnuite şi Bunicului nu-i fu greu să recunoască pe băiatul doctorului Bodea.

Pamfil o luase la dans pe Alina şi fata lui Alexiu se uita la el într-un fel ciudat. Bunicul avu impresia că în acel moment, Alina se clatină. S-ar fi putut să fie numai o părere. Nu mai aveau de ce să rămînă. Mîngîie botul cîinelui, apoi profeţind de un nor negru care întunecă cerul se lăsă purtat spre malul de unde venise. Ca să se ascundă şi mai bine în apă şi să facă cît mai puţin zgomot. Bunicul se prinse de coada cîinelui şi alsacianul simţind că toată răspunderea apasă asupra lui, înotă voinicеşte.

— VA URMA —

De mîine, fotbaliștii încep un nou campionat

STARTUL NR. 56...

de Eftimie IONESCU

Mîine începe ! Începe fotbalul ! Duminică, la ora cînd nouă centri atacanți vor lovi baloanele așezate în punctul făcut din var, pornește al 56-lea campionat al țării. Va fi un moment aidoma celui din 1909, cînd pornea prima competiție oficială recunoscută în istoria fotbalului nostru. De la F.C. Olimpia București, pînă la ultima cîștigătoare a Diviziei A, un șir de campioane mari și mici și cîte dispute superbe, cîte momente dramatice, cîte clipe de veselie și cîte de amărăciune !

Startul nr 56... Ce e în spatele celorlalte momente ale plecării în cursa grea, lungă, dar atît de frumoasă ? Păi sînt, dacă vrem să amintim doar cîteva dintre cele mai reprezentative fapte ale istoriei competiției nr. 1 din fotbalul românesc, mai multe clipe ce trebuie neapărat pomenite. Ar fi, mai întîi, acea suită de șase campionate ale Chinezului pe care nimeni n-a mai egalat-o în această formă, victoriile la rînd între anii 1921 și 1927 : ar fi, mai departe, rivalitatea sportivă Ripensia—Venus, din perioada 1932-1940 încheiată cu un scor egal al titlurilor : 4—4 ; ar fi „momentul I.T.A.", de imediat de după al doilea război ; urmat de apariția „echipei de aur" C.C.A. prin trei victorii consecutive, în marea probă, la care aveau să se adauge încă patru, dușcind la șapte totalul campionatelor ce au poposit în vitrina clubului din calea Plevnei ; ar fi riposta lui Dinamo, reprezentată de titlurile cucerite în șir, patru ediții, grosul reușitelor alb-roșilor, ajunse, și pentru ei, tot la șapte : ar fi aceste apariții tenace și curajoase, în disputa dintre cele două mari rivale bucureștene, a Petrolului și a lui U.T.A., punctînd mereu pe tabloul de onoare al campionatului, astfel că ploieștenii au ajuns și ei la trei succese finale iar textiliștii la cinci ; ar fi întîia înscriere pe harta itinerariilor titlului a Pitești ului, ceea ce ridică la opt numărul orașelor-gazdă ale campioanelor de-a lungul anilor : București, Ploiești, Timișoara, Brașov, Reșița, Arad, Oradea, Pitești ; ar fi, în sfîrșit, lupta cu apărările și cu ei înșiși dusă — indirect și peste ani — de doi golgeteri — Dobay și Oblemenco ; suita timișoreanului (1932—1935) de trei victorii completată cu a patra (1936/37) a fost egalată anul acesta de dîrzul centru atacant din Craiova care, iată, are circumstanțe de a stabili un record absolut în materie printr-o eventuală victorie, a cincea, în clasamentele generale ale celor mai productivi înaintași din fotbalul nostru.

Și-acum, după mica incursiune în povestea campionatelor, să trecem la realitățile celui care începe mîine. Sezonul dintre a 55-a și a 56-a competiție nu a adus cine știe ce noutăți în „distribuții". Am putea vorbi, poate, de operația de întinerire produsă la Steaua. În rest, baza formațiilor rămîne aceea din trecutul campionat și — în consecință — elementul determinant al reușitelor sau nereușitelor din noua ediție depinde de fructificarea mai prioceută sau mai puțin prioceută a forțelor vechi și, mai cu seamă, a celor noi, culese din propria grădină.

Dar campionatul nr. 56 e, asemenea tuturor campionatelor din anii preliminariilor pentru proba mondială, un mare antrenament, pe cîte opt stadioane, al echipei naționale în vederea jocurilor decisive pentru calificare. Campionatul nr. 56 nu e nimic altceva decît o suită de pregătiri, de eforturi, de căutări dedicate reprezentativei și cursei spre München. Cine iubește cu adevărat fotbalul va face astfel încît competiția performanței să reprezinte efectiv furnizorul de titulari al unsprezecelui național.

E mai mult decît un obicei, e o obligație să încercăm un pronostic al ordinei sosirii din iunie, anul viitor, al acestei curse cu 34 de probe, pe durata de 3 060 minute... Ediția a 56-a ne prezintă favoriții ei, protagoniștii ei, numiți Dinamo, Universitatea Craiova și F. C. Argeș. Sînt concurenți care — fără accidente foarte grave de randament — vor apare la sprintul final. Meritul pronosticului ar fi să descoperim în plutonul celor 18 combatante figurile noi ce vor juca un rol în operațiunea atribuirii titlului. Ei bine, credem că ele vor fi bravele luptătoare care sînt Steagul roșu Brașov, C.F.R. Cluj și Sport Club Bacău. După cum trebuie prevăzută cursa de ambiție tinerească a noii formații de la Steaua.

Indiferent însă cui va reveni, campionatul trebuie să fie un pas înainte pe planul calității, al corectitudinii, al lansării de noi elemente, al recordurilor de spectatori.

Fotografia : S. BAKCSY

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• O mare speranță a boxului nostru • În septembrie și octombrie întîlniri pentru titlurile mondiale la „mijlocie" și „muscă" • Din nou despre participarea la primul campionat mondial al amatorilor

• **ARBITRUL** orădean **Petre Mihelfi**, purtător al ecusonului A.I.B.A. ne scrie : **În ultimii ani am văzut foarte mulți tineri boxeri talentați. O mare speranță este fără îndoială Carol Hajnal de la Metalul Salonta. (17 ani, elev la școala profesională din Salonta). Hajnal a cîștigat anul acesta titlul de campion național de juniori la 60 kg. fiind antrenat de Emerich Bagosi".**

Noi l-am văzut pe Hajnal în cadrul meciului de tineret România—S.U.A. și avem aceiași părere.

• **ANUL ACESTA** federația de specialitate a oferit la aproape 300 de tineri pugiliști posibilitatea de a-și petrece vacanța în tabere speciale de pregătire. Acum o altă serie de viitoare cadre, și Boris Lagutin care, pe bună dreptate, nu sînt de acord cu hotărîrea luată de A.I.B.A. de a organiza primul campionat mondial rezervat amatorilor cu participarea selecționatelor continentale. Boxul este un sport care se bucură de o mare popularitate în lumea întreagă și dacă alte discipline ca luptele, canotajul, caiaculcanoe etc își pot organiza campionatele lumii cu participarea tuturor sportivilor de pe toate meridianele, atunci de ce „nobila artă" nu se poate bucura de acest privilegiu ?

• **FEDERAȚIA** vest-germană de specialitate a interzis, în urma unui amplu examen medical, evoluția în ring a campionului la categorie semigrea, profesionistul Horst Benedens. Acesta a dat

Carol Hajnal

speram de nădejde, se află la **Arad, Piatra Neamț** și **Reșița**. O excelentă măsură, care sîntem convinși că va da roade.

• **LA 29 SEPTEMBRIE** urmează să aibă loc la Paris meciul pentru titlul mondial la categoria „mijlocie" dintre deținătorul centurii argentinean **Carlos Monzon** și francezul **Jean Claude Bouttier**. În prezent de afacerile lui Jean Claude Bouttier se ocupă amicul său, actorul de cinema **Alain Delon**. Acesta a declarat că va organiza pe cheltuielile sale acest meci deoarece îl consideră pe prietenul său Bouttier un mare campion care-l va putea învinge pe argentinean. Reamintim cititorilor noștri că Monzon a dispus acum doi ani la Paris de Bouttier, prin abandon în repriza a 13-a.

• **ZIARUL** „Sovietschi Sport" publică trei declarații ale foștilor campioni olimpici Oleg Grigoriev, Valeri Popencenko în judecată forul respectiv cerînd daune în valoare de 15 000 mărci. El a motivat că nu are altă meserie decît boxul și nimeni nu are dreptul de a-i ridica licența. Forul vest-german s-a orientat însă bine. Benedens nu mai poate continua activitatea pugilistică, encefalograma sa fiind pozitivă. El ar putea suferi un tragic accident dacă ar mai fi lăsat să boxeze.

• **TAILANDEZUL** Chartchai Chionoi, campion al lumii la categoria „muscă" a acceptat să-și pună centura în joc în fața japonezului Susumu Hanagata. Meciul se va desfășura la 6 octombrie pe ringul unei arene din Bangkok. Este pentru a doua oară în acest an, cînd Chionoi își apără titlul. În cursul lunii mai el l-a învins înainte de limită pe fostul campion al Europei, elvețianul Fritz Chervet.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

AUBRESCU E. București : „Am citit scrisoarea ing. V. Moldoveanu, referitoare la liceul de fotbal din București, publicată în numărul din 14 iulie și aș vrea să-mi spun și eu părerea asupra unor aspecte ridicate de această scrisoare, care constituie neadevăruri.

În primul rînd vreau să precizez că am un băiat care a dat în acest an examenul de admitere la liceul „Mihai Viteazul" — secția fotbal și care provine din clasa a VIII-a sportivă a aceluiași liceu (tovarășul a fost greșit informat spunînd că este vorba de liceul „M. Racoviță"). Cunosc activitatea acestor copii și a profesorilor de sport încă din anul 1969 cînd s-a înființat secția de fotbal pe lîngă școala generală nr. 69. Ulterior, datorită insistenței și muncii depuse de acești profesori, precum și sprijinului primit din partea Ministerului Învățămîntului, s-a înființat liceul de fotbal, care este o secție a liceului „M. Viteazul". În perioada 1969—1973 am participat la aproape toate ședințele ținute cu părinții și meciurile jucate, astfel că pot afirma că-i cunosc destul de bine. Din aceste motive, v-aș ruga să luați în considerație următoarele :

— nu este nici un elev în echipa respectivă care să fumeze sau să umble prin „circiumi". Dacă s-ar fi petrecut asemenea fapte ar fi fost eliminați din școală, cum au fost eliminați unii pentru abateri mai puțin grave ;

— ca și în alte școli, au fost și elevi mai slabi la învățătură, însă dintre „talentații la fotbal" (ghilimele nu-mi aparțin), Ene M., Milea C., Andreescu V., Milea V., Georgescu G. etc., au avut medii peste 8 și au fost premianți ;

— la examenul practic s-au prezentat bine, deși în aceeași dimineață jucaseră și cîștigaseră finala campionatului școlilor generale pe municipiul București. Avînd în vedere și probele de control pe care le-au trecut în mod periodic, era normal să fie scutiți, însă s-a evitat acest lucru pentru a nu da naștere la suspiciuni.

Aș adăuga că aceeași echipă cîștigase cu două zile mai înainte și finala campionatului municipal, la grupa 1958 ;

— directorul școlii despre care se vorbește a fost directorul liceului „M. Viteazul", care nu-i cunoștea pe copii, dorind ca prin participarea sa să asigure obiectivitatea concursului. Din comisie au făcut parte și profesori de la alte școli din București.

Ca metodologie aș vrea să menționez că punctele s-au acordat în funcție de timpul realizat și nu de locul ocupat în serie (proba de semifond) :

— nu au intrat în liceu unele elemente talentate ca Penciu F., Sandu I., Buzea I. și alții, ceea ce dovedește că nu s-a mers cu „pile".

Pentru ca asupra profesorilor și elevilor liceului de fotbal să nu planeze astfel de greșite aprecieri, v-aș ruga să faceți tot posibilul ca cele scrise de mine să apară la rubrica dumneavoastră".

Tot pe marginea acestui caz, „un grup de părinți" m-a anunțat telefonic că are de gînd să-mi facă o vizită la redacție. Vocea portparleurului mi s-a părut cam agresivă și vindicativă, ceea ce mă face, acum, să mă întreb : cine m-a pus să mă amestec ? !

E. CUPȘEREANU, Craiova : „Într-o publicație săptămînală, a apărut un articol intitulat „Și acum să vină A. C. Milan"... (a se citi pisica) al cărui conținut m-a obsedat zile și nopți. Se spune în acel articol privitor la jucarea ultimelor meciuri pentru Cupă că ar fi fost vorba numai de o exagerată mîndrie, de lufturi, gafe, lacrimi, risipă de energie și, după ce la început și la sfîrșit îi laudă pe jucători, îi aseamănă unor șoricei îmbătați la propriu și la figurat. Să fie fotbalul acesta o știință așa de greu de abordat de echipele din C sau B și să fie orbit autorul de atîta simpatie și admirație ce o poartă unora din A ? Să nu recunoască dînsul că ambiția și viteza, precum și angajarea totală, mai ales la intercepții, contează foarte mult ?... Oare Chimia Rm. Vîlcea a uzurpat fraudulos privilegiile sacrosante acordate celor din A de către cei din Olimp ? Înfumurarea unora din A și mișcarea greoaie a bicioarelor de plumb în care a căzut (după cum spun țăranii) mîncarea prea bună și abundentă, trebuie încurajate ?

Am speranța că măcar un rînd din această scrisoare veți face să apară această pentru respectul adevărului și cinstei gazetărești".

Într-adevăr, unii dintre gazetarii sportivi, specializați în ironii și aluzii, au cam întrecut măsura cu prilejul meciurilor finale ale Cupei. În acest sens, intervenția dv. energică este binevenită pentru victime și descurajatoare pentru cei vinovați.

M. C. București : „Urmăresc cu viu interes rubrica „Poșta rotundă" și pot să spun că nu m-a dezamăgit niciodată felul în care dv. știți să o conduceți cu o mare finețe și pricepere. Dar deși rubrica este adresată exclusiv fotbalului, uneori se mai întîmplă să primiți scrisori despre un alt mare și frumos sport : tenisul. În legătură cu acest sport vreau și eu să vă trimit o poezioară-ghicitoare : *E superb, este divin ! Și de viață este plin ! Are putere cît șase ! Ghici cine e ? E Năstase !"*

Vă mulțumesc pentru frumoasele cuvinte adresate muncii mele și pentru poezia trimisă. Ghicitoarea dv. avînd în ea incorporat și răspunsul, ușurează lectura. Nu abandonați genul !

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 12 august

1. DINAMO—F. C. CONSTANȚA. În trecuta ediție a campionatului echipa dinamovistă a cîștigat ambele întîlniri. Va reveni victoria și de astă dată formației dinamoviste ? Mai sigur 1, X.

2. STEAUA—C.S.M. REȘIȚA. Echipa bucureșteană a avut o evoluție destul de bună în „Cupa municipiului București" și credem că, avantajată și de propriul teren, va cîștiga partida.

3. C.F.R. CLUJ—F. C. PETROLUL. Cu toate că în ediția trecută echipa ploieșteană a reușit să învingă pe C.F.R. chiar la Cluj nu credem că formația locală poate scăpa victoria.

4. STEAGUL ROȘU—U.T.A. Am văzut echipa brașoveană în cele două partide susținute recent în București și ne-a plăcut jocul practicat de ea. Deține o bună formă, motiv pentru care o vedem favorită a meciului de mîine.

5. JIUL—UNIVERSITATEA CRAIOVA. Destul de greu acest meci pentru echipa gazdă. Universitatea Craiova ni s-a înfățișat, recent, în partidele de la București și Pitești, ca o formație solidă, greu de depășit. Îi acordăm șansa unui rezultat de egalitate.

6. POLITEHNICA TIMIȘOARA — A.S.A. TG. MUREȘ. Cu siguranță că echipa locală, proaspăt promovată în prima divizie, va face totul pentru a începe bine campionatul.

7. S. C. BACĂU—RAPID. După felul cum s-a comportat în cele două partide din „Cupa municipiului București" nu vedem cum ar putea echipa Rapid evita înfrîngerea.

8. F. C. ARGEȘ—UNIVERSITATEA CLUJ. Evident, favorită este echipa piteșteană, chiar dacă nu este într-o formă maximă, așa cum a reieșit din evoluțiile sale de la București și Pitești.

9. POLITEHNICA IAȘI—SPORTUL STUDENȚESC. Nu deținem prea multe date despre forma actuală a echipei ieșene. Știm însă că Sportul se află încă într-o etapă a căutărilor, că forma jucătorilor nu este dintre cele mai bune. Înclinăm să credem că victoria va reveni gazdelor.

10. FLACĂRA MORENI—METALUL BUCUREȘTI. Recent revenită în divizia B, Flacăra Moreni are de făcut față chiar din primul meci unui adversar redutabil. Credem, totuși, că va putea realiza un rezultat egal.

11. C.S.M. SIBIU — PROGRESUL BUCUREȘTI. Cu noile sale achiziții Progresul se lansează în cursa de revenire în prima divizie. Un rezultat de egalitate este cel mai posibil.

12. S. N. OLTENIȚA—CHIMIA RM. VÎLCEA. Cîștigătoarea Cupei României va lupta din răsputeri pentru a-și apăra „firma". Misiunea ei este însă destul de dificilă deoarece echipa locală știe să joace și să cîștige pe propriul teren.

13. VICTORIA ROMAN—CEAHLĂUL PIATRA NEAMȚ. Echipa locală, promovată în divizia B după foarte mulți ani, are posibilitatea de a debuta cu o victorie.

Cu prilejul unui recent concurs internațional de atletism care a avut loc la Stockholm, spectatorii au avut surpriza să asiste la o scenă cu totul neobișnuită pe terenurile de sport. În finala probei de 400 metri garduri, cunoscutul atlet Akii-Bua (Uganda), în apropierea liniei de sosire a întors capul spre adversarul său Ralph Mann (S.U.A.), a început să rîdă și să execute gesturi de sfidare. Publicul surprins de aceste manifestări nesportive, l-a dezaprobat îndelung și zgomotos pe Akii-Bua. Întrebat de ziariști cum se explică atitudinea sa, Akii-Bua a precizat că înainte de cursă Mann s-a apropiat de el și i-a promis că în finală îi va da o lecție binemeritată. La această comportare, Akii-Bua a răspuns cu o victorie netă și cu atitudinea incriminată de spectatori.

• ÎN PREZENT, Bobby Charlton urmează cursurile unei școli de antrenori. La încheierea cursului, fostul jucător al reprezentativei Angliei (în prezent are 35 de ani), s-a retras din activitatea competițională, va deveni antrenor al formației Preston din liga secundă.

• **JOSE CAFFARO**, portarul echipei de fotbal „Plantere" din liga secundă a unei competiții din Brazilia, a stabilit un adevărat record în cursul unei întîlniri c formația Banfield. El a apărut în acest meci trei lovituri de la 11 metri !

MOZAIC

• COMITETUL de organizare a turneului final al campionatului mondial de fotbal din 1974 a făcut cunoscut că pe terenurile de fotbal pe care vor avea loc meciurile vor fi expuse numai drapelele celor 16 țări finaliste, cel al F.I.F.A. și insemnele orașelor sau ale regiunilor respective precum și drapelul țării arbitrului.

• O MĂSURĂ foarte interesantă luată de Federația de fotbal din R.F.G. În viitorul sezon competițional 1973-1974, se va disputa și campionatul diviziei secunde format din 40 echipe împărțite în două grupe.

• **PELE își construiește o vilă lîngă plaja Santos, Cîteva amănunte: vila va poseda o mică sală de cinema (30 de locuri) unde Pele va putea prezenta vizitatorilor filme legate de activitatea lui, iar două camere vor fi rezervate pentru expunerea cupelor, fanioanelor, insignelor și darurilor primite de „Perla neagră" în cariera sa.**

Excursii la munte și la mare

Un răsărit de soare pe malul Mării sau un amurg pe piscurile de cremene ale munților, sînt momente unice de încîntare și poezie, pe care le puteți trăi, participînd la una din EXCURSIILE ORGANIZATE ÎN INTERVALUL 22—26 AUGUST, de Întreprinderea de turism — hoteluri și restaurante — BUCUREȘTI.

I.T.H.R. București, vă invită la drumeție, organizînd pentru dv. excursii de scurtă durată, pe itinerarii interesante, variate, de o mare atractivitate.

Pentru cei ce iubesc marea, dragostea noastră netrădată a vacanțelor de vară, I.T.H.R. București organizează în perioada amintită excursii cu autocarele, în condiții excelente de cazare și masă în cele mai confortabile și elegante hoteluri și restaurante. Pe cei atrași de peisajul mirific și aerul pur al înălțimilor montane, îi așteaptă cabanele, Scropoasa, Cheile Zănoagei, Bolboci, Padina, Cheile Rișnovului, Dochia, Durău, Bonțoc.

Pentru înscrieri și informații, adresați-vă filialelor de turism ale I.T.H.R. București — Calea Victoriei nr. 100 și B-dul Republicii nr. 68, telefoane 14.08.00 și 15.74.11.

TRAGEREA EXTRAORDINARĂ A VACANȚEI LA „PRONOEXPRES"

La 12 august 1973, Administrația de Stat Loto—Pronosport, organizează TRAGEREA EXTRAORDINARĂ A VACANȚEI LA PRONOEXPRES, tragere la care se aplică O NOUĂ FORMULĂ TEHNICĂ DE JOC EXTREM DE AVANTAJOASĂ PENTRU PARTICIPANȚI.

Vînzarea biletelor se face pînă în ziua de 11 august 1973.

Se acordă cîștiguri fixe, în numerar, în valoare de cîte 100 000 lei ; se efectuează 6 extrageri în 3 faze, față de 5 extrageri ca la tragerile speciale anterioare ; se extrag 32 de numere ; se atribuie premii pe 16 categorii ; se acordă cîștiguri pentru 4 și 5 numere din 12 extrase ; se efectuează o extragere cu premii suportate din FOND SPECIAL.

Procurați-vă din vreme biletele ! Retineți ! Mai multe bilete, mai multe șanse de cîștig !

(5401 A)

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU BOBBY FISCHER?

• Amănunte asupra dramei campionului mondial de șah • De luni de zile bolnav de nervi și bîntuit de crize mistice, Bobby Fischer duce o viață izolată, '

Întrebarea generală este : ce se întîmplă cu Bobby Fischer, campionul mondial de șah ? De luni de zile el a dispărut efectiv din viața publică. N-a fost văzut nicăieri, de nimeni. Prietenii săi cei mai apropiați nu pot, nici ei la rîndul lor, să dea prea multe amănunte. Toată lumea știe că Bobby este „în criză".

Așa cum aflăm din revista italiană „Novela 2000" din surse bine informate se afirmă că această criză reprezintă de fapt o stare psihică direct alarmantă. De peste 6 luni Fischer duce o viață total izolată. Închis în casă, cu ferestrele acoperite, el nu primește pe nimeni. În toată această perioadă el n-a rostit mai mult de 50 de cuvinte, n-a citit nici un ziar sau vreo carte, doarme și mănîncă foarte puțin și, ceea ce este grav, nu s-a atins deloc de piesele de șah. Viața aceasta de izolare desăvîrșită a lăsat amprente adînci și asupra fizicului și psihicului său. Este foarte probabil că echilibrul său este deteriorat grav și foarte mulți consideră că este necesar să se intervină de urgență pentru internarea lui într-o clinică specializată.

Actuala lui stare a readus în memoria tuturor neobișnuitele lui manifestări semnalate cu prilejul întîlnirii sale cu Boris Spaski de la Reykjavik, manifestări care au alimentat puternic goana după senzațional a reporterilor, dar care, în perspectiva situației de astăzi, lasă să se întrevadă că ele n-au fost întîmplătoare, că de fapt erau primele simptome ale unui om deja cu o sănătate șubrezită.

De altfel comportarea lui după cucerirea titlului de campion mondial a fost edificatoare. După reîntoarcerea sa în S.U.A., unde a fost primit în mod triumfal, el a părăsit pe neașteptate New Yorkul și a plecat la Pasadena unde a petrecut mult timp în mijlocul membrilor unei secte religioase. Apoi a închiriat un mic apartament, a decuplat telefonul a scos din funcțiune televizorul și radioul a acoperit geamurile cu transparente groase și a început să ducă o viață de sihastru. După un timp în mare secret, într-o noapte, a plecat cu un avion special în orașul Denver unde și-a creat aceleași condiții de viață. Singura persoană cu care vine foarte rar în contact este Herbert Armstrong, fondatorul unei alte secte religioase.

Drama lui Bobby Fischer, starea sa gravă psihică este dublată de puternice crize de misticism și nimic nu lasă să se întrevadă vreo ameliorare, o revenire la normal.

Iată două fotografii realizate cu un aparat ascuns de unul dintre rarii prieteni, care a reușit să-l viziteze : Astfel își petrece zilele Bobby Fischer : culcat în pat, cu privirea pierdută undeva, într-o cameră în care nu pătrunde lumina și arde tot timpul o veioză.

Așa arată astăzi Bobby Fischer : (29 ani)

AUTOMOBILISM

Înainte de-a porni la drum

În acest sezon al drumeției orice conducător auto trebuie să-și ia unele măsuri pentru a se feri de surprize neplăcute pe parcurs. Astăzi, oferim celor doritori două sfaturi :

1) NU UITAȚI SĂ VERIFICAȚI :

— nivelul uleiului în motor.

— dacă aveți benzină.

— nivelul apei din radiator (vasul de expansiune).

— funcționarea direcției și frînelor.

— funcționarea instalației electrice.

— presiunea în pneuri (și roata de rezervă).

— starea caroseriei (mai ales usile și geamurile).

2) LUAȚI-VĂ CÎTEVA PIESE DE SCHIMB :

— o curea de ventilator.
— un capac delco
— un rotor delco
— un condensator.
— o bobină de inducție.
— o membrană pentru pompa de benzină.
— platine.
— un set de becuri.
— o cameră de rezervă.
— siguranțe fuzibile, ventile, căpăcele.

Drum bun !

CULISELE HIPODROMULUI

• *ALERGAREA SEMICLASICĂ DE 2 200 METRI*, „Criteriul cailor de trei ani" (800, 400, 200, 100 puncte) a fost cîștigată de Begonia, condusă de D. Toduță. (1'28"/km) ; locul 2 — Hegemona, locul — 3 Perja. Cea mai bună performanță, în această alergare, aparține însă Rațiunei (1'25,4). De unde se „observă" că la alergările de cai cu handicap nu cîștigă întotdeauna... cel mai bun.

• *DINTR-O ANALIZĂ a situației privind recordurile cailor de 2 ani*, numărul probelor cîștigate și media recordului, rezultă că pe primul loc se află antrenorul-driver Traian Marcu cu 7 victorii și o medie a recordurilor de 1'35"/km, avînd și un cal „adus" sub valoarea 1'30" (Osaka — 1'28,8). Pe locurile următoare se află I. Oană, cu 6 victorii, T. Marinescu, A. Brailovschi, I. Toderaș cu cîte 5 victorii. Rezultatul reflectă încă o dată pasiunea primilor doi clasați : mînjii. Dar mai tîrziu ? Poate reușește și Tr. Marcu să cîștige un derby...

• *MITINGUL DE TRAP* disputat la Moscova, rezervat țărilor socialiste, a fost dominat de reprezentanții R.D.G. care au cîștigat principalele probe. Dificultatea alergărilor, în care cai au plecat de la egal (grupe de cai) a făcut ca reprezentanții noștri să se claseze mediocru și submediocru, deși toți și-au ameliorat recordurile, realizînd salturi substanțiale de 3 și 4 secunde (Habar de exemplu 1'22",2).

Doru IONESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

TRĂIASCĂ 23 AUGUST!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 828 — sîmbătă 18 august 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

MAREA NOASTRĂ SĂRBĂTOARE

August în sărbătoare. Moment de aducere aminte și de bilanț al unei activități creatoare fără precedent în istoria patriei noastre. Aniversăm strălucita victorie obținută ca urmare a insurecției naționale antifasciste armate desfășurată sub conducerea partidului și cinstim memoria nenumăraților eroi care s-au jertfit pentru dobîndirea și consolidarea acestei biruințe. În același timp, privim spre scara istoriei pe care am urcat-o în aceste aproape trei decenii, cu mîndria celor care, cu mîinile și mintea lor, luminați de planurile elaborate de partid, am dat patriei un chip nou.

De la acel 23 August 1944, cînd băteau pentru prima oară pe acest pămînt orologiile libertății, și pînă astăzi, saltul parcurs de țara noastră este imens. Deosebirea între ce a fost și ce este acum pare neverosimilă, poate, generațiilor mai tinere, care n-au cum să fi simțit în mod nemijlocit nici ce a însemnat exploatarea capitalistă sau moșierească, nici ocupația străină, nici stadiul de înapoiere economică, socială sau culturală în care se găsea, cu numai 30 de ani în urmă țara noastră. Dacă ne gîndim bine, mulți din oamenii, astăzi, în plină vigoare creatoare, la acea dată nici nu erau născuți sau erau copii. Pentru aceștia, multe din amintirile celor mai vîrstnici au un caracter abstract și e firesc să fie așa : ei n-au cunoscut altă societate decît societatea socialistă, care s-a ocupat cu grijă părintească de formarea lor ca cetățeni, de sănătatea și școlarizarea lor, de plasarea lor în

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Patru specialiști din două mari uzine — despre munca făcută cu înaltă calificare și cu pasiune

PRESTIGIUL DE MUNCITOR

• Ce înseamnă să te poți bate cu timpul • Cîștigul cel mai de preț: oameni buni, formați pentru muncă și societate • Invenție = gîndești, încerci, găsești

Din cînd, în cînd — așa-i firea omului — te lași tentat de ideea de a pune în cumpănă ce-ai dorit, ce-ai visat cu ceea ce ai realizat, ai reușit. Cum s-ar zice, faci un fel de socoteli pentru a vedea ce măsură se potrivește rezultatelor tale. Dacă ești profund onest și nu te judeci prea cu duhul blîndeții, ajungi la niște concluzii tare folositoare. Vezi ce-ai cîștigat și ce-ai pierdut tu și cum au influențat acestea pe cei de lîngă tine. Cam în acest fel îmi vorbise, acum cîtva timp, un maistru ai cărui ani de uceniciе și muncă atingeau cifra 30. Aceeași idee, enunțată altfel, a fost „cheagul" discuției într-o secție a uzinei „23 August" la motoare, cu doi oameni, între care vîrste era o diferență cam tot de 30 de ani, în zilele acestea marcate de neastîmpărul dorinței de a supune timpul și de a atinge culmi propuse pe măsura cerințelor colectivului în care lucrezi și a puterii tale.

„E nefiresc să rămîi în urmă..."

Despre secția motoare a uzinei „23 August", evidențiată, cu deosebire în primul semestru al anului și acum,

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

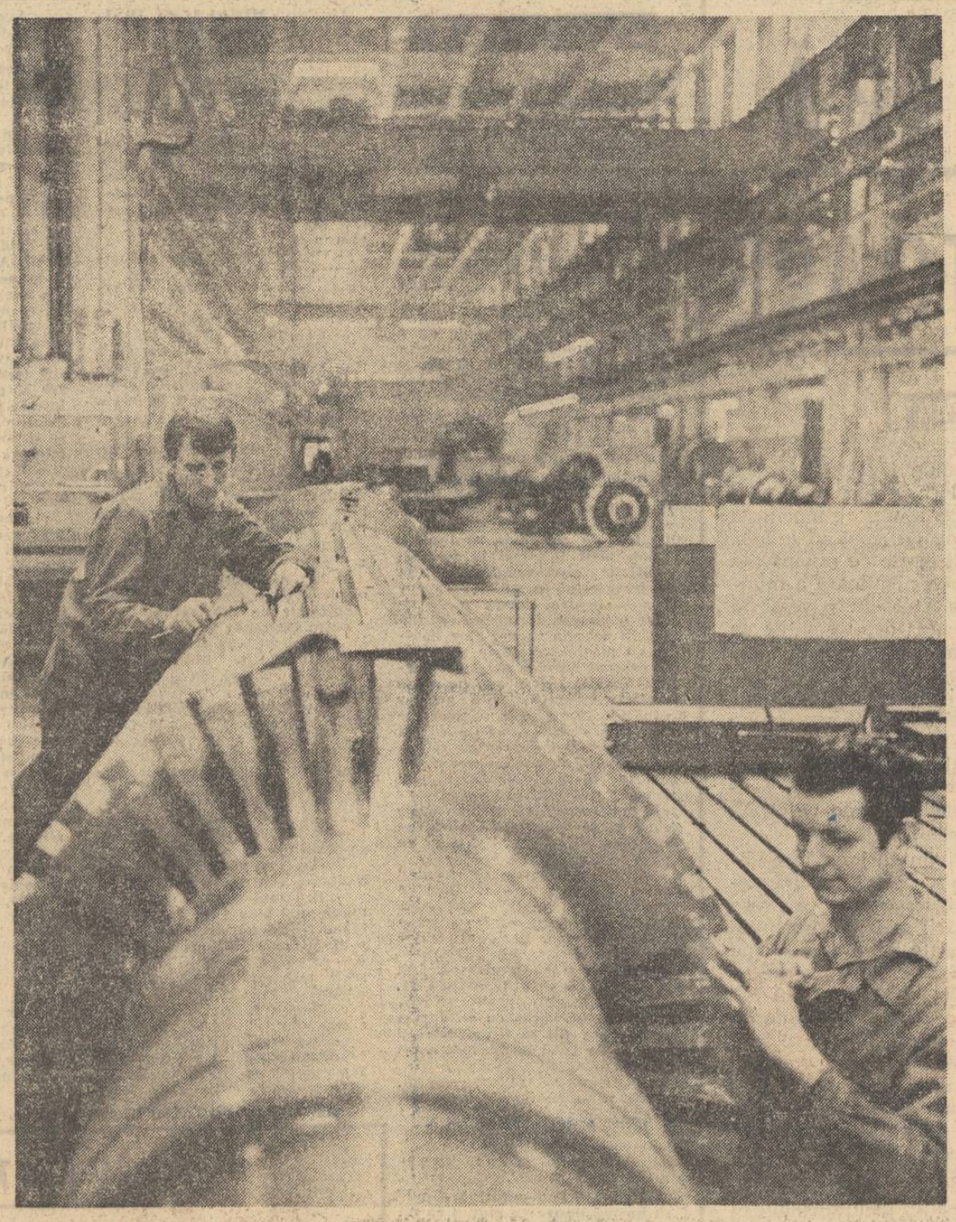

Colectivul Întreprinderii de mașini grele din București a ținut să întîmpine ziua de 23 August cu o importantă victorie : realizarea turbinei de 330 MW, primul agregat de o asemenea putere fabricat în țara noastră. Totodată, turbina reprezintă cel mai complex produs industrial fabricat de industria noastră din repere și piese românești, el fiind destinat termocentralei de la Rogojelu. Turboagregatul de 330 MW este o dată și jumătate mai mare decît puterea instalată a Bicazului.

Prezentăm un aspect de muncă din timpul executării rotorului de 330 MW din secția mecanică grea a Uzinei de mașini grele București.

Foto : Eugen DICHISEANU

ULTRASUNETELE „ÎN ACȚIUNE"

Legume mai multe și mai timpurii, grîu și trifoi de calitate superioară prin ultrasonarea semințelor. Rezultatele valoroase ale unor cercetări ale universitarilor clujeni.

Un vaccin contra guturaiului!

Cum se face că medicina a reușit să învingă bolile mai complicate, iar în fața guturaiului pare dezarmată ? Marea aventură a primului vaccin eficace realizat împotriva guturaiului.

RADARUL ALBINELOR

Albinele „prevăd" capriciile vremii, „traducînd" variațiile de cîmp electric și sonor ale atmosferei. Doi specialiști români valorifică această „tehnică" a naturii în favoarea dezvoltării apiculturii.

(Amănunte în pagina a 5-a)

Corespondență specială pentru „Magazin"

SIRENELE SAHAREI

Din nou vești de la marinarii de pe pescadorul „Constanța" aflat în largul coastelor continentului african

Amănunte în pagina a 3-a

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

ELIBERARE ȘI LIBERTATE

Sărbătorind, la fiecare 23 August, eliberarea țării, noi, românii, sărbătorim în mod implicit libertatea, ideea directoare a omului, singura ființă ce nu acceptă domesticirea, ci preferă civilizația, singura ființă care știe să transfere amănuntele spre zona de sus a ideilor generale. Sărbătorind, la fiecare 23 August, eliberarea țării, noi sărbătorim totodată libertatea fiecăruia dintre noi. Pentru că nu există idei generale decît acolo unde ele sînt trăite de oameni. Sărbătorind fiecare 23 August, noi participăm la constituirea tradiției de libertăți democratice întruchipate a poporului român. Această tradiție acționează tutelar asupra tuturor momentelor dramatice, asupra tuturor momentelor de suspensie ale istoriei. Nu e fără importanță să ai o tradiție de libertăți democratice. Aceste libertăți sînt pînă la urmă tezaurul de neînstrăinat al spiritului național și nicio îngîmfare tiranică, nici un accent de totalitarism — chiar dacă vreodată au reușit temporar să subjuge oamenii — n-au fost în stare, pînă la urmă, să îngroneasă dorința de libertate din sufletele lor. Pentru că îngrozitoare pentru tirani nu e libertatea oamenilor — cînd Lenin era surghiunit în Siberia de țar. Lenin, evident, nu era liber — îngrozitoare e pentru tirani setea de libertate. Poți lua apa oamenilor, dar nu le poți lua setea. Tradiția de libertăți democratice a poporului român poartă astăzi numele generic „23 August". Sărbătorind această zi, noi — care sîntem foarte ocupați cu treburile unei istorii pe care o obligăm să se desfășoare mai repede — nu facem asta pentru că n-avem cum să ne omorîm timpul, nu facem asta formal, ci din necesitatea de a sărbători libertatea, adică starea de astăzi a țării și dinamica de astăzi a oamenilor ei.

De pe acum se știe că multe din activitățile productive nu vor înceta în zilele sărbătorii. Acesta e semnul distinctiv al acestei veri a justificatei noastre grăbiri, cînd economia națională — adică zestrea pentru viitor a României — du-și îngădui stingerea nicicunuia din focurile sale.

Sărbătorim fiecare 23 August cu gîndul împovărat de ideea de libertate. Ce nobilă povară ! Și totuși povară ! Nu e ușor de dus pe gînd și pe inimă libertatea țării. Mai ales că ea trebuie transformată în fericire. Libertatea în sine nu înseamnă mai mult decît o idee frumoasă. Realitatea libertății — și aici vorbim despre România socialistă a anului 1973 — se cheamă pîine, oțel, cărți, aluminiu, păduri purificatoare, construcții, educație. Realitatea libertății e lupta noastră continuă pentru fericire, lupta noastră pentru dreptate și pentru un viitor mai bun. Realitatea libertății este programul partidului nostru și truda noastră, a fiecăruia. De aceea — în plină epocă romantică a istoriei naționale — sufletul meu, unindu-se cu sufletul mulțimilor care construiesc socialismul, pe acest pămînt al nostru, strigă spre cerul lumii două cuvinte măreți și fierbinți în care e cuprinsă și istoria fiecărui august : TRĂIASCĂ ROMÂNIA !

MARII BĂRBAȚI

Cum dispare un mare bărbat, cum începem să ne dăm seama cît de important era să prelu̇m de la el tot ce avea mai înțelept și mai particular, me-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Mai există enigme?

5 OPERE DE ARTĂ DIN VREMEA ROMANILOR

Larul de la Sucidava

● Descoperirea unor statuete sculptate în bronz în urmă cu 1 600 de ani ● Figurinele reprezintă divinități romane protectoare ale casei și familiei ● În cetatea romano-bizantină de la Sucidava s-a găsit cea mai frumoasă întruchipare a unui zeu Lar ● Sculpturile descoperite la Deva și Romula, lîngă Caracal, reprezintă doi zei surprinși în atitudinea de dans ● Se crede că statuetele au fost realizate în atelierele unor meșteri locali, ele atestînd permanența populației romane după retragerea aureliană.

(Amănunte în pagina a 2-a)

Fotografiile cititorilor noștri

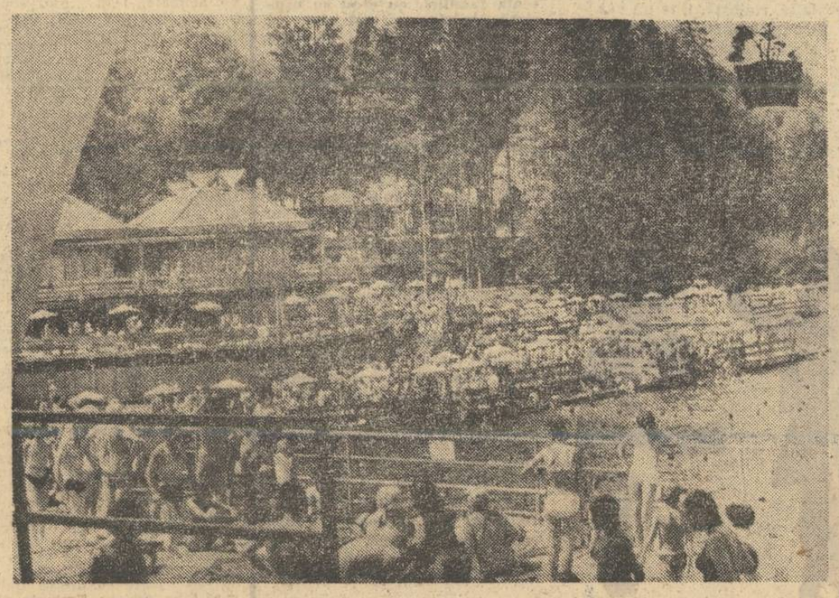

Lacul „Ursu" din Sovata — Andrei CZERAN — Tîrgu-Mureș

MAREA NOASTRĂ SĂRBĂTOARE

URMARE DIN PAG. 1

activitatea productivă... De unde să știe, altfel decît din relatările părinților lor, de școala de care nu se puteau apropia decît cei avuți, de îngrijirea medicală care costa bani grei, de șomajul cronic, de analfabetism, de condițiile grele de muncă din fabrici și uzine, de exploatarea nemiloasă a muncii ?... de unde să știe, decît tot din povestirile celor vîrstnici, de marile eforturi depuse an de an în acești 29 de ani, pentru ca viața în patria noastră să se schimbe în mod substanțial, pînă la înfățișarea de astăzi a Republicii Socialiste România ? Căci nimic nu a căzut din senin, ci tot ceea ce ne înconjoară în această țară, aflată pe drumul unei continue înfloriri, este rodul unei lupte înverșunate pentru lichidarea rămînerilor în urmă, pentru înscrierea patriei și poporului român pe orbita progresului și civilizației socialiste.

Și este firesc, astăzi, să privim cu încredere viitorul și să ne punem înainte noi sarcini îndrăznețe. Poporul nostru a dovedit, an de an, ce poate realiza în condițiile deschise de servituțile orînduirii capitaliste, ce se poate făuri atunci cînd energiile sînt stimulate de idealurile luminoase pe care partidul le are înscrise în programul său politic. Ultimii ani cu deosebire, ca urmare a planurilor de dezvoltare a economiei, vieții sociale, științei și culturii, elaborate de Congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, s-au constituit ca o perioadă de avînt în toate domeniile de activitate. Ritmurile înalte ale dezvoltării României sînt interpretate peste hotare ca un miracol. Miracolul, în realitate, stă în munca noastră intensă, în capacitatea noastră de creație, în înțelepciunea și clarviziunea politicii partidului, la elaborarea căreia o contribuție hotărîtoare a adus și aduce, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astăzi, România se bucură de un imens prestigiu pe plan internațional ; punctele de vedere exprimate de țara noastră sînt privite pretutindeni cu respect și găsesc cuvenita ascultare, fiindcă pornesc de la un popor ale cărui idealuri de pace, de libertate, de colaborare și bună înțelegere între națiuni, coincid cu idealurile oricărui om de bună credință de pe toate meridianele globului.

Sărbătorim, așadar, al 29-lea 23 August cu satisfacția unor mari înfăptuiri pe multiple planuri și cu conștiința că vom ști să străbatem, în continuare, cu deplin succes, drumul spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, drum pe care ne conduce partidul nostru comunist.

PRESTIGIUL DE MUNCITOR

URMARE DIN PAG. 1

în zilele întrecerii în cinstea marii sărbători, se spune că are cei mai mulți oameni cu calificare înaltă. Acolo e nevoie de specialiști de mare precizie.

— Dacă un muncitor de calificarea dumneavoastră îl întreb pe tînărul frezor, **COSTEL TEODORESCU**, trebuie să facă în primul rînd efortul de a executa precis, conștiincios, o piesă care vine cu documentația făcută, unde rămîne loc și pentru creație personală ?

— În primul rînd că marea precizie care ți se cere nu e deloc o muncă obișnuită. Pentru a o dobîndi trebuie să fii foarte bine pregătit profesional, să muncești cu mare pasiune. Nu se poate pune problema că rămîi simplu executant.

— Atunci cum ?

— Pe lîngă precizia mîinii și calificarea profesională care te ajută să înțelegi și să transpui desenul în metal, ai nevoie să stăpînești mișcarea în așa fel, încît să te poți bate cu timpul. Apoi, să-ți folosești în așa fel calitățile profesionale, încît să le transformi în calitate excepțională pentru fiecare piesă pe care o lucrezi. De aceea, de altfel, în această secție, bine dotată cu mașini, agregate moderne și oameni specializați, integrarea tinerilor, deși mai ușor de realizat, tocmai datorită acestor condiții, duce și la o selectare rapidă a cadrelor. Rămîn cei care înțeleg ce înseamnă inteligență tehnică și simt nevoia să execute piese din ce în ce mai bune. Parcă poți rămîne în coadă, poți lucra fără să faci nimic care să te împingă înainte pe treptele măiestriei ? Nu vi se pare nefiresc ?

— Fiindcă trebuie să răspund și eu la o întrebare, vă spun că într-adevăr, aș gîndi așa, dacă aș lucra în locul și la mașina dumneavoastră. Deși, nu chiar toți gîndesc la fel.

— Trebuie să gîndească, îmi spune **EUGEN CAZIMIRSCHI,** de 22 de ani maistru în uzină, **dacă stai de vorbă cu ei, dacă-i ajuți, dacă știi să ți-i apropii și să ceri de la ei pe măsura a tot ce pot da.**

— Despre dumneavoastră, mulți spun că i-ați făcut oameni, că reușiți să transformați în muncitori buni, chiar pe unii mai recalcitranți, mai comozi, mai indisciplinați. Este adevărat ?

— Ei, îmi dau osteneala fiindcă nu mă împac cu gîndul că un muncitor, chiar cu defecte ca cele specificate de dumneavoastră, n-ar putea fi cîștigat pentru colectiv, pentru societate.

— Oare, după ani și ani, care să fie cîștigul cel mai de preț pentru dumneavoastră ?

— Oameni buni formați pentru muncă și societate. Piesele, motoarele fabricate pentru locomotive, instalații de foraj sau grupuri electrice se duc. Oamenii pe care-i ajuți să se formeze pentru muncă, pentru viață, rămîn lîngă tine mai mult timp. Iar căldura simpatiei lor, respectul sînt cele mai prețioase cîștiguri din viața mea.

Ajustorul **MIHALACHE JENICĂ AMARIEI** de la scularie, una dintre secțiile evidențiate pentru rezultatele pe care le dobîndește în întrecere, îmi răspunde la aceeași întrebare pe care i-am pus-o, la București, maistrului Cazimirschi.

— Cel mai bun lucru pe care l-am cîștigat pînă acum este prestigiul de muncitor și de om. Și asta, aici, în fabrică. Fiindcă aici lucrez de 33 de ani, în același loc. Aici am învățat tot ce știu astăzi.

— Oamenii spun despre dumneavoastră, nea Jean, — așa vă strigă toți — că sînteți foarte ambițios și de aceea nu aveți eșecuri. Este adevărat ?

— Cam este.

— Ce înseamnă „cam este" ?

— Vreau să spun că sînt sever și-mi place ca oamenii din echipa mea să nu dea greș la nici o piesă. Poate asta să însemne că sînt ambițios.

— Care e ultima piesă pe care ați făcut-o ?

— Dispozitivul pentru găurit chiulasa, care mi-a ieșit foarte bine, la mare precizie. Așa a spus controlul.

— Dar eșecuri la vreo piesă ați avut ?

— Nu, nici vorbă. Am repetat o piesă doar cînd i s-au adus modificări de fabricație.

Mare siguranță în răspunsurile lui nea Jean, căruia nu-i place vorbăria și ține tare mult la prestigiul echipei, al său, al fabricii...

Inginerului **GHEORGHE BLEBEA,** de la turnătoria de fontă nr. 1, secție apreciată pentru munca sa rodnică în tot cursul anului și în aceste zile, îi place și mai puțin să vorbească despre activitatea sa. Are, firește, o slăbiciune care se numește : invenții. Despre subiectul acesta se poate discuta ceva mai ușor.

— De cînd vă stăpînește slăbiciunea pentru invenții ?

— Din totdeauna. Cum să vă explic mai bine ? Dacă ai o problemă tehnică de rezolvat și n-ai mijloace deocamdată, să-i dai de capăt, trebuie să le găsești neapărat. Gîndești, încerci, găsești.

— Dac-ar fi așa simplu, oricine ar putea inventa...

— Dar e chiar așa. În orice tehnician zace un inventator. Dacă nu se manifestă, înseamnă că e mai tare comoditatea, că e mai puțin pretențios față de el.

— Aveți mai multe invenții. Unele deja în producție. Există una care vă este mai dragă ?

— Deși, în general, după ce le-am terminat și dau randament în producție, nu-mi mai iubesc invențiile ca la început, aproape le dau uitării, este una, „Desulfurarea avansată a fontelor" (procedeu nou de elaborare) care a adus 1 600 000 lei economii și pe care n-am uitat-o. Mi-a dat — cu tot chinul de doi ani, cît am lucrat cu inginerul Nicolae Zolde — cele mai mari satisfacții. Au mai fost de atunci, o linie mecanizată pentru executarea miezurilor în cutii calde, astfel ca mașina să aibă o mișcare în spațiu, nu numai în plan, ca pînă atunci. Avantaje : nu mai este nevoie să fie separat miezul (mașina are șase mișcări) are și productivitate mai mare. Lucrez la o invenție tot din sectorul mecanizării. Mă preocupă — și voi găsi soluția — să obțin miezuri în cutii reci.

— Care satisfacții sînt mai importante cînd finisați o invenție ?

— Cînd muncești, transpiri pentru ea, nu te gîndești la satisfacții materiale. Altfel, ai abdica la primul eșec. Satisfacțiile materiale vin mai tîrziu. Atunci te gîndești că e nevoie de o mașină perfecționată, care să fie capabilă să facă o muncă de înaltă calificare în foarte scurt timp. Asta te ajută să te concentrezi, să muncești intens, fără să osteneși. De altfel, creația nu obosește. Apoi, cînd faci proba mașinii în producție, satisfacția este foarte mare fiindcă poți răspunde încrederii celor din jur care au așteptat mașina sau piesa și te-au ajutat s-o vezi aievea, așa cum ai visat-o. După ce totul merge bine, te gîndești la altceva.

— E și invenția o obligație ?

— În societatea noastră, pentru obiectivele pe care ni le propunem, cred că da.

Ce-ați cîștigat în viață ? Nu e o întrebare ușoară, recunosc. Răspunsurile primite, dovedind maturitate și dragoste adevărată pentru nobila menire a muncii, marchează însă momente cu deosebire interesante ale împlinirii unor destine de oameni pe care le putem afla cu miile în țara noastră.

Lucia MANOLESCU

În fiecare tehnician zace un inventator

Ceva mai tîrziu, reiau discuția pe această temă, la Brașov, la marea uzină cunoscută acum sub numele de Întreprinderea de autocamioane Brașov, tocmai în zilele cînd un nou transport de produse ale fabricii pleca spre alte țări. De data aceasta, destinația era Pakistan.

— Aveți mai multe invenții. Unele deja în producție. Există una care vă este mai dragă ?

— Deși, în general, după ce le-am terminat și dau randament în producție, nu-mi mai iubesc invențiile ca la început, aproape le dau uitării, este una, „Desulfurarea avansată a fontelor" (procedeu nou de elaborare) care a adus 1 600 000 lei economii și pe care n-am uitat-o. Mi-a dat — cu tot chinul de doi ani, cît am lucrat cu inginerul Nicolae Zolde — cele mai mari satisfacții. Au mai fost de atunci, o linie mecanizată pentru executarea miezurilor în cutii calde, astfel ca mașina să aibă o mișcare în spațiu, nu numai în plan, ca pînă atunci. Avantaje : nu mai este nevoie să fie separat miezul (mașina are șase mișcări) are și productivitate mai mare. Lucrez la o invenție tot din sectorul mecanizării. Mă preocupă — și voi găsi soluția — să obțin miezuri în cutii reci.

— Care satisfacții sînt mai importante cînd finisați o invenție ?

— Cînd muncești, transpiri pentru ea, nu te gîndești la satisfacții materiale. Altfel, ai abdica la primul eșec. Satisfacțiile materiale vin mai tîrziu. Atunci te gîndești că e nevoie de o mașină perfecționată, care să fie capabilă să facă o muncă de înaltă calificare în foarte scurt timp. Asta te ajută să te concentrezi, să muncești intens, fără să osteneși. De altfel, creația nu obosește. Apoi, cînd faci proba mașinii în producție, satisfacția este foarte mare fiindcă poți răspunde încrederii celor din jur care au așteptat mașina sau piesa și te-au ajutat s-o vezi aievea, așa cum ai visat-o. După ce totul merge bine, te gîndești la altceva.

— E și invenția o obligație ?

— În societatea noastră, pentru obiectivele pe care ni le propunem, cred că da.

Ce-ați cîștigat în viață ? Nu e o întrebare ușoară, recunosc. Răspunsurile primite, dovedind maturitate și dragoste adevărată pentru nobila menire a muncii, marchează însă momente cu deosebire interesante ale împlinirii unor destine de oameni pe care le putem afla cu miile în țara noastră.

Lucia MANOLESCU

SECVENȚE

Cascadorii din Dumbrava

Undeva, într-un colț de rai al naturii, unde dealurile tînesce din fișiile de cîmpie și se pierd tot în ele, și unde livezile se lăfăiesc în soare blînd și se scaldă în ploi repezi, respirînd aer gras, în apropiere de Tg. Neamț, la numai cîțiva km de acesta, la poalele satului Dumbrava se pot vedea de la depărtare, zilnic, pe cer senin, cai cu călăreți în șei alergînd în spume, ori galopînd — un spectacol care reînvie parcă toate paginile de istorie ale luptelor ostenilor călări.

Mă apropii. Mă-ntîmpină un călăreț scund și blond.

— Chiper Mihai, mi-o luă el înainte cu prezentarea. Îmi ghicește curiozitatea. Intrăm în grajdul nr. 6 : cai, unii înalți, alții scunzi, mestecă infometați lucernă proaspătă. Un armăsar negru, cu picioare lungi, frumos ca o statuie ecvestră, îmi fură privirea.

— El e Cohelan, născut în '55, îmi explică Chiper Mihai. A filmat în „Neamul Șoimărești", în „Dacii", și-n „Mihai Viteazul".

— Cu cine ? am întrebat.

— Cu mine, cu alți călăreți de-aici.

Lîngă Cohelan se juca cu coada un armăsar înalt, sur.

— El e Cazal. Și el a turnat în „Columna" și în „Mihai Viteazul".

Alți trei călăreți intrară, își mîngîiară caii.

— Cascadorii din Dumbrava ? am întrebat.

— Noi nu sîntem cascadori, vorbi unul, care se recomandase Zamfir Gheorghe. Acestia au pregătire specială. Pe cînd noi... Noi ne pregătim singuri. Și-aici, și pe platou, cînd ne cheamă. Cădem singuri, ne ridicăm singuri. Ne ducem cu caii noștri, altfel nu ne-am duce, îi cunoaștem, le cunoaștem năravul, cum se zice, la fiecare.

— Trebuie să venim, e lege, cu ei teferi, continuă altul, fratele lui Chiper Mihai. Noi i-am crescut. Și i-am crescut greu.

— Și eu mai călăresc din cînd în cînd. Nu pot altfel.

Chiper Mihai observă zbenguiala lui Cazal, îi suflă-n nări, îl scoase în ușa grajdului și-l încălecă fără șa. Îl lăsă în voia lui, în goana lui : se făcuseră una cu pajiștea, cu zarea ; se măreau și se micșorau în aceeași goană, el, călărețul, dispărea parcă în iuțeala pașilor lui Cazal și apărea în galopul acestuia.

Marin Radu MOCANU

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

sajul înalt și unic pentru care se născuse și pentru care flacăra vieții lui arsese pînă la capăt. E ca un făcut acest regret retrospectiv ; nici n-ar putea exista probabil un regret cu privire la viitor sau un regret în timpul prezent. Dar o acțiune a noastră, de recuperare a mesajului marilor bărbați, încă din clipa rostirii sale, ar putea exista și nimeni nu ne va scuza în viitor că din nepricepere sau din lipsă de curaj am ingăduit alterarea acelui mesaj.

Am fost contemporanii lui Tudor Arghezi și n-am văzut mai mult de un film despre Tudor Arghezi. Două reviste de o remarcabilă ținută în contextul cultural al momentului, „Contemporanul" și „Gazeta literară", depuneau săptămînală mărturie despre ce făcea Tudor Arghezi, despre ce scria, despre jocul cu lumea al minții lui geniale. Dar atît. Sigur, mai sînt fotografiile lui Miclea și mai sînt și alte probe materiale despre trecerea printre noi a marelui poet. Dar o acțiune sistematică, de cuprindere din toate unghiurile posibile a acelui destin, pe care în mod sigur norocul nu ni l-a dat decît odată în ființa lui Tudor Arghezi, o asemenea acțiune nu a existat și vom plăti din prestigiul nostru acest apetit cultural ce uneori n-a fost pe măsura oamenilor excepționali pe care i-am avut.

Am fost contemporanii lui Lucian Blaga și cînd facem socoteala mărturiilor ce neau rămas de la el parcă ne vine mai degrabă să credem că Lucian Blaga a fost contemporanul lui Eminescu. Cîteva benzi de magnetofon și cîteva fotografii vor aminti generațiilor viitoare că Blaga n-a fost un nume ci un om.

Nu există conservată pe bandă de magnetofon vocea contemporanului nostru Nicolae Labiș. Desigur, cine s-ar fi gîndit că el va dura atît de puțin? Dar cîtă peliculă s-a cheltuit pentru filme proaste și cîtă bandă de magnetofon pentru muzica ușoară imbecilă a strictei contemporaneități labisiene ? Hai să ne punem problema și așa ! S-a găsit bandă de magnetofon pentru eternizarea versurilor *„Bun concediu, pui drag / te-aștept să te reintorci cu drag / de pe-ntinsul meleag"*, dar nu s-a găsit niciun capăt de bandă pentru ca să auzim și azi vocea pierdută în eter a unuia din cei mai convingători poeți comuniști ai epocii spunîndu-ne *„Cine din noi va muri / înainte, ca trupu-i să moară / cine o să-și lepede inima-n colb / insuportabil de mare povară ? / Ca un vînt rău ori ca o insultă / întrebarea prin rînduri trecu ! Ascultă ! Ascultă ! / Noi nu ! Niciodată ! Noi nu !"*.

Și cîte alte pierderi ! Pierderi inutile ! Dacă ar exista o rațiune în acele pierderi, le-am suporta acum mai ușor. Dar nu există o asemenea rațiune. Sînt pierderi inutile. Ceva mai e totuși de făcut *de acum încolo*. O acțiune sistematică, la nivelul întregii societăți, de captare și de conservare curată, a mesajului peste timp, pe care-l rostesc prin munca lor, aici, alături de noi, toți marii bărbați din cultură și din știință, se cuvine să începă. Generațiile următoare trebuie să învețe adevărul despre epoca noastră cu probe vii, nu bîjbîind în interiorul ei ca-n feudalitate.

Avem încă destui mari bărbați pe care i-am putea convinge să ne lase nouă și, prin noi, celor ce vin, mesajul lor de umanism, mărturii despre destinele lor irepetabile.

AZI POLUEAZĂ PENTRU DUMNEAVOASTRĂ ABATORUL

Zilele în care sursele de poluare mai au voie să polueze au început să fie numărate. Nu peste mult timp, prin aplicarea legii pentru protecția mediului înconjurător, toate acele surse de poluare ce continuă să polueze, se vor situa dincolo de marginile acceptării. De fapt, în afara legii ! Să amintim aceste lucruri, atît din bucuria legitimă pe care-o resimțim ca simpli cetățeni, ai unei țări ce și-a întemeiat o lege, care să apere natura și pe oameni, cît și din mihnirea de a observa că prea mulți conducători de întreprinderi poluante nu se grăbesc să acționeze. Desigur, nu vom face pe naivii, evitind să observăm că lupta cu poluarea îmbracă în realitate haine foarte concrete și, uneori, foarte costisitoare. Unii directori se exprimă, cînd au prilejul, cu destulă liniște. „Ce să facem, zic ei, trebuie să ne realizăm planul, nu stăm noi acum de poluare". Ba stăm ! Partidul a hotărît cu înțelepciune că trebuie să ne realizăm și planul, dar să apărăm și oamenii și natura, în același timp cu realizarea planului. Pentru asta trebuie găsite soluții noi, moderne, soluții la care se ajunge cu mari eforturi de gîndire și cu investiții de inteligență și trudă ieșite din comun. N-avem decît să muncim mai mult și să gîndim mai eficient, pentru a realiza concomitent două deziderate — sănătatea economiei naționale și sănătatea națiunii.

Sînt curios, de pildă, ce gîndește despre poluare conducerea Abatorului. Sau ce gîndește despre poluare conducerea Fabricii de săpun. E clar că, apărîndu-se cu Legea atît de omenească a mediului, cetățenii călcați în picioare de mirosurile, uneori insuportabile, din Sudul orașului sau din Obor, sau de zgomotele tramvaielor de pe la Buzești sau de fumul autocamioanelor de pe șoseaua Chitilei, cetățenii nu vor mai accepta justificările evazive ale respectivelor întreprinderi. De exemplu, cum o să justifice I.T.B.-ul lipsa totală de obraz a celor care dau drumul pe traseu, sau pleacă pe traseu, cu autobuze urmate de un fum sufocant, sau cu autoturisme cu carburatoarele distruse, cu cutia de viteze ciriitoare și cu șoferi nemilоși ? Toată stima pentru eforturile din ultima vreme ale I.T.B.-ului, dar întreprinderea are nevoie și de o reparație capitală.

Poluarea este ilegală în România. S-o privim ca atare !

STIMEZ FARMACIȘTII

Dintr-o greșeală de dactilografiere, într-un articol trecut, în loc să zic fermieri am zis farmaciști. Într-adevăr, în contextul respectiv farmaciștii fanatici se puteau simți ofensați. Vorbind despre niște oameni vrednici de dispreț, le-am zis să se facă farmaciști. Sau cow-boy (crescători de vaci). Evident, voiesem să spun „fermieri" sau cow-boy. Fac cuvenita rectificare, mai ales că-i stimez pe farmaciști. N-am nimic nici cu crescătorii de vite. Dar în focul polemicii m-am grăbit să invoc niște meserii mai puțin ideologice. Aduc omagiul meu meseriei de farmacist !

Dacă am înțeles protestul decent al unor farmaciști, care mi-au scris, n-am înțeles de loc următoarea situație pe care-am întîlnit-o simbătă, 11 august 1973, la orele 20,30, la farmacia din Piața Chibrit. Intru. Zic „Bună seara". Îmi răspunde o tînără farmacistă brunetă. N-are clienți. Îi întind rețeta. Îi zic, poate cu tonul precipitat al celor care au nevoie de un medicament, să-mi facă medicamentul cît se poate de repede. Îmi zice tăios „De ce n-ați venit mai devreme ?". Zic „Pentru că am fost la altă farmacie, în Dorobanți, și acolo mi-au făcut un medicament pe care nu-l pot folosi pentru că am impresia că n-au pus în el toate substanțele". Zice „De unde știți ?" Zic „Bănuiesc, de vreme ce, cu medicamentul făcut la Sahia mi-am putut repara ce aveam de reparat, iar pe acesta, făcut în Dorobanți, nu l-am putut folosi". Zice „Veniți la 11, 11 și jumătate". Mă duc la casă. Pe rețetă e făcută o socoteală, de către casierul de la farmacia unde am fost înainte. Noua casieră zice „E bine făcută socoteala ?" Zic „Asta nu știu eu". Zice „Aveți zece bani ?" Zic „N-am". Îmi dă restul la sută, oprindu-și numai 39 de lei și creditîndu-mă cu zece bani. Mă gîndesc să merg la mașină afară, dar îmi revin și hotărăsc să-i plătesc datoria cînd vin să iau rețeta. Mă duc înapoi la farmacistă. În timp ce îmi iau tichetul, o altă persoană e pe punctul să rămînă datoare la casierie. Atunci casiera țipă „Dar unde vreți să ajungem ? Dumneaiui i-am dat zece bani, dumitale îți dau cinci bani, pînă mîine dimineață pierd un leu" și arată spre mine cel creditat cu zece bani. Mi se face rușine, ies, mă duc la mașină, fac rost de 15 bani și îi așez lîngă mașina de socotit. Dau să plec. Mă strigă : „Luați cinci bani ca să nu mă faceți să vin pînă la mașină să vi-i aduc". Zic „Vă purtați cu mine ca și cînd ați fi educatoarele mele. O să vă fac celebre". Farmacistele surid superior.

În rest, am toată stima pentru farmaciști

Adrian PAUNESCU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

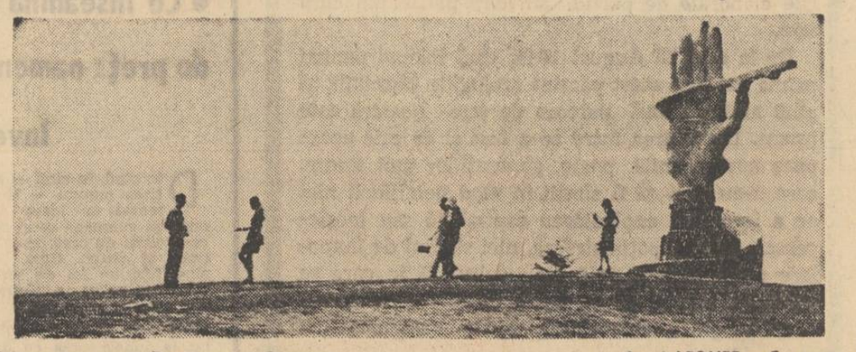

Siluete pe vîrful Ciomîrna — Suceava

Aurel LEONTE — Suceava

Mai există enigme?

5 opere de artă din vremea romanilor

Din grupul pieselor figurate realizate în bronz, descoperite în Dacia romană, se remarcă, prin deosebita lor raritate, statuetele de zei Lari. Faptul că pînă de curînd se cunoșteau doar două exemplare, a făcut ca în rîndul publicului iubitor de vestigii arheologice aceste interesante figurine-divinități să fie mai puțin cunoscute.

În credințele celor din antichitatea romană, Larii reprezentau zeități protectoare ale casei și familiei.

Avînd în vedere atributele cu care erau înzestrate aceste zeități ocrotitoare ale casei și familiei, statuetele de Lari erau executate cu grijă deosebită, fiind în numeroase cazuri adevărate opere de artă. Eleganța finisajului, proporționalitatea studiată a dimensiunilor, arată că ele erau confecționate, dacă nu în toate cazurile de sculptori talentați, cel puțin de meșteri provinciali foarte prieepuți. Spre exemplificare, ne stau mărturie cele cinci statuete de zei Lari descoperite în Dacia.

Cea mai frumos executată este statueta descoperită în cetatea romano-bizantină de la Sucidava. Zeul este lucrat în maniera clasică, dansînd pe vîrfuri, cu piciorul drept adus înainte. Este îmbrăcat cu tunică lungă pînă deasupra de genunchi și încins peste mijloc cu centură. O draperie îi cade de pe umărul sting, iar cu celălalt capăt se înfășoară peste brațul drept. În picioare poartă sandale înalte. Fața zeului este a unui tînăr ; părul îl poartă buclat în părți și pe frunte. În mîna stîngă înălțată ține un corn al abundenței cu extremitatea de jos stilizată în formă de cap de capră ; în dreapta, lăsată în jos, ține un vas **(patera).** Un exemplar aproape identic se păstrează la Muzeul Saint-Germain din Franța.

O altă frumoasă statuetă a fost descoperită la Orlea, în apropiere de Sucidava. Zeul este înfățișat ca un tînăr îmbrăcat cu tunică scurtă, strînsă într-o centură, cu cizme ușoare și înalte ; ține în stînga patera, iar în dreapta ridică un corn al abundenței (pierdut).

Dintr-o localitate necunoscută din Transilvania provine o a treia piesă, păstrată în Muzeul Brukenthal. Se remarcă îndeosebi tratarea cu grijă a detaliilor capului. Figura îmberbă a divinității are trăsături fine. Părul buclat este împodobit cu o cunună din frunze de laur și legat cu o panglică înnodată la spate, ale cărei capete atîrnă pe umeri. Îmbrăcămintea se compune dintr-o tunică drapată, cu mîneci scurte, lungă pînă aproape de genunchi. În palma dreaptă, ridicată, divinitatea ține inițial un **rhyton,** în cealaltă, întinsă înainte, o **patera** (amîndouă dispărute).

De curînd, au mai apărut alte două figurine de zei Lari. Una a fost descoperită la Deva, pe teritoriul căreia a existat în antichitate o înfloritoare așezare rurală romană. Zeul poartă îmbrăcăminte ușoară, ce pare transparentă. În mîna dreaptă ridicată ține un rhyton a cărui extremitate inferioară este ornamentată în chip de cap de capră. În mîna stîngă, lăsată în jos, ținea inițial, probabil, o patera. Ca aspect și grijă pentru detaliile vestimentare, mica zeitate de la Deva se distinge ca o lucrare cu reale calități artistice.

Cealaltă este o mică figurină descoperită la Romula (comuna Reșca, lîngă Caracal). Zeul este prezentat în aceeași atitudine de dans. De astă dată, figurina este mai rudimentar lucrată, detaliile feței și veșmîntului sînt redate cu oarecare stîngăcie. Părul este adunat într-un moț pe frunte. Palma mîinii drepte, lăsată în jos, îi lipsește ; în schimb, în cealaltă, ridicată, ține un vas.

Incontestabilele calități artistice ale statuetelor de zei Lari au generat, așa cum era și firesc, întrebarea dacă ele erau lucrări executate în ateliere din afara provinciei dacice sau erau confecționate pe plan local. În orice caz, numărul lor redus nu ne permite a formula concluzii definitive. Neexcluzînd din capul locului posibilitatea importării lor din nordul Italiei sau din alte provincii, este totuși posibil ca unele, cum sînt cele de la Orlea, Romula și Deva, pentru care nu găsim analogii în alte părți, să fi fost executate de meșteri locali. **De altfel, existența unor ateliere provinciale în care se turnau obiecte de bronz este deja documentată ; acest meșteșug avea în Dacia o tradiție îndepărtată.**

Pe lîngă valoarea lor ca opere de artă, prin prezența între ruinele unor locuințe din mediul orășenesc și rustic, statuetele de Lari prezintă și o importanță istorică. Fiind considerate divinități de a căror protecție depindea în ultimă instanță existența familiei, nu erau cu ușurință abandonate, mai ales că dimensiunile reduse facilitau transportarea lor în caz de primejdie. Cu atît mai mult nu poate fi vorba de abandonarea lor în grabă în urma retragerii din anul 271, ordonată de împăratul Aurelian, care s-a făcut în ordine deplină, după ce barbarii, care atacaseră granițele imperiului fuseseră zdrobiți. Mai mult, Larii de la Sucidava și Deva au fost descoperiți în medii locuite în secolul IV e.n. de o populație romanică.

Aceste frumoase statuete, împreună cu celelalte vestigii de factură artistică descoperite pe cuprinsul Daciei romane, contribuie la ilustrarea concretă a gradului avansat pe care l-a atins arta sculpturală miniaturală în provincia nord-dunăreană. Dar valoarea lor istorică este mult amplificată de faptul că ele pot reprezenta încă un element direct în sprijinul permanenței populației romanice pe teritoriul patriei noastre după retragerea aureliană.

Constantin C. PETOLESCU

muzeograf la Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România

Larul de la Deva

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ — 19 AUGUST

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ! 8,30 Cravatele roșii. 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din cuprins : Microrecital Angela Similea. 13,16 Muzică de promenadă. 13,26 Antologie umoristică. 14,00 Parada vedetelor. 14,12 Muzeul din Topalu. 14,32 „Uituciii" — moment vesel. 14,45 Un zîmbet pe 16 mm. 14,50 Desene animate. 15,00 Alo, aici e Stroe ! 15,12 Muzică populară. 15,22 „Ce vrăji a mai făcut nevasta-mea ?" — comedie cinematografică. 16,00 Ansamblul „Maramureșul" la Festivalul folcloric vienez. 16.30 Film serial Arthur. 16,55 Fotbal : Politehnica Timișoara — Universitatea Craiova. 19.00 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Un nume și un renume. 20,30 Film artistic. Puterea și adevărul (seria I). 21,50 Vedete ale cîntecului : Recitaluri susținute la Festivalul „Orfeul de aur" 1973 22,30 Telejurnal 22,40 Duminica sportivă. PROGRAMUL II : 11,00—13,00 Concert George Enescu. 20,10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Un cîntec pentru fiecare. 21.10 Portile de aur. 21.30 Telex tehnico-științific 21.50 Arii din opere.

LUNI — 20 AUGUST

PROGRAMUL I : 16,00 Jocurile mondiale universitare. Selecțiuni înregistrate de la Moscova. 17.30 Al IX-lea Festival Național de Folclor de pe litoral. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi, județul Olt. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră 20.05 Incandescență — reportaj 20.40 Revista literar artistică TV. 21.20 Pagini din operete moderne cu Constanta Cîmpeanu. 21.45 Roman foileton. Verișoara Bette. 22.24 24 de ore. 22.45 Sport. PROGRAMUL II : 20.00 Muzică ușoară cu Corina Chiriac 20.20 Film serial : Umbrele dispar în plină zi. 21.25 Cărți și idei. 21,55 Concert de muzică contemporană românească.

MARȚI — 21 AUGUST

PROGRAMUL I : 9,00 Telescoală. 10.00 Telex. 10.05 Teleenciclopedia. 10.45 Muzică ușoară. 11.05 Telecinemateca pentru tineret. „Am fost tineri" — producție a studiourilor bulgare. 12,50 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13,00 Telejurnal. 17.30 Al IX-lea Festival Național de folclor de pe litoral. 18,00 Telex. 18.10 Steaua polară 18,40 Pe calea soarelui — cîntă corul și orchestra de studio ale Radioteleviziunii. 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Omul de lîngă tine. 20.20 Seară de teatru — Descoperirea familiei — dramatizare de Virgil Stoenescu 22.05 24 de ore. Sport. PROGRAMUL II : 20.00 Prietenii lui Așchiuță. 20.30 Agenda. 20.40 Colegi de generație. 21.00 Tineri cîntăreți români laureați ai concursurilor internaționale 1973. 21.40 Mannix (reluare).

MIERCURI — 22 AUGUST

PROGRAMUL I : 9.00 De la Alfa la Omega. 9.50 Avanpremiera. 10.00 Telex. 10.05 Un nume și un renume. 10.25 Muzică ușoară. 10.55 Film serial Marea iubire a lui Balzac. 11.50 Azi, județul Olt. 12.05 Revista literar-artistică TV. 12.45 Al IX-lea Festival Național de folclor de pe litoral 13.05 Telejurnal, 15,30—17.00 Filmul artistic Cîntecele Mării. Cu : Dan Spătaru, Natalia Fateeva, Ștefan Bănică. 18.00 Telex. 18.15 Timp și anotimp în agricultură. 18.40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Mîndră zi a libertății 20.25 Film artistic. Puterea și adevărul (II) 22.00 24 de ore. 22.40 Sport. PROGRAMUL II : 20.10 O viață pentru o idee : Gheorghe Bănciulescu 20.40 Agenda. 20.50 Muzică și dansuri populare. 21.20 Bucureștiul necunoscut. 21.40 Călătorie în lumea operetei.

JOI — 23 AUGUST

PROGRAMELE I și II : 8.00 Transmisiune de la parada militară și demonstrația oamenilor muncii de 23 August. 11,30 „Țara-ntreagă în sărbătoare". 12,30 În sunetul fanfarei. 13.00 Album distractiv. Din cuprins : 13.05 În vacanță cu trio Ra-Ta-Ta. 13.39 Nea Marin în concediu la mare 13.45 Fără, maistre !" — cuplet satiric interpretat de Gică Petrescu. 14.00 Pe străzile Bucureștiului. 14.10 „O cafea" — monolog umoristic. 14.49 Cîntece de pe Criș. 14.59 „Cronică literară". 15.08 Pe plajă. 15.16 Studioul artistului amator. 15,23 Cea mai bună Cio-Cio-San a anului. 15.30 Respectul cuvîntului dat. 15.40 „Am deschis poarta unui vis" — microrecital Margareta Pîslaru 16,26 „Un geamantan cu... melodii". 16.50 Film serial. Arthur. 17.15 „E tinerețea patriei și a mea...". 18.15 Patrie, mîndria mea. Concert-spectacol. 19.15 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 August în sărbătoare. 20.30 „Vă rog să ne-acordați.." 21.35 Frumusețile tale. Film realizat cu tinerii soliști de muzică ușoară. 22.25 Telejurnal PROGRAMUL II : 20.10 Spectacol pionieresc. 21.10 Primăvara. Balet de Cornel Trăilescu. 22.20 Verișoara Bette. (reluare)

VINERI — 24 AUGUST

PROGRAMUL I : 10.00 Matineu pentru copii. 11.40 Invitație la vals. 12,00 Documentar TV. Satul nostru ca o floare. 12,25 Avanpremieră. 12.30 La izvorul cîntului. Album de august. Din cuprins : 13.05 Cupletul zilei. 13,23 Trio Coronа. 13,28 De la Vicov în jos — cîntece cu tîfc. 13.50 La nai Radu Simion. 13,57 Desene animate. 14.13 „Fotografia" — scenetă umoristică. 14.34 Aventuri în epoca de piatră. 15.00 Melodii.. melodii. 15.10 „Mirajul" — scenetă veselă. 15.22 „Pe strada mea" — divertisment muzical-umoristic. 16.30 Magazin sportiv. 18.00 Sub flamura partidului. 19.00 Emisiune pentru copii 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportaj TV. Ancore albe. 20.25 Film artistic. Bălaiul de mingi. Cu : Jerry Lewis și Dean Martin. Premieră pe țară. 22.00 Telejurnal. 22.10 Știh și melodie. PROGRAMUL II : 17.30 „Aventurile lui Tom Sawyer". 19.00 Cîntece și jocuri populare. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Mîndră zi a libertății — spectacol susținut de corul Radioteleviziunii Române. 20.20 Orașul și oamenii săi. 20.30 Opera românească. Cronică a istoriei 21.20 Prin expoziții bucureștene. 21.40 Desene animate. 22.00 Telerama.

**

PE FIRUL EVENIMENTELOR

DIN LUMEA CELOR CARE NU CUVÎNTĂ

de Nicolae LUPU

Cred că aproape nu există animal care să nu-şi aibă locul său de cinste intr-o zicală, fabulă, in sfirşit, in exprimarea sugestivă a unuia sau altuia din gindurile celor ce cuvîntă. Dacă in această săptămină ne oprim asupra elefantului e pentru că in ciuda lipsei sale de supleţă şi-a făcut cu uşurinţă loc in ultimul timp in cimpia telegramelor. „Un elefant intr-o prăvălie cu porţelanuri fine" a spus desigur doamna Mitchell din Cheltenham (Anglia) despre soţul ei George cind s-a procedat la deschiderea publică a testamentului acestuia. Nu mică i-a fost surpriza să găsească alături de o moştenire de 15 000 de lire sterline şi o scrisoare in care se spune intre altele : „Cred că testamentul unui bărbat trebuie să fie şi ultima scrisoare de dragoste către soţia sa. Frumuseţea neasemuită a ochilor, infăţişarea şi inteligenţa m-au vrăjit, m-am indrăgostit profund şi am iubit-o de atunci intotdeauna. Noapte bună iubita mea — pină ne vom intilni din nou".

Doamna Mitchell nu a fost numai măgulită şi mişcată de acest ultim omagiu afectiv ci şi deosebit de furioasă pentru că presa engleză l-a reprodus. Ea a declarat reporterilor : „Bărbatul meu s-ar intoarce in mormint dacă ar şti că scrisoarea lui poate fi citită de oricine". Şi aci a adăugat următorul reproş, evident tot public, adresat defunctului : „El nu şi-a dat seama că testamentul va fi publicat. Trebuia să pună scrisoarea intr-un plic separat". Dragostea aşadar este după părerea doamnei Mitchell un tărîm cu porţelanuri fine care nu suportă mişcări de elefant chiar atunci cind mărturisesc o tandreţe deosebită.

Se pare că opinia ei este impărtăşită chiar şi de unii oameni politici care desigur analizează problema dragostei in legătură cu efectele sale asupra relaţiilor internaţionale. La ultima Conferinţă a ţărilor Commonwealthului, incheiată in urmă cu citeva zile, unul dintre primii miniştri participanţi a făcut apel la arsenalul zicalelor cu elefanţi pentru a-şi susţine punctul de vedere. „Cind elefanţii se luptă intre ei — a spus el — iarba suferă, este călcată in picioare". La care un coleg al său i-a răspuns : „Cind elefanţii flirtează iarba suferă de asemenea, iar cind fac dragoste consecinţele sint de-a dreptul dezastruoase". Nu ştim ce părere au avut ţările mai mari din Commonwealth despre acest schimb de butade intre un premier african şi unul asiatic care in ansamblu reflectă experienţa unor zone unde elefantul vieţuieşte şi alimentează intre altele folclorul politic. Intrucit insă există nişte zone ale pămintului unde elefanţii sint văzuţi doar in spectacolele de circ şi acolo ei se rezumă doar „a face frumos", se cuvine pentru o comunicare mai cuprinzătoare să se folosească zicale cu personaje mai răspindite din lumea celor care nu cuvintă. In felul acesta, dialogul multilateral va putea găsi noi şi multiple semnificaţii de subliniat prin inţelepciunea unor fabule azi inedite.

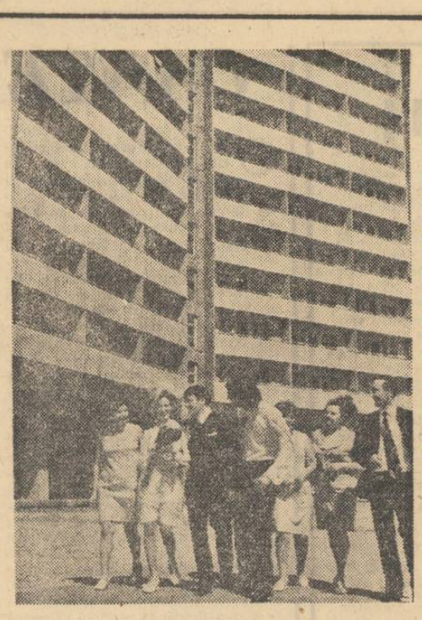

Sevcenco este unul din cele mai tinere oraşe din Kazahstanul sovietic. El s-a ridicat pe locul unui adevărat deşert. In noul oraş trăiesc reprezentanţii a peste 50 de naţionalităţi Tinărul oraş deţine recordul in materie de căsătorii. In imagine o tinără pereche in drum spre oficiul stării civile. In spate se văd două din blocurile noi clădite pentru tinerii căsătoriţi

Larry Lewis din oraşul San Francisco şi-a cistigat o neobişnuită notorietate publică datorită faptului că este cel mai... bătrin funcţionar din S.U.A. Larry Lewis, deşi are virsta de 105 ani, face parte din personalul unui mare hotel din oraşul San Francisco şi in ciuda anilor este apreciat pentru activitatea sa. Iată-l in fotografie impreună cu două colege.

UN GRUP de geologi a descoperit lingă oraşul Cowoll mari zăcăminte din preţiosul jad. Este pentru prima oară cind in Australia se face o asemenea descoperire.

IN POLONIA funcţionează 29 mori de vint dintr-un număr de 800, ce s-au păstrat in bună stare şi datind din secolele XVI-XVII. Aceste monumente ale arhitecturii ce foloseau in primul rind lemnul sint ocrotite de lege. In ultimul timp ele sint folosite ca obiective turistice sau adăpostesc bufete, hanuri, bodegi.

PSIHOLOGUL american dr. Ralph Krisppy a intreprins o anchetă printre citeva mii de femei care au soţi cu barbă. Iată una din concluzii : Două treimi din femeile intrebate au răspuns că „părul lung şi mai ales barba la bărbaţi face ca acestia să devină neatrăgători pentru alte femei" Ziaristul care a relatat despre această anchetă a intitulat articolul său astfel : „Numai barba asigură fidelitatea soţilor".

De pretutindeni

IN COLUMBIA au fost emise noi timbre poştale al căror lipici are o aromă de banană. Ele se bucură de un mare interes din partea populaţiei.

MILJA JOVANOVIC din oraşul Niş a devenit „gospodina anului" a Iugoslaviei. Printre miile de participante ale acestui concurs popular s-a dovedit cea mai pricepută la gătit, prăjit, cusut, tricotat şi la intreţinerea curată a locuinţei.

IN R. P. POLONĂ funcţionează o uzină care produce fum lichid. Producţia acestei uzine este necesară pentru industria preparatelor de carne la afumare. Noua intreprindere are contracte de livrare şi cu firme din citeva ţări.

O FIRMĂ BELGIANĂ a realizat o instalaţie rotativă pentru mulsul continuu al vacilor. Intr-o oră, un singur operator poate mulge astfel 60 de vaci.

MĂSURI luate in ultimii ani de Fondul Mondial pentru natură au dus la salvarea a două specii de animale pe cale de dispariţie. Este vorba de broaştele testoase uriaşe din insula Galapagos şi de vigonii (o specie de lamă sălbatică care trăieşte in Anzi).

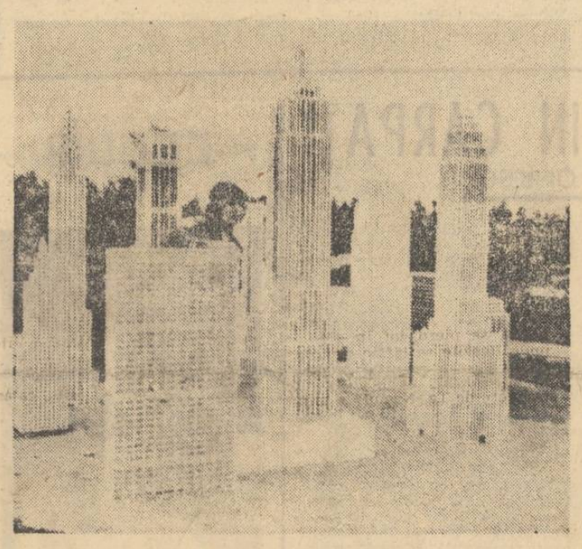

New Yorkul pe nisip — bineinţeles in miniatură. Este vorba de una din multiplele atracţii pentru mici şi mari din parcul distractiv Legoland din oraşul danez de pe peninsula Jutland.

Dintr-o greşeală, micuţul Trevor Pike (2 ani şi jumătate), din oraşul Perth (Australia), a inghiţit continutul unei sticle care conţinea un produs corosiv. Internat la spital, micuţul Pike a fost salvat, dar a rămas cu grave arsuri la faţă, gură şi esofag. Pentru o perioadă mai indelungată, i s-a prescris ca alimentaţia să se facă exclusiv cu ajutorul unui tub special.

Pentru a se evita posibilitatea ca cineva din greşeală să-i ofere să mănince sau să bea, micuţul Pike poartă la git un anunţ : „Vă rog nu-mi dati să mănînc sau să beau". Ca o măsură suplimentară, pentru a evita posibilitatea ca el să ducă singur la gură orice bucate, miinile sale au fost fixate in gips...

Corespondenţă specială pentru „Magazin"

SIRENELE SAHAREI

Îndeplinind funcţia de ofiţer cu navigaţia, execut in fiecare noapte cartul de la ora 0—04, sau cartul „ciinelui" cum il numim noi navigatorii, deoarece se doarme pe apucate, iar multe nopţi le facem albe. Dar avem satisfacţia deschiderii unei noi zile in jurnalul de bord şi in viaţa navei. Mulţi spun că ziua bună se cunoaşte de dimineaţă, deci, cu atit mai important pentru noi ca primele rezultate la pescuit să ducă la o recoltă cit mai bogată pentru navă. De altfel, şi evenimentele cele mai importante se petrec la miezul nopţii. Cit de multe se pot povesti intr-o activitate de 7 luni de navigaţie continuu pe parcursul a peste 200 de nopţi, uneori numai in compania oceanului şi a stelelor care ne insoţesc...

Intr-o noapte, plină, cu Lună, privind silueta navelor pescăreşti ce „alergau" in căutarea peştelui, mi se oferea un peisaj minunat pentru a fi imortalizat pe pinza unui pictor. Am regretat că nu aveam cu noi un aparat de filmat, nici măcar un aparat de fotografiat, să pot prinde in obiectiv atit asemenea momente cit şi activitatea echipajului in diferite ipostaze, de la sala maşinilor, la sala de prelucrare şi pină pe puntea de comandă, de unde se conduce activitatea de pescuit.

In comparaţie cu zona de pescuit din Labrador, aici, in largul coastelor continentului african, folosim un complex de scule şi aparatură, atit pentru căutarea peştelui cit şi pentru capturarea lui. Munca de pescuit are un grad ridicat de tehnicitate, iar navele noastre sint dotate la nivelul cerinţelor tehnicii moderne. Pentru o inţelegere mai sumară a procesului de pescuit, in această zonă, consider necesar, pentru cei ce se interesează de activitatea noastră, să descriu unele elemente mai principale. Scula de bază este traulul pelagic, termen folosit pe plan mondial, care poate fi manevrat la diferite adincimi şi are un volum mare. Acesta este o plasă uriaşă — pină la 180 m de la aripi pină la sacul de bază — avind o deschidere la gură de 26 m inălţime pe 36—40 m lăţime. Pe gura de intrare se montează un vibrator hidroacustic al sondei de pe navă, care arată la bord adincimea traulului faţă de fundul oceanului precum şi bancurile de peşte ce intră in traul. Capacitatea traulului : 4—6 vagoane in o singură traulare de 1—2 ore. Ofiţerul de cart de pe comandă urmăreşte in sondele de cercetare mişcarea bancurilor de peşte şi adincimile la care se află, apoi stabileşte poziţia navei şi comandă lansarea traulului. Pericolul cel mai mare in traulare il constituie natura fundului oceanului care este plin de corali şi de virfuri vulcanice, dusmanii cei mai de temut ai traulului. Se intimplă uneori ca prada să fie foarte bogată, iar alte ori peşti cu viteze mari să „joace" in gura traulului fără a putea fi capturaţi. Nu se poate descrie satisfacţia echipajului atunci cind la o traulare sau alta se scoate sacul full.

Din nou veşti de la marinarii români de pe pescadorul „Constanţa", aflaţi in largul coastelor continentului african in cursa nr. 21.

După ce peştele a fost descărcat din traul, el este depozitat intr-un buncăr in formă de bazin de circa 4 vagoane. De aici este luat de doi oameni cu paţaca (o lopată cu plasă) şi pus pe o bandă rulantă ce merge la bazinul de spălare. Tot pe bandă rulantă este transportat la bazinul de prerăcire (— 2°) pentru a fi prelucrat ca rezervă intre două traulări, iar o parte la echipele de prelucrarea brichetelor. După completarea cantităţilor stabilite de capacitatea congelatoarelor, acesta este băgat in dulapuri de congelare şi ţinut 3 ore şi jumătate. Din congelatoare, peştele, după un scurt popas in altă fază de prelucrare, ajunge in cutii de carton de 30 kg fiecare, fiind apoi depozitat in magazia navei, la o temperatură de — 26°C. Se munceşte zi şi noapte fără intrerupere şi pe orice vreme.

Nava noastră a descărcat intreaga captură la nava colectoare, „Polar III", iar din ziua de 11 iulie orele 04 am inceput din nou lupta pentru plinul navei. După un obicei pescăresc, la începerea unui nou plin, comandantul navei trebuie să „boteze" traulul, ce intră la prima lansare, cu o sticlă de ţuică. Bineinţeles că este mai mult o cinste făcută turei care lansează traulul nr. 1. Rezultatele au fost de la inceput dintre cele mai bune. In ziua de 11-07 s-a scos un traul de 3,5 vagoane iar in ziua de 16.07 cel mai mare traul, de 4,5 vagoane, cu peşte dintre cel mai apreciat — stavrigă galbenă de peste 400 gr. bucata. Astăzi, 17 iulie 1973, cind incheiem rindurile de faţă, munca este in plin avint. Fiecare zi inseamnă un nou succes al colectivului de pe navă.

Vremea este destul de potrivnică şi uneori greu de suportat. Sirenele Saharei ajung pină la noi şi zi şi noapte auzim acelaşi concert de sunete inalte ce vibrează printre arborii navelor. Cu greu te poţi tine pe picioare din cauza valurilor care se intetesc continuu. Dacă n-ar fi jurnalul de bord in care sintem obligaţi să trecem zilele in mod cronologic, am uita data la care ne aflăm. Toate zilele sint pentru noi la fel cu excepţia evenimentelor ce au loc la nu ştiu ce navă din zonă sau cele privind volumul de peşte depozitat in magazia navei. Mare bucurie produce momentul, destul de rar, al primirii veştilor de la cei dragi.

Dorim cu toată fiinţa noastră să facem din nou cit mai grabnic plinul navei, să fim cit mai curind pe pămintul ţării noastre, intre braţii bătrinilor Carpaţi, in livezile pe care le rivnim.

Ioan IONESCU
Ofiţer maritim

POLIŢIA din R. F. Germania a reuşit să prindă o bandă care se specializase in furtul operelor de artă din muzee. Surpriza a fost atunci cind s-a constatat că cei doi hoţi erau asistenţii medicali Roland Bonertz şi Anna Edmeier, care reuşiseră să fure aproape 200 de piese valoroase. Justificarea lor ? Erau „pasionaţi" după asemenea piese (au fost găsite toate in casa lor).

RECENT s-a pus in vinzare in Franţa un preţios medicament avind rolul de a dizolva chiagurile de singe. Administrat in mod prelungit bolnavilor care suferă de tromboză a venelor, tratamentul a permis inlăturarea oricărei recidive. In plus, nu este vorba numai de indepărtarea chiagului constituit, ci chiar se preintimpină formarea lui .

ARGENTINIANUL Romulo Altamirano, vinător iscusit şi mare amator de carne de porumbel a tras asupra a doi porumbei sălbatici care tocmai erau in bătaia puştii sale. Intimplarea a făcut ca atunci să zboare pe acolo un avion sportiv care, nimerit de gloanţe, s-a prăbuşit cu o aripă frintă. Pilotul n-a avut nimic de suferit, ceea ce nu se poate spune şi despre zelosul vinător care a trebuit să dea explicaţii la poliţie.

In apropiere de Grimmen (R. D. Germană) s-au găsit aceste monede, frinturi de argint şi metale preţioase ce provin din secolul al X-lea. Intreaga comoară a fost depusă la muzeul din Schwerin.

5 milioane de scrisori, 600 000 ziare şi reviste, 75 000 colete — iată cantitatea de trimiteri poştale pe care o va prelua in 24 de ore noua poştă feroviară recent dată in funcţiune la Moscova. Este una din cele mai mecanizate intreprinderi de acest gen din Europa. Aparatură semiautomată de sortare a scrisorilor şi coletelor, benzi transportoare, o instalaţie de televiziune cu circuit inchis, iată numai o parte din zestrea tehnică a noii poşte moscovite.

Intîmplări adevărate

ŞI-A DIRIJAT SINGUR SALVAREA

• Izolat în „deşertul" de gheaţă al Groenlandei • Emiţătorul radio îi aduce pe salvatori la locul aterizării forţate.

Narssarsuaq, micuţa aşezare din sudul Groenlandei, tărmăsese de mult in urmă. Avionul, un aparat de turism amfibie, de tipul „Laker", in carlinga căruia se afla un tinăr pilot american, pe numele său Louis Ingborg, işi urma zborul către Europa, via Islanda. Indrăzneţul aviator pornise in această cursă de traversare a Atlanticului, decolind de pe ţărmul estic al Statelor Unite. In inaltul cerului, aparatul se comporta normal, iar pilotul nici nu-şi inchipuia că, in scurt timp va deveni prizonierul continentului pe care vroia să-l depăşească cit mai repede.

Pe neaşteptate, timpul a inceput să se inrăutăţească. Temperatura a scăzut tot mai mult şi ca urmare a acestui fapt, gheaţa a inceput să se formeze pe aripile „păsării de otel". Conştient fiind de faptul că avionul nu mai poate rămine prea mult timp in aer, Louis s-a hotărit să aşeze avionul pe sol, unde să aştepte imbunătăţirea vremii şi apoi să decoleze pentru a-şi continua călătoria. Dar din nefericire pentru el, aterizarea forţată ce a avut loc pe crusta de gheaţă s-a soldat cu avarierea avionului. Izolat pe mantia albă a Groenlandei, cu spatele rănit, Louis nu şi-a pierdut firea. Constatind că emiţătorul radio nu a păţit nimic in timpul impactului avionului cu pămintul, prizonierul zăpezilor a inceput să lanseze apeluri. Pină la urmă S.O.S.-urile sale repetate au fost inregistrate şi un elicopter danez a pornit către locul indicat de pilotul ghinionist. Cu toate că elicopterul a ajuns deasupra locului cu pricina, avionul căutat nu a putut fi reperat. Vremea capricioasă a impiedicat elicopterul să se apropie cit mai mult cu putinţă de sol. Aceste secvenţe se petreceau in după-amiaza unei zile de iulie a.c. A doua zi insă, aparatul „naufragiat" pe banchiza albă a fost descoperit din inaltul cerului. După mai multe ore de cercetări, doi parasutişti s-au lansat către sol, dintr-un avion de transport. După circa o jumătate de oră de mers, salvatorii au ajuns la pilotul greu incercat, aflat suferind. Citeva minute mai tirziu, un elicopter danez a reuşit să aterizeze in zona accidentului. Louis Ingborg a fost imbarcat de urgenţă şi transportat la Narssarsuaq.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

DUPĂ 25 DE ANI

• Uimitoarea întîlnire întîmplătoare dintr-un parc londonez.

Cu ani in urmă, cind s-a intors acasă dintr-o lungă călătorie de afaceri, comis-voiajorul Thomas Buckley a găsit o scrisoare de la May Johnson, cu care urma să se căsătorească in curind, prin care îl instiinţa că il părăseşte, intrucit nu considera posibilă convieţuirea in comun in condiţiile in care el, datorită obligaţiilor sale profesionale, lipseşte de acasă aproximativ 9 luni pe an. May Johnson il ruga de asemenea să n-o caute, să păstreze amintirea timpului frumos petrecut impreună şi să nu-şi facă nici o problemă in legătură cu viitorul copilului lor, care avea să se nască in curind.

Thomas Buckley a primit cu multă amărăciune trista veste şi a inceput imediat s-o caute pe May Johnson. A dat anunţuri in ziar, a angajat detectivi particulari, a făcut apel la ajutorul poliţiei, dar totul a fost in zadar. May Johnson dispăruse fără urmă. Asta se intimpla in anul 1948. De-a lungul anilor, Thomas Buckley a mai intreprins cercetări asemănătoare, toate incheiate fără nici un rezultat.

★

Au trecut de atunci 25 ani. Intr-o zi, pensionarul Thomas Buckley se afla aşezat pe o bancă intr-un parc din Londra, unde obişnuia să-şi petreacă multe ore. In virtutea obiceiului său, examina cu atenţie pe toţi trecătorii, tot cu gindul la cele două fiinţe dragi dispărute in urmă cu atitia ani.

A văzut trecind o tinără fată blondă, care semăna uimitor cu May Johnson. A oprit-o.

— Scuzaţi-mă, domnişoară, că vă opresc. Pot să vă intreb ceva ?

— Poftim.

— Nu cumva vă numiţi Johnson ?

— Da. De ce mă intrebaţi ?

— Pe mama d-tale n-o cheamă May Johnson ?

— Da, aşa o cheama. A murit in 1964.

— Mama d-tale nu ţi-a vorbit de Thomas Buckley ?

— Da, mi-a vorbit. Este tatăl meu.

— Domnişoară, eu sint Thomas Buckley.

A fost o intilnire emoţionantă. Tatăl işi regăsise fiica după 25 de ani. După o săptămină, Elisabeth Johnson s-a mutat la tatăl ei. Thomas Buckley e fericit că la bătrineţe şi-a putut găsi linistea sufletească. Va face totul ca fiica lui să fie fericită. Şi primul lucru care l-a initiat a fost să ceară judecătoriei ca Elisabeth să poarte numele său, Buckley.

Fiica regăsită

remember • remember • remember

LAPONIA (III)

Sint oare mai fericiţi oamenii acestia decit strămoşii lor imediaţi care la sfirşitul secolului trecut mai hălăduiau incă prin aceste ţinuturi cu turmele lor de reni, cu iurtele lor şi cu hainele lor primitive albastre şi roşii ? Bogăţia de azi a regiunii e unicul răspuns posibil, răspuns formal insă şi epidermic, formulat in limbajul epocii incapabile de a transcende filozofia statisticii şi a cifrelor, noile semne ale alfabetului nostru uman... totul e confortabil şi ultramodern, viaţa şi moartea ireproşabil administrate... şi asfaltul şoselelor pe care le străbat cu autobuzul in felurite direcţii pare plumb altoit in brunul, roşul şi galbenul peisajului... metal pretutindenea, pină şi in poemele lui Lindegren fiu al acestor meleaguri lapone, obsedat de plumb, de bronz, de fier, de toamnele fulgerătoare care pier in orizonturile palide, ca nişte fantome... am văzut o asemenea toamnă... am văzut frunzele ingălbenind in douăzecişipatru de ore, ucise de vintul brun al Laponiei... „peste citeva zile toţi arborii vor fi goi, imi spune un austriac aşezat in Kiruna, şi printre crengile lor va urla viscolul"... el e acelaşi, viscolul... el nu poate fi civilizat, ca şi vintul acesta ce bate violent şi incîlcă ierburilor inalte şi mătăsoase un frison de beţie rece... şi oamenii par a-fi uitat graiul acestui vint, graiul ierburilor, lacurilor şi fiarelor pe care străduinţa lor le-a relegat mai departe spre nordul prezumtiv şi abstract unde se va fi infiripind o rezervaţie himerică, populată de făpturile tuturor legendelor polare şi a nostalgiilor noastre ingenue... e oare o fericire să fi uitat acest grai ?... nu-mi pot da seama şi nu vreau să idilizez un trecut ireversibil căci mă gindesc nu la acele lucruri ce ţin de trecut — Ach, nur Vergehendes ist schön, spune Gottfried Benn — ci la zadarnica noastră indeletnicire de a traduce in istorie ceea ce e de totdeauna...

★ ★ ★

Singur in plin cimp. Un autobus m-a transportat la Jukkasjärvi, minusculă localitate cu o biserică rustică şi un muzeu al vieţii lapone, de unde am pornit-o prin cimpurile acoperite cu ierburi Frig apreciabil — apropierea imediată a iernii se simte clar. De pe o mică inălţime văd pină departe imaginea Laponiei care seamănă cu o piele de ren... şi renul işi profilează pe cerul palid coarnele lui pietrificate şi are ceva de specie zoologică disparentă... stafie a faunei antediluviene, pierind in tenebrele terţiare, lăsindu-şi doar coroana să inchipuie blazonul defunct al vieţii polare de altădată. Stăpinii lui au trăsături geometrizante şi aspre, feţe asemenea unor măşti, rituale, impenetrabile. Perfectă asemănare cu mediul, aer de familie. Ca şi privelişteа, ca şi orizontul, ca şi norii, oamenii tac. Numai ierburile acestea au un grai mătăsos, in roşu inchis, in brun, in galben, ierburi inalte şi dese ca nişte blănuri ale pămintului — numai ierburile aduc o notă de căldură şi de intimitate intr-un spaţiu unde totul pare neprimitor, ostil... „spaţiu ce creşte mereu cu atita cruzime", cum spune Erik Lindegren... spaţiu ce insinuează anxietăţi orizontale şi te inconjoară cu ameninţări mute şi te face să simţi că moartea aici nu e termenul existenţei ci e inexistenţa care lucrează retroactiv.

Lacuri mărunte, ape reci şi fără suris. Prin unda lor translucidă transpare cortegiul animalelor moarte care populaseră cindva ţinutul şi umbra omului polar sub teroarea unor mituri uranice căutind renul alb pe care-l va sacrifica spaimei sale ingenue, arzindu-l pe un altar inghetat... pot să mă intreb in sfirşit, in această singurătate absolută, dacă Laponia răspunde imaginilor mele anticipate dacă peisajul ei imi confirmă aşteptările... dar poate că eu privesc in continuare Laponia apocrifă din mine insumi, de aceea totul mi se pare atit de cunoscut incit in incremenirea privelistii imi reeditez stări de spirit de multe ori incercate... şi totuşi e ceva mai multa staţiune decit bănuiam... Y hear my soul drop down into decay (Yeats, The Wanderings of Usheen) toate lucrurile pindesc nemiscate, nimeni nu doarme in acest spaţiu al insomniei, nimeni nu cheamă, nu schiţează un gest, oamenii stau ascunşi in casele ce se văd departe şi vorbesc intre ei despre noapte, despre iarnă sau despre lucruri numai de ei cunoscute... vorbesc mai cu seamă fără cuvinte... de altfel, ce şi-ar putea spune unii altora ?... in asemenea medii nevoia de comunicare e minimă, ca şi nevoia de a gindi ori de a creea... tinut ideal pentru expurgarea limbajului... noi, europenii care cunoaştem prea multe cuvinte, am avea nevoie de un lung sejour in Laponia...

a. e. baconsky

SPIRALE

PRIETENIA POEȚILOR

de Eugen BARBU

Cu o repeziciune ciudată, Adrian Păunescu restabilește în „România liberă" de duminica trecută, prestigiul surpat de subsemnatul în acest loc cu o zi înainte al colegului său, Marin Sorescu. Graba poate fi salutară la incendii și în cazuri de accidente, din păcate, în materie de literatură, și în special de poezie, ea face mai mult rău decît bine. Salut aici sentimentele de amiciție ale lui Adrian Păunescu, dar nu și afirmațiile pripite în legătură cu ultimul volum al lui Marin Sorescu, care, ar fi *produsul unui mare scriitor*.

Despre autorul volumului „La lilieci" m-am pronunțat în mai multe rînduri și cred și acum că avem de-a face cu un poet de șoc care a violentat la timp și cu destul succes platitudinea, deja spusul și în cele din urmă manierismul ce se instaurase în poezia noastră. El se folosea de mijloace parodice mai întîi, eficace la timpul respectiv, dar, din păcate, ceea ce se dovedise la început a fi o armă eficace, capabilă să distrugă un gust calp s-a transformat în cele din urmă într-o primejdie pentru autorul însuși. Nevoia de a glumi, de a spune lucruri trăsnite stă în tradiția noastră literară și dacă e să gîndim cum trebuie, un Caragiale, sau un Ionescu îl prevestea oarecum pe Marin Sorescu. Deci nu nevoia de ironie fină, de distanțare de subiectul liric nu-mi place la Sorescu. Într-o vreme cînd căzuse deja pradă manierismului, ca unul care-l încurajasem în primele sale încercări l-am sfătuit să încerce și altceva, pentru că se simțea cazna, autopastișarea supărătoare.

Cred că *atunci* cel impricinat a înțeles cîte ceva pentru că în foarte scurt timp s-a născut un dramaturg Sorescu, autor al piesei „Iona" pe care subsemnatul s-a sbătut și a reușit s-o publice în „Luceafărul". Subiectul acestei profunde tragedii scrise în stil ionescian mi s-a părut de la început grandios, reproșîndu-i și-atunci, cum o fac și-acum, minarea textului prin calambururi ieftine, neinstare să țină ștaiful implicat de gravitatea tramei. Evident nu sînt o dadacă literară și nu-mi revendic postul de moașe șefă a liricii românești. Asta nu înseamnă că pot să și cedez la amiciția pe care o simt de multă vreme chiar pentru subiectul în cauză : Marin Sorescu. Eu cred că avem în el nu un mare poet, cum crede Adrian Păunescu, pentru că în afară de cîteva poezii remarcabile care au intrat în conștiința publică, pe bună dreptate, Sorescu nu a produs încă *o operă*, ca Ștefan Augustin Doinaș, să zicem, sau ca Ion Gheorghe, și asta numai din vina lui. Startul impresionant, succesele obținute în lumea țînără de la noi din țară și chiar mențiunile făcute, peste hotare în ce-l privește nu pot să mă hotărască să-i fac vreun rabat lui Marin Sorescu. Din moment ce în același loc pun pe rug pe începători de la care nu ar trebui să am chiar atîtea pretenții, îmi pot permite să fiu și foarte exigent mai ales cu cei consacrați. Renumele unui mare scriitor este ca o haină, ea poate să fie curată sau strălucitoare, numai dacă știi s-o faci să nu obosească. Fracul de vedetă a liricii se menține cu o infinită grijă și cred că mai ales în materie de poezie, compromisul este cel mai rău lucru. Încă de multă vreme, și noi am mai scris aici, o osteneală artistică se constată în poeziile subiectului nostru și nu am fost singurul care a constatat acest fapt. Din păcate apariția volumului „La lilieci" nu avea decît să accentueze această sfîrșeală. Sigur că „salvamontul" literar, îmi va demonstra foarte curînd cîtă incapacitate de a pricepe poezia unui astfel de poet mă stăpînește. Este treaba lui, pentru mine o părere contrară nu înseamnă un act de inamiciție. Este liber fiecare să aibe o opinie și să și-o demonstreze. Din nefericire, în cazul lui Marin Sorescu nu eu am inventat citatele care pot fi comparate cu așa numitele „poeme" din volumul „La Lilieci", dar de aici pînă la a te face că nu înțelegi despre ce e vorba, este un drum ceva mai complicat. Iată de ce îl întreb de aici pe cinstitelea pe Adrian Păunescu, crede el, ca un poet foarte bun ce este, că ultima producție a lui Marin Sorescu poate fi numită un volum de poezii ?

Dacă da, atunci cred că am pășit într-o eră de mare labilitate poetică cînd orice produs de minte poate fi taxat drept operă capitală. Și așa revistele noastre literare sînt pline de *certificate*, care mai de care mai exultante și iresponsabile. Nu se mai iese din *produse de excepție*, din *scriitori de excepție*, și așa mai departe. Avem foarte mulți *poeți și prozatori de excepție*, dar unde sînt *operele ?* Iată întrebarea...

Ajuns aici aș vrea să spun că din moment ce editurile noastre organizează concursuri pentru începători, dovedind o severitate îndreptățită, nu ar fi cazul să se treacă și la o triere mai drastică a volumelor scoase unul după altul fără discernămînt ale unor anumite personalități lirice care au început să facă rabat la calitate și încearcă chiar să ne tragă pe sfoară ? Nu de altceva, dar nu putem să-l frinăm pe debutant de la abordarea măeștrilor, și dacă maeștrii s-au pus pe rele, de ce nu s-ar apuca de rele și juniorii ? Nimic nu e mai ușor de luat ca pojarul și manierismul poetic, invenția pe picior și tragerea la fit...

Cît privește amiciția caldă și salutară a lui Adrian Păunescu față de Marin Sorescu ea trebuie menționată ca atare, dar a spune adevărul despre orice poet, fie el și Marin Sorescu, este, cum spunea interlocutorul meu, înainte de orice, o chestiune de obraz...

CULORI

Statui la Cluj

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Situat în inima Transilvaniei, Clujul este un fel de Heidelberg românesc, oraș universitar cu bune tradiții, plin întotdeauna de un tineret avîntat și doritor de învățătură. Mediul academic, liniștea străzilor cu patină medievală, vechimea colegiilor, frumusețea edificiilor și încărcătura lor istorică ajută pe studentul serios și aplecat spre carte. Nu m-a surprins să aflu că aici a fost înființată o școală iezuită, la patru ani după fundarea ordinului, între primele așezăminte de acest fel din Europa, dedicate științelor și matematicii, ceea ce nu însemna puțin lucru, la mijloc de secol al XVI-lea, într-o lume atinsă puternic de Reformă. După Unirea din 1918, Clujul a preluat făclia Blajului, devenind un centru al eforturilor pentru luminarea maselor, pe linia deschisă de corifeii Școlii Ardelene, de marii bărbați din „suta a optsprezecea". De aceea, dorința edililor de a cinsti acțiunea culturală a personalităților mai însemnate este la Cluj foarte firească, transformîndu-se într-un îndemn pentru generațiile mai noi. G. Călinescu deplîngea mai de mult lipsa construcțiilor monumentale și a statuilor, în umbra cărora se realizează continuitatea efortului intelectual și se cultivă preocupările înalte. La Cluj, toate locurile de reuniune, ca și cele de reculegere solitară sînt marcate astăzi cu prezența stimulatoare a unor ardeleni iluștri, deveniți statui, într-un forum al spiritelor tutelare.

În ansamblul constituit de clădirea centrală a universității și de liceul vechi din față, unde a învățat Avram Iancu, împreună cu alți conducători ai revoluției de la 1848 din Transilvania, avînd Casa Universitarilor la un capăt și o aripă a unei clădiri medievale în cealaltă extremă, a fost plasat grupul statuar al Școlii Ardelene, realizat de sculptorul Ladea. Ambianța este cum nu se poate mai potrivită, ținînd cont de funcționalitatea operei și de solemnitatea locului. Grupurile de tineri care trec prin preajmă și care se adună aici, după un cod academic nescris, dar foarte puternic, pentru a celebra evenimentele mari din viața Universității vor privi întotdeauna chipurile mistuite ale celor trei și vor lua seama la gestul lor caracteristic. În cărțile deschise au aflat rostul nostru, căutînd argumentul continuității naționale și justificarea unei vieți de asceză.

De asemenea, parcul mare al orașului este populat de busturi ale scriitorilor ardeleni. În mijloc, nu departe de lac, se află un rond, cu bănci foarte căutate, avînd în apropiere statuile lui Blaga și Rebreanu, opere ale aceluiași artist. Ladea a găsit o expresie sculpturală pentru natura personalității lor, subliniind masivitatea structurii prozatorului, aliată cu o anumită melancolie, cu aplecarea spre reverie, în tonuri ample, ca în *Adam și Eva*. Blaga este, dimpotrivă, realizat în linii viguroase, cu o notă energică, fără atenuări, o figură de un mare dinamism. Întreaga forță a poetului este concentrată în privirea intensă, în focarul oglinzilor interioare, organizînd structura bustului. Celelalte elemente de caracterizare sînt foarte sumare, eliminînd orice adaos. Numai verticalitatea fără nuanțe a operei sugerează un anumit simbolism și adaugă o semnificație morală unei lucrări de cea mai bună factură.

Există în sculpturile lui Ladea de la Cluj o excepțională puritate și un simț fără greș al substanței personalităților reprezentate. Trebuie spus că am avut rareori o mai exactă sugestie a monumentului, conjugată cu bun gust și cu subrietate artistică. Nimic nu este triumfal și declarativ în operele discutate de noi. Micu, Șincai și cu Maior, în fața Universității, au expresia loculul, fără nimic ostentativ, și ești pătruns de pioșenia lor față de carte, chiar dacă referința istorică îți lipsește. Sînt trei oameni ai cărții. Grupul statuar vorbește de la sine, prin concentrarea figurilor și gestica palmelor adunate pe brațe, în modul cunoscut oamenilor dedați meditațiilor. Asemănător este construit Rebreanu, mai nuanțat parcă din punct de vedere caracterologic, purtat de o „mare mișcătoare" interioară. Este cea mai spiritualizată expresie pe care i-o cunoaștem, o adevărată interpretare a scriitorului, cu capul într-o parte și cu brațele încrucișate, cu mîini tratate insistent, ca în cazul unui virtuoz.

Clujul a devenit un oraș al statuilor, din care am ales numai cîteva pentru comentariul de azi. În parc se mai află blindul poet al *Firelor de tort*, cîntăreț al oamenilor din Ardeal. Simbolul Romei domină centrul orașului, împreună cu ansamblul consacrat lui Matei Corvinul. *Horia* străjuiește intrarea pe un mare bulevard, iar *Sfîntul Gheorghe ucigînd balaurul* ne aduce aminte că sculptura era acasă încă de mult pe străzile orașului de pe malul Someșului.

CASTELUL DIN CARPAȚI

de Horia OPRESCU

Scriitorul celor mai fantastice călătorii, vizionarul atitor înfăptuiri ale științei moderne, Jules Verne este, azi, aproape uitat. Puțini își mai amintesc că părintele acestui gen scriitoricesc, inovatorul lui și cel care l-a dus la glorie, a fost blîndul Jules Verne, amorul primei noastre tinereți, scormonitorul de emoții, fakirul celor mai minunate plăsmuiri.

Scrisul lui n-a fost decît în aparență fantastic. În tinerețe, atunci cînd a sosit la Paris de la Nantes, oraș natal, era înflăcărat de scrisul lui Edgar Poe. Asupra lui, lectura americanului avusese un efect decisiv. Poposise în capitală, să învețe Dreptul sau Finanțele. Și a încercat. Curînd însă scrie tatălui său, că, din toate cele, nu-i capabil să vadă *„decît latura comică sau exagerată iar nici decum cea practică. Nu voi putea deveni niciodată avocat sau funcționar"*.

Cu asta, divorțează de studiile oficiale și se pripășește în societatea *bulevardierilor*, ale căror căpetenii erau, atunci, Dumas și Hugo.

Risipește versuri, strică piese. Citește mult și de tot felul. Dar mai ales geografie, călătorii, științe-naturale, astronomie. De aceea proza sa nu-i doar o înlănțuire de episoade străbătute de aventuri și peripeții. Au, toate, un substrat tehnic, o bază științifică. Și — mai mult ! — Jules Verne a avut idei înaripate care, scrutînd timpul, au devenit incredibile concrețiuni. Suspensul îi e o însușire de bază.

Literatura lui nu este *pentru copii*, și nici *pentru maturi*. Ea e destinată vîrstei de aur, cînd te desbari de copilărie, fără însă a fi devenit ceea ce se cheamă „om serios". Cuprinsul lecturilor sale emoționează și procură satisfacții — asemeni viselor primei tinereți. Scrisul său dovedind permanente accente progresiste și umanitariste.

Jules Verne păstra bagheta destinată acelui colț de inimă unde rămîn pitite uimirea și emoția. Rîndurile lui stîrnesc o înviorare ce te descătușează de actualitate, pune gîndului aripi și suspendă realitatea pentru un zbor de o clipă. Din nenumăratele-i lucrări, romanul *„Castelul din Carpați"* publicat în 1892, ne uimește și ne încîntă prin aceea că acțiunea e situată de autor între fruntariile țării noastre, locuri despre care, pe-atunci, nu se prea pomenea... Este vorba de o *primadonă* a cărei voce este captată prin niște pîlnii metalice, capabile nu doar să păstreze sunetele, ci să le și distribuie oriunde, după voință, printr-o simplă apăsare de buton. Ar fi, într-un fel, ceea ce, astăzi, numim *banda de magnetofon a televiziunii*. Dar e anticipată, genial, cu decenii și decenii mai înainte !

Odaia lui de lucru era un veritabil bazar. Cărți, manuscrise, studii, hărțile tuturor continentelor, aparate trigonometrice, studii de botanică, silvicultură, astronomie. Toate cercetate fără istov ! Citea ziua întreagă, se documenta precis, științific, verificînd, analizînd, comparînd. Pe asemenea scheme, țesea o intrigă îndeminatică și captivantă. Bizuită pe verosimil.

Nu scria decît noaptea. Lucra zorit de iureșul frazelor ce-i veneau sub condei, după îndelungi alternative preliminare. El nu a creat aventura de dragul ei, senzațional și inutil, ci pentru învățămîntul și noutatea ce le dibuiești transfigurat de-a lungul cărții.

Cu prilejul comemorării centenarului morții, un mare cotidian parizian, a pus la cale o anchetă rugînd cititorii să răspundă la întrebarea : „Ce influență a avut asupra Dumneavoastră, lecturile lui Jules Verne ?".

Între alții, Bleriot, neînfricat pilot din Franța, a răspuns : *„Am fost atras și fascinat de ideea aviației, numai grație farmecului sub care, imaginația îmi fusese cîștigată prin citirea cărților lui Jules Verne"*.

Cuvîntul temerarului zburător vine asemeni unei cununi de lauri să orneze fruntea genialului scriitor.

★

Dar să ne gîndim și altfel. Ceea ce, pe vremea amintitului precursor, păreau utopii, azi s-au concretizat în universale realități : Radio, Televiziunea, Zborurile interplanetare, Aselenizările — cu reveniri, precis dirijate pe Terra...

Iar, extinzîndu-ne imaginația, să străbatem viitorul (nu prea depărtat) cînd, tot ce crezi și gîndești, va fi posibil. Adică în zilele acelea de *week-end*, cînd nepoții noștri vor sta în cumpănă, discutînd : *„Mîine e duminică ; să petrecem cîteva ore pe Lună ori să dăm o raită în vecinătatea Planetei Marte, sau Venus ?..."*.

Iar pînă atunci să venerăm amintirea lui Jules Verne, cel care a devansat ideea Televiziunii, situindu-și miraculoasa fabulație într-un castel din Carpați.

Un surprinzător western se turnează în studiourile franceze. Sub îndrumarea regizorului Ferreri, pe același generic al filmului găsim reuniți un grup de personalități ale cinematografiei franceze și italiene : Catherine Deneuve, Marcello Mastroianni, Ugo Tognazzi și Philippe Noiret. Filmul va înfățișa viața generalului Custer care și-a cîștigat o tristă faimă de exterminator al indienilor. Fotografia alăturată vă înfățișează pe Marcello Mastroiani și pe Catherine Deneuve într-un moment de pauză, în timpul turnării filmului.

ECOURI

În frumoasa stațiune Kolobrzeg (R.P. Polonă) a avut loc un festival de muzică ușoară la care au participat interpreți din Bulgaria, Cehoslovacia, Ungaria, R.D.G., România și U.R.S.S. Muzica ușoară românească a fost reprezentată de Doina Cărpinis, solistă a Ansamblului „Doina", care interpretînd compoziția lui George Grigoriu, „Inimi înflăcărate", a repurtat un frumos succes. Ea a cucerit premiul II.

În fiecare an, în R.D.G. are loc „Sărbătoarea presei" (Pressenfest). În cadrul ei are loc și un festival de muzică ușoară, desfășurat anul acesta la Magdeburg. Timp de trei zile, în cadrul celor 3 concerte simultane, în acompaniamentul celor mai bune orchestre din R.D.G., au cîntat Vicky Henderson (S.U.A.), Vittorio Casabianca (Italia), Karin Maria (Cehoslovacia), Peter Skodowski (R.D.G.), Erczi Barna (Ungaria), Stela Enache, ș.a. Amintim că nu demult Stela Enache (în foto) a plecat într-un turneu de două luni în R.F.G., împreună cu Cristian Popescu și orchestra Gelu Solomonescu.

LOUIS DE FUNES care se pregătește să turneze în „Braconierul domnului" și-a anunțat hotărîrea de a nu renunța la cariera teatrală, această toamnă rezervînd-o piesei lui Jean Anouilh „Valsul toreadorilor".

ROMY SCHNEIDER și Jean Louis Trintignant sînt parteneri în „Trenul", pe care-l regizează Granier Defferre.

Fotografia de mai sus îi înfățișează pe membrii grupului vocal-instrumental timișorean „Progresiv TM", ale cărui baze au fost puse în octombrie 1972. Este o formație tînără, ambițioasă, ce activează sub egida Universității din Timișoara. Componența: Harry Coradini — solist vocal, Ladislau Herdina — chitară solo, Kovács Zoltan — chitară bas, Helmut Moszbrucker — baterie, Ștefan Pentek — pian, orgă. Citeva lucrări ale formației : piesele „Anotimpuri", „Amintire", „De-or trece anii", „Durere", „De ce", „Avertizare".

CANTEMIRENE

Oricine se apropie de biografia lui Cantemir, rămîne șocat nu numai și nu atît de multitudinea fațetelor acestei personalități cît de paradoxala lor îmbinare. George Călinescu, care ne-a lăsat cea mai bună efigie a voievodului-savant, consideră că trăsătura lui distinctivă o constituie tocmai această acumulare de trăsături, această uluitoare polivalență ce nu poate fi întîlnită decît la titanii Renașterii. Domnitor moldav, cronicar român, erudit de faimă europeană, academician... Fiecare din aceste calități ar fi fost suficientă pentru a defini un profil. Gîndind însă dincolo de aceste ipostaze, cercetînd actele fundamentale ale învățatului și mai cu seamă pe cele ale omului politic, nu este greu să întrevezi că fiecare din laturile amintite și toate la un loc se însumează și se subordonează unui unic, mare crez, care i-a dictat reacțiile, gesturile fundamentale, bețiunile și l-a dominat pînă la sfîrșitul destul de scurtei sale existențe.

Cantemir a fost unul dintre marii bărbați patrioți ai neamului românesc. Cantemir pornea din cea mai veche, mai statornică în dragoste de moșie și mai legată de glia străbună dintre clasele societății noastre — din rîndurile țărănimii răzeșe. Pribegia n-a putut să-i atrofieze acest simțămînt ci dimpotrivă i l-a amplificat și există dovezi că sfîrșitul lui precipitat și prematur s-a datorat în primul rînd dorului sfîșietor de țară, cînd pierduse aproape orice nădejde de a o mai revedea. Gîndurile, întreaga stare de spirit, pot fi ușor deduse din scrisoarea marelui său sfetnic și prieten, Neculce, care se jălue atît de impresionant că împărații cei mari își dau mîna și se împacă dar nouă ce ne mai rămîne decît lacrimile cu care să plîngem sărmana noastră țară.

Cantemir a înțeles ca nimeni altul că pentru poporul român totul trebuia luat de la început, de la afirmarea drepturilor inalienabile asupra pămîntului pe care s-a format și s-a afirmat, pînă la crearea unei culturi, pe temeiul înțelepciunii ancestrale a neamului. Ideea că el era cel chemat să așeze temelia acestui edificiu îi inspiră întreaga operă de ctitor pe care a săvîrșit-o.

Cantemir fundamentează ceea ce însuși a numit misiunea românilor în cadrul istoriei universale. Arătînd că „înfipți și nesmulși au rămas" aici la hotarele dintre Orient și Occident, el pleda pentru ca Europa să înțeleagă că principatele care gemeau din greu sub apăsarea jugului turcesc îi făcuseră servicii imense, apărîndu-i orașele și catedralele de năvala tulbure a neamurilor migratoare, și că acum aveau ele însele nevoie de mai multă atenție, aveau dreptul la emancipare. Întreaga operă istorică — Hronicul — în care, pe temeiul a 150 de izvoare vechi probează latinitatea de neam și de limbă a românilor, istoria creșterii și descreșterii Imperiului otoman, în care face radiografia statului asupritor și-i prezice vizionar pieirea apropiată, dizertația filozofică pe tema desfășurării istoriei ca un proces ciclic care trebuie să ducă, de asemenea, cu necesitate la apusul semilunei — este pătrunsă de dorința slujirii marilor comandamente politice care confruntau pe conaționalii săi în epocă și care îi vor anima încă un secol și jumătate pînă la Unire și pînă la neatîrnare : scuturarea jugului străin, dreptul la o viață liberă, de sine stătătoare.

Patriotismul ardent, mistuitor, a făcut din Cantemir un mare precursor al Școlii Ardelene și al pașoptiștilor. De altfel aceștia din urmă au fost și primii care i-au înțeles gîndurile, măreția, începînd tipărirea în românește a vastei sale opere. Cantemir se numără printre marile conștiințe ale națiunii noastre.

Ion PAVELESCU

DE RODNICIE

de Constanța BUZEA

Sărbătorește începînd să fie, sfîrșind sărbătorește, ca un dar,
Deplinul firilor cu bucurie, și ostenit de drum și luni întoarse,
August cu bune fructe-n pîra, august cu miriști galbene și arse,
El vine colorat, migrînd ca tîrg de oluri și ulcioare mari.

E un pîndar blajin convins că pomii fără mișcarea lui ar fi furați
De dulcele din crengi și de bobocii tomnateci, și de păsările grele,
Cu auși sătule, pline de semințe de iarbă încolțind sub piele,
August, pîndar pîndind iluzii cînd viermele și fluturele-s frați.

Așteptă să plouă și te temi de ploi. Porumbul s-a încheiat,
își pierde sucul.
Urite flori de spini se-ntind spre noi cînd țarina s-a-nveninat
ca nucul.
E ca un tranzit între dor de poame și carnea lor în care
doarme lină
O umbră, poate-o umbră-foame, o umbră cu miresme de
grădină.

August ieșind din lenea care vine din somnul scurt al
nopților de vară,
Din grosul mierii amintind albine, și miez de nucă verde și
amară.
August cutremurat de o răceală și de-o înclinare a întregului
pămînt,
Că te-ai tot răstigni prin pomi, la soare, și, după coasă,-n
iarba renăscînd.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

ZALĂUL. Cunosc orășelul de reședință al Sălajului de acum patru decenii, cînd l-am văzut întîia oară într-o după-amiază tîrzie de toamnă. O lumină veștedă stăruia peste trotuarele cîrpăcite, pline de frunze căzute și de către podgoriile din jur, băteau adieri line, cu parfum de tămîioasă. Mai stăruitor era, însă, parfumul dulce al magiunului de prune, ce bolborosea prin ceaunele din curțile mari, umbrite de meri și castani rămuroși. Prunele erau albastre în spre ultraviolet și, peste culoarea aceasta, mocnea un strat subțire de brumă argintie. Palincii, ce se fierbe în Sălaj, îi împrumută un iz ce-ți cotropește nările și gura. Dar „otelul" la care trăsesem avea clanța ușii stricată, robinetul chiuvetei nu funcționa, pereții erau rosi de igrasie, încît aveai senzația de frig în plin anotimp încă al ferestrelor deschise. Cum, peste noapte, prinse să bată vîntul de la miazănoapte, oblonul ferestrei mari gemu jalnic pînă la revărsatul zorilor, pe care le întîmpinai fără să fi închis ochii. Dimineața am căutat ziarele proaspete, însă am aflat că, în provincie, ele soseau cu o întîrziere de două sau trei zile.

Provincia, pe vremea aceea, se afla mult mai departe de capitală decît o indicau tabelele kilometrice. Era o depărtare artificial creată de lipsa interesului pentru ceea ce cădea dincolo de barierele Bucureștiului. Se mai înviorau niței lucrurile în perioada campaniilor electorale, cînd și ziarele veneau la timp, și apa prindea să picure din robinete, și cîte un trotuar apuca să fie petecit în grabă. Apoi, totul se cufunda iar în obișnuita somnolență. Dacă nu era hărnicia sălăjenilor și nu se schimbau vremurile, orașul acesta, care își aniversează în această lună cinci sute de ani de la patenta lui Matei Corvinul din 1473, ridicat datorită ei la rangul de „tîrg", era mult înghițit de vegetația din preajmă.

L-am revăzut, însă, cu cîțiva ani în urmă, în timp ce făceam culegeri de folclor prin județul acesta de grîne, fructe și sîrguință omenească. L-am revăzut și era să nu-l recunosc. Își primenise înfățișarea, avea străzi largi bine asfaltate și clădiri acătării, ba chiar un hotel nou, civilizat, cu toate angaralele confortului modern. Dispăruse aerul blajin de provincie, delăsarea edililor, senzația de izolare ce-l caracterizase odinioară. Provincia românească își pierduse sensul peiorativ : nu mai era decît o altă dimensiune, mai redusă, dar frematînd la unison cu viața întregii țări. Am intrat în cele două librării curate și întesate cu ultimele titluri publicate de editurile bucureștene. Iar seara, în sala de spectacole a Casei de cultură, am aplaudat echipa de dansatori sălăjeni, cu frumoasele lor porturi luminoase, pe care degete iscusite brodaseră toate culorile florilor.

Mă simțeam parcă într-un alt oraș decît cel pe care îl cunoscusem odinioară și, dacă nu erau curțile cu umbrare de meri și castani, cum le ținusem minte, podgoriile din marginea Zalăului și parfumul dulce al magiunului de prune clocotind domol prin gospodării, mă puteam socoti chiar într-o altă țară.

Dar, oare, nu este chiar **alta țara** aceasta a noastră, care crește și se înnoiește în muncă și voința noastră de a fi mîine mai mult decît am fost ieri ?

Clepsidra

SENTIMENTE

de Constantin VIȘAN

Vedem în fața ochilor noștri de îndrăgostiți Carpații și Dunărea.

Sculptăm în umbra lor silueta lui Mihai Viteazul. Ne-nfiorăm de versul lui Eminescu și de simplitatea genială a Coloanei fără sfîrșit.

Zicem Decebal, Miorița, Dor, Bălcescu, P.C.R., Grivița, 23 August 1944.

Mai punem în tabloul acesta cîteva uzine, cetățile luminii, de la Bicaz și de la Argeș, Porțile de Fier și tinerețea Lotrului, facem să înainteze pe cîmpuri coloanele de tractoare coborînd de sub streașina verde a Timpei, nu uităm nici valul albastru al Mării scăldînd grădina de aur a Dobrogei. Și, Poemul despre patrie aleargă spre rotativă.

Cuvinte grave, simboluri.

În fiecare dimineață, pleci la fabrică ori la cîmp, ori la universitate, ori la minister.

La uzina ta, la cîmpul tău, la universitatea ta, la ministerul tău... Nu mai sînt prin aceste locuri patroni sau boieri. Oamenii muncii sînt stăpînii pămîntului și ai apelor, ai brazilor și ai palatelor, ai bucuriilor dar și ai tuturor răspunderilor.

Cînd s-a anunțat că vom face primul tractor, niște sceptici au rîs, promițînd că se vor arunca sub roțile lui. Nu s-au ținut de cuvînt. Mai tîrziu, uimiți de rezultatele socialismului în România, nu puțini au început să vorbească despre miracolul românesc. Miracolul dovedit cu cifre, fotografiat, filmat. Dacă am desface învelișul cifrelor despre planul cincinal, ar răsări din ele flori.

Să ne gîndim ce înseamnă democrația noastră socialistă pentru viața noastră, pentru România. Înalta conștiință morală și, nu mai puțin, sentimentele ce animă poporul nostru constituie o formă și o bogăție inepuizabile, miraculoase. Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste le plasează în centrul universului nostru spiritual.

CLASAMENTUL

REVISTEI ȘI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreți de teatru, film, muzică ușoară și populară, recurgem la concursul dv., stimați cititori, rugîndu-vă **să decupați formularul alăturat și să ni-l trimiteți completat pînă la data de 15 septembrie 1973** (data poștei locale).

Cu ajutorul preferințelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine considerați că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru**
- **Cele mai populare actrițe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme românești.**
- **Cele mai populare actrițe din filme românești.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actrițe din filme străine.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică ușoară.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie.

Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele **mai multe din sufragiile dv. și vor fi dați publicității** în revista noastră și în Almanahul „Magazin" pe anul 1974.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI

ȘI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . din . . . . . consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :

1. Actor de teatru . . . . . .
2. Actriță de teatru . . . . . .
3. Actor de film (românesc) . . . . . .
4. Actriță de film (românesc) . . . . . .
5. Actor de film (străin) . . . . . .
6. Actriță de film (străin) . . . . . .
7. Interpret (ă) de muzică ușoară . . . . . .
8. Interpret (ă) de muzică populară . . . . . .

FIZICĂ-BIOLOGIE

ULTRASUNETELE „ÎN ACȚIUNE“

Tomate mai multe (spor de producție 37,65%) și mai timpurii, obținute în cîmp. În experiențele de laborator, sporul de producție la grîu — pînă la 33%. Sînt două dintre rezultatele obținute de universitarii clujeni.

Se vor întreba poate unii, citind că ne ocupăm din nou de ultraacustică, dacă este într-adevăr nevoie de „atita ultraacustică“. Vom replica, parafrazindu-l pe regretatul acad. Grigore Moisil : Nu, nu este nevoie de „atita“. Ci, de mult mai mult. De cît ? De foarte mult. Încît se simte nevoia introducerii unor cursuri în anii universitari. Pasiunea cu care este investigat acest domeniu în lume, ne-ar putea de altfel trezi bănuiala că merită un asemenea interes sporit. Rezultatele obținute — în țările foarte dezvoltate și la noi — ne dau și răspunsul. Ariile de aplicație? În cele mai diferite ramuri ale industriei ca și în medicină, în biologie ca și în farmacologie, în balneologie ca și în legumicultură. Iar lista rămîne încă deschisă. Răspunzînd la întrebarea „prin ce s-a impus?“, conf. dr. **DEZIDERIU AUSLÄNDER** ne spunea : **„este un domeniu care conduce la inovirea și modernizarea unor procese tehnologice care aduc economie de materiale, producție sporită și cu calități superioare și creșterea productivității“.**

Două exemple între altele multe din activitatea Laboratorului de ultraacustică a Facultății de fizică de la Universitatea Babeș-Bolyai-Cluj : **metoda originală a emulsiei prin ultrasunete oferă industriei pielăriei nu numai o substanțială economie de emulgator (ce se importă) dar și obținerea unei calități mult mai bune a emulsiei. În legumicultură,** conf. univ. **ELENA ALBU obține semințele de tomate, cu ajutorul unui generator hidrodinamic de ultrasunete construit de dr. Ausländer, o intensificare a germinației semințelor, recoltă timpurie, rezistentă la boli și mană și un spor de producție cuprins între 15,63% și 37,65%.** Două exemple dintr-o serie de rezultate extrem de valoroase ale colectivului clujean — care s-au bucurat și de o frumoasă apreciere pe plan internațional. În fiecare an sînt abordate toate cele trei aspecte ale domeniului : cercetare fundamentală, trecerea la partea aplicativă și construcția de aparate.

Continuind o prestigioasă tradiție românească — mă gîndesc în special la cercetările și experimentările acad. Eugen Bădărău și prof. G. Giurgea — se studiază influența ultrasunetelor — și efectele remanente ale acțiunii lor — asupra grîului, entuziasmîndu-l în această activitate și pe tov. **NICOLAE ALBU,** lector la Facultatea de biologie — geografie a Universității clujene. **„Experiențele întreprinse cu privire la acțiunea ultrasunetelor asupra grîului de primăvară, soiul Marquis, făcute împreună cu conf. Ausländer, C. Spărchez și Eva Veress** — ne spunea cercetătorul N. Albu, — **au pus în evidență efectul stimulator, atît în ceea ce privește creșterea masei vegetative cît și a unor elemente de productivitate. În urma rezultatelor obținute, am extins experiența și asupra grîului de toamnă soiul Bezostaia 1, urmărind timp de trei ani creșterea în lungime și greutate a biomasei aeriene comparativ cu biomasa subterană precum și a elementelor de producție“.**

Să notăm pe scurt concluziile: tulpinile și rădăcinile au crescut mai mult în greutate și mai puțin în înălțime sau lungime, față de martor. Și este important pentru că ceea ce interesează nu este să se obțină un fir lung, ci o tulpină robustă. **Sporul obținut la producția de boabe este semnificativ în toți anii de experimentare, fiind cuprins între 30% și 33%. Variantele tratate cu un caracter mai stabil, indivizii studiați sînt mai omogeni, ceea ce iarăși este important pentru producție. Calitativ ? Conținutul în gluten, în special, e mai bogat.** Ori se știe că o făină de calitate superioară este cea care are un conținut mai mare de gluten.

Firește problema iradierii cu ultrasunete a semințelor (la grîu, la trifoi și la diferite legume) i-a interesat pe cercetătorii laboratorului privind parametrii cîmpului acustic. Le-a suscitat întrebări : Ce se întîmplă ? Care este mecanismul ? Pot fi și efecte negative ? Și aceasta studiindu-se fiecare soi și specie în parte. Cum e absorbția de apă modificată ? Care este intensitatea de respirație ? Se modifică ? Cum ? ș.a.m.d. Și apoi, comparînd rezultatele din laborator cu cele din cîmp, studiindu-se diferitele condiții. Experiențele ultrasonării semințelor de grîu s-au făcut cultivîndu-se în vase de vegetație în nisip cu soluție Knop. Problema cerealelor mai pretinde însă un efort, de la reconsiderarea întregii probleme altfel decît s-a pus în această fază, pînă la construirea unei alte instalații care să facă față și cantităților necesare și unor probleme deosebite (de pildă, evitarea arei). Pentru legume însă, și teoretic și practic, problema a fost rezolvată.

„Visez, îmi spunea conf. dr. Ausländer, **să existe acum posibilitatea să se producă în serie această instalație simplă, realizată, omologată. Să o aibă la dispoziție fiecare centru agricol de stat. Dispozitivul este atît de simplu de manevrat încît, într-un timp foarte scurt de calificare la noi, orice mecanic poate să lucreze cu el.“**

Ecaterina JURIST

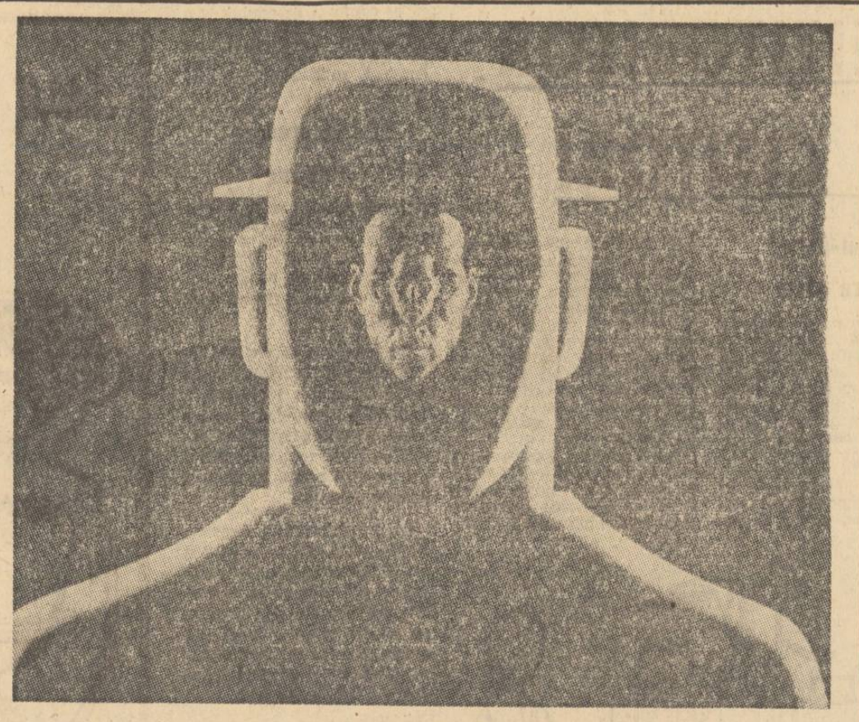

PACIENȚII CU... PATRU OCHI

Celebru în întreaga lume, profesorul Fedorov din Arhanghelsk deschide, pentru a doua oară, un nou drum în oftalmologie. Rezultatele cercetărilor sale pe care le face acum în capitala Uniunii Sovietice oferă o soluție pe cît de neașteptată pe atît de eficientă : încă o pereche de ochi, am spune noi. E vorba de implantarea de cristalini artificiali, fără ca cei naturali să fie extirpați. Prof. Fedorov a adoptat această soluție la un caz rar de subluxație a cristalinului. În loc să extirpe cristalinul care se deplasase, a implantat încă o pereche de cristalini, artificiali, evitînd complicațiile posibile. „Efectul“ fiind excelent, prof. Fedorov va încerca această soluție și la alți pacienți.

MEDICINĂ

UN VACCIN CONTRA GUTURAIULUI !

S-a realizat, în laborator, primul vaccin eficace împotriva guturaiului, vaccin fabricat cu interferon, ceea ce reprezintă o dublă premieră mondială.

O răceală banală, cu guturai dacă este tratată, se vindecă în două săptămîni, în timp ce netratată durează paisprezece zile ! Este o glumă mereu repetată în care se exprimă, de fapt, adevărul : neputința medicinii de a stăpîni guturaiul. Aceasta, în vreme ce, așa cum notează și Alexandre Dorozynski într-un articol pe care vrem să-l facem cunoscut și cititorilor noștri — în vreme ce se vindecă tuberculoza și aproape jumătate din cancere, se fac transplante spectaculoase, și se vaccinează cu o totală eficacitate împotriva poliomielitei sau a difteriei. Da, guturaiul rămîne rebel oricărei terapeutici serioase, inaccesibil oricărei forme de prevenire ! Și iată, în articolul din „Science et Vie“ ni se anunță o experiență care demonstrează, pentru prima oară, că este posibilă vaccinarea împotriva guturaiului. Este o dublă premieră de fapt, dat fiind că este și primul vaccin fabricat cu interferon — o substanță anti-virală, descoperită de doi biologi englezi în 1957, dar care a început, abia acum, să-și demonstreze posibilitățile în terapeutica modernă. Sigur, vaccinul împotriva guturaiului este încă departe de a fi pus la dispoziția publicului. Deocamdată a fost fabricată o primă doză, preparată în Finlanda, purificată în Statele Unite și condiționată în Anglia. A costat peste 10 mii de franci ! Cum se explică necesitatea — pentru un guturai ! — unei colaborări internaționale atît de largi și un asemenea preț exorbitant ? Aici ar trebui să știm că banalul guturai este provocat de o cantitate mare de virusuri. Primul cunoscut — rhinovirusul, a fost identificat în 1956, după care s-au recenzat peste optzeci de virusuri. Nu numai rhinovirusuri dar și virusuri aparținînd altor categorii, mai ales cele ale gripei — adenovirusurile, enterovirusurile și virusurile căilor respiratorii. Din cauza acestei multiplicații, nu putea fi aplicat un vaccin asemănător celor pentru bolile respiratorii, de pildă. Apoi, organismul ar putea dobîndi, printr-un vaccin, o protecție împotriva să zicem a unei duzini de virusuri dar ar rămîne la fel de vulnerabil în fața „restului“ care imunologic diferă.

S-a propus interferonul care pare o armă ideală, pentrucă, contrar unui vaccin care provoacă formarea de anticorpi specifici la virusul în cauză, protecția oferită de el nu este specifică și se extinde și la celelalte virusuri. Teoretic deci, o infecție printr-un virus relativ benign ar putea „vaccina“ împotriva tuturor celorlalte infecții virale, numai că, organismul nu produce suficient interferon pentru ca protecția să fie eficace. Și cu toate acestea, toate încercările făcute în ultimii douăsprezece ani, introducînd în organism substanțe capabile de a provoca o fabricație sporită de interferon... au eșuat.

Cercetătorii au încercat acum să introducă în organism doze masive de interferon purificat și specific pentru om. Primele experiențe au folosit 10.000 de unități și s-a ajuns la 14 milioane de unități, administrate la 16 voluntari și abia la aceste doze fantastice, s-a obținut un succes spectaculos. Un virolog sovietic, prof. V. Soloviev, a comunicat că el a putut obține o protecție cu doze mai mici. Important, observa prof. David Tyrell, șeful echipei engleze, este, că „se poate“. Și important este, de asemenea, că s-a demonstrat pentru prima oară că interferonul preparat în laborator este eficace la om. „Este primul agent cunoscut care poate preveni guturaiul. Nu se produce nici un efect secundar și este probabil, că dată fiind aplicația clinică precisă, tehnicile de fabricare vor putea fi ameliorate și prețul, redus“, spunea și dr Merigan. Interesant este că nu va fi necesară administrarea interferonului preventiv. Nici în timpul incubației virale, cînd nu apare nici o manifestare clinică, ci după ce guturaiul s-a declarat !

În multe țări se fac cercetări privind sinteza interferonului. Cînd aceasta se va obține, medicina va beneficia efectiv de arma ideală împotriva infecției virale, armă care ar fi comparabilă cu antibioticele în lupta împotriva infecțiilor bacteriale.

ARHIMEDE A CALCULAT EXACT

Celebrul geometru grec al antichității s-a „jucat“ calculînd cam cîte fire de nisip ar fi în univers si a ajuns la numărul 10^{63}. Nu mai puțin celebrul Arthur Eddington avea să calculeze — la distanță de mai bine de două milenii — numărul nucleonilor care ar putea fi în univers. Și a ajuns la cifra de 10^{80} de nucleoni. Curioasă coincidență, exclamă astronomul Edward R. Harison de la Universitatea din Massachusetts. 10^{63} fire de nisip înseamnă aproximativ 10^{80} de nucleoni. E neîndoios că Arhimede nu știa nimic despre nucleoni — aceste particule ce formează „inima“ atomilor și care sînt fie pozitivi — protonii, fie negativi — neutronii. Întrebarea se pune, firește : cum a ajuns Arhimede la o asemenea cifră ?

DINTELE CARE AUDE

Dintele poate reprezenta un canal de audiție suplimentar la cei al căror auz este defectuos. „Dintele care aude“, imaginat de dr. Earl Collard și ing. Frederick Allen de la Universitatea din California, poate înlocui cu mai mult succes actualele proteze auditive. Dintele este de fapt un receptor miniaturizat, fixat în locul unui dinte adevărat. Un mic receptor-emițător, purtat în buzunar, permite să se capteze sunetele și să le transmită receptorului din gură, amplificînd deci sunetele din jur, prin traversarea oaselor maxilarului superior pînă la urechea internă. Inventatorii afirmă că sunetul prin oasele mastoide este excelent. Nu există nici fire, și nici părți vizibile ca la protezele actuale. Dintele care aude nu se suprapune unui canal auditiv ci este într-adevăr un canal suplimentar care, cum pretind autorii, ar putea folosi și în alte situații. De pildă, pentru actorul cu auz foarte bun dar care are nevoie de sufler... Cuvintele suflerului nu ar mai fi auzite și de spectatori. Dintele „nu vorbește“ decît celui care-l poartă...

BIOMETEOROLOGIE

Radarul albinelor

„Buletinul meteorologic“ al stupinei, pe ce „date se alcătuiește“ ? Cum detectează insectele fenomenele atmosferice de la 300 — 400 kilometri distanță ? Aparatul electronic de numărat albine și valorificarea intensivă, complexă a resurselor melifere. Doi specialiști români descifrează un patent al naturii. O invenție cu importante aplicații practice pentru dezvoltarea apiculturii.

Cînd un meteorolog, prin profesiune și pasiune, își consacră timpul liber, de pildă, apiculturii, apar, la intersecția acestor preocupări date noi, rodnice pentru un domeniu sau celălalt. Exemplul nu este luat, bineînțeles, la întîmplare. Ne-am gîndit la rezultatele, la invențiile cercetătorului **BORDEI-ION NICOLAE** de la laboratorul Radar al Institutului meteorologic și ale ing. **GALENZOWSKY PAUL** care au îmbinat cunoștințele lor de specialitate cu observațiile făcute la stupină.

Terenul de studiu este generos și a captat în ultimele decenii atenția științei. Toate concluziile formulate cîndva de observatorii atenți ai naturii și transmise pînă astăzi din generație în generație au fost scrise cu semn de întrebare pe fișele științei : **cum „știu“ unele insecte, păsări și mamifere cînd se schimbă vremea ? Ce „semnale“ interceptează ? Și cu ce ? Care sînt și cum sînt „instrumentele“ de detecție ? Pe ce principiu funcționează ? Care este gradul de sensibilitate și limitele de apreciere ?** etc. Natura a inventat dispozitive microminiaturizate de o precizie și uneori de o „simplitate“ uimitoare și foarte adeseori de o eficiență mai mare decît a celor create de tehnica modernă, încît descifrarea și copierea patentelor naturii au devenit obiective importante ale științei. Surse de inspirație pentru știință, tehnică, tehnologia contemporană. Și a viitorului.

„De fiecare dată cînd mă duceam la stupină — îmi mărturisea tov. Bordei — **mă documentam în prealabil asupra evoluției probabile a vremii și încercam să înțeleg comportarea albinelor în funcție de aceasta. Or, dacă variațiile date de mișcarea fronturilor reci, lipsesc, atunci rămîn în discuție doar variațiile de cîmp electric ale atmosferei însoțite de oscilații sonore — care se propagă la mare distanță. Așadar, o primă concluzie : albinele „traduc“ variațiile de cîmp electric și sonor ale atmosferei“.**

De aici, meteorologul Bordei împreună cu inginerul electronist Paul Galenzowsky și un colectiv de biologi au încercat — și au reușit — să construiască un aparat electric de numărat... albinele, capabil să dea indicații precise asupra intrărilor și ieșirilor din stupi, indicații care, corelate cu variațiile vremii, au profunde semnificații. Aparatul a fost brevetat și cesionat Academiei de științe agricole — respectiv stațiunii centrale de apicultură.

Dar pornind de la studiile de biometeorologie, meteorologul Bordei, ing. Galenzowsky și colectivul au făcut o serie de investigații cu importante aplicații practice. Între altele, de pildă, ei au reușit să ofere indicații utile pentru o rațională selecție artificială a albinelor și a raselor de albine. **Aparatul poate fi utilizat în studiul adaptabilității albinelor la anumite condiții de mediu. Care sînt familiile de albine care dovedesc o mai bună rezistență și o mai „mare hărnicie“ la stepă sau în regiunea de munte, în zone mai calde sau mai reci... Se pot obține deci date privind corelarea activității albinelor cu factorii timp și relief. Aparatul poate fi un ajutor prețios în munca de cunoaștere și valorificare intensivă și a resurselor melifere din zone geografice diferite în care anumite rase de albine au un randament sporit față de altele.**

Iată doar cîteva rezultate utile, practice, înscrise la capătul unei „pagini“ pe care un meteorolog și un electronist vor s-o completeze... Dar cîteva rezultate utile, practice, născute dintr-o pasionantă preocupare... în timpul liber.

C. MUSCAN

LENTILE... ANTI-ȘOC

Societatea americană Corning se bucură de faima de a produce sticle de ochelari foarte rezistente la lovire. Pînă acum s-au produs asemenea lentile care puteau să suporte impactul unei bile de oțel de 16 mm în diametru, căzînd de la înălțimea de 127 cm. Recent, firma a produs lentile întărite chimic care suportă lovitura unei bile mult mai mari — 25,4 mm lansată de la 304,8 cm depărtare, fără să se spargă.

„RAFINĂRII DE CĂRBUNE“

În 1990, producția de oxid de sulf, care este un poluant atmosferic, va ajunge la aproximativ 50 milioane de tone, adică dublul celei existente în 1936. Un „progres“ nedorit. Acest oxid de sulf este mai ales degajat de combustia piritelor de fier conținute în cărbunele din estul Statelor Unite. S-a încercat de aceea o modalitate de a extrage o parte cît mai mare de sulf din cărbune, cu ajutorul unui lichid. Numai că, în cazul piritelor, pînă în prezent, nici un lichid n-a reușit. Acidul nitric s-ar fi putut eventual folosi, dar prezintă inconvenientul că oxidează și matricea de carbon, făcînd-o improprie combustiei. Deci, inutil. Recent s-a pus la punct un procedeu care să dizolve doar piritele. Și iertîn ! Este vorba de o soluție de săruri ferice, care încălzite pînă la 100°C dau o reacție ce produce, pe de o parte sulf pur, pe de alta, o sare, sulfatul de fier. Pentru a izola și evacua sulful pur, cărbunele este tratat la temperatura de evaporare a sulfului, sub vid. Matricea de cărbune este apoi spălată și sărurile de fier reziduale — sulfatii — înlăturați. Cu aceasta, cărbunele este gata pentru a fi livrat drept combustibil avînd o foarte slabă prezență de sulf. Soluția de săruri ferice folosită în această operație este îmbogățită și refolosită în circuit pentru a dizolva noi pirite. Dacă Agenția pentru protecția mediului va găsi asemenea experiențe mulțumitoare, atunci în estul Statelor Unite vor apare „rafinării de cărbune“ funcționînd pe acest principiu.

Micro-stație de epurare la domiciliu

Lupta antipoluare nu se duce doar de către marile organizații, marile întreprinderi... ci de fiecare dintre noi. Ea se manifestă în atitudinea fiecăruia, oriunde s-ar afla, începînd cu „de acasă“. Pornind de la acest adevăr, cercetătorii francezi au și realizat o serie de miniinstalații utilizabile fie în comun de mai multe familii, fie, în funcție de dimensiuni, de fiecare gospodărie în parte. „X.M“, de pildă este o microstație care „rezolvă integral“ deșeurile menajere, apele cu detergenți, tot ce ar putea fi izvor de poluare dintr-o gospodărie cu trei pînă la opt persoane. Dimensiunile stației 1.60 x 1,40 x 1.70. E un monobloc, cîntărind 120 kg.

UN CURENT DE AER SE SIMTE, DAR... POATE FI ȘI VĂZUT !

Laboratorul Național de Încercări, din Franța, a realizat un aparat care folosește la vizualizarea curenților de aer, și a fost expus la Salonul „Inova '73“ la Paris. Metodele de vizualizare folosite pînă acum prezentau — între altele — inconvenientul că nu se pretau la măsurare. Noul procedeu propune injectarea cu baloane de săpun (cu diametrul de 4 mm) a curentului gazos, într-un ritm reglabil. Bulele de săpun sînt date de o soluție de teepol și apă distilată, umflate cu heliu. „Înotînd“ în curentul de aer, se poate măsura viteza lor pînă la „performanța“ de 30 m/secundă. Principalele avantaje prezentate de autori : determină vitezele și liniile de curent în lumină stroboscopică și direcțiile unei iluminări continue.

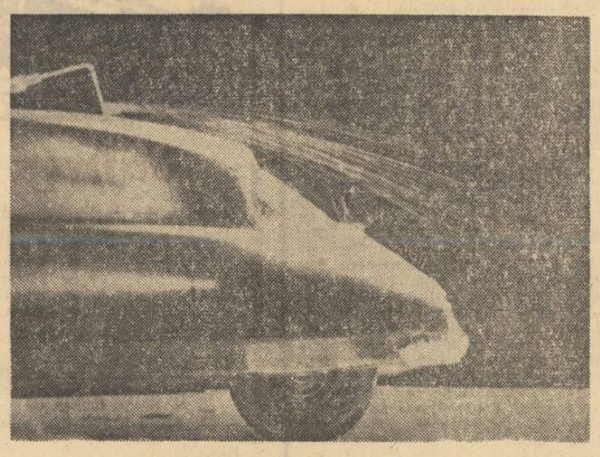

VULCANII ISLANDEI ACUZAȚI DE POLUARE

În carotele de gheață prelevate în Groenlanda s-au găsit impresionante concentrații de mercur. De unde provin ? S. M. Siegel de la Universitatea din Hawai și F. Thorarinsson de la Universitatea islandeză acuză erupțiile vulcanice din Islanda. Argumentele lor ? O primă constatare : atmosfera Islandei este extrem de poluată, măsurătorile arătînd concentrații de pînă la 37 de micrograme de mercur pe metru cub în atmosferă. Este destul să facem o comparație cu cantitățile de mercur dintr-un aer nepoluat : între 0,001 și 0,010 micrograme pe metru cub ! Legătura cu erupțiile vulcanice este izbitoare, pentru că măsurîndu-se cît mercur conțineau cenușile vulcanului Hekla (la est de Reykjavik) în timpul erupției acestuia din 1970, s-au găsit 375 de părți de mercur la un miliard părți de cenușă ! Iată cifra. Or, dacă se socotește că în ultimele trei secole au fost în Islanda aproape 50 de erupții, poluarea cu mercur a atmosferei insulei și a ghețurilor Groenlandei nu mai miră știind că vînturile dominante suflă într-acolo, transportînd cu generozitate aerul poluat.

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Micul laborator chimic

Fiecare gospodină își poate aranja un mic spațiu în care să depoziteze unele substanțe chimice pe care le folosește în treburile casnice. Întreținerea locuinței — mobila, tablourile, pardoseala, baia, chiuvetele, obiectele de metal și de lemn etc. — a lenjeriei și a îmbrăcămintii precum și igiena acestora nu pot fi realizate fără existența unui „mic laborator chimic" dotat cu cele mai elementare substanțe chimice. Depozitarea și utilizarea lor necesită cunoașterea, de către fiecare gospodină, a principalelor caracteristici ale acestor substanțe, în scopul evitării unor accidente. De asemenea, se impune luarea unor măsuri pentru a opri accesul copiilor către ele. Astfel se vor păstra în recipiente (sticle, vase, cutii, lăzi etc.) închise și prevăzute cu etichetă, iar spațiul de depozitare va fi un dulap cu rafturi, așezat în locuri ferite de lumină, căldură și umezeală.

Atenție ! Dulapul trebuie să fie în permanență închis cu cheia, iar aceasta păstrată într-un loc neștiut de copii. Nu se vor amesteca vasele de bucătărie cu cele ale „micului laborator chimic".

Principalele substanțe chimice folosite în gospodărie sînt : dizolvanți, alcooli, săruri, acizi, baze etc.

DIZOLVANȚI ȘI ALCOOLI

Aceștia reprezintă substanțele cele mai frecvent utilizate în gospodărie.

Alcoolul etilic (spirtul) este folosit — amestecat cu alte substanțe — pentru îndepărtarea unor pete de pe țesături precum și în vopsitorie și în bucătărie. Este un lichid incolor, inflamabil și solubil în apă, găsindu-se sub două forme de tărie : 96° și 70°. Se depozitează în sticle.

Alcoolul albastru este un lichid inflamabil care se păstrează în sticle. Se întrebuințează la obținerea diferitelor amestecuri pentru îndepărtarea unor pete de pe țesături, precum și în tratarea diferitelor arsuri și răni ca dezinfectant.

Acetona este folosită la prepararea unor cleiuri și a lacurilor de nitroglicerină. Deoarece este un lichid inflamabil, se păstrează în sticle de culoare închisă, astupate etanș și ferite de foc.

Glicerina se utilizează la obținerea săpunurilor și a loțiunilor precum și la prepararea antigelului pentru autoturisme. Se prezintă sub forma unui lichid uleios cu gust dulceag.

Neofalina este un lichid volatil, foarte inflamabil, fapt pentru care se păstrează în vase de sticlă ferite de foc. Se întrebuințează la scoaterea petelor de grăsime de pe țesături, fiind și un foarte bun degresant.

Parchetinul este un bun dizolvant pentru vopsele și alte substanțe organice. Se păstrează în vase bine închise și ferite de foc.

În alte numere despre celelalte substanțe chimice din micul laborator chimic.

(CORNEL M. DUMITRESCU, chimist, București)

Suport pentru sticle

Suportul sticlelor pe masă poate fi confecționat din cîteva inele nichelate (de la draperii), legate între ele cu un șnur colorat. Așezarea inelelor se face în pătrat, exagon, octagon, după preferință. **(TUDORA NICULESCU, BRAȘOV).**

Cearșaf-poșetă pentru plajă

Se ia o bucată de material de 1,72 m/0,87 m. Aceasta va forma cearșaful propriu-zis. Se coase pe fața lui un buzunar dintr-un dreptunghi de 0,45 m/0,80 m, la care s-a făcut o deschizătură unde se aplică un fermoar (desen C). Acest buzunar vine pe fața cearșafului, în așa fel încît, în momentul strîngerii, buzunarul să cadă pe capacul „poșetei" formate, putînd fi utilizat pentru păstrarea ochelarilor, a portofelului etc. Pe dosul cearșafului — peste capacul buzunarului, se coase o bucată de material de forma desenului D (partea de jos este mai mare pentru a se încreți cu un elastic, astfel ca să formeze un alt buzunar pe dosul cearșafului, în care se poate ține — pe plajă — cartea de citit, sticla cu bronzol etc.).

După ce sînt cusute toate părțile, cearșaful va fi bordat cu un material contrastant pe verif, ca să-i dea rezistență și un aspect agreabil. Se aplică — conform desenului — o toartă și patru bucăți de material în verif cu care se leagă cearșaful cînd se strînge. **(ELENA PETROVICI, București)**

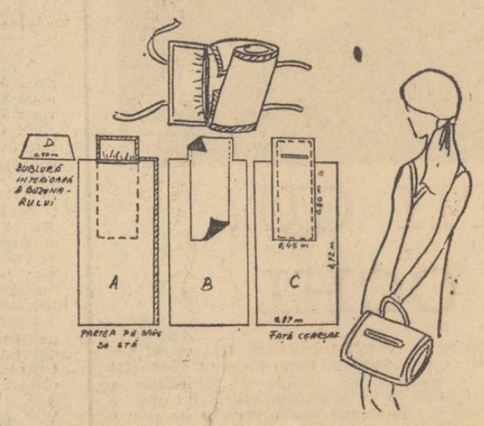

Sfaturi practice culinare

Ca să colorați o supă fără față, puteți adăuga puțin zahăr caramelizat sau o ceapă coaptă pe grătar. După un clocot, supa va căpăta culoare aurie și va fi mai apetisantă.

Dacă trebuie să fierbeți un ou scos din frigider înainte ca el să capete temperatura ambiantă, puneți-l sub un robinet de apă potrivit de rece. În felul acesta coaja lui nu va mai plesni în contact cu apa clocotită.

Orezul devenit la fiert un fel de pastă cleioasă poate fi astfel recuperat : se trece sub jet de apă rece, ca să se dezlipească boabele una de alta, se scurge și se lasă să se zvînte în gura cuptorului. La nevoie i se mai pot pune deasupra bucățele de unt.

Ca prăjiturile să nu se lipească de forme, cel mai sigur mijloc e acela de a unge întîi vasul și apoi de a-l tapeta cu hîrtie pergament.

O măsură de prevedere ca formele să nu devină adezive e aceea de a le păstra unse în interiorul lor.

(ILEANA DUMITRESCU — București)

Inspirații folclorice în modă

Desen de Tanți PFENNINGS

Bogația de modele și culori din arta noastră populară este o sursă de inspirație mereu proaspătă pentru creatorii de modă. Atît croiala cît și motivele decorative — florale și liniare — pot fi aplicate cu succes pe orice fel de îmbrăcăminte.

1. BLUZĂ DIN PÎNZĂ TOPITĂ *sau material foarte subțire, cu mîneci bogate lucrate cu „punct de albină" la gît, umeri și manșete. Un motiv clasic liniar, în zig-zag, executat din paiete și mărgele dă nota de eleganță a acestei bluze.*

2 VESTĂ CU BORDURĂ COLORATĂ, DIN MATERIALUL FUSTEI. *Se poate croi cu sau fără mînecă. Garnitura decorativă, din șnur negru de mătase îmbogățește linia simplă a tăieturii.*

3. BLUZĂ CLASICĂ, CU CERCULEȚE PE PĂRȚI. *Fenta și manșetele sînt lucrate amănunțit cu un motiv liniar cu fir roșu și auriu.*

4. BLUZĂ DECOLTATĂ ADÎNC, ÎN PĂTRAT, *cu flori crosetate și fixate pe contur. Butoniera manșetei este marcată cu același motiv.*

Ale-i de-ale cop

ÎNOTUL ȘI SILUETA

Se spune că înotul îngrașă. Să fie adevărat ? Depinde de temperament, se pare. Înotul prelungit în apă rece sau foarte rece poate duce la îngrășare, explicată, în acest caz, ca o reacție de apărare a organismului. Practicat într-o apă mai călduță, înotul nu determină aceleași reacții. În schimb, păstrează o bună condiție fizică, modelează corpul, dezvoltă inima, plămînii, „îmbracă" umerii, îndreaptă și face mai suplu spatele, întărește mușchii picioarelor și — atenție femei ! — subțiază mult gleznele.

DOCTORUL COMPUTER

Înainte de a stabili diagnosticul, mini-computerul construit recent la Bonn (Republica Federală Germania) pune cîteva întrebări legate de consumul de ligări sau de preferințele pentru dulciuri și mîncăruri grase, legate de bolile reumatice, anghină sau diabet, despre sportul practicat, despre greutate, suprasolicitare, nervozitate. Pacientul răspunde apăsînd pe o clapă. În funcție de răspunsuri, mini-computerul stabilește dacă sănătatea este „puțin periclitată", „periclitată" sau „foarte periclitată", recomandînd consultul medical, atunci cînd este cazul.

DESIGN-UL ILUMINATULUI MODERN

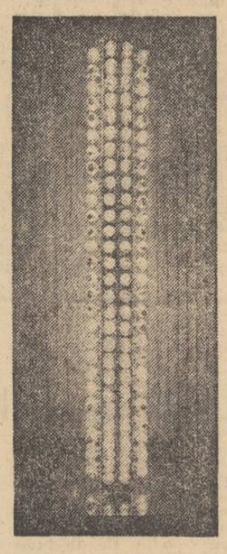

Tînără și talentată japoneză, Motoko Ishii, s-a specializat în design-ul iluminatului, găsind neașteptate soluții de armonizare a acestuia cu mediul înconjurător. Într-un imobil dintr-un cartier zgomotos, ea creează prin iluminat, o atmosferă liniștită, odihnitoare. Dimpotrivă, într-un loc calm, instalează o lumină puternică, viguroasă. „Ca să sugerezi liniștea, de pildă, spune specialista japoneză, trebuie să determini lumina să coincidă cu respirația omului."

În fotografia alăturată, o coloană luminoasă destinată unei biblioteci.

Politețea tinerilor căsătoriți

CÎND LOCUIM ÎMPREUNĂ CU PĂRINȚII

Buna înțelegere poate foarte bine domni într-o locuință pe care o tînără pereche o împarte cu părinții (sau cu socrii). În cele mai multe din cazuri ospitalitatea oferită de părinți e o soluție provizorie dar... mai nici o dată nu poți ști cît de lung e acest provizorat.

În ciuda unei optici și a unui mod de viață cu totul diferit al celor două generații un minimum de politețe și un maximum de indulgență atît din partea părinților cît și a copiilor păstrează pacea tînărului cuplu, deprinderile și liniștea de o viață a vechiului menaj.

Într-un apartament mic, e bine, ca de la bun început, sarcinile să fie împărțite în funcție de activitățile fiecăruia și mai ales a orelor de lucru.

Dacă locuința este destul de încăpătoare, problemele se simplifică. Tinerilor li se pune la dispoziție o parte din casă așa încît ei să se poată organiza și trăi cum doresc. Ideal ar fi să-și poată instala un colț separat de bucătărie, în așa fel ca soacra și nora să nu se întîlnească aici prea des, bucătăria fiind, după cum bine se știe, un obișnuit izvor de neînțelegeri.

SFATURILE. Tînăra soție, deși neexperimentată, nu e întotdeauna dispusă să asculte de sfaturile soacrei. De abia a reușit să-și cîștige independența față de propria ei mamă : căsătoria a însemnat pentru ea victoria definitivă. Să primească acum sfaturile unei alte mame ar însemna să renunțe la această mare realizare la care visează din anii adolescenței. Așa se face că uneori cînd soacra are tendința să-și impună felul ei de-a proceda, de a se organiza, tînăra soție face „alergie" la orice sfat de binevoitor. Totuși chiar dacă soacra nu se poate abține să arate de ce e mai bine cum face ea ciorba de pui sau cutare și cutare zacuscă, de ce verdele e mai potrivit decît rozul pentru o cuvertură de pat etc., o elementară bună cuviință cere ca tînăra să nu manifeste o autoritate ostilă, deplasată. Sfaturile celor cu experiența vieții nu sînt inutile.

BAIA. Baia e un alt teren de „dispută" care amenință să strice armonia familială. Revine tinerilor grija de a se aranja așa încît baia să fie întotdeauna liberă și curată cînd părinții au nevoie de ea.

MICI SERVICII. Să se ducă după cumpărături, să pună masa, să steargă vasele, să golească găleata de gunoi, sînt mici treburi gospodărești pe care tinerii se vor oferi să le facă chiar fără să li se ceară.

RECIPROCITATE. Cele două familii vor trăi în climatul cel mai favorabil, dacă discreția, bunăvoința, tactul nu vor avea sens unic. Ele trebuie să fie reciproce.

Evident, soacra n-are dorința să-și umilească nora, ea dorește să facă din ea un fel de urmașă a ei. E de preferat totuși să-i lase posibilitatea de a avea inițiative fără să intervină prea des cu: fiul meu preferă, fiul meu nu e obișnuit, fiului meu nu-i place etc.

Părinții să accepte uneori ca tinerii să-și primească prietenii, să asculte muzica care le place, să rîdă, să vorbească, să danseze.

După ce au schimbat cîteva fraze amabile cu oaspeții, părinții le vor lăsa libertate deplină, fie retrăgîndu-se în camera lor, fie propunîndu-și o seară de teatru, o vizită la vechi cunoștințe. Asupra acestei teme vom mai reveni.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ION SCARLAT — Constanța. — *Diabetul predispune la afecțiunile vasculare, dar le și întreține. Glicemia dv. oscilează, nu este suficient controlată de medicație. Vă îndrumăm către centrul de boli metabolice de pe lîngă spitalul I. Cantacuzino din București. De asemenea, considerăm util și un consult la serviciul ASCAR.*

ERIKA BAXTER — Galați. — *Sîntem tentați să presupunem la dv., o tulburare metabolică, probabil o hiperlipemie. Este bine să vă examineze medicul endocrinolog și să repetați investigațiile de laborator : colesterol, lipide în singe, glicemie, probe funcționale hepatice. În ultimă instanță, vă veți adresa Centrului de boli metabolice de pe lîngă spitalul I. Cantacuzino din București.*

PETRU ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU — Botoșani. — *Ne cereți adresa unei clinici cu profil ortopedic. Respectînd teritorializarea, veți merge la Iași. Credem însă că veți beneficia mai mult de ajutorul serviciului de recuperare (denumit anterior, balneologie). Există anchiloze care se pot recupera în urma unui tratament fizioterapic.*

CONSTANTIN VIȘAN — Brăila. — *Prin corespondență nu vă putem confirma dacă intervenția chirurgicală este oportună în cazul cataractei pe care o prezintă bolnavul, dar vă îndrumăm către spitalul de boli de ochi din str. Bolintineanu nr. 9 — București.*

I. CONSTANTIN — Craiova. — *Bineînțeles că se fac mai ușor confidențe prin corespondență, ascuns în umbra anonimatului. Dar am răspuns de atîtea ori că teama de medic este o prejudecată care nu are nici o scuză în epoca noastră. La apelurile dv. disperate vă indicăm medicamentul Clordelazin, cîte un drageu seara și Epifizan — fiole — injecții intra-musculare, zilnic.*

TRICĂ BIGU — Galați. — *Tulburările ritmului cardiac pe care le prezentați nu sînt neapărat o consecință a reumatismului (aceasta este o presupunere a dv., dar o infecție reumatismală nu vi s-a constatat în trecut). Este posibil mai curînd să fie o consecință a hipertiroidei care vă determină și celelalte simptome : insomnii, hiperexcitabilitate, irascibilitate, scăderea greutății corporale etc. Vă îndrumăm către Institutul de endocrinologie — C. I. Parhon — Bd. Aviatorilor 36, București.*

GEORGE CHITORIE — Focșani. — *Vă sfătuim să consultați și specialiștii clinicii de ortopedie a Spitalului Brîncovenesc. Nu vă putem preciza dacă există o ruptură de menisc.*

FLORICA MURGULEȚ — Focșani. — *În cazul unei sarcoidoze pulmonare vă îndrumăm către Institutul de patologie internă „Prof. N. Lupu" — spitalul Colentina.*

VICTOR ADĂRIȚEI — Iași. — *Evident că un diagnostic se poate modifica după o perioadă de șase luni. În consecință, veți merge la specialiștii clinicii O.R.L. să vă reexamineze.*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

VASILE VASILESCU — comuna Boldești, jud. Prahova. Pentru combaterea larvelor (omizi) care perforează frunzele de varză de toamnă vă recomandăm să prăfuiți cultura cu Lindatox 3 (25 kg la hectar) sau s-o stropiți cu Lindatox 20 în concentrație de 0,6% (600 grame Lindatox 20 la 100 litri apă). Tratamentele respective trebuie aplicate înainte de învelirea verzelor.

C. NISTOR — Piatra Neamț — La întrebarea dv. „cît timp poate fi valorificată o plantație de căpșuni", răspunsul este : 4—5 ani. După trecerea acestui timp plantația îmbătrînește producînd fructe mici și puține.

O metodă nouă este cultura anuală a căpșunilor care constă în plantarea stolonilor în timpul verii (10 iulie — 10 august) și udarea lor repetată pînă toamna tîrziu. În primăvara anului viitor o astfel de plantație rodește abundent (pînă la 30 000 kg fructe la hectar), după care se destiințează.

IOAN PETROV — comuna Vinga, jud.—Arad. Gh. TURLUEANU comuna N. Bălcescu, jud. Bacău, GH. SERBAN comuna Sascut—jud. Bacău. Boala pe care ați observat-o la unii butuci de viță și care se manifestă prin aceea că frunzele își pierd culoarea naturală, devenind verzi — gălbui sau gălbene — albicioase, se numește cloroză. De regulă, la astfel de butuci, florile avortează, producția de struguri fiind foarte scăzută. Principalele cauze ale bolii sînt excesul de calciu (calcar) din sol și lipsa fierului din sol.

O metodă de tratament a clorozei constă în stropirea repetată a butucilor bolnavi cu sulfat de fier (calaican) în timpul verii, se folosește o concentrație de 1 la sută (1 kg calaican la 100 litri apă). Totodată, la baza fiecărui butuc bolnav se împrăștie 200—500 grame calaican bine pisat.

Există și o cloroză climatică care se datorează temperaturilor scăzute și umidității foarte ridicate din timpul primăverii și verii. În acest caz, cînd condițiile climatice devin normale, plantele își revin.

NICOLAE ȘTEFANESCU — Cluj. Fenomenul de uscare bruscă a caișilor poartă numele de apoplexie și poate surveni înainte sau după coacerea fructelor. Uscarea poate fi parțială sau totală.

Se consideră că la apariția acestui fenomen contribuie mai multe cauze : sol necorespunzător (rece, greu, prea umed), acțiunea temperaturilor prea scăzute din timpul iernii, precum și brumele tîrzii de primăvară ; rănile mari rezultate în urma tăierii ; atacul unor boli și dăunători. S-a constatat că sînt mai expuși apoplexiei caișii altoiți pe corcodus.

ROMULUS OLARIU — Cluj. Udatul lămîiului trebuie făcut cu atenție. Dacă se udă prea des, rădăcinile plantei pot putrezi, iar dacă apa este insuficientă cad frunzele, florile și fructele.

Cea mai bună apă pentru udat lămîiul este apa de ploaie, de lac sau de rîu. Apa de la robinet se poate folosi numai dacă a fost păstrată cîteva ore pentru aerisire și mai ales pentru eliminarea clorului.

Este important ca apa să aibă în momentul udatului temperatura camerei în care se ține lămîiul. În timpul verii, lămîiul se udă mai des, odată la 1—2 zile, iar pe timp călduros zilnic, în orele dinspre seară. Nu este bine să se ude pe arșiță și mai ales cu apă rece.

În timp iernii, lămîii se udă rar. Dacă temperatura în cameră este peste 12—14 grade, udatul se face de 2—3 ori pe săptămînă, iar dacă temperatura în camera de păstrare este sub 10 grade, udatul se face numai odată, cel mult de două ori pe lună.

OLIMPIA DĂNILĂ — Cugir, jud. Alba și PETRU WEBER — comuna Horia, jud. Arad. După cele descrise, bănuim că boala care atacă vițele din grădina dv. este făinarea. Ea se manifestă prin apariția unui praf ca o pudră albicioasă pe frunze și struguri. Boabele bolnave crapă și se usucă.

Trebuie să știți că pentru combaterea acestei boli zeama bordeleză nu este eficace. Se folosesc alte substanțe : floare de sulf (praf de pucioasă), zeamă sulfocalcică, sulf miabil și caratan.

Este indicat ca toamna, după căderea frunzelor să se facă o stropire cu zeamă sulfocalcică în concentrație de 20 la sută. Acest tratament se poate repeta și primăvara, înainte de pornirea ochilor în vegetație.

În timpul verii, se fac prăfuiri cu floare de sulf sau se fac stropiri cu unul din următoarele produse : sulf miabil în concentrație de 0,4 la sută sau caratan în concentrație de 0,1 la sută. Sînt necesare 2—3 stropiri.

MARIN RĂCEANU — Caransebeș. În anii ploioși, vegetația cepei se prelungește prea mult astfel încît se întîrzie maturizarea bulbilor. În acest caz, se recomandă tăvălugirea ușoară a culturii cu un tăvălug de lemn.

Procedînd astfel, se rup mare parte din frunze, ceea ce provoacă încetinirea sau chiar întreruperea asimilației, favorizîndu-se maturizarea bulbilor.

GHEORGHE ANGHEL — Ploiești. Iată cele două răspunsuri :

1. Mărul, cireșul și visinul nu se pot altoi pe corcodus. Pe corcodus se altoiește numai prun, cais și piersic.

2. Pentru a altoi în liliac mai multe soiuri, cu flori diferit colorate, încercați metoda altoirii laterale sub coajă în „T". Operațiunea se poate face pînă în iunie-iulie datei de 10 septembrie.

Ca altoi, se folosește un lăstar cu 2—3 muguri care se fasonează la bază sub formă de pană. Pe portaltoi se face o tăietură în formă de „T" (ca la altoirea în ochi) în care se introduce altoiul.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad", Roman, județul Neamț

SFATURI PENTRU HORTICULTORII AMATORI

O MASĂ ÎN AER LIBER

Vara e pe terminate, nu însă și vremea odihnei în aer liber, a excursiilor de sfîrșit de săptămînă făcute prin munți, cu sacul în spate, a scurtelor călătorii cu mașina, a ceasurilor de destindere petrecute chiar în grădina casei. O masă bună întregește întotdeauna plăcerea acestor clipe.

Pentru sacul de excursie

Glucidele sînt principalul combustibil al mușchilor. Drumeții nu vor uita să-și ia în sacul de spate, zahăr, bomboane, ciocolată, biscuiți sau prăjituri uscate de casă. Turta dulce cu miere e un preparat indicat.

Iată rețeta : **500 g miere, 4 linguri de zahăr, 4 ouă, 500 g făină, o linguriță de bicarbonat, 4 linguri de ulei, un pahar de nuci tăiate în felioare nu prea subțiri, cîte un vîrf de cuțit de scorțișoară și cuișoare pudră.**

Se toarnă mierea în vasul în care va fi pregătită compoziția și se ține la cald sau în bain-marie pînă ce se înmoaie. Se freacă apoi cu zahărul, uleiul și cele 4 ouă gălbenuș și albuș — puse unul cîte unul. Se încorporează făina cernută cu bicarbonatul. Se adaugă aromele și la urmă nucile. Compoziția se toarnă într-o formă de chec suficient de mare, unsă cu unt și presărată cu făină și se coace în cuptor cu foc potrivit.

În portbagajul mașinii dv.

Ca să păstrați prospețimea mîncărurilor (scoase din frigider în ultimul moment) înainte de a le pune în portbagajul mașinii, înfășurați-le în ziare și apoi într-o pătură. În același fel puteți transporta un bloc de gheață (dacă drumul e scurt). La locul popasului îngropați sticlele cu băutură în pămînt, puneți gheața deasupra, acoperiți-o cu un sac ud, cu frunziș. În lipsa gheții nu uitați să luați o sacoșe din fileu de ață. Sticlele puse în ea cufundate în apa din preajma locului de popas și bine fixate de mal se vor răci suficient.

Dacă aveți o oală de fiert sub presiune și veselă adecvată pentru picnic, puteți lua în ea orice fel de mîncare caldă. Înfierbîntați-o și înfășurați-o apoi într-un strat gros de ziare și apoi într-o pătură. Va fi suficient de fierbinte la prînz.

O cantitate mai mică de mîncare caldă se poate lua într-un termos cu gura largă. Sînt ideale pentru sărmăluțe, chiftelute, pireuri fierbinți.

Într-un termos cu gura largă puteți de asemenea lua cuburi de gheață făcute din ajun.

Bucătărie în aer liber

SARAMURA DE PUI. Se taie un pui în 2 sau 4 bucăți în funcție de mărimea lui. Se ung bucățile cu untdelemn. Se pregătește un jar bun. Cînd e bine încins se pun bucățile de pui într-un grătar reversibil și se așează deasupra. Se întoarce grătarul pe o parte și pe alta, cu grijă să nu se ardă carnea și să se rumenească frumos și uniform. După ce s-a fript se pune puiul într-un castron, se toarnă deasupra puțină apă călduță în care mai înainte s-a pus sare, 4—5 căței de usturoi bine zdrobiți și un ardei iute mărunt tăiat. Se acoperă, se clatină puțin castronul ca să capete sarea nuanța gustul puiului fript. Se servește cu mămăliguță.

FRIGĂRUI PE GRĂTAR. **Pentru 5—6 persoane 1 kg din orice fel de carne fragedă, 250—300 g ciuperci, 100 g slănină afumată, sare, piper.**

Se taie carnea în felii groase de un cm și late de 4—5 cm. Nu se bat. Se pregătesc țepușe de lemn cam de 20 cm lungime. Pe fiecare se înfig cîte 4—5 bucăți de carne între care se intercalează o pălărie de ciupercă și o felioară de slănină.

Țepușele se așează culcate pe un grătar deasupra unui jar bine încins. Se întorc din timp în timp ca să se rumenească uniform. Se sărează după ce sînt fripte.

FRIGĂRUI ÎNĂBUȘITE. **Pentru 5—6 persoane : 1 kg de carne-fragedă, 200 g slănină, 2 dl. de vin alb, cimbru, sare, piper, ulei.**

Se taie carnea întocmai ca în rețeta anterioară. Între bucățile de carne înfipte pe țepușe, se intercalează bucăți de slănină. Țepușele se așează una lîngă alta, pe fundul unei cratițe, în care am pus puțin ulei. Se piperează, se presară cu cimbru se sărează. Din timp în timp se picură cîte puțină apă. Se acoperă și se mai tin pe foc pînă scade vinul. Se servesc cu mămăliguță sau cartofi natur.

Olimpia ȘTEFANESCU

NU E NEVOIE SĂ-ȘI ANUNȚE SOSIREA CU TELEGRAME!

Știm toți că luna septembrie e pe drum.

Procurați din timp uniforme școlare pentru copiii dumneavoastră !

Magazinele vă așteaptă cu sortimente bogate.

RECOM

(5413)

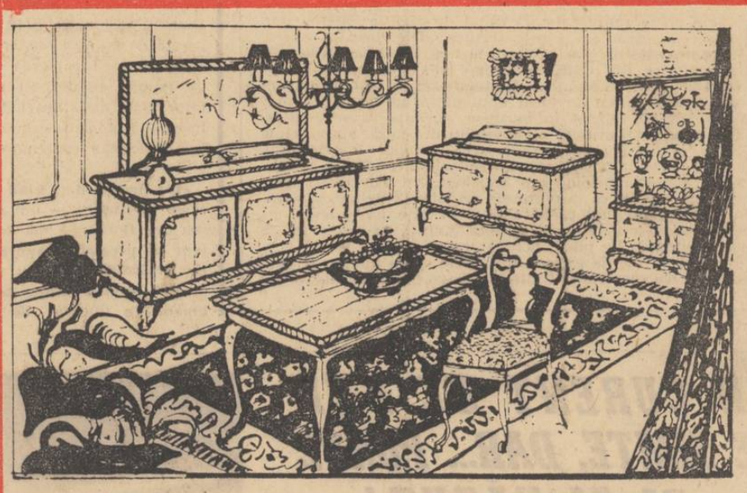

Sufrageria „RUXANDRA"

formată din bufet, servantă, vitrină, masă, ramă de oglindă, ornamente pentru bufet și servantă și 6 scaune :

— bufetul	=	1800	×	550	× 850 mm
— servanta	=	1050	×	500	× 800 mm
— vitrina	=	1180	×	450	× 1050 mm
— masa	=	1200	×	855	× 780 mm
— rama	=	1460	×	40	× 770 mm

Prețul : 12 120 lei

Magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu și montarea mobilei la prețuri avantajoase.

Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20 la sută din valoarea mărfii.

RECOM.

(5408)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

FIECARE VIAȚĂ E... UN ROMAN

de Mihai STOIAN

„Stimate tov. Mihai Stoian,

Desigur că fiecare om a avut, are sau va avea bucurii și necazuri, mai mari sau mai mici, ceea ce nu înseamnă că gata, acum fiecare trebuie să se așternă pe scris, să scrie sute și sute de pagini, deși orice viață e „un roman". Știu că poc[es]tea mea poate fi asemănătoare cu multe altele, totuși eu socotesc necesar să o aștern pe hîrtie. Iat-o :

Născută și crescută pe meleaguri moldovene, în anul 1936, într-o comună din județul Vaslui. Am cunoscut foarte bine viața și felul de a gîndi al țăranilor din părțile acestea. Au fost săraci, săraci de tot. Cei ce n-au trăit asemenea sărăcie nu știu cum și-ar putea-o închipui, cu cuvinte. La timpul cuvenit am plecat la liuși, să dau examen la o școală profesională și, drept să vă spun... am dormit în gară După aceea eram, cum se spune, mare. Au început să mijească primele sentimente de dragoste. Am iubit, am fost înșelată în sperințele mele, am devenit neîncrezătoare pe planul acesta, ceea ce a făcut ca, o perioadă, întreagă, lungă, astfel de sentimente să fie hărțuite de mine, alungate cît mai departe de persoana mea. Oricum, am început să privesc mai matur, ceva mai profund oamenii și lucrurile. Căci, atenție ! n-am prea avut îndrumători, am învățat din propriile mele greșeli. Astfel, în 1956, am devenit mamă. Fata mea are astăzi 17 ani. A mea ?!... Ea este eminentă la învățătură și are toate condițiile, materiale și spirituale, de trai. dar... nu în familia mea, ci în mijlocul celor cărora, de la vîrsta de 4 luni, le-a fost încredințată spre creștere și educare. Azi, dintre toate greșelile făptuite, unica pe care o regret adînc, lăsînd o rană de nevindecat în sufletul meu de mamă, este faptul că nu o am lîngă mine pe față. Dar nu încerc să repar în vreun fel greșeala fiindcă încercarea mea de a „repara" ceva ar atrage o altă greșeală și, cred, nici n-ar fi demn, ar fi inuman să intervin acum. Nefericirea a potrivit în așa fel lucrurile încît după ce am avut-o pe ea, n-am mai putut avea copii, deși m-am recăsătorit în 1961 și doream din toată inima să am copii.

Am hotărît categoric că, dacă nu voi mai avea altul, al meu, voi lua și eu unul. Astfel, în luna octombrie 1970, m-am îndrăgostit nebunește de un băiețel de numai 4 luni, aflat într-o casă de copii din Moldova (și soțul meu a făcut aceeași pasiune). Cît a durat întocmirea actelor pentru înfiere vă jur că n-am dormit nopți de-a rîndul, dorindu-l aproape de noi. A fost și este un copil deosebit : frumos, inteligent, are gesturi de o mare gingășie. A împlinit 3 ani. Eu am întrerupt temporar munca, numai ca să-l ridic cu mîna mea. Nu sîntem bogați. Trăim din salariu, muncind cinstit. Eu, de profesie, sînt strungar, iar soțul meu e dulgher. Tot ce dorim este să-l facem fericit pe acest băiețel devenit al nostru. Sinceră să fiu în continuare, am avut oarecum de... furcă, s-au găsit colegi, vecini, care ne-au sfătuit, întrebat, contrazis : „Ce nevoie aveți de copil ? N-aveți și așa destule griji ?". Sau : „Mașină n-aveți, altele nu, ce vă legați la cap cu un copil, la ce vă trebuie ?". Nu erau rău intenționați acei care ne vorbeau astfel, dar vedeau viața cam „îngust", nu ? Am ajuns să interzic subiectul la discuție.

Exact nu pot stabili de ce am simțit nevoia să fac pasul hotărîtor de a înfia un copil. Să fie „revanșa" pe care sufletul meu, cu cicatricea imposibil de vindecat, a dorit-o ? Aș înclina să zic că, dincolo de asta, este și vîrsta care și-a spus cuvîntul, mai precis... mica înțelepciune a vîrstei, cînd omul — fie femeie, fie bărbat — simte că nimic pe lume nu valorează, nici o comoară, cît copiii. Aș vrea să se înțeleagă că, pentru mine, viața trăită numai pentru sine n-are nici un rost, n-are sens, și sînt convinsă că la fel simt și gîndesc mulți, mulți oameni. Omul are nevoie de căldură sufletească și nimic nu poate înlocui gingășia și prospețimea pe care le găsești numai în apropierea copilului.

Aș vrea să închei scurtul meu „roman" cu ideea care mă preocupă, ca fiul meu de 3 ani să ajungă om întreg, un om care să nu fie nevoit să învețe din greșeli, așadar cît mai folositor celorlalți, societății.

Vă cer iertare, dar aș prefera să nu mă semnați, deși vă trimit numele și pronumele, adresa".

Stimată corespondentă, rîndurile dumneavoastră sînt — realmente — pline de semnificație. Am reprodus integral scrisoarea, minus datele foarte concrete (așa cum mă rugați), considerînd că, dintr-insa, mai ales cititorii tineri ai rubricii de față vor afla cît poate costa sufletul cuiva o greșeală comisă cîndva, în tinerețe. Și, evident, că zicala „Pînă nu te lovești cu capul de pragul de sus, nu-l vezi pe cel de jos" s-ar cere a fi contrazisă, căci altminteri ar însemna, așa cum arătați și dumneavoastră, să-i lăsăm pe cei care vin după noi, la voia... propriei experiențe. Fără doar și poate, un lucru trăit, experimentat pe piele proprie, se **fixează** mai trainic în „memoria afectivă" a individului, dar nici să nu ne facem o „pavăză" (noi, tinerii) din lipsa de experiență, pentru a cere să ni se... accepte greșeli care-ar fi putut fi ocolite fie și numai din cele învățate de la alții (adică omul mai și **învață** din experiențele altora !). Comentariul meu, evident, nu vi se adresează, stimată corespondentă, cu vreun reproș, ci vrea doar să atragă atenția asupra „simburelui de adevăr" conținut de povestea vieții dumneavoastră. Plătind, tocmai, un tribut nedorit, dureros, lipsei de experiență, de formare, pe care ați avut-o la adolescență, dumneavoastră ați ajuns să înțelegeți în ce constă valorile autentice ale existenței umane, satisfacțiile — de necomparat cu nimic — pe care copiii, familia echilibrată, sudată, ți le pot furniza. Cei care, prea cuceriți de „comoditățile" existenței cotidiene sînt aidoma vînătorilor debutanți care nu știu că, pentru a atinge o țintă aflată în mișcare, trebuie să tragi, întotdeauna, puțin înaintea țintei, pierd imens : prea dedicați plăcerilor vieții de fiecare zi, acești oameni, altminteri poate cumsecade, poate harnici etc — dar cu o viziune, cum spuneți, cam... îngustă — irosesc fără să știe, într-o viață de om, una din cele mai încîntătoare bucurii : prezența copilului.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cunoștințe... dar și perspicacitate

Primind de la asiduul nostru cititor **NICOLAI-KOLEA KURELIUC**, din Mărițeia Mică, comuna Dărmănești, jud. Suceava, un buchet de propuneri, pe care le-am găsit interesante, ne permitem să vă prezentăm și dv. cîteva „flori". Noi sperăm să vă placă „mireasma" lor, iar cititorului îi mulțumim pentru amabilitate.

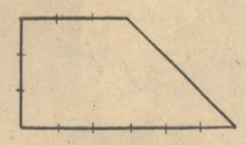

TRAPEZUL : Să se împartă trapezul dreptunghic, schițat mai sus, în patru trapeze mai mici, egale și asemenea celui mare, ținînd seama că baza mare a trapezului măsoară 6 unități de lungime arbitrare, baza mică 3 unități, iar înălțimea, tot 3 unități.

ASTRONOMICĂ : Cînd sîntem mai aproape de Soare ? La amiază sau noaptea ?

GEOGRAFICĂ : Există pe Terra vreun loc în care acul busolei indică cu ambele capete nordul ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Geometrice

Pentru o serie de figuri geometrice, precum pătratul, dreptunghiul, triunghiul dreptunghic și cercul se pot determina anumite dimensiuni, astfel încît perimetrul fiecăreia din aceste figuri să fie egal ca mărime numerică cu aceea a ariei respective.

Luînd centimetrul drept unitate de măsură, se constată următoarele :

1. Un pătrat cu latura de 4 cm, are perimetrul egal cu 16 cm (p=4+4+4+4=16) și aria, cu 16 cm² (S=4×4=16).

2. Un dreptunghi cu baza de 6 cm și înălțimea de 3 cm, are perimetrul egal cu 18 cm² (S=6×3=18).

3. Un triunghi dreptunghic, cu baza de 8 cm, înălțimea de 6 cm, și ipotenuza de 10 cm, are perimetrul egal cu 24 cm (p=8+6+10=24) iar aria, cu 24 cm² (S=8×6/2=24).

4. Un cerc cu raza R=2 cm, are lungimea 12,56 cm (L=2×3,14×2=12,56) și aria 12,56 cm² (S=3.14×2×2=12,56). Bineînțeles că se va ajunge la aceleași concluzii, dacă în locul centimetrului luat ca măsură, se vor folosi alte unități, precum decimetrul, metrul etc.

Trebuie subliniat faptul că elevul cu pricina obținuse într-adevăr valori numerice egale între ele, numai că în cazul perimetrelor, numerele exprimau lungimi (cm, dm, m etc.), pe cînd în cazul ariilor, ele reprezentau dimensiunile la puterea a doua : cm², dm², m² etc. Probabil că elevul era atît de „distrat", încît nu i-a fost greu să facă o confuzie între cm și cm². Se mai întîmplă...

Cleopatra a avut copii ?

Într-adevăr, regina Cleopatra a Egiptului a avut copii, mai bine zis o fiică, rezultată în urma căsătoriei sale în iunie, anul 37 î.e.n., cu consulul roman Marcus Antonius, unul dintre triumvirii care a succedat morții lui Caesar. Odată cu cucerirea orașului Alexandria de către oștile lui Caius Octavianus, Cleopatra și Antonius, care se luptaseră împotriva acestuia, s-au sinucis, la 30 august, anul 30 î.e.n. Fiica Cleopatrei, al cărui nume a fost... Cleopatra Selene, a rămas orfană la o vîrstă foarte fragedă. Caius Octavianus Augustus a luat-o însă cu el la Roma, unde i s-a dat o educație aleasă. Mai tîrziu, Octavianus a căsătorit-o pe Cleopatra Selene cu Juba II fiul lui Juba I, regele numizilor. Este interesant de menționat că Juba II a fost făcut prizonier de către Octavianus, în urma înfrîngerii tatălui său, Juba I, în luptele de la Thapsus, în Africa. Tînărul prizonier, avînd o minte ageră și fiind foarte cult, a fost înfiat de Octavianus care, în cele din urmă, i-a restituit o parte din teritoriile ce aparținuseră lui Juba I, dîndu-i posibilitatea să domnească, și să devină astfel unul din cei mai credincioși aliați ai Romei, în nordul Africii.

Poșta cititorilor

Deși la întrebările publicate în rubrica noastră din nr. 822 al revistei, apărut la 07.07.73, am primit numeroase scrisori, totuși, numai cîțiva cititori au răspuns corect la ambele probleme. Aceștia sînt următorii : **Sofia Uzum**, grafician, București ; **Vlăduț Marian**, Sibiu ; **Vasile Gorănescu**, București ; **Săsăran Mihai**, elev, anul II B, Liceul „Gheorghe Șincai", Baia Mare și **Bratosin Ștefan**, Călărași, jud. Ialomița. Întrucît însă nu vrem să decepționăm pe cititorii care ne-au trimis răspunsurile bune numai la o singură întrebare, am tras la sorți 7 din cele mai bune dintre acestea, și rezultatul a fost următorul : **Marin Rădulescu**, pensionar, Țurnu Măgurele ; **Constantin Căpușeanu**, pensionar, București ; **Lenuța Beleneși**, Oradea ; **Silvia Tăbăcaru**, com. Hurulești, jud. Bacău ; **Mihaela Meșter**, Orașul Dr. Petru Groza, jud. Bihor ; **Silvia Skoromoslei**, elevă, cl. a IX-a, Liceul teoretic, Vulcan, și **Olimpia Cutuluiș**, planificator principal, Institutul Politehnic Galați.

Manolache Constantin, com. Doman, Oficiul poștal Reșița. Ați trimis un răspuns corect la problema din nr. 822 al revistei, dar șorții nu au fost de partea dv. Cît privește propunerile făcute, majoritatea s-au publicat pe parcurs. În orice caz, referindu-ne la una din aceste propuneri („Cel mai lung cuvînt românesc"), drept să vă spunem, nu numai că exemplul dat nu prea are rezonanțe românești, dar nici nu credem să fi auzit cineva de un nume precum „CONSTANTINOPOLITANOVICESCOVICI". Este o creație a dv., sau l-ați descoperit pe undeva ?

Ion Surugiu, București. Și dv. ați dat un răspuns bun la o întrebare din nr. 822 al revistei, însă n-ați avut șansa de a vă număra printre „cei șapte" ieșiți la sorți. Vă mulțumim pentru frumoasele aprecieri !

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

— Ați petrecut bine în concediu ?

— Cîntarul nostru s-a stricat și l-am dat la reparat. Vă asigur însă că soțul meu e cinstit și cîntărește exact...

— Luați și dumneavoastră loc, sora mea nu va întîrzia mult...

OREBUS

SĂ DEZLEGĂM

ORIZONTAL : 1 Copii în mai multe exemplare — Lacrimi de toamnă (sing.) ; 2 Așezate în coș — Probă de capacitate : 3 Fii vitregi — Are capacitate ; 4 Tocit la mijloc ! — Se așază la masă ; 5 Cuvînt de circulație internă — Joacă un rol principal : 6 Degajare din teren ; 7 Au fiecare știlul lor ; 8 Piese de la perete ! ! ! — Un om deosebit de valoros (pl.) ; 9 Tras pe mijloc ! — Dată... la întîlnire — Intrarea din față !; 10. Face față la atac... — Aleargă pe extreme !

VERTICAL : 1. Mîncîruni care te costă... — Intră la seral ! ; 2. Avans la motor — Argint viu... în apă ; 3. Lucru manual (pl.) ; 4. Un moș cunoscut de toții copiii — Un pasionat deosebit ; 5 Semnale de atenționare (sing.) — A se atașa: 6. Posedă tablouri reprezentînd natură moartă — În ziare !7. Îi crește și lui dinții ; 8. Delictul mititeilor (pl.) ; 9. Deosebit de scump (pl.) — Tonaj mediu ! ; 10. Ia banii pe marfă — A scoate după tipar.

Mirela GEORGESCU

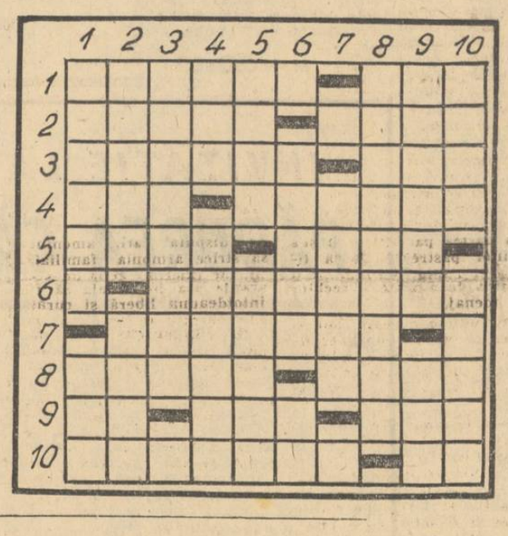

VACANȚĂ LA MARE

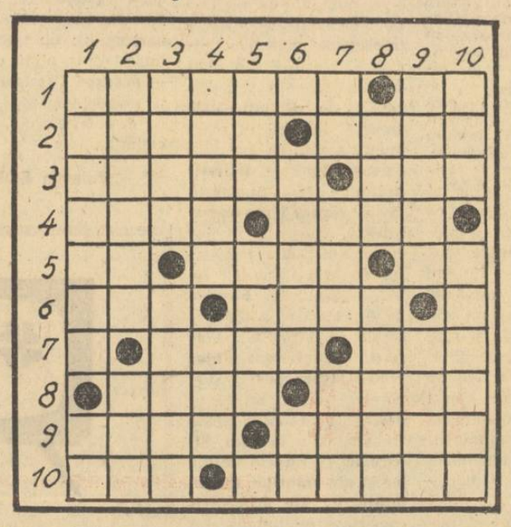

ORIZONTAL: 1. Fiul mării — În nivel ! ; 2. A acosta la țărm... — ... în adăpostul navelor; 3. Cîrma navelor (pl.) — ... de mare, vietuitoare acvatică ; 4. Concepție falsă — „Vacanță la mare", de exemplu ; 5. O parte din velă ! — Acompaniament muzical — Inestimabil capital ; 6. Riu în țara noastră — Crustaceu din Marea Neagră ; 7. Pește răpitor — Se întoarce la mare ! ! ! ; 8. Mare... de cameni — Măsură marină ; 9. Constanța sau Mangalia — Controale inopinate ; 10. Mare... norocos — Cîntărețele mării (sing.).

VERTICAL : 1. Marinarul de pe punte — Un vas vechi ; 2. Mai marele mărilor — În barou !; 3. Visle — Val; 4. A face mare risipă — Navă ; 5. Miez de banane ! — Plantă erbacee cu țepi; 6. Cere mare încordare — În bric ! ; 7. Repere ! — O fată de la marină! — Mare ! ; 8. Încep aclamațiile ! — Suflă la mare (pl.); 9. A compus melodia „Fetele la malul mării" — Prenume masculin ; 10. Furia lui Neptun — Perla Mării.

Prof. Florica UNGUREANU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

UTILE

ORIZONTAL : Buton — Hora — Acaret — Pol — Lectori — Bu — Ane — Na — Bon — Dira — Carte — Acera — Lei — I — Augit — Z — U —Scripete — Sicii — Ilic — Ivit — Etere.

MARE

ORIZONTAL : Mamaia — Aburi — Amirali — Atac — Rame — Briza — A — Era — Pauza — VR — Aral — MV — Ba — Steaua polară — AA — Streașină — L — Siit — R — Ka — Tsi — Telega — U — Et — Coka — Elan — Lujer — Cam — PD — Eforie — Maree.

TÎRGUL DE VARĂ

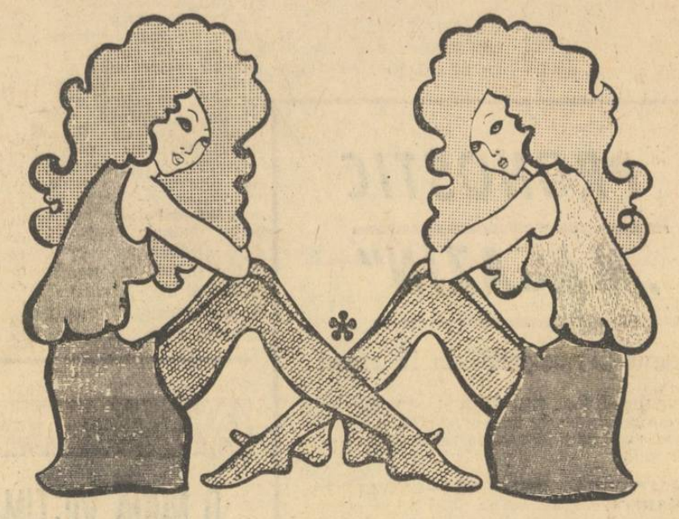

pune la dispoziția dv. pînă la data de 31 august, un bogat sortiment de

fuste, bluze, compleuri, pălării
de vară, poșete și sacoșe din pai,
tip pai și diverse țesături textile
țesături mătase și tip mătase imprimate
precum și alte articole de îmbrăcăminte și încălțăminte de sezon.

Reduceri de prețuri pînă la 25%

RECOM (5414)

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT : S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente ? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu, aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Cercetările lor se învîrtesc deocamdată în jurul lui Valdman, cel ce se interesează de soarta bicicletei, ca și în jurul fiului doctorul Bodea, prieten al fetei înecate. Între timp, dispare Alina. Într-o discuție cu d-na Bodea, Bunicul află de existența unui „fel de asociație denumită „Salvamar", al cărei „animator" este un oarecare Pamfil Adam, element aflat la periferia societății. După îndelungate căutări, Bunicul, asistă la o ședință a acestei asociații mistice, în mijlocul căreia se află și Alina. Se retrage pentru a găsi un mijloc de a o salva.

9 Bunicul și Panaitescu îl găsiră pe Constantinescu acasă.

Îi povesti pe scurt tot ce văzuse. Căpitanul rămase surprins. În schimb Panaitescu nu crezu o iotă din cele spuse de Bunic.

— Bunicule, în anul 1964, să se petrecă așa ceva, e greu de crezut. Că te-a tras cîinele în apă cred. Că ai stat naiba știe unde vreme de două ceasuri, iară cred... dar chestiile cu focuri, bani și cuțite și alte chestii ca la circ, astea zău, sînt simple baliverne.

— Căpitane, la noapte, o mașină a miliției să se afle în apropierea kilometrului douăzeci și unu. Cu siguranță că Valdman va fi acolo și sînt la fel de sigur că unul din oamenii lui Pamfil va verifica dacă Alina a spus adevărul.

Cînd ajunseră în drum, Bunicul îl întrebă pe șofer.

— Sincer nu m-ai crezut, Panaitescule ?

— Păi ce, maestre, așa mă știi dumneata, una gîndesc și alta zic ?

Ajunseră la Hotel. Pe coridor, cineva își însoțea pașii grăbiți fredonînd o melodie veselă, apoi brusc în încăpere își făcu apariția Alina. Panaitescu rămase cu gura căscată și abia pricepu din privirile Bunicului că nu trebuia să-i amintească fetei absolut nimic din cele ce aflase de la el.

— Bunicule, sper că n-am întîrziat prea mult, nu-i așa ?

Detectivul își stinse țigara în scrumieră, ca să nu i se vadă mîna tremurînd.

— Am spus doar că fiecare e liber să facă ce vrea, Alina, doar sîntem în concediu. Cum ți-ai petrecut timpul ? Cred că Dorin a fost fericit că a dat de tine. Ați făcut baie împreună ?

Alina nu răspunse. Se duse în camera ei și reapăru îmbrăcată într-o rochie vaporoasă de mătase, singura de altfel pe care o avea...

— Te-am întrebat ceva, Alina, insistă ofițerul, urmărind atent, dar fără ostentație, chipul fetei. Pe tîmplă i se vedea ușoara zgîrietură de care îi amintise și căpitanului. O văzuse și Panaitescu, care în urma celor observate năduși puternic.

— Am fost cu el la plajă Bunicule, am înotat, am stat de vorbă, zise ea ușor încruntată, încercînd să-și aducă aminte de un anumit lucru...

— Dacă ți-ai petrecut timpul cît se poate de plăcut, mă bucur, draga mea...

— Haideți, la masă... Jur că în farfuria fiecăruia va poposi azi o friptură de zile mari, cu toate că am întîrziat peste program cu aproape o oră.

Panaitescu nu se înșelase. Cu toate că în cantină nu mai era nimeni, o masă era pregătită pentru trei persoane și Bunicul remarcă, nu fără uimire, că pînă și apa minerală și cele cîteva sticle de bere pe care nu le comandase nimeni se aflau la gheață, iar pe masă trona și o fructieră plină cu portocale și banane.

— Ce zici Bunicule, întrebă satisfăcut Panaitescu.

Bunicul nu mai putu spune nimic. Responsabilul cantinei venise personal să-i servească și după ce le puse în farfurie cîte o friptură, se simți dator să zică :

— Ne cerem scuze, nu știam cine sînteți, mii de scuze... Vreau să vă anunț că bucătarul a fost schimbat și acum împărat peste bucătărie este tovarășul Vasiliu, de la „Doi cocoși" din București.

Bunicul se uită la friptura lui, se înroși la obraz și făcînd un mic calcul în minte, își zise că bucata de carne avea peste două sute cincizeci de grame...

Bunicul se simți dator să adauge :

— Ce-i în plus peste ceea ce ni se cuvine plătim din buzunar.

— Mi-e o foame de lup — spuse fata, dar după felul cum mînca, se vedea cît de colo că era preocupată de cu totul altceva, nu de mîncare...

— M-a mai căutat Dorin în după-masa asta ? întrebă Alina și de îndată își dădu seama că făcuse o gafă.

— Cum să te caute dacă a fost cu tine... Doar așa ai spus.

Alina își așeză tacîmurile în farfurie, se sculă și ieși.

— Ce-i cu tine, Alina ? o întrebă Bunicul, ieșind imediat după ea.

— Mă doare puțin capul...

— Vino să bei un pahar cu bere, are să-ți treacă... Cred că ai stat prea mult la soare și ai făcut insolație — spuse detectivul și cu grijă părintească o duse din nou în sala de mese.

— Am impresia că am adormit la soare, Bunicule, nu-mi dau seama, dar îmi vijîie capul. Și pe urmă de unde ai inventat toată povestea cu Dorin ? Dorin nici nu-i la mare, mai spuse ea.

— Bine, dar atunci cu cine ai fost să faci baie ? întrebă Panaitescu îngălbenindu-se la față.

— Singură.

— Draga mea, dacă ai fost singură cu atît mai bine, cu toate că te-aș sfătui ca pe viitor să fii mai precaută... Nu se umblă pe plajă pînă la ora asta.

— Așa am să fac, Bunicule

Se ridicară de la masă, Bunicul plăti pentru toți plusul de la fripturi și cînd șoferul văzu că în aceeași socoteală intră și berea, își permise să nu lase în sticle nici un strop.

Îi aduseră de mîncare alsacianului, apoi Panaitescu socotind că e timpul să se întindă puțin îi făcu semn Bunicului și se duse la el în cameră.

Bunicul, Alina și alsacianul rămaseră să se mai plimbe.

— Bunicule, am avut un vis urît...

— Ce vis, draga mea, întrebă detectivul absent, avînd aerul că pune întrebarea mai mult din curtoazie decît din curiozitate.

— Am avut un vis... Se făcea că am plecat undeva cu vaporul în altă parte de lume, undeva într-o țară necunoscută. După sute de kilometri pe jos am ajuns undeva sub zăpezile veșnice ale Himalaiei, într-un loc unde aerul este cel mai pur din lume, unde sufletul are posibilitatea să zboare spre înalt...

— Ai adormit, draga mea, la soare... Din pricina aceasta, visul, un vis poate real, a căpătat alte dimensiuni ca orice vis produs sub o stare de excitație aparte.

Alina își duse mîinile la față și în lumina becului pe sub care treceau, Bunicul observă lipsa inelului.

— Și în acest vis ți-ai pierdut inelul de la mama ta sau în altă parte, Alina ? întrebă Bunicul, care își dădea seama că fata vrea cu orice preț să-l mintă.

Alina își privi degetele de la mîna stîngă și tresări.

— Poate l-am pierdut !

— Un inel nu se poate pierde ușor. Afară de asta țin minte că acum cîteva luni i-ai spus tatălui tău că ai crescut și din pricina aceasta inelul primit la vîrsta de treisprezece ani ți-e strîmt. Alina, de ce mă minți ? zise brusc bătrînul detectiv și se uită fix în ochii fetei.

Alina se cutremură cuprinsă de friguri, apoi se clătină. Detectivul se așeză cu ea pe o bancă din apropiere. Alina continua să tremure, apoi se puse pe plîns, un plîns de copil neajutorat...

— Lăsați-mă, lăsați-mă, spuse ea și sculîndu-se alergă spre hotel.

Bunicul se întoarse și el grăbit și cînd o văzu pe fată că intră în hotel se mai liniști. Se duse la căpitanul Constantinescu, îi povesti acestuia în cîteva cuvinte totul și-l rugă să cheme de urgență un neurolog. Se întoarse acasă abătut și trist peste măsură.

Sosi doctorul însoțit de căpitanul Constantinescu, îmbrăcat civil. Îl lăsară pe doctor singur cu fata.

— Bunicule, nu crezi că cel mai bun lucru ar fi fost să-i arestăm ? La urma urmei, capete de acuzare pentru o bandă ca asta... Nu mai am nici o îndoială că pe Grațiela tot ei au omorît-o...

— Mi-e greu să mă pronunț, Constantinescule. Ar fi prea simplu... Și pe urmă nu-i pot defini nici ca făcînd parte dintr-o bandă, în termenii seci ai acestui cuvînt. Cert este că acest Pamfil are o putere de seducție aparte, o copleșitoare autoritate în a despersonaliza pe cei din jur...

Apăru doctorul.

— N-are nimic deosebit, tovarășe maior... I-am făcut o injecție. Pulsul îi e acum normal. Doarme liniștită. A fost pur și simplu hipnotizată. În orice caz, mîine se va simți odihnită... Mai trec să o văd...

Doctorul plecă și Bunicul, după ce il conduse pînă în hol, se întoarse să discute cu căpitanul... Ar fi preferat să iasă cu ei la aer curat, dar Panaitescu lipsea, cu mașină cu tot și Bunicul nu voia s-o lase pe Alina singură.

— Am pregătit mașina, Bunicule, pentru la noapte.

— Foarte bine. Întîi vom vedea ce e cu Valdman ăsta, în al doilea rînd, îl facem pe Pamfil să creadă că informația dată de Alina este adevărată și poate acesta este lucrul cel mai important... Am uitat să-ți spun, cred că bicicleta lui Valdman este aceea utilizată de Pamfil. O bicicletă care mi s-a părut monstruoasă în felul ei... Nici n-aș putea să spun exact la ce anume ar putea fi folosită. Pare o bicicletă de infirm, mult prea mare însă și prea complicată ca să fie folosită de cineva numai pentru a se deplasa împingînd roțile cu mîinile... Este de fapt un mic automobil, strălucitor, cu o mulțime de instalații a căror utilitate îmi scapă.

— Nu-mi dau seama însă pentru ce a fost furată.

— O să aflăm noi și lucrul ăsta, spuse Bunicul.

Pe coridor se auziră pași. Era Panaitescu.

— Dragul meu colega, unde ai fost ? întrebă Bunicul.

— Bunicule, m-am dus să văd și eu cum arată o geamie... N-am văzut în viața mea.

— VA URMA —

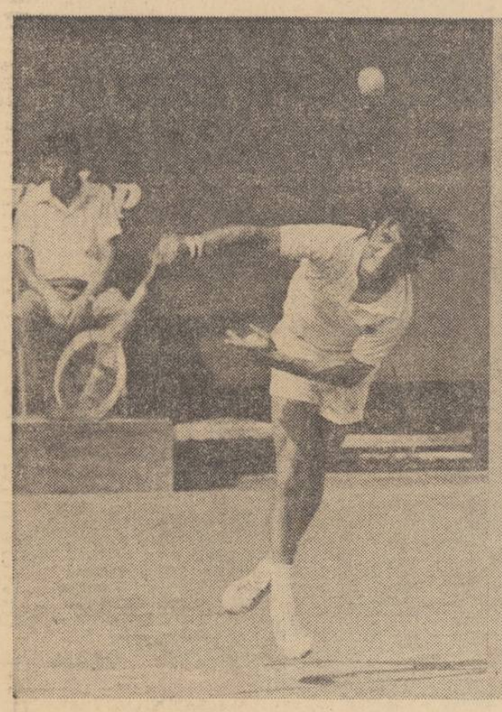

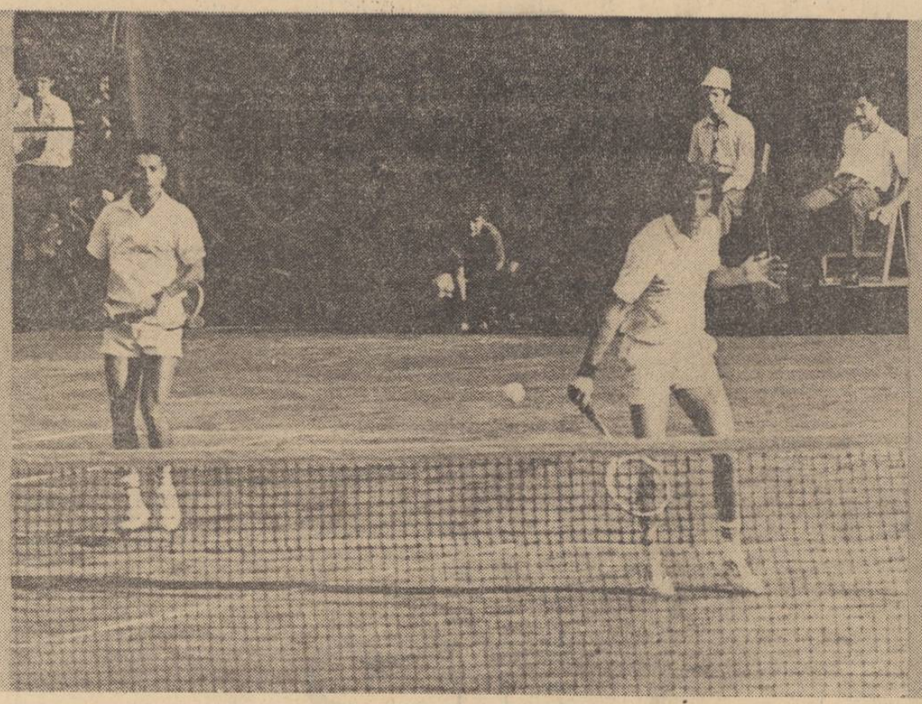

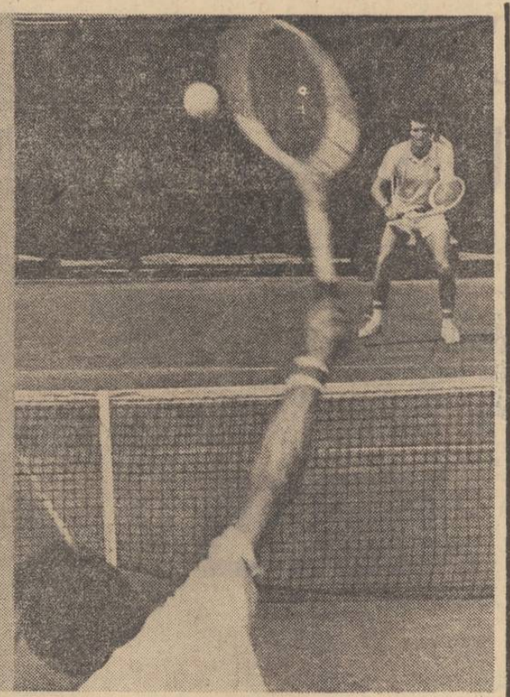

Începînd de azi și pînă luni, pe terenul Round Hill Golf and Country Club din mica localitate Alamo, situată la 21 de mile de San Francisco, se dispută una din semifinalele „Cupei Davis" (cealaltă semifinală va avea loc în luna noiembrie, între echipele Cehoslovaciei și Australiei). Pe suprafața de ciment de la Hill Golf, tenismenii români Ilie Năstase, Toma Ovici și Ion Santei vor încerca să realizeze ceea ce nu au reușit pînă în prezent, în fața lui Smith, Gorman și ceilalți.

Imaginile de mai sus redau trei momente din ultima întîlnire a reprezentanților noștri de pe „Progresul". Ele aparțin regretatului nostru colaborator

THEO MACARSCHI

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Atenție la tinerele talente • Învinsul lui Alexe a părăsit amatorismul • Joe King Roman: „îl voi ruina pe Foreman"

• ODATĂ cu încheierea celei de a 9-a ediții a tradiționalului turneu internațional pentru tineret „Cupa Prietenia" de la Galați, practic s-a încheiat prima parte a sezonului de anvergură din țara noastră. Acum pugiliștii noștri fruntași și alături de ei cei tineri se află într-o meritată vacanță. În lupta cu reprezentanții tinerei generații din țările socialiste, boxerii noștri nu au evoluat întotdeauna la valoarea așteptată. Desigur este prematur să tragem concluzii. Nu sîntem de acord ca antrenorii să urmărească rezultate imediate. De aceea credem că este recomandabil ca tinerele talente, învinse sau învingătoare la Galați, care dovedesc aptitudini, să fie promovate în continuare cu încredere, participînd la alte gale internaționale.

• ÎNTÎLNIRE cu antrenorul federal **Ion Popa** care ne declara: **„Selecționabilii se află la cluburile respective. Ei își petrec vacanța la munte sau la mare. Pregătirile în comun vor începe în toamnă. Avem de susținut o dificilă întîlnire cu selecționata Poloniei la București (echipele A) și, probabil Lodz (selecționatele secunde). Intenționăm să introducem în echipă și elemente tinere care s-au remarcat în competiția de la Galați".**

• ÎN CADRUL unei ședințe, programată la Varșovia, tehnicienii federației poloneze au luat o serie de măsuri, care să se încadreze în noul stil de box utilizat astăzi. Aceasta pentru că și în box stilul de luptă a făcut în ultimii ani o imensă cotitură (ritm internațional, lovituri în serii, varietate în procedeele tehnice, forcing de la mijlocul meciului etc.). Federația a decis mai întîi ca boxerii polonezi să participe la toate turneele internaționale la care vor fi invitați. S-a mărit numărul echipelor participante la campionatul primei ligi de la 6 la 8. În liga a doua, vor participa mai multe formații împărțite în 3 grupe. Se vor urmări în mod special evoluțiile tinerilor boxeri. O comisie alcătuită din 4 antrenori federali se va deplasa în țară pentru a depista cele mai bune cadre.

• FOSTUL CAMPION suedez la categoria grea, învins de Ion Alexe la J.O. de la München, spectaculosul Hasse Thomsen, a trecut la profesionism. Recent el l-a întîlnit la Palma de Majorca pe spaniolul Mario Echevarria. Întîlnirea a luat sfîrșit cu un rezultat de egalitate.

• DUPĂ CUM s-a mai anunțat, francezul Jean Claude Bouttier a renunțat la centura de campion al Europei. Forul european a decis ca pentru desemnarea noului campion să lupte englezul Bunny Sterling și italianul Sauro Soprani.

• JOE KING ROMAN, șalangerul neoficial la titlul mondial al categoriei grea, care-l va întîlni la 1 septembrie la Tokio pe George Foreman își face singur „curaj". În cadrul unui interviu portoricanul a declarat următoarele: **„Îl voi ruina pe Foreman. Eu voi fi primul lui învingător. Mă simt într-o formă de zile mari".** King Roman are o talie de 1,90 m și 90,700 kg.

SITUAȚIA LA ZI

ÎN „MARELE PREMIU" F.I.L.T.

După încheierea turneului de la Cincinatti, cîștigat de Ilie Năstase, iată cum arată primele locuri în „Marele premiu":

1)	ILIE NĂSTASE	= 345	puncte
2)	MANUEL ORANTES	= 193,5	„
3)	JAN KODES	= 175	„
4)	JIMMY CONNORS	= 143	„
5)	ALEK. METREVELE	= 141	„

VIAȚA STADIONULUI

PITICII ȘI JUNIORII

de Eftimie IONESCU

De cîte ori au apărut ample și serioase studii asupra rețelelor cu care fotbalul dintr-o țară sau alta a urcat spre culmile performanței, de fiecare dată s-a văzut că prima și marea explicație stă în organizarea și susținerea activității de pitici și juniori. Tocmai de aceea vă propunem, pentru astăzi, un popas în mijlocul profesorilor tinerei noastre generații de jucători. Vom spune, din capul locului, că ideea, pe care federația de specialitate a avut-o cu cîțiva ani în urmă — anume de a crea o serie de centre de juniori și copii, puse sub directa lor îndrumare, cu sprijinul său material — a produs mult și bine. Cîteva dintre școlile de juniori și copii au prezentat în serie juniori care s-au consacrat sau care se află în pragul afirmării.

Dintre antrenorii care și-au creat o faimă meritată printr-o muncă îndelungată, vom aminti — fără a avea pretenția de a epuiza acest grup — pe: **Mihai Birzan**, de la Iași care are satisfacția să vadă o întreagă echipă, aproape, ajunsă în Divizia A și care nu înseamnă altceva decît o fostă formație a sa de juniori (Costaș, Ailoaie, Dănilă, frații Romilă, Amarandei, Ciubotaru, Anton, Aftimoftoaie etc.); **Ștefan Stănculescu** și colegii lui de la Dinamo, cu Lucuță și Vrînceanu ca principale reușite; școala de la Progresul — cu profesorii ei harnici, numiți **Klüge, Stîrbei, Gorgorin** și **Cosma** — care a dat și dă mereu valori fotbalistice: Năstase, Beldeanu, Dumitriu IV, Dudu Georgescu, Bartales, Bora...; **Francise Fabian**, de la „Steaua 23 August", cu trioul său de virtuoși, Aelenei, Ion Ion și Răducanu; un trio întîlnim și la Cluj, format din **Silviu Avram, Willy Covaci** și **Bălușiu**, care, din păcate, acum s-a destrămat, dar a avut reușite numite Mureșan, Coca și recentul grup promovat de „U" în prima formație: Lăzăreanu, Matei, Fiurloi; în Pantelimon a lucrat cu o productivitate remarcabilă, cuplul **Leon Lazăr-Floruț**, și acesta destrămat — regretabil — prin plecarea primului (considerat ca unul dintre cei mai valoroși antrenori de juniori din fotbalul nostru) nu înainte de a fi dat titularii de astăzi ai primei divizii (Sandu Gabriel, Mateescu, Gabriel Stan, Trandafilon plus grosul formației de B a Metalului București); școala craioveană — care se face tot mai des elogiată prin ultimele lansări: după Donose, au venit Chivu și, mai cu seamă, Bălaci și este anunțat un portar dotat, Moraru; Pitești a avut o „generație de aur" — Dobrin, Prepurgel, Radu — și tocmai de aceea așteptăm de la **Leonte Ianovschi** noi apariții de acest calibru.

E o listă — sigur incompletă, cum spuneam — de tehnicieni care au dreptul la sublinierile și elogiile noastre. Lîngă ei vom așeza antrenori care muncesc cu o neobosită încredere în reușita misiunii lor, chiar dacă nu se bucură de condiții dintre cele mai bune și nici talentul elevilor nu este cu totul remarcabil. E grupul anonim, dar la fel de prețios ca acela al profesorilor cu promoții de premianți. Și a-i ajuta spre a ajunge și ei la satisfacții similare e mai mult decît o datorie. Și a federației, se înțelege, dar mai cu seamă a cluburilor și asociațiilor unde activează. Nu sînt puține conducerile acestora care cred că activitatea copiilor și juniorilor e pur și simplu o toană... prevăzută de regulamentele competițiilor care îi obligă să aibă formații, în campionate oficiale, de aceste categorii. Uită toți acești conducători de cluburi și asociații că ar putea elimina o mie de neajunsuri, contribuind astfel la alimentarea formațiilor de performanță cu elemente utile.

Am dedicat rîndurile de față atît profesorilor celebri, de acum, pentru jucătorii pe care i-au învățat fotbal și i-au dat națională sau Diviziei A, dar mai cu seamă pentru cei mai mulți dintre antrenorii de copii și juniori, pentru anonimii care au o neîntreruptă nevoie de sprijin și de considerație. Din partea tuturor...

RUGBI

• AZI ARE LOC primul meci din etapa I a „Cupei Federației Române de rugbi". Este prima ediție a acestei competiții care se va desfășura în două etape — tur și retur — în anul competițional 1973/74, turneul final fiind programat la datele de 14 aprilie și 2 și 5 mai 1974. Participă la competiție toate echipele de categoria A, împărțite în trei serii, după cum urmează: **Seria I:** C.S.M. Sibiu, Agronomia Cluj, Știința Petroșani, Universitatea Timișoara; **Seria a II-a:** Rulmentul Bîrlad, Politehnica Iași, Grivița Roșie București, Vulcan București, Dinamo București; **Seria a III-a:** Farul Constanța, Chimia Năvodari, Steaua București, Sportul Studențesc, Gloria București.

Prima etapă programează următoarele întîlniri: **azi:** Dinamo — Vulcan, orele 17; teren Vulcan; **mîine:** Grivița Roșie — Rulmentul Bîrlad; Sportul studențesc — Chimia Năvodari; Gloria București — Farul Constanța.

• DOI ARBITRI români, Witting și Grigorescu, au fost invitați în luna august să participe la un concurs de arbitri ce se va ține în august-septembrie, în orașul francez Bordeaux. Pe lîngă alte probleme, aici se vor dezbate și unele modificări ale regulamentului de rugbi.

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

PĂDUREA CĂSCIOARELE

Am părăsit Bucureștiul prin poarta marcată de Ld. Armata Poporului și cartierul Militari, iar de la km. 13 am urmat firul șoselei spre Videle. Am lăsat în urmă apa Ciorogîrlei, a Sabarului și apa Argeșului, oprindu-mă dincolo de comuna Malu Spart, după bufetul de la km 30 și după drumul forestier de la km 31. În apropierea km 32, la locul de parcare, am părăsit mașina, fiindcă ajunsesem acolo unde vroiam să ajung: **pădurea Căscioarele; ajunsesem în unul din locurile** indicate pentru odihnă și popas ale pădurii.

Pădurea aceasta este un templu cu mii și mii de colonade. Un templu al liniștii desăvîrșite. Printre ramurile stejarilor bătrîni, ale teilor și ale celorlalți copaci ce răspîndesc în jur miresme plăcute și odihnitoare — pădurea se întinde pe o suprafață de 5 000 ha și o lungime de 20 km — atmosfera este de o liniște desăvîrșită. Oriunde am hotărî să ne alegem locul de popas duminical, natura e aceeași: copaci falnici, înalți; poteci bătătorite prea puțin de pașii bucureștenilor ce vin aici arar, mulți dintre ei nestiind că ea, pădurea, este cea mai frumoasă și mai întinsă din apropierea Capitalei; nestiind că aici, la oricare din marginile pădurii, odihna e mai altfel decît în altă parte, că cei ce doresc să practice diferite sporturi în aer liber, o pot face nestingheriți, indiferent de vîrsta lor, nestingherind pe alții...

De aici, de la pădurea **Căscioarele**, cei ce doresc să-și consolideze cunoștințele cultural-informative, pot, într-un răstimp de cîteva ore, să viziteze importante obiective turistice, martore ale unui trecut bogat în semnificații: la **Bolintin-Vale** se află, înscrisă în marmură, amintirea poetului patriot **Dimitrie Bolintineanu**; la **Stoenești**, fostul **conac Tîrnoveanu-Știrbey**, construit în jurul anului 1730, e influențat de arta epocii lui Brîncoveanu, iar **biserica** de lîngă conac a fost ridicată în 1723; la **Florești**, fostul **conac Florești-Djuvara** poartă și el pecetea artei brîncovenești; la **Găișeni** poate fi vizitată **biserica Sf. Nicolae** și **ruinele chiliilor și ale zidurilor înconjurătoare ale mănăstirii** construite pe timpul lui Neagoe Basarab; în fine, la **Potlogi** vom admira **palatul** lui Brîncoveanu, înălțat în 1698, **biserica Sf. Dumitru, monumentul eroilor din Potlogi**, semn de evocare a celor care s-au jertfit în luptele din timpul războiului de independență (1877—1878).

Iată, așadar, adunate într-un perimetru geografic limitat, în apropierea Bucureștilor, cîteva obiective turistice a căror cunoaștere, dragi cititori, vă invităm să o parcurgeți: un templu al liniștii în plină cîmpie — **pădurea Căscioarele** — și monumentele istorice pe care, în treacăt, le-am amintit...

Valentin BORDA

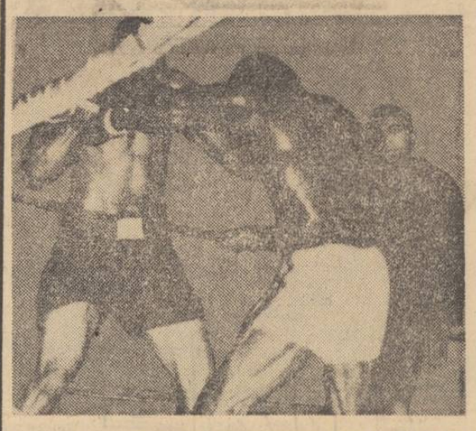

Cassius Clay **și-a făcut reintrarea în public. El a debutat ca arbitru, oficiind în această calitate la meciul** Nathiel Gates — Lonnie Robbins **desfășurat în Florida, la Tampa. Clay îl va întîlni la 10 septembrie la San Diego pe Ken Norton.**

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 19 august

1. **DINAMO—A.S.A. Tg. MUREȘ.** Indiscutabil, echipa dinamovistă este marea favorită a partidei dacă ținem cont de diferența de valoare dintre cele două formații.

2. **POLITEHNICA TIMIȘOARA—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Victorioasă acasă în prima etapă a campionatului, la un scor clar, Politehnica pare decisă de a valorifica cît mai bine avantajul terenului. Craiovenii au însă posibilitatea de a obține o egalitate.

3. **JIUL—F.C. CONSTANȚA.** I-am văzut pe constănțeni la București în prima etapă și le-am apreciat jocul lor bine orientat în deplasare. Îi vedem capabili de a termina la egalitate cu Jiul.

4. **POLITEHNICA IAȘI—C.F.R. CLUJ.** Nu este prea ușor acest meci pentru echipa ieșeană dacă ne gîndim la faptul că în trecutul campionat ceferiștii clujeni ne-au arătat că știu să joace în deplasare. Gazdele sînt, totuși, favorite dar nu putem exclude posibilitatea unei egalități.

5. **UNIVERSITATEA CLUJ—SPORTUL STUDENȚESC.** O întîlnire între două echipe studențești este mereu plină de ambiții. Clujenii au mari șanse de victorie.

6. **S. C. BACĂU—F. C. PETROLUL.** Învinsă net duminica trecută pe propriul ei teren echipa băcăoană va încerca mîine o reabilitare în fața suporterilor. Au toate șansele.

7. **F. C. ARGEȘ—C.S.M. REȘIȚA.** Socotim că piteștenii vor cîștiga acest meci, nu ușor însă.

8. **STEAGUL ROȘU—RAPID.** În mod normal echipa locală este favorita întîlnirii. Rapid, dacă se apără bine, poate scoate, totuși, un rezultat egal.

9. **GLORIA BUZĂU—OȚELUL GALAȚI.** Duminica trecută ambele echipe au obținut rezultate de egalitate: Gloria în deplasare, Oțelul acasă. Deci, favorită echipa Gloria.

10. **DUNĂREA GIURGIU—S. N. OLTENIȚA.** Învinsă duminica trecută, de Tractorul Brașov, echipa din Giurgiu a avut, totuși, o bună prezență în teren fapt ce ne face să credem că va cîștiga meciul de mîine.

11. **MINERUL ANINA—F.C. BIHOR.** Ținînd cont de valoarea și experiența competițională a echipei din Oradea putem să-i acordăm șansa unui rezultat de egalitate.

12. **C.F.R. ARAD—U. M. TIMIȘOARA.** Duminica trecută echipa arădeană a pierdut destul de greu, cu 1—0, din lovitură de la 11 metri, partida susținută la Oradea, cu F. C. Bihor. Acest rezultat indică o oarecare forță a echipei arădene, fapt pentru care o socotim favorita meciului.

13. **CORVINUL HUNEDOARA—VICTORIA CAREI.** Și în acest meci credem că cele mai mari șanse de victorie aparțin gazdelor.

AUTOMOBILISM

O NOUĂ VICTIMĂ A VITEZEI

Pe circuitul olandez de la Zandvoort și-a găsit moartea, în cursul unei curse automobilistice pentru campionatul mondial, tînărul pilot englez Roger Williamson. Este cunoscut că mașina acestuia a derapat la o turnantă și după ce a lovit parapetul a luat foc. Echipele de salvare anti-foc nu au putut interveni la timp astfel că Williamson a pierit carbonizat. Dintre participanți, singurul care a „stins" motoarele și s-a oprit a fost colegul său David Purley, care riscînd totul a încercat fără succes să-l scoată din carlingă pe Williamson. Acestea au fost pe scurt momentele dramei de la Zandvoort. Întreaga opinie sportivă a admirat actul lui Purley și, în plus, el poartă o medalie specială decernată de asociația piloților profesioniști care i-au apreciat gestul de a părăsi cursa pentru a încerca să-l salveze pe Williamson.

STP „March", mașina lui Williamson, o grămadă de fiare vechi

BUJIA...

Această piesă care scînteiază între 2 000 și 6000 ori pe minut, asigurînd aprinderea amestecului carburant, are o însemnătate vitală, ignorarea ei putînd aduce multe inconveniente la drum. Azi dezvăluim cîteva din „secretele" bujiei, care vă pot prinde bine.

a) REGLAJE

— Este recomandabil să reglăm electrozii bujiei la fiecare 2-3000 km.

— Bujia se curăță cu peria metalică de funinginе și apoi distanța dintre electrozi se reglează (prin loviri ușoare) între 0,4—0,9 mm (potrivit indicațiilor cărții tehnice a automobilului respectiv).

b) DEPISTAREA BUJIEI DEFECTE

— În lipsa unui aparat (tester sau bujie de control) vom scurt-circuita cu o surubelniță cu mîner izolant cîte o bujie, pe rînd, punînd în legătură corpul electrodului (legătura fișei) cu masa metalică (chiulasă). Dacă motorul începe să funcționeze mai rău, bujia este bună și trecem la următoarea. Dacă scurtcircuitarea nu schimbă mersul motorului trebuie să schimbăm... bujia; e defectă;

— uneori se poate observa o bujie defectă și după temperatura porțelanului exterior. O bujie defectă este mai rece;

— bujia defectă se cunoaște și după scînteia pe care o produce. Pentru asta o scoatem din motor, dar o lăsăm prinsă de fișă și o așezăm pe metal. Pornind motorul vom observa scînteia; dacă este subțiată, nu trozнește și este alb-strălucitoare, bujia este defectă. O bujie bună emite o scînteie violetă, groasă și cu zgomot. Dar despre bujii vom mai reveni.

CULISELE HIPODROMULUI

• CELE MAI VALOROASE *produse, ale generațiilor de 3, 4 și 5 ani, se vor confrunta mîine dimineață, în alergarea clasică „Premiul Victoriei", cu largi tentative de ameliorare a recordurilor. Distanța 1 600 metri.*

• DE MAI MULT TIMP, *în publicația „Programul alergărilor", doctorul T. Suciu, comentează „familii celebre" de cai sau exponenți de valoare ai turfului nostru. Ideea prezintă interes. Modul de tratare, deși elevat, cu foarte multi termeni specifici zootehniei, riscă să nu mai aibă adresabilitate (de atîtea crossouri, combinații ereditare și consangvinități, articolele au fost de multe ori pe cale să se... „înfunde"). O singură dată la comentarea armăsarului Gind „modul de tratare" a întrunit sufragii unanime: s-a adresat cu elemente legate de alergările de cai atît publicului amator cît și profesioniștilor. Nu s-ar putea repeta astfel de articole?*

• DIN COMPARAREA *împrejurărilor existente, pentru spectatorii care frecventează diferite discipline sportive rezultă că cei de la alergările de cai (turfiștii)... aleargă cel mai mult; fiind într-o mișcare permanentă. Ei parcurg zilnic, în cazul cînd sînt și participanți la pariul mutual, distanțe variind între 500 și 3 000 m. Cei mai mulți metri fiind afectați distanțelor de la tribună la casele de pariuri, de la tribună la padocuri și... bufete.*

Doru IONESCU

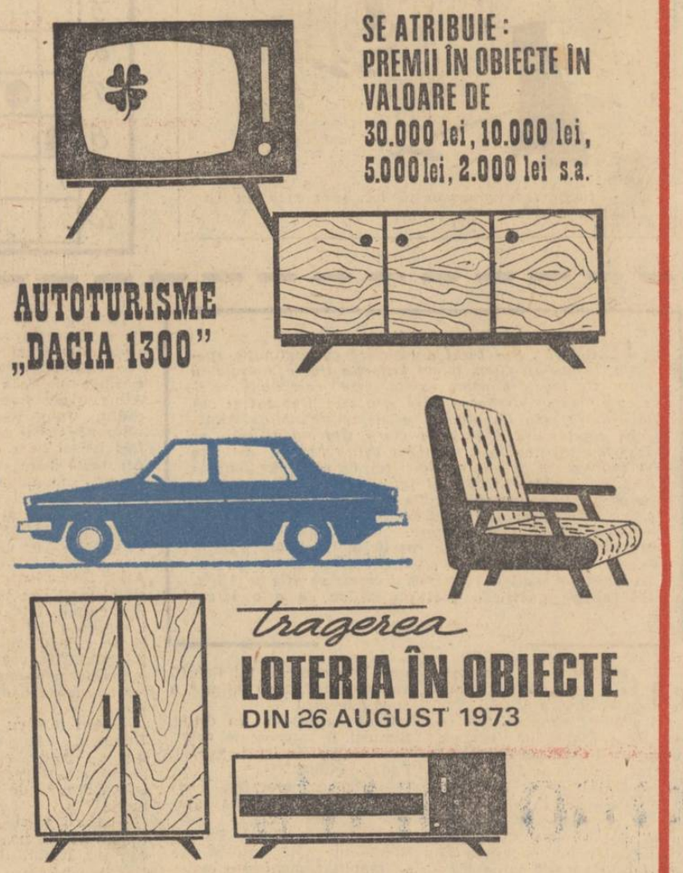

Biletele se pot procura prin agențiile Loto-Pronosport, unitățile cooperației de consum și ale comerțului de Stat, pînă la data de 22 august a.c.
Prețul unui bilet este de 5 lei.
Mai multe bilete, mai multe șanse de cîștig!

(5416)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, casuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 829 — sîmbătă 25 august 1973 8 PAGINI 1,50 LEI

LUMINOASA ZI DE AUGUST

Marea sărbătoare de la 23 August, înscrisă pentru totdeauna cu litere de aur în istoria patriei, ca un simbol al patriotismului și eroismului maselor largi populare, al spiritului revoluționar al poporului român, a prilejuit și-n acest an, la a XXIX-a aniversare a insurecției naționale antifasciste armate, exprimarea unității de voință și acțiune a întregului nostru popor, a înaltei răspunderi comuniste cu care muncitorii, țăranii, intelectualii, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, toți cei ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, dau viață politicii interne și externe a partidului de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

La București, în fața conducerii de partid și de stat, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fiecare oraș al țării din nordicul Maramureș pînă pe însoritul țărm al mării, la Constanța, din Iași și pînă în Banat, la Timișoara, de-a lungul și de-a latul țării, pretutindeni, într-un unic glas poporul și-a rostit cuvîntul. Sub faldurile tricolorului românesc, ale stindardului purpuriu al partidului, cu nețărmurită bucurie în inimi, țara întreagă și-a manifestat mîndria pentru victoriile obținute, încrederea în viitoarele izbînzi pe calea progresului și civilizației.

În tumultul ampilor manifestații, în strălucirea coloanelor, în lozinci, în angajamente înscrise pe ample panouri, în realizările de cinste, comunicate cu legitimă satisfacție, pe chipurile oamenilor luminate de bucurie, în priviri, în florile care au inundat festiv toate locurile de manifestație, oricine a putut admira, asemeni unui minunat tablou, chipul României contemporane. Privind grandioasele coloane, atent la ceea ce ele exprimau, ca un sublim poem, ca o însuflețitoare cîntare a patriei socialiste, oricine a putut desluși trăsăturile dominante ale României de azi : puternicul dinamism al economiei, efervescența creatoare și spiritul de abnegație revoluționară a poporului, hotărîrea sa neclintită de-a face totul pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Zecile, sutele și sutele de mii de oameni care au manifestat, ei înșiși făuritorii succeselor cu care ne mîndrim, ei înșiși luptătorii pentru împlinirea destinului istoric al țării știau — și erau mîndri — că industria noastră producea, încă din anul trecut, de 25 de ori cît producea în anul naționalizării ; știau — și erau mîndri — că ritmul anual de creștere a producției industriale realizat — din 1948 pînă azi — de 14,3 la sută — situează România la nivelul celor mai dinamice economii pe plan mondial ; știau — și erau mîndri — că în ultimul sfert de veac producția agricolă a crescut de 3,3 ori ; știau — și erau mîndri — că venitul național a crescut de 13 ori într-un sfert de veac și că pe această bază trainică, salariul mediu lunar a crescut, față de anul 1948, de la 300 lei la 1 500 lei ; știau — și erau mîndri și se bucurau — că în țara noastră partidul și statul creează toate condițiile pentru creșterea nivelului de trai al populației de la orașe și de la sate, pentru satisfacerea cerințelor materiale și spirituale ale poporului.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

23 AUGUST 1973 : O secvență din Piața Aviatorilor din Capitală unde a avut loc parada militară și demonstrația oamenilor muncii.
Fotografia : NICU VASILE

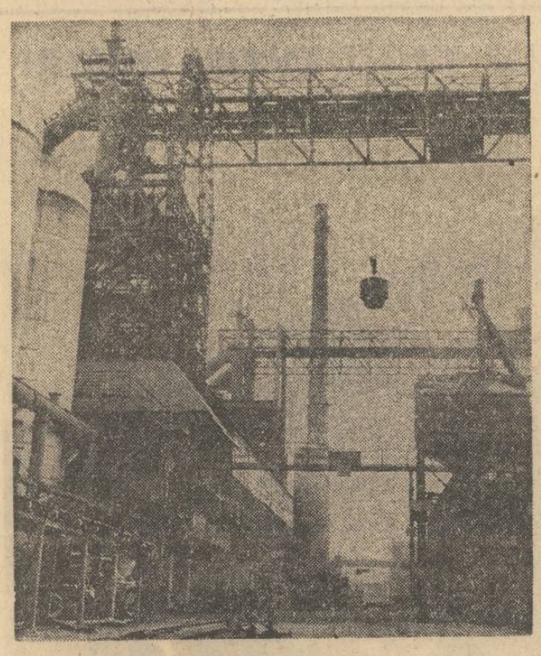

Aspect de la secția furnale a Întreprinderii „Victoria" Călan
Foto : Virgil ONOIU

„DOCTORII" FURNALELOR

● Tinerețea unei întreprinderi centenare ● Oamenii cîștigă întrecerea cu timpul ● Inițiativele siderurgiștilor din Călan își confirmă valorile

La începutul acestui cincinal orașul Călan și-a serbat centenarul industrial. De un secol și mai bine acolo, pe malul Streiului, există furnale care produc fontă și tot de atîta vreme oamenii s-au străduit să urce cît mai repede treptele progresului. De un secol și mai bine acolo se desfășoară lupta aspră, dar captivantă pentru metal însă cele mai înalte cote și frumusețe ale acestei lupte se înregistrează acum. Datorită măsurilor luate de către conducerea partidului și a statului nostru pentru industrializarea socialistă a țării, și uzina din Călan și-a croit și trăiește a doua tinerețe. În anii noștri au fost refăcute, dezvoltate și modernizate cele două furnale, s-a creat un puternic sector de semicocsificare a cărbunelui, a fost construită o nouă și modernă turnătoare

I. COJOCARU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

PROSPECTIVA ÎNCEARCĂ SĂ PĂSTREZE VIITORUL OMENIRII

„Metodologia de la București" a devenit un termen cu circulație în literatura de cercetare a viitorului. La Roma, la Milano, la Geneva, în seminarii și conferințe de studii prospective începe să se vorbească de acest „Bucharest approach" ca despre o atitudine structurată, o metodologie coerentă și convingătoare. „Metodologia de la București" este un pluri-model original de investigare și evaluare a viitorului.

In pagina a 5-a

În intimitatea sărbătorii

de Adrian PĂUNESCU

Multe ne-au impresionat în aceste zile pe noi, cei care am avut ochii deschiși spre aceste lucruri. Însă pe mine m-a tulburat de-a dreptul o fotografie pe care, într-o revistă, a publicat-o un fotoreporter, Elena Ghera. Fotografia înfățișa felul în care o bătrînică își pregătea casa, și curtea, și ieșirea la stradă pentru sărbătoarea națională. Era atîta grijă pentru ca treaba să iasă bine, atîta maternă atenție față de pomul pe care-l văruia bătrînica și atîta bucurie a așteptării încît m-a cuprins o duioșie rară.

Pînă nu demult, noi nu vedeam în această sărbătoare decît o sărbătoare colectivă. Ea nu se constituise încă într-un moment care să dea omului și inventivitatea pe care el o dovedește numai în momentele de mare intimitate cu lucrul pe care-l face. Acum, însă, am înțeles și din această fotografie, cum am înțeles din multe alte dovezi pe care ni le aduce istoria zilnică, am înțeles că sărbătoarea noastră națională, aflată la a 29-a aniversare, a atins deja resorturile cele mai adînci. Că nu este numai o sărbătoare a tuturor, ci și o sărbătoare a fiecăruia. Sînt amănunte în viață în stare să lumineze orbitor o esență care nu se exprimă atît de convingător prin sine însăși. Cunoșteam măreția sărbătorii, dar acum m-a izbit imaginea acelei femei bătrîne, care-și văruiește pomul și casa cu deplină sinceritate, pătrunzînd în intimitatea sărbătorii și considerînd această sărbătoare ca un eveniment al ei sau, mai precis, ca un eveniment și al ei. O, nu e decît un amănunt, nu e decît o imagine fotografiată frumos de un gazetar excepțional, care știe — probabil din aceleași resorturi ale sincerității — să descopere adevărul unei sărbători. Însă acest fapt este capabil — după opinia mea — să dea acea culoare unică a sincerității unei sărbători măreațe și să lumineze într-un unghi profund omenesc un monument despre care trebuie să știm, în fiecare zi a vieții noastre, că e important pentru noi nu numai pentru că e măreț, ci și pentru că e viu.

Sărbătoarea e într-adevăr sărbătoare. Nu numai măreață, ci și vie.

MARELE „PREMIU" '74 ȘI CRIZA TENISULUI

● Un proiect, cîteva grupări și mai multe interese ● Ce frămîntă în momentul de față pe cei care se ocupă cu destinele tenisului pe diferite meridiane.

Relatarea
în pagina a 8-a

Mai există enigme?

TAINA UNEI FOTOGRAFII DIN SECOLUL TRECUT

● O imagine realizată de Szathmary în București în anului 1867 dă loc la interpretări diferite ● Cum a fost descoperită clădirea unde a avut loc solemnitatea înființării Academiei Române ● Casele de lîngă Cișmigiu ale lui Costache Ghica, beizadeaua care a răpit pe fiica bancherului sultanului ● Amintirile lui C. I. Nottara din anii studenției ● Fabrica de luminări de pe podul Mogoșoaiei ● Edificiul în stil antic din centrul Capitalei ● „România liberă" – celebra pictură a lui Rosenthal – urma să fie reprodusă sculptural și așezată la intrarea Ateneului.

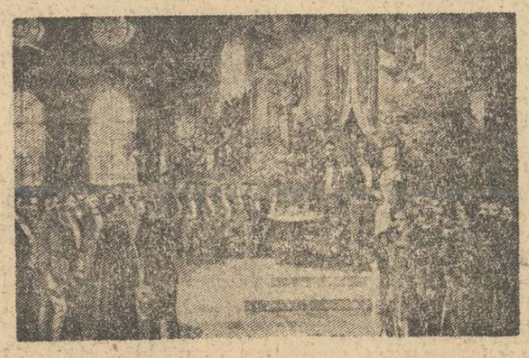

Momente din timpul solemnității inițierii Academiei Române (1867). Interiorul primei săli de concerte a societății „Filarmonica Română"

(Amănunte în pagina a 2-a)

LUMINOASA ZI DE AUGUST

URMARE DIN PAG. 1

Aceste mari, uriașe realizări care au schimbat fundamental înfățișarea țării și viața oamenilor, locul României în lume, constituie — și aceasta e convingerea fermă, intimă, a fiecăruia dintre noi — ilustrarea strălucită a capacității Partidului Comunist Român de a-și îndeplini rolul de forță conducătoare a societății românești contemporane. Activitatea partidului, pusă în slujba propășirii patriei socialiste se bucură — și această realitate fundamentală a societății noastre a fost exprimată cu deosebită forță, cu uriaș entuziasm de manifestația de la 23 August — de cea mai înaltă prețuire, de cea mai deplină încredere, de nețărmuritul devotament al celor ce muncesc care, pe drept cuvînt, văd, în politica partidului, expresia fundamentală a propriilor lor interese. A fost demonstrat acest fapt — demonstrat fără putință de tăgadă — de marea coloană a celor care au manifestat pretutindeni în țară ; a fost demonstrat — în haine de lucru — de cei care au hotărît ca zilele de sărbătoare să le cinstească muncind.

Se știe prea bine că, anul acesta, constructorii, montorii, cei ce minuiesc marile utilaje de pe șantiere, au luat, la chemarea partidului, hotărîrea de a lucra în zilele de 23 și 24 august ; o hotărîre care vădește nu numai o înaltă responsabilitate civică, ci și o atitudine patriotică, o atitudine comunistă față de cerințele prezentului. Această inițiativă cu ecou de epopee, străbătînd întreaga țară, cuprinzînd miile și miile de oameni angajați în realizarea la timp a planului de investiții, a dat Augustului sărbătoresc o componentă nouă ; haina de lucru a avut un emoționant caracter festiv elogiind, lucid, dar nu lipsit de un puternic suflu emoțional, cea mai mare sărbătoare a poporului român, printr-un efort dîrz, conștient, de a birui timpul, de a face fiecare ceas mai rodnic, mai spornic, într-o operă constructivă de dimensiuni istorice. Efortul constructorilor — continuat fără răgaz în zilele de sărbătoare — s-a adăugat strădaniilor pline de abnegație ale întregului popor, strădanii ilustrate concludent prin faptul că, în primele 7 luni ale anului, producția globală industrială a înregistrat o creștere de 14,6 la sută față de perioada corespunzătoare a anului trecut, ceea ce, în valoare absolută reprezintă peste 30 de miliarde lei, depășind prevederile planului pentru această primă parte a anului. Aceste rezultate sînt mărturia energiei cu care se muncește în cadrul amplei mișcări patriotice de masă pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Hotărîrea nestrămutată de a continua dîrza bătălie cu timpul, de a înfăptui sarcinile pe cît de ample pe atît de complexe ce stau în fața țării, au fost răspicat și convingător exprimate de marea demonstrație de la 23 August, în defilarea coloanelor, la înălțimea schelelor, în telegramele adresate Comitetului Central al partidului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu. Neclintita și unanima decizie de a pune întreaga energie și pricepere în slujba înfăptuirii programului stabilit de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului, în ziua glorioasei aniversări, este cel mai înalt omagiu adus memoriei celor care au ridicat și ținut sus steagul luptei pentru libertate națională și socială, pentru progresul și prosperitatea patriei. Un omagiu și un înflăcărat angajament : să facem totul în fabrici, pe șantiere, în institute, oriunde am munci pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen, pentru realizarea acestei devize a întregii națiuni, deviză căreia îi dă viață, prin muncă și elan patriotic, întregul popor hotărît să traducă în viață politica internă și externă a partidului, pentru înflorirea continuă a țării, pentru înaintarea ei pe calea celei mai avansate civilizații — civilizația comunistă.

LA SIBIU

Se restaurează primăria veche

● Ansamblul respectiv a fost pentru prima dată folosit în anul 1491 ● Ce destinație va căpăta

Ansamblul „Primăria veche" din Sibiu văzut din curtea interioară

Pasajul scărilor din Sibiu. Trepte roase de vreme, în ale căror adînciturî s-a sublimat o istorie de secole, ne duc în pragul unuia dintre monumentele dominante ale evului de mijloc românesc : Primăria veche, înzidită în fortificațiile burgului de altădată. „Dintre edificiile cu această destinație este probabil cea mai veche în țara noastră", ne-a declarat arhitectul **Hermann Fabini**, autorul proiectului de restaurare.

Proiectul își propune un scop ambițios, o dublă restaurare, nu numai a unei vaste alcătuiri arhitectonice dar și a unor adevăruri istorice, estompate în timp. Bine fundamentate și probate material, ipotezele proiectantului pun într-o lumină nouă funcționalitatea ansamblului primăria veche, conducînd la o spectaculozitate sporită a restaurării. Ansamblul primăria veche, constituit prin succesive adăugiri de construcții, reprezintă una dintre cele mai importante mărturii ale evoluției vieții politice, administrative, sociale și culturale-artistice a Sibiului medieval, aflat într-o epocă de strălucire care-l făcea renumit nu numai în Transilvania dar și dincolo de hotarele ei.

Elementul cel mai vechi al sistemului constructiv, care la ora actuală are forma unui patrulater, este porțiunea care coincide cu fortificațiile din centura a treia a burgului medieval. Există numeroase indicii că această porțiune datează din perioada cuprinsă între anii 1357 și 1366. Cea mai spectaculoasă construcție din ansamblu este așa-zisul turn, cu trei nivele, căruia i se alătură un „turnișor". Proiectul de restaurare pornește, în privința acestei părți a ansamblului, de la o serie de date și probe materiale care atestă că este vorba despre un turn cu funcție exclusivă de locuință și nu de un turn de apărare cum se obișnuia. Avem de-a face cu un transfer teritorial al puterii nobiliare care se integrează între zidurile orașului afirmîndu-se în viața acestuia cu tot fastul dar și cu toată aroganța menită să demonstreze barierele de clasă, marcate de ziduri impunătoare și inabordabile. Turnul-locuință este urmat de așazisul corp de clădire Altemberg, care reprezintă, după părerea specialiștilor, o reluare într-o manieră superioară de execuție tehnică și artistică a ideilor de realizare a cunoscutei case Haller din Sibiu, foarte bine conservată și care oferă un model de restaurare în detaliu. De altfel se păstrează intacte sau au fost descoperite în construcții învecinate primăriei vechi, bunăoară înserate în zidurile Muzeului Bruckenthal, numeroase elemente decorative originale, din diferitele etape ale edificării ansamblului primăria veche, ilustrînd stilurile gotic, renascentist și de tranziție. Sînt de semnalat busturile sculptate ale consolelor, în stilul goticului tîrziu, unice la noi în țară prin preocuparea dovedită pentru redarea fizionomiilor și vestimentației de epocă, cu o fidelitate care merge uneori pînă la naturalism.

Ansamblul în restaurare a fost pentru prima dată folosit ca primărie după anul 1491. Refacerea sa va urmări etapele de edificare în detaliu. Aspectul general este al unui ansamblu bine ritmat, cu asimetrii de efect. Ce va deveni această vastă alcătuire multilateral reprezentativă, la data cînd restaurarea, acum în curs, se va încheia ? Va fi aici un muzeu istoric ; și o Casă a căsătoriilor, un cadru de bun augur pentru trăinicie.

Cornelia PREDA

PÎINEA...

O călătorie spre oricare punct al țării traversează invariabil livezile în fruct și întinderi de spice. Aceasta nu-i o imagine cu un pămînt al făgăduinților, ci o biruință omenească. Dincolo de rostul vital al rodului, mai există în noi și bucuria mărului copt, a spicului aurit, dar și mîndria de a le avea.

Cu bulgărele de pămînt s-a întîmplat un miracol. Și nu numai acolo unde dărnicia era de la natură proverbială, dar mai cu seamă acolo unde nu prea era. Într-un sat de sub obcini, un primar inimos este acum mîhnit pentru doar două mii kilograme la hectar. Aici nu s-a pus niciodată preț pe grîu, nu i-a priit grîului pe-aproape de cetină, iar atunci cînd se adunau opt sute sau o mie de kilograme, în sat se aprindeau focuri de sărbătoare. Primarul este nemulțumit de dublul recoltei. Așteaptă să vină anul următor, pentru că a învățat cum se poate scoate mai mult rod.

Acolo unde cîmpul îi lasă spicului tot soarele, iar seva sute prin fir arome de cuptor, sporul la hectar adaugă cifre antologice. Ne-am obișnuit cu ritmul nou al cîmpiilor la vremea culesului, ne este din ce în ce mai greu să așezăm în aceeași privire, peste zare, plugul solitar cu pitorescul patruped de-o putere impracticabilă, alături de uzinele agricole pe roți. Am văzut un cosaș aplecînd grîul și o femeie venind în urma lui cu snopii, și mi s-a părut acea imagine un fel de catapultare din anacronisme. Secerătorii i-dilicelor înfățișări poetice de altădată, nu mai au nici măcar tentația unei eventuale reprezentări metaforice. Consăteanul meu suspicios din deceniul al cincilea își umple în zorii zilei mănușile transparente cu mîinile-i fără bătături, și umblă prin măruntaiele mașinii de forța unei herghelii.

N-am auzit pe nimeni spunînd, după obiceiul străvechi, că pămîntul a fost darnic în anul acesta, în anul care a trecut. Pămîntul tinde să devină o abstracțiune, învinge prioritatea, știința de a lucra, cu alte cuvinte calitatea omului este văzută în măsura holdelor. Cum bine știm, în agricultură operează mai puțin ideea sprijinită pe superlative, nu pot fi consacrate definitiv niște cifre echivalînd rodul. Natura însăși pare să nu se împace prea lesne cu ideea de absolut, dar noi putem ști de unde pînă unde lucrurile sînt perfectibile Ne întoarcem așadar la cintar și măsurăm. Așezăm partea veche și parțea nouă a holdelor la distanța dintre marginile unui deceniu de pildă, și vedem că mărimea piinii pe cap de locuitor a crescut.

Consăteanul meu suspicios de la începutul deceniului al șaselea îmi spune că pe buzele ceaunului uitat în podul casei, păianjenii și-au făcut plasă ; el preferă piinea albă..

Ion ȚUGUI

MAI EXISTĂ ENIGME?

Taina unei fotografii

Străzi de azi, de ieri... Bagheta timpului le-a schimbat din temelii înfățișarea, edificii vestite odinioară dispărînd fără urme, ca prin farmec... Trec pe lîngă impunătorul bloc din strada Brezoianu 47—49 și nici prin gînd nu-mi trece că pe acel loc ce străjuiește o latură a Cișmigiului au existat cîndva două lăcașuri strîns legate de dezvoltarea culturii : vechiul sediu al Ateneului și Teatrul Liric...

Palatul necunoscut

Printre imaginile realizate de Carol Szathmary (1812—1888), primul fotograf de artă român, figurează și o scenă ce înfățișează ședința solemnă în cadrul căreia s-a întemeiat Academia Română în anul 1867. Pînă nu de mult se credea că sala unde s-a petrecut importantul eveniment aparține clădirii Universității. Unii specialiști se îndoiau însă asupra acestei localizări, datorită unui amănunt arhitectonic ce se putea lesne observa, dacă era privită cu atenție fotografia de pe vremuri. Într-adevăr, prezența celor trei ferestre ovale, situate la registrul de sus al încăperii, i-a determinat pe cercetători să caute în alt loc camera respectivă, deoarece în palatul Universității nu este nici una asemănătoare. Era vorba, deci, despre un alt palat bucureștean, necunoscut...

De curînd am stat de vorbă cu pasionatul muzeograf Adrian Corbu și cu muzicologul Viorel Cosma, care mi-au relatat cum au reușit să identifice veritabilul edificiu unde a fost odinioară istorica sală. Erau casele lui Costache Ghica de lîngă Cișmigiu, case renumite în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, deoarece acolo și-a ținut primele conferințe Societatea literară Ateneul Român, înființată în anul 1865, iar Filarmonica Română a dat numeroase concerte.

Sala vechiului Ateneu Român de lîngă Cișmigiu (Din colecția Viorel Cosma)

Despre palatul lui Costache Ghica —, actorul C. I. Nottara ne-a lăsat în „Amintirile" sale o descriere din anul 1877, pe vremea cînd era student la Conservator. Iată un scurt fragment : **„În Ateneu se intra lăturalnic, din stradă, printr-un geamlîc îngust... se pătrundea într-o sală vastă, pătrată, foarte mare și foarte înaltă, cu un amfiteatru așezat pe o pantă foarte povîrnită... cu niște bănci late și masive, ale căror perne erau îmbrăcate în piele ; scena era tot atît de lată cît și sala, dar nu destul de adîncă... Încăperea asta da într-o curticică... cu o portiță ce avea acces în Piața Tribunalului, iar în fund, de-a latul clădirii, o despărțea de Cișmegiu niște uluci vechi..."**

„Livedea cu vișini" a Văcărească

Discutînd recent cu arhitectul Paul Emil Miclescu care îmi sublinia faptul că anul acesta s-a împlinit un secol de cînd au fost demolate clădirile existente pe locul unde s-a construit Ateneul, mi-am îndreptat investițiile către străvechea „Livede cu vișini" a logofătului Constantin Văcărescu. Din povestea „lungă și frumoasă" a locului de la marginea orașului consemnată de istoricul Podului Mogoșoaiei, Gheorghe Crutzescu, punctez cîteva secvențe. Mihail Cantacuzino căsătorindu-se cu Ilinca, fata logofătului Văcărescu, primește drept zestre livedea amintită și în anul 1764 clădește aici o biserică devenită apoi metoh al Episcopiei Rîmnicului, care mai tîrziu obține de la domnitorul Mavrocordat monopolul fabricării luminărilor de ceară albă. Lăcașul, căzînd în ruină, pe maidanul din față lui s-a așezat în 1861 „Circul american", unde dădeau reprezentații și 7 artiști persani. Cîțiva ani mai tîrziu s-a amenajat grădina Episcopiei.

Pe locul bisericii demolate s-a început construirea unui mare amfiteatru ce urma să servească drept circ, manej de călărie, sală de baluri și serbări hipice, însă din lipsă de fonduri, edificiul a rămas ridicat numai pînă la înălțimea unui stat de om. Terenul cu temeliile circului a fost vîndut apoi Societății culturale Ateneul Român ce dorea să construiască un palat monumental. **„Lucru greu de crezut azi, proiectul fu în 1878 viu criticat ; căci locul ales era socotit ca fiind prea departe de centrul orașului și foarte greu de ajuns, mai cu seamă iarna"** — aflăm din valoroasa lucrare a aceluiași Crutzescu.

O fericită îmbinare

Obiectivele Societății literare Ateneul Român au fost expuse de Constantin Esarcu la 26 octombrie 1886, cu prilejul punerii pietrei fundamentale a mărețului palat: **„Ateneul, domnilor, își propune de a stringe în sinul său pe tinerii de talent și de știință, de a-i condensa împrejurul adevărului și frumosului, a-i indemna la lucru pentru a-și mări cercul cunoștințelor".** Socotit mult timp un simbol al Bucureștilor impresionantul edificiu îmbina elemente din templele Erechteion din Atena și cel al Sibyllei din Tivoli, alături de Teatrul Mare de Operă din Paris.

Pe coperta unui volum apărut în 1888, cu ocazia conferinței ținute de scriitorul Al. Odobescu la inaugurarea parțială a Ateneului, este reprodusă în culori schița monumentului împodobit cu două elemente inedite. Pe frontonul fațadei, proiectantul, arhitectul francez Albert Galleron, a desenat un basorelief cu scene și figuri istorice iar peristilul este încadrat cu două splendide statui, despre care în explicația schiței se indică concret propunerile respective : reproducerea sculpturală a celebrei picturi realizate de Rosenthal și intitulată „România liberă" și o copie după Minerva de la Velletri, al cărei original se află la Muzeul Luvru. A rămas pînă astăzi o enigmă de ce nu s-au realizat aceste interesante piese ornamentale pe fațada Ateneului...

Palatul muzicii își așteaptă oaspeții

La 1 martie 1898 un tînăr ce nu împlinise vîrsta de 17 ani stîrnise entuziasmul publicului bucureștean, presa vremii elogiindu-l. Atunci, sub bagheta lui George Enescu a avut loc în sala Ateneului audiția primei lucrări simfonice românești „Poema română". Criticul muzical Grigore Ventura caracteriza astfel geniul enescian : **„În ochii lui scînteiază o pară divină, el este, după mine, un ales al muzei și va face onoare neamului nostru".**

Se împlinesc anul acesta trei sferturi de secol de la acea memorabilă premieră și Ateneul român — sediul Filarmonicii „George Enescu" — se pregătește să întîmpine cea de a șasea ediție a tradiționalului Festival muzical internațional ce poartă numele marelui muzician român. Între 11 și 18 septembrie 1973 nume celebre din lumea muzicii își vor da întîlnire la București, puține festivaluri mondiale reunind la un loc dirijori, pianiști, violoniști și ansambluri vestite prin măiestria lor.

Simion SAVEANU

„DOCTORII" FURNALELOR

URMARE DIN PAG. 1

rie etc. Aici aproape totul este nou iar acest „totul" urmează în continuare procesul de modernizare. Nu întîmplător oamenii au botezat această întreprindere cu numele „Victoria". Este un nume simbolic care sintetizează victoriile de prestigiu dar care indeamnă la alte victorii mai importante. Siderurgiștii îi completează semnificațiile prin muncă rodnică și fapte deosebite. Vorbind despre aceste fapte, tovarășul **GHEORGHE BUCUR**, locțiitor al secretarului comitetului de partid al întreprinderii, ne-a spus :

— Anul acesta s-au obținut cele mai semnificative realizări din istoria întreprinderii. Pînă acum majoritatea angajamentelor pe întreg anul au fost îndeplinite și depășite iar planul pe primul semestru s-a realizat cu cîteva zile mai devreme. Avem oameni minunați care muncesc cu pasiune și răspundere pentru scurtarea cincinalului, pentru realizarea unor produse de calitate și cu cheltuieli minime.

Interlocutorul nostru ne-a vorbit cu respect despre hărnicia siderurgiștilor și despre valorile unor inițiative ale lor. În secția furnale s-a născut inițiativa „De vorbă cu conștiința", care determină furnaliștii de luccu să se întrunească săptămînal în mod operativ pentru a discuta cum își îndeplinesc unii salariați datoriile față de muncă, față de familie și societate. Datorită efectului pozitiv pe care l-a avut de la bun început, mai ales din punct de vedere educativ, această inițiativă s-a generalizat la turnătorii și în alte sectoare. De fapt, în marea întrecere pentru timp, calitate și eficiență, majoritatea colectivelor de la „Victoria" și-au formulat inițiative și devize mobilizatoare. Iată numai cîteva dintre ele : **„Toată fonta produsă peste plan să se realizeze cu cocs din economii", „În fiecare zi și la fiecare cuptor să recuperăm 20 kg de produse cărbunoase", „Nici o propunere a oamenilor muncii să nu rămînă nerezolvată !", „Să turnăm numai piese de bună calitate"** etc. Deosebit de important este că siderurgiștii răspund la chemările acestor inițiative cu importante succese și dăruire în muncă. Prin grija cu care au fost întreținute și exploatate furnalele, **anul acesta s-a redus consumul de cocs în medie cu 4,5 kg pe tona de fontă produsă, față de 3 kg cocs cît prevede angajamentul luat.** Acționînd cu mai multă competență pentru ridicarea nivelului calitativ al producției, **brigada condusă de maistrul Dumitru Costiuc de la turnătoria nr. 1 a redus procentul de rebuturi cu 3,1 la sută față de rezultatele anului trecut. Maistrul principal Gavrilă Budiu a ținut să precizeze că acest succes și alte realizări de la turnătoria amintită reprezintă recorduri calitative.**

Dar și alții au recordurile lor. Prin perfecționarea proceselor tehnologice și aplicarea unor soluții tehnice noi, **colectivele din sectorul de cocsificare a cărbunelui au realizat cea mai mare economie de produse cărbunoase din ultimii ani.** Toate aceste succese reprezintă însă numai o parte din victoriile de la „Victoria" Călan, din lupta permanentă pentru autodepășire a celor care plămădesc sau modelează metalul, a celor care ajută la fabricarea metalului. Una dintre marile acțiuni o reprezintă exploatarea rațională a agregatelor, prelungirea vieții lor și creșterea indicilor de utilizare. Furnalul nr. 2, unul dintre agregatele de bază ale întreprinderii, și-a îndeplinit încă

DIONISIE FRENȚOI

IOAN THIRT

RADU DANIEL

de anul trecut campania de funcționare și trebuia să intre în reparații capitale. Dar el funcționează în continuare fără reparație capitală.

— Colectivul care deservește acest furnal — ne-a spus dozatorul **ILIE ANDREI** — o hotărît **să-i prelungească viața barem cu un an. Toți oamenii confirmă acum că sînt buni „doctori" de furnale, că știu să-și respecte cuvîntul și să-și facă datoria.**

Aceste aprecieri au fost completate cu alte amănunte semnificative, de către tovarășul **NICOLAE PILLY**, șef de secție pe schimb la furnale. Dînsul spunea, pe bună dreptate, că aminarea reparației capitale a furnalului s-a făcut după o minuțioasă analiză tehnică și în baza angajamentului luat de către furnaliști. După calculele făcute viața furnalului va fi prelungită cu doi ani față de termenul prevăzut pentru reparație iar acest lucru echivalează cu milioane de lei economii. Respectîndu-și cuvîntul dat, furnaliștii mențin acest agregat la parametrii din timpul campaniei normale de funcționare și chiar îl obligă să atingă indici mai mari. Pentru ridicarea performanțelor de la furnale s-au îmbunătățit instalațiile de insuflare a aerului preîncălzit, au fost revizuite graficele de încărcare și descărcare etc.

Atunci cînd am solicitat numele cîtorva dintre „doctorii" furnalelor, secretarul comitetului de partid ne-a spus :

— Meritul este al întregului colectiv. Aș greși amintind numai cîteva nume dar important este că reușim să respectăm angajamentul.

De fapt, acesta este marele adevăr. Întregul colectiv desfășoară o intensă și responsabilă activitate ca să dea răspuns concret la chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu întregului popor de a îndeplini cincinalul mai devreme și cu cheltuieli minime. Pe un panou situat pe aleea fruntașilor din fața întreprinderii scrie cu litere mari : **„Să creștem avansul de 25 de zile obținut în primii doi ani ai cincinalului la 35 de zile pînă la finele anului 1973".** Se pare însă că furnaliștii vor să mărească acest avans. **Ei au reușit să depășească angajamentul anual de pe acum.**

Există la „Victoria" multe nume și fapte care ar merita să fie amintite, există acolo o puternică întrecere care asigură muncii valori tot mai mari. Tînărul **DIONISIE FRENȚONI**, secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere, ne-a vorbit de angajamentele tinerilor siderurgiști care contribuie la îndeplinirea mai devreme a cincinalului, despre succesele frumoase dobîndite de inginerul **GHEORGHIU ARDEALU**, turnătorul **NICOLAE GÂLDEANU**, lăcătușul **IOAN THÎRT**, tehnicianul **RADU DANIEL** și alții. Aproape în fiecare zi se fac calcule și se socotesc succesele, se compară realizările cu angamentele. Spre satisfacția tinerilor și vîrstnicilor din colectivul întreprinderii, bilanțul muncii și roadele întrecerii sînt foarte semnificative. **Înainte de încheierea primului semestru s-au depășit angajamentele anuale la producție globală, producție marfă, fontă, piese turnate și la alți indicatori de bază ai planului pe 1973.** Un merit important al siderurgiștilor din Călan este că îmbină armonios lupta pentru cantitate cu preocupările pentru calitate și eficiență. **La începutul anului ei s-au angajat să realizeze 2 milioane de lei beneficii suplimentare.** Și din acest punct de vedere calculele au fost mult depășite. **Prin creșterea indicilor de utilizare a agregatelor, prin gospodărirea mai judicioasă a materiilor prime și materialelor s-au redus cheltuielile materiale cu 5 lei la 1 000 lei producție marfă iar valoarea beneficiilor suplimentare se ridică la 6 600 000 lei.** De obicei cifrele sînt plictisitoare. Am amintit însă cîteva cifre și procente pentru a sintetiza mai bine valoarea victoriilor de la întreprinderea „Victoria" din Călan. Toți siderurgiștii cu care am discutat m-au avertizat însă că cifrele și victoriile lor se schimbă și se completează în fiecare zi. De fapt este o dorință a lor care se realizează datorită hărniciei și priceperii tuturor.

I. COJOCARU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

În drum spre Toaca — Ceahlău — **Octavian STOIA — București**

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ — 26 AUGUST

PROGRAMUL I 8,00 Bună dimineața ! 8,20 Cravatele roșii. 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului. 10,50 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. Din sumar : 13,05 Momente vesele de sezon. 13,42 Laureați ai festivalurilor internaționale. 13,50 Aventuri în epoca de piatră. 14,25 „Cugetările unui sufleur" 14,29 Autograf muzical : Mireille Mathieu. 14,52 Teatru scurt : „Un milionar de ocazie" de Pierre Sabatier. 15,12 Melodii... Melodii. 16,30 Arthur. 16,55 Fotbal : Steagul Roșu—F.C. Argeș. 18,50 Al IX-lea Festival de folclor de pe litoral. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,10 Reportajul săptămînii : Valurile Dunării. 20,30 Film artistic. Ultimul domiciliu cunoscut. Cu Lino Ventura și Mariène Jobert. 22,05 Itinerar cubanez 22,25 Telejurnal. 22,35 Duminica sportivă. PROGRAMUL II 11,00—13,00 Pagini din istoria simfoniei. 20,10 Eroi îndrăgiți de copii. 20,40 Telex tehnico-științific. 21,00 Seară de operetă.

LUNI — 27 AUGUST

PROGRAMUL I. 17,30 Curs de limba franceză. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. 18,20 Căminul. 19,00 Ecranul. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Ancheta TV. Dosarul 3013. 20,45 Revista literar-artistică TV. 21,30 Roman foileton. Vinul roșu (partea I). 22,05 24 de ore. PROGRAMUL II 20,00 Avanpremieră. 20,03 Arthur (reluare). 20,55 Cîntece ardelenești cu Dumitru Sopon. 21,10 Film documentar. Arhitecții din poiană. 21,20 Desene animate. 21,40 Bijuterii muzicale. 22,00 Cărți și idei.

MARȚI — 28 AUGUST

PROGRAMUL I 9,00 Telescoală. 10,00 Telex. 10,10 Teleenciclopedia (reluare). 11,00 Telecinemateca pentru copii (reluare). 12,30 Valurile Dunării — reportaj. 12,50 Autograf muzical. 13,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă 18,00 Telex. 18,05 Tehnic-club. 18,25 Pe-un picior de plai. Cîntecele Oltului. 18,45 Panoramic științific. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Reflector. 20,20 Seară de teatru : Marele rol de Tudor Negoiță. 21,25 Cîntece gorjenești. 21,50 Comici vestiți. 22,20 24 de ore. PROGRAMUL II 20,05 Prietenii lui Aschiuță. 20,35 Agenda. 20,45 Trei băieți, trei meserii. 21,00 Întîlnire cu tenorul Cornel Rusu 21,15 Mannix. 22,05 Telerama.

MIERCURI — 29 AUGUST

PROGRAMUL I 9,00 Curs de limba engleză. 9,30 De la Alfa la Omega. 10,00 Telex. 10,05 Prim plan. 10,30 Film serial Marea iubire a lui Balzac. 11,25 Bijuterii muzicale. 11,45 La ordinea zilei. 12,00 Revista literar-artistică TV. 12,45 Cîntecele Oltului (reluare). 13,05 Telejurnal. 15,30—17,00 Dirijabilul furat — producție a studiourilor cehoslovace. 17,30 Curs de limba germană. 18,00 Telex. 18,15 Semnificații. 18,40 Atenție la... neatenție ! 19,00 Timp și anotimp în agricultură 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Laudă României socialiste — Versuri. 20,30 Teleobiectiv. 20,50 Telecinemateca. Ciclul John Ford. E lung drumul spre casă. 22,30 24 de ore. PROGRAMUL II 20,00 O viață pentru o idee: Traian Săvulescu. 20,30 Film documentar : „Dincolo de vai". 20,40 Agenda. 20,50 Portativ '73. 21,30 Bucureștiul necunoscut. 21,50 Melodii populare. 22,00 Biblioteca pentru toți.

JOI — 30 AUGUST

PROGRAMUL I 9,00 Curs de limbă franceză. 9,30 Prietenii lui Aschiuță. 10,00 Telex. 10,05 Tehnic-club 10,25 Studioul artistului amator. 10,40 Bucureștiul necunoscut. 11,00 Telecinemateca (reluare). 12,40 Teleobiectiv. 13,00 Telejurnal. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,50 Telex. 18,45 Avanpremieră. 18,50 Univers beethovenian. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Seară pentru tineret. 22,00 24 de ore. PROGRAMUL II 17,30 Telecinemateca pentru copii : Moartea lui Joe Indianul. 18,50 Pagini din operete și opere celebre. 19,00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Concertul orchestrei de studio a Radioteleviziunii. 21,50 Verișoara Bette. (reluare).

VINERI — 31 AUGUST

PROGRAMUL I 9,00 Curs de limba rusă. 9,30 O viață pentru o idee (reluare). 10,00 Telex. 10,05 Biblioteca pentru toți (reluare). 10,40 „Seară pentru tineret" (selecțiuni). 11,00 Istoria filmului sonor (reluare). 12,40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 13,00 Telejurnal. 16,00—17,00 Telescoală. 17,30 Curs de limbă engleză. 18,00 Telex. 18,15 Cunoașteți legile ? 18,35 La volan. 18,50 Teleconferință de presă. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 Documentar TV. Cartea apelor. 20,35 Drumuri în istorie. 21,00 Studioul de poezie. 21,30 Aventuri în epoca de piatră. 21,55 Microrecital de muzică ușoară Marieta Bătrînu. 22,05 24 de ore PROGRAMUL II 20,05 Pagini muzicale de mare popularitate. 20,35 Revista economică TV. 21,05 „Arthur". 21,30 Orchestra de muzică populară „Cernegura". 22,00 Teatru scurt. Unul dintre noi de Radu Bădilă.

SÎMBĂTĂ — 1 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I 9,00 Curs de limbă germană. 9,30 A fost odată ca niciodată. 10,00 Telex. 10,05 Orchestra de muzică populară „Cernegura". 10,35 De vorbă cu gospodinele 10,55 Studioul de poezie. 11,25 Microrecital Mira Moreno. 11,40 „Noile aventuri ale muschetarilor" (reluare). 12,30 Cărți și idei (reluare). 13,00 Telejurnal. 16,00 Telex. 16,05 Caleidoscop cultural-artistic 16,30 Emisiune în limba germană. 18,15 Teletop '73. 19,00 „Timp de cristal la Tomești". 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cîntecul săptămînii. 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20,15 Teleenciclopedia. 21,00 Mannix. 21,50 Recital de muzică ușoară. 22,25 Telejurnal. 22,40 Săptămîna sportivă 23,00 Seară de romanțe. PROGRAMUL II 16,00 Agenda. 16,10 Avanpremiera. 16,15 Daktari. 16,40 Muzică populară. 17,10 Reporterii noștri peste hotare. 17,35 Muzica de cameră românească. 18,00 Travelling. Magazin bilunar de cultură cinematografică.

JURNAL HELLENIC (XVIII)

CAI ŞI CĂLĂREŢI

de Pop SIMION

Nu vorbeşti despre un cal fără a te fi aruncat în spinarea lui, în cimp deschis, să-l tai cu cravaşa, să-i cunoşti felul, să-l călăreşti pe deşelate. Tot astfel calul de vis, calul de idee, calul de cutezanţă, calul de frumos numit Pegas. Experienţa ne convinge că nu există cai, există cal — pur şi simplu — fiecare exemplar fiind altceva, unic, de neconfundat. Anticii au înţeles de minune lucrul acesta : Pegasul e Pegas, pluralul nominativului apare silnic, este nonsens. Dator sînt, de aceea, să rememorez în discursul nostru hellenic un şir de exemplare pursînge ale sublimului cal de minte şi inimă din care antichitatea şi-a făcut emblemă după emblemă.

Nu voi începe cu Pegasul homerian (se va vedea de ce) ; prefer să deschid preumblarea noastră pe hipodrom cu bidivizul ţăranului Hesiod, de loc impozant, neştiutor de figuri, zimbre şi demonstraţiuni savante, care să smulgă aclamaţii de glorie facilă pentru cal şi călăreţ. Din contră, e un cal de ţară, solid, trudit de munci şi alergătură, bine îmbrăcat în muşchi, cal de drum lung, bun la arat, bun la greu, sănătos tun, cu bojoci impecabili şi respiraţie egală, încît n-ai grijă, nu te lasă în drum, te poţi bizui că te duce pînă la marginile lumii. Unii l-au acuzat că-i prea domestic, că nu-i glorios, îi lipseşte vocaţia de fast şi spectacol ; blasfemia a prins, s-a perpetuat prin secoli şi valuri de omenire, ca să descoperim azi cîtă găunoşenie se ascunde în acele zise. Gloria Pegasului hesiodic stă în echilibru, înţelepciune, simplitate, bucuriile aspre, zbor egal, cimp de largă cuprindere, continuitate. Hellenişti descoperă, cu nereţinută uimire, că urmele lăsate de acest Pegas (zis domestic) reconstituie o adevărată cosmogonie a antichităţii greceşti, mai veridică, mai minuţioasă, mai plină de zvonul vieţii (prin bogăţia de informaţii, documente) decît homeriada curgînd imnic, fluvial-epopeic, dar care se păstrează mai mult în sferele eternului mitologic, pe cînd hesiodiada este ţipătul frust al pămîntului, iar copitele răpciugosului cal ţărănesc sună-răsună ca nici un alt Pegas în auzul secolului VIII î.e.n. Cal şi călăreţ se cheltuie într-un singur cîntec : dragostea de muncă. Într-o singură rostire : respectul pentru dreptate. Deşi aventurile pe mare erau foarte la modă atunci, adevărată nebunie, Hesiod a rămas toată viaţa legat de pămîntul pietros, greu de lucrat de la Askra, aşezare situată la poalele muntelui Helikon ; o singură dată s-a aventurat pe mare, a traversat strîmtoarea Euripului, trecînd din Beoţia lui în Eubeea, la Halcis, să participe la un concurs de poezie. A cîştigat acel concurs şi, plictisit, suie în munţii lui, unde — fără a sta pe gînduri — îşi lepădă în nişte văgăuni trofeul cîştigat, grăbit să coboare la treburile lui zilnice. Pegasul îl primi cu nechezat cristalin şi goniră împreună prin zile şi munci, teritoriul lor predilect, unde verbul se dedică iernilor aspre, cîmpului cu roadă, gospodăriei temeinic constituite, uneltelor ţărăneşti, sfaturilor utile, felului cinstit de a trăi şi munci, învăţăturilor de tot felul, trudei omului de jos de a se smulge din zmircurile crunte ale sărăciei. Carevasăzică, un destin aspru, care şi-a născut un Pegas pe măsură.

Ar mai fi de vorbit, în ordinea relatării noastre, despre păţaniile altor cai, fiecare cu smuceala şi geniul cu care zeii îi înzestraseră, rînd pe rînd, fără părtinire. Un cal al satirei, bunăoară, al curajului civic, al dragostei şi urii, Pegas de înţelepciune şi raţiune (Archiloc) ; calul dytirambilor din Olympia, al odelor ocazionate de victoriile sportive (Pindar) ; calul erotismului pustiitor, al trupului, al frumuseţii ideale şi al gîngăşiei (Sapho) ; calul gloriei şi al marelui epos (Homer) şi aşa mai departe. Detalii, culori şi climate în scrierea viitoare.

AUTOMOBIL FĂRĂ RISCURI ?

• Ce ne vor rezerva viitorii ani în acest domeniu destul de controversat în momentul de faţă • Constatările unei recente conferinţe tehnice internaţionale.

La Detroit, Heidelberg, Torino, Billancourt sau Tokio, cercetătorii fac mari eforturi pentru a transforma automobilul şi a-l face mai puţin periculos, mai puţin poluant. Rezultatele de pînă acum, care sînt departe de speranţe, indică însă, puţine certitudini de reuşită. Mai mult chiar, începe să se acrediteze cu insistenţă ideea că automobil ideal nu există. Şi, chiar dacă i se vor aduce unele îmbunătăţiri, automobilul anului 1980 va continua să semene, ca două picături de apă, cu cel tip 1973.

Această bătălie, începută acum cîţiva ani, a fost inspirată de Ralph Nader. În dosarele unor accidente de circulaţie, întocmite de acest tînăr avocat american, apărea des un nume : Corvair. Cercetînd atent, Nader a descoperit că acest model de automobil, fabricat de „General Motors", era „periculos la orice viteză". El a acţionat compania în judecată şi a cîştigat. Victoria lui Nader a demonstrat cumpărătorilor că realizatorii de automobile sacrifică adeseori calitatea pe altarul profiturilor grase. Guvernul federal a fost nevoit să intervină şi să se ocupe de apărarea automobiliştilor. Primele măsuri luate, numite „de urgenţă", s-au referit la stabilirea unor norme privind circuitele de frînare, suprafaţa minimă curăţată de ştergătoarele de parbriz şi înălţimea barelor de protecţie. Acestor norme de securitate rutieră li s-au adăugat, curînd, legi de luptă împotriva poluării : în 1970, legea Muskie stabilea norme draconice preconizate a fi respectate cu începere din anul 1975—76. Pentru securitatea propriu-zisă a conducătorului auto, s-a stabilit programul numit pe scurt E.S.V. (Experimentul Safety Vehicle), care a fixat ca obiectiv minimal supravieţuirea ocupanţilor unui automobil ce loveşte un obstacol fix cu o viteză de 80 km pe oră.

Principalii constructori vest-europeni care exportă automobile în Statele Unite — Volvo, Volkswagen, Mercedes, Fiat, Renault — şi-au mobilizat imediat serviciile de studii. La Wolfsburg, 40 de manechine îşi dau, zilnic, întîlnire cu „moartea la volan". Păpuşi de dimensiuni umane, cu degete suple şi mîini flexibile, racordate la înregistratoare electronice, furnizează, noi şi noi date. Tot în R.F.G., la Universitatea din Heidelberg, profesorul Georg Schmidt şi fizicianul D. Kallieris folosesc, pentru studiile lor privind accidentele rutiere, cadavre anonime, luate de la Institutul medico-legal... La Torino s-au construit 15 prototipuri care şi-au încheiat existenţa imediat, zdrobite de un perete din beton.

Rezultatele acestor cercetări şi ale altora similare, realizate în diferite laboratoare specializate, au fost trecute în revistă în luna martie a.c. la Kyoto, în Japonia, cu prilejul celei de a patra conferinţe tehnice E.S.V. În afara aspectului general al prototipurilor realizate — semănînd mai de grabă cu maşini blindate — constructorii de automobile s-au aflat în faţa a trei mari neajunsuri : 1) **Financiar** = costul acestor vehicule era mai mare cu 15 pînă la 50 la sută decît cele de pînă acum ; 2) **energetic** = prin creşterea greutăţii proprii, creşte şi puterea motoarelor şi, implicit, consumul de carburant ; 3) **tehnic** = nici unul dintre vehicule n-a putut garanta viaţa ocupanţilor la viteza de 80 km pe oră.

Filmul prezentat de constructorii de la **Ford** a fost revelator. El a arătat că în clipa cînd barele de protecţie se zdrobesc de zidul de beton, corpul conducătorului este proiectat înainte : curelele centurii de siguranţă îl opresc cu brutalitate : aripile şi capota se înfundă şi roţile se încastrează în habitaclu ; spatele maşinii se ridică în sus şi cade apoi brusc ; conducătorul se ghemuieşte şi se înfundă în scaunul său ; sub presiunea centurii de siguranţă, şapte coaste s-au fracturat ; de asemenea, clavicula stîngă. O vertebră e fisurată, ficatul şi rinichiul sînt atinşi. Firma italiană **Fiat** a prezentat cîteva calcule revelatoare : tipul său Fiat-128, adaptat normelor E.S.V., îşi va spori greutatea cu 45 la sută, iar costul cu 40 la sută ! Această creştere de preţ nu include cheltuielile impuse de dispozitivele antipoluante !

Din punct de vedere al poluării, constructorii de automobile se află într-un impas şi mai mare. După cum se ştie, în 1964 s-a hotărît limitarea cantităţii de hidrocarburi conţinute în gazul din carter la 0,15 la sută din greutatea combustibilului consumat. În 1969 a început lupta împotriva monooxidului de carbon conţinut în gazele de eşapament. În acelaşi an s-a adoptat aşanumitul „ciclu european" — fixarea cantităţilor maximale de monooxid de carbon şi de hidrocarburi tolerate în condiţii medii de circulaţie din centrul unui mare oraş european. Rezultatele au fost notabile. Dacă emanaţiile nocive erau, în 1960, de 123 la sută, în 1972 acestea au scăzut la 63 la sută ! Acest progres sensibil s-a lovit curînd de un obstacol tehnic, pentru moment insurmontabil : reducerea emanaţiilor de monooxid de carbon antrenează, automat, o creştere a conţinutului de oxizi de azot. Pentru a lupta împotriva noului impediment, constructorii au realizat un al doilea vas catalitic, alături de cel ce neutraliza excesul de monooxid de carbon. În afara costului ridicat, acest nou dispozitiv impunea, în plus, şi reducerea conţinutului de plumb din benzină, fapt ce conducea la o scădere sensibilă a puterii motoarelor. Corporaţia japoneză **Honda**, cea mai avansată în punerea la punct a unui motor antipoluant, a furnizat date certe privind creşterea preţurilor. Potrivit acestor calcule, automobilul anului 1980 ar costa cu mult mai mult decît cel al anului 1972. Socotind că normele antipoluante ar conduce la o scumpire anuală a automobilelor cu 5 la sută, **Insec** a ajuns la cifre extrem de pesimiste : scăderea, în 1980, cu 25,4 la sută a automobilelor noi înmatriculate, adică 1 570 000 maşini vîndute în anul respectiv, faţă de previziunile de 2 100 000 !

Ce e de făcut, atunci ? Cei mai mulţi constructori consideră că automobilul anului 1980 va fi aproximativ identic cu cel din 1973, evident cu unele îmbunătăţiri. Acestea ar avea în vedere, spre exemplu, introducerea unor structuri pentru părţile din faţă ale automobilului, care să se deformeze progresiv ca urmare a şocului, îmbunătăţirea structurilor laterale care, după cum se ştie, sînt responsabile de 33 la sută din victimele automobilului etc. Mai rămîne de rezolvat o problemă extrem de dificilă, aceea a **omului.** Statisticile demonstrează că o treime dintre victimele şoselelor sînt pietoni. Din aceste considerente au, oare, dreptate specialiştii care susţin că, în viitorul imediat, nu se poate vorbi nici de automobile fără riscuri, nici de securitate absolută pe şosele ?

George NICOLESCU

Experienţa cu un manechin, realizată la Universitatea din Heidelberg (R.F. Germania) : un automobil se izbeşte de un zid cu viteza de 80 km pe oră. Fazele următoare ale impactului : manechinul proiectat înainte şi reţinut brutal de centura de siguranţă. (sus).

Aceeaşi experienţă făcută cu un cadavru. Reacţiile sînt complet diferite. La sfîrşitul cursei, corpul se ghemuieşte înainte, capul este proiectat violent înapoi, apoi cade în piept ; centura de siguranţă provoacă grave leziuni interne. (jos).

Întîmplări adevărate

Aterizarea nu a mai avut loc!

• Un avion avînd la bord 79 de pasageri, se prăbuşeşte în mare.

• Catastrofa s-a datorat sfărîmării parbrizului avionului

• Pescuită, grav rănită, una dintre stewardese n-a supravieţuit decît cîteva minute

• Mărturisirile unicului supravieţuitor.

În ultimele zile ale lunii iulie, un grup de turişti, care-şi petrecuseră vacanţa în insulele Tahiti, se îmbarcaseră pentru a se întoarce acasă. La bordul unui Boeing al companiei aeriene „Pan American" se aflau 79 de persoane. Avionul decolase normal. Erau orele 22.15. După puţin timp, s-a prăbuşit în mare. În plină noapte. În cîteva minute aparatul a fost total înghiţit de ape. Operaţiile de salvare, imediat întreprinse, cu ajutorul a două remorchere şi a trei vedete s-au dovedit extrem de dificile.

Patru ore după catastrofă, patru ore de disperate căutări. Rezultatul : nu au putut fi găsite decît 12 trupuri. O stewardesă salvată, a sucombat cîteva minute după ce fusese găsită.

Singurul supravieţuitor, un tînăr canadian, în vîrstă de 28 de ani, a fost internat la spitalul din Papeete. Tînărul se afla întins pe un pat al serviciului de urgenţă. Fusese supus unei puternice transfuzii, în urma căreia îşi revenise. A putut, în sfîrşit da cîteva amănunte :

— Decolarea mi s-a părut nespus de lungă. Parcă nu se mai termina. Apoi, avionul s-a înălţat normal. Nu prea sus. Deodată, aripa stîngă s-a înclinat. În acea clipă, am auzit un zgomot asurzitor. M-am înspăimîntat. Nu ştiam ce să mai cred. De groază, mi-am aplecat capul, aşezîndu-l între genunchi. Nu voiam să mai aud nimic. Mi-am pierdut cunoştinţa. M-am trezit în mare. Am auzit o voce. Cherozena care se răspîndise în apă îmi ardea pielea. Tot trupul meu nu era decît o imensă arsură. Mă împiedica să-mi dau seama de ce se petrece. Poate datorită acestui fapt am supravieţuit...

Ultima imagine de care îmi mai amintesc, este aceea a unei bărci pneumatice de care am încercat să mă agăţ. Mi-am pierdut din nou cunoştinţa. Cînd — nu ştiu după cît timp — am deschis ochii, mă aflam pe acest pat de spital.

★

Un martor ocular al dramaticului accident a declarat :

— Am văzut avionul decolînd, dar mi s-a părut că nu se înalţă normal. Ceva se petrecea la bord. A început să facă imediat un soi de viraj pe stînga. Aveam impresia că pilotul voia să cruţe oraşul.

★

Accidentul a fost pricinuit de o sfărîmare a parbrizului. Birourile companiei „Pan American Airway" fuseseră informate de acest fapt. Pilotul cerusе încuviinţarea de a ateriza la Papeete, urmînd procedura de urgenţă. Dar aterizarea nu s-a mai putut înfăptui.

★

Pe locul accidentului, în plină noapte, nenumărate elice ale bărcilor cu motor, venite pentru salvarea victimelor, au fost blocate de vîltoarele care se ridica neîncetat din străfunduri. Aici marea are o adîncime de 1 000 de metri.

Avionul şi pasagerii săi dispăruseră în adîncuri. Nici o rămăşiţă din aparat nu se zărea, cu excepţia trenului de aterizare. Obiectele care se găseau în interiorul avionului — haine şi saci de dormit — pluteau dramatic pe suprafaţa mării.

S-a întîmplat spre sfîrşitul lunii iulie, 1973

Un deţinut neobişnuit

• Pentru că a condus maşina în stare de ebrietate, un şofer francez a fost condamnat la închisoare, dar numai nopţile şi le petrece acolo.

• Originala sentinţă a unui judecător.

În fiecare seară, la ora 19, în faţa închisorii din oraşul Reims (Franţa) se prezintă un cetăţean care sună la poartă. O dată cu identificarea sa prin ferestruica uşii, omul părăseşte pragul închisorii şi se duce să-şi ocupe locul în... celula sa.

Roger Drouet este fără îndoială deţinutul cel mai neobişnuit din lume. El vine în fiecare seară la închisoare iar a doua zi dimineaţa o părăseşte, pentru a ispăşi în acest fel condamnarea sa de 13 luni (lunile de detenţiune pînă la proces i-au fost scăzute) care i-a fost fixată de un judecător original, şi a cărui hotărire, a stîrnit o adevărată furtună în acest sector al activităţii publice.

Să nu vă închipuiţi că Roger Drouet este vreun delicvent periculos. Singura lui vină este că-i place să bea bere şi această mică şi totuşi nevinovată pasiune, foarte nepotrivită pentru meseria lui de şofer, l-a adus în faţa justiţiei. În ziua de 5 octombrie 1972, pe o stradă de la periferia oraşului Reims, conducînd o maşină, el a accidentat, din fericire nu grav, o cetăţeancă în vîrstă de 79 de ani. Controlul la care a fost supus, a dezvăluit faptul că are în sînge o însemnată cantitate de alcool. Întrucît şi în alte trei cazuri i s-a mai suspendat carnetul de şofer pentru aceeaşi culpă (conducerea maşinii în stare de ebrietate), cazul său, apreciat ca o recidivă, părea mai grav. La proces, în pledoaria sa, avocatul lui Roger Drouet a prezentat în instanţă date impresionante din viaţa lui. Drouet are nu mai puţin de 13 copii şi cu toţii locuiesc într-o baracă de 10x12 metri. Din punct de vedere profesional el se bucură de aprecieri. El este de 12 ani membru al Asociaţiei donatorilor de sînge şi de-a lungul acestor ani sîngele lui a salvat numeroşi cetăţeni aflaţi în suferinţă. În casa lui, el păstrează, la loc de cinste, o medalie de aur care se acordă celor mai buni donatori.

Judecătorul a fost vădit impresionat de pledoaria avocatului, de situaţia puţin obişnuită a inculpatului pe care l-a găsit evident vinovat şi a dat o sentinţă, poate unică în lume.

Drouet a fost condamnat la 13 luni închisoare, i s-a scăzut timpul în care a stat închis pînă la proces, restul pedepsei urmînd s-o execute astfel : va fi liber toată ziua pentru a i se crea posibilitatea de-a munci şi a asigura existenţa numeroasei sale familii. În fiecare seară, la ora 19 se prezintă la poarta închisorii, iar dimineaţa o părăseşte pentru a pleca la serviciu.

Roger Drouet mai are foarte puţin pînă îşi va ispăşi originala pedeapsă. De la această ultimă întîmplare, el n-a mai băut nici măcar un pahar de bere. Vrea să dovedească tuturor, şi-n mod special poliţiei, că merită să i se acorde pentru ultima oară, dreptul de a purta din nou la el carnetul de şofer.

De pretutindeni

LUCRĂRILE pentru organizarea expoziţiei oceanografice din Japonia din anul 1975 sînt în plină desfăşurare. După cum se ştie, cu acest prilej, lîngă insula Okinawa, se va da în funcţiune primul oraş submarin din lume denumit „Aquapolis".

ÎN ORAŞUL englez Scarboro a fost organizat un campionat internaţional de... ţipete. Învingătorul la bărbaţi a fost Kennet Leader, pescar în vîrstă de 42 de ani, ţipătul lui fiind de 111 decibeli (zgomotul produs de o motocicletă). La categoria femei, locul I a fost obţinut de Margarett Pheserstown, deţinătoarea unui hotel din localitate, al cărei ţipăt a măsurat 106,6 decibeli.

RADIODIFUZIUNEA suedeză a hotărît să imprime pe bandă de magnetofon vocea a peste o sută de specii de păsări europene. Mai întîi vocea păsărilor va fi prezentată în cîteva emisiuni, iar apoi pe discuri microsion.

SE ŞTIE că bancnotele se uzează şi la un moment dat devin inutilizabile. Administraţia financiară de stat, precum şi Banca Naţională din R. P. Polonă au calculat „longevitatea" banilor. Astfel, greutatea banilor care se uzează şi se distrug anual, constituie 400 de tone, iar pentru tipărirea unei noi cantităţi asemănătoare se cheltuiesc aproximativ 60 de milioane de zloţi. Viaţa cea mai scurtă o au bancnotele de 20 şi 50 de zloţi (6—7 luni).

ÎN APROPIEREA oraşului Liverpool din Anglia a avut loc o mare expoziţie agricolă. La festivitatea finală s-a pregătit o omletă din ouă pe care istoria n-a cunoscut-o încă. A fost gătită din 5 000 ouă la care s-au adăugat încă 5,5 kg de slănină, 50 kg ceapă, 4,5 kg sare şi 40 litri untdelemn...

LA UNIVERSITATEA din Stanford (S.U.A.) a fost creată o cameră T.V. în miniatură, care permite nevăzătorilor să citească textele tipărite obişnuit. Acest aparat, de mărimea unui briceag, asigură fotografierea fiecărei litere şi transformarea ei în semnale electrice punîndu-se astfel în mişcare nişte „ace" care vibrează pe un mic cadran. Nevăzătorul citeşte, avînd aparatul într-o mînă şi palpînd în acelaşi timp „acele" cu degetele de la mîna cealaltă.

Ceea ce se vede în fotografie nu este un cercel, ci un aparat acustic superminiaturat, fabricat în Franţa şi destinat femeilor. Interiorul acestui aparat conţine un microfon, un amplificator, iar bateria de 1,3 volţi are capacitatea de funcţionare timp de 65 de ore.

DE PRETUTINDENI

PE SUPRAFAŢA pămîntului cad anual aproximativ 40 000 tone particule cosmice. Această cifră a fost stabilită de colaboratorii unui institut din Moscova care au studiat particulele provenite din Cosmos ca urmare a distrugerii cometelor sau a asteroizilor. Materia cosmică despre care am amintit, nu reprezintă nici un pericol pentru planeta noastră, deoarece aceasta, ajungînd în atmosferă, se transformă în praf. Unii oameni de ştiinţă consideră că pămîntul devine din an în an mai greu şi de aici continuarea procesului de formare a pămîntului.

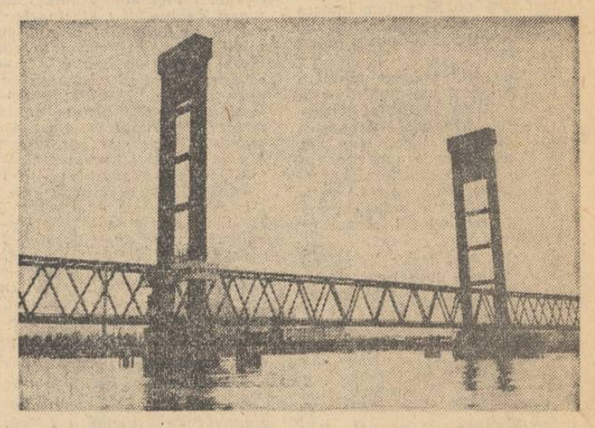

Cel mai mare pod mobil din Europa sub care pot pluti şi mari transoceanice a fost construit la Hamburg (R. F. Germania). El leagă docul răsăritean cu cel apusean, are o lungime de 300 metri şi poate fi ridicat pînă la o înălţime de 53 metri.

COPACUL cel mai solitar din lume este un palmier ce creşte în oaza Terer din Sahara. Arborele cel mai apropiat se află la o distanţă de o mie de kilometri.

Clipe plăcute în apă se pot petrece nu numai pe o saltea sau într-o barcă pneumatică. Proiectanţi finlandezi în domeniul articolelor sportive au realizat acest fotoliu pneumatic, care este foarte comod.

ÎN PARTEA de est a Algerului, nu departe de orăşelul Hamam Merkutin, există un izvor cu apă clocotită. Dacă, numai cîteva minute, se lasă o bucată de carne crudă, aceasta nu numai că s-a fiert, dar a devenit şi foarte gustuoasă, pentru că apa este puţin sărată.

IUSUF OFKAN, în vîrstă de treizeci de ani, dintr-un sat din Turcia a fost lipsit de auz şi văz timp de 15 ani. Într-o zi, cuprins de puternice dureri de dinţi, s-a dus la doctor. Cînd medicul i-a extras molarul sting, Iusuf şi-a pierdut cunoştinţa, dar spre marea lui mirare, trezindu-se, a auzit şi văzut din nou.

CIŢIVA MEDICI din Norvegia au constatat că risul este un excelent suplinitor al gimnasticii. stimulînd activitatea plămînilor. După părerea specialiştilor trei minute de rîs înlocuiesc 15 minute de gimnastică.

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (5)

FEMEILE

de Al. CORNESCU

Însoţitorul meu, Quang, un om de-o vîrstă nedefinită, mi-a spus că în tot ce s-a făcut în ţara asta, cel puţin jumătate se datorează femeilor. „Ce ne-am fi făcut fără ele ?" — se întreba în şoaptă, vorbind ca pentru sine. Şi mi-am dat seama de cît dreptate avea, nu numai privind pe fereastra automobilului, mulţimea femeilor vietnameze antrenate în unele din cele mai grele activităţi, dar pretutindeni unde am avut ocazia să mă opresc.

Cînd din Thai Binh m-am dus să vizitez Uzina mecanică, drumul m-a purtat pe malul Fluviului Roşu unde, la nişte pontoane improvizate, erau ancorate şlepuri cu antracit. Descărcatul se făcea în ştafetă, exclusiv de către femei, care purtau pe cap coşurile grele cu cărbune negru, fiecare preţ de 10—12 metri, unele avînd de străbătut această distanţă într-o pantă destul de abruptă. Este pur şi simplu uluitor cum izbutesc, prestînd o muncă atît de grea, să-şi păstreze silueta subţire, delicatetea mîinilor, ingenuitatea trăsăturilor !... Uluitor şi dramatic, în acelaşi timp.

Uzina mecanică din Thai Binh avea să-mi evidenţieze realităţi asemănătoare. Oamenii s-au învăţat să facă mult cu foarte puţine mijloace. Întreaga uzină : cîteva şoproane cu pereţii din cărămidă şi cu acoperişul din bambus, adunate într-o curte nu prea mare. Aci, raţionalizarea spaţiului productiv vine de la sine, pur şi simplu pentru că spaţiul lipseşte iar maşinile, multe de tip destul de învechit, sînt instalate unele lîngă altele, lăsînd între ele un coridor strîmt de trecere. Ceva mai mult ca un atelier de-al nostru. Dar directorul Phan Van But vorbeşte de toate acestea ca despre o uzină şi trebuie să-i dau crezare, fiindcă importanţa ei pentru întreaga provincie Thai Binh este enormă.

Provincia are un pronunţat caracter agricol şi uzina mecanică este deplin solidară cu cooperativele agricole pentru recolta de şapte tone la hectar, care trebuie obţinută de pe ogoare şi de cei peste un milion de porci pe care-i vor livra crescătorii de animale. „Dacă nu livrăm la timp maşinile necesare — îmi spune directorul — purtăm răspunderea nerealizării recoltei de orez". Răspundere care nu e numai morală ci şi materială. Deocamdată, însă, nu au fost în situaţia aceasta, dovadă drapelele roşii dobîndite în întrecerea socialistă, precum şi diplomele de fruntaşi.

Pentru a înţelege mai bine rolul acestei uzine în agricultura regiunii, iată ce produce : pompe pentru orezării, dintre care o parte electrice, platforme plutitoare înzestrate cu pompe, maşini pentru prepararea furajelor, maşini pentru treieratul orezului, unelte pentru construcţie. Dar, în principal, pompele, fără de care cultura orezului — şi aşa o muncă epuizantă — ar fi şi mai grea. Pentru că orezul are nevoie de multă apă, însă, dacă are, din cauza ploilor dese, mai multă decît îi trebuie, se distruge. Şi-atunci, cu ajutorul acestor pompe, se menţine permanent echilibrul util. Fără ele — şi am văzut de nenumărate ori şi asemenea situaţii — se duce o muncă sisifică de mutare a apei dintr-un loc în altul, pe cale manuală, cu găleţi, lighene, căuşe sau tot ce poate cuprinde atîta din lichidul milos cît poate ridica un om. O femeie, mai bine zis, pentru că, într-o proporţie covîrşitoare, am întîlnit mai ales femei executînd acest ritual milenar al mutării apei, îmbrăcînd efortul colosal pe care-l depun într-un anume ritm şi cu o anume gingăşie, ce-ar face geloasă orice mare balerină.

Am făcut o scurtă vizită în uzină : şi aci numeroase femei la strunguri şi raboteze sau, pur şi simplu, la ciocan şi nicovală, pentru operaţiile la care mecanizarea aci încă n-a pătruns. Şi sînt destule asemenea operaţiuni, iar femeile sînt jumătate din numărul muncitorilor şi iarăşi, cînd le priveşti, nu încetezi să te miri cum pot ridica barosul cu miinile lor subţiri, cum îşi păstrează prospeţimea în mijlocul căldurii sufocante şi al fumului de la cuptoare. Revin la gîndul lui Quang : „Ce ne-am fi făcut fără femeile noastre ?" — şi-l înţeleg din ce în ce mai bine.

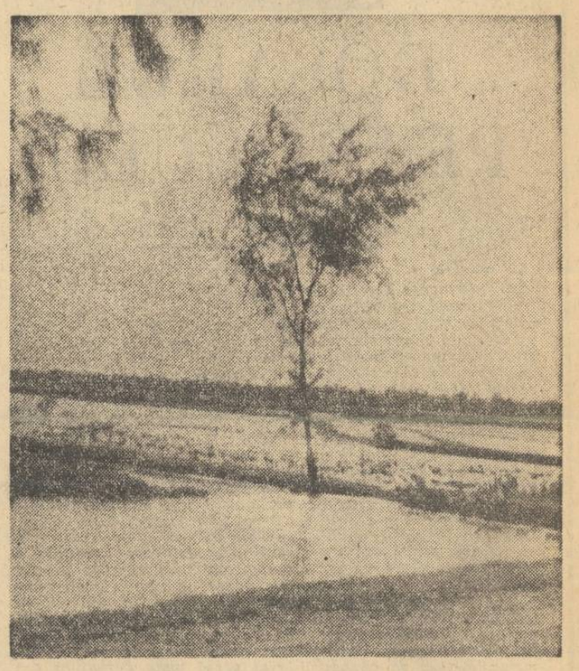

Amurg pe un cîmp cu orez

SPIRALE

„Imnele bucuriei"

de Eugen BARBU

Ciudat destin poetic are acest Ioan Alexandru ! Debutul său la București în cenaclul „Labiș", după o scurtă afirmare la Cluj, a constituit un adevărat eveniment. Un Blaga tînăr apăruse sub candelabrele *Casei Scriitorilor* din Calea Victoriei și lecturile lui erau salutate cu ropote de aplauze, discuțiile se purtau într-un singur sens și palidul tînăr cu mutră de sportiv, contraria prin seriozitatea lui precoce, anunțînd ceea ce a și devenit : unul dintre cei mai importanți poeți ai generației sale. Iată-l la al 7-lea volum al său, după ce s-a plasat în toate clasamentele tendințelor literare, respectat de către toate taberele, recunoscut ca un liric grav, de o adîncă respirație, dînd un exemplu în ce privește pregătirea intelectuală.

Ioan Alexandru, ca și Ion Gheorghe, a ales drumul spinos al unei consacrări mai lente, mai dificile, neînsoțite de jocuri de artificii, de corurile de lăudători gata să sanctifice pe clovni și pe artificieri, pe panglicari și pe autorii de complimente pe bandă rulantă. Nu știu cît aceste „Imne ale bucuriei" confirmă travaliul îndelungat, trăirea într-un aer rar și pur, vom vedea mai la vale, dar spun cu mîna pe inimă că indiferent de primele rezultate, cam confuze și cam stufoase, recluziunea poetului este cu totul salutară și dacă astăzi încă nu ne putem bucura deplin, mîine cu siguranță vom saluta în acest tînăr serios pe un mare poet.

Primele trei volume anunțau un liric cețos, cîntînd focurile stranii de pe munți și pămîntul misterios al țării noastre dragi. În linia Blaga, cum am mai spus, cu ceva profetic în glas, cu toate negurile și bănuielile celor ce-l precedaseră, Ioan Alexandru anticipa cu ani în urmă pe autorul „Imnelor" de astăzi.

Ce ar fi deci aceste lungi, solemne, cîntece inițiatice, pindarice, spunînd de prea multe ori ceea ce enunțase foarte bine înainte, posedat și străbătînd un labirint al conștiinței pentru a ieși la un liman care este Patria pe care o cîntă demonic, cu clopote grave, fără ordine, chinuit de obsesii ale faptelor și oamenilor mari ai acestei Românii severe din cronici în care nu încap decît cei mari, cei dăruiți, cei ce și-au iubit cu oasele și cu sîngele pămîntul în care au încheiat o existență exemplară.

Tematica „Imnelor" rămîne de o mare superioritate morală și avem în Ioan Alexandru pe unul dintre cei mai mari cîntăreți ai pămîntului nostru, nu la modul festiv, ocazional, ci un grav profet ce cugetă o viață la rugăciunea și imnul dedicat țărinei ce l-a născut. Dar poezia această masivă, greoaie ca un lung tren cu prea multe vagoane, înaintează încet, cucerește greu conștiința, sigur că nu avem de-a face cu focurile bengale ale altora, cu anecdotica mărunță a satului care înseamnă numai gîlceava de pe șanț, bîrfa de la cimitirul unde se mănîncă cea mai bună varză, cu carne (lucru pe care eu îl admit și-l pot crede numai un produs ludic, dar care nu mă convinge că e altceva decît un joc ieftior, o snoavă pentru ora veselă). Locul de baștină al poetului nu este un punct geografic, pur și simplu, evocat prin tabelizarea contabilă a oamenilor sau a năravurilor lor, prin caracteristicile lingvistice sau prin curiozitatea obiceiurilor, cît o patrie spirituală, faimoasa *Insulă* unde pilpîie o candelă luminoasă, unde sufletele celor ce au fost și ale celor ce există se adună într-o strălucită comuniune : *„Lumină te slăvesc și cînt / Fără să știu de ce lumină / Lumini tot vin și se depun / Lumină sînt resfrîntă din lumină / Unde sînt frații unde voi / Iubite mari de altă dată / Aveați în mersu-ntunecat / O gălăgie minunată / Unde sînt pruncii, voi părinți / Și satele acelea spînzurate / De clopotul departe răstignit / Pe funii de cenușe luminate / Lumini lumină mă-mpresor / Ori încotro / e Liniște lumina / Pe zare stoluri mai cobor / De păsări uriașe de lumină / Prin crăpătura ușii curg / Țărini albastre de lumină / Ferestrele sînt roase-n nopți / De valuri despletite de lumină / ... / Calc pe morminte de lumină / Furtuni pe mări de veșnică lumină / Ninge cu crini și plouă neîntrerupt / Cu trupuri mari de îngeri de lumină / ... / Cad fluturi mari cît lacurile grei / Pe umerele mele de lumină / Flămînd mănînc din faguri de lumini / Și sîngele în mine-i de lumină / Mierea luminii curge pe pereți / în cosmosul acesta de lumină / Lapte albastru clocotind / Lumină limpede lumină / E-atîta liniște-n lumini / E-atîta noapte de lumină / Că trupul meu a-nmărmurit / Și nu mai pot să umblu de lumină / Crengi grele de lumină lin / Foșnesc în veșn{ lumină / Țesut e-universu-ntre{ Din pinze groase de lumină / Din fiece clipăt de ochi / Cite-o columbă cade luminoasă / În codri înfloriți divin / Din noaptea asta luminoasă / Orice-ndrăznesc a și-nflorit / În zarea ta de trandafir lumină / De-ajuns un roi să îl privesc / Și curg miresme groase de lumină / Lumină-i fiecare prunc / Ce trece luminos pe lîngă tine / C-o luminare tremurînd / Spre cimitirul de lumine / Lumină leagăn leac lumini / Laur și luntre legămînt lumină / Lacrimă limpede în leat / Lumină lină din lumină / Lumină lină luminie / Lumină nemailuminînd / Lumina nu-i decît orbia / Ce leagă cerul de pămînt..."*

Poezia mi se pare o capodoperă tocmai prin puritatea extraordinară pe care o degajă, prin obsesia versului ce amintește mecanica debussyană din „Marea", să spunem sau din „Boleroul" lui Ravel. Cuvintele cad persecutant, iradiază și au acea forță magnetică de a crea starea de grație, cînd natura poate arde în jur și să nu simți, cînd obiectul adorației te poate face scrum fără să suferi. Ioan Alexandru trăiește clipa cînd, cum spunea Călinescu, *trecea Orfeu narcotizînd pădurile*, el are stările lui Harmodios care, nemort, trăiește într-un ostrov prea fericit, vezi Callistratos. Lumina este a lui Plotin, *sentimentul ecstatic*, al lui Blaga, creat de febra poetului în dorința de a obține starea de perfect echilibru.

CULORI

PORTRETUL

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Portretul a fost adeseori considerat genul suveran al picturii, pe drept cuvînt, iar istoria sa poate fi identificată cu însăși istoria artei. De aceea, lipsa unor determinări mai exacte ridică întrebări curioase. În definitiv, ce este portretul ? În introducerea la monografia consacrată acestei probleme, scrisă împreună cu Pierre Francastel, Galienne Francastel trece în revistă cîteva accepțiuni consacrate, luate din dicționarele mai importante ale limbilor franceză și engleză. Littre consideră că este vorba de „imaginea unei persoane, făcută cu ajutorul uneia din artele desenului", iar *Encyclopaedia britanica* extinde sensul, spunînd că „e prezentarea unor aspecte ale unei anumite făpturi omenești, văzută de altul". Dincolo de cearta de cuvinte, putem accepta convenția și să rămînem, pentru uzul general, chiar la formula *Dicționarului limbii române moderne* : „Pictură, desen sau fotografie care redă chipul unei persoane". Elementele importante există : e vorba de un obiect artistic în care se întîlnesc o figură umană și o sensibilitate artistică ce se exprimă prin intermediul culorilor sau al liniilor de profil. Dificultățile încep de abia acum, fiindcă nimic nu este mai profund decît un om și nimic mai bogat în posibilități decît paleta unui pictor. Istoria portretului va fi tocmai efortul de a echilibra cele două realități, iar diagrama lor este semnificativă pentru ideile și gustul dominant al unei epoci.

Marea dramă a portretului începe de la romantici, odată cu invazia nestăvilită a eului și a intenționalității artistice. Pictorul pune pe pînză ceea ce vede, pulverizînd obiectul, ca în tehnicile impresioniste, sau eludîndu-l complet, distrugîndu-i realitatea, cum se întîmplă de la cubiști la abstracționiști, Am văzut *Autoportretul* „sintetic" al lui Gauguin la Washington, lucrat în 1889, care m-a impresionat prin forța maselor de culoare, a roșului din partea de sus și a oranjului, a suprafeței întinse de gălben greu ce susține capul artistului. Dincolo de virtuțile strict plastice, lucrarea este foarte simplă, cu un simbolism ieftin, sugerat de aureola de sfînt și de roadele ce se apleacă peste o față compusă cu multă brutalitate. Lipsește studiul psihologic, cultivat de maeștrii din vechime și refuzat de astă dată, în numele unei „viziuni". De aici pînă la „portretele" cubiste ale lui Juan Gris, pline de virtuozitate constructivă și chiar de tușe frumoase, dar lipsite de identitate umană, de încredere în realitatea obiectului, nu mai e decît un pas. Dar un pas mare, ce duce pînă la urmă în afara picturii.

Cred că portretul își are substanța în plăcerea dintotdeauna a omului de a caracteriza, de a înțelege pe altul și de a se înțelege pe sine prin imagini semnificative. A pricepe înseamnă însă a interpreta, a recompune datele realității în raport cu legile structurale iscate din natura materialului folosit și din sensibilitatea artistului. Portretul cel mai pur este caricatura, și nu întîmplător marii portretiști au fost caricaturiști de geniu. Șarja cea mai violentă presupune cunoașterea personalității reprezentate și evidențierea unei trăsături reale, imediat recognoscibile. Încercați o operațiune simplă, accentuînd laturile psihologice ale unei opere cunoscute, să spunem *Iakob Fugger cel Bogat* a lui Durer, aflată la Augsburg, în orașul bancherilor lui Carol Quintul, și reprodusă în albumul Vioricăi Guy Marica, publicat de editura Meridiane. Am ales portretul lui Durer pentru că este o capodoperă a calmului și forței inspirate de om care se știa stăpîn. Mărîți ușor urechile clăpăuge și evidențiați zgîrciul lor atins de bătrînețe. Lăsați să cadă pomeții și să iasă în afară nasul butucănos, trăgînd mai puternic într-o parte buzele subțiri și lipsite de sînge. Haina bogată trebuie să fluture mai mult, dezvăluind membre dezordonate, ținute în frîu numai de formula socială a posesorului. În sfîrșit, accentuați diformitatea capului și bombați fruntea la extrem. Vom avea, de asemenea, „un condotier al finanțelor", cum îl numea cineva, fără nimic adăugat. Exagerarea va exprima latura vulturească a personajului, forța lui competitivă și caracterul decis, lipsit de slăbiciune umană.

De multe ori, arta unui mare pictor stîrnește nemulțumirea celui portretizat, deși virtuțile lucrării sînt indiscutabile. Am văzut astfel un Arghezi provocat de imaginea pe care i-a concretizat-o Corneliu Baba. Ochiul meșterului văzuse realitatea impuținată de ani a trupului, tremurul mîinii pe baston și șovăiala glasului pițigăiat, deodată cu straja viguroasă a Paraschivei. Îngroșarea venea de la sine și era proprie unei virste mai puțin îngăduitoare. Maiestatea din portretul lui Sadoveanu era conservată de trupul uriaș, împiedecînd senectutea să altereze trăsăturile. Sînt două capodopere de un realism zguduitor, capabile să sugereze anumite reflecții cititorului celor doi scriitori și să faciliteze o anumită înțelegere a lor, de la natura puternică a prozatorului moldovean la incisivitatea și maliția spiritului arghezian.

ECOURI

Deși foarte tînără, actrița poloneză Ewa Szykulska are o filmografie bogată datorată plurivalentului său talent și poate debutului la numai 19 ani. Ultimul său rol i-a fost încredințat de regizorul Klaus Gendries în „Tata nu vrea să se căsătorească", film turnat în studiourile „DEFA".

Fotografia de față o înfățișează pe cîntăreața cehoslovacă Jana Robbova, în vîrstă de 22 de ani. Ea s-a clasat pe primul loc la Decin cu melodia „Strasacek" (Mica fantomă) de Sendera. Ea este angajată la teatrul muzical „Semafor", din Praga, cu care va întreprinde în luna august un turneu în Bulgaria, România și Ungaria. Decin-ul a fost primul festival la care a participat, iar melodia cîntată în concurs a fost clasată și ea pe locul I.

Anastasia Vertinskaia (Ofelia în „Hamlet" regizat de Kozințev) interpretează rolul unei entuziaste arhitecte care visează alături de eroul filmului „Fiecare om la locul său", (regia : Alexei Saharov) la chipul de mîine al satelor sovietice.

MUME

de Constanța BUZEA

Dacă stau statui în țară, între eroism și somn,
Riurile ne sunt lacrimi, munții ne sunt os de domn.

N-a avut sufletul mumii loc în timp, pentru-ai săi fii,
Și i-a dat eternității, ca pentru a-i nemuri.

Dunărea, Iza, ori Mara mume-nlăcrimate sunt,
Veghea lor crește copiii, focul timplelor cărunt.

Noi care ne naștem mume și purtăm viața-n noi,
Noi cunoaștem cîte lacrimi plătesc viața de eroi.

N-a fost Țara Românească decît muma ce și-a plîns
Toți eroii, tot destinul, însă nu-i e de ajuns.

Altfel din ce-ar curge timpul, Rîmnicul din ce ar sta ?
Cum ne-ar închina în veacuri Ceahlăul, Măria-sa ?

E istoria în toate, și în rîuri, și-n Carpați,
Mumele păstrează taina fiilor sacrificați.

Peste mume o lumină vălurește și dă ram,
O lumină de origini și de ochii unui neam.

Numai cine a fost mumă și-a crescut copii la sîn,
Știe dragostea de fiii care după noi rămîn.

Am văzut cu ochii lumea despre care povestesc :
Sunt mai mulți eroi, ca semne, în pămîntul românesc.

MICA ENCICLOPEDIE

CONSECINȚELE MARI ALE UNEI CĂRȚI MICI

de L. SĂRĂȚEANU

Evoluția veacului trecut a cunoscut, ca multe alte țări, un avînt al industriei și comerțului. Fenomentul a determinat și climatul propice apariției celor mai năstrușnice idei, destinate a servi idealul burghez al innavuțirii grabnice și — pe cît posibil — fără eforturi. O asemenea idee a avut și un personaj din Geneva, nu lipsit de pitoresc, dar nici de naivitate, și care răspundea la numele de Henri Dunant. La 23 iunie 1859, îmbrăcat elegant, în alb, el traversa Brescia după ce parcursese pămînturile piemonteze în căutarea lui Napoleon al 3-lea, care trecuse Alpii spre a se război cu austriecii. Drumul lung de la Geneva pînă în nordul Italiei fusese străbătut de acest Dunant în speranța că orgoliosul „Napoleon cel mic", cum îi spusese Victor Hugo, va fi flatat de broșurica pe care elvețianul o redactase și care purta titlul pompos „Imperiul lui Carol cel Mare restabilit, sau Sfîntul Imperiu Roman reconstituit de către Majestatea sa Împăratul Napoleon al III-lea". În ceea ce aș numi „socoteala sa de acasă", genevezul inclusese speranța că, odată măgulit, marele imperator al Franței îi va da drept subvenție suma de care avea nevoie ca să pună pe picioare o iluzorie afacere cu mori de vînt în Algeria. Se știe că Henri Dunant n-a izbutit să-l întîlnească pe Napoleon al III-lea care, de altfel, e greu de presupus că ar fi fost dispus să-l primească și cu atît mai puțin să-i dea vreun sfanț. În schimb, pașnicul și candidul genevez, tot umblînd după urme împărătești, s-a trezit în mijlocul cumplitei bătălii de la Solferino. Cruzimea ostilităților a întrecut, pe această cîmpie italiană, tot ce se cunoscuse pînă atunci în materie de orori. Numărul morților și al rănițiilor era imens : numărul ambulanțelor, al infirmierilor și al chirurgilor, cu totul neîndestulător. Henri Dunant a uitat țelul afacerist al călătoriei sale. În fața grozăviilor, s-a trezit în el omul pur și simplu. Iată de ce, suflecîndu-și mînecile albe ale surtucului său elegant, s-a apucat să dea ajutor răniților fără să se intereseze din ce tabără fac ei parte. Scăpat ca prin minune din bătălia care nu era chiar... cu morile de vînt, Dunant a uitat morile din Algeria și a scris o nouă carte.

„Habent sau fata libelli"... Cărțile își au soarta lor. Dacă broșura destinată omagiului napoleonian n-a avut efectul scontat de autor, în schimb noua lui broșurică s-a bucurat de un imens ecou în lumea întreagă. Ea se numea „O amintire de la Solferino" și reprezenta nu un studiu strategic, ci un minuțios reportaj scris de acest Henri Dunant, involuntar strămoș al corespondenților de război. Genevezul descria în detalii efectul atroce al unor arme pe atunci moderne. Într-o manieră mișcătoare el prezenta suferințele răniților gemînd sub stive de cadavre, înfățișa munții de oase amestecate cu pămînt și cu frînturi de îmbrăcăminte, maldăre de brațe, picioare etc.

Și descriind toate aceste orori, Henri Dunant vorbea despre propriile sale fapte cu modestie și decență : „N-am făcut altceva decît să ajut la îngrijirea celor care mai aveau nevoie de îngrijire..."

Șase ani după apariția broșurii, genevezii priveau stupefiați mai mulți diplomați gravi și plini de demnitate, care soseau — lucru nemaipomenit — la invitația unui simplu particular — același Henri Dunant. E drept că, pentru a fi mai convingător și pentru a da mai multă greutate invitației, autorul răscolitorului reportaj despre Solferino își asigurase sprijinul vestitului general elvețian Dufour și al unui notabil al Genevei, Gustave Moynier. Diplomații sosiți se reuneau în congres, pentru a statornici, la 22 august 1865 așa numita „Convenție de la Geneva", prin care se năștea „Crucea Roșie". Pentru prima dată în istorie se stabilea, printr-un acord, o limită a grozăviilor războiului. Pentru prima dată, un rănit era considerat sub aspectul drepturilor lui de om, iar ambulanțele și spitalele militare, indicate cu acest semn foarte vizibil care este Crucea Roșie, trebuiau să fie respectate de către toți beligeranții, cîtă vreme în interiorul lor se aflau bolnavi sau răniți.

Este probabil că, oricît ar fi fost de pătruns de necesitatea acțiunii sale, Henri Dunant n-a realizat niciodată cît de mare va fi amploarea ei, după cum nu a bănuit că ideea „Crucii Roșii", cu toate bogatele ei semnificații umaniste va... cuceri lumea întreagă.

ECOURI • ECOURI

Celebrul muzician Leonard Bernstein a dirijat recent un concert prezentat de televiziunea italiană.

ÎN ZILELE ultimei conflagrații mondiale și în primii ani de după eliberarea Bulgariei se petrece acțiunea filmului *„Amintire"* (regia : Ivan Nicev ; scenariul : Svoboda Baciarova) avînd ca erou un micuț acordeonist.

O NOUĂ „Madame Bovary" în interpretarea actriței Nicole Courcel pregătește televiziunea franceză în regia lui Pierre Cardinal.

Dacă vă e greu să-l recunoașteți în această ținută, vă ajutăm noi. Este actorul italian Marcello Mastroianni care turnează la Paris în filmul „Salutări artistei" și-n care interpretează rolul lui Ludovic a XIV-lea. Partenera sa este Carla Gravina iar regizorul filmului, Yves Robert.

TABLOURI DIN... TEXTILE

Cunosc mulți artiști care făuresc minuni din diferite materiale, din lut, cu ajutorul vopselelor, din piatră, din fier și bronz, dar pînă acum niciodată n-am văzut, sincer să spun, nici n-am auzit ca cineva să facă tablouri minunate din cîrpe — spunea un regizor de la Televiziunea Română, care a filmat munca artistului tîrgumureșean Plájás György.

La Tîrgu-Mureș mulți îl cunosc pe nenea Gyuri, în momentul de față pensionar (înainte a lucrat ca decorator la O.C.L. Alimentara). Nu demult în cinematografele tîrgumureșene mulți dintre cei care nu l-au cunoscut, au putut să-l vadă pe ecranul cinematografului.

Dar cum a ajuns pînă aici un om care n-a fost ajutat de nimeni, care n-a avut de unde să învețe „arta" ? Această întrebare i-am pus-o zîmbitorului Gyuri-bácsi.

— În primul rînd, trebuie să vă spun că la vîrsta de 17 ani am prins în mînă prima dată pensula. Atunci nu am avut ocazia să urmez școală, facultate. Am putut să termin doar cursurile școlii de artă populară. Numai în anul 1969 m-am prezentat la o expoziție, la care mi-au fost expuse 50 de tablouri.

În această perioadă deja am lucrat la plastica textilă. În sfîrșit, în anul 1970 m-am hotărît să-mi expun tablourile de plastică textilă. Întîi parcă-mi era frică, deoarece o astfel de expoziție încă nu mai fusese. M-am temut că oamenii n-o vor înțelege. M-am înșelat. Atunci mi-au fost expuse 37 tablouri și au fost vizionate de aproape 1 000 de persoane.

— Ce este de fapt, „plastica textilă" ?

— Este simplu — spune tovarășul Plájás György — nu trebuie altceva, decît un carton pe care trebuie lipite materiale de diferite culori și e gata tabloul.

Așa a spus cel căruia i se părea simplu. Dar eu, care am văzut cum se efectuează această muncă „simplă" — m-am mirat. Din sutele de culori de material textil trebuie alese culorile potrivite pentru a arăta ca o pictură în ulei. Și dacă cineva privește de la distanță, crede că este o pictură în ulei.

În prezent Plájás György are peste 90 de astfel de tablouri din plastică textilă. Publicul amator de creații de acest gen a mai putut admira de curînd o expoziție a lui Plájás György. După această expoziție va urma alta, la Cluj, apoi alta în București.

Fiecare dintre tablourile lui Plájás György are o particularitate proprie, doar tehnica execuției fiind aceeași. Dintre lucrările lui putem cita cele mai reușite : „Intrarea triumfală în Alba-Iulia a lui Mihai Viteazul", care a fost compusă din aproximativ 200 000 de bucățele de țesături de diferite culori. Dragostea autorului față de bogățiile folclorului nostru este reflectată din belșug în „Dans popular", „Nunta", „Casa țărănească", „Trandafiri", „Țărăncuța" și altele. Cînd m-am interesat de planurile de viitor, nenea Gyuri mi-a spus fericit :

— Întrucît constat că munca îmi este apreciată, m-am hotărît să prezint tablourile mele în cadrul unor expoziții personale în mai multe orașe din țară.

Czerán ANDREI

Intrarea triumfală în Alba-Iulia a lui Mihai Viteazul

Clepsidra

DOSARUL PETROLULUI

de Constantin VIȘAN

Pămîntul însemnat cu totemurile moderne ale sondelor fascinează dar ține în același timp și la distanță. Mulți străbat teritoriile prin care simți pulsînd sîngele pămîntului, dar puțini îndrăznesc să treacă dincolo de șosea, să înfrunte noroaiele, să rămînă lîngă oamenii angajați într-o permanentă luptă cu forțe colosale, pline de neprevăzut. Trebuie să fii de-al locului ca să te-aventurezi în această lume aspră. Poate așa se explică și de ce în literatura noastră marile reportaje despre petrol și petroliști le-au semnat doi scriitori a căror biografie începe în peisajul dominat de statuile sondelor : Geo Bogza și Ioan Grigorescu.

Se află în aceste zile în librării o carte nouă dedicată universului tulburător, bărbătesc al petrolului. Autorul ei, poetul Ion Țugui, nu este nici prahovean, nici moinești an. Mirajul petrolului s-a infiltrat însă și-n biografia sa. Copil fiind într-un sat de munte din Țara de sus, autorul era atras în fiecare primăvară de glasul unui om care conducea o căruță împovărată cu două butoaie de păcură. „Din primăvară în primăvară călătorul ne dădea de veste, nouă, celor obișnuiți cu izvoare și cu păduri, că în această țară subpămîntul are roade care nu seamănă cu roadele și sînt mult mai prețuite decît orice rod". Cu această amintire a pășit poetul reporter în imperiul petrolului. Ca să-i afle istoria, miracolele, ca să cunoască la ei acasă viața bărbaților din spița acelui dohotar de altădată. Mărturiile edificatoare nu se lasă căutate prea mult. Reporterul le notează frust, ca într-un proces verbal. Ne-ar fi plăcut ca aceste pagini să fie mai aproape de document. Cartea lui Ion Țugui nu este doar o evocare ci în același timp o monografie densă, la zi, a lumii petrolului românesc... O suită de portrete, de biografii, un eseu despre mutațiile revoluționare petrecute în anii socialismului în destinul acestui pămînt al pădurilor cu sevă de petrol. Volumul „Petrol și oameni" se încadrează fericit colecției de reportaje inițiată de Editura Eminescu. Ne aflăm în fața unei cărți document, dacă judecăm după procedeele tehnice folosite, după substanța ei epică, mereu conformă cu realitatea. Și totuși, poetul ia de multe ori locul copistului, transformînd Dosarul petrolului într-un Poem despre bărbații puternici, aspri, zgîrciți la vorbă, tenaci, în vocabularul cărora nu există expresia „nu se poate".

CLASAMENTUL

REVISTEI ȘI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreți de teatru, film, muzică ușoară și populară, recurgem la concursul dv., stimați cititori, rugîndu-vă să decupați formularul alăturat și să ni-l trimiteți completat pînă la data de 15 septembrie 1973 (data poștei locale).

Cu ajutorul preferințelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine considerați că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru.**
- **Cele mai populare actrițe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme românești.**
- **Cele mai populare actrițe din filme românești.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actrițe din filme străine.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică ușoară.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie.

Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele mai multe din sufragiile dv. și va fi dat publicității în revista noastră și în Almanahul „Magazin" pe anul 1974

Din răspunsurile primite pînă în prezent pe primele locuri se află (în ordinea întrebărilor) : AMZA PELEA, MARIANA MIHUȚ, FLORIN PIERSIC, MARGARETA POGONAT, ALAIN DELON, SOPHIA LOREN, MIHAI CONSTANTINESCU, MARGARETA PÎSLARU, BENONE SIMULESCU și IRINA LOGHIN.

Așteptăm în continuare preferințele cititorilor noștri.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI ȘI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . .

din . . . . . **consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :**

1. **Actor de teatru** . . . . . .
2. **Actriță de teatru** . . . . . .
3. **Actor de film (românesc)** . . . . . .
4. **Actriță de film (românesc)** . . . . . .
5. **Actor de film (străin)** . . . . . .
6. **Actriță de film (străin)** . . . . . .
7. **Interpret de muzică ușoară** . . . . . .
8. **Interpretă de muzică ușoară** . . . . . .
9. **Interpret de muzică populară** . . . . . .
10. **Interpretă de muzică populară** . . . . . .

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

VIITROLOGIE

PROSPECTIVA ÎNCEARCĂ SĂ PĂSTREZE TINEREȚEA OMENIRII

„Metodologia de la București" a devenit un termen cu circulație în literatura de cercetare a viitorului. Este vorba de un plurimodel original de investigare și evaluare a viitorului, propus de Laboratorul de cercetări prospective al Universității din București, condus de conf. dr. Mihai C. BOTEZ.

Cel care venind la Laboratorul de prospectivă își închipuie că va găsi aici acest sacru lăcaș al oracolelor, va fi desigur dezamăgit. Cercetarea viitorului nu este o călătorie într-un timp viitor de unde specialistul se întoarce, aducînd sub braț „filme" din care să aflăm „cum va fi mîine", „ce ne așteaptă". Un lucru trebuie spus de la început — prospectiva este exact contrariul profeției Prospectiva nu postulează existența unui viitor indiferent și adesea ostil nouă, care se dezvăluie unor inițiați, ci, își propune să devină nu numai act de cunoaștere științifică, dar și un fapt de invenție tehnică și o invitație la acțiune. Sigur, există „prospective" bune sau rele, frumoase sau dimpotrivă, care sînt tot atîtea imagini ce se deschid în fața drumurilor pe care ni le alegem. **„Este știut** — spunea tovarășul Nicolae Ceausescu — **că viitorul se clădește pe temeliile prezentului, că ziua de mîine își trage izvoarele din ziua de azi".** Cunoașterea prezentului, a posibilităților pe care ni le oferă devine astfel primul pas în cercetarea viitorului. Căile pe care le vom urma în viitor trebuie căutate în prezent, iar studiile previzionale, după expresia savantului francez Bertrand de Jouvenel, caută în permanență în imaginile care ne atrag, scopurile spre care să ne orientăm.

Indicînd acele obiective spre care tinde prezentul, aplicînd datelor pe care le posedăm azi corecțiile impuse de interpenetrarea factorilor economici, sociali sau politici, de dinamica posibilă a valorilor etc., **„prospectiva încearcă** — ne spunea conf. dr. Mihai Botez, directorul Laboratorului de cercetări prospective al Universității din București — **să păstreze tinerețea omenirii, cu alte cuvinte, să păstreze întreaga capacitate de opțiune a omenirii. Dar pentru aceasta este nevoie să se aleagă strategia care să deschidă spre viitor acele drumuri cu „perspectivă", pentru a lăsa mereu „prezentului" în mers posibilitatea de a alege, de a crea, de a se dezvolta. Pentru țările care „merg foarte repede", cum e și țara noastră, e mult mai importantă adoptarea unor strategii deschise și găsirea de noi căi, de mijloace originale de investigație, de obiective specifice, proprii. Este clar că decalajul nu poate fi „șters", depășit, decît inventînd, creînd".**

Într-adevăr, trăim un timp în care ritmul progresului este de-a dreptul fantastic : **la fiecare cinci minute apare o formulă chimică nouă, la fiecare doisprezece ani, volumul cunoașterii se dublează, 80—90% din cadrul tehnologic al anului 2 000 va fi alcătuit probabil din descoperiri pe care nu le cunoaștem încă.** Există deja un depozit impresionant de scenarii, proiecte, metode sau imagini ale viitorului — rezultatul unui real entuziasm creator în cercetarea prospectivă. Citeodată multitudinea lor ar putea chiar insufla exploratorului o anume teamă — teama de a nu spune niște lucruri care s-au spus. Dar prospectiva se dezvoltă, ea reunește rezultatele multor discipline, operînd în același timp ca o artă și ca o tehnică. Un fel de antrenament devine necesar, un exercițiu colectiv care să mărească viteza de reacție a oamenilor la apariția și instalarea tot mai rapidă a unor date noi. **Investigarea „teritoriului" viitorului se transformă astfel într-un act în care întreaga colectivitate umană este interesată pentru că, fiind implicată direct în formarea continuă a viitorului, își dezvoltă reflexele de adaptare cerute de ritmul extrem de rapid al schimbărilor ce intervin în societatea umană.**

Acesta este punctul de plecare al unei abordări elaborate la Laboratorul de cercetări prospective și care începe să fie cunoscut sub numele de „metodologia de la București". Este un punct de vedere original, care a început să se impună pe plan mondial, un sistem de cercetare a viitorului care include participarea comunității la construcția modelelor de viitor — a unor multitudini de modele deci, care generează o stare de continuă confruntare, un dialog permanent între realitate, aspirații și opțiuni, apreciate din puncte de vedere foarte diferite. Construcția unor modele particulare — a modelului educației spre exemplu — încetează a fi opera exclusivă a unor inși versați în tehnicile de modelare, dar care adesea nu sînt cei mai buni specialiști în materie. „Metodologia de la București" ar fi o tehnică de codificare a opiniilor, a semnalelor și părerilor venite dintr-un spațiu multidimensional de surse, care, trecute printr-un procedeu de modelare să devină convertibile în modele.

Totalizînd opinii, investigații sociologice, date economice, anchete de tip Delphi, asociindu-le anumite tehnici matematice, metodologia propusă de cercetătorii români operează în fapt un act de democratizare a prospectivei, propune un sistem osmotic între grupul social interesat de un anume model pentru viitor și grupul de cercetători în stare să-l realizeze. Comunitatea este astfel chemată să aprecieze variantele de viitor, la rîndul lor, aprecierile comunității devin material de studiu, se interpretează și se includ în programul de cercetare, modelul devine un spectru de modele, în care imaginile se suprapun și se conturează stereoscopic, populînd teritoriile necunoscute ale viitorului cu „hărți" dinamice. Un asemenea dialog însă implică încă un aspect. Păsind terenul sacru al elitei de specialiști, prospectiva are nevoie de un limbaj inteligibil și riguros pentru comunicarea cu publicul său — în dubla lui calitate de coautor și destinatar al investigațiilor prospective. O **retorică previzională** trebuie deci să fie un limbaj percutant, convingător, dar un limbaj fără echivocuri, în care cuvintele se aleg cu atenție, precise ca semnele matematice. Drumul de la grupul social la grupul științific — parcurs în ambele sensuri — asociază astfel scientifizării prospectivei democratizarea ei ; acesta este sensul principal al propunerii cercetătorilor români.

Colectivul Laboratorului de prospectivă, prin metodologia pe care o propune, pledează pentru un mod creator de tratare a problemelor economice, sociale, tehnologice, ecologice etc. în care o singură obsesie este admisă, aceea legată de întrebarea „cum să proiectăm ?" **Cercetătorii români au căutat o metodă operațională prin care viitorul este creat, investigat, evaluat, prin care se deschid perspective și se stabilesc obiective — fără a se bloca opțiunile generațiilor următoare — prin care alocarea unor resurse se face cu grija de a nu le epuiza, prin care se demonstrează că diversitatea este o valoare pentru că ne dă măsura a ceea ce merită să facem.**

Nu, cercetarea viitorului nu este o curiozitate gratuită. Bertrand de Jouvenel în cuvîntul de deschidere la Conferința mondială de cercetarea viitorului de la București, preciza că studiile prospective trebuie puse în slujba schimbării. **„În această țară** — spunea — **unde Ovidiu medita la „Metamorfozele" sale, este poate bine să spunem că tocmai metamorfozele sociale sînt cele care trebuie să ne preocupe în primul rînd, metamorfoze care nu sînt datorate divinităților cărora Ovidiu le atribuia, ci sînt rezultatul unei voințe omenești clarvăzătoare ; iar fără noțiunea de efort inteligent nu se va realiza nimic".**

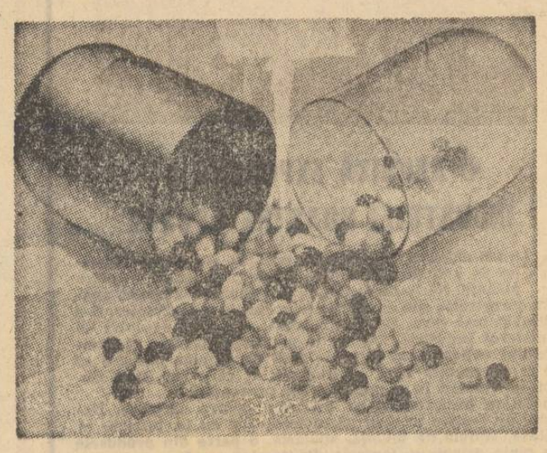

PREA MULTE MEDICAMENTE INUTILE!

Un exemplu între altele ne vine din Italia unde cele 566 de firme existente azi produc 27.000 de specialități farmaceutice, între care 16.000 sînt înscrise în registrul Securității sociale sau mai corect la „Prontuario" aparținînd Institutului național de asistență medicală. Efectele observate asupra sănătății, au determinat Institutul să hotărască suprimarea unor medicamente care sînt, fie inutile, fie depășite, fie de-a dreptul periculoase. S-a alcătuit o primă listă cu 357 de produse, care, după afirmațiile prof. Lorio Reale, directorul general al Institutului, nu reprezintă decît o parte infimă față de totalul produselor ce trebuie suprimate. Circulara emisă laboratoarelor și farmaciștilor în acest sens a stîrnit, bineînțeles, o violentă polemică. Pe de o parte comerțul, pe de alta, apărătorii sănătății.

BIOLOGIE VEGETALĂ

ÎNFLORESC... LA COMANDĂ!

O descoperire tulburătoare la activul biologiei vegetale, promite producții abundente pentru alimentația omenirii. În urmă cu un secol s-ar fi spus : miracol ! Sau vrăjitorie. O cercetătoare face să crească flori pe frunze, fără tulpină, fără rădăcini. Și tot pe frunze să crească rădăcini sau muguri !

Nu este vorba aici, bineînțeles, de nici un fel de magie, deși ar putea să apară astfel. E... numai știință ! Tulburător, incredibil și totuși, da, o cercetătoare a reușit să obțină o floare dintr-o frunză. Rădăcini, fără tulpină s.a.m.d. Moderna „magiciană" se numește **Trân Thanh Vân,** e șef de secție la fitotronul de la Gif-sur-Yvette, Franța, iar rezultatele sale, care au aerul unui fantastic spectacol, au o aplicație practică dintre cele mai rentabile. Totul a început, cum relatează Pierre Rossion în revista „Science et Vie", acum zece ani, cînd, studentă fiind, prof. Chouard, directorul fitotronului i-a dat să studieze o buruiană — Geum urbanum. Studenta e intrigată de faptul că buruiana dă flori numai din mugurii axiali. Mugurele din vîrf, de cînd există această buruiană, nu înflorește. Nu poate. Există o explicație științifică, după care sinteza acizilor nucleici stimulată de frigul iernii, activează celulele, iar această activitate, în ce privește mugurele din vîrf, este mult redusă, determinîndu-i incapacitatea. Cercetătoarea se ambiționează. E tînără, îi plac florile și știe că alta este estetica întregii plante cînd o floare se înalță în vîrful tijei. Și ca om de știință, curiozitatea și bariera de „imposibil" o stimulează. Cunoscînd acțiunea de „biciuire" a frigului de iarnă și toamnă, expune mugurele la temperaturi de 3°C timp de patruzeci și cinci de săptămîni, și mugurele pe care natura îl exceptase de la această funcție... înflorește ! Un prim succes. Experimentările continuă. Reduce timpul de expunere la frig, la numai treisprezece săptămîni și „în compensație" intervine cu un tratament : acid gibberelic (extras dintr-o ciupercă). Se „joacă" în fel și chip, intervenind și schimbînd programele genetice. În final, obține înflorirea mugurelui terminal și aceasta în fiecare an, în vreme ce planta înflorește, așa cum am mai spus la doi și trei ani odată. Dar nu numai atît, obține în loc de cîteva zeci de flori, cîteva zeci de mii de flori ! Așadar, acționînd asupra celulei poți dirija producția ? Extinde experiența și asupra altor plante. O plantă de tutun e crescută obișnuit în șase luni pînă la înălțimea de 175 cm. Rădăcinile, floarea și mugurele au crescut de la cîteva celule, în numai zece zile sub „bagheta magică" a doamnei Trân ! Specialista este atrasă mereu de imposibil.

O floare de tutun a apărut după zece zile dintr-o „peliculă" de celule. În viitor s-ar putea să se obțină grîu fără rădăcină și mere fără... meri !

Orhideele sînt recunoscute în întreaga lume prin creșterea lentă. Trebuie să ai răbdare vreo șase, șapte ani pînă să vezi apărînd o floare iar forma și coloritul ei reprezintă de fiecare dată o surpriză. Nu cumva, acționînd asupra diverșilor factori — lumină, căldură, umiditate, hrană — și în stadii de dezvoltare bine alese, s-ar putea obține multe specii de orhidee — plante înainte de an nou cînd se cer. Mai mult, ea aplică un tratament, ca să obțină ce flori vrea, în copii perfecte. Deci economie și revoluție pe piața florală a lumii.

Înarmată cu experiențele reușite pe Geum, pe orhidee și alte plante încă, doamna Trân reușește să dezvolte la celule „performanțe" pe care, obișnuit, nu erau capabile să le facă. De exemplu, să crească flori pe frunze, fără tulpină, fără rădăcini, fără alte frunze. Și tot pe frunze, să crească rădăcini sau muguri. Ca să-și explice mecanismele diferențierii țesuturilor în organe, ea începe să realizeze modele experimentale mai simple. Pături subțiri de celule, asupra cărora intervine, acționează, „se joacă" și obține... miracolele. Acum, biologia moleculară are material de cercetare, iar agronomia o tulburătoare victorie, în perspectivă.

APA DULCE!

Resursele de apă condiționează în mod direct dezvoltarea unei regiuni. Iată, de pildă, cîtă apă „dulce" se consumă în diferite situații :

- *O fabrică de săpun are nevoie de 10.000 m³ de apă pe zi ;*
- *Un oraș cu 4000 de locuitori : între 5000 și 7000 de tone pe an ;*
- *Un teren agricol de patru pînă la șapte hectare (în zonă semiaridă) — tot atît ;*
- *O uzină de cauciuc sintetic cu o capacitate de 15.000 pînă la 20.000 de tone pe an, pretinde 100.000 m³ de apă pe zi ! ;*
- *O uzină de aluminiu cu o producție de 200.000 la 300.000 de tone pe an, consumă 1 milion de m³ de apă pe zi !*

Bineînțeles calitatea cerută apei variază în funcție de utilizarea ei într-un scop sau altul. Cantitatea maximă de săruri pe gram/litru ar fi : pentru apa potabilă... maximum 0,5 ; pentru apa de calorifere : 0,01 ; pentru apele industriale : 0,1 ; pentru irigații, în funcție de sol și plantații — între 0,5 și 1.

Sînt cîteva exemple care demonstrează cererea crescîndă de apă dulce în timp ce se știe că resursele sînt localizate în marea lor majoritate în oceane, unde cantitatea de sare este aproximativ de 35 de g la litru.

BUMBACUL ACUM 5000 DE ANI

Săpăturile arheologice din Peru au oferit cercetătorilor... bumbac de acum 4500 și 3000 de ani. Eșantioanele preistorice constă în fragmente de obiecte lucrate — frînghii etc. dar și fructe, semințe și fibre, demonstrînd că populațiile locale erau în acea perioadă cescători de vițe și cultivatori. Concluzia cercetărilor S. G. Stephens și M. E. Moseley, după ce au examinat bumbacul, stabilind că provine de la o singură specie — Goyplum barbadense L., — a fost că erau primele stadii de „domesticire" a bumbacului. Au subliniat însă că pe teritoriul actualului Mexic, se cultiva bumbac încă mai dinainte.

STOMATOLOGIE INFANTILĂ

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

ARE VREO IMPORTANȚĂ DACĂ PRUNCUL ESTE HRĂNIT LA SÎN SAU CU BIBERONUL?

Răspunde prof. dr. Petre FIRU,

șeful clinicii de stomatologie infantilă

— Ce se întîmplă dacă mama efectiv nu poate alăpta și e obligată să recurgă la biberon ?

— **Se adaptează la sticla de biberon o tijă metalică cu o pelotă acoperită cu material plastic care va avea rolul să apese pe buza superioară, în timp ce copilul se alimentează. În al doilea rînd, se evită și se combate suptul policelui, a degetului mare. Iar în momentul cînd începe să gîngurească, să pronunțe silabe, să-l determinăm să pronunțe TT sau Tata, pentru ca astfel să compenseze șențuirea limbii în timpul suptului, cu etalarea limbii dată de pronunțarea lui TT.**

— Citeam undeva că există o relație directă, complexă între sînul mamei și copilul respectiv, astfel încît se încearcă „biberoane" care să reproducă exact forma sînului...

— **Și în țara noastră sînt preocupări de a realiza biberoane care înlocuiesc tetina obișnuită din cauciuc moale cu mamela și mamelonul (confecționat din material plin spongios) și care, la comandă, reface forma și dimensiunile sînului mamei copilului respectiv, fiind o relație afectivă dintre mamă și copil și o relație a copilului cu mediul exterior. Mai e ceva. Intră în funcție primii corpusculi tactili care aduc nou-născutului cunoștințe — primele, vagi — asupra temperaturii, consistenței lucrurilor din lumea înconjurătoare. Aici se dezvoltă primele senzații pentru formarea impulsurilor și intră în funcțiune aparatul de recepție și răspuns atît de importante în dezvoltarea sistemului nervos central. Deci, în dezvoltarea psihică normală a copilului. Și tot acum, începe coordonarea mișcărilor mușchilor care dau poziția corpului, mișcarea mîinilor și picioarelor, mișcări pe care le efectuează într-un anume ritm în raport cu actul suptului, contribuind în acest mod la dezvoltarea psihică a copilului. Se realizează astfel prima acțiune automată, atît de cunoscută în biologie : de feed-back. Sînt foarte multe implicații. De pildă, mulți copii care sug artificial și devin mai tîrziu și pentru restul vieții aerofagi. Sînt și o serie de probleme de igienă, altele se referă la compoziția laptelui de mamă. O hrănire artificială în care laptele dat conține o cantitate mare de grăsimi, inhibă dezvoltarea somatică a unui copil. Este de altfel cunoscut, în spitale, că în cazul copiilor distrofici, este suficient să le dai cîteva sute de grame de lapte luat de la alte mame ca să vindeci copilul în cîteva zile. Fără medicamente.**

— O ultimă întrebare : de unde se pot procura acele tije de care-mi vorbeați ?

— **Se pot confecționa de fiecare după modelul pe care vi-l prezint mai sus.**

Masca lui Agamemnon

ÎN CETATEA LUI AGAMEMNON

Multă vreme s-a crezut că falnica cetate a lui Agamemnon, Mycene, fusese distrusă de Dorieni către anul 1200 î.e.n. Săpăturile făcute de Societatea de arheologie a Greciei, sub conducerea profesorului Mylonas aduc mărturii care desmint ipoteza istoricilor pînă acum în vigoare, confirmînd legenda. Mycene a fost într-adevăr un puternic centru politic, economic și de mare strălucire culturală pînă către anii 1200 î.e.n., așa cum o atestă urmele unor construcții monumentale — poarta leilor, aripa orientală a palatului lui Agamemnon. zidul Cetății și imensul rezervor subteran. Cînd au invadat Dorienii, Mycene era în declin, prestigiul regal, pătat de sînge, așa cum povestește legenda, izbucnise războiul civil și palatul fusese pustiit de flăcările unui incendiu...

MAMIFERELE ZBOARĂ ?

Surprinzător dar sînt mamifere care zboară, altele care au învățat meseria de „planor", pentru a nu mai cita și pe cele care știu să facă salturi spectaculoase de la o stîncă la alta sau de la un arbore la altul. Cele mai cunoscute zburătoare dintre mamifere sînt liliecii. Sînt 900 de specii pe glob, cu excepția regiunilor reci. Sînt animale nocturne care dispun de un sonar pentru a ști să se orienteze în întuneric. Din această subfamilie (Petauristinae) se cunosc astăzi în jur de treizeci de specii din Europa și Asia și din cea a Petauristae (veverițe zburătoare mari), cinci specii în Asia meridională și una în America de Nord. Poate pluti în aer, de la un arbore la altul, dispunînd de o adevărată parașută.

Să menționăm, tot numai cu titlu de exemplu, cangurii. Sar cîte cinci, șase metri ! Pentru a obține asemenea performanță și-au „exersat" musculatura dinapoi și se folosesc de propulsia cozii.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

caleidoscop

O REUȘITĂ EXPOZIȚIE A INDUSTRIEI NOASTRE UȘOARE

Ne-am obișnuit să admirăm produse ale întreprinderilor de industrie ușoară în expoziții pline de surprize plăcute. Ne-am obișnuit și să așteptăm zadarnic, apariția surprizelor din expoziție în rafturile magazinelor. S-a schimbat însă ceva. De data aceasta, expoziția deschisă de Ministerul Industriei Ușoare în pavilionul central al Complexului expozițional Casa Scînteii nu expune produse ce vor fi prezentate spre contractare, ci care vor intra direct în vînzare în magazinele de prezentare.

Salutăm inițiativa și ne bucurăm pentru surprize. Deosebit de reușite ni s-au părut țesăturile de in, bumbac și mătase, stofele de mobilă, sticlăria, o parte din produsele din piele, tricotaje, lenjerie. Predomină un bun gust și o armonie de culori de-a dreptul impresionante.

„STIREX LUX"

Centrala sticlăriei și ceramicii fine ne-a pregătit o nouă surpriză plăcută. La 21 august a.c. a deschis în Calea Victoriei 124 (colț cu Amzei) un elegant magazin. Magazinul „Stirex lux" desface produsele expuse cu cîteva luni în urmă la „Art'ind," precum și cele realizate la simpozioanele de la Tomești (sticlărie), Sighișoara (ceramică fină) și Cluj (porțelan) organizate de Centrala sticlei și ceramicii fine în colaborare cu Uniunea artiștilor plastici. Să le urăm numai produse frumoase, cu nimic mai prejos decît cele din expoziție.

INELELE COMBINATE

Nu sînt aparate de laborator ci pur și simplu inele moderne realizate de englezul Wendy Ramshaw, așezate pe niște suporturi tubulare. Alături de alte multe bijuterii foarte actuale, foarte moderne, create, pe lîngă materiile prime clasice, și din materiale sintetice, rășini și titaniu, inelele sînt expuse într-o galerie londoneză „Electrum Gallery".

ȘTIȚI SĂ VĂ STABILIȚI GREUTATEA IDEALĂ?

Formula ar fi cam următoarea :

$$T - 100 - \frac{T - 150}{2}$$

(T reprezintă talia în cm.)

De pildă, dacă aveți 1 m 65 înălțime, aplicînd formula de mai sus obțineți : $165 - 100 - \frac{(165-150)}{2}$ = 57,500 kg.

La această greutate „ideală" se admite o variație de 10 la sută. Sub 51 de kg ați fi prea slabă. Peste 63—64 kg., prea grasă.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

E. ENACHE — jud. Vaslui — *Simptomele descrise de dv. ne indică ipoteza unor tulburări în metabolismul calciului. Vă recomandăm calciu efervescent cîte o tabletă pe zi și vitamina A+D, — cîte 6 dragele pe zi, timp de 20 de zile. Cura heliomarină ar fi indicată cu toată convingerea. Nu uitați exercițiile de înot. Ele vor contribui la atenuarea unor vicii de conformație.*

IOAN BLAJOVAN — Lugoj — *Am mai precizat și pentru alți cititori că nu avem posibilitatea să-i ajutăm la procurarea medicamentelor. Boala dv. se poate trata cu alte medicamente al căror efect terapeutic este verificat în timp și care se găsesc în nomenclatorul medicamentelor aprobate de Ministerul Sănătății. Credem că ajutorul cel mai prețios pe care vi-l poate acorda medicul psihiatru constă în ședințele de psihoterapie.*

ANA FARAON — Piatra Neamț — *Într-adevăr, în București există un centru pentru combaterea sterilității. Adresa : Calea Victoriei nr. 178.*

MARIA V. — Hunedoara — *Scrisoarea va fi înaintată forurilor competente pentru a se cerceta situația sesizată.*

SIMONA A. — Turnu Măgurele — *De ce vă lăsați copleșită, obsedată de ideea unei afecțiuni atît de grave? După cele relatate de dv., credem că este un dezechilibru hormonal tiziologic, în urmă sarcinii. Părerea noastră se opune tratamentelor hormonale. Ați făcut prea multe. Rămîneți în observația specialistului ginecolog. Dacă insistați și doriți cu orice chip să scăpați de ideile obsedante, consultați și specialiștii institutului oncologic din str. Dr. Felix.*

PASCA S. — Curtea de Argeș — *Efectele terapeutice ale mierii de albine sînt bine cunoscute din antichitate. În cazul dv. veți lua cîte o lingură dimineața pe nemîncate. Ne permitem să vă sugerăm și o cură de aerosoli cu ape minerale, la Govora.*

ALEXANDRU SUCIU — Hațeg — *Ne solicitați un tratament deoarece aveți amețeli și o stare de slăbiciune. Ele pot constitui un clopoțel de alarmă în foarte multe afecțiuni. Evident că tratamentul diferă în funcție de cauza care le provoacă. Etimologia nu se poate preciza prin corespondență. Este obligatoriu un examen clinic și vi se vor indica și unele investigații de laborator.*

MODA

ROCHIA ÎN VARIANTELE SALE MODERNE

1. **Rochia simplă, închisă în față** se poate purta și peste o bluză subțire sau din lînă.
2. Din mătase, stofă subțire, cașmir negru sau altă culoare închisă, **o rochie garnisită cu o bentiță lată de 3 cm**, de culoare albă. Mineca și volanul sînt încrețite.
3. Iată **o idee pentru a lungi rochia** și a-i da o linie modernă. Materialul de culoare contrastantă apare la guler, la manșete și la tiv.
4. **Rochie bogată în pliuri**, cu mîneci largi, strînse la manșetă. Se poartă cu o vestă lungă, ușor bluzată pe talie.
5. Seara, puteți purta această **rochie cu corsajul strîns cu un nod mare**, ce formează o fundă bogată.

LOCUINȚA NOASTRĂ

FINISAJUL INTERIORULUI

Într-o strînsă corelație cu destinația interiorului respectiv, creînd o armonie între piesele de mobilier și cele utilitare, zugrăvelile și tapetele, parchetul, mozaicul și covoarele, tîmplăria golurilor, perdelele și jaluzelele dau o notă personală fiecărei încăperi. Caracterul cald sau rece, vesel ori trist al culorilor va dirija lumina naturală și artificială care poate corecta, amplifica, modifica ori pune în valoare perete poate fi „apropiat" printr-o culoare intensă (roșu) pe care se va profila bine luminat — direct — un obiect decorativ mai prețios.

În apartamentele moderne, cu o înălțime a camerelor variind între 2,40—2,70 m, culoarea tavanului va fi în tonuri foarte deschise — avînd o frîză în partea de sus a pereților de aceeași nuanță, eventual desenată pe o porțiune. Iluminarea diferențiată a spațiilor special amenajate

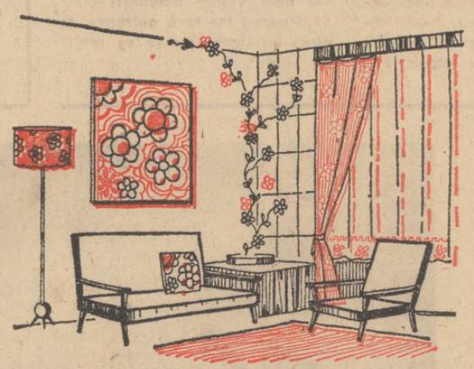

— 1 —

fiecare cadru, dîndu-i dimensiunea și valoarea maximă.

Vestibulul, care trebuie să fie primitor și luminos, va fi finisat cu tapete lavabile ori vopsea vinacet pentru a evita murdărirea hainelor, în cazul unor eventuale aglomerări la intrare. Pardoseala intrării este recomandabilă dintr-un carelaj de mozaic — ușor lavabil — pe tonuri de culori contrastante. Ușile vor fi „desenate" în funcție de încăperile aferente — în cazul unei garsoniere legătura putînd fi făcută printr-un grilaj util și decorativ sau o perdea viu colorată. Lumina va fi orientată în funcție de oglinda strict necesară pentru retușarea toaletei.

Piesa principală a apartamentului, **camera de zi,** care oferă suprafețele cele mai mari, va fi în culori deschise, punctate de cîteva pete de culoare vie prin covoare, tapiserii, plante, perne, lămpi, tablouri. În cazul desfășurării mai multor funcțiuni în acest spațiu, ele pot fi marcate prin diferențierea netă a culorii și chiar a materialelor tapițeriei mobilierului, a luminii ca sursă și intensitate, a decorației, fără a neglija armonia întregii camere. În privința pardoselii, ne vom adapta finisajului existent : parchet, linoleum, ceramică, covoare, carpete, blănuri, țesături care prin nuanțe și desen să dea „căldura" interiorului. În dreptul ferestrelor, sînt recomandabile perdele de nylon transparent cu un desen discret, care pot fi acoperite seara cu draperii dintr-o țesătură mai densă, a căror culoare și desen la lumina artificială să cadă bine în dreptul peretelui respectiv.

În camere mai lungi, un colț de lucru și două fotolii și canapelei, o lampă de birou — colțul de lucru și două fotolii și canapelei, o lampă de birou — colțul de lucru și două șezînice vor flanca oglinda din dreptul bufetului.

În celelalte camere de locuit, **dormitorul, camera copiilor,** veți urmări corelarea

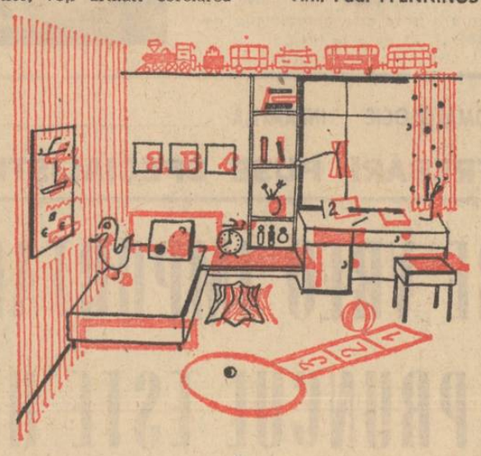

— 2 —

în camera de zi, este atît utilă cît și decorativă, reușind să sublinieze fiecare colț. De asemenea, o lampă cu picior, cu un abajur larg va acompania colțul fotoliilor și canapelei, o lampă de birou — colțul de lucru și două șezînice vor flanca oglinda din dreptul bufetului.

În celelalte camere de locuit, **dormitorul, camera copiilor,** veți urmări corelarea finisajului cu mobilierul și spațiul, așa încît să obțineți o atmosferă optimistă, odihnitoare. Albul sau cremul uni al etajerei, patului, mesei vor prinde viață în dreptul unei perdele sau tapițerii din creton sau bumbac înflorat sau în dungi late, viu colorate. Pe pereți, cîteva panouri educative cu desene mari vor umple de lumină camera copiilor.

În afara faianței și vinacetului existente din faza inițială, **baia și bucătăria** capătă o notă personală prin cîteva aplicuri florale — geometrice, care pot fi în același timp utile. Uneori, chiar desenul prosoapelor și cîrpelor ori fața de masă pot sprijini favorabil efectul plastic al dependinței. Ușile încăperilor respective pot fi folosite, uneori, ca reazim pentru cîteva cuiere ori rafturi, iar pentru a păstra aspectul curat vor fi îmbrăcate cu un material din nylon ori pînză tare cu un desen simplu, floral.

În schițele alăturate, cîteva sugestii :

1) **Un colț „înflorit" al holului** sau camerei de zi, realizat cu ajutorul unor elemente cum ar fi abajurul lămpii, panoul decorativ, perna, perdelele și bincinețele, ceva natural — plantele agățătoare. În rest, tapițerii și covor uni, ușor striate și o zugrăveală pe tonuri de galben sau vernil.

2) **În camera copiilor,** pereții decorați cu desene făcute de ei și cîteva decupaje instructive, o frîză cu un tren schițat pe fîșii de carton, prinse sus cu o baghetă și tapițeria în culori calde, cu desene geometrice mari.

Arh. Paul PFENNINGS

TRICOTAJ

Model pentru dimineață

Croșetați această cochetă rochie pentru dimineață folosind melană subțire în patru fire sau mohair. Făceți-vă tipare pe dimensiunile dv. și alegeți-vă o croșetă din plastic nr. 10. Lucrați separat, fața și spatele corsajului, punctul întrebuințat fiind de bride sau piciorușe duble (cu firul trecut o dată pe croșetă și scăzut de două ori cîte două bucle).

FAȚA corsajului — pentru măsura 42—44 — se începe pe un lanț (tricotat din fir alb)

lung de 38 cm. Croșetați un rînd de piciorușe duble și confruntînd cu tiparul, creșteți treptat cîte o bridă la margine. La 22 cm înălțime, trebuie să aveți o lățime a lucrului, peste piept, de 42 cm. Faceți scăzăturile de sub bust, scăzînd dintr-o dată cîte patru bride la cele două extremități.

Croșetați încă un rînd și, exact la jumătatea următorului, începeți scăzătura decolteului. Scădeți bridele de pe 8 cm din mijloc, ceea ce echivalează aproximativ cu 13 bride. Continuați să croșetați apoi fiecare parte, scăzînd la fiecare început și sfîrșit de rînd cîte două bride, astfel ca în maximum șase rînduri să eliminați complet bridele fiecărei părți.

SPATELE corsajului se lucrează la fel cu singura deosebire că scăzătura decolteului se face dintr-o dată rămînînd în ambele părți, spre umeri, două bretele înguste, croșetate din cîte patru bride pe înălțimea de 5—6 cm.

Observați că răscroitura de sub braț este finisată cu un rînd de piciorușe scurte. De jur împrejurul decolteului, împletiți obișnuit, în cîte trei șuvițe, separat din nuanțe de verde și portocaliu, două șuvițe lungi care, completînd ornamentul rochiei, sînt și practice deoarece o susțin pe umeri.

Fusta, croșetați-o rotund, adică începînd-o de la partea de jos pe un lanț suficient de lung. După ce ați lucrat două rînduri de bride duble, intercalați culorile. În modelul prezentat, pe fondul alb s-au folosit nuanțe de verde, violet și portocaliu.

MODELUL se croșetează astfel : fixați din marginea lucrului o nouă culoare. Croșetați un lanț de patru ochiuri, dați firul pe croșetă și introduceți-l în al patrulea ochi de lanț al rîndului anterior, trageți o buclă, scădeți două, dînd firul pe croșetă, apoi puneți din nou firul pe croșetă, scoateți o buclă lejeră în același loc,

scădeți trei și repetați dînd din nou firul pe croșetă. De data aceasta veți avea patru bride pe croșetă, pe care le scoateți dintr-o dată. Croșetați din nou patru ochiuri de lanț și repetați.

La capătul rîndului lăsați la o parte culoarea respectivă și, începînd tot din dreapta lucrului, croșetați, absolut la fel, dar cu nuanța de fond. Observați că la intercalarea culorilor punctul fantezi se fixează în ochiul din mijloc al grupului de trei, din rîndul anterior, dar acoperind lanțul de patru ochiuri, din culoarea folosită la celălalt rînd. Scădeți după tipar, astfel încît fusta să se îngusteze potrivit pînă în talie. Prinderea de corsaj se face în punct de picioruș orb.

SOARELE ȘI MACHIAJUL

Renunțăm la machiaj vara? Ar însemna să abdicăm de la formula eternului feminin : „frumusețea"! Nu! Nu vom renunța la machiaj decît parțial.

Odată cu expunerea la soare, la mare sau la munte, luăm contact cu primul machiaj natural: bronzarea! Pentru tenurile foarte sensibile, obrazul trebuie să fie uns, bine masat. Pentru persoanele cu tenul gras și acneic, soarele face minuni și nu mai are nevoie de creme în această perioadă.

SPRINCENELE vor fi armonioase ca formă, printr-o epilare dozată și atentă. Se va avea în vedere că o expunere la soare, peste măsură, în afară de deranjamentele hormonale, produce un plus rapid de pilozitate (creșterea părului de prisos din barbă, obraz, mustăți, mîini și picioare). Firele rebele de la sprîncene vor fi epilate. Din punct de vedere al culorii, se vor evita contrastele negru sau blond exagerat, care produc șocuri în armonia obrazului.

OCHII necesită o grijă deosebită. Nu vor fi expuși la soare fără ochelari fumurii de protecție, atît pentru sănătatea ochilor cît și pentru evitarea ridurilor de la coada lor (talpa gîștii) care se fac din cauza stringerii involuntare a pleoapelor.

Dacă ochii sînt înroșiți, din cauze diverse : nisip, vînt, răceală, nesomn, este bine să vă spălați cu ceai de mușețel călduț sau cu apă boricată. De asemenea, să aplicați comprese de apă de trandafiri, pe care puteți s-o preparați singure, introducînd într-un vas un litru de apă fiartă, un săculeț de 20 grame petale de trandafiri. Lăsați vasul acoperit pînă la răcire.

Dacă vă simțiți ochii foarte obosiți, țineți pe ceafă un șervet cu apă caldă, peste care ați picurat puțin alcool camforat. Puteți să muiați mîinile într-un vas cu apă rece și cu pumnii strînși, apăsați ușor pe pleoape. Sînt bune și compresele cu ceai din rădăcina de nalbă, din mușețel sau viorele. În cazuri de umflături și înroșiri mai puternice ale pleoapelor, apelați la un medic. Cînd survin umflături banale, deranjamente de la soare sau fard, radeți un cartof crud, puneți-l într-un tifon și prelați-l pe cearcăne și pe pleoape.

CA MACHIAJ, la soare, nu are rost să astupăm tenul cu fond de ten. Obrazul trebuie să respire. Putem să ne permitem, însă o pensulare a sprîncenelor cu culoare maron, pînă la deschis, o linie subțire de culoare în jurul ochilor, maron închis, albastru sau verde. Vom lăsa genele fără rimel, pentru simplul motiv că la soare trebuie să evităm orice iritare a ochilor. Prin transpirație sau prin apa de mare, rimelul se scurge, poate intra în ochi și lăsa urme inestetice pe obraz.

La prînz, machiajul capătă o altă înfățișare : se poate da un strat fin de pudră frumos colorată (frez aurie). Genele pot fi colorate cu rimel maron sau negru. Se va evita un rimel albastru, ziua. Cantitatea de rimel va fi de asemenea foarte mică. Pleoapele vor fi și ele colorate cu o linie subțire de culoare pastelată bleu, verde, sau maron închis etc. În obraz, foarte puțin fard, iar gura va fi conturată și colorată cu un ruj luminos și gras.

Pentru machiajul de seară vom avea grijă să aplicăm fardurile cu minuțiozitate, cu foarte multă atenție : un fond de ten dens, într-o culoare cu un ton mai deschis decît pielea tenului, pudră cu un ton mai deschis decît fondul de ten. Sprîncenele pot fi desenate și colorate mai îndrăznețe, iar pleoapele vor avea tonuri mai aprinse de fard roz, bleu, verde, auriu, argintiu, după culoarea vestimentației și a podoabelor. Linia de subliniere a ochilor poate fi mai precisă. Un ochi mic, va căpăta o deschidere mai mare, printr-o ușoară colorare cu alb — albăstrui, imediat sub pleoapa inferioară, sub care se trasează o linie fermă, maron închis, cu deschidere a pleoapelor la coada ochilor. Ochiul adîncit va fi colorat pe pleoape cu tonuri deschise de roz. Pleoapele prea mari se colorează cu maron, iar arcada va fi lăsată naturală. Obrazul poate fi colorat seara cu fard, mai ales pomeții, iar gura va fi bine conturată (conturul se va face cu o culoare mai închisă).

Constanța POPOVICI

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME JURIDICE

SABIN MĂNESCU — București. Dacă sînteți titular al contractului de închiriere a unui garaj, vă păstrați dreptul de folosire a garajului și după înstrăinarea mijlocului de transport auto, pe o perioadă de 6 luni. Dacă înăuntrul acestui termen nu dobîndiți un alt mijloc auto, comitetul executiv al Consiliului popular poate închiria garajul respectiv altei persoane îndreptățite.

FILOFTEIA BRĂIESCU — Iași. Adresați-vă judecătoriei Iași, solicitînd împărțirea bunurilor comune. Numai instanța judecătorească poate hotărî împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, dacă va constata că sînt motive temeinice pentru o astfel de împărțire. Bunurile împărțite în acest fel devin de la data împărțirii, bunuri proprii.

GHEORGHE F. ILIEȘ — București. Adresați-vă vechiului proprietar să vă plătească contravaloarea investițiilor la imobilul în care locuiți — pentru că acesta a beneficiat de pe urma lucrărilor efectuate pentru ridicarea gradului de confort, vînzînd apartamentul cu un preț mai mare decît cel pe care l-ar fi putut obține în lipsa amenajărilor respective.

Cît privește schimbul care vi se oferă, dacă acesta nu vă convine, nu-l acceptați. Proprietarul urmează să se adreseze instanței de judecată.

PENTRU CĂMARA DV.

LEGUME CONSERVATE

Fasole verde

Fasolea aleasă, curățată de ațe, spălată și zvîntată se pune în multă apă clocotită cu adaos de sare (20 g. la kg.). Se lasă să fiarbă descoperit 5—10 minute. Se scoate fasolea cu lingura de luat spumă și se pune într-o farfurie mare. După ce s-a răcit se așază în borcane. Se acoperă cu apa în care a fiert. Se leagă borcanele la gură, se sterilizează o oră și 30 de minute. A doua zi se resterilizează 30 de minute.

Fasole verde în bulion

4 kg de fasole verde, 1/2 l. de ulei, 5—6 cepe mărunt tăiate, un mănunchi de frunze de țelină, 1—2 legături de pătrunjel verde, 3 linguri de zahăr, sare și un litru de bulion de roșii.

Se curăță, se spală și se pune fasolea la fiert în apă clocotită cu sare (cît pentru o mîncare obișnuită). Ceapa se înăbușă în untdelemn. Se adaugă verdețurile mărunt tăiate, zahărul și bulionul. Cînd dă în clocot se adaugă și fasolea fiartă și scursă. Se ține pînă începe din nou să clocotească. Se dă deoparte, se pune în borcane de 1 kg sau mai mici. Se leagă la gură și se sterilizează 15—20 de minute. Se lasă borcanele să se răcească în apa în care au fiert.

Dovlecei pentru umplut

Se aleg dovlecei potrivit de mari. Se rad, se golesc de miez, se spală, se pun într-o sită să se scurgă. Se așază în borcane potrivit de mari (ca să încapă atîția cît sînt necesari pentru o masă). Borcanele se pot umple cu zeamă de roșii (fierte și date prin sită) și în care am adăugat puțină sare (20 g la litru). Dar dovleceii se pot conserva și turnînd peste ei apă cu sare. Borcanele legate la gură se pun la sterilizat 30 de minute în prima zi și 15—20 de minute în a doua zi.

Ardei grași

Se aleg ardei sănătoși, neatinși de brumă. Se scot cotoarele. Se curăță de semințe. Se spală, se lasă la zvîntat. Între timp se curăță cîteva rădăcini de hrean. Se taie în șuvițe subțiri. În fiecare ardei se pune cîte o șuviță de hrean. Se așază ardeii într-un borcan, punîndu-i unul într-altul. Peste ei se așază în cruciș două scîndurele curate. Se învelește borcanul cu o cîrpă udă. Se toarnă deasupra ardeilor apă clocotită care să-i acopere bine. Se leagă borcanul la gură. Se înfășoară cu o pătură și se ține așa 24 de ore. Se păstrează apoi la loc răcoros și uscat. (Pentru 100 de ardei circa 1 kg de hrean).

Altfel de ardei umpluți

Se prepară ardeii pentru conservat întocmai ca mai sus. Borcanul se umple cu apă rece nefiartă, amestecată cu conservant (în proporțiile indicate de fabrică). Deasupra se toarnă un strat de ulei de grosimea unui deget. Se leagă borcanul la gură și se păstrează la loc întunecos și rece.

Peste ardei se poate turna și zeamă de roșii, fierte și strecurate amestecată cu un praf de sare. Borcanele se sterilizează circa 10 minute.

Vinete pentru musaca

Se taie vinetele în rondele groase de un centimetru. Se sărează. Se lasă la scurs. După circa un ceas se așază vinetele în borcane, care se umplu cu zeamă de roșii, fierte și strecurate. Se sterilizează circa 10—15 minute.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

SUFRAGERIA „LIVING"

formată din bufet, masă extensibilă, argintier și 6 scaune :
— bufetul = 2280 × 415 × 1372 mm
— masa = 1495 × 890 × 780 mm
— argintierul = 1188 × 360 × 1240 mm
Prețul = 8.550 lei.
Magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu și montarea mobilei la prețuri avantajoase.
Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare cu un avans minim de 20% din valoarea mărfii.
(5408 A)

Natura a creat Polul Frigului! Omul a creat FRIGERO!

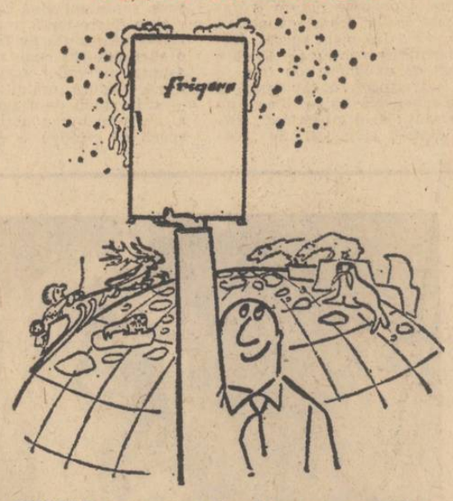

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0.15 — 0,30 lei în 24 ore.
FRIGERO — realizează o temperatură de —12°
FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă.
Prețul de vînzare :
FRIGERO — 140 l : 4.110 și 4.150 lei
FRIGERO-super — 180 l : 4.800 lei.
FRIGERO-lux — 240 l : 5.740 lei.
FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei.
(5393)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG ZAG • ZIG ZAG • ZIG ZAG • ZIG ZAG

CÎT CUPRINDE SUFLETUL DE COPIL

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„Stimate curier,

Mă numesc D.C. și locuiesc în Tîrgoviște, b-dul... nr... (eu am eliminat „datele" prea concrete — n.n.). *Tatăl meu și mama mea, unul de 83 ani, celălalt de 81 ani, sînt sub ocrotirea mea.*

Am o soră de 58 ani care locuiește în județul Dîmbovița. În anul 1933 sînt născut eu. Sora mea are o fetiță, Ileana, care pentru mine a fost mai mult soră chiar decît mama ei. În anul 1960 Ileana termină medicina, obține diplomă de medic, se căsătorește în scurt timp, tot cu un medic. Noi am fost cu toții încîntați, în afară de mama ei care, dintr-o greșeală pe care o regretă și o va regreta toată viața, nu era printre noi. În 1962, Ileana naște un băiat dolofan și frumos. Cum ea ținea foarte mult la bunicii ei, respectiv părinții mei, a hotărît ca unul din cele două nume propuse pentru copil să fie neapărat cel al bunicului. Așa s-a și întîmplat în acte. Toți eram fericiți. Dar, la 4 aprilie 1962, o septicemie retează viața Ilenei. Nu mai am cuvinte să descriu tragedia care a lăsat urme adînci în existența familiei noastre, a soțului ei, desigur.

Soțul nepoatei mele, pe atunci cu serviciul în Brașov, a luat băiatul și l-a dus la mama lui, într-o comună. Considerăm că a procedat lucid și cu simț de răspundere. Și mă grăbesc să adaug că nimeni altul în afară de el, de propriul tată, nu putea să aibă grijă și să poarte răspunderea creșterii copilului, mai ales în perioada aceea teribilă, cînd, după înmormîntare, fiecare s-a retras să-și plîngă amarul în ungherul său. De supărare, soțul se îmbolnăvește de diabet, mama mea zace, pur și simplu, cîteva zile în nesimțire, în sfîrșit, cînd timpul mai așază lucrurile, se pune chestiunea ca noi, familia dinspre mamă a băiețelului, să ne putem vedea nepotul, strănepotul. Evident, tatăl a acceptat (jur cu mîna pe inimă că ceea ce afirm acum este purul adevăr!). Am mai stabilit ca toate bunurile să-i rămînă, cîndva, băiatului. Voiam ca, din cînd în cînd, fie și o singură dată pe an, pentru cîteva zile, un „Bine v-am găsit" să îndulcească zilele nefericite ale bunicilor lui, și de ce nu, ale noastre.

Iată însă că tatăl s-a recăsătorit, iar faptele nu s-au petrecut astfel. Cineva (nu doresc să arunc la întîmplare nici o acuzație necontrolată, nimănui) îl ține pe băiat la distanță de noi — are acum 11 ani împliniți — dar la o distanță absolută, fără nici o excepție le-a trimis străbunicilor bani. Dar altceva doresc intens și visează străbunicii și noi, alături: să-l revedem pe băiatul Ilenei. Este și va rămîne, întotdeauna, firește, al lui, însă prezența sa în preajma unora, credeți-mă, ar prelungi mult viața lor.

Nu se pot cuprinde cîteva vieți într-o singură scrisoare, m-am gîndit însă la curier ca la o ultimă soluție".

Stimate **D.C.**, mi-am îngăduit să nu dau numele întregi și alte detalii, tocmai pentru a nu provoca o „ruptură" între dumneavoastră și tatăl băiatului. Din același motiv nu voi stărui, în comentariul meu, asupra tuturor aspectelor pe care un caz ca acesta, dezvăluit de dumneavoastră, le îmbracă. Nădăjduiesc, sincer, că omul vizat va extrage din rîndurile mai sus reproduse „tensiunea" sufletească a relatării și nu va fi dominat de cine știe ce nevoie de... revanșă. Un adevăr elementar, de cînd lumea și pămîntul spune că **sufletul copilului este destul de încăpător pentru ca într-însul să încapă iubirea pentru cît de mulți oameni.** De altfel, un copil crescut în spiritul dragostei de familie (iar dv., orice s-ar spune, **sînteți** membri ai familiei copilului!) ajunge mai sociabil, mai sensibil și așa mai departe... Mai cu seamă un copil care și-a pierdut mama atît de timpuriu, așadar un copil cu o psihologie **anume** (și tatăl — medic ar trebui să mediteze, primul, la asta), n-are decît de cîștigat din contactul compensatoriu pe plan psihic, cu familia mamei sale decedate. Restul, calculele, prejudecățile, ambițiile etc. sînt de prisos. Cît de bucuros aș fi să primesc vestea că, într-al 12-lea ceas, totul a intrat pe făgaș normal.

POST-SCRIPTUM: Elena Colțuc din str. Cicoarei nr. 15, Iași, roagă — prin intermediul rubricii noastre — Spitalul „Gh. Marinescu" din București, Clinica de neurochirurgie, să-i răspundă la scrisoarea trimisă în legătură cu posibilitățile de programare pentru consultație și internare (morbul lui Pot).

UMOR STRĂIN

— E un mesaj de la mama: spune că vine să petreacă vacanța la noi.

— Mă duc să mă întîlnesc cu prietenii mei

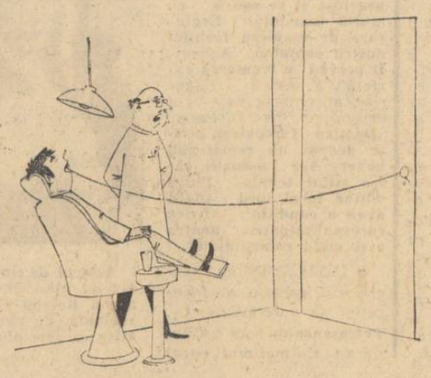

— Următorul...

OREBUS

PE SCURT

ORIZONTAL: 1) Se așază la ora ! ! ! — Dă bătaie de cap; 2) E acoperit... sus — Îți luminează fața; 3) O masă de oameni și alta de ospăț, să-i zicem... — A prinde... un pește! 4) Merge cu sarmale; 5) Teoria corpurilor; 6) Final de piese! — Mediu de gaze! — Bună 7) Unu la cincizeci! — Gardul din față!; 8) Se ține la piept; 9) Cu pana înmuiată-n tuș (pl.) — Felicitare de Anul Nou (substantival); 10) Rezervă nutritivă — Frămîntă mintea.

VERTICAL: 1) O dată la zile mari; 2) Volum mare (pl.) — Fluviu african; 3) Produs... culinar — Grămadă în cimp; 4) Melodie la două instrumente — Sărat la mijloc!; 5) Puncte de concentrare a cimpurilor; 6) Face gesturi mult apreciate — Sublimări!!!; 7) Plină de melancolie (muz.) — Cale ocolită; 8) O sută una! — Urme pe margini! — Se deschide la alimentări (pl.); 9) Intră-n sufletul omului... — Pradă electricitatea dintr-un curs; 10) Un fel de stele căzătoare... — Începe itinerarul!

Maria IONESCU

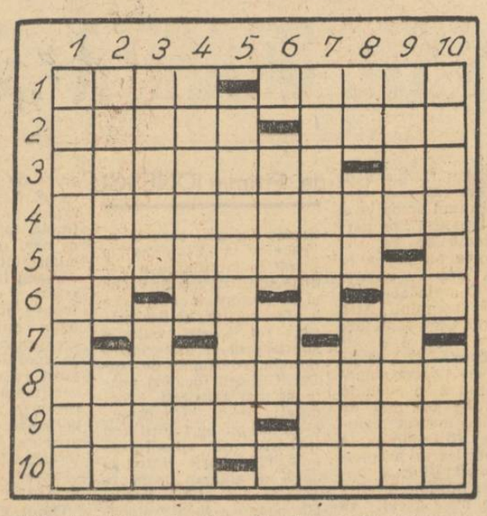

POFTĂ BUNĂ!

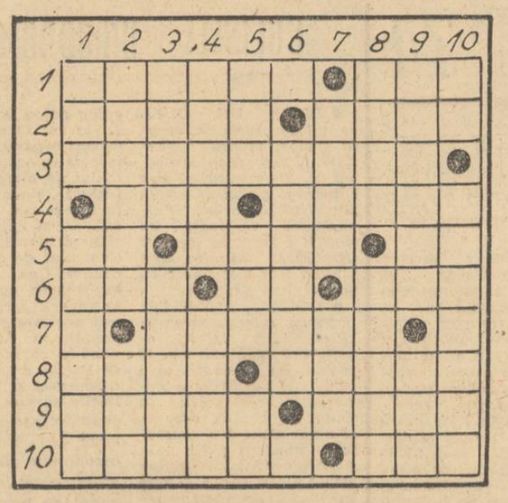

ORIZONTAL: 1) Poftă de mîncare — Bate frișca; 2) Mămăliguță din mei — Te îmbie la mîncare; 3) Gustări înainte de masă; 4) În cantină! — A se amesteca nepoftit (fig.); 5) Puțină brînză! — Foarte puțin — Ten!; 6) Se rosește la fiert! — După picături de ojet! — Ierbivor domestic (pl.); 7) Asigură țesuturile cu substanțe hrănitoare; 8) Umplutură pentru cozonaci (pl.) — Pastă făinoasă (reg); 9) Găina bătrînă o face bună — Teren propice pentru vie; 10) Ca păstăile bătrîne — Prinse la măsea!

VERTICAL: 1) Face zeama lungă — Bună pentru plăcinte; 2) Scrob — Vuiet (pop); 3) Orășel în Belgia — Materie primă pentru ciocolată; 4) Prăjitură cu fructe și cremă — Mîncare cu îngrășare...; 5) Tii, ce încurcat e!!! — Cocoloș — La masă!; 6) Paste făinoase de casă; 7) Duce la gură — Generic pentru produse vegetale; 8) Servesc la masă — Băutură de la tropice; 9) Aromă pentru prăjitură — Produs lactat; 10) În salată! — Văcuță și purcel...

Gh. TULEA

Cuvinte rare: IOFCA, UET, ESEN.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

SĂ DEZLEGĂM

ORIZONTAL: Gemeni — Pic — Olane — Tona — Gineri — Vas — Oci — Vesela — Seva — Rost — I — Emanații — Clădiri — D — Erete — Eroi — RA — Ora — Int — Apărare — AA.

VACANȚĂ LA MARE

ORIZONTAL: Marinar — AV — Amara — Rada — Timone — Cal — Eres — Film — La — Ison — Om — Olt — Crab — A — T — A — Vat — Ram — Alai — Mila — Oraș — Razii — Loz — Sirena.

FILATELIE

RĂSPLATA STRĂDANIILOR

Pentru a atesta rezultatele obținute de unii filateliști de-a lungul anilor, Consiliul A.F.R. a hotărît instituirea unei „Insigne de merit", cu două grade: aur și argint. Nu de mult, au și fost atribuite primele distincții de acest fel. Șase președinți de asociații filatelice din unele țări socialiste și 25 de filateliști români au primit insigne de aur; 29 de persoane au primit insigna de argint.

ÎNTREGURI POȘTALE

În ultima vreme se constată o abundență de noi plicuri semiilustrate policrom. Semnalăm astfel cele 3 întreguri dedicate importantului eveniment al Unirii, plicurile care consemnează împlinirea a 40 de ani de la luptele muncitorilor ceferiști și petroliști, plicul editat cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la crearea Comitetului Național Antifascist. De asemenea se cuvin semnalate colecționarilor de întreguri poștale și cele 7 foarte frumoase plicuri semiilustrate policrom cu reproduceri de pe fotografii color ale unor piese deosebite din celebrul Tezaur de la Pietroasa, precum și cele 8 plicuri cu desene înfățișînd diferite costume populare din județele Cluj, Suceava, Gorj etc. Mai puțin reușit este plicul editat cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu, ilustrația fiind sub orice critică.

„BALCANFILA IV"

Sub această denumire se va desfășura în Turcia, la Izmir, a IV-a ediție a Expoziției interbalcanice de mărci poștale, sub înaltul patronaj al președintelui țării gazdă.

Aurel CRIȘAN

Se poate sau nu?

Există trei clădiri, dispuse în linie, iar în fața lor, la o oarecare distanță, trei rezervoare, conform schiței alăturate, în care clădirile sînt reprezentate prin cîte un pătrat, iar rezervoarele prin cîte un cerc. Să presupunem că unul din rezervoare conține apă rece, altul apă caldă iar al treilea, gaz metan. Fiecare din clădiri se cere să fie alimentată cu toate cele trei fluide prin conducte, însă nici una din aceste conducte nu trebuie să se intersecteze cu alta. Este posibil, sau nu?

Aceasta este întrebarea pe care o pune cititorul nostru **CORNEL COSTEA**, mecanic frigotehnist, din Reșița.

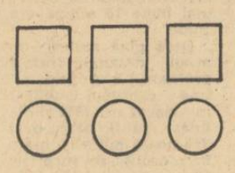

O problemă cu grosime

Ce grosime se poate obține; dacă împăturim de 50 de ori la rînd o foaie de hîrtie subțire, de o zecime de milimetru?

Cine întreabă? Cititorul nostru **ȘTEFAN GAVRIL**, elev la Liceul pedagogic din Botoșani, domiciliat în comuna Viișoara, jud. Botoșani.

Cine răspunde? Poate dv., stimați cititori. Nu vă sfătuim însă, să încercați rezolvarea experimentală a problemei. De ce? Gîndiți-vă puțin și veți vedea pentru care motive vă dăm acest sfat.

Știți unde este mormîntul lui Attila?

În anul 453, temutul conducător al hunilor, Attila, a decedat în somn. Nu s-ar putea spune că soarta a fost prea bună cu el, pentru că moartea l-a surprins tocmai după ce își serbase căsătoria. Se pare că decesul a survenit în urma faptului că băuse mai mult decît de obicei, iar aceasta i-a provocat o hemoragie nazală, ce i-a produs sufocarea, în timpul somnului. După moarte, corpul lui Attila a fost îngropat într-un anumit loc. Știți **unde?**

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cunoștințe... dar și perspicacitate

LUNA: Secera Lunii (semiluna) poate fi împărțită în șase suprafețe, neegale, doar cu ajutorul a două drepte, după cum rezultă și din desen:

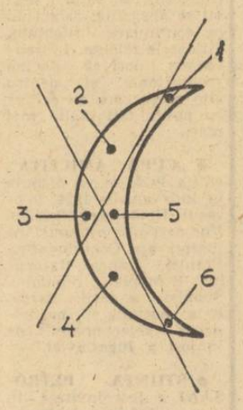

TRAPEZUL: Trapezul dreptunghic prezentat anterior, se poate împărți în alte trapeze mai mici, egale și asemenea, conform figurii:

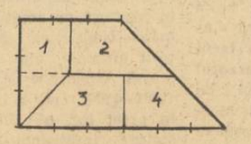

ASTRONOMICĂ: În lunile ianuarie-iulie sîntem mai aproape de Soare la amiază. În lunile iulie-ianuarie, sîntem mai aproape de Soare noaptea. Explicația se datorește deplasării Pămîntului pe orbita sa eliptică în jurul Soarelui.

GEOGRAFICĂ: Acul unei busole va indica nordul, cu ambele sale capete, la Polul Sud.

Poșta cititorilor

S-au primit la redacție numeroase răspunsuri la întrebările apărute în rubrica noastră publicată în nr. 823 al revistei, din 14.07.73. Nu toți cititorii au trimis însă rezolvările tuturor problemelor propuse. Regretăm că aici nu vom putea menționa și numele celor care au dat răspunsuri corecte numai la două întrebări. Alegînd deci numai scrisorile cu soluții corecte la toate întrebările și trăgînd apoi la sorți, rezultatul este următorul: **Sperlea Ovidiu**, elev, Liceul „J. Honterus", Brașov; **Muru Grigore**, elev, Liceul „Tudor Vladimirescu", Tîrgu-Jiu; **prof. Ion Păduraru**, Constanța; **Racolța Petre**, com. Șeini, jud. Maramureș (Am reținut materialul dv. Mulțumim); **Mihai Albescu**, elev, Focșani; **Andrei Mladin**, Cluj și **Rosmeteniuc Dragoș**, elev, Liceul „I.L. Caragiale", București.

Nicolae A. Glușescu, pensionar C.F.R., Pitești, jud. Argeș. Ne pare rău că materialul dv., s-a plimbat atît, și probabil că numai din întîmplare, întrucît în mod obișnuit nu se procedează așa. Ne pare însă și mai rău că materialul nu reprezintă o noutate pentru rubrică: un material identic s-a publicat anterior.

Elena Toca, București. Vă mulțumim pentru buna intenție de a ne fi trimis un material spre publicare, dar ce mai putem face acum, cînd încă de mult am prezentat unul cu același subiect, și încă mai avantajos, cu un număr mai mic de soldați? Nu renunțați.

C. Andreescu, Craiova. Răspunsurile dv., sînt bune. Numai sorții nu au fost buni cu dv.! Cît privește chestiunea cu „semnele" matematice, evident că era vorba de semnele uzuale, precum cele ale adunării, scăderii, înmulțirii și împărțirii. Ridicarea la putere nu este însă un „semn" matematic, ci o anumită operație. Materialul trimis este bun și l-am reținut pentru publicare. Mulțumim.

În ultima săptămînă, am primit, ca de obicei, numeroase materiale din partea cititorilor, din care am reținut pe cele trimise de: **Mitică Radu**, Dioști, jud Dolj; **Prof. Gh. Brașoveanu-Urlați**, București; **Vlăduț Marian**, Sibiu; **Ștefan Gavril**, com. Viișoara, jud. Botoșani; **Dode V. Anton**, com. Modelu, jud. Ialomița; **C. Andreescu**, Craiova, **Racolța Petre**, com. Șeini, jud. Maramureș; **Adriana Tudor**, com. Schitu-Golești, jud. Argeș; **Lucia Filimon**, București; **Lazăr O.**, București și **Pănuescu Gabriel**, Balș, jud. Olt.

Ing. Liviu MACOVEANU

APĂRAȚI PRIN ASIGURARE GOSPODĂRIA DUMNEAVOASTRĂ

— Că am uitat aragazul aprins e grav; dar de neiertat e că nu mi-am asigurat bunurile din gospodărie!

Dezvoltarea tehnicii a adus în căminul fiecăruia aparate dintre cele mai utile și mai moderne: televizoare, radiouri, frigidere, mașini de spălat, mașini de gătit, aspiratoare etc.

Toate acestea măresc confortul și ușurează activitățile casnice, contribuind astfel la prelungirea timpului liber.

Dar, din păcate, riscurile s-au înmulțit odată cu creșterea numărului acestor aparate și utilizarea lor.

Incendiul, explozia butelii de gaz metan, sau a conductei de gaz metan, scurtcircuitul sînt numai cîteva evenimente neprevăzute care pot surveni în gospodăria cuiva.

Pentru liniștea căminului dv. și pentru a vă crea siguranța că, dacă va avea loc un asemenea eveniment, veți putea reface mai ușor bunurile distruse, încheiați la ADAS o asigurare utilă și avantajoasă: **asigurarea complexă a bunurilor din gospodărie.**

Pentru încheierea asigurărilor vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau oricărei unități teritoriale ADAS.

(5425)

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic, înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu, aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Cercetările lor se învîrtesc deocamdată în jurul lui Valdman, cel ce se interesează de soarta bicicletei, ca și în jurul fiului doctorul Bodea, prieten al fetei înecate. Între timp dispare Alina. Într-o discuție cu d-na Bodea, Bunicul află de existența unui „fel de asociație" denumită „Salvamar", al cărei „animator" este un oarecare Pamfil Adam, element aflat la periferia societății. După îndelungate căutări, Bunicul, asistă la o ședință a acestei asociații mistice, în mijlocul căreia se afla și Alina. Se retrage pentru a găsi un mijloc de a o salva. Cînd ajunse la hotel o găsi pe Alina care nu-și mai amintea nimic din cele întîmplate.

10 Bunicul se uită la ceas. Era ora douăsprezece fără douăzeci. Căpitanul Constantinescu îl lăsase la kilometrul douăzeci urmînd ca împreună cu sergentul Crețu să patruleze cu viteză redusă prin fața locului unde trebuia să apară Valdman ca să depună suma de cinci mii de lei. Panaitescu, cu toată nemulțumirea, rămase să aibă grijă de Alina.

Bunicul se strecurase printre piersicii plantați lîngă șosea și ajunsese la vreo douăzeci de metri în spatele lui Valdman. Era un om mijlociu de statură și la flacăra chibritului aprins pentru țigară, Bunicul îi văzu fața ridată: o față aproape de bătrîn, în ciuda mișcărilor sale vioaie și sigure.

Cine era Valdman și ce taine ascundea bicicleta lui?, se întrebă Bunicul iar, dar chiar în clipa aceea, din spate apăru Volkswagen-ul decapotabil și detectivul nu mai avu timp să-și pună și alte întrebări. Mașina încetini în dreptul bornei și cînd Valdman se apropie de mașină, dorind probabil să-și vadă bicicleta, patru mîini puternice îl săltară și o altă mînă se văzu năpustindu-se spre capul lui. Totul se petrecu cu iuțeala fulgerului, încît Bunicul nu avu nici măcar timpul necesar să se mire. Mașina porni cu viteză. Detectivul era total descumpănit. O asemenea ipoteză nu-și formulase nici el și nici căpitanul. La cîteva clipe apăru Constantinescu din sensul opus celui în care plecase Volkswagen-ul și cînd îl văzură pe Bunic agitîndu-se la marginea drumului, își dădură seama că se întîmplase ceva.

Bunicul se urcă în mașină.

— Întoarce, au luat-o înainte, i-ați văzut?

— N-am văzut nimic, Bunicule.

— Înseamnă că au luat-o pe un drum lateral.

Bunicul, nervos din cale afară, își aprinse o țigară.

În mașină se împrăștie mirosul de hîrtie arsă și de fum acriu.

— La două întrebări nu-mi pot răspunde, întrebă sergentul Crețu: de ce s-a mutat Valdman de la hotelul „Doina" și ce mister ascunde bicicleta.

— Dragul meu, dacă aș putea răspunde măcar la o întrebare, jumătate din enigma Valdman ar fi dezlegată. În fond, venirea noastră aici era mai mult pentru el. Să-l protejăm, la nevoie să-l și urmărim; în cel mai bun caz să vedem unde stă. Că se ascunde, e clar.

— Să nu existe vreo relație între el și ceilalți, tovarășe maior, își dădu cu presupusul sergentul.

Bunicul își aruncă țigara pe fereastră. Cerul gurii îi era uscat iar limba îl usturа.

— Relația dintre jecmănit și cei ce jecmănesc, doar o asemenea legătură poate exista între ei, tovarășe sergent. În afară de cazul că nu este și el amestecat într-o treabă care-l obligă să se teamă, spuse Bunicul.

Constantinescu își scoase chipiul și îl șterse pe dinăuntru cu o batistă.

— Ce-i acolo?

Pe șosea, în dreapta, se vedea o mașină răsturnată și pe măsură ce se apropiau își dădură seama că era vorba de Volkswagen. Opriră în spatele mașinii. În lumina farurilor de la „Volga" se vedea acum clar că mașina se lovise de un pom și din pricina izbiturii derapase în șanț.

Constantinescu cobori primul, urmat de Bunic, și de sergent. La volanul mașinii, cu capul dat pe spate, se afla un tînăr. Volanul era răsucit de parcă ar fi fost din plastilină, iar în ochiul drept al șoferului intrase adînc o creangă de la pomul rupt.

— E mort, constată Bunicul, după ce luase mîna tînărului în mîna lui.

— Înseamnă că ceilalți doi au scăpat teferi, spuse căpitanul. Au fugit... Du-te, tovarășe Crețu, după medicul legist.

Volga plecă în trombă. Căutară în buzunarul mortului. Nu găsiră nici un act. Doar în pantaloni dădură de o hîrtie, o adeverință care atesta că Urucu Gheorghe era de profesie zidar. Adeverința era eliberată de Șantierul 2 Construcții și era adresată O.N.T.-ului pentru ca posesorul să fie înscris pe lista de excursioniști pentru Turcia.

— Bara de direcție, spuse căpitanul. Individul nu știa probabil să conducă prea bine... Dar bunicul nu era atent la spusele căpitanului. Citise pentru a doua oară adeverința și rămase pe gînduri.

Pe șosea venea o mașină gonind. Era „Volga" cu sergentul Crețu și medicul legist.

Luară cîteva fotografii la lumina blitzului și medicul făcu un control sumar tînărului pe care îl scoaseră de lîngă volan cu mare greutate.

— Parcă l-ar fi tras cineva în țeapă, dar nu cum o făcea Vlad Țepeș, ci de sus în jos, își permise să spună medicul, dar nimeni nu schiță nici măcar o urmă de zîmbet.

— I-a străpuns creierul, mai zise el, apoi se uită curios la mașină. Medicul înclină dezaprobator din cap.

— N-ar trebui să se elibereze certificate de circulație pentru asemenea rable.

— Vorbești, doctore, de parcă cineva într-adevăr i-ar fi eliberat...

— Dar credeți că au circulat așa, fără?

— De unde să știu, vom cerceta și vom vedea... bag mîna în foc că și numărul mașinii e fals.

Sosi și ambulanța și doi brancardieri ridicară cadavrul și-l transportară în mașină.

Doctorul plecă odată cu Salvarea, în timp ce Bunicul și căpitanul continuară să cerceteze locul accidentului și păduricea de salcîmi din apropiere.

— Uite ce-am găsit, Bunicule, spuse căpitanul.

Bunicul se apropie.

În iarbă zăcea un pantof de tenis plin de sînge.

— Tovarășe Sotir, te rog, mai dă o fugă pînă la stațiune. Rămîi dumneata cu Alina și trimite-l pe Panaitescu cu cîinele. Dacă am găsit un pantof, posesorul lui nu poate fi foarte departe.

Căpitanul îi dădu sergentului încuviințarea. Sotir și sergentul Crețu se urcară grăbiți în Volga.

Panaitescu sosi peste o jumătate de oră. Bunicul consideră că acest timp însemna un adevărat record pentru Panaitescu, care avea nevoie de un sfert de oră numai ca să se trezească din somn.

— Maestre, nu mai mîncăm noi guvizi prăjiți în seara asta, spuse Panaitescu după ce află de la căpitan cele întîmplate.

— Nici eu nu mai cred, dragul meu, răspunse Bunicul cu o voce de om preocupat.

Alsacianul mirosi pantoful de tenis, apoi începu să-l tragă pe Bunic cu putere spre pădure. Ajunseră în curînd la liziera ei, dar nu dădură de nimeni. Cîinele trăgînd cu aceeași forță, urma un drum anume. După mai bine de o oră ajunseră la malul lacului Techirghiol. Acolo cîinele se opri și se uită aproape cu deznădejde la stăpînul lui care făcuse un asemenea drum de pomană.

— Au plecat cu o barcă, spuse căpitanul.

— Ca să fi plecat cu o barcă însemna că în acest loc trebuia să fie una, tovarășe căpitan.

— Hotărît că trebuia să fie. De altfel, uite că se vede parul de care a fost legată.

— În cazul acesta unul din cei doi cunoștea foarte bine împrejurimile: aș spune, nu numai că le cunoștea, dar era chiar familiarizat cu ele. În concluzie, nu poate fi vorba decît de un om care locuiește pe aici...

— Asta cam așa-i, dar cine poate fi, întrebă căpitanul.

— Florentin Bodea, răspunse Bunicul și obosit de moarte se așeză pe iarba de pe mal și își aprinse o țigară.

— VA URMA —

VIAȚA STADIONULUI

PESTE GRANIȚA „300"

de Eftimie IONESCU

Ce bine că, de o bucată de vreme, ne aruncăm mai mult ochii pe fișele statistice ale fotbalului ! Așa, nu mai lăsăm să treacă — pe nedrept uitate — merite, momente simbolice sau reprezentative din viața competițiilor și a oamenilor care le clădesc, jucătorii ! Așa am știut din vreme că Remus Cîmpeanu, căpitanul „șepcilor roșii" se apropie de hotarul așa de greu de atins de 300 de partide jucate în prima divizie și ne-am bucurat că, o dată cu ințiia etapă a noului campionat a pus piciorul în zona unde nu a mai pătruns decît Iosif Lereter, alt om de nădejde al fotbalului nostru. Fiindcă, se vede bine treaba, aici nu ajung decît jucătorii de ireproșabilă seriozitate și voință, aici nu mai poate fi vorba de culcări pe o ureche sau de „ce-o fi, o fi...", aici nu pătrunzi decît luptînd din greu cu campionatele, cu adversarii, cu conducători de cluburi, cu... ziariști, cu tine însuți, cu timpul.

Remus Cîmpeanu e de acum pe tabloul marilor recordmeni ai fotbalului românesc și nu numai performanța lui, dar și exemplul său ne impun să-i dedicăm rîndurile de astăzi. Vom rămîne, așadar, cu bravul fotbalist al Universității Cluj, pe parcursul rîndurilor ce urmează, care nu pot avea pretenția unui portret complet. O creionare a jucătorului și omului. Atît.

Jucătorul. Cîmpeanu face parte din categoria de sportivi care — fără să fie strălucitoare, spectaculoasă, ostentativă în evoluția sa — rămîne cea mai de preț pentru mersul înainte al unei discipline ; e grupa sobrilor, a harnicilor și constanților, a modeștilor și plinilor de dirzenie. Ea duce greul, ea asigură echilibrul, ea face legătura între generații. E chiar ceea ce a realizat Remus Cîmpeanu în formația lui „U". Din 1960, din acea toamnă cînd, elogiat și recomandat de Ștefan Covaci, care îl avea elev la „Clujeana", a intrat în familia cu o tradiție sportivă așa de veche și de frumoasă cum e cea a alb-negrilor, el i-a apărat nu numai culorile sportive ci și integritatea morală, coeziunea de suflet. Ciți alți jucători, poate și mai talentați, mai dotați decît Cîmpeanu, n-au dat bir cu fugiții cînd lucrurile nu erau în regulă, cînd norii retrogradării se adunau deasupra cerului lui „U" ! Remus Cîmpeanu a jucat totdeauna fără rețineri, fără gînduri ascunse și duble socoteli. Deși apărător, deși specializat într-un post unde nu îți pui mănușile și fracul și, mai cu seamă, tot în cursă ; în cursa care nu-i mai prezintă decît un singur concurent în față : pe inginerul constructor Lereter, retras acum de pe gazon spre a lucra la Trustul de construcții al orașului primelor sale mari succese — Timișoara. Combustibilul care îi asigură, căpitanului de la „U", ritmul într-o probă care a avut atîtea circuite periculoase în programul său se numește încredere. Atitudinea lui deferentă față de toți, plină de grijă față de tineri, experiența sa, au dus la numirea lui Remus Cîmpeanu și în funcția de secretar al secției de fotbal din clubul universitar clujean. Sub acest criteriu, el e un recordmen, fiind singurul jucător activ care cumulează și o funcție organizatorică. Și se achită — părerile celor autorizați, dimprejur, nu prezintă nicio excepție — admirabil de amîndouă obligațiile, semn că hărnicia îl ajută de minune într-o împrejurare neobișnuită, cum spuneam, în fotbalul nostru.

În zilele cînd Remus Cîmpeanu a pătruns în zona „celor 400 de meciuri", noi, cei care i-am urmărit drumul prin ani și prin campionate, îl felicităm și îl arătăm tinerilor sportivi ca exemplu pentru care depun mărturie cele mai mari și mai elogioase vorbe, FAPTELE !

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Tineri care bat la porțile afirmării • Bobick în serie • Foreman dă replica lui King Roman

• **GAZETARII** au așternut lucruri bune despre **P. Dragu, N. Robu, P. Istrate** și **C. Dafinoiu** care au obținut locul I la recentul turneu internațional pentru tineret de la Galați, dotat cu **„Cupa Prietenia"**. Considerăm că este cazul să-i prezentăm pe scurt pe acești tineri, a căror carieră se anunță interesantă : **P. Dragu** (semimuscă) : Face parte din echipa Electroputere Craiova și este antrenat de fostul internațional **M. Goanță ; N. Robu** (muscă), face parte din clubul C.S.O. Brăila și este pregătit de vechiul internațional I. Zlătaru ; **P. Istrate** (mijlocie-mică) — Oțelul Galați. Antrenorul său este C. Dobrescu fratele mai mare al fostului internațional Mircea Dobrescu ; **C. Dafinoiu** (grea) — Progresul Brăila, antrenor C. Bobinaru

• **DESIGUR** au fost și alți tineri care s-au evidențiat cu acest prilej, dar la acest capitol să dăm cuvîntul unor oaspeți de peste hotare ; **A. Cebotarev** (U.R.S.S.) antrenor șef : **„Tînărul V. Sirbu, deși a părăsit ringul învins, mi-a lăsat o mare impresie. El boxează tehnic, se deplasează cu ușurință și se apără cu multă iscusință. Evoluează de maniera fostului nostru campion Agheev. Îi prevăd o frumoasă carieră".** F. Adler (Ungaria), antrenorul care l-a descoperit pe L. Papp ; **„Damian Cîmpoieșu poate deveni un remarcabil boxer. Are înclinații către stilul tehnic. Putea obține locul întîi dacă avea o condiție fizică corespunzătoare pentru a-și etala cunoștințele".**

• ÎNTÎLNIRE cu secretarul general al federației de specialitate, **Cr. Petroșeneanu** care ne declara : **„Cu mai mult curaj M. Simon (semigrea) putea obține victoria. C. Hajnal și Sîrbu au pierdut discutabil. Noi le vom acorda în continuare un larg credit deoarece sînt talentați. Vom remania echipa de tineret cu elementele care se află în tabăra de la Arad și Piatra Neamț. În toamnă așteptăm vizita echipei de tineret a Angliei, iar în cursul lunii decembrie tinerii noștri boxeri vor pleca în Franța".**

• **VICECAMPIONUL** olimpic la categoria „grea" marinarul american **Duane Bobick** a obținut două noi victorii ca profesionist. El l-a învins la Frankfort Kentucky prin ko în repriza a 2-a pe Clyde Brown și prin abandon în prima repriză pe Sylveter Murphy. Aceasta a fost cea de-a 6-a victorie repurtată de Bobick, care este neînvins în cariera de profesionist. Ca amator el a pierdut înainte de limită în fața cubanezului Stevenson.

• **CAMPIONUL MONDIAL** la „grea" american de culoare **George Foreman** își continuă cu asiduitate antrenamentele la Tokio în vederea meciului pe care-l va susține la 1 septembrie în compania șalangerului său neoficial portoricanul King Roman. El a declarat ziariștilor că va cîștiga prin ko în repriza a treia sau a patra. După cum se poate constata făcînd astfel de pronosticuri Foreman a început să calce pe urmele lui Clay. Foreman a arătat în cadrul unei conferințe de presă că apoi își va pune titlul în joc în fața spaniolului Urtain într-un meci care va avea loc în decembrie la Madrid sau New York.

• **ARGENTINIANUL** Carlos Monzon, campion al lumii la categoria „mijlocie", a declarat că adversarul său de la 29 septembrie, francezul Bouttier, este un pugilist foarte talentat. „Totuși", a spus Monzon, voi cîștiga înainte de limită, reeditînd victoria de acum doi ani.

Actorul de cinema **Alain Delon** care va organiza meciul Monzon—Bouttier (29 septembrie la Paris arena Roland Garros) a și început campania de reclamă. Pe zidurile Parisului s-au și lipit mii de afișe ca cele din această fotografie (stinga Monzon, dreapta Bouttier)

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

RADU TRAIAN RONDA, București : „Primele etape, primele surprize. La București, steliștii n-au putut trece de reșițeni, în urma unei evoluții mediocre. spectacolul fotbalistic a fost salvat de întîlnirea Dinamo—F. C. Constanța, desfășurată în cea mai mare parte a timpului la lumina reflectoarelor. Echipa de pe insoritul țărm al Pontului Euxin a servit dinamoviștilor o replică impetuoasă, smulgînd un meritat meci nul. Constănțenii nu s-au temut de aureola campionilor, impunîndu-se printr-un joc sigur, fără fisuri, aerisit și spectaculos. Antrenorul Hașoti și băieții lui promit să aibă un cuvînt de spus în noul campionat.

Stadionul „23 August" din Capitală, prima noastră scenă fotbalistică, s-a prezentat iar ca vai de lume. Gazonul, de un verde neomogen și îndoielnic, pare o biată ființă anemică, trădată, tristă. Marcajul n-a fost refăcut în această pauză estivală și liniile abia se mai zăresc. Imaginea e completată cu ceea ce vezi în tribune. Gradenele sînt mai peste tot rupte, strîmbe, putrede, fără urme de vopsea, cu cuiele ieșite amenințător în afară, pîndind lacome țesătura fragilă a pantalonilor. Pe ici, pe colo treptele de acces sînt distruse pînă la armătură, ca și cum cineva le-ar fi pisat cu ciocanul. Difuzoarele stației de amplificare hîrîie plictisite, parcă demoralizate și ele de obrazul crispat al marelui stadion. Sigur, mai există încă panouri publicitare, menite să popularizeze noutățile, dar și acestea nu mai atrag atenția, nemaifiind reînnoite de ani de zile... Există și o invitație la disciplină : „Ocupați-vă locurile numerotate pe bilet". În scurgerea implacabilă a anilor invitația a devenit o ironie, de vreme ce nicăieri nu mai zărești umbra unei cifre care să indice cît de cît un loc, chiar de-ar fi să cercetezi gradenele cu lupa..

Cîndva am încredințat această bijuterie unui gospodar oficializat prin niște inițiale, căruia i-am acordat întregul nostru credit. Se impune de urgență o hotărîre. Să schimbăm gospodarul, pînă nu e prea tîrziu ! Să găsim pe cineva care să asigure marelui stadion o asistență fără cusur. Începînd de la brazda de gazon și terminînd cu ultima treaptă de coborîre spre aleile parcului, scăldate în lumină ! Și cei ce nu și-au făcut datoria să plătească pentru neprieceperea sau indolența lor !

Vrem fotbal de calitate. Vrem spectatori. Vrem ambianță. Vrem multe și de toate, fiindcă e firesc să vrem mereu ceva, care de fiecare dată să însemne un pas înainte, nu unul înapoi !"

Adevărate și dureroase rîndurile dumneavoastră Cel mai mare stadion al țării (la ridicarea căruia am contribuit și eu, personal și fizic) dă semne de decrepitudine. Ar fi o singură soluție pentru a-l salva : să-l încredințăm unui club vrednic, care să-l folosească și să-l întrețină cum trebuie.

MIRCEA TURTUREANU, Hunedoara : „De cîtva timp, ziarul „Scînteia tineretului" găzduiește în coloanele sale serialul cu temă sportivă „Corabia cu 11 pasageri" de Argelo Niculescu. Ca tot iubitorul de fotbal, am citit și eu aproape toate capitolele publicate. Le-am citit nu că m-ar fi atras în mod deosebit narațiunea serialului ci pentru o frumoasă aducere aminte : participarea reprezentativei noastre de fotbal în confruntarea celor mai bune 16 echipe din lume.

Dacă pînă atunci nu m-au deranjat frazele profesorului Angelo, citind capitolul publicat în ziarul nr. 7532, intitulat „Va fi, oare, o zi frumoasă mîine?", n-am fost ocolit de surprize. Cum autorului — pe vremea aceea antrenorul național — cîțiva jucători i-au făcut neplăceri, s-au iscat discuții și mai ales acel caz, „cazul Dobrin". Dar bine știm că despre cazul de mai sus s-a făcut destulă zarvă la timpul potrivit ; în timpul desfășurării campionatului mondial și mai apoi, la reîntoarcerea în țară. De ce oare profesorul Angelo a ținut cu tot dinadinsul să mai reînvie cazul Dobrin. Citez din capitolul amintit : „În schimb, Dobrin nu se mai sinchisea de nimeni. Își îndeplinea programul său „special" etc." Chiar dacă a fost Dobrin vinovat în acea vreme, în fața noastră, a iubitorilor de fotbal, s-a reabilitat de mult. Să ne amintim de randamentul dat în întîlnirile internaționale susținute de națională de atunci încoace, de sportivitatea de care a dat dovadă. Nu se face, profesore Angelo, să mai revenim cu asemenea afirmații. Nu prin aceasta cîștigați cititorul de partea Dv !"

Nu sînt de acord cu dumneavoastră ! „Serialul" semnat de Angelo Niculescu, nume merituos în fotbalul nostru, se bucură de o bună primire din partea a numeroși cititori tineri. De ce v-a deranjat atît reînvierea greșelilor lui Dobrin din Meric ? Acestea sînt, ca să zic așa, fapte de istorie sportivă, iar Angelo Niculescu încearcă să reconstituie un capitol de mare interes al fotbalului nostru. Gestul lui trebuie salutat.

ADRIAN HOITAN și NELU BĂLĂNOIU, Făgăraș-Prahova : „Vă scriem avînd în fața noastră revista „Fotbal" Nr. 376 din 8.08.73 prin care am luat cunoștință de festivitatea de premiere a echipei de *tineret-rezerve* a clubului Dinamo București, care va primi cu această ocazie „Trofeul" revistei „Fotbal", oferit primei clasate în clasamentul „Cupa A + T" ediția trecută.

Acest trofeu a fost instituit *în scopul stimulării în competiție a cadeților* (sublinierea aparține revistei).

Așa să fie oare ? Nici vorbă !

Atribuirea trofeului prin însumarea rezultatelor echipei de seniori și a celei de tineret-rezerve face ca o echipă de cadeți să nu fie stimulată în propriile realizări. Ea este ridicată sau coborîtă în clasamentul revistei de echipa de seniori.

De exemplu :

1) Echipa de seniori Dinamo București cîștigă campionatul prin propriile strădanii pentru care și-a primit recompensa. Cadeții echipei au realizat 37 puncte — *din munca lor* — ocupînd locul II în clasament, dar i se atribuie trofeul revistei.

2) Echipa de seniori F.C. Petrolul ocupă în clasament locul 11. Cadeții acestei echipe, care realizează — *din munca lor* — 38 puncte dînd dovadă de dăruire pentru fotbal și club, ocupînd locul I în clasamentul echipelor de tineret-rezerve, în clasamentul pentru obținerea trofeului ocupă doar locul IV datorită rezultatelor obținute de seniori.

3) Echipa de tineret-rezerve a clubului F.C. Argeș realizează 29 puncte ocupînd locul 10 în clasament, dar datorită rezultatelor obținute de seniori se pomenesc săltînd cinci locuri în clasamentul revistei, „vecini" cu cei care de fapt trebuiau stimulați pentru munca și seriozitatea cu care au privit campionatul de tineret-rezerve.

Din exemplele date, reiese clar că *nu cea mai valoroasă echipă de cadeți* este premiată de revista „Fotbal" și că trofeul nu a fost instituit pentru stimularea în competiție a cadeților, ci a unui club.

Vă întrebăm :

1) Este cazul să se mențină acest sistem neechitabil, care s-a dovedit nestimulator pentru cadeți ?

2) Cum credeți că se vor simți cadeții petroliști în momentul în care căpitanul cadeților dinamoviști va primi trofeul și mai ales cum vor privi cadeții celorlalte echipe divizionare A noul campionat de tineret-rezerve ?"

Mă mir și eu cum a putut revista „Fotbal" să inventeze un sistem atît de nedrept și anevoios pentru onorarea echipelor rezerviste. Scrisoarea dumneavoastră o s-o pun pe gînduri.

„MARELE PREMIU" 74 ȘI CRIZA TENISULUI

În urmă cu cîteva zile am primit din partea comitetului de conducere al F.I.L.T. (International Lawn Tennis Federation) un text, al cărui conținut prezintă o deosebită importanță pentru momentul de grea cumpănă în care se află tenisul. Pentru a înțelege mai bine contextul în care se înscrie această corespondență din Londra și, implicit, însemnătatea ei, vom încerca să facem o expunere lapidară a evoluției celei mai mari crize din istoria tenisului, survenită recent, în urma „cazului Pilici".

Într-un articol al nostru din luna aprilie, am dat unele amănunte — prin amabilitatea lui Ilie Năstase — despre noua asociație A.T.P., înființată pentru a apăra interesele tuturor jucătorilor de tenis, mai cu seamă în fața „promotorilor" (lideri ai unor grupări profesioniste care dețin jucători prin contract, ieșiți de sub controlul federațiilor naționale). Numit director executiv în ianuarie, Jack Kramer dă un nou impuls asociației. Un prim pas al afirmării : „Circuitul primăverii" (sau al Mediteranei), alcătuit din șase turnee cu vechi tradiții, cîștigat spectaculos de Ilie Năstase (în cele 59 de seturi totalizate în cele patru turnee la care a participat, a cîștigat 309 gheme și a pierdut 170). După această secvență, Kramer a continuat cu și mai multă stăruință tratativele începute cu F.I.L.T. în scopul cedării asociației A.T.P. a unor turnee din circuitul „Marele premiu". Iată însă răspunsul pe care l-a căpătat din partea lui Basil Reay, secretarul administrativ al F.I.L.T. : „Nu ! Nimic din ceea ce ar putea știrbi autoritatea F.I.L.T.".

Peste cîteva zile, a intervenit marea surpriză. Federația iugoslavă a comunicat F.I.L.T. că Pilici a fost suspendat pe o perioadă de nouă luni și a cerut o măsură corespunzătoare din partea marelui for.

Ca urmare, deși acesta a decis să fie suspendat pe toată luna iunie, Pilici a participat la Roland Garros, datorită atitudinii hotărîte a federației franceze. Organizatorii internaționalelor de la Foro Italico (2—10 iunie) nu au renunțat nici ei la Pilici, în ciuda faptului că au fost nevoiți să plătească o amendă substanțială federației internaționale. În schimb, englezii vor fi intransigenți. Allan Heyman, președintele F.I.L.T., și Herman David, președintele lui All England Lawn Tennis Club (Wimbledon), interzic participarea lui Pilici la internaționalele Angliei.

• Un proiect, cîteva grupări și mai multe interese • Ce frămîntă în momentul de față pe cei care se ocupă cu destinele tenisului pe diferite meridiane

14 iunie. În urma eșuării tratativelor dintre Kramer și împuterniciții F.I.L.T., A.T.P. s-a adresat justiției. La 19 iunie, Hugh Forbes, judecător la înalta curte, a declarat că suspendarea lui Pilici de către F.I.L.T. este legală și... îl condamnă pe jucătorul iugoslav să plătească cheltuielile de judecată. În aceeași noapte, biroul de conducere al A.T.P. (Drysdale, Kramer, Ashe, McManus, El Shafei, Cox, Barret, Smith, Fillol, Pilici) a hotărît, cu o singură abținere, boicotarea Wimbledonului. 73 de jucători s-au retras de la start. După o oarecare acalmie care a urmat suspendării jucătorilor Panatta și Bertolucci de către federația italiană, presa internațională revine, plină de îngrijorare, cu noi date despre gruparea celor 28 de promotori, „World Team Tennis" (W.T.T.), care intenționează să organizeze în fiecare an competiții interorașe în intervalul mai—septembrie. Ziarul englez „Dayly Mirror" scrie în acest sens : „Tenisul este amenințat mai mult ca oricînd să se transforme în circ. Este foarte util un dialog cu Kramer, care a propus constituirea unui organism de conducere comun alcătuit din trei reprezentanți ai A.T.P., patru ai marilor turnee și trei împuterniciți ai F.I.L.T. Acest organism ar urma să alcătuiască calendarul internațional, ar lua măsuri de apărare împotriva promotorilor. El nu trebuie respins..." Ce a urmat ?

Aici e locul să punem la curent cititorii cu conținutul textului despre care am pomenit la început. Este vorba de un comunicat elaborat de F.I.L.T. acum cîteva zile, care sugerează un proiect de desfășurare a „Marelui Premiu" pentru anul 1974, propus de „Commercial Union Grand Prix" și **care ar urma să primească sprijinul organizației A.T.P.** Ideea esențială e pentru a veni în sprijinul jucătorilor care nu doresc să se deplaseze neapărat la turneele ce se desfășoară pe alt continent. „Marele premiu" ar urma să fie împărțit astfel :

„Comercial Union Grand Tennis", care grupează 15 turnee, printre care campionatele de la Roland Garros, Wimbledon și Forest Hills, și 12 turnee distribuite după criterii geografice : Europa (4 turnee) ; S.U.A. (4) ; Canada (1) ; R.S.A. (1) ; Asia (1) ; Australia (1).

„Comercial Union Grand Prix, care grupează turnee organizate în Europa pe timpul sezonului din S.U.A. și invers.

„Turneul maeștrilor" (Masters Turnament) va reuni 16 jucători, probabil primii zece de la „Union World Tennis", și primii șase de la „Union Grand Prix".

Acest proiect va avea într-adevăr darul să soluționeze marea criză ? Rămîne de văzut. Oricum, este un pas înainte spre tratative, spre unificarea tenisului.

Paul CERNESCU

CULISELE HIPODROMULUI

• DUPĂ UN DUEL *pe ultima sută de metri cu Hruba, favorita Senzația (1'23,4/km — antrenor M. Ștefănescu —) și-a adjudecat proba de viteză „Premiul Victoria". Performanțe valoroase au obținut clasata pe locul II (Hruba) și Rațiunea, deși acestea sînt mai tinere cu un an decît Senzația.*

• DOUĂ ALERGĂRI *„Premiul Ialomicioara" și „Premiul Ilva Mică", aparținînd reuniunii din 12 august, au suscitat, prin modul de desfășurare numeroase comentarii în rîndul publicului, deoarece ambele au fost cîștigate de aprantii (Nica Gr. și Nicolae N.) cu performanțe slabe, la 2,6 — respectiv 3,2 secunde sub recordul cailor. Că aceste două curse au avut un caracter special, rezultă clar din lectura performanțelor stabilite de ceilalți concurenți, care n-au opus rezistența așteptată cîștigătorilor (în special aprantiului Nicolae N.). Poate discuțiile s-ar fi închis aici dacă, duminica trecută, o parte din concurenții alergărilor amintite, nu s-ar, fi transformat în adevărați pegași săltîndu-și cu 2—3 secunde de media performanțelor. (Rotula cîștigătoare a „Premiului Jilava" de exemplu, de la 1'35,2 locul II galop potou la 1'31,7 locul I). În loc să se ia unele măsuri organizatorice, înainte de întocmirea programului de alergări s-au efectuat „inovații" care au incitat și mai mult publicul, — și culmea — din chiar dispoziția conducerii Centrului de calificare a calului. Una dintre ele, schimbarea aprantiilor cu antrenorii lor, după ce caii acestora primiseră avantaje în handicap, și după consumarea jocurilor la Pariul event (chiar pe hipodrom) și la toate celelalte pariuri în cadrul agențiilor pariu-oraș, a dovedit că „duminică" pe hipodromul de trap s-a putut vorbi de orice în afară de organizare corectă a alergărăilor de cai...*

Doru IONESCU

MOZAIC

• JUCĂTORUL de tenis Bobby Riggs, în vîrstă de 55 de ani, care și-a creat faima de a disputa meciuri cu jucătoare, a primit la rîndul său o provocare la întrecere lansată de... o călăreață (jocheu). Bobby Riggs a acceptat, astfel că întrecerea pe cai se va desfășura în curînd pe hipodromul din Charles Town (S.U.A.).

• **BOXERUL suedez Ingemar Johansson, finalist olimpic în 1952, la categoria grea, a fost descalificat în finală pentru lipsă de combativitate. Din acest motiv nu i s-a atribuit medalia de argint. Recent, Johansson a făcut un nou demers pentru a primi această medalie, dar răspunsul Comitetului Internațional Olimpic a fost și de data aceasta negativ.**

• CU PRILEJUL viitoarei ședințe a Comitetului Internațional Olimpic care va avea loc la Varna (Bulgaria), printre alte puncte înscrise pe ordinea de zi se află și cea a rezolvării problemelor legate de turneul de box. Cel mai important aspect va fi cel al limitării numărului de boxeri înscriși și evitarea unor programe încărcate pentru participanți.

• J. HAVELANGE, președintele Confederației sporturilor din Brazilia, a declarat într-un interviu că își va depune candidatura la președinția Federației internaționale de fotbal (F.I.F.A.). După cum se știe alegerea noului președinte va avea loc în cursul anului viitor și în afară de Havelange (care a declarat în cadrul aceluiași interviu că are de pe acum asigurate voturile necesare) va mai candida și actualul președinte, Stanley Rous.

Finalul unei întîlniri în cadrul campionatului american de lupte disputat la Seattle : gigantul Chris Taylor (stînga) medaliat cu bronz la Jocurile Olimpice de la München, l-a învins pe Tom Hazell. O secvență sportivă care nu solicită comentarii suplimentare.

• **FOSTA CAMPIOANĂ mondială de patinaj artistic Gabi Seyfert (măritată Rueger) a reușit la examenul de admitere în Academia de muzică din Berlin. În afara profesiunii de antrenoare de patinaj artistic, ea va studia acum muzica urmînd ca după patru ani să obțină și o diplomă de profesoară.**

Fruntașe ale fotbalului feminin și mame ireproșabile. Iată patru dintre jucătoarele clubului „Gränna AIS" din Stockholm: Hellstrand, Swärd, Anderson și Grenwall fotografiate cu... fetițele lor... Eșalonul de mîine al echipei este astfel asigurat...

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

PĂDUREA PUSTNICUL

Pădurea Pustnicul, lacul cu același nume și mănăstirea **Pasărea** aflată peste lac, sînt puncte turistice îndeobște cunoscute de bucureșteni. Vizitarea lor se face mai ales duminica, atunci cînd aglomerația amintește de cea de la ștrandurile de la Herăstrău. **De aceea, prezentînd acum acest punct turistic din estul Capitalei, îl recomandăm ca loc de odihnă și recreare, în primul rînd, în zilele de peste săptămînă, în zilele libere, sau în orele după-amiezii, din afara programului de lucru.** Recomandarea aceasta se fundamentează pe cîteva argumente : 1) apropierea de oraș a pădurii ; 2) existența unor mijloace de transport rapide și convenabile ; 3). liniștea care domnește în pădure în fiecare dintre zilele lucrătoare ale săptămînii ; 4). frumusețea deosebită a pădurii de stejari și de tei, care, vara, umplu cu mirosul lor împrejurimile.

Ca mijloace de acces pînă la pădure indicăm tramvaiul 14, pînă la capăt, iar de aici autobuzul 46, care pleacă în curse directe pînă la Pustnicul (cinci curse pe zi, la orele : 7,30 ; 10,30 ; 13,30 ; 16,30 ; 20,30). Tot de aici pleacă, din 15 în 15 minute, **cursa București — Brănești, care are stația de oprire în dreptul pădurii,** dincolo de halta Cozieni. Din această stație, se ajunge la **lacul Pustnicul, la restaurantul Pustnicul** și la locul de campare, după doi kilometri de mers pe șoseaua asfaltată sau după 1 300 de metri pe drumul turistic din pădure. (Duminica există curse directe din diferite cartiere ale Capitalei, iar autobuzul 46, are și el o rîtmicitate de plecare din 10 în 10 minute).

Locul de odihnă și de popas în pădure este fixat în apropierea lacului, pe malurile sale, unde există amenajările adecvate : puncte de parcare a mașinilor, mese și scaune în pădure, locuri de joacă pentru copii, spații pentru instalarea corturilor personale, chioșcuri alimentare, restaurant cu terasă și cramă, 9 căsuțe dispunînd de 18 paturi pentru cei ce vor să înnopteze aici. Lacul Pustnicul oferă, în toate zilele săptămînii, posibilități pentru plimbări de agrement cu barca sau pentru traversare dincolo, spre mănăstire.

O vizită la mănăstire, după traversarea lacului, este recomandabilă pentru toți aceia care vor să afle cîteva date despre istoricul ei. Mănăstirea a fost construită la începutul secolului al XIX-lea. Este demn de menționat, în legătură cu acest lăcaș mănăstiresc, că aici a trăit ultimele zile sculptorul Gheorghe Anghel (1904—1966), care a lucrat, în acest loc, o valoroasă statuie înfățișîndu-l pe Mihai Eminescu.

Așadar, pădurea Pustnicul, aflată în preajma kilometrului 18, pe D.N. 3, în direcția Călărași, poate constitui oricînd un loc ideal pentru odihna bucureștenilor dornici să se bucure de frumusețea unui cadru natural de invidiat, pe drept cuvînt, și să afle, totodată, prin vizitarea mănăstirii Pasărea, informații interesante legate de istoria împrejurimilor bucureștene.

Valentin BORDA

RUGBI

• **PENTRU PRIMA OARĂ** în istoria rugbiului românesc, reprezentativa țării va face un turneu în America Latină, mai precis în Argentina. Rugbiștii români vor întîlni la Buenos Aires prima reprezentativă a Argentinei, apoi alte trei meciuri le vor juca tot la Buenos Aires, urmînd apoi o deplasare în orașul Rosario și alta în orașul Cordoba. Plecarea are loc azi 25 august iar pe 29 august va avea loc primul meci la Buenos Aires, celelalte meciuri urmînd să se dispute pînă la 19 septembrie.

• **LA BÎRLAD**, în luna septembrie, își va începe activitatea un centru de juniori, care va cuprinde 60 de tineri iubitori ai rugbiului. Bîrladul deci nu se dezminte, asigurînd în continuare rugbiului viitoarele talente. Inițiativa am dori să devină molipsitoare și pentru alte orașe care au echipe cu posibilități mult mai mari.

• **„CUPA AMICIȚIA"**, ediția 1974, se va disputa în luna aprilie 1974, în orașul Heidelberg (R.F.G.). Vor participa echipele de juniori ale Cehoslovaciei, Franței, Italiei, Marocului, României, Poloniei, Spaniei și țării gazdă. Este posibilă și participarea selecționatei de juniori a Iugoslaviei.

• **ȘTIINȚA PETROȘANI** a fost invitată, în luna septembrie, în Franța, pentru a susține două meciuri cu echipele Vichy și Clermont Ferrand.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 26 august

1. **RAPID—„U" CLUJ.** După comportările din primele etape, echipa gazdă este favorită.

2. **U.T.A.—DINAMO BUCUREȘTI.** Își va reveni echipa arădană? Greu de presupus. La acest meci 1, x, 2 asigură liniștea pronosportiștilor.

3. **POLITEHNICA TIMIȘOARA—F. C. CONSTANȚA.** Dorința de reabilitare a gazdelor credem că va fi mai puternică, reușind să stăvilească valurile oaspeților și să le supună.

4. **STEAGUL ROȘU—F. C. ARGEȘ.** Echipa de la poalele Tîmpei este favorita acestui meci.

5. **A.S.A. TG. MUREȘ—STEAUA.** După eșecul din București, echipa gazdă va încerca să-și îmbuneze suporterii. Pronostic : 1, x.

6. **PETROLUL—JIUL.** Tinerii componenți ai echipei ploieștene vor căuta să profite din plin de deruta Jiului. Deci : 1.

7. **SPORTUL STUDENȚESC—S. C. BACĂU.** Studenții bucureșteni au nevoie de puncte. Dar băcăuanii nu au ? Credem că de pe buletine nu trebuie să lipsească 1 și x.

8. **UNIVERSITATEA CRAIOVA—POLITEHNICA IAȘI.** Gazdele au prilejul să-și consolideze poziția fruntașă. Și vor profita din plin de această ocazie

9. **C.F.R. CLUJ—C.S.M. REȘIȚA.** Vor reuși oaspeții să rămînă neînvinși și după etapa a 4-a ? Noi credem că da. Deci, x.

10. **C.S.M. SUCEAVA—ȘTIINȚA BACĂU.** Echipa suceveană pornește favorită în această întîlnire.

11. **GAZ METAN MEDIAȘ—METROM BRAȘOV.** Se anunță o confruntare dificilă pentru gazde. Și aici se indică 1 și x.

12. **MUREȘUL DEVA—METALURGISTUL CUGIR.** Deși va fi greu, credem că avîntul gazdelor va înfrînge experiența oaspeților.

13. **TEXTILA ODORHEI—OLIMPIA SATU MARE.** Dîrzenia noii promovate poate da de furcă experimentaților jucători orădeni. Egalul ni se pare indicat.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

UN EVENIMENT DE POLITICĂ INTERNAȚIONALĂ DE MARE PRESTIGIU

La ora cînd dăm la tipar ultimele rînduri ale acestei reviste, avem la dispoziție cele dintîi relatări în legătură cu vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o întreprind în opt țări ale Americii Latine. Aceste relatări, care se referă la strălucitoarea primire rezervată solilor României socialiste pe pămîntul Republicii Cuba, sînt mai mult decît edificatoare pentru prestigiul patriei noastre, politicii ei, inspiratorului acestei politici, Partidul Comunist Român și secretarul său general.

Imaginile apărute în presă sau transmise la televiziune vorbesc de la sine despre prețuirea de care se bucură conducătorul partidului și statului nostru în rîndul poporului cubanez. Sute de mii de cetățeni ai Havanei au ieșit în întîmpinarea oaspeților înconjurîndu-i cu nenumărate dovezi de caldă simpatie, fluturînd pancarte și strigînd lozinci ce salutau prietenia trainică ce unește popoarele român și cubanez, precum și personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. După cum relatează reporterii aflați la fața locului, pe tot traseul străbătut de oaspeții români a avut loc o extraordinară manifestare populară a solidarității dintre popoarele noastre, semnificativă prin entuziasmul și bucuria spontană cu care populația capitalei cubaneze și-a exprimat sentimentele.

În același timp, comentariile presei din Cuba se referă pe larg la importanța acestei vizite, consacrînd spații ample prezentării politicii partidului și statului nostru, personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu, activității sale neobosite desfășurate pe plan internațional, pentru afirmarea în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, contribuției sale la întărirea solidarității cu popoarele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pace. Ziarele relevă, de asemenea, numeroasele acțiuni de politică internațională ale statului român și contribuția personală directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la succesul acestei politici. Totodată, presa, radioul și televiziunea din Cuba acordă spații ample prezentării marilor realizări ale României socialiste în toate domeniile, politic, economic, științific, social și cultural.

Sub aceste auspicii fericite a început vizita conducătorului statului român în țările Americii Latine, țări în care acest eveniment este așteptat cu un foarte mare interes, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind unanim cunoscută, fiind strîns legată de marele prestigiu al României în lume, ca urmare a unei politici ce se bucură pretutindeni de autoritate și respect.

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 830 — sîmbătă 1 septembrie 1973 8 PAGINI 1,50 LEI

CELULE SOLARE

Conversia energiei solare în energie electrică este astăzi una dintre problemele de mare interes ale lumii. Preocupările și rezultatele originale obținute în acest domeniu de fizicienii români.

Întrebări puse specialiștilor

E BINE SĂ I SE COMUNICE BOLNAVULUI INCURABIL DIAGNOSTICUL REAL ?

Răspunde prof. dr. docent Octavian FODOR

Relatările în pagina a 5-a

CONSTRUCTORII

● Care e cea mai frumoasă meserie ? ● De la al 6-lea, la al 12-lea „L.D.H." ● Cum se ciștigă 120 de zile ● O hală cit fosta fabrică ● „Examenele" maistrului ● Soluții ingenioase pentru a face munca mai productivă

— Toate meseriile sînt frumoase, dar parcă nici una nu ca a noastră. Credeți că mă laud? Atunci spuneți-mi care altă profesiune îți oferă șansa să știi că ceea ce ai făcut tu va sta „în picioare" și peste o sută de ani, că va fi de folos și nepoților și strănepoților tăi. Chiar dacă pe aceste grinzi, pe aceste cărămizi, nu stă scris nici un nume, „cartea de vizită" a muncii noastre va dăinui mult timp după ce nu vom mai fi. Și tare aș vrea să spună cineva, peste 50 sau 100 de ani: „buni, pricepuți meseriași au lucrat asta".

Reflecția aceasta cu iz liric, pare ciudată cînd o auzi rostită în plin freamăt de șantier, cînd totul pare a se măsura în minute, cînd prezentul este atotputernic și mîine pare o zi foarte îndepărtată. Inginerul **ION ZBURLAN** ne ghicește parcă nedumerirea și adaugă:

— Am fost și eu cîteva luni ziarist, la un ziar județean. Dar fără supărare, profesiunea de constructor îmi place mai mult, chiar dacă lunile de gazetărie mi-au lăsat o oarecare nostalgie.

Mă aflam, în atît de caldele zile pentru constructori ale sfîrșitului de august, pe șantierul marii uzine bucureștene „23 August". Aici îl întîlnim, în fața celei de-a 12-a hale destinate fabricării locomotivelor, pășind hidraulice pe inginerul șef al șantierului, Ion Zburlan, înconjurat de un grup de constructori. Își organiza schimbul de noapte.

— Lucrurile stau așa, ne pune și pe noi în temă. Dacă reușim să terminăm acest al 12-lea L.D.H. cu patru luni mai devreme, în loc de 30 de zile cum ne-am angajat inițial, asta înseamnă că uzina va putea fabrica în plus 20 Diesele hidraulice. E o perspectivă foarte tentantă și facem tot ce ne stă în putere pentru a o realiza. Ne organizăm de aceea schimbul II, în orele de noapte. Electricienii montează acum reflectoare, astfel ca oamenii să poată lucra nestingheriți.

Cel care își punea atît de mult la inimă „L.D.H."-urile uzinei „23 August" străbătuse pas cu pas în ultimii cinci ani, întregul proces de făurire a modernelor hale destinate fabricării prestigiosului produs al constructorilor de mașini bucureștene. De la hala cu nr. 6 pînă la cea actuală, a 12-a. Și cine știe la cîte hale o să mai conducă încă lucrările. Căci vorba lui „pofta de progres vine lucrînd".

Biografia îi se confundă cu cea a multor șantiere ale Bucureștiului și ale țării. În 1955, tînăr constructor, terminase școala de maiștri. În 1961, I.C.S.I.M.-ul îl trimisese la facultate. A absolvit-o în 1967 și de atunci și-a pus noua și mai temeinica pregătire în slujba investițiilor de la uzinele „23 August". Pînă atunci?

— Păi pînă atunci am colindat cu șantierele prin multe locuri. Am fost șef de lot la Arad, la uzina de strunguri, am condus un șantier de izolații la București. Dar cel mai mult mi-a plăcut lîngă Oradea, în satul Sumeuș, unde am construit locuințe pentru mineri. Eram doar

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. 2

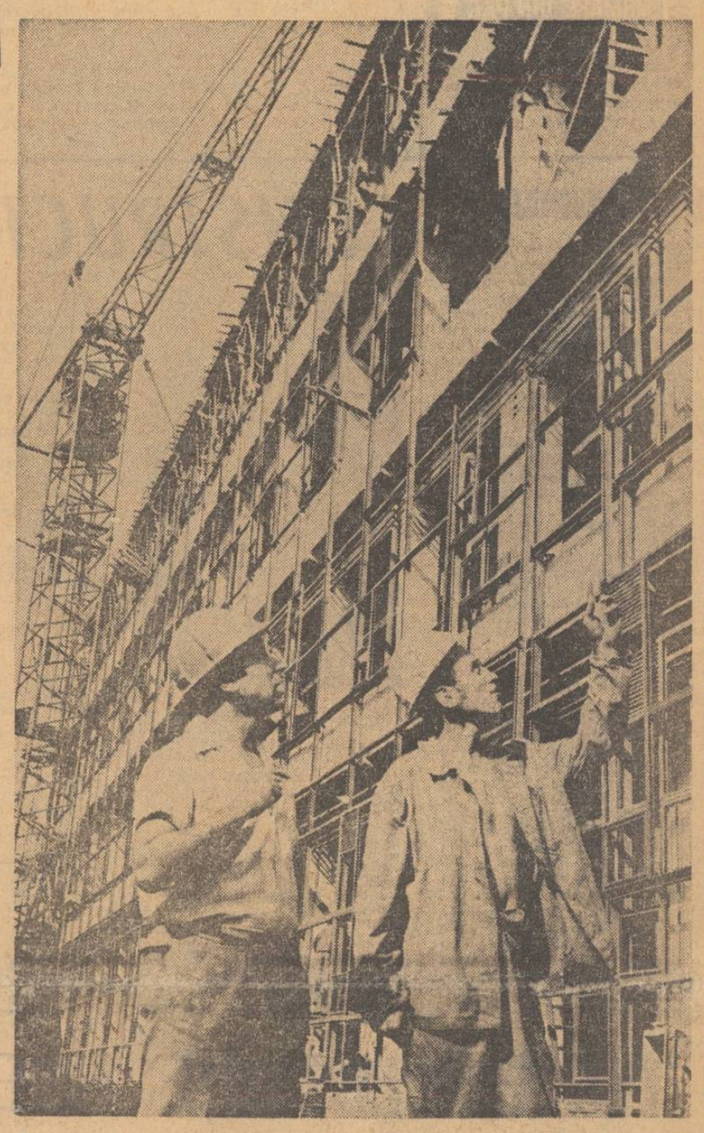

Uzina de pompe. Această hală cu cinci nivele, viitoarea sculerie, e mai mare decît fusese cîndva întreaga fabrică.

Foto: Nicu VASILE

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- Mici secrete gospodărești
- Omulețul cu cravată
- Micul laborator chimic

(Pagina a 6-a)

A ÎNVĂȚA PENTRU VIAȚĂ

Ce trebuie să facă familia pentru ca școlarii să obțină rezultate bune

(În pagina a 6-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Pui de răsinărean
Vasile CIRDEI — Sibiu

Bunica...
Mircea BERBECAR — București

Școlărița din Singeorz
Gheorghe IGNA — Cluj

Mai există enigme ?

TAINELE DE PE FRESCĂ

● Uriașa lucrare în lungime de 75 m. și cu o lățime de peste trei metri de pe cupola Ateneului Român ● O operă de artă puțin cunoscută în sala de concerte a Casei Universitarilor din Cluj ● Convorbire cu prof. RAOUL ȘERBAN despre opera pictorului Costin Petrescu și o viitoare retrospectivă.

(Amănunte în pagina a 2-a)

Fragment din decorația cupolei Ateneului

Cum va fi vremea în luna septembrie

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru BACINSCHI

(În pagina a 6-a)

PLANTELE MEDICINALE IERI ȘI AZI

Pledoarie pentru existența lor în farmacia fiecărei case

(În pagina a 6-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

CULES ȘI SEMĂNAT

Lumina verii a început să scadă, desfrîul fructelor se termină încet-încet, scena de sus a pomilor roditori cedează locul gutuilor care se coc. Încă e timp să contemplăm lumina verii, dar vine toamna — trebuie să vă mărturisesc, în România vine toamna — și meteorologii prevestesc că în septembrie va fi o întîrziată vară, din cele care întăresc oasele copiilor și care fac oricare moarte cu mult mai tristă decît e.

E timpul rezistentelor semănături. Omul aruncă pentru o lungă perioadă sămînța grîului în brazdă — și cînd zic om zic un nume cu care și mașinile pot fi numite — și totuși om zic, pentru că, sus, pe turla mișcătoare a mașinii tot omul e, tot veșnicul țăran, căruia îi miroase cîmpul dulce a pîine viitoare, el, care va îmbătrîni pe cîmp, visînd copii voinici. Tot omul e și nu se face bine vorba vorbă, că trebuie în fața lui să ne scoatem iarăși pălăria, dar nu așa, la modul abstract, ci concret, cum are el nevoie, cînd vine în oraș, cînd pleacă — pentru că n-au unii din primarii lui prea multă grijă să-i facă brutării în sat — cu pîine pe spătarul bicicletei sau într-o geantă de plastic scorojit. Atunci e cazul să ne scoatem pălăria în fața omului și nu abstract, să mergem și la el în sat să-i spunem poezii pe înțeles. Să nu mai spunem dar că e monumental, că el, țăranul, e monumental, ci considerîndu-l om, cum e, să nu-l privim cu fin dispret burghez cînd el vorbește tare în oraș, cînd nu știe să folosească liftul sau pur și simplu cînd se rătăcește printre casele cu nume complicate — B 40, X 15, F 6 sau așa ceva.

Acum, că vine toamna, eu văd un om concret, pentru că munca lui este concretă, pentru că socialismul l-a înălțat principial alături de muncitor, la gradul de conducător al țării. Însă mai sînt unii ce nu se uită la esența muncii și la esența omului și pentru a nu arunca o piatră prea departe, hai să ne uităm la noi înșine, aceștia care scriem, și să recunoaștem că de multe ori privim peste chipul atît de concret al vieții omului de țară, care mai simte toamna, și cîntecul de ciocîrlie, și dragostea pentru pămînt și nu pentru oricare, ci pentru **acest** pămînt, al țării. Eu știu, ca toți concetățenii mei, că fericirea e acolo unde este muncă și dreptate; încît nu voi elogia un sat abstract, dar voi spune: în satele cele mai frumoase și mai bogate, în satele cele mai muncitoare ale României de azi stă unul din temeiurile fericirii.

Mai e destul de făcut pentru ca pîinea să îmbrace deplin munca, iar acolo unde nu e muncă să nu fie nici pîine, ci pedeapsă socială. Dar vine toamna. Primele ei semne s-au și văzut și gîndul mi-e la veșnicii semănători, la cei care aruncă grîul în brazdă. Mi-e gîndul azi la ei, tocmai pentru că vine toamna și pentru că eu știu că fără ei n-ar fi posibilă durata noastră. În fond sîntem cu toții — muncitori, țărani, intelectuali — popor de semănători ce-și caută într-una fericirea și izbînda.

O națiune sănătoasă, de semănători, căci brazda este pentru noi și muncă și templu și puternic simbol. La ceasul cînd se încrețește cerul ca o apă peste care bate frigul, eu văd acest popor fără de seamăn ca o armată de semănători. Culesul fi-va fericit pentru români. Spun aceasta chiar în clipa cînd se pregătește în țara mea culesul, pentru că știu că numai cei ce vor independență, libertate, fericire nu fac dintr-un cules culesul însuși, ci fac din fiecare cules temei al noilor semănături. Numiți acestea toate investiții sau prognoză! Eu le numesc numai cules și semănat și știu că mîndrul

CONTINUARE ÎN PAG. 2

Agendă săptămînală

UN EVENIMENT INTERNAȚIONAL DE MARE PRESTIGIU

URMARE DIN PAG. 1

Așadar, începînd cu această săptămînă, sîntem martori ai unui șir de evenimente de politică internațională, care vor duce la întărirea colaborării multilaterale dintre țara noastră și țările latino-americane vizitate, care vor contribui la întărirea păcii în întreaga lume.

*

A trecut o săptămînă de cînd poporul nostru a sărbătorit împlinirea a 29 de ani de la insurecția națională antifascistă armată. Numeroase colective au raportat în acest răstimp noi realizări în munca avîntată pentru îndeplinirea planului cincinal în patru ani și jumătate. Răspunzînd chemării adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de pe șantiere constructorii au anunțat felul cum își îndeplinesc sarcina de a da la termen sau înainte de termen în funcțiune obiectivele ce le-au fost încredințate. Pretutindeni se simte o puternică efervescență creatoare ; se caută căi noi pentru ca materiile prime, energia de care dispunem să stea la baza făuririi unor bunuri materiale de înaltă tehnicitate și cu eficiență economică sporită. Buna gospodărire, grija pentru economii și pentru calitate sînt obiective pe care și le pune cu toată vigoarea fiecare colectiv de muncă, fiecare om al muncii.

În același timp, și pe ogoare se simte aceeași intensă activitate : toamna implică o amplă mobilizare pentru a strînge și depozita în condiții ireproșabile roadele anotimpului și, în același timp, pentru pregătirea recoltei anului viitor. În acest scop, fiecare zi, fiecare oră este de mare preț, pentru că timpul nu așteaptă și lucrările făcute la vremea potrivită aduc după sine sporuri importante în hambarele țării.

CONSTRUCTORII

URMARE DIN PAG. 1

maistru și mi se oferise încrederea să conduc toate lucrările în acest punct izolat, să strămut și să reconstruiesc un sat întreg. Dacă aveți drum, treceți neapărat pe la Sumenuș. Nu mi-e rușine cu ce-am făcut acolo.

Și schimbîndu-și brusc ideea, ne arată cu mîna o construcție ce se vede la oarecare distanță.

— Vedeți, acolo construim un cămin de nefamiliști pentru constructorii noștri. Îl dăm gata cu avans de un an, să aibă unde să stea oamenii. Căci mai avem încă ani buni de construit aici, la „23 August".

Încă ani buni de construit. Am auzit această idee, într-un fel sau altul formulată, pe multe șantiere bucureștene. În această perioadă în Capitală nu există practic nici o fabrică, nici o uzină, unde producția să nu se îmbine cu șantierul, unde să nu se construiască noi hale, fabrici întregi.

Aveam să o constat și la o altă uzină constructoare de mașini, una dintre cele mai vechi din București : Uzina de pompe. Ca și alte veterane ale industriei bucureștene, modesta fabrică ce străjuia halele Obor seamănă tot mai puțin cu ceea ce a fost acum 2—3 decenii, alinîndu-se, ca arhitectură și dotare tehnică, uzinelor moderne construite în ultimii ani. Transformare ai căror principali înfăptuitori sînt tot constructorii.

Iată, masiva hală la care îi găsim în plin efort constructiv pe oamenii șantierelor, o clădire cu cinci nivele, e doar o simplă sculărie. Cu siguranță că volumul ei întrece însă pe cel al tuturor atelierelor din fosta fabrică a capitalistului Voina.

La Uzinele „23 August" : se lucrează la a 12-a hală pentru locomotivele Diesel hidraulice

Ne călăuzește maistrul principal VALERIU CHIRA, care ne pune laconic în temă asupra stadiului lucrării.

— Pînă la 30 septembrie predăm la montaj parterul și etajul I. Cu vreo 2 săptămîni în avans față de grafic. Pînă la urmă vom mări avansul la o lună.

Valeriu Chira, maistru cu 16 ani în construcții, a învățat meserie la școala unor mari lucrări termoenergetice. După debutul la Paroșeni drumurile muncii l-au purtat la Luduș și apoi la Borzești.

— Pînă acum examenul cel mai greu pe care l-am dat a fost la Luduș. Am condus lucrările la turnurile de răcire și coșurile de fum, pe atunci printre cele mai înalte din țară. Am fost și șef de lot la Uzina de mașini electrice din București și acum iată-mă la Uzina de pompe.

După terminarea programului, Valeriu Chira, șeful de lot, inginerul Valentin Covaci, precum și alte cadre din conducerea șantierului mai stau încă un ceas să rezolve problemele de aprovizionare și cele organizatorice pentru a doua zi. „Căci, ne lămurește maistrul, orele zilei viitoare trebuie să fie toate ore efective de lucru".

Cu pasiune, dăruire, dar și cu pricepere acești constructori ai I.C.S.I.M. au găsit soluții ingenioase pentru a face munca mai spornică, mai rapidă. Pompa de betoane, un utilaj ingenios care „suie" betonul pînă la niveiele înalte ale construcției a fost folosită pe întreaga durată a „zilei luminii", grăbind considerabil procesul de turnare în cofraje. O soluție interesantă a fost și montarea la sol a panourilor metalice și ridicarea lor gata echipate pînă la cota unde urmau să fie instalate. Cel mai mult au beneficiat de acest lucru sudorii care n-au mai trebuit să lucreze în poziții incomode și la mare înălțime, iar durata întregii operațiuni s-a scurtat cu 35 la sută. Dar soluțiile tehnologice inedite găsite de constructori sînt cu mult mai numeroase și simpla lor înșirare ne-ar răpi încă coloane întregi.

Multe dintre aceste ingenioase idei sînt legate de numele unui dulgher, **GH. RECEPOVICI.** E un om în plină maturitate. La 50 de ani poartă în spate, fără ca acest lucru să fie vizibil, 31 ani de muncă pe șantiere. Și pe unde a trecut a lăsat în urmă obiective puse în funcțiune înainte de termen. Recordul lui absolut de pînă acum este o capacitate terminată cu 16 luni mai devreme. Are ambiția să-l întreacă.

— Mai ales acum, cînd constructorii au devenit și mai grăbiți, ne spune. Toți muncitorii vor să scurteze cincinalul, dar știm că asta depinde foarte mult de felul cum merge treaba pe șantiere.

Pe jumătate mîndru, pe jumătate inciudat, Gh. Recepovici ne povestește că fiul său Alexandru a „trădat" tradiția familiei : e student în anul III la „arte plastice".

— Are băiatul talent și d-aia am fost și eu de acord. Altfel tot constructor se făcea.

Biografii de oameni care se confundă cu biografii de șantiere. Oameni mîndri de profesiunea lor, mîndri de ceea ce lasă în urmă. M-ați convins tovarășe Zburlan : rar, meserie mai frumoasă !

Paul MARIAN

TAINELE DE PE FRESCĂ

Din impresionantul hol circular de la parter, Rotonda Ateneului, al cărei plafon se sprijină pe 12 coloane în stil doric, realizate din fontă și îmbrăcate în stuc ce imită marmura roz, patru scări monumentale de marmură de Carrara învirtite în jurul unui pilon și formînd la palier balcoane, dau în mărea sală de concerte a Filarmonicii. Dispusă sub forma unui vechi amfiteatru, trei zone de parter și două rînduri circulare de loji oferă spectatorilor o perfectă vizibilitate. Deasupra lojilor, o friză lată încinge tamburul cupolei — marea frescă ce înfățișează momentele importante din istoria poporului. Lată de peste trei metri, fresca se desfășoară dintr-o parte în cealaltă a globului scenei pe o lungime de 75 de metri. Caracterul festiv al edificiului este dominat de vasta și decorata cupolă a cărei boltă a fost împodobită de specialiști italieni și germani, conform dorinței lui Odobescu **„cu genii aripați, zmei sclipitori, delfini mlădioși, steme și stele de tot felul, întocmai ca și țăria cerurilor din basmele bătrînești".**

Visul lui Odobescu

Încă din 1888, la inaugurarea parțială a palatului, Al. Odobescu a descris în fața auditorilor modul cum vedea el transpusă pictural succesiunea de scene ale mult visatei epopei.

Un amănunt inedit privitor la frescă mi-a fost relatat de **VASILE MOGA, fostul bibliotecar și secretar general al Ateneului între anii 1926—1948.**

„Prima ofertă pentru realizarea acestei grandioase opere de artă a fost făcută de pictorul Ștefan Popescu, în anul 1901. În proiectul prezentat, artistul arăta că lucrarea comportă un studiu deosebit, necesitînd minimum șase ani. În acest timp se cuprindea și documentarea în diferite regiuni ale țării pentru culegerea motivelor populare referitoare la îmbrăcămintea personajelor, precum și un voiaj în străinătate spre a cerceta muzeele din Italia, Grecia și alte țări. Precizînd că va picta pe pînză aplicată și nu pe tencuială umedă și că are nevoie de cel puțin 80 000 de lei, oferta nu i-a fost aprobată, socotindu-se suma enormă pentru acele vremuri. În acest sens, relev că la Arhivele Statului există o scrisoare a lui Ștefan Ponescu adresată conducerii Ateneului, prin care solicita cumpărarea proiectului său spre a fi păstrat ca document de epocă. Din păcate, pînă în prezent nu se știe ce s-a întîmplat cu acel proiect"

În 1933 i s-a încredințat pictorului Costin Petrescu ornamentarea frizei. Datorită arhitectului **RADU PETRESCU,** fiul aceluia care timp de patru ani a pictat „în fresco" aproximativ 250 de metri pătrați din zidul sălii de concerte a Ateneului, pot relata spicuiri dintr-un interviu publicat în presa vremii.

„De 30 de ani, port în mine planul acestei lucrări pe care am schițat-o și am studiat-o aproape fără întrerupere. Se punea problema ca pictura să nu fie o simplă ilustrație a istoriei, ci să exprime, prin mijloacele specifice artei, spiritul poporului, geniul său creator. Pentru aceasta, era necesar ca în compoziția fiecărui tablou să fie cuprinse elementele esențiale ale epocii respective, ale vieții și luptei poporului. Dificultatea era însă o problemă foarte dificilă. Pe un spațiu lung de 75 de metri trebuia să concentrez istoria zbuciumată a țării mele și dacă aș fi prezentat mersul ascensiv al fiecărei epoci nu mi-ar fi ajuns pentru asta nici Calea Victoriei întreagă. Am hotărît deci să aleg culmile acestei istorii și să dau frescei aspectul unei curgeri neîntrerupte."

O operă de artă asemănătoare, dar puțin cunoscută, este fresca realizată tot de pictorul Costin Petrescu în sala de festivități a fostului Colegiu Academic al Universității din Cluj, azi Casa Universitarilor, unde se dau concertele Filarmonicii clujene. Pe dimensiunile spațioase ale fundalului de pe scena sălii au fost pictate trei mari panouri ce reprezintă în mod simbolic imagini din istoria culturală a Transilvaniei. Diaconul Coresi, Gheorghe Lazăr, Andrei Mureșeanu, Simion Bărnuțiu și Timotei Cipariu sînt prezentați în activitatea lor de apostoli ai dezvoltării culturii românești. Avînd în vedere importanța acestei fresce socotim necesară restaurarea ei, spre a putea fi văzută de marele public.

Ateneul Român în anul 1910.

În pregătire : retrospectiva Costin Petrescu

Dorind să cunosc părerea unui specialist asupra calităților operei lui Costin Petrescu, operă asupra căreia s-a așternut de mult timp vălul gros al uitării, m-am adresat profesorului de istoria artei **RAOUL ȘERBAN de la Institutul „Nicolae Grigorescu".**

— În viața noastră artistică există un fenomen greu de înțeles — mi-a spus interlocutorul meu. **Numeroși minuitori ai penelului și ai dăltii din generațiile de altădată și chiar din cele mai apropiate nouă, o dată dispăruți din lume, nimeni nu-și mai aminteste de ei. Dintre cei ce au contribuit la generalizarea unor modalități de a vedea și simți, în cadrul expozițiilor „academice" organizate de institutul nostru spre a fi puse în circulație unele lucrări de artă și pe autorii lor considerați „uitați" — așa cum au fost prezentate publicului anul trecut operele pictorilor din familia Ioanid — prima retrospectivă pe care o pregătim va cuprinde lucrările lui Costin Petrescu. Expoziția va fi organizată în fostul muzeu Kalinderu și cred că vernisajul ei va avea loc cel mai tîrziu în februarie anul viitor.**

Corespondența personală a lui C. Esarcu

VIRGILIU TATOMIR, directorul filialei Arhivelor Statului din București, m-a informat despre importantele rezultate dobîndite în urma cercetării corespondenței personale a lui Constantin Esarcu marcanta personalitate bucureșteană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea

„Printr-un concurs fericit de circumstanțe — scria Esarcu — **am fost în poziționea de a dezgropa din Arhivele de Stat ale Veneției documente inedite de o imensă valoare istorică pentru noi, documente ce de secole zăceau necunoscute printre manuscrisele cancelariei secrete ale anticei Republici."**

Mai există enigme?

Într-o scrisoare primită de la Arhivele Generale din Veneția, la 23 mai 1875, Esarcu este înștiințat că **„am început cercetări în arhive despre Nicolae Basarab precum și despre Brîncoveanu".** Datorită relațiilor, Esarcu reușește să obțină numeroase lucrări referitoare la străvechile legături ale Italiei cu țara noastră. Astfel, unul dintre corespondenții săi îi scrie : **„Documentele fac dovada strînselor și vechilor relații dintre fostul regat al Sardiniei și Principatele Moldo-Valahiei sub ministeriatul Contelui de Cavour."** Iar într-o broșură publicată de Esarcu, el notează : **„Primele arhive din Italia în care am făcut studii au fost arhivele Veneției și primele documente ce am descoperit au fost cele relative la Petru Cercel, fiul lui Pătrașcu Vodă, fratele lui Mihai Viteazul".**

Simion SĂVEANU

SECVENȚE

Străvechea Rodnă veche minieră și oamenii ei noi

Rodna veche, străvechi centru minier despre care documentele afirmă că a fost oraș metalurgic al dacilor și totodată oraș de rezistență. Continuitatea exploatării miniere de aici este atestată și pe vremea romanilor care au și construit un drum către Rodna-veche. Numele exploatării de la Rodna apare și în alte atestări ale timpului Noi documente vorbesc de Rodna în secolul XIV, apoi în 1520 cînd Rodna primește dreptul de exploatare proprie a minelor. În anii luptelor revoluționare minerii din Rodna s-au numărat printre cei mai dirji

Ing. IGOR BADAȘCU

participanți la greve și la acțiunile de lupă.

Exploatarea a părut la un moment dat secătuită, iar așezarea părea sortită părăsirii. Anul 1950 aduce, o dată cu acțiunile întreprinse de conducerea partidului pentru descoperirea de noi rezerve de minerale prețioase, un nou suflu de viață în vechea Rodnă minieră. De acest nou suflu este legată strîns și întreaga activitate a inginerului IGOR BADAȘCU.

— Am terminat Institutul de mine în anul 1955 și am cerut să fiu repartizat la Rodna unde făcusem practică în 1952, deși primisem inițial o repartizare considerată „mai bună", la — un institut de studii și cercetări din București.

Ciudată cariera acestui om în plină tinerețe, născut pe malul Dunării la Calafat, dorind să devină medic sau chimist și îndrăgostindu-se dintr-o dată cu pasiune de mineralogie după ce a văzut un film despre geologi. Tot așa, vulcanic, pasionat s-a îndrăgostit de Rodna și tot așa și-a ales soția cînd aceasta abia trecea de vîrsta adolescenței.

Într-adevăr, comunistul Igor Bădașcu este un pasionat. Un om care topește în focul pasiunii sale cele mai dure aliaje umane, un om care a răzbătut prin pasiune toate obstacolele și greutățile vieții de mină, un om a cărui pasiune alături de alte sute de pasiuni, a făcut să înflorească o așezare despre care tu, vizitator neinițiat, cu greu poți spune dacă este un orășel minier sau o micro-stațiune balneo-climaterică. Acolo, în subteran, unde fiecare mișcare este cunoscută și chibzuită de inginerul Bădașcu, producția a depășit de zece ori nivelul din 1950. Mecanizarea și-a găsit loc pretutindeni de la introducerea mașinilor pneumatice de perforaj la folosirea mașinilor de încărcat, de la introducerea locomotivelor electrice și Diesel la aeraj etc.

I-am cerut inginerului Igor Bădașcu, directorul exploatării miniere Rodna Veche, o fotografie. A scos-o puțin jenat, pe aceea ce însoțește aceste însemnări.

— N-am alta. Mi-au făcut-o pentru panoul trustului...

Dincolo de efectul puțin marțial obținut de fotograful amator, pe pieptul omului care reprezintă din plin viața Rodnei miniere de astăzi strălucesc însemnele unor înalte recunoașteri ale muncii creatoare.

Haralambie LEREA

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

meu popor acceptă ideea generoasă pentru fiii noștri că, din toate boabele pe care le culegem toamna, mai bine e să umplem brazda viitoare cu destule și să oprim pentru plăcerea noastră mai puține.

Noi știm că semănatul este partea cea mai frumoasă și mai generoasă a culesului. Pentru că ne iubim copiii.

PARADOXUL DRUMULUI DREPT

Din cercetările pe care le-am întreprins am ajuns la o concluzie destul de curioasă. Deși remarcabilă în multe privințe, magistrala București-Pitești ajunge încet-încet să nu mai fie preferată de șoferi. M-a intrigat împrejurarea, pentru că oricum Magistrala oferă posibilități mai mari celor ce vor să ajungă repede acolo unde au de mers, și pentru că orice drum pe magistrală este — ar trebui să fie ! — mai ușor, din moment ce, neexistînd localități pe parcurs, nu există nici primejdia întîlnirii cu alte autovehicule venind din lateral, iar riscantele ieșiri instantanee de copii, din curți, nu sînt posibile. Și totuși magistrala e un drum mai primejdios și mai dificil decît vechea șosea București—Pitești. De ce ? Exact din motivul pentru care ar trebui să fie un drum mai ușor, magistrala e un drum mai greu. Există o primejdie a drumului drept, fără evenimente, fără nimic ieșit din comun. Magistrala e primejdioasă tocmai pentru că e liberă de orice amenințare, tocmai pentru că în asemenea condiții atenția noastră se dispersează iar poftă noastră de înaintare se metamorfozează într-un mecanism cu care contemplăm inerți inerția. Magistrala obosește prin lipsa de prilejuri ale oboselii. I-am întrebat pe mulți șoferi și pot să vorbesc și în numele lor. Da, e adevărat, ne plac drumurile cu mai puține obstacole dar ne obosesc drumurile fără nici un obstacol. Pentru mine, de exemplu, un drum pe magistrală e mai epuizant, cu mult mai epuizant, decît un drum pe serpentine, ori prin orașe cu pietoni necivilizați.

Dar poate magistrala nu e decît numele pămîntesc al unei stări de spirit, poate că magistrala este mirajul unui drum de conștiință fără obstacole.

Magistrala rămîne astfel, teritoriul unei înstrăinări și autobiografia (povestită prin somn) a tuturor șoferilor care adorm la volan.

Cîteva din principiile acestei magistrale sînt respectabile Nu le mai evoc. Dar cînd ea va arăta omenește, cînd de-a lungul ei se vor afla lumini de așezări omenești (moteluri, pîlcuri de pădure, stații de benzină) atunci ochii și conștiința nu vor mai obosi, iar noi nu vom mai căuta atît de flămînzi celălalt drum care ne farmecă și ne cheamă tocmai cu omenia obstacolelor lui.

COMERȚ ADEVĂRAT

Dacă întrebi pe un șef de restaurant de ce n-are cutare lucru în restaurantul său, de cele mai multe ori respectivul duce mîinile în sus, parcă vrînd să se predea și-ți răspunde „Nu e, ce să faci, nu mi-a dat". Poate că, nu rareori, într-adevăr nu i-a dat. Dar întrebarea e dacă ,totuși, el a făcut tot ceea ce trebuia să facă pentru a găsi acel lucru. S-a creat printre unii dintre conducătorii întreprinderilor și instituțiilor noastre (restaurantul este desigur și el o instituție) opinia leneșă că ei n-au alt rost decît să aștepte să li se dea, de către superiorii lor, tot ce au nevoie. Dacă la trust — lucru condamnabil ! — nu vine, de cîțiva ani, decît un borș roșcat numit vin superior, atunci șefii de restaurante, aparținători de trust, nu mai au nimic altceva de făcut, așa cred ei, decît să caute niște sifon cu care să însoțească respectivul borș bonbon. Cu salarii măricele și cu cîștiguri și mai măricele, respectivii șefi de restaurante nu iubesc inițiativa, pentru că întîi de toate inițiativa e cam costisitoare. Însă lipsa lor de inițiative se soldează cu o lamentabilă stare a mîncărurilor și băuturilor în acele restaurante de care ei răspund.

Că nu greutățile obiective (existente și ele, dar nu într-o proporție atît de covîrșitoare, precum ar vrea unii să insinueze) sînt de vină, o dovedește activitatea altor șefi de restaurante, dintre care — pentru discuția de față — eu am ales numai cîteva exemple. Undeva, lîngă Brașov, în comuna Cristian mi se pare, este șef de restaurant sătesc un anume Constantin Folosea Mergeți dumneavoastră și vedeți ce fel de mîncăruri și de băuturi vi se servesc la nea Folosea. Ei, întreb eu, de ce fripturile din restaurantul rural Folosea au gust, și-ncă un gust minunat, iar fripturile din restaurantul Gării de Nord par a fi ajuns în farfurie din greșeală, din jenanta greșeală că bucătarul a pus la foc talpa de la gheata responsabilului ? De ce la nea Folosea se poate bea o Tămîioasă de Pietroasele, iar la Restaurantul Miorița din parcul Herăstrău ești obligat să bei (după ce mănînci o friptură zoioasă și piriitoare de zgîrciuri) ceva ce se numește vin dar aduce mai degrabă a oțet cu unghii expirată ? E nea Folosea un privilegiat al soartei ? Are dumnealui acțiuni la podgorii și la măcelării ? Sau pur și simplu la restaurantul Folosea se mănîncă și se bea omenește pentru că responsabilul își ia în serios meseria, folosind tot timpul său pentru a merge colo și colo și colo, *căutînd* pentru a merita renumele pe care și l-a făcut cu mult peste granițele modestului său sat ? Drept să spun eu l-aș cam trimite pe mulți șefi de restaurante din București să fie un timp ajutori de ospătar în comuna Cristian la restaurantul lui nea Folosea...

Ce să mai zic de cabana Timiș, aflată între Predeal și Timiș, unde inteligența și simțul gospodăresc cu care un om știe să-și facă meseria, au dat niște roade cu adevărat exemplare ? Mă uitam la Ilie Slămnoiu, responsabilul cabanei, și nu-mi venea să cred Își omenea clienții cu tot soiul de varietăți de pește, avea o vorbă blîndă cînd întreba ceva și a prefăcut cabana într-o casă a fiecăruia dintre cei ce trec pe-acolo Ilie Slămnoiu e născut în 1915 (în satul Bulbuceni din județul Dolj) și mi-e teamă că nu mai are mult pînă la pensie și că meseria lui n-au prins-o deocamdată mai tinerii. Nu e timpul pierdut dar și pentru a avea oameni cu inițiative trebuie inițiativă Pentru că oamenilor să le treacă lucruri noi prin cap trebuie încurajați gospodarii și oamenii cu inițiativă. Sincer să fiu, și la Ilie Slămnoiu la cabana Timiș ar avea loc să învețe vreo cîțiva „guvernatori" de mari restaurante din București.

Am lăsat la urmă, în mod intenționat, exemplul restaurantului Minion condus de frații Chivu, unul dintre cele mai plăcute restaurante din București, redeschis de curînd în Piața Amzei Aci mai mult ca oriunde, munca unor oameni care nu consideră că e umilitor să-i servești pe oameni, a căpătat o finalitate. Cînd zici frații Chivu, zici inteligență, inițiativă, bună aprovizionare, vin de toate felurile și mîncăruri gătite parcă pentru a te mai aduce acolo. De ce frații Chivu pot, iar frații și surorile Păcală de la marile săli de festivități, numite restaurante, dorm de-a-npicioarele așteptînd să vină vreun director de la trust să scuture fața de masă după ce a plecat clientul ?

Sînt întrebări, pe care și le pune orice om care are obiceiul ca, uneori să mănînce și să bea. Sînt întrebări pe care mi le pun și eu, încadrîndu-mă riguros în categoria oamenilor care mănîncă și beau Nu merge la nesfîrșit cu „greutăți obiective". Ceva pentru a-și justifica salariile ar trebui să facă *toți* responsabilii de restaurante. Mulțumim pentru talpa de la pantoful responsabilului, a fost excelentă, am tăiat-o bucăți cu pikhamerul pe la unele colțuri am mai pus și dinamită, că tot nu se spărgea, dar un obicei păcătos ne face să începem a dori și friptură.

BERZELE

În ziua de 24 august 1973, am văzut pe un plai transilvan berzele, adunîndu-se într-un cîrd ciudat, ca să-și pregătească plecarea, pînă la primăvară. Erau înfiorate, acele berze, de gîndul apropiatei plecări și cerul li se deschidea sus ca un cuib atotcuprinzător.

Dincolo de plecarea acelor berze ochii mei au citit nu numai admirația mută a pămîntului, pentru zborul lor, ci și iubirea plină de iarbă dulce, a aceluiași pămînt, pentru calul calm care păștea, undeva, alături, și pe care gîndul plecării nu numai că nu-l atingea, dar îl și jignea, pentru calul de al cărui bot părea să atîrne, în acea clipă de toamnă, pămîntul însuși.

OMAGIU UNUI CLUB

Astăzi, simt nevoia să omagiez un club sportiv, și nu pentru că acest club ar fi cîștigat, prin vreuna din echipele sale, o cupă sau un campionat. Dimpotrivă. Omagiez un club a cărui echipă de fotbal se zbate somnoros la mijlocul unceia din seriile diviziei secunde. Omagiez clubul „Progresul" București. Mi se pare drept și cinstit să omagiez acest club, care — aș zice — n-are echipă de fotbal, pentru echipa de fotbal pe care a avut-o și pe care nu știu cine a pierdut-o printre degete. Am să vă reamintesc numele a unsprezece jucători care, împreună, puteau constitui azi o echipă de frunte a fotbalului românesc : *Manta — Tănăsescu, Mircea Sandu, Grama, Măndoiu — Beldeanu, Dumitriu IV — Țarălungă, Cassai, Dudu Georgescu, Năstase I* Această magnifică formație nu există. Dar a existat. În cea mai mare parte a ei s-a format prin grija antrenorului Ioan Kluge și prin căldura ospitalieră a clubului Progresul. Dar unde e, acum, această formație ? Risipită în toate vînturile, echipa de aur a Progresului ne îndreptățește să omagiem, totuși, clubul care a format-o, chiar dacă un repros ar trebui să-i aducem pentru că n-a știut s-o păstreze. Nu sînt un adept al legării jucătorilor de echipe, nu-mi place iobăgia nici în sport, dar mi se pare absurd că la Progresul nu mai joacă astăzi NICIUNUL din acești talentați jucători.

Omagiind Progresul, mă întreb totuși ce se întîmplă la Progresul. Nu e păcat ?

Adrian PĂUNESCU

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 2 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 8.00 Bună dimineața ! 8.30 Cravatele roșii 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din sumar : 13.10 „Valurile Dunării". 13.15 Cîntă Aurelian Andreescu și Dida Drăgan. 13.21 Să ridem cu Nea Mărin. 13.30 Muzică ușoară. 13.36 „Descurcăreții" — moment vesel. 13.40 Cîntă Corina Chiriac, Mircea Florian și Marina Voica. 13.49 Desene animate. 13.59 Moment muzical : Anda Călugăreanu. 14.17 Muzică populară. 14.36 „Aventură pe litoral" — cuplet vesel. 15.13 „Măști venețiene" — o incursiune în istoria Comediei dell'Arte. 15.34 Teatru scurt : „Reclamă gazetărească" de George Ranetti. 15.48 Pagini din opere și operete. 15.58 Monumente istorice : Cetatea Neamțului. 16.08 La Snagov cu George Enache și Stela Enache. 16.27 „Canzonissima" — cu Patty Pravo, Mina, Albano și alții. 17.00 Arthur. Episodul VII — „Sclavul". 17.25 Avanpremieră 17.30 Imagini din R. D. Vietnam. 17.45 Fotbal : Dinamo—Sportul studențesc (Divizia A). 19.30 Telejurnal. 20.10 Emisiune de versuri 20.30 Reportajul săptămînii Poarta Sălajului 20.55 Invitații studioului 3 (emisiunea a 3-a). Telerecital muzical-umoristic. 22.00 Telejurnal 22.15 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concert de concerte. 20.10 Eroi înfrîgiți de copii. 20.40 Telex tehnico-științific 21.00 Filmul „Crezi sau nu crezi" cu Natalia Bespalova și Oleg Efremov

LUNI 3 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, județul Timiș. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. O ramură spre cer. Muzica — Radu Serban Versuri — Flavia Burcă. 20.05 Emisiune de știință. Congresul internațional de vulcanologie. 20.45 Revista literar-artistică TV. 21.25 Roman foileton. Vinul roșu. Partea a II-a 22.05 Film documentar : San Marino. 22.20 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremieră 20.05 Ansambluri folclorice. 20.35 Aventuri în epoca de piatră. 21.25 Reportaj TV. Ancore albe. 21.45 Ilustrate muzicale. De la Lotru la Sibiu. 22.05 Cărți și idei.

MARȚI 4 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoala 10.00 Telex. 10.05 Teleenciclopedia (reluare). 10.45 Cîntece din Mehedinți 11.00 Telecinemateca pentru copii. Moartea lui Joe Indianul. 12.20 Autografe... autografe muzicale. 12.50 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13.00 Telejurnal. 16.30—17.00 Sosirea din etapa a IV-a a „Turului ciclist al României". 17.30 Curs de limbă rusă 18.00 Telex. 18.05 Avanpremiera. 18.10 Steaua polară. Mecanizatori agricoli. 18.40 Al IX-lea Festival de folclor de pe litoral. Selecțiuni. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Universitatea TV 20.45 Seară de teatru : Micul Eyolf de H Ibsen 22.25 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Prietenii lui Așchiuță. 20.30 Vacanța '73. 20.50 Agenda. 21.00 Revista economică TV. 21.30 Cîntece de petrecere. 22.00 „Mannix" (reluare).

MIERCURI 5 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Parada sporturilor. 10.00 Telex. 10.05 Avanpremieră. 10.10 Șoferi de cursă lungă. 10.30 Selecțiuni din „Albumul duminical". 11.10 La ordinea zilei. Azi, județul Timiș 11.25 Film serial : Marea iubire a lui Balzac. 12.20 Revista literar-artistică TV (reluare) 13.00 Telejurnal 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex 18.15 Întrebări și răspunsuri. 18.45 Caracas — capitala Venezuelei. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1 001 de seri 19.30 Telejurnal 20.00 Cîntecul săptămînii 20.05 Teleobiectiv. 20.30 Telecinemateca Ciclul John Ford : Plugul și stelele. 22.00 24 de ore

PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee 20.35 Avanpremiera 20.40 Tineri interpreți. 21.25 Muzeul din Topalu 21.35 Ghiseul. 21.55 Meridiane literare. 22.15 Ecou de romanță.

JOI 6 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.05 Steaua polară (reluare) 10.35 „Mahmudia". Producție a studiourilor de filme documentare „Al. Sahia". 10.50 Reportaj TV (reluare) Poarta Sălajului 11.10 Telecinemateca (reluare). 12.30 Melodii populare cu Maria Păunescu (reluare). 12.40 Teleobiectiv 13.00 Telejurnal. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex 18.35 Avanpremieră. 18.40 Muzică 19.00 Artă plastică Tabăra de sculptură Măgura — Buzău, ediția a IV-a. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Seară pentru tineret 22.00 24 de ore Din țările socialiste 22.40 Lumea de mîine.

PROGRAMUL II : 17.30 Avanpremieră 17.35 Telecinemateca pentru tineret : „Gisca de zăpadă". Premieră pe țară 18.25 Ani electronici Producție a studiourilor „Al. Sahia" 18.40 Pagini din operete cu Constanta Cîmpeanu 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal 20.00 Marile nume ale muzicii universale Johann Sebastian Bach 21.30 Itinerar românesc 21.40 Roman foileton : „Vinul roșu".

VINERI — 7 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă 9.30 O viață pentru o idee (reluare) Daniel Danielopolu 10.00 Telex. 10.05 Avanpremieră 10.10 Ansambluri folclorice (reluare) 11.40 Meridiane literare (reluare) 12.00 Tineri cîntăreți români laureați ai concursurilor internaționale — 1973 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului 13.00 Telejurnal 16.00—17.00 Teleșcoală 17.30 Curs de limbă engleză 18.00 Telex 18.15 Avanpremieră 18.20 Imagini din Brazilia. 18.35 La volan. 13.50 Teleconferință de presă. Aschiuță. 10.00 Telex. 10.05 Steaua polară (reluare) 10.35 „Mahmudia". Producție a studiourilor de filme documentare „Al. Sahia". 10.50 Reportaj TV (reluare) Poarta Sălajului 11.10 Telecinemateca (reluare). 12.30 Melodii populare cu Maria Păunescu (reluare). 12.40 Teleobiectiv 13.00 Telejurnal. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex 18.35 Avanpremieră. 18.40 Muzică 19.00 Artă plastică Tabăra de sculptură Măgura — Buzău, ediția a IV-a. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Seară pentru tineret 22.00 24 de ore Din țările socialiste 22.40 Lumea de mîine.

PROGRAMUL II : 17.30 Avanpremieră 17.35 Telecinemateca pentru tineret : „Gisca de zăpadă". Premieră pe țară 18.25 Ani electronici Producție a studiourilor „Al. Sahia" 18.40 Pagini din operete cu Constanta Cîmpeanu 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal 20.00 Marile nume ale muzicii universale Johann Sebastian Bach 21.30 Itinerar românesc 21.40 Roman foileton : „Vinul roșu".

VINERI — 7 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă 9.30 O viață pentru o idee (reluare) Daniel Danielopolu 10.00 Telex. 10.05 Avanpremieră 10.10 Ansambluri folclorice (reluare) 11.40 Meridiane literare (reluare) 12.00 Tineri cîntăreți români laureați ai concursurilor internaționale — 1973 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului 13.00 Telejurnal 16.00—17.00 Teleșcoală 17.30 Curs de limbă engleză 18.00 Telex 18.15 Avanpremieră 18.20 Imagini din Brazilia. 18.35 La volan. 13.50 Teleconferință de presă. 19.30 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii 20.05 Reflector 20.20 Omul de lîngă tine : Mecanicul de locomotivă 20.40 Film artistic : Primăvara, toamna și dragostea cu Fernandel. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremieră. 20.05 Întrebări și răspunsuri (reluare). 20.30 Pagini muzicale de mare popularitate. 20.55 Teatru scurt : Doi pe cal, unul pe măgar de Oldrich Danek. 22.15 Film serial : Arthur

SIMBĂTĂ — 8 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată „ Amînturi din copilărie (II) 10.00 Telex. 10.05. De vorbă cu gospodinele. 10.25 Universbeethovenian (reluare) 10.50 Roman-foileton : Verișoara Bette (reluare)

PE FIRUL EVENIMENTELOR

SUIȚI ÎN VAGOANE!

de Nicolae LUPU

Un reprezentant al societății „Amra" (Asociația pentru cercetarea Mediteranei vechi), care și-a făcut un obiectiv principal din descoperirea enigmaticei Atlantida, a declarat la o conferință de presă că cercetările au fost încununate de succes dar că rezultatele nu pot fi valorificate din „cauza unei conspirații internaționale". La întrebarea unui ziarist cum se explică această „conspirație", purtătorul de cuvînt a precizat textual : „Atlantida reprezintă o mare necunoscută. Și diferitele organizații ce fac parte din această conspirație se tem de necunoscut".

Cam la fel explică diferiți parteneri din Europa, celor nouă reproșurile ce și le fac reciproc : teama de necunoscut în căutarea Atlantidei propuse. Un ministru de externe vest-european a exclamat chiar : „Nu ne vom putea atinge țelul dacă fiecare din cei interesați va spune : „Europa sînt eu !" Unii o spun în numele Pieței comune agrare, alții în numele integraționismului ortodox și asta în condițiile cînd nouă reprezintă a patra parte din numărul statelor ce alcătuiesc Europa și care numai laolaltă și în numele ansamblului problemelor pot cu adevărat afirma : „Europa sînt eu !". Un ziar englez relata o istorioară cu tîlc care spune multe despre conciliabulele din mica Europă. Doi foști colegi de școală, care nu s-au simpatizat niciodată, s-au întîlnit după ani și ani într-o gară, unul amiral purtînd toate însemnele gradului, altul episcop gras, învăluit într-o mult prea încăpătoare sutană. Plin de răutate, episcopul s-a adresat fostului dușman cu următoarele cuvinte : „Domnule șef de gară, ăsta este trenul care duce la Oxford ?". La care imperturbabil, amiralul a replicat pe același ton : „Da, ăsta e trenul spre Oxford. Dar mă întreb doamnă, așa gravidă cum sînteți, dacă este înțelept să întreprindeți călătoria ?".

Este clar că dacă relațiile comunitare n-ar fi bîntuite de stări de spirit cel puțin contradictorii, amiralul n-ar fi luat drept șef de gară și episcopul drept femeie gravidă. Morala e limpede. La fel de limpede e faptul că numai privind Europa ca o entitate geografică, economică și politică unitară se pot găsi soluții problemelor sale. Nu este însă de loc limpede cum se vor sfîrși actualele înfruntări din mica Europă care depășesc sfera intereselor economice. Oricum, trenul spre Europa va trebui să plece din gară și rămîne de văzut cum se vor folosi de el călătorii aflați pe peron.

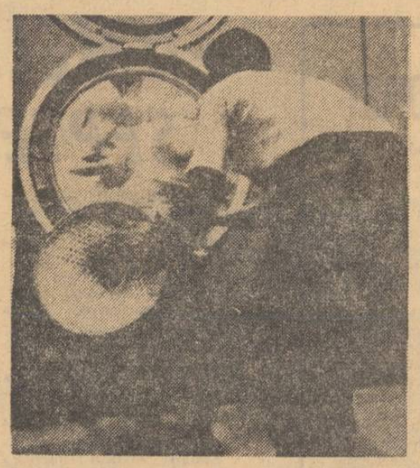

De prin toate colțurile

← În Anglia a fost construit acest submarin pentru două persoane cu ajutorul căruia se realizează controlul tehnic asupra forajelor submarine ce servesc studiului fundului mării.

Ultimul drum l-a parcurs o locomotivă cu aburi de la Avignon la Marsilia. Ea, ca pensionară, a parcurs 2 milioane km și va intra acum la muzeu. →

IN LIBIA s-a desfășurat un concurs al celor mai frumoase toalete arabe. Aceste modele trebuiau să îndeplinească cîteva cerințe contradictorii : să fie contemporane, originale ca idee, să corespundă tradiției și să includă elemente ale costumului național.

Micul Virgil Mavrodiev în vîrstă de patru ani este cel mai tînăr cititor al bibliotecii clubului „Sogiasie" din Tolbuhin — R. P. Bulgaria. Numai în ultimele trei luni el a citit 80 de cărți. Seara el joacă șah cu tatăl lui. Micul Virgil controlează deseori temele la aritmetică ale frățiorului lui mai mare din clasa a doua.

DIN CAUZA creșterii gradului de poluare a mărilor, industria de perle din Japonia este grav amenințată, iată concluzia la care a ajuns un grup de specialiști. Dacă nu se vor lua măsurile de rigoare această industrie este amenințată de o gravă criză.

O MASCĂ specială pentru scufundătorii miopi sau presbiți a fost realizată în Franța. Lentilele corectoare sînt încastrate în sticla protectoare a măștii. Lentilele sînt fabricate datorită aceluiași proces cu cele ale unei perechi de ochelari de corectat vederea.

O RECENTĂ anchetă întreprinsă în Belgia a dat la iveală cîteva interesante date. Astfel un locuitor din trei nu cumpără nici o carte în tot timpul vieții sale, iar 52 la sută din populație nu vizitează bibliotecile publice.

MELNIK — ORAȘUL MUZEU

• 500 de locuitori ghizi și gazde îndatoritoare • Măsuri pentru conservarea valorilor moștenite și menținerea populației în vechile gospodării

Nici astăzi nu se știe de unde vine numele orașului. Sînt în discuție trei ipoteze fără ca vreuna dintre ele să adune argumente hotărîtoare. Melnik poate să vină de la „Mel" — cretă, roca dominantă a zonei în care se află amplasată localitatea sau de la „melnitite" — mori, existente în urmă cu secole pe malul rîului Melnisko, după cum foarte bine poate să vină de la numele robului Melenikis, exilat în această parte a lumii din cauza unei dragoste interzise pentru el.

Istoricii bulgari nu-și fac, însă, prea multe probleme în legătură cu originea cuvîntului deoarece alte griji îi preocupă. Orașul nu are, încă, o biografie a lui. Or, interesul din ce în ce mai mare pe care-l trezește el astăzi printre cei care, vizitînd Bulgaria, află de existența acestui ciudat „oraș", unic în felul lui, cere studierea și scrierea adevărului despre nașterea și istoria sa, cere măsuri urgente pentru conservarea prețiosului tezaur de case, moștenit de la întemeietorii săi.

Melnik face parte astăzi, dintre curiozitățile deosebite ale Bulgariei deoarece se numără printre orașele țării deși numărul locuitorilor lui abia ajunge la... 500. Există, desigur, o rațiune a rangului care i se oferă, dar care este aceasta ?

Dornic să găsesc răspuns la întrebare, m-am îndreptat spre sud-vestul Bulgariei pentru a-l vedea la... față locului. Șoseaua care leagă Sofia de orașul Sandanski, iar pe acesta de Melnik este, în cea mai mare parte a ei, modernizată.

Orașul, aflat practic la capăt de drum — dincolo de el nu se poate trece decît, doar, mergînd pe jos — m-a întîmpinat cu o liniște de adevărat muzeu. Activitatea industrială aproape că nu există aici, iar casele se pot număra pe degete, amplasarea lor permițînd să le cuprinzi dintr-o privire. Deși multe noi, ele păstrează intactă înfățișarea lor de demult.

Am ales una dintre ele și i-am bătut în poartă cu... pumnul acela de metal, special montat pe ea și folosit drept sonerie. Era una din vechile case restaurate, locuită de familia țăranului Stoian Manolov. Gazdele, obișnuite cu astfel de vizite, s-au priceput să-mi arate cu lux de amănunte încăperile, atrăgîndu-mi atenția asupra detaliilor specifice. Am ajuns și în balconul casei de unde pot privi originala... văgăună. Pentru că văgăuna este locul în care se află amplasat orașul. O văgăună înconjurată de pereți nisipoși, înalți și drepți, din care soarele dispare devreme, iar vîntul nu suflă niciodată.

Corespondență din Sofia

Mi se povestesc legende despre acest oraș de basm, despre vinul său — renumitul vin roșu de Melnik — „purtat în batistă", despre soarta bărbaților săi, nesupuși jugului otoman, care-și vindecau rănile aici, în liniștea orașului, despre chervanele lungi de care, încărcate în fiecare lună și vineri cu butoaie grele, pîine cu vin de Melnik, pentru a pleca în cele mai îndepărtate țări ale Europei.

Treptat, mă conving că nu numărul mic al locuitorilor constituie cel mai mare „merit" al orașului. Și nici aroma vinului său adus din pivnița casei și oferit, din belșug, cu ocazia vizitei mele, inopinate.

Existența acelor cîteva case — unele reconstituite, altele în curs de reconstituire — unice în Bulgaria, cu arhitectura lor specifică despre care s-ar putea spune, fără să se greșească, arhitectură de tip Melnik, dă un farmec aparte locului. Iar legendele despre istoria orașului, povestite în jurul paharului cu vin, fac deliciul unei excursii la Melnik.

Oricît de ciudat ar părea, acest oraș de 500 locuitori astăzi, număra cîndva — cînd anume nu se știe — peste 25 000 de suflete, fusese înălțat, inițial, ca o fortăreață greu de învins, dovadă că a supraviețuit mult timp năvălirii armatelor tribale și, totuși, orașul trăia în umbra capitalelor înfloritoare de pe atunci.

Legendele care s-au păstrat despre el spun că orașul ar fi avut 72 de biserici, dintre care încă mai rămăseseră, în anul 1899, 40. Dispunea de o mare bibliotecă și teatru, iar în salonul unei case din Melnik ar fi răsunat chiar și muzica de operetă, interpretată de cîntăreți aduși special de la Viena. Istoricii bulgari încearcă, astăzi, să descopere adevărul și să confirme sau să infirme informațiile păstrate oral.

Faptul că din anul 1968 este înscris în registrele institutului național pentru monumente, justifică atenția de care se bucura Melnikul nu numai în procesul restaurării dar și al dezvoltării lui viitoare. Pentru că orașul se va dezvolta.

Anual, vin aici 150—200 000 de turiști. Mulți vin pentru a vedea „un colț pitoresc al Bulgariei", alții pentru a studia arhitectura originalelor lui case sau pentru a beneficia de condițiile climaterice deosebit de bune, mai ales, pentru tratamentul astmei.

Cel mai mic oraș al Bulgariei nu și-a dezvoltat, încă, o industrie a lui, principala ocupație a locuitorilor rămînînd și astăzi tutunul și viticultura. Dar dacă într-o zi va opta pentru industrializare atunci „industria" sa de bază nu va putea fi alta decît turismul. Melnikul păstrează în el toate condițiile necesare dezvoltării unei asemenea „industrii". Și dacă poezia tainelor nedezvăluite încă și farmecul lui specific nu ajung pentru aceasta, atunci, cu siguranță, va conta faptul că Melnikul este cea mai frumoasă poartă spre Pirin, munții la picioarele cărora s-a adăpostit de veacuri și care sînt, cu adevărat, una din marile tentații turistice ale Bulgariei.

Constantin AMARITEI

remember • remember • remember

LAPONIA (IV)

Asist fără voie la pregătirile unor vînători de elani. Vînători turistici însă, veniți de undeva din R. F. Germania ori din Elveția de limbă germană, cu echipament ireproșabil, în spiritul falselor escapade ale celor ce abordează natura sălbatică înarmați cu întreaga recuzită a civilizației de ultimă oră, încît au aerul unor personaje schematice de science-fiction... nu știu ce fel de elani vor vîna... poate că acești magnifici cerbi septentrionali vor fi fiind administrați aici la fel de riguros ca, aiurea, fazanii ori crapii golași și lamentabili ai crescătoriilor care umilesc amintirea superbei ichtiologii a lui Sadoveanu... există și o statistică foarte exactă conform căreia în Laponia și în alte zone ale Suediei, se vînează anual 30 000 de elani, ceea ce înseamnă că fiecare exemplar își va fi avînd fișa într-un sistem de evidență computerizată... ce prăpastie între lecturile adolescenței unde vînătorile acestea căpătau o aură de aventură fantastă și realitatea de azi cu grupul de citadini incolori, descinși din reclamele marilor case de modă sportivă, cu microbusul care-i așteaptă, cu ghidul oficiului de Turism... singurul lucru sugerat de pregătirile lor e agitatul, mondenul și euforicul Kurfirtendamm din Berlinul de vest unde la intrarea elegantului restaurant Alexander, renumit prin specialitățile lui vînătorești, te întîmpină un elan împăiat... îl prefer acolo și nu aici în plină regiune polară, patronînd nevăzut și simbolic, bovarismul cinegetic al acestor nefericiți... ideea însăși de vocație ori de pasiune declină iremediabil, degenerează în marfă vandabilă unanim sau rămîne o simplă prejudecată... ca să fii vînător, fie și la asemenea latitudini boreale, nu mai ai nevoie de vocație ori de pasiune... desăvîrșita noastră civilizație modernă produce, pînă și în această privință, o gamă deconcertantă de proteze...

★ ★ ★

Incepe a mă urmări un fel de fluierat constant și obsesiv, sunet al marilor tăceri condensate, iluzie acustică persistentă. Mă îndrept spre nord-est. Colinele scad și apare cîmpul întins, orizontul plan, monotonia tiranică a frigului și a pustiului transcendent. Cobor în plin cîmp înainte de a ajunge la ultima așezare umană a regiunii. Am sentimentul că nu pot contempla spațiul acesta polar decît în afara măruntelor și rarelor lui localități. Autobusul minuscul dispare în negură sau în nimic. Ziua e pe jumătate inseninată. Vîntul spulberă norii masivi și oblici printre care un soare nevăzut își strecoară lumina albă. E o atmosferă rarefiată, moleculară — și peisajul se alcătuiește din elemente anodine. Prezențele dominante sînt cerul și iarba. Cerul și nu soarele care e șters, obscur, fantomatic. Oamenii nu s-au închinat aici niciodată soarelui. Niciodată lunii. S-au închinat cerului acestuia imens și enigmatic, Dumnezeul lor Trismegist sub a cărui mută împărăție hălăduiește viața, moartea, stelele, norii și iarba... dar eu nu sînt de pe aici, eu descind din semințiile celor ce căutau cu ostilitate rituală spre cer și săgetau norii adunați pe întinderea lui... și cerul acesta mă impresionează numai pentru că e mare și singur, pentru că își arcuiește bolta deasupra unui pustiu absolut, ca și cînd ar pîndi cu ochiul lui alburiu, decolorat, toate vietățile văzute și nevăzute ce misună prin ierburile de culoarea pielii de ren... ca și cînd ar purta aripi stratificate, gata să înăluie și să sugrume... mie-mi vorbesc mai mult ierburile galbene, brune, roșcate... aud prin ele pașii sălbăticiunilor polului și pașii oamenilor de demult, cei singuri, fiii nopților și ai nimănui, alungați de turism și de lăcomia modernă care-și caută în ideea de progres un alibi confortabil... ierburile au în bătaia vîntului o mișcare de imensă tandrețe și cînd deasupra lor aerul se concentrează departe în dungi de un albastru închis, unduirea lor naște lumini palide și difuze, culorile lor se diluează încet iscind echivocuri menite să atenueze răceala tăioasă a liniilor ce compun peisajul elementar și de un sumbru ascuns, continuț... am intrat și eu în alcătuirea mută a ținutului, nu-mi pot aduce aminte de nimeni și de nimic, nu pot imagina și nu mă simt în stare să evoc o vîrstă, o zodie, o țară... simt că ideile și sentimentele mele stagnează ascultînd legile de plumb ale acestui peisaj... nordul meu e mai jos undeva prin pădurile rămase la o mie de kilometri distanță... aici nu mai e nici Europa, nici istoria, nici timpul... aici nu e decît un spațiu în care simt că dacă aș rămînea pe totdeauna, aș deveni transparent, aș dispărea contopindu-mă cu toate prezențele nevăzute, aș intra în lumea lucrurilor care n-au existat niciodată... cred că, odată înapoi acasă, îmi va trebui multă vreme ca să ajung a-mi da seama dacă toate cele văzute aici sînt frumoase ori nu... deși peisajele sînt aici simple spații prin care derivă o morfologie virtuală...

a. e. baconsky

O cheamă Paola Volpe, are 11 ani și este cea mai tînără concertistă din Italia. Fiica unor muzicieni, a învățat să cînte la pian de mică, demonstrînd în prezent însușiri remarcabile. Specialiștii afirmă că tînăra Volpe este un adevărat geniu muzical, fapt confirmat în concertele publice în care a fost prezentă în acest an.

Templul Borobudur va fi salvat

• O nouă acțiune inițiată de UNESCO în vederea recuperării și punerii în valoare a patrimoniului cultural mondial • 6 ani vor dura lucrările de demontare piatră cu piatră a templului și reclădirea lui.

La 10 august, în inima insulei Java, președintele Suharto a dat semnalul de începere a lucrărilor de restaurare a templului Borobudur. În cuvîntul rostit cu acest prilej șeful statului indonezian a ținut să aducă mulțumiri UNESCO pentru sprijinul care l-a dat punerii în aplicare a proiectului ; aceasta este o nouă etapă a programului de salvare și punere în valoare a patrimoniului cultural mondial.

Declanșată în primii ani ai deceniului ce a trecut, operațiunea de conservare a monumentelor antice din Valea Nilului, vestigii de o uriașă valoare istorică, amenințate de creșterea apelor maiestuosului și bătrînului fluviu, ca urmare a fixării la Assuan, între maluri, a pintenilor de beton și otel, se află, actualmente în ultima sa fază. Specialiști sosiți pe meleagurile Egiptului din diferite țări, în urma apelului lansat de UNESCO pentru încheierea campaniei internaționale de ocrotire a templelor Nubiei, lucrează de zor, pentru reușita transplantului complexului din Insula Philae, pe insula învecinată Agilkia. Acționînd concertat, la îndemnul UNESCO, lumea modernă a reușit să smulgă apelor în creștere ale Nilului, comori inestimabile de artă antică : 21 de monumente, dintre care 17 egiptene și 4 sudaneze. Se poate spune, acum, că acest transplant, în mai multe ediții, a fost o mare reușită Pe agenda UNESCO s-au aflat sau se află și în alte proiecte, privind intervenția omului în vederea conservării și restaurării altor monumente ale civilizațiilor trecute, pentru generația noastră și a celor ce vor urma. Și pentru a exemplifica, vom aminti că **bugetul UNESCO pentru anii 1973 și 1974 prevede cinci mari proiecte de preservare a patrimoniului cultural mondial : templele din Philae, Veneția, Bamiyan — în Afganistan, Mohendja — Daro — în Pakistan și Borobudur.**

Despre Borobudur se vorbește de mai mulți ani și tot datorită UNESCO-ului, care a trimis o serie de experți în această renumită așezare arheologică. Și se spune că este cel mai vast, cel mai vechi și cel mai frumos monument existent în toată emisfera australă. Se mai știa că Borobudur este supus unei degradări rapide. Vegetația abundentă din acele locuri, datorită umidității excesive a acoperit mărețul edificiu secole de-a rîndul, înainte ca englezii să-l redescopere pe la începutul veacului trecut. Între anii 1907—1911 s-a desfășurat o primă acțiune de restaurare. Îndrăzneață, în acele vremuri, dar ineficientă. Pentru ca după cîțiva ani, partea din nord a templului, a început, în mod lent, să se afunde. Postamentul pe care este așezat a fost perforat de apele provenite din ploi. Mușchii, lichenii, algele și ploile au atacat necontenit sculpturile și au dislocat pietrele-andezit.

Construit prin secolul al XII-lea, în apropiere de Jogjarkarta, în plin centrul Javei, din ordinul regelui Seilendra, care stăpînea în acea vreme peste insulele Mării Sudului, Borobudur este un templu piramidal. El a fost ridicat pe vîrful unei coline Gunung Paku, înconjurată de munți și vulcani, unii continuînd să-și mai arunce spre înaltul cerului lava incandescentă. Pe postamentul templului se ridică șapte terase, dintre care primele patru sînt pătrate, iar cele superioare, trei la număr, au formă circulară. Privit la fața locului, edificiul astfel structurat apare ca un adevărat munte, creație a miilor lor oameneși harnice. Terasele inferioare sînt înconjurate de un zid înalt, sculptat pe cele două părți. Cei 2 500 mp de basoreliefuri care ornează zidurile templului, de o remarcabilă finețe artistică, se desfășoară pe o întindere de cîțiva kilometri și povestesc viața lui Buddha, sugerînd scene din viața reală. Pe terasele superioare se află 72 de statui înconjurate fiind de mici sanctuare în formă de clopot. Ele îl reprezintă pe Buddha meditînd. Pe ultima terasă circulară, care domină întreg edificiul, se află o stupă centrală. Ansamblul, cu latura de 117 m, este înalt de 42 m.

Din păcate însă, gigantul de piatră se află așezat pe straturi instabile. Umplutura interioară a piramidei este compusă din pămînt îndesat ; partea superioară a colinei pe care trebuia ridicat edificiul fiind prea îngustă, a trebuit să fie lărgită ; ca urmare a procesului lent, dar neîntrerupt, de afundare în sol a măreței construcții, statuile așezate pe zidurile teraselor s-au aplecat către exterior. Un proces fizico-chimic a distrus piatra vulcanică, care a fost folosită la construirea templului. Cu cîțiva ani în urmă, serviciul arheologic indonezian a eliberat zidul unei terase de greutatea statuilor ce se aflau deasupra. Acțiunea s-a dovedit extrem de utilă, pentru că altfel exista riscul desprinderii statuilor și prăvălirea lor, fenomen ce ar fi putut antrena chiar surparea întregii piramide.

Pentru a salva minunea Indoneziei, cum mai este socotit templul Borobudur, trebuie depusă o muncă intensă, pe durata a 6 ani. Este nevoie de demontarea piatră cu piatră a templului și reașezarea lui pe o structură stabilă. UNESCO a trimis în Java numeroși experți : geologi, specialiști în boli de piatră, ingineri și arheologi. S-a studiat modul în care apele provenite din ploile tropicale se infiltrează în structura edificiului. Ideea consolidării edificiului pe o structură de beton armat, înfățișată ca cea mai bună soluție la un moment dat, se pare că nu mai este îmbrățișată în prezent de către specialiști. Un fundament cu o bază rigidă, susțin ei, nu este nimerit în această regiune unde pămîntul este zgîlțîit tot mereu de cutremure. Un sistem de scurgere a apelor trebuie amenajat cu multă pricepere. Pentru a preveni ulterioare infiltrări ale apei, blocurile de piatră, suprapuse în timpul construcției, fără nici un mortar între ele, vor trebui, la reclădirea lor, să fie unite cu betoane etanșe. Pentru a opri procesul degradării basoreliefurilor se are în vedere supunerea lor unui tratament chimic.

Fără îndoială că restaurarea care a început de cîțva timp va fi completă, nu ca cea din primul deceniu al secolului nostru, realizată în grabă și nedispunînd de posibilitățile tehnice avansate de astăzi. Și spre sfîrșitul anului 1979, cînd lucrările vor fi încheiate, templul Borobudur, adevărata carte scrisă în piatră, își va putea transmite din nou mesajul său, al unor oameni din timpuri îndepărtate.

D. FILIP

Ultima terasă a templului

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

12 ZILE ÎN DERIVĂ FĂRĂ NICI UN FEL DE HRANĂ

Aflați într-o barcă de cauciuc doi tineri rezistă eroic și sînt salvați de un vapor, complet epuizați.

Ofițerul de serviciu de pe vasul olandez de pasageri „Abel Tasman", Wim Tieman, ridică din nou binoclul și privi cu atenție : nu-i venea să creadă, dar aceasta era realitatea. În zare, abia se vedea o mică barcă de cauciuc din cele folosite, în cazuri de naufragiu de către vase mici. Se zărea și o mînă fluturînd o cîrpă. Ofițerul a dat alarmă și după un ocol de două ore, vasul reușit să se apropie de barcă.

Așa a luat sfîrșit o extraordinară aventură a doi tineri care erau pe cale să plătească cu viața lor o întîmplare petrecută în largul Mării Mediterane.

Eroii acestei întîmplări au fost tinerii Lucien Shiltz în vîrstă de 25 ani și logodnica sa, Catherina Plessz, în vîrstă de 19 ani. Totul a pornit de la neobișnuita pasiune a tînărului Shiltz pentru bărcile cu vele și-n general pentru călătoriile pe mare. După trei ani de economii, el a reușit să-și cumpere o barcă cu vele, denumită „Njord" și apoi încet, încet, a început să și-o echipeze cu o serie de instrumente și aparate necesare unui voiaj mai lung. Ultimele pregătiri în vederea acestui voiaj au fost consacrate asigurării alimentelor și apei de băut.

În fine, a sosit și ziua mult așteptată. Cei doi tineri, originari din Luxemburg, au părăsit portul Beaulieu de pe coasta Franței, îndreptîndu-se spre Gibraltar, pentru a pătrunde în Oceanul Atlantic. După două zile de la plecare s-a stîrnit o furtună foarte puternică, în timp ce se aflau la circa 35 de kilometri de coasta Spaniei. Ambarcațiunea lor, deși fusese bine pregătită pentru un lung și dificil voiaj, nu a fost totuși în stare să reziste unei furtuni violente. Ce s-a întîmplat în continuare o veți afla chiar în relatarea tinerei Catherina :

„La capătul a două zile de extraordinară furtună, barca noastră s-a rupt pur și simplu în două și a început să se scufunde. Abia am avut timp să pregătim barca de salvare de cauciuc împreună cu ceva alimente și apă. Spre dimineață, un val uriaș a măturat pur și simplu din barcă tot ceea ce reușisem să salvăm din naufragiul nostru. Eram totuși optimiști. Știam că zona unde ne aflam nu este izolată, că în mod normal ar trebui să întîlnim un vapor. Apoi a început drumul nostru în derivă, care a ținut 12 zile. A trecut o zi, două, o săptămînă. N-am întîlnit nici un vapor. Din cauza setei și foamei, nu mai aveam putere să vorbim. Am încercat să pescuim cu mîinile și bineînțeles că n-am reușit. Starea noastră de slăbiciune se accentua în fiecare zi. Într-o zi am văzut un vas petrolier, dar n-am avut putere nici să strigăm, nici să agităm o cîrpă. În a 12-a zi, am zărit un vapor. În timp ce Lucien era culcat pe fundul bărcii în stare de inconștiență, eu am reușit, cu un efort suprem, să fac cîteva mișcări cu o cîrpă".

★

Medicul care le-a dat primele îngrijiri pe vas a avut multe probleme de rezolvat. Cei doi tineri, în afară de faptul că erau într-o stare de extremă slăbiciune, explicabilă după 12 zile de foame și sete, erau plini de răni pe tot corpul provocate de soare și de apa sărată. A fost apoi și problema alimentării lor.

După un popas mai îndelungat în orașul olandez Vlissingen Lucien Shiltz și Catherina Plessz au părăsit spitalul cu mențiunea : „sănătoși".

La spitalul din Vlissingen (Olanda) după cîteva zile de la internare, Lucien Shiltz a putut părăsi patul de suferință.

Timbrele demascatoare

Cum a fost descoperit un răufăcător care reușise să sustragă de la o expoziție filatelică serii de mare valoare

Recent în orașul Lille, a avut loc o expoziție filatelică, alcătuită din piese rarisime. Un răufăcător a reușit să sustilizeze timbre și mărci poștale vechi, în valoare de 150 de milioane de franci belgieni.

Ancheta începută în vederea prinderii infractorului nu a dat rezultate. Parcă era un făcut. Se ajungea în final, la un punct mort. Avînd în vedere marea valoare a timbrelor substilizate, anchetatorii și-au continuat cu multă stăruință munca lor. După un timp, spre marea satisfacție a polițiștilor, s-a putut ajunge la arestarea hoțului. Este vorba de un anume Gaston Rucquois, un tînăr în vîrstă de 30 de ani, domiciliat la Tourcoing.

După ce furase prețioasele timbre, Rucquois dispăruse, fugind cu prada sa peste hotare. Temîndu-se că va fi prins, și se va găsi asupra sa „prada", a avut ideea să o depoziteze la părinții săi, care locuiau într-un orășel din Belgia. Răufăcătorul, însă, dorea bani. Trebuiau negociate timbrele. Le-a reluat din ascunzătoarea casei părintești și a plecat cu ele în Franța. Aici a început întîi prin a-și căuta un serviciu care să-i justifice existența. Apoi, a căutat filateliști dornici de a-și mări colecția cu piese atît de valoroase. În sfîrșit, negăsind „clienții" doriți, infractorul a ajuns la Paris, și s-a prezentat unui negustor francez, căruia i-a propus importante serii tematice la un preț extrem de... avantajos. Acestuia i s-a părut ciudată oferta, chiar... insolită. Pentru moment l-a amînat, anunțînd între timp poliția, care a reușit să identifice individul.

În momentul arestării, răufăcătorul avea asupra sa două dintre cele mai valoroase serii filatelice de interes internațional.

Din fericire, o mare parte din timbrele prezentate la expoziție și... substilizate au putut fi recuperate.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (II)

de Eugen BARBU

Sigur că naturile mai speriloase vor vedea în Ioan Alexandru un mistic deghizat, prezența *Mielului*, a *Pelicanului*, (vezi și Musset), a *Fluturelui*, a *Garoafei* și mai ales a obsesivului *Crin*, cum *Nunta* blagiană nu lipsește, toate astea, zic i-ar induce în eroare și ar judeca greșit ceea ce este numai un exercițiu poetic desfășurat într-un decor de cuvinte care-i convin. Cinicul Diogene sau mai tirziu Nietzsche nu făceau decît să gesticuleze cu idei, totul era o gimnastică superioară pentru realizarea acelei stări de greață sau de desgust metafizic față de imperfecțiune. Luată pe dos, operația la Ioan Alexandru dă o stare de puritate extraordinară pe care numai simbolistica gnostică o poate salva de retorism. Din păcate, în cele mai multe locuri, metabolizarea noțiunilor filozofice pare imperfectă, multe pagini sînt numai discursive și suferă de logoree.

Trecind deci peste ceea ce aparent ne aruncă în universul teologic și admițind că spunea Toma d'Aquino că *„substanțele separate pe care noi le numim îngeri sînt în realitate inteligențe"*, poezia autorului „Imnelor" trebuie tratată ca un exercițiu pe o harfă de cristal pentru că în asta excelează Alexandru, în crearea unei beatitudini, cum nu am întîlnit de multe ori în literatura noastră. Roadele marilor sale lecturi sînt evidente, poate nenăpîrlirea strălucitoare pe care, și el și noi o așteptam, scade din meritul operei sale, deocamdată, dar cînd sămînța întunecată va rodi în acele miluri livrești vom avea fructele de aur ale unui *spirit bintuit*, incarcerat deocamdată de prejudecăți, de lipsă de experiență și chiar de handicapul unei virste nemature.

Vorbeam de persecuția lecturilor pe care o suferă acest poet. Iată un poem intitulat „Graiul Patriei", care, luat în sine, este frumos tocmai pentru aerul lui profetic, dar la modul absolut impropriu, din motive pe care le vom analiza mai jos. Într-un decor protoistoric, deși aici identitatea geografică și istorică se impunea prin angajamentul titlului, totul e transmutat într-un deșert care nu are nimic a face cu Sumerul pe care-l bănuim, în afara universalității lui, întrucit nu e stabilit cu precizie între parametri identificabili, oricum, trecind, să zicem, prin Pirvan și mai ales prin Densușianu, nu putem accepta aceste caracteristici extranee : *„Eu nu mai vorbesc / Vorbită mi-e jalea și vulturul fluturilor / Rar vine, greu se arată El Mutul cel tinăr / Ceea ce slujit-am îndelung, iată-l vine / Astă noapte va fi cu noi, va fi El / Cel ce rostește graiul Părintelui / Oare ești Tu într-adevăr ; de ce alungi / De ce constrins sînt, nimicit, sînt ghemuit / Asvirlit, cotropit, potopit, pustiit / Venita-i în sfîrșit, te-ai arătat / Sub formă de grai, ai apărut / Într-un fel pe care firea mea-l / Poate duce-n port, purta-n frică / Și-n gînd. În tăcere-n auz, în / Ochiul acesta potolit din poruncile candelei / Vorbește cineva. El grăitorul spune / El nopții grăiește El și mă transmută / Din înțelesul meu obișnuit"*, etc. unde decorul este luat din Zohar, transpus într-un limbaj, nu aș spune mai enigmatic, și anume acela al *căderii Cuvintelor din cer* cu niște obiecte ce iau ființă și se definesc în contact cu omul, adevărată ploaie lapidatorie, cînd, odată cu Începutul s-a născut Dumnezeu, care era Teama, care Teamă, la rîndul ei l-a născut pe Dumnezeu și lumea a luat forma unui om, cum credea Swedenborg. Aici, cum se vede tema îl depășește pe poet care cade în descriptivism, mizind pe repere filozofice, presupus a fi cunoscute de un cititor avizat, numai că Dumnezeu însuși nu ar înțelege nimic din mixtura aceasta în care e amestecat Graalul, Pitagora cu Plotin laolaltă *(lumină lină logos sfînt)*, preluați prin Dan Botta și așa mai departe, totul proiectat într-un halucinant decor transilvan în care apare poarta de aur a templierilor alături de *potecile pline de guri lătrătoare* (ceea ce e frumos, poetic vorbind) mistuitoarele flăcări de pe dealurile apusene, cocoșii turbați de noapte blagieni, bănuțul orbului, lelea Teodosia și un extraordinar *vuiet care strigă dintr-o mierlă*. Neunitatea viziunii nu mai pare atît de supărătoare cînd se ivesc *îngerii grei și pustii trași pe roată în jalea buciumelor*, cînd decorul se purifică și poate fi recunoscut fără greutate.

Un frumos poem, cu titlu blagian, deasemenea : „Marele preot", vădește aceiași dilatare în excurs, deși e încărcat de superbe versuri : *„Graiul e templul în care mi s-a dat / Să fiu ca mare Preot sfintelor cuvinte / Să le cunosc cu rîvnă, să le pasc / În iarba deasă de pietre printre morminte / Să fiu cu umilință fruntea lor / În căutarea marilor izvoare / Pe cărări inguste peste prăpastii eu / Să mă fac pod smeritelor picioare /... Fluturi enormi cît munții străjuiesc / A'tarul meu de rouă preacurată / Ștergare cad luminile din Răsărit / Pe plinea în potire spintecată / Aripi fără de număr, miriade cor / Cîntă osana veșnică slăvire / Și templul se lărgește și iată e cuprins / Pămînt și cer și veac și cimitire / N-a mai rămas-n afară decît un veșnic vînt / Ce vijîie și smulge și-nfășoară! / Ce macină într-una templu răstignit / În șimburele candelei de seară / Marele preot cuvintelor altar / Veniți cu toate după mine / Cuinge și mute, oarbelor veniți / Uscate pe picioare și puține / Veniți acasă iată s-a deschis / O ușă de intrare și ieșire / Veniți și veți gusta și veți vedea / Că-mpărt dintr-ale mele cu iubire / Celor sărace cu duhul le voi da / Întîi din Har să ia pe săturate / Luați din fagurii mei blinzi / Și împărțiți pe dealuri și pe sate / Celor prea slabi aduși pe năsălii / Și pentru cei ce n-au ajuns să vină / Mă voi întoarce iarăși îndărăt / Să iau pe umeri moartea pe colină"*. Dar vorba unuia, *la germani* pînă și poeții sînt eruditi (să nu o ia ca o răutate Alexandru, dar cred că audierea forțată a unor cursuri în R. F. Germania mai mult i-a dăunat, cel puțin pînă acum, pentru că lirismul său a suferit o subită și inexplicabilă uscăciune, fapt cu totul curios, pentru că în acest caz, ar fi singurul individ căruia cultura i-a scăzut talentul, ceea ce mi se pare cu totul absurd...)

Dar nu ne putem opri aici în cazul acestui poet care suferă de o „desfătare tragică"...

CULORI

Absențe dintr-un dicționar

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Una din problemele care au obsedat conștiința intelectualului român, mai ales între cele două războaie mondiale, a fost slaba lui audiență europeană. Scriitori dintre cei mai lucizi deplîngeau provincialismul culturii noastre, fatalmente răsfrînt și asupra motivelor artistice și a mijloacelor expresive, imposibilitatea ridicării la universalitate. Desigur, în ceea ce privește literatura, situația părea mai dramatică, accentuată și de circulația restrînsă a limbii. Eforturile culturale cele mai merituoase păreau condamnate, iar pictorii și sculptorii se integrau unor școli străine. Acasă, rămîneau necunoscuți, în afară de circuitul scurt al unor colecționari bogați. Putem spune, fără exagerare, că Andreescu este unul din marii pictori ai lumii, la sfîrșitul secolului trecut, prin forța temperamentului și splendoare coloristică, depășind cu mult „școala de la Barbizon", dar numele său nu figurează în dicționarele de artă, iar pinzele îi sînt căutate numai de cei foarte rafinați. Mai aproape de noi, Pallady, Tonitza, Iser, Ciucurencu sînt nume glorioase, comparabile cu ale unor maeștri de aiurea, mai bine serviți de tam tam-urile publicității. Orice fel de complex este vinovat, fiindcă meșteșugul culorilor însuflețite a fost dăruit cu har pe aceste meleaguri, încă din vechime, odată cu azurul ce a văruit pereții caselor noastre de țară și a spus intimplări de dincolo de lume, închipuindu-le pe ziduri de mănăstire moldovenească.

Nedreptatea ce se face uneori prin necunoașterea lucrurilor este uriașă. Iată ce scrie *Dictionaire de l'art contemporain*, publicat de Larousse și semnat de Raymond Charmet : *„Roumanie (art de la)*. La începutul secolului, un pictor considerat în țara sa drept marele artist al României, Nicolae Grigorescu (1838—1907), impune un realism generos și plin de grație. Ca urmare, artiștii români se inspiră din viața țărănească și populară, într-un stil suplu, colorat de impresionism și cézannisme, care se adaptează destul de ușor realismului socialist. Printre cei mai personali dintre ei, se disting Theodor Pallady (1871-1956), influențat de Matisse, Alexandru Ciucurencu (1903), cu un spirit dinamic și expresiv, Corneliu Baba (1906), sentimental și patetic". Mai urmează un pasaj de șase rînduri consacrat românilor ce s-au integrat școlii din Paris : Iser, „înrudit cu fauviștii", suprarealistul Brauner, abstractul Istrati și „sculptorul de reputație internațională" Brâncuși. Banalitățile și informația incompletă ar putea fi suportabile, dacă ar exista o singură observație genuină, privind sursa de inspirație a artiștilor români de pretutindeni. Fie că au lucrat în țară sau în străinătate, atît Brâncuși, cît și Iser, Paciurea și Iliu, Verbănescu sau frații Arămescu, Ciucurencu și Istrati reprezintă fețele unui diamant scînteietor, primindu-și strălucirea de la nucleul său magmatic. Este uimitor cît de români au rămas, în ciuda tuturor influențelor și a marilor inădrăzneli, proprii unui secol de insurecție formală. Mulți dintre ei ar fi putut să pară violent regionaliști, dacă ar fi expus numai la noi, abia filtrul sensibilității planetare le-a atenuat particularismul. Este un adevăr indiscutabil : pictorii și sculptorii de origine română au accentuat mișcarea lor națională, pînă la transformarea ei într-o obsesie fundamentală și într-un limbaj universal. Ceea ce dovedește nu numai că spiritul românesc este apt de creații importante, ci că geologia milenară a formelor sale este determinantă în acest sens, ca o matrice imposibil de părăsit.

Situația s-a schimbat simțitor în ultimii ani, favorizată de notorietatea eforturilor politice ale țării. Lumea a căutat un limbaj pentru contacte diverse și pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, iar artele plastice păreau destinate să joace un rol tot mai important în raporturile culturale. Participarea la expoziții colective, pe toate continentele, un succes la Bienala de la Veneția, ca și la Sao Paulo, în America Latină, premii cîștigate de Sabin Bălașa, de Ion Gheorghiu și de alții, ecoul expoziției lui Mihai Olos în Italia, numeroasele achiziții de lucrări ale unor artiști români, comenzile executate de Apostu în Franța reprezintă fenomene definitorii pentru un curs nou al valorilor românești în lume. Este cazul să o spunem din nou și să accentuăm că efortul fiecărui artist în parte nu ar fi fost de ajuns și că importantă a fost orientarea întregii țări, interesul stirnit de spectaculoasa devenire a României actuale. Perioadele de înflorire artistică și de impunere a valorilor culturale sînt legate de obicei de o expansiune a interesului din alte domenii. Limbajul artistic traduce o conștiință mai largă, în absența căreia nu ai ce spune altora. Judecat și din acest punct de vedere, destinul plasticii românești trebuie pus sub semnul încrederii. Este timpul să considerăm „complexul provincial" drept un fenomen de istorie, aparținînd trecutului și dorinței de a face cunoscută identitatea noastră națională.

FILMELE LUNII SEPTEMBRIE

„NUNTA DE AUR" — producție a studiourilor cehoslovace cinemascop ; scenariul : Frantisek Bretislav ; regia **Jaroslav Mach ;** imaginea: **Josef Hans;** muzica : **Vladimir Soukup ;** cu: **Jirina Sejabalova. Bohus Zahorsky. Slávka Budinová, Zdena Hadrbolcova.** Comedie de situații pe tema relațiilor familiale.

★

„FELLAGA" — producție a studiourilor din Tunis în colaborare cu studiourile din Sofia ; ecran normal, color ; scenariul și regia : **Omer Khlifi ;** imaginea : **Stoian Zlatkin ;** muzica : **Vannés Krapelé ;** cu : **Habib Shaari, M. Tabuby, Leni Didzel.** Inspirat de romanul „Dragoste și revoluție", filmul istorisește începutul luptei de eliberare națională a poporului tunisian.

★

„AFECȚIUNE" — producție a studiourilor bulgare ; ecran normal, color ; scenariul : **Alexandr Karasimenov ;** regia : **Ludmil Staikov ;** imaginea : **Boris Yankiev ;** muzica : **Simeon Pironkov ;** cu : **Violeta Doneva, Nevena Kokanova, Stefan Danailov, Benko Benkov, Nikolai Binev, Ivan Kandov, Kolia Dineva.** Film distins cu Medalia de aur — Moscova, 1973.

★

„BARBAȚII" — producție a studiourilor sovietice ; ecran normal ; scenariul : **Edmond Keosaian, Aleksandr Cervinski ;** regia : **Edmond Keosaian ;** imaginea : **Nikolai Vasilkov ;** muzica : **Robert Amirhanian ;** cu : **Armen Djigarhanian, Mgher Mkrtcian, Azat Șerenț, Avetik Ghevorkian, Armen Aivazian, Alla Tumanian.** Povestea unui tînăr șofer de taxi din Erevan, îndrăgostit fără speranță de o studentă la Conservator.

★

„COPERNIC" — coproducție R. P. Polonă—DEFA Berlin ; ecran normal, color ; scenariul : **Jerzy Broszkrewicz, Zazilav Skowronski ;** regia : **Ewa** și **Czeslaw Petelski ;** imaginea : **Stefan Matyjaszkrewicz ;** muzica : **Jerzy Maksymink ;** cu : **Andrezej Kopiczynski, Barbara Wrzesinska, Czeslaw Wollejko, Andrezej Antkowiak.** Consacrat aniversării unei jumătăți de mileniu de la nașterea lui Nicolaus Copernic, filmul ilustrează etapele principale ale vieții marelui astronom polonez.

★

„DREPTUL DE A IUBI" — producție a studiourilor franceze : ecran normal, color ; scenariul : **Jean-Claude Carrière, Françoise Xenakis, Jean Bolvary, Eric Le Hung** — după romanul lui F. Xenakis ; regia : **Eric Le Hung ;** imaginea : **Henri Decas ;** muzica : **Philippe Sarde ;** cu : **Omar Sharif, Florinda Bolkan, Pierre Michaël, Gilles Segal, Didier Haudepin, George Douking.** Un film ce își dezvăluie intențiile din titlu.

★

„DRUMUL SPRE SATUL NATAL" — producție a studiourilor coreene ; ecran normal, color ; scenariul : **Kim Se Rien ;** imaginea : **Dje Dong Ciu ;** cu : **Ccai Fung Ki, Kim In Suk, Han Mi Su, Pak Yeng Dja.**

★

„LUPTA DUPĂ VICTORIE" — producție a studiourilor sovietice ; cinemascop ; scenariul : **V. Ardamatski, M. Bleiman, V. Azarov ;** regia : **Villen Azarov ;** imaginea : **M. Diatlov ;** muzica : **A. Fliarkovski ;** cu : **M. Volkov, G. J. Jienov, E. Kuznețov, A. Eibojenko, G. Gai, L. Marsakova, V. Gusev, M. Klooren, N. Prokopovici, L. Saposnikova.** Acțiunea filmului (continuare a seriilor axate pe operația „Saturn") începe în Germania fascistă în preziua capitulării și continuă în primele luni după război.

★

„MICUL ȘI MARELE KLAUS" producție a studiourilor din R.D.G. ecran normal, color ; scenariul : **Celino Bleiweiss, Horst Hardt** — după o povestire de Hans Cristian Andersen ; regia : **Celino Bleiweiss ;** imaginea : **Horst Hardt ;** muzica : **Rainer Hornig.** Axată pe o temă asemănătoare basmelor cu Păcală, povestirea lui Andersen despre cei doi Klaus aduce față în față două personaje opuse — omul sărac, harnic și ager la minte în conflict cu bogătașul rău, lacom și mărginit.

★

„O AFACERE PE CINSTE" — producție a studiourilor franceze ; scenariul : **Andre Clair, Robert Thomas ;** regia : **Jacques Besnard ;** imaginea : **Marcel Grignon ;** muzica : **Gerard Calvi ;** cu : **Michel Serrault, Rosy Varte, Michel Galabru, Pau** și **Jacques Preboist. Raymond Gerome, Max Amyl.** Comedie cu intrigă polițistă.

★

„PERECHILE" — producție a studiourilor italiene : ecran normal ; scenariul : **Sonego, Maccari, Strucchi ;** regia : **Mario Monicelli, Alberto Sordi, Vittorio de Sica ;** imaginea : **Carlo Di Palma, Sante Achilli, Ennio Guarnieri ;** muzica : **Manuel De Sica, Enzo Janmacci, Piero Piccioni ;** cu : **Monica Vitti, Alberto Sordi, Enzo Jannacci, Rossana Di Lorenzo.** Comedie de situații și caractere alcătuită din trei scheciuri.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

PAUSTOVSKI. Sînt un cititor pătimaș încă de la vîrsta școlii primare. Cărțile le-am iubit nu numai pentru ceea ce conțineau, ci și în materialitatea lor de carton, hîrtie și literă perlată. Am cumpărat o mulțime în librăriile și anticariatele tuturor orașelor pe unde am colindat. Ele mi-au pricinuit bucurii de neuitat, nopți fără somn în tovărășia unor scriitori pe care i-am îndrăgit. În două rînduri, datorită evenimentelor învălmășite ale acestui secol agitat, mi-am pierdut biblioteca. Am refăcut-o, însă, fără pedanterie sau vreun plan preconceput. Păstrez tot ce-mi place și, în cele două încăperi ce-mi slujesc pentru munca de fiecare zi, am cărți, lexicoane, enciclopedii, teancuri de reviste și ziare pe rafturi, dulapuri, mese și pe jos, într-o dezordine numai aparentă, fiindcă sînt vrăfuite după afinitatea secretă a problemelor, stilurilor, dispozițiilor, valorilor.

Cărțile cele mai dragi se găsesc chiar în jurul mesei mele de lucru. Nu vir coala de hîrtie în mașina de scris înainte de a citi cîteva pagini din careva autor de la care am învățat și nu încetez să învăț mereu. Îi iubesc și-i invidiez, cu disperare, pentru izbinda ce-au repurtat-o cu fiecare filă, cu fiecare frază, cu fiecare cuvînt. Preferințele mele de lector variază, odată cu descoperirea de noi teritorii ale talentului și geniului care încîntă, farmecă, intrigă și instruiește. Dar simpatiile de durată le păstrez pentru acei scriitori, care se apropie mai mult de sufletul omului și de sufletul lucrurilor.

Unul din ei este Paustovski, acel Konstantin Paustovski al cărui Memorial a apărut la editura „Univers", în șase volume, tradus cu delicatețe și pricepere de Alice Gabrielescu și Igor Lefter.

Numai rareori am avut, citind un autor mic încă necunoscut, senzația sigură a revelației ca în cazul scriitorului sovietic, în fața căruia Marlene Dietrich a îngenuncheat și i-a sărutat mina. Eu aș ți dorit doar să i-o string, lung și fierbinte, însă am întîrziat. Nu i-am mai aflat decît mormîntul, intre mesteceni, denăzi cînd am fost la Moscova. Am întrebat pe unul și pe altul despre Paustovski. Mi-au spus toți că a fost un om pur ca lacrima. Iubea șopotul trestiilor de pe marginea apelor, fulgerarea argintie a peștilor în riurile din nordul țării, negurile ce colindă toamna peste porturile Mării Negre, vechile uliți moscovite, discuția prelungită pînă în tîrziul nopții cu pescari, docheri, feroviari, foști luptători în cele două mari războaie, amintirile din timpul Revoluției, holdele blonde ale Ucrainei, vîntul căldicel de primăvară la Odesa, periferiile orașelor cu petice de iarbă rară și prăfuită. Și toate acestea sînt redate pe un ton blajin, în cuvinte simple, fără înfloriturl scriitoricești. Ai spune, un diletant genial, care nici nu-și dă seama că îi curge din condei nu cerneală, ci aur.

Aurul curat al povestitorilor singuratici, pe care lumea îi ascultă uimită, fără să se satureze.

Pe teancurile de volume din jurul mesei mele de lucru, Paustovski se află mereu deasupra !

ECOURI • ECOURI

Margarita Terehova se numără printre marile speranțe ale cinematografului și teatrului sovietic. Ultimele sale două roluri în „Monolog" de Ilja Averbach și „Al patrulea" de Aleksandr Stolper sînt considerate adevărate împliniri interpretative.

ÎN ITALIA se turnează în prezent „ediția modernă" a filmului „Șase stranii cadavre", care în urmă cu 50 de ani a prilejuit Marlenei Dietrich un mare succes. În regia lui Aristide Massaceri, filmul ne va da posibilitatea s-o vedem pe actrița Ewa Aulin.

ÎNTRE 3 și 9 decembrie 1973, în orașul Florența se va desfășura al XIV-lea „Festival al filmelor de documentare socială". Și-au anunțat participarea 152 de țări din toată lumea.

CUNOSCUT la noi mai ales sub înfățișarea căpitanului Kloss (pe micul ecran) actorul polonez Stanislaw Mikulski a terminat filmul „Obsesie", o puternică dramă psihologică. Partenera sa este Alicia Jachiewicz.

UNUL dintre cei mai bine cotați actori din S.U.A. este fără îndoială **George C. Scott. Unul** din recentele sale filme, în care joacă împreună cu Faye Dunawai, este „Petrolul din Oklahoma" în regia lui Stanley Kramer.

CU NATHALIE DELON și Curd Jurgens în fruntea genericului, Claude Mulot speră ca filmul său „Profesiunea : aventurier" să atingă succesul de care s-a bucurat „Omul din Rio".

TEMA noului film care se turnează în regia lui Mauro Bolognini este emanciparea femeii. Protagoniștii filmului intitulat sugestiv „Liberă", sînt Claudia Cardinale și Bekim Fehmiu.

COPRODUCȚIA iugoslavo—sovietică „Nunta" urmărește un episod din lupta poporului iugoslav împotriva fascismului, în ultima conflagrație mondială. Eroul filmului parcurge drumul de la revolta spontană la acțiunea conștientă împotriva ocupanților. Scenariul îi aparține lui Mihail Lalic, iar regia lui Radomir Șaranovich.

Discurile acestei luni

În luna septembrie, casa de discuri „Electrecord" a programat următoarele apariții : **concerte pentru clarinet și orchestră de Weber** cu orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu", dirijor — Mircea Cristescu, solist Aurelian Octav Popa, **Arii din opere** de Puccini în interpretarea lui Ludovic Spiess, dirijor Constantin Petrovici ; **muzică populară românească** în interpretarea solistelor vocale Polina Manoliu, Ana Sintejudean și Maria Butaciu.

În ceea ce privește **muzica ușoară**, vor apare următoarele discuri : Muzică folk, în interpretarea cîntăreților Mircea Florian și Marcela Saftiuc ; patru succese ale repertoriului internațional cu Corina Chiriac ; șapte noi compoziții proprii ale lui Kisfalussy Balint și al doilea disc din seria „Meridiane — melodii" cu Margareta Pîslaru, Mihai Constantinescu, Cornel Constantiniu, Anda Călugăreanu și Aura Urziceanu în compania orchestrei „Electrecord" dirijată de Alex. Imre : **muzică corală** cuprinde : Marșuri ostășești executate de corul Ansamblului M.A.N. (dirijor Gheorghe Popescu) și discul Cîntați cu noi — cîntece pionerești (Corul de copii al Radioteleviziunii, dirijat de Ion Vanica și Elena Vicică).

CÎMP ÎNTRE SATE

de Constanța BUZEA

E cald, și cad frunze, și norii din ape respiră.
O sete rănește mișcările mîinii pe lîră.
Nici vară, nici toamnă : abia dacă serile sînt
Cum anul coboară pe treptele lui de argint.

E cald ca-n ținutul vulcanilor vii.
Alunecă dimburi de iarbă, miresme și greieri pe-afară.
Căruțe pe uliți uitate cu totul, prin vii,
Străine de cele ce sunt grăbite să fie, să pară.

Cum nu spun decît cînd mă dor cuvintele, nu știu să sufăr,
Cu altă viață măsor vărateca lor colorare,
Prietenii, cei care mor, bătrînele fețe de nuiăr,
Curat mă-mpresoară, mă apără, calmul lor mare.

Rădbare copii, și ne-aducem aminte de toate,
De-atinsele bostănării, porumb, peliniță amară,
Și-un cîmp între sate, și zboruri în stoluri vinate,
Părea că pe cer se-ntrupase din grauri o pasăre rară.

Era un păcat împăcat și toți îl știau pe tăcute —
Amurgul acesta pe cîmp, al verii, al zilei ce-așteaptă
Culesul în boabe bogat, sfîrșitul căldurii visat —
Sunt urme în praf, pînă plouă a toamnă, cu fructe căzute.

(Dolj)

SECRETUL NAIULUI

Cu Radu Simion despre nai, despre muzică și despre turnee

Am asociat multă vreme naiul numelui lui Fănică Luca. Analogia este firească deoarece, nimeni pînă la el, nu a dat atîta „rezonanță" acestui instrument al muzicii populare, deși vechimea lui în tarafuri și orchestre este atestată de mărturii și documente. Și iată că acum putem vorbi de mai mulți maiștri, cu valoare recunoscută. Între ei și Radu Simion, care după 15 ani de activitate a ajuns să străbată cu naiul lui patru continente. E o performanță, ținînd seama și de faptul că naistul n-a atins încă, în ani, numărul țărilor vizitate — 35. **„Dacă am ajuns să fim mai mulți naiști, asta se datorește lui Fănică Luca, cel care n-a ținut secretul naiului numai pentru el".** În adevăr, toți naiștii de valoare pe care-i avem sînt elevii lui Fănică Luca, pe Radu Simion înzestrîndu-l chiar cu instrumentul cu care a cîntat vestitul instrumentist.

— Este naiul un instrument complicat, Radu Simion ?

— Așa s-ar părea. Dar dacă știi să sufli și dacă-i faci un bun acordaj naiul nu este un instrument care să-ți facă probleme. Vorbesc despre suflat fiindcă unii caută cu un efort minim să scoată efecte maxime, ceea ce nu este admis. Naiul nu se împacă cu „suflatul leneș", el cere o tehnică a înclinării mîinii și un acordaj făcut cu o cantitate de ceară neexagerată. Nu cred să știți că acordajul se face introducînd în cele 20, 21 sau 22 de țevi ceară de miere de albine care se solidifică. Unii, pentru a-și ușura eforturile, pun mai multă ceară pentru a sufla mai ușor. Asta însă se repercutează asupra sunetului.

— S-ar părea că acei ce-l cunosc, mă refer la muzicieni, încearcă să introducă naiul chiar și în muzica simfonică. Mi se pare că în Belgia s-a scris un concert pentru nai și orchestră...

— Cunosc lucrarea, dar, să spun drept, nu m-a entuziasmat. Naiul este capabil de mai mult, chiar și de piese simfonice. Nu însă pentru oricare. Eu cînt bine cîteva studii de Paganini și din alți compozitori clasici, dar nu m-aș încumeta să atac ceva care nu i se potrivește naiului. Pentru că, nici chiar pentru toate cîntecele populare românești el nu este adecvat. Să nu fiu înțeles greșit, naiul este un instrument cu o mare extensie sonoră, cu care se pot citi bine notele, care are unele tangențe cu flautul, dar nu cred că trebuie să exagerăm, considerîndu-l universal.

— Sînteți în preajma unor turnee în străinătate. Unde mergeți ?

— Prima călătorie este în Franța, cu orchestra de muzică populară „Electrecord", pe care o și conduc. Din orchestră fac parte instrumentiști apreciați. Apoi vom merge în Japonia, unde, în baza unui contract, vom cînta cîteva luni pe an, timp de trei ani.

Probabil că și în Franța și în Japonia vom imprima pe disc muzică populară românească. Ca și cu alte prilejuri, vom face tot ceea ce ne stă în putere pentru a răspîndi frumusețile cîntecului românesc și bineînțeles pentru a lărgi cercul celor care vor să cunoască naiul românesc.

Const. SÎRBU

CLASAMENTUL

REVISTEI ȘI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreți de teatru, film, muzică ușoară și populară, recurgem la concursul dv., stimați cititori, rugîndu vă **să decupați formularul alăturat și să ni-l trimiteți completat pînă la data de 15 septembrie 1973** (data poștei locale)

Cu ajutorul preferințelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine considerați că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru.**
- **Cele mai populare actrițe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme românești.**
- **Cele mai populare actrițe din filme românești.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actrițe din filme străine.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică ușoară.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie.

Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele mai multe din sufragiile dv. și va fi dat publicității în revista noastră și în Almanahul „Magazin" pe anul 1974.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI ȘI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . .

din . . . . . consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :

1. Actor de teatru . . . . . .
2. Actriță de teatru . . . . . .
3. Actor de film (românesc) . . . . . .
4. Actriță de film (românesc) . . . . . .
5. Actor de film (străin) . . . . . .
6. Actriță de film (străin) . . . . . .
7. Interpret de muzică ușoară . . . . . .
8. Interpretă de muzică ușoară . . . . . .
9. Interpret de muzică populară . . . . . .
10. Interpretă de muzică populară . . . . . .

Clepsidra

Revelația documentului

de Constantin VIȘAN

Miron Costin sau Miron Costin ? *Măruntă în aparență, întreoarea a declanșat investigații laborioase. Răspunsul îl poate da semnătura celui care cugeta cu amărăciune, că „nu sînt vremile sub cirma omului, ci bietul om sub vreme". Și iată, în fața ochilor noștri, scoase din arhivele Bibliotecii Academiei, mai multe semnături autografe ale lui Miron Costin logofăt. Ele întăresc poziția lui Sextil Pușcariu care scria consecvent Costin. Rămînînd însă imparțial, după sfatul cronicarului, „că nemică nu strică credința celor ce scriu letopisețele ca fățăria", prezentatorul semnăturilor autografe în litere cirilice, ale primului cronicar umanist al Moldovei, atrage atenția că textele polone, deci în alfabet latin, autorul „Letopisețului Țării Moldovei" le iscălea invariabil Costyn, ceea ce pledează pentru lectura numelui Costin cu i nu cu i.*

Alcătuită din astfel de documente revelatoare, adunate cu grijă, cu pasiune pentru istoria literară, cu respect față de adevăr, revista „Manuscriptum" contribuie la întregirea imaginii scriitorilor noștri, lărgește teritoriile cunoașterii, participă activ la rezolvarea unor controverse literare, oferă cititorilor săi o lectură plină de alese satisfacții. Ultimul număr al acestei publicații care înlesnește un contact permanent cu tezaurele Muzeului literaturii române, cu activitatea sa complexă, aduce argumente convingătoare în sprijinul acestei afirmații. Toate capitolele din sumar ar merita să fie citate, de la amintitul studiu despre Miron Costin pînă la noutățile despre scriitori în arhive străine. Valoarea, farmecul, parfumul lor nu s-ar desvălui însă decît prin lectură directă, de la primul la ultimul rînd... Corespondența dintre C. A. Rosetti și Ion Ghica, poemele de tinerețe ale lui Ion Pillat, varianta unui roman de M. Blecher, ciudata comedie parabolă a lui George Ciprian „Ioachim — fiul poporului", amicalele evocări ale personalității poetului și matematicianului Ion Barbu gravate pe bandă de magnetofon și pe film de Miron Radu Paraschivescu și Vladimir Streinu, destăinuirile lui Șerban Cioculescu, N. Carandino și Sergiu Dan despre Tudor Mușatescu, jurnalul spaniol al lui Liviu Rebreanu, surprinzătoarele desene călinesciene comunicate de Geo Bogza, scrisorile lui Tudor Arghezi către H. Blazian, observațiile lui Mircea Zaciu despre un Voronca mutilat, suvenirurile de salon semnate de Al. Macedonski, Vasile Alecsandri, Duiliu Zamfirescu, Pierre Loti sau de atît de interesanta reconstituire a aventurii cinematografice a lui Camil Petrescu realizată de Al. Oprea cu ajutoru' documentelor aflate în arhiva scriitorului și achiziționate recent de Muzeul literaturii române... Sumarul unei reviste de istorie literară, redactată cu probitate științifică („O istorie literară nu-și onorează prerogativele, se anulează pe ea însăși dacă nu pornește, în toate cercetările ei, de la o deplină respectare a adevărului istoric") și talent publicistic. O revistă care cultivă interesul față de document, desvăluindu-i numărr de număr calitățile, înlesnindu-ne contactul fascinant cu arhivele de aur ale literaturii române.

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

FIZICA

CELULE SOLARE

Cîteva rezultate originale, obținute din studiul unor efecte fotovoltaice în semiconductori, legate de problema foarte acută a conversiei directe a energiei luminoase în energie electrică. Autor: dr. Mihai Sostarich de la Facultatea de Fizică a Universității din București.

Soluționarea problemei energiei, s-a spus, depinde de dezvoltarea unor surse variate de energie. Dar nu numai de aceasta. Problema cheie pare a fi descoperirea unor noi metode de transformare a energiei. Nu este o noutate pentru nimeni că există în jurul nostru surse inepuizabile de energie „primară", dar într-o formă „necorespunzătoare" consumului imediat. Iată motivul pentru care eforturile de cercetare și dezvoltare, mai ales în marile centre științifice ale lumii, sînt îndreptate spre găsirea unor căi de convertire a energiei chimice, a energiei nucleare, a energiei solare — în energie electrică. Ce ne promite energia solară? Se știe că fiecare metru pătrat al suprafeței terestre primește într-o secundă o energie ce corespunde unui kilowatt. De aici, s-a calculat că pentru o emisferă (ținînd cont de condițiile meteorologice) aceasta ar reprezenta 4.10^{17} kw într-o oră, ceea ce ar da de 50 000 de ori mai mult decît consumă omenirea la nivelul de astăzi, în rastimpul a 50 de ani. Numai că frumoasa perspectivă teoretică se izbește (încă) de imense dificultăți în practică, privind captarea și transformarea energiei solare în energie electrică la un preț de cost acceptabil. Neglijată mult timp, — conversia energiei solare în energie electrică a început să devină una dintre cele mai actuale și dificile probleme puse științei, care, dat fiind importanța, adună cu aviditate fiecare „spor de cunoaștere". Și ne bucură faptul că cercetătorii români nu au ignorat această problemă. Fizicianul dr. **MIHAI SOSTARICH**, asistent la Facultatea de Fizică a Universității București, studiind în colaborare cu cercetători de la Institutul de Fizică București, unele efecte fotovoltaice — legate de problema conversiei directe a energiei luminoase în energie electrică — a obținut o serie de rezultate originale. Ele au făcut de altfel și subiectul tezei sale de doctorat. **„Prin efect fotovoltaic**, ne spunea dr. Sostarich, **se înțelege, în general, apariția unei tensiuni electromotoare într-un semiconductor, sub acțiunea luminii. Iar dintre efectele fotovoltaice, de deosebită importanță din punctul de vedere al conversiei energiei, sînt fotoefectele în, așa numitele, heterojoncțiuni p-n. La re folosesc? Unul din domeniile promițătoare este cel al dispozitivelor fotoelectrice — fotodetectori, celule solare etc.".**

Ar trebui să facem aici o paranteză. Între proiectele care au reținut pînă acum atenția cercetătorilor în acest domeniu, menționăm centrala electrică solară orbitală care implică rezolvarea multor probleme tehnologice puse încă sub semnul întrebării și folosirea terestră a celulelor solare. La ora actuală însă și acestea sînt încă nerentabile, ceea ce a limitat pînă acum utilizarea lor. Comitetul american pentru resursele naturale sublinia progresele realizate în ultimul timp în tehnologia de fabricație, care au permis reducerea costului celulelor solare de siliciu. Una din căile principale de reducere a prețului este, cum arată specialiștii, creșterea cristalelor de siliciu pe o bază continuă. De exemplu, sub formă de panglică avînd grosimea cam de o sutime de centimetru. Aprecierile aproximative ale costului lasă să se întrevadă că electricitatea produsă de noile celule de siliciu va putea fi competitivă cu electricitate furnizată de motoarele Diesel în localitățile izolate. Sigur, din cauza naturii intermitente, inerente sistemelor energetice solare, apare necesară o formă oarecare de acumulare și depozitare a energiei.

Pentru fizicianul Mihai Sostarich, celulele solare au constituit una dintre posibilele aplicații ale heterojoncțiunilor de care s-a ocupat.

„Faptul că siliciul a fost pînă acum cel mai folosit pentru celulele solare, deși nu este cel mai ideal material pentru conversie, este explicabil, îmi spunea. **Are tehnologia cea mai bine pusă la punct. Vedeți însă, spectrul solar, avînd o anumită compoziție, trebuie să se aleagă semiconductorul optim, cel care să asigure o cît mai bună conversie a energiei solare, absorbind cea mai mare parte posibilă din această energie".** Și, foarte recent, în toamna trecută s-a publicat realizarea unor celule solare din arseniură de galiu cu caracteristici superioare celor din siliciu. Explicațiile o dau calculele care arată că cei mai potriviți pentru conversia energiei solare sînt semiconductorii care au lărgimea benzii interzise cuprinsă în intervalul 1,2—1,6 electrovolți. Or, arseniura de galiu, între altele, este un asemenea material. Mai potrivite încă sînt aliajele semiconductoare, care oferă posibilitatea să-ți „potrivești" compoziția și banda interzisă. Fizicianul Sostarich a ales arseniura de galiu și un aliaj de arseniură de galiu și arseniură de aluminiu. El a studiat proprietățile fotoelectrice ale diodelor, realizate pe baza acestor compuși, urmărind obținerea de informații asupra caracteristicilor lor avînd în vedere condițiile avute pentru utilizarea lor practică.

Nu intenționăm să intrăm în amănunte de prea mare specializare, a unei lucrări în care s-a pus la punct o teorie originală a efectelor fotovoltaice la iluminarea paralelă în homo și heterojoncțiuni, în care s-a estimat creșterea eficienței teoretice a celulelor solare cu heterojoncțiuni etc. Am dorit să consemnăm rezultate originale românești, obținute la catedra de Fizica solidului a Facultății de Fizică București în colaborare cu cercetători de la Institutul de Fizică, sub conducerea prof. dr. Cristian Constantinescu, în probleme de extremă actualitate științifică și cu implicații practice de mare importanță.

Un metal numit... hidrogen

Știm bine că hidrogenul este un gaz. Cum poate fi metal? Savanții sovietici au reușit să producă în laborator hidrogen metalic. Descoperirea și producerea lui reprezintă o performanță de uriaș interes. Un singur exemplu ar fi suficient ca să înțelegem. S-a vorbit adeseori, chiar și în această pagină, de cercetările care se fac în transportul electricității cu pierderi cît mai mici, practic fără pierderi, prin supraconductivitate. Or, hidrogenul metalic are proprietăți de supraconductor electric. Iată prin urmare un prețios cîmp de aplicații practice, pentru viitor. În timpul experienței cercetătorilor sovietici, moleculele au fost distruse, legăturile suprimate și s-a obținut un hidrogen compus doar din atomi separați. Se știe că în hidrogenul normal, atomii sînt grupați cîte doi pentru a forma moleculele. Pentru a obține rezultatul comunicat, s-a realizat o explozie. — într-o cameră de compresiune conținînd hidrogen lichid la presiunea uriașă de 2,8 milioane de atmosfere. Masa hidrogenului a trecut imediat de la 1,03 g la 1,30 g pe centimetru cub, ceea ce corespunde, la o schimbare de stare și la trecerea la hidrogenul metalic. Se pare că hidrogenul metalic există în mod... obișnuit pe Jupiter și Saturn (constituie o parte importantă chiar) și chiar pe unele stele pitice albe.

Din apele reziduale

Nevoia de materii prime i-a determinat pe cercetători să le caute la o „sursă" total disprețuită pînă nu de mult: în deșeuri. În ape reziduale. În locurile unde... se aruncă! Chimiștii Institutului Battelle din Frankfurt (R.F.G.), au constatat că se poate recupera, de exemplu, peste 80% fenol din apele reziduale, ca și alte multe aromate. S-a lansat astfel o acțiune prin care, cu diferite tehnologii, se recuperează acele materii prime care au folosit într-un proces de producție și se află apoi, dispersate, în apele reziduale ale unei industrii. S-au creat astfel o serie de „membrane pentru filtrarea celor mai mici molecule".

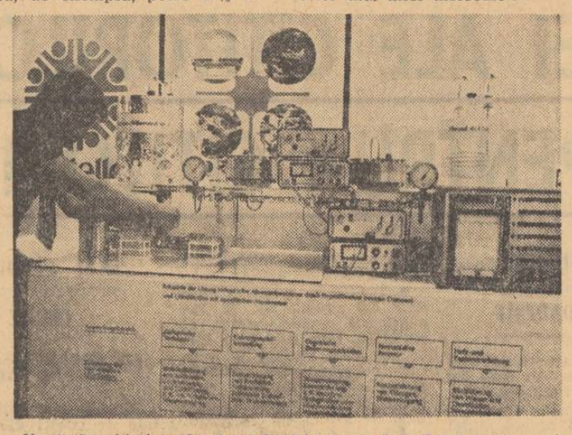

Un tînăr chimist (dr. Axel Walch) declară: „Țelul nostru este de a găsi membrane pe măsură, pentru diferite scopuri speciale. În unele cazuri am găsit și am avut succes".

VITAMINA Q COMBATE PARODONTOZA?

Vitamina Q, mai exact, coenzima, s-a dovedit a fi utilă în tratamentul unei boli grave — distrofia musculară. De la aceste rezultate obținute recent aria de acțiune a vitaminei Q s-a extins, folosindu-se, deocamdată cu titlu experimental, în bolile cardiace și în afecțiunile dinților și gingiilor, în parodontoze. De altfel, rolul vitaminelor s-a observat a fi mult mai complex decît se bănuia. Vitamina A are o acțiune (ca și vitamina C) de „reechilibrare" a cantității de colesterol, B 12 apără flora intestinală — „atacată" de antibiotice, E corectează deficiențele în seleniu, deficiențe ce provoacă alterarea vaselor sanguine.

Televiziune în infraroșu?

Cercetătorii americani încearcă să realizeze pentru dotarea poliției televiziunea în infra-roșu, pentru ca răufăcătorii să poată fi detectați chiar dacă se vor ascunde dincolo de „vizibil". Fotografierea în infra-roșu a început să fie frecvent folosită în cercetările științifice. Iată în stînga, o fotografie științifică punînd în evidență structura internă a „mușteiscorpion". Pentru a ne da seama de diferența de sensibilitate între o fotografie obișnuită și una în infra-roșu, iată două executate în aceleași condiții de lumină. În stînga, una obișnuită, în dreapta, ...aceeași, dar unde frunzele apar aproape albe, cerul este închis iar norii apar ca un puternic contrast.

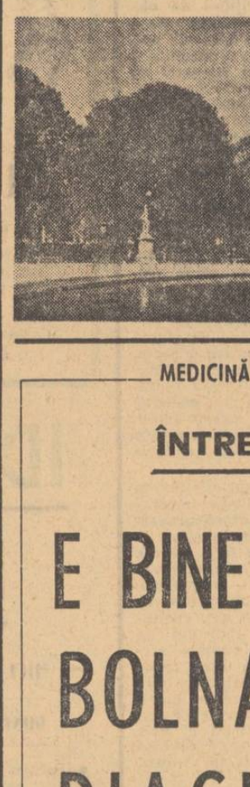

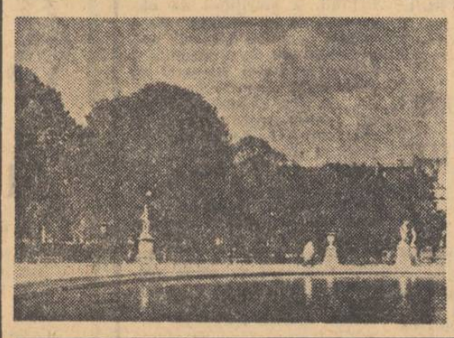

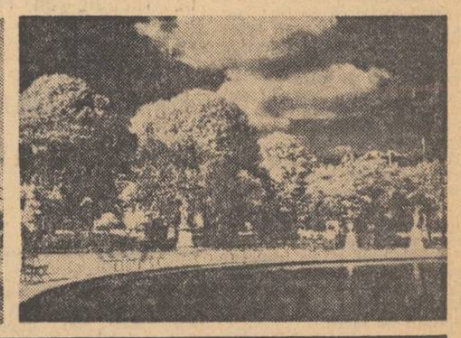

MEDICINĂ

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

E BINE SĂ I SE COMUNICE BOLNAVULUI INCURABIL DIAGNOSTICUL REAL?

Răspunde prof. dr. docent Octavian FODOR
decan al I.M.F. — Cluj

— Filozofii s-au oprit adesea asupra unei astfel de probleme cu semnificații decisive pentru viața și fericirea omului. Au pledat mai întotdeauna, în consens cu juriștii, pentru deplinul drept al fiecăruia de a cunoaște tot ceea ce privește persoana sa. Exegeții libertății absolute au simplificat însă excesiv problema minimalizînd aspecte psihologice fundamentale, reacții primare și afecte care scapă cenzurii salutare a lucidității. A reduce discuția la această afirmare simplistă, unilaterală, înseamnă a ignora în primul rînd varietatea mare de firi omenești, de concepții, de caractere. Rezolvarea considerăm că solicită o atitudine mult mai nuanțată, mai particularizată.

În cazul bolilor cu evoluție severă sau a celor zise „incurabile", intervin și rapidele schimbări de la medicina cu posibilități terapeutice modeste de pînă acum cîteva decenii sau ani în urmă, la cea deosebit de activă și incontestabil mai eficientă, de astăzi, și cu siguranță și mai mare de mîine. Resursele actuale au modificat radical situația unui mare număr de boli și chiar pe cea a redutabilului cancer. Un exemplu convingător în acest înțeles este procentajul de 80 de supraviețuitori peste 5 ani după intervenții pentru cancerul gastric, atunci cînd este descoperit la timp și tratat corespunzător, față de numai 5% realizat cu cîtva timp înainte. Intervine, de asemenea, și gradul de cultură și de informare mult sporit în prezent, care asigură decizia mai promptă a oamenilor de a solicita pe medic. Sub acest raport este necesară o permanentă și crescîndă contribuție a populației la operația de detectare a bolii. Poziția față de boală se transformă vertiginos din cea dominantă afectiv de teamă, cu siderarea întregii vieți spirituale, în cea de vigilență rațională.

De altfel, însuși termenul de incurabilitate a intrat de mult sub imperiul discutabilului. Cunoaștem multe stări patologice care echivalau cîndva cu o condamnare dar care astăzi nu împietează cu nimic asupra vieții și chiar asupra unei activități normale. Avalanșa de mijloace terapeutice răstoarnă pe neașteptate tot mai multe din aprecierile standardizate și restrînge metodic și sigur aria incurabilității, mereu mai relativă, aparent mai paradoxală.

Se explică — din cele spuse — cauza pentru care poziția medicului rămîne nuanțată. De ce nu poate fi indiguită nici la confesia deplină și inutilă și nici la iluzia gratuită, la optimismul neverosimil. Greșesc și cei care anunță cu calm un sfîrșit inevitabil, pentru a da posibilitatea reglementării unor probleme de succesiune, dar tot așa de mult și cei care nu reușesc să aplice măsuri terapeutice care necesită o conștientă colaborare cu pacientul. A dezvălui bonavului realitatea, a o face în maniera cea mai potrivită, constituie un act de mare experiență și etică medicală. Medicina nu poate fi redusă nici la disciplinele filozofice și nici la cele biologice. Ea le înglobează pe toate și, în plus, este totodată știință și artă. Pentru depriderea acesteia nu există tratate, este nevoie de o minte luminată și o inimă deschisă larg față de toți oamenii. Doar ucenicia, transmiterea vie, poate structura pe medicul care știe să comunice bolnavului adevărul. Un adevăr care să excludă însă semănarea disperării, stare afectivă ce nu este niciodată bună sfătuitoare. Ceea ce azi ne apare îndoielnică speranță, mîine poate fi justificat optimism. Puterea științei este mare și în nemaiîntîlnit de rapid progres.

Am pus adeseori această întrebare medicilor. Este firesc ca și cei care sînt mult mai ades în situația de a răspunde la această întrebare să si-o fi pus-o înaintea noastră. Am redat aici răspunsul pe care prof. Octavian Fodor l-a inclus în cartea sa „În căutarea unor permanențe", apărută recent în Editura Dacia și imediat epuizată, cum era de așteptat. O carte în care autorul meditează asupra multor întrebări pe care și le pun și tinerii medici dar și noi toți ceilalți. Pentru că „medicina nu este o profesiune ca oricare alta, ci o misiune socială adresată prin excelență omului".

PRO ȘI CONTRA ANIMALELOR DE CASĂ

„Un animal de casă nu constituie un pericol pentru sănătatea omului dacă sănătatea animalului respectiv este supravegheată, dacă igiena este respectată, dacă se admit cîteva principii", s-a subliniat și în cadrul unor dezbateri pe această temă la Organizația Mondială a Sănătății și la un recent simpozion, la Paris. Numărul maladiilor transmisibile cunoscute este în număr de șaptezeci și acestea pot fi foarte grave, iar singurul adevărat vinovat e neglijența proprietarilor. Este recomandabil să ții un animal cînd ai 3 copii? Sigur, spune dr Ange Condoret, medic veterinar la Bordeaux, autor a mai multor lucrări în acest sens. De preferință, cîini. Și nu indiferent ce rasă și mărime. Sînt recomandați mai ales labradorul și cîinii de vînătoare. Pentru un copil care manifestă o oarecare nesiguranță, părinții sînt sfătuiți să ia cîini nu prea mari, spre deosebire de cei care au copii cu un dezvoltat spirit de dominație, la care e bine un cîine de talie mare. Pentru că prin cîini, pediatrii fac o pedagogie vie. În contact cu animalul copilul învață că nu totul este permis, descoperă (între trei și șase ani) jocul și regulile sociale ale respectului reciproc. În ce privește „copiii-problemă", (cei din familiile destrămate și cei care au tulburări psihoafective), cîinele poate fi, după părerea dr. Condoret, un adevărat „vaccin" și un remediu. De altfel, în ultima vreme, constatîndu-se „efectul" produs, numeroase centre de sănătate mintală și de educație „specializată" apelează la „concursul" cîinilor în psihoterapie. Medicii sînt mai puțin încîntați însă de pisici, păsări, sînt contra maimuțelor (din cauza maladiilor transmisibile, mai ales). Cît privește cele cu sînge rece, în special șerpii, specialiștii consideră că proprietarii lor au practic întotdeauna probleme psihologice

Mai puțină electricitate în prepararea aluminiului

Încă din secolul trecut, aluminiul este preparat după procedeele Bayer-Hall-Heraoult. La început, un tratament cu sodă aplicat bauxitei, se obține alumina, care se purifică, se dizolvă în cryolită și apoi este supusă electrolizei. Aluminiul se acumulează la anod. Procedeul consumă multă electricitate ceea ce a impins cercetările spre găsirea unor procedee mai puțin costisitoare. Două procedee noi se propun acum și, așa cum se speră, vor deveni operaționale într-un an, doi de aici înainte. Este vorba de o tehnică pusă la punct de Alcoa ce permite reducerea cu 20% a cantității de energie necesară operațiunii. Aluminiul obținut, ca în descrierea făcută mai sus, este clorat, iar clorura obținută este supusă electrolizei. Clorul este apoi reciclat. Un al doilea procedeu este dezvoltat de către Charles Toth pentru A.R.C. (Applied Aluminium Research Corp.). Începe tot printr-o clorurare cu care se tratează bauxita sau alte minerale de aluminiu, dar aceasta se face în „prezența" cocsului. Clorura de aluminiu purificată este apoi transformată în aluminiu prin reacție cu clorura de magneziu (și magneziul este reciclat). Economia realizată ar fi, după relatarea revistelor „La Recherche" și „C. and En News") de 50% în comparație cu procedeul „clasic".

Vițelul de la polul frigului

Frosty II este o adevărată minune a secolului. Fotografia pe care o vedeți, făcută în prima zi a vieții sale, l-a făcut celebru în lumea întreagă. Motivul? Acest viteluș s-a născut dintr-un embrion care a fost păstrat timp de o săptămînă la temperatura de minus o sută nouă zeci și șase grade centigrade. După șase zile, ovulul fecundat a fost transferat la o mamă gazdă, unde a început să se dezvolte. Și astfel, Frosty este primul mamifer mare care s-a născut pe această cale devenind o mărturie vie a unei noi tehnici de o fantastică valoare științifică și practică. Este o tehnică realizată de oamenii de știință de la Consiliul de cercetări agronomice al Angliei care prin cercetări de filologie și biochimie în Cambridge, au demonstrat că se vor putea fertiliza în viitor animale cu „materialul de reproducere" dorit, (deci de la rase atent selectate) păstrat vreme îndelungată la temperaturi foarte scăzute.

Se poate reface flora submarină distrusă de poluare?

Tot ceea ce ne rămîne de făcut e să oprim măcar de aici înainte dezastrele ce se pot produce, spun specialiștii lansați în acțiunile de antipoluare. Și totuși, își spunea un pescar, Georges Cooper (din Giens, Franța) nu ar fi posibilă reconstituirea florei submarine distruse de poluare? Fusese primul care observase degradarea recifului de posidonii — niște lungi alge brune care par niște „hamace" întinse pe mare și care apără coastele de unii curenți. Odată cu dispariția lor, s-a întîmplat ceea ce n-ar fi trebuit să surprindă. Unele specii de pești au dispărut, iar apele împinse de curenți au și început să muște din malurile peninsulei Giens. Construcția unei stații de epurare în orașul Hyeres a pus capăt poluării astăzi, dar în ce privește ravagiile deja făcute... Cooper și prietenii săi au avut ideea să stringă „semințele" de posidonii și să le planteze în niște albii de ciment, prevăzute cu alveole. Rezultatul a depășit așteptările. „Am creat un recif de studii", explică pescarii transformați în grădinari ai mării, ingrijind această ciudată „plantație" care a antrenat și fixarea unor crustacee și mai multe „cuiburi". Sînt tot atîtea elemente favorabile care nasc speranța reconstituirii unui habitat și a unui izvor de hrană.

Cea mai mare platformă petrolieră din lume...

...se construiește pe șantierul de la Graythorp, în comitatul Durham, Anglia, pe malul nordic al estuarului riului Tees. Gigantismul ei nu a fost determinat de un sentiment competițional. Marea Nordului a „pretins" aceasta. Înainte de a fi descoperită marea bogăție de hidrocarburi a acestei mări europene, petrolul marin se extrăgea prin puțuri — cîteva mii — cu ajutorul petrolierelor. Tehnica — numită offshore — nu era decît transpunerea marină a unei tehnologii puse la punct pentru zăcămintele terestre. Părea că nu este nevoie de mai mult, dat fiind adîncimile mult prea mari de lucru și apropierea de coastă. Dezvoltarea care urma s-o aibă exploatarea, extinderea deci a cîmpului marin de lucru, a cerut o înaintare spre nord. Dar aceasta însemna o forare la adîncimi de peste 100 de metri. Deci, necesitatea platformelor. Multe și mici? Problema nu se putea rezolva astfel. De ce? Dacă platformele din golful Mexic sînt supuse capriciilor ciclonilor tropicali, foarte violenți, în Marea Nordului, lucrurile sînt mai dificile. Ciclonii tropicali sînt fenomene rare și trecătoare, în vreme ce în Marea Nordului, zilele cu hulă, cînd valurile se ridică la peste 15 metri sînt... obișnuite! Vînturile „alearga" în mod, am spune, frecvent cu 80 kilometri pe oră. Cu alte cuvinte, vremea rea este vremea care domină aici. Și cum adîncimea apei este de 106 metri, necesitatea unor dimensiuni considerabile apare cu claritate. Vor fi forate așadar, 36 de puțuri, iar platforma va avea forma unei piramide troncone, înaltă de 124 de metri, cu o bază măsurînd 70 de metri pe 56 de metri, cu vîrful de 41 pe 36 metri. Formată din tuburi de oțel sudate, platforma — fără echipamentul de lucru — va cîntări în jur de 16.000 de tone; platforma va fi asamblată, culcată pe un imens „pat" flotant care va permite transportul maritim pînă la Forties unde va fi fixată. Ca să vă dați seama de dimensiuni: bazinul creat în șantierul de lucru, pentru a susține acest „pat", este destul de mare pentru a încăpea nouă terenuri de fotbal. Acest bazin este despărțit de mare de o „poartă" de beton lungă de 113 metri și cîntărind 7.700 de tone. În iunie 1974, cînd construcția va fi încheiată, bazinul va fi inecat și poarta deschisă, pentru ca să poată trece spre Forties convoiul.

Măsurînd cît ulei e într-o nucă

Ce cantitate de ulei se află într-o nucă? Dar într-o măslină? Dar în porumb? Cum poate fi stimulată creșterea plantelor care interesează industria uleiurilor? Fizicienii sînt cei care au reușit să răspundă acestor întrebări punînd, la punct tehnici de control nedistructiv.

O nouă tehnică din domeniul fizicii nucleare fundamentale este la ora actuală din ce în ce mai folosită. Mai ales în analizele chimice. Este vorba de spectroscopia prin rezonanță magnetică nucleară (RMN). Fizicienii și chimiștii englezi se pot mîndri cu importante contribuții în realizarea de dispozitive practice. În Anglia, 49 de universități și alte instituțe se folosesc de această tehnică, cu preponderență în domeniul chimiei: 90%. Vom menționa două dintre aparatele realizate. Analizorul pus la punct de specialiștii Societății Newport Instruments, de la Newport Pagnell, din Midlands, este destinat calculului nedistructiv al cantităților de ulei conținut de diferite grăsimi și semințe, dar și în stimularea creșterii plantelor care interesează industria uleiurilor. Este un aparat foarte folosit în țara noastră pentru măsurătorile de rutină privind conținutul de ulei din semințele de floarea soarelui, în Suedia pentru semințele de colza, în Nigeria pentru cele de bumbac, în Spania, pentru măsline, în Statele Unite pentru soia și porumb. Aparatele produse de Societatea Perkin-Elmer din Beaconsfield sînt folosite în domeniul produselor farmaceutice, în industriile de cauciuc, în petrochimie și, în general la produsele chimice, unde spectrometrele de RMN cu înaltă rezoluție încep să se impună. Aceasta, în afara lucrărilor de laborator, unde sînt folosite pentru determinarea structurii moleculelor organice complexe.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN DE FAMILIE • MAGAZIN

'A ÎNVĂȚA PENTRU VIAȚĂ

Ocupîndu-se de problema performanțelor școlare, studii laborioase au pus în evidență faptul că **succesul sau eșecul școlar al elevilor constituie rezultanta acțiunii unui întreg complex de factori.**

Ca urmare a unor astfel de cercetări, de cîțiva ani încoace, **„copilul leneș" a devenit obiect de studiu nu numai al specialiștilor în pedagogie ci, în special, al medicilor, psihologilor, sociologilor și juriștilor.**

Nu în puține cazuri, s-a dovedit astfel că de fapt un copil etichetat ca fiind leneș poate fi un copil suferind, un copil încă nedepistat de părinți sau de profesor ca purtător al unor maladii sau întîrzieri în dezvoltare, cu deficiențe fizice sau psihosenzoriale.

Care este cota parte care revine familiei pentru întreținerea unui tonus normal al activității de învățare a copilului ? Desigur, mai întîi de toate, cunoașterea posibilităților copilului și, cu ajutorul consultului medical și psihologic, aprecierea corectă a stării lui de sănătate și a capacității de lucru.

Deși binecunoscută în general, dar nu rareori ignorată, cerința confortului psihic necesar activității școlare este neglijată în unele familii în care, deși există copii sănătoși fizic și psihic, aceștia nu beneficiază de un climat liniștit, lipsit de tensiuni, oscilații și conflicte, fenomene ce produc copilului o stare de neliniște, de nemulțumire și insatisfacție. Dominați de stări evenimente, blocați de ele, copiii nu mai reușesc să-și mobilizeze forțele necesare, capacitățile de efort cerute de activitatea școlară și se complac adesea în starea de lene astfel creată.

Este foarte important ca părinții să știe de unde și pînă unde, de cînd și pînă cînd, începe și se sfîrșește îndatorirea de a controla sau supraveghea felul în care copiii lor se achită de sarcinile școlare. A ne substitui copiilor, a le face noi unele dintre teme sau, dimpotrivă a-i ignora, sînt adesea cele mai frecvente erori comise de părinți neavertizați în acest domeniu. Este bine deci ca pregătirea lecțiilor să fie făcută în întregime de copii, părinții controlînd rezultatele, atunci cînd este vorba mai ales, de copii mai mici, iar pe măsură ce copilul crește să-i obișnuim să fie independent atît în efectuarea lecțiilor cît și în controlul lor, în planificarea timpului afectat muncii și odihnei. Va fi mai important pentru el să se simtă supravegheat dar nu urmărit cu asiduitate și suspiciune.

Mult discutata problemă a lipsei de atenție a copiilor la lecție poate avea cauze multiple, dintre acestea oprindu-ne la cele mai obișnuite : **culcarea la ore tîrzii, seara, ca urmare a vizionării abuzive a emisiunilor micului ecran și deci oboseala firească din ziua următoare: activități extrașcolare impuse de părinții copilului, dar nu întotdeauna dorite de acesta, care grevează asupra bugetului său de timp, și, chiar unele stări afective puternice, generate de mediul familial sau școlar al copilului, iar, cînd acesta pășește spre adolescență, stări produse de relațiile sale cu tinerii din grupul său de referință.** Nu mai puțin adevărat este și faptul că noțiuni, cunoștințe insuficient consolidate anterior, neînțelese la vremea lor pot dificulta progresul asimilării unora noi. **Insuficienta preocupare a părinților de a dezvolta atenția voluntară a copilului încă înainte de a începe școala, se înscrie în aceeași categorie de cauze ale neatenției elevului.**

Insistăm asupra faptului că munca școlară trebuie pregătită de părinți cu mult înainte de asimilarea copilului în procesul instructiv educativ, în sensul de a încuraja dezvoltarea celor mai importante capacități necesare activității școlare. **Cînd ne referim la dezvoltarea corectă a limbajului, a spiritului de observație, a curiozității de a cunoaște mereu lucruri noi, perseverența de a termina o activitate odată începută și dorința de afirmare în colectiv, ne dăm seama că debutul acestei pregătiri se face chiar din al doilea an de viață al copilului.**

Performanțele verbale se realizează cu mai multă ușurință într-o atmosferă de calm ce permite exersarea gîndirii, apta să primească necontenit impresii noi din lumea externă și să le prelucreze. Un copil care articulează prost, care își caută cuvintele sau dă semne de bîlbîială trebuie ferit de glume pe care nu le poate suporta, de ironii. Nu rareori, copilul care a primit la școală o notă proastă este din nou pedepsit acasă fără a fi măcar întrebat dacă știe exact care este vina lui pentru situația creată.

Dacă la școlarul mic putem vorbi de o motivație imediată care susține eforturile sale în activitatea de învățare — învață pentru a face plăcere mamei sau profesoarei, învață pentru notă — la preadolescent, la copilul între aproximativ 11 și 16 ani, creșterea continuă a indicelui de maturitate socială poate asigura organizarea unei motivații de tip superior, pe termen lung, deci numai lui îi putem cere să învețe pentru „viață", căci numai el este capabil să gîndească dincolo de prezent, adică în viitorul îndepărtat.

Lucia PIETRARU
psiholog

CE TREBUIE SĂ FACĂ FAMILIA PENTRU CA ȘCOLARII SĂ OBȚINĂ REZULTATE BUNE

MODA ÎN AVANPREMIERĂ ȘCOLARĂ

1) PARDESIU CROIT PE TALIE, *cu cordon trecut prin clapele buzunarului rotund, guler și revere din piele.*

2) UN GULER ȘI O PLATCĂ TRICOTATE *lungesc pardesiul vechi. Pe părți, două cute care dau lărgime părții de jos.*

3) COMBINAȚIE DE DOUĂ CULORI, *stofă cu piele sau cu material plastic. Schimbarea culorii e marcată prin tăietură.*

4) PARDESIU AMPLU, *cu buzunar dublu, închis la două rînduri.*

5) JACHETĂ CU GLUGĂ, *cu tăietura gen cojoc, închisă cu brandenburguri. O bandă de blană sintetică conturează gluga.*

Desene de TANȚI PFENNINGS

PLANTELE MEDICINALE IERI ȘI AZI

Pledoarie pentru existența lor în farmacia fiecărei case

Interesul sporit acordat în ultima vreme însușirilor terapeutice ale plantelor medicinale în literatura noastră de popularizare ne-a determinat să încercăm a prezenta cîteva date despre folosirea acestora.

Cîți din cei care intrînd într-o farmacie și solicitînd mentă, tei, mușețel etc. știu că recoltarea acestor obișnuite plante și a altora reprezenta în secolul trecut o obligație cetățenească ! Dispozițiile organului sanitar al Țării Românești din aprilie 1833 erau categorice în ceea ce privește alcătuirea în fiecare gospodărie a unei mici rezerve — farmacie de casă i-am zice azi — cu cele cîteva buruieni de leac considerate absolut necesare a se „afla în casele oamenilor", produse care de altfel se înscriau chiar în arsenalul terapeutic al vremii. Comitetul — este vorba de comitetul carantinelor — „din îngrijirile ce are pentru paza obștei sănătăți n-a lipsit din aducerea sa aminte și trebuincioasele ierburi ajutătoare bolilor ce se vor întîmpla între norod, ale căror culesuri se începe cu viitoarea lună mai precum sînt mușețelul, floarea de soc, floarea de nalbă, de tei, isma, pirul, sămînța de in, orzul. De aceea se face cunoscut tuturor otcîrmuitorilor ca să îndatoreze pe subotcîrmuitori și ei pe fiecare sătean să urmeze culegerea acestor feluri de ierburi ca la vremea trebuinței de ele să se găsească în lăcuința fiecărui om".

În anii care au urmat reîntîlnim aceleași dispoziții, extinse și pentru orașul București. După cum rezultă din unele rapoarte sanitare ale epocii, „buruienile" pe care trebuia să le păstreze fiecare locuitor în casa sa constituind se pare o grijă permanentă a autorităților.

Convingerea organelor sanitare că această modestă gamă de produse vegetale are o valoare terapeutică deosebită, apare azi poate ca o curiozitate. Analizînd însă prin prisma cunoștințelor actuale medico-farmaceutice calitățile vindecătoare ale produselor recomandate la alcătuirea acestei farmacii de casă vom constata că : **SĂMÎNȚA DE IN** este un bun laxativ și emolient în inflamațiile tubului digestiv, **NALBA** este un expectorant și emolient în bronșite și laringite precum și un emolient în inflamațiile mucoaselor, **MUȘEȚELUL** este sedativ, carminativ, antispasmotic, cicatrizant, antiflogistic, **SOCUL** este diuretic, emolient și diaforetic, **ISMA** este utilizată în diaree, dispepsie, greață, spasm piloric, dischinezie biliară și spasme gastro-intestinale, **TEIUL** este expectorant în bronșite și sedativ în stări de nervozitate și insomnii.

Iată deci că micul nomenclator recomandat de autoritățile sanitare ale epocii corespunde tratamentului simptomatic al unor îmbolnăviri mai des întîlnite ale aparatelor respirator, digestiv, genito-urinar, ale căilor biliare, ale sistemului nervos etc.

În condițiile vieții moderne, practicile autorităților sanitare ale sec. XIX apar desigur destul de ciudate, deși acordarea unei atenții sporite utilizării plantelor medicinale s-ar impune azi mai mult ca oricînd, dacă ținem seama de repetatele semnalări ale specialiștilor cu privire la efectele secundare ale medicamentelor de sinteză.

Adesea un ceai din plante medicinale poate fi mai util decît un medicament utilizat fără recomandarea medicului. De aceea sugerăm tuturor acelora care iau contact cu lumea vegetală a plaiurilor noastre cu ocazia excursiilor de sfîrșit de săptămînă, concedii de odihnă etc. să nu treacă cu ușurință pe lîngă buruienile tradiționale binecunoscute în farmacia casnică românească, să le culeagă, să le usuce, să le ambaleze în pungi de hîrtie și să le folosească la nevoie.

Dacă aceste practici se impuneau în secolul XIX de către autorități, azi ele ar trebui să reprezinte un act conștient al omului modern în vederea unei replici date tendințelor de automedicație cu produse de sinteză.

Adresarea către unitățile specializate în difuzarea plantelor medicinale ar trebui să se facă mai ales pentru produsele mai greu procurabile cu mijloace proprii fie din cauza greutăților de identificare, fie a accesului în zonele unde acestea se dezvoltă.

Alcătuirea unei farmacii de casă cu leacuri tradiționale — care au de altfel și proba timpului unele fiind adoptate și de medicina cultă — pe lîngă bucuria de a le recolta din mediul în care acestea trăiesc și pe lîngă interesul sanitar, o asemenea deprindere ar mai prezenta și unul economic, care în nici un caz nu trebuie neglijat.

Dr. farm. Emil GHEORGHIU

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

MICI SECRETE GOSPODĂREȘTI

● Pentru a scoate mirosul dintr-un castron în care ați ținut pește, flambați-l cu alcool.

● Nu spălați pereții unei camere ce o veți zugrăvi, înainte să debușați contorul electric.

● Doriți să vopsiți în alb sau cu o culoare oarecare un **dulăpior din lemn de brad ? Frecați-l mai întîi bine, cu un tampon umed trecut prin zaț de cafea.**

● **Vazele în care țineți flori, spălați-le din cînd în cînd cu oțet în care ați adăugat o lingură de sare grunjoasă.** Acestea vor primi un luciu scînteietor.

● Frunzele plantelor de apartament (ficus, crin) vor avea un luciu frumos dacă le veți șterge cu un tifon îmbibat în bere.

● Dacă dulcețurile încep a se zaharisi, fierbeți-le ușor pe baie de aburi — eventual în alte borcane curate — și adăugați trei linguri de zeamă de lămîie.

● Petele de sînge dispar dacă le veți spăla imediat cu apă rece în care ați pus o linguriță de amoniac.

● Dacă un ceainic ori o cafetieră nu vor fi folosite cîtva timp, puneți în ele o bucată de zahăr pentru a le împiedica să capete miros de mucegai.

● Pentru ca o pînză pictată să-și păstreze strălucirea și suplețea ștergeți-o din cînd în cînd cu următorul amestec : 20 g ulei de in, 30 g amidon și sucul de la două lămîi.

● Ați spălat un obiect cu soluție amoniacală ? Dacă aveți senzația de furnicare a palmelor, spălați-vă repede cu o soluție de apă și oțet.

● Foarte la modă, bijuteriile de argint pot să înnegrească uneori pielea și chiar să lase urme pe îmbrăcăminte. Pentru a înlătura inconvenientul, spălațile cu apă amoniacală, apoi izolați-le cu o peliculă incoloră de scoci, de exemplu.

● Ștergeți cărțile de joc, folosindu-vă de un tampon de vată îmbibat în neofalină (cît mai departe de foc, însă).

● Vasele de aluminiu folosite la bucătărie se vor păstra frumoase dacă veți pune sare în preparate, cînd aceștea sînt deja gata. **(SANDA SORESCU, București).**

OMULEȚUL CU CRAVATĂ

Un inel de carton întărit cu șnur prins de „gîtul" unui bărbat schițat cu mărgele și șnur — va decora plăcut un colț al camerei (eventual, lîngă oglinda toaletei). **(PETRE ISĂCESCU, București).**

MICUL LABORATOR CHIMIC

CE TREBUIE SĂ ȘTIM DESPRE SĂRURI

Sărurile sînt substanțe solide de culori diferite, care se găsesc sub formă de cristale și sub formă de pulbere sau pudră.

CLORURA DE SODIU (sarea de bucătărie) este o substanță cristalizată, de culoare albă, care se dizolvă în apă. Se folosește în alimentație și, ca adaos, la vopsirea țesăturilor. Nu este toxică.

BICARBONATUL DE SODIU se folosește în bucătărie (la prepararea unor produse culinare), la spălatul îmbrăcămintei și în cosmetică. Este o pulbere albă, netoxică, cu un gust lesios.

CARBONATUL DE AMONIU poate fi utilizat în bucătărie, la spălatul țesăturilor și în cosmetică. Se prezintă sub formă cristalizată, de culoare albă și nu este toxic.

BORATUL DE SODIU (borax) se prezintă sub formă de cristale incolore sau cenușii, slab solubile în apă. Este o substanță toxică. Boraxul se întrebuințează în cosmetică ca dezinfectant și la prepararea unor produse de lipit.

OXIDUL DE CALCIU (var nestins), o substanță cristalizată, de culoare albă, se dizolvă în apă cu mare degajare de căldură, fiind utilizată, astfel, ca dezinfectant și la prepararea unor amestecuri pentru zugrăvit. Se păstrează la loc uscat.

CARBONATUL DE SODIU (soda de rufe) este o substanță solidă, de culoare albă, care se păstrează la loc uscat, deoarece absoarbe apa (e higroscopică). Este întrebuințată la spălatul lenjeriei și a îmbrăcămintei, precum și la curățitul obiectelor casnice. Se recomandă a se umbla cu multă grijă cu această substanță toxică, deoarece s-a constatat că ea produce majoritatea accidentelor la copii.

CLORURA DE VAR este o substanță care se utilizează ca decolorant și dezinfectant. Se prezintă sub formă de pulbere albă, cu o mare aviditate pentru apă, fapt pentru care se păstrează la loc uscat.

SULFATUL DE SODIU (sarea lui Glauber) este utilizat cu rezultate bune în tehnica fotografică și ca adaos la vopsirea țesăturilor. Se păstrează în sticle închise.

SULFATUL FEROS (calaicanul) se prezintă sub formă de cristale verzi-albăstrui, solubile în apă. Este folosit ca insecticid și ierbicid, precum și ca adaos la vopsirea țesăturilor pentru mărirea rezistenței colorantului la spălare și lumină. Se păstrează în sticle cu dop de plută. Este un produs toxic.

SULFATUL DE CUPRU (piatra vinătă) este o substanță toxică, practică pentru gospodărie, deoarece acționează ca fungicid și insecticid. Este solubil în apă. dînd o colorație albastră. Se mai întrebuințează și ca adaos la vopsirea țesăturilor pentru mărirea rezistenței la spălare și lumină. **(CORNEL DUMITRESCU,** chimist, București).

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PENTRU LUNA SEPTEMBRIE 1973

prezentată de Dumitru BACINSCHI
director adjunct științific al I.M.H.

Nici luna august de anul acesta nu ne-a oferit o adevărată vreme de vară.

Capricioasă ca și iulie, în această lună intervale călduroase, destul de scurte, cu temperaturi peste 30° și chiar de 35° (8. VIII la Drobeta Tr. Severin) au alternat cu intervale răcoroase în care temperaturile minime au coborît și pînă la 1° în estul Transilvaniei (11. VIII. la Toplița), iar la munte a căzut lapoviță și ninsoarea.

Ploile, mai ales sub formă de averse, nu au lipsit complet decît în intervalul 10—12 august. În schimb, ele au fost frecvente și chiar pe alocuri abundente între 13—19 august în deosebi în sudul și estul țării, așa cum de altfel au fost preconizate și în prevederea noastră.

Referitor la evoluția probabilă a condițiilor meteorologice din luna septembrie 1973, putem să indicăm că ea ar trebui să fie în oarecare măsură asemănătoare cu luna august 1966, lună considerată ca analog.

Aceasta ar însemna ca luna septembrie 1973 să fie în general frumoasă și relativ uscată mai ales în ultimele două decade. Termic ea va fi apropiată de normal, exceptînd nord-vestul țării unde va fi puțin mai rece. În ultima decadă este de așteptat să apară în depresiunile din estul Transilvaniei bruma, iar la munte, ceața.

Și acum intervalele caracteristice :

1—8 SEPTEMBRIE : Vreme ușor instabilă în primele zile, cînd se vor semnala ploi de scurtă durată, apoi vreme frumoasă cu averse locale de ploaie numai după-amiază. Vîntul va prezenta intensificări de scurtă durată. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 8° și 18° pe alocuri mai coborîte, iar maximele vor urca pînă la 28°.

9—14 SEPTEMBRIE : Vreme frumoasă și călduroasă. Numai izolat în zona de deal și de munte se vor mai semnala averse de ploaie. Temperaturile maxime vor depăși 28° mai ales în sudul țării.

15—19 SEPTEMBRIE : În acest interval, vremea va fi relativ frumoasă, dar se va răci spre sfîrșit. Ploile mai ales sub formă de averse vor fi izolate. Temperaturile minime vor oscila între 5° și 15°, iar maximele nu vor depăși 27°.

20—25 SEPTEMBRIE : Răcirea vremii va continua și în acest interval. Ploi izolate se vor semnala în sudul și estul țării, unde și vîntul va prezenta unele intensificări. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 4° și 14°, iar maximele numai izolat vor mai depăși 24°.

26—30 SEPTEMBRIE : Luna se va încheia cu o vreme frumoasă, cu cer mai mult senin noaptea și dimineața, iar temperatura va crește. La munte se va semnala ceață, iar izolat în estul Transilvaniei va apare bruma.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

VIORICA MORARU — Rîmnicu Sărat. Școli postliceale cu profil de contabilitate nu există. Consultați broșura cu aceste școli editată recent de Ministerul Educației și Învățămîntului. Tot răspuns negativ dăm și cititorului **ADRIAN TEODORESCU din Cluj.**

MIHAELA PARASCHIV — Galați. Sînt două școli cu specific de stenodactilografie, una la București și alta la Craiova.

ANGELA TRON — Slobozia (Ialomița). La Constanța funcționează o școală postliceală comercială care pregătește numai conducători de unități comerciale.

IOMER BEDRI — Medgidia (Constanța). În trei orașe sînt școli din cele de care vă interesați, care pregătesc specialiști în telemecanică pentru telecomunicații la mare distanță. E vorba de București, Cluj, Timișoara.

ELENA MORARU — Sebeș (Alba). Școli postliceale care pregătesc cadre de decoratori de vitrine sînt în București, Cluj și Rîmnicu Vîlcea. Probele care se dau sînt : matematică (scris și oral) și desen tehnic și ornamental (lucrare grafică).

CLAUDIA DRAGOMIR — Orașul Victoria. În Arad există o școală care pregătește conducători de unități comerciale. Notați-vă adresa : Piața George Enescu 2. Durata studiilor este de doi ani. La această secție există cursuri de zi și fără frecvență.

ANA GHENEA — Calafat. Ne surprinde că factorul poștal care deservește Șoseaua Viilor din București n-a auzit de o școală pe care o cunosc mulți chiar și simpli trecători. Adresa precisă este — Șoseaua Viilor 38, telefon 23.48.30. Credem că de data aceasta nu se va întîmpla nici o încurcătură.

NICOLAE CINCOLIU — Cetatea (Dolj). Școli sanitare cu specialitatea tehnică dentară sînt în orașele București, Arad, Cluj și Iași. Ne cereți adresele lor, dar credem că vă interesează cele mai apropiate, deoarece vă dăm numai două dintre ele : București (str. Pitar Moș nr. 15) și Arad (Bd. Republicii 77).

DOINA CONSTANTINESCU — Feteșți (Ialomița). Vă răspundem afirmativ. Există la Baia Mare o secție de geologie minieră a școlii de specializare postliceală minieră (str. Victoriei nr. 140) și o școală de specializare postliceală de geologie în București (str. Justiției nr. 55) Idem **DORA MUNGIU din Poiana Mare (Dolj).**

PENTRU CĂMARA DUMNEAVOASTRĂ

Zacuscă de gogoșari

2 kg ceapă, 4 kg. roșii bine coapte, 50 de ardei grași sau 30 de gogoșari frumoși, 250 g măsline, ½ litru ulei, conservant, sare.

Ceapa se taie mărunt și se înăbușe în ulei pînă ce se înmoaie. Roșiile se fierb și se strecoară. Ardeii sau gogoșarii se coc, se curăță de pieliță, semințe și cotor.

Bulionul de roșii se toarnă peste ceapă și se fierbe amestecînd din timp în timp, pînă ce capătă consistență. Trebuie să rămînă suficient ca să acopere toți ardeii. Se adaugă ardeii sau gogoșarii întregi, măslinele spălate, sare după gust. Se fierb puțin scuturînd cratița ca să nu se prindă zacusca de fund. Nu se amestecă ca să nu se rupă ardeii. Se dizolvă conservantul în puțină zeamă, se toarnă în cratița care se scutură ușor, ca conservantul să pătrundă uniform. Se mai ține pe foc pînă mai dă un clocot. Zacusca se pune în borcane fierbinți. Deasupra se toarnă puțin ulei încins. Se leagă gura borcanelor cu celofan pus în două. Nu se sterilizează.

Vinete cu gogoșari

3 kg. vinete, 2 kg. gogoșari roșii, ½ kg. ceapă mică. ½ kg. ulei, oțet.

Se aleg vinete tinere și se taie în felii rotunde de grosimea unui deget. Se sărează și se lasă să stea o oră. Se storc ușor și se prăjesc pe ambele părți în untdelemn încins. Se lasă să se răcească. Gogoșarii se coc și se curăță de pieliță și semințe. Ceapa se curăță, se taie în patru și se desface în solzi.

Se așază apoi, în borcane de un litru sau mai mici, straturi alternative de vinete, gogoșari și ceapă, pînă se umple borcanul pe trei sferturi. Se pune la fiert oțet diluat cu apă (la o parte oțet de 9°, două părți apă), se sărează după gust (circa o linguriță la un l. de lichid). După ce se răcorește, se toarnă în borcane pînă ajunge cu 2 degete mai jos de gură. Se leagă cu celofan și se fierb în bain-marie, 35 de minute, socotite din clipa în care dau în clocot. Cînd se servește, se aranjează pe platou la mijloc gogoșarii, de jur-împrejur felii de vinete, iar pe margine solzișori de ceapă în formă de petale.

Zacuscă de vinete cu ardei

5 vinete potrivit de mari, 4—5 cepe, 15 ardei grași sau 10 gogoșari, 1 kg. de roșii, 1 pahar de untdelemn, conservant, sare.

Vinetele se coc, se curăță, se lasă să se scurgă de zeamă. Ceapa se toacă, se înăbușe în ulei pînă se înmoaie bine, se adaugă roșiile fierte și strecurate, ardeii copți, curățați, tăiați mărunt sau trecuți prin mașina de carne. Cînd sosul a scăzut, se adaugă vinetele tocate ca pentru salată, se sărează după gust, se mai fierbe totul 15 minute. Înainte de a se lua de pe foc, se adaugă conservantul dizolvat în puțină apă. Se mai dau într-un clocot. În rest, se procedează ca la zacusca din gogoșari.

Putem face zacusca fără conservant, dar atunci borcanele trebuie sterilizate 10—15 minute.

Zacuscă de pătlăgele verzi

1 kg ceapă, 3 kg de pătlăgele verzi, 1,500 kg de gogoșari, ½ l ulei, sare, piper, zahăr.

Se taie ceapa mărunt și se fierbe într-un amestec de ¼ l ulei și un dl de apă. După ce s-a înmuiat bine, căpătînd aspectul de sos, se adaugă pătlăgelele tăiate în rondele groase și gogoșarii, de asemenea, tăiați în felii mari. Se adaugă restul de ulei, se sărează, se piperează după gust, se presară puțin zahăr. După circa 30 de minute se adaugă roșiile fierte și strecurate. Se fierbe pînă ce amestecul e suficient de scăzut.

În timpul fierberii, se scutură cratița cu grijă sau se amestecă ușor ca să nu se terciuiască pătlăgelele și gogoșarii. Se pune zacusca în borcane mici, se leagă la gură, se sterilizează circa 15—20 de minute.

E la fel de gustoasă ca și cea din vinete.

Pătlăgele verzi în saramură

(ca în Moldova)

Pe fundul unui borcan de 5 litri se așază o tulpină de mărar uscat, 2—3 frunze de țelină, 2—3 crenguțe de vișin cu frunze. Deasupra se clădesc pătlăgele date în pirg, ușor roz. Pătlăgelele se șterg cu o cîrpă udă și se lasă să se usuce ; este de preferat să aibă o codiță scurtă.

Printre ele se așază — mai ales pe marginea borcanului — bețișoare de hrean, cît un creion și cățel de usturoi (cu totul o căpățînă bună) precum și frunze de țelină rupte de pe cotor. În gura borcanului se așază o ramură bună de cimbru frîntă, apoi se pun cruciș bețișoare de hrean și tulpini de mărar.

Cu o zi înainte, se prepară următoarea soluție : la un litru de apă, se pune o lingură de sare și una de zahăr ; la 5 litri de soluție, se mai adaugă o lingură de boabe de piper, o lingură de semințe de muștar și 3—4 foi de dafin. Se fierbe circa 20 de minute. A doua zi se toarnă rece în borcanul cu pătlăgele. Se leagă gura borcanului cu celofan. În timpul fermentației, care durează circa două săptămîni, borcanele se tăvălesc din timp în timp. Dacă celofanul se umflă, se pune deasupra o cîrpă umedă. Borcanul se păstrează la loc răcoros.

Salată ardelenească

4 kg de varză, 2 kg de gogoșari, 1 kg de castraveți, 1 kg de ceapă, 1 kg de gogonele, 1 kg de morcovi, un l de oțet, 250 g zahăr, 100 g boabe de muștar, 10 g boabe de piper, 10 g coriandru, sare, cîteva foi de dafin.

Se taie varza fideluță, gogoșarii în felii, ceapa solzișori ; morcovii, gogonelele și castraveții în felii rotunde subțiri. Se presară toate cu sare după gust. Se lasă pînă a doua zi. Se scurge o parte din zeamă. Se amestecă cu oțet și condimentele menționate. Se pune în borcane, se leagă la gură. Salata se poate consuma după 60 de zile.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

INGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

B. IOANA — Timișoara. — *Bineînțeles, că se mai poate corecta ținuta, dar în nici un caz cu ajutorul unui corset, ci prin activarea musculaturii, cu ajutorul exercițiilor fizice. Apelați la Centrul de cultură fizică medicală.*

D. M. — Sibiu. *Anorescia dv. (lipsa poftei de mîncare) este psihogenă. Medicamentul Meprobamat în doze mici o să vă calmeze. Credem că veți beneficia mult de psihoterapie. Medicul neuro-psihiatru vă poate ajuta.*

E. MILOVAN — Plopeni. *Vă mulțumim pentru cuvintele adresate rubricii noastre. Într-adevăr, apa minerală a izvorului nr. 7 Olănești are efecte binefăcătoare în exeme.*

ADINA BARBU — Galați. *Probabil este o reacție alergică a tegumentelor la temperaturi scăzute. Să vă examineze medicul dermatolog cînd sînteți în plină criză alergică. Veți evita expunerile la frig.*

MIHAI CIOBANU — Brăila — *și alți cititori ni s-au adresat cu rugămintea de a le procura unele medicamente. Nu avem posibilitatea de a vă ajuta. Forul competent în acest sens este Ministerul Sănătății.*

IOAN CONSTANTIN Botoșani. — *Vă sfătuiesc să nu fiți atît de anxios. Nu poate fi o fractură sternală, dar o nevralgie intercostală post traumatică nu este exclusă. Bineînțeles că trebuie să acordați toată încrederea medicului radiolog.*

M. B. Pitești. — *Într-adevăr, după un tratament intens cu streptomicină este posibil să percepeți zgomote permanente la nivelul urechii. Dar pentru a preciza cauza acestor zgomote este obligatoriu și examenul clinic la serviciile ORL și neurologie.*

CONSTANTIN OLARU — Bihor — *La spitalul de chirurgie plastică și reparatorie din str. Arhitect Mincu 7 — București se fac diverse intervenții reparatorii în urma arsurilor. Să nu vă lăsați pradă disperării. Este posibil să fiți ajutat.*

Aleidoscop

PERNE ȘAH

Nu mai este nevoie să explicăm rolul unei perne simple sau multicolore în ambianța unei camere. Îi stă bine pe canapea, pe un fotoliu, sub telefon și chiar pe jos, în compania altor cîtorva surate de culori diferite. Pernele din melană, lucrate în pătrățele gen șah, care au apărut în magazine au avantajul de a combina două culori, oferind deci, implicit, posibilități mai variate de asortare cu mobila și tapițeria. Le găsiți în combinații alb-roșu, alb-albastru, alb-verde, galben-verde și n-ar fi rău să mai fie și altele !

DIN MĂTASE ȘI CATIFEA

Finețea mătăsii și moliciunea catifelei s-au combinat în această elegantă rochie pentru o seară de toamnă. Bluza, din mătase neagră cu buline mici, albe, are mîneci chimono foarte bogate. Fusta, din catifea neagră imprimată cu buline și flori roz și gri este susținută în talie de o centură din saten terminată într-o fundă și o floare. Creația aparține specialiștilor englezi și a fost prezentată recent, pentru moda de toamnă — iarnă.

CROAZIERE CU PLUTA

Pe riurile din sudul R.F.G., plutele au devenit adevărate vapoare de plăcere. Localnici și turiști pleacă în călătorie pe plute, avînd grijă să-și ia mîncare și bere. Lansate la fiecare sfîrșit de săptămînă de o mare întreprindere din apropierea Münchenului, plutele sînt desfăcute și trimise înapoi în camioane, de îndată ce ajung în orașul bavarez.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

DREPTUL LA ECHILIBRUL SUFLETESC

de Mihai STOIAN

„Mult stimate curier,

Mă adresez dumneavoastră pentru că rubrica a mai ajutat oameni necăjiți, cărora soarta le-a dat o infirmitate pe care nimeni nu o dorește. Dar să vă spun despre ce este vorba.

Un confrate de al dumneavoastră, Ilisei Grigore, a tipărit o carte „Năvod pentru scrumbii albastre". Vă trimit o copie după schița „Fundacu Lăstari" pe care, vă rog din suflet să o citiți, in care mă identific cu croitoreasa Virlan. Sint o femeie de 56 de ani, de la vîrsta de doi ani am rămas infirmă de ambele picioare. Pînă la 29 de ani am stat cu părinții. Am căutat să mă descurc singură și apoi am reușit să mă căsătoresc (din 1956), am atelier de croitorie, cu autorizație, legal, plătesc impozit etc. După lege am drept la o însoțitoare. Am o clientelă formată numai din intelectuale. Multe lucrează la mine din 1956. Nu am avut nici un reproș sau discuții cu clientele. Meseria mea, cît și situația in care mă aflu, nu-mi dau timp de plimbări sau de taifas cu vecinii, cu care, de altfel, mă impac foarte bine. Nepotul despre care scrie acest „om" este fiul surorii mele, care a murit — sora — în 1945. Copilul a rămas la mine, l-am crescut, cu ajutorul material al părinților mei (mama — 1961 ; tata — 1962). Din suflet vă rog să mă ajutați să-mi recapăt liniștea și echilibrul moral pe care acest om le-a zdruncinat. Nu știu ce l-a făcut să mă împroaște cu noroi. Nici nu-l cunosc. El nu mă știe decît din vedere.

Nepotul meu este un om corect, a fost dat drept exemplu în ziarul local „Flacăra Iașului" din 15 mai 1973, la rubrica „Carnet ieșean" sub titlul „Naveta și activitatea culturală". Soția lui are liceul teoretic cu bacalaureat. Nepotul meu este cunoscut bun de-al autorului care, mi se pare mie, a întrecut măsura, căci nimeni nu-i îngăduie dumnealui să jignească oameni care trăiesc corect din munca lor. Dacă sînt paralizată sînt totodată, oare, lipsită de apărare? Merit să fiu jignită? Nu am furat, nu trăiesc pe spinarea nimănui, atunci de ce? De altfel, ceilalți „eroi" ai schiței la care mă refer sînt trecuți, toți, cu numele lor reale. Am citit destul și nu am întîlnit încă așa ceva. Acest om mi-a produs daune morale și chiar materiale. Pentru ce?

Vă mulțumesc
ELISABETA IOSIPESCU
Aleea Veronica Micle
nr. 6, Iași"

Stimată corespondentă, sper să credeți, total, în obiectivitatea mea. Nici nu mă gîndesc să-mi apăr confratele, dar — să știți — citind cele 12 rînduri (atîtea sînt!) despre croitoreasa din schița amintită, n-am dedus deloc că autorul lor ar fi dorit, cu orice preț, să vă jignească în vreun fel. Și, de la bun început, o precizare: în schiță nu apare numele dumneavoastră, personajul literar se numește

CURIER SĂPTĂMÎNAL

„madam Virlan". Mă grăbesc să adaug că — înțeleg asta, pentru sensibilitatea dv. specială, de om imobilizat care se luptă de-o viață, cu greutățile, ca să trăiască la egalitate cu semenii — descrierea personajului Virlan poate stîrni reacții subtile, chinuitoare (și, poate, din acest punct de vedere, autorul a fost... imprudent). Am citit de altfel întreaga schiță și trag nădejdea să nu vă mîhnesc în plus, dar trebuie să vă mărturisesc, cinstit, că autorul ei scrie bine, momentul descris are relief, culoare și, vă rog să meditați dacă nu cumva tocmai pentru că rîndurile respective sînt pregnante, v-ați recunoscut — identificîndu-vă — în personajul Virlan și v-ați sesizat? Cît privește celelalte personaje, dacă într-adevăr numele lor coincid cu numele reale, aici vă dau dreptate **integral** (și subsemnatul, atunci cînd iau un fapt de viață și-l descriu, am — și trebuie să am! — o deosebită atenție față de reacția personajelor implicate, ulterioară publicării unei lucrări literare inspirate mai direct din realitate). Ar mai fi poate cazul să atrag atenția că, de prea destule ori, cititorii cred că scriitorii **imaginează** în întregime materia epică a lucrărilor lor, iar atunci cînd se descoperă „proiecții" într-o schiță, într-o nuvelă, într-un roman, aproape că ajung să... confunde literatura cu jurnalistica. Adică: una-i să apari la gazetă, într-un foileton, fie și sub alt nume, și alta-i să transpară, dintr-o schiță, într-un personaj **literar**, contururile personajului (sau personajelor) real (e) care au slujit, ca substanță, „forjării" eroului. Îndrăznesc să adaug că nici un om — desigur și clientele dumneavoastră de un sfert de veac — de bună credință nu va renunța la serviciile cuiva, și nu-l va mai stima corespunzător, fiindcă, într-o schiță literară, există un portret de 12 rînduri...

Eu personal, cunoscîndu-vă din cele spuse de dv., nu pot decît să-mi declar întreaga stimă pentru tăria de caracter de care ați dat dovadă, muncind, în ciuda condițiilor fizice vitrege. La urma urmei, **asta contează**, ceea ce ați demonstrat, de-o viață, cunoscuților, vecinilor, și dumneavoastră înșivă. Vă doresc numai bine și liniște sufletească (nu reacționați la eventualele „sfaturi" date de binevoitori și nici nu lăsați echilibrul dv., care durează de atîta vreme, și obținut, sînt convins, cu multe eforturi, să se clatine dintr-atîta).

POST-SCRIPTUM. Am publicat mai de mult cazul *Olguței* din Lugoj. Am primit un răspuns din partea Spitalului de neuropsihiatrie infantilă. Citățm: *„Se află internată din anul 1961 cu o formă gravă de encefalopatie infantilă... Tratamentul urmat pînă în prezent a avut mai multe etape... ceea ce a dus la o situație mult mai bună, cam așa cum a fost descrisă de corespondenta dv. care însă a mai exagerat, involuntar desigur, unele aspecte... În privința situației ei sociale, vă comunicăm că are părinți și frați care locuiesc în județul Botoșani, com. Milianca, dar tatăl lucrează și locuiește, împreună cu familia, pe diverse șantiere, datorită meseriei sale. Tratamentul de specialitate continuă. Se simte mai bine și la acest lucru a contribuit și articolul din revista dv., care i-a făcut pe mulți cetățeni să o viziteze, manifestîndu-și astfel simpatia lor pentru bolnavă. A fost vizitată și de mama ei și nu se mai simte părăsită".* Mulțumim doctorilor *Lucian Borbil* și *Romeo Pîrvulescu* pentru răspuns și pentru eforturile despuse, împreună cu cei din colectivul medical, pentru o stare, cît mai acceptabilă, a pacientei Olguța.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Curiozități zoologice

Informații despre unele din aceste curiozități ne-a pus la dispoziție cititorul nostru, **GEORGICA ALMAJEANU**, pedagog la liceul din orașul Deta, județul Timiș. Iată-le:

— Știți care sînt puii de animale care după cîteva ore de la naștere, se joacă, și sînt apți să-și urmeze părinții?

— Știți care este cel mai precoce pui de animal, care stă în picioare după numai 20 de minute de la naștere, și poate să alerge destul de repede după o zi de la apariția lui pe lume?

Vizirul și elefanții

În istoria jocului de șah, piesele componente nu au avut toate de la început, formele și importanța pe care o au în prezent. Pe vremea celebrului calif Harun al Rașid din Bagdad, au existat două piese de șah ce reprezentau niște elefanți și alta, numită „Vizirul", cu aspectul unui vizir, care, ca importanță, se situa a doua după rege.

Știți în ce s-au transformat cu timpul „Vizirul" și cei doi elefanți?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Se poate sau nu?

Oricare ar fi combinațiile ce se vor încerca, problema nu este soluționată în planul hîrtiei. Totdeauna va rămîne o conductă care nu poate fi racordată la clădire fără să intersecteze o altă conductă. Este unul din exemplele tipice de problemă insolubilă.

O problemă cu grosime

Împăturînd de 50 ori o hîrtie subțire, de numai o zecime de milimetru, rezultă o grosime de... 100.000 metri! Într-adevăr, se poate calcula ușor, întrucît în fond este vorba de o progresie geometrică cu rația 2 și care are 50 termeni: 1; 2; 4; 8; 16; 32; 64; etc. De aceea nu v-am sfătuit să încercați rezolvarea experimentală a problemei.

Știți unde este mormîntul lui Attila?

Există o legendă din care rezultă că trupul neînsuflețit al lui Attila ar fi fost introdus într-un sicriu de aur împreună cu armele și bijuteriile personale, apoi sicriul acesta s-a așezat în altul, de argint și, în sfîrșit, ambele, într-un sicriu de fier. Se bănuiește că locul unde s-a săpat groapa ar fi fost albia secată a unui riu, căruia i s-a modificat cursul, pentru ca apoi, să fie readus în albia sa, astfel încît să nu mai rămînă nici o urmă. În plus, toți cei care au participat la aceste operații, ar fi fost ulterior uciși.

Totuși, cum de se cunosc atîtea detalii din legendă? Cine le-a relatat? Cert este că pînă acum nu s-a descoperit unde se află mormîntul lui Attila, iar dacă se va descoperi cîndva și cele afirmate de legendă sînt adevărate, rezultă că va constitui un adevărat regal pentru arheologi.

Poșta cititorilor

La întrebările publicate în rubrica noastră din revista nr. 824, apărută la data de 21. 07. 73, am primit diverse răspunsuri din partea cititorilor. După sortare, rezultatul este următorul: **Vlăduț Marian**, Sibiu (A fost cel mai complet și bun răspuns. Felicitări!); **Petre Unuțoiu**, București; **Arim Radu Cătălin**, elev, Școala generală nr. 1 Bacău; **Mirela Tonca**, elevă, Liceul nr. 2 Giurgiu; **Dontov Nicolae**, Galați; **Bratosin Ștefan**, Călărași, jud. Ialomița; **Augustin Alexandrescu**, student la Fac. de electronică. (Mulțumim pentru frumoasele aprecieri cu privire la rubrică!).

Ungureanu Mihai, Brașov. Pentru că întrebarea dv., cu privire la grupul statuar al președinților Statelor Unite poate interesa și pe alți cititori, vă vom da aici o serie de detalii, mai puțin cunoscute. În anul 1927, cunoscutul sculptor american Gutzon Borglum, a început o grandioasă lucrare pe muntele Rushmore, din statul Dakota de Sud (unul din statele S.U.A., plasat aproximativ în mijlocul continentului nord-american). Pe una din coastele acestui munte de granit, Borglum și-a propus să sculpteze, la dimensiuni gigantice, chipurile a patru dintre președinții S.U.A. Privind de la stînga la dreapta, ordinea președinților este următoarea: George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln și Theodore Roosevelt. În legătură cu dimensiunile acestor chipuri statuare, este poate edificator să se menționeze, de exemplu, că Sfinxul din Egipt are o înălțime mai puțin de jumătate decît bustul plus capul oricăreia dintre ele. Numai capul lui Washington măsoară aproximativ 20 m înălțime, iar în orbita ochiului lui Jefferson poate să stea comod un om în picioare. Gura lui Lincoln nu are mai puțin de 7,5 m lățime! Borglum a urmărit desfășurarea lucrărilor din valea muntelui, de la o distanță destul de mare, pentru a putea avea o vedere de ansamblu, menținîndu-se în permanență în legătură telefonică cu muncitorii ce prelucrau granitul cu ferăstraie electrice și perforatoare, sub directa sa îndrumare.

La statuia lui Roosevelt tocmai începuseră lucrările în 1941, cînd, în februarie același an, Borglum a murit. Opera artistului a fost însă continuată și finalizată de fiul său, Lincoln Borglum, care, realmente, a moștenit talentele tatălui.

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

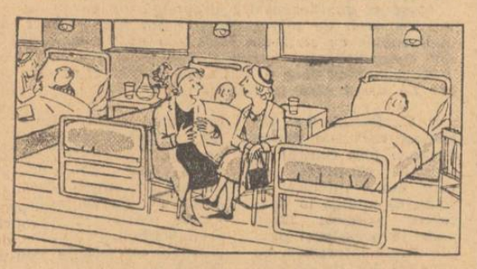

Poveste fără cuvinte.

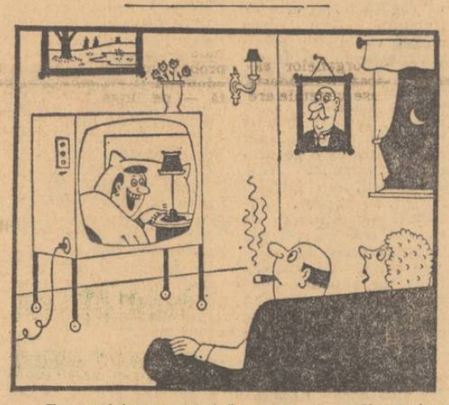

— Transmisiunea noastră s-a terminat. Vă dorim noapte bună.

— Bună ziua, dragii noștri! Credeam că nu sînteți acasă!...

REBUS

ÎNCERCĂRI

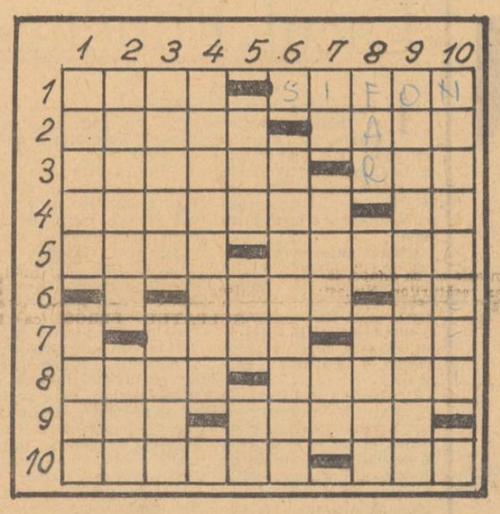

ORIZONTAL: 1) Probă de calitate — Servit cu sirop; 2) Centru avansat (pl.) — Dușă de mină... în apă; 3) Dau în consum un fel de răcoritoare — Dus cu carul...; 4) Globuri... la vedere — Must la jumătate!; 5) Pastă pusă la geam — Tras în fire; 6) E din lapte — Cutie!; 7) Joacă după cum îi cinți (pl.) — Schimbare de direcție; 8) Mijloc bun de etalare — E în aer...; 9) Prinsă prin împungere — Formă de existență; 10) Ghid turistic — Loc rezervat leilor...

VERTICAL: 1) Reușit la examenul de admitere — Cară... cu spatele!!! 2) E ascultătoare... — Corp de metal!; 3) A se prăbuși (fig.) — Nu se dă în lături de la greu; 4) Înaintare... în forță (pl.); 5) Delimitare în timp — Curs!... — ...repetat... de la urmă!; 6) Expusă razelor... 7) Fiică... mijlocie! — Început de poveste cu... odată! — Operație la inimă!; 8) Îți arată drumul pe întuneric — Umblă cu tot felul de dresuri; 9) Scrieți un cuvînt spus după ureche; 10) Au trecut-o apele.

Vasile PRECUP

ANTRENAMENT

ORIZONTAL: 1) Cantonament — Cînd se face încălzirea...; 2) Apără poarta — Vîrf de atac; 3) Cupa! — Lovit puternic și... surprins; 4) Reținut totul, nu le scapă nimic!; 5) Șut afară... — ... și peste cap! 6) Stop la centru! — Restabilirea echilibrului pe tabela de marcaj; 7) Creează goluri; 8) Nu e gol! — Un ochi... la peluză! — Lovitură de minge; 9) Evoluează în jurul centrului — Careul... de zece; 10) Locul 4... în divizie! — Buni pentru zid; 11) Junior — Marchează un punct pe teren.

VERTICAL: 1) Cea mai bună formă — Blocat: 2) Apărător — A șuta; 3) Presat, pe teren; 4) Extremă... — ... și centru; 5) Cunoscut înaintaș moldovean... — Prima jumătate a campionatului; 6) Campion — Conducător de joc; 7) Bună la intrări — Șut blocat; 8) Formație pentru atac... pe aripi — Refren popular; 9) A sări din bară în teren sau afară — Alifie (mold.) 10) Pus la fir... — Boabe la firul ierbii!; 11) Echipate — Șutat.

I. Gh. CARAIMAN

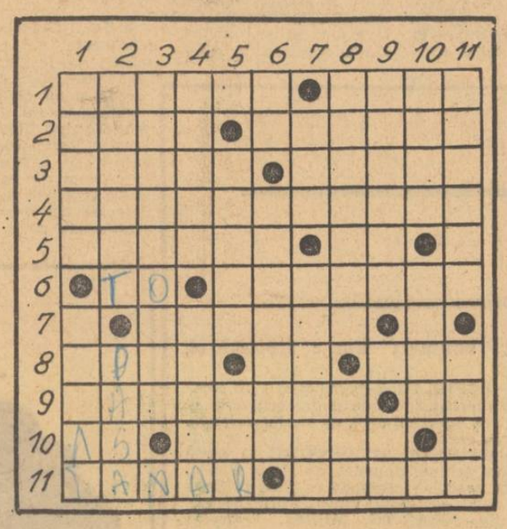

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PE SCURT

ORIZONTAL: Oraș — Necaz — Noros — Lama — Omonime — Ap — Mămăliguță — Anatomie — D — Se — Az — E — Ba — T — S — Ul — Ga — Întăriturî — Ciori — Urat — Alga — Griji —

POFTA BUNA

ORIZONTAL: Apetit — Tel — Pasat — Masa — Aperitive — Ant — Anina — Br — Abia — Tn — Rac — Ot — Cai — I — Artera — M — Nuci — Iofca — Zeama — Deal — Atoase — Ase —

MARI REDUCERI DE PREȚURI PE LITORAL

INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE — BUCUREȘTI, vă invită să petreceți cîteva zile pe litoralul Mării Negre, în luna septembrie și octombrie, în cele mai elegante și confortabile hoteluri din stațiunile: Mamaia, Eforie Nord și Sud, Jupiter, Venus, Saturn, Cap Aurora și Neptun.

În această perioadă se aplică reduceri de tarif de pînă la 55%, la transport c. f. r. 50%, durata sejurului rămînînd la aprecierea dv.

Informații și inscrieri la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100, B-dul Republicii nr. 4 și 68, ca și la punctele de turism din cartierul Drumul Taberei-complex Orizont și cartierul Titan — complex A 13.

Telefon 14 08 00 — 15 74 11 — 14 72 08.

(5427)

mobra50

„MOBRA" = 50 cmc
„MOBRA" = 4 cai putere
„MOBRA" = suspensie hidraulică
„MOBRA" = 100 km de relaxare cu numai 8 lei
„MOBRA" = parcare fără dificultăți
„MOBRA" = 6 325 lei.

Motoreta „MOBRA" utilă în orice călătorie.

Motoreta „MOBRA" se poate cumpăra și cu plata în 24 rate lunare, cu un avans minim de 950 lei.

(5320)

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de **PETRE SĂLCUDEANU**

***REZUMAT:** S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic, înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu, aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Cercetările lor se învîrtesc deocamdată în jurul lui Valdmann, cel ce se interesează de soarta bicicletei ca și în jurul fiului doctorului Bodea, prieten al fetei înecate. Între timp, dispare Alina într-o discuție cu d-na Bodea. Bunicul află de existența unui „fel de asociație" denumită „Salvamar", al cărei „animator" este un oarecare Pamfil Adam, element aflat la periferia societății. După îndelungate căutări, Bunicul, asistă la o ședință a acestei asociații mistice, în mijlocul căreia se află și Alina. Se retrage pentru a găsi un mijloc de a o salva. Cînd ajunse la hotel o găsi pe Alina care nu-și mai amintea nimic din cele întîmplate. Are loc apoi, sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se găsea un cadavru.*

11

Intrară în curte. Ușa casei era închisă. Bunicul bătu de cîteva ori. Nu răspunse nimeni deși detectivul avu convingerea că în spatele ușii se află cineva, iar acest cineva nu putea fi decît doamna Bodea, altfel mirosul lui fin n-ar fi înregistrat urme abia perceptibile de parfum și urechile sale exersate n-ar fi surprins în pilnia lor fișiitul unui capot de mătase.

— Deschideți, doamnă Bodea, în numele legii, spuse Bunicul, ridicînd ușor tonul și cuvintele lui avură un efect miraculos, deoarece cheia se învîrti de două ori și ușa se deschise, în rama ei apărînd doamna Bodea, îmbrăcată într-un halat lung pînă în pămînt, confecționat, așa cum bine gîndise detectivul, din mătase.

— Dar ce s-a întîmplat? Tocmai mă pregăteam să merg la magazin; de obicei deschidem la ora nouă. Poftiți vă rog, mai spuse femeia.

Deși doamna Bodea se străduia să fie cît mai amabilă, mai îndatoritoare cu putință, dincolo de această mască, Bunicul ghici adevărata stare de spirit a femeii, nemulțumită de această vizită.

Detectivul trecu în oficiul de lîngă baie, apăsă hotărît pe clanța ușii camerei lui Florentin și intră.

Florentin era în patul lui cu baldachin, acoperit cu o pătură peste cap.

— Dragul meu, dar tata mi-a spus că te ia cu el, zise doamna Bodea din spatele Bunicului, voind prin această minciună să anticipeze orice afirmație a băiatului și, în același timp, să iasă și ea cu fața curată.

Florentin tresări speriat la auzul unei voci străine și se ridică brusc.

— Ia loc, tovarășe sergent, doresc ca această discuție să aibă loc cu martori.

Florentin se așeză cu capul pe pernă. Pe frunte îi apărură broboane mici de sudoare și detectivul aproape că le înregistră creșterea, pînă ce întreaga frunte deveni asudată de-a binelea.

— Domnule Bodea, aseară dumneata te aflai într-o mașină care a intrat într-un pom și în urma acestui accident, Urucu Gheorghe, prietenul dumitale, și-a pierdut viața. Ai fugit de la locul accidentului. Ai fugit împreună cu un alt individ, al cărui nume vreau să-l rostești dumneata. Ați traversat pădurea, apoi, pe arătură, ați fugit pînă la marginea ghiolului. Azi dimineață barca lui Chezir Ameid a fost găsită pe malul celălalt. Barca purta urme de sînge, era sîngele de la piciorul dumitale și Bunicul dintr-o mișcare dădu păturica la o parte. Piciorul lui Bodea era bandajat. Deci! cine era celălalt tînăr cu care ai fugit?

— Nu știu, răspunse tînărul și fața lui se liniști dintr-o dată, ca în urma unei hotăriri de nestrămutat...

În fața acestei negații, cu toate că evidența era clară, sergentul Crețu se ridică de pe scaun și trăgînd pătura de pe tînăr spuse cu o voce calmă dar categorică.

— Scoală-te din pat și așază-te pe scaun, te rog, pînă nu...

Tînărul se uită la sergent profund disprețuitor.

— Lasă-l, tovarășe sergent lasă-l te rog.. la vîrsta lor cei ca el sînt convinși că lipsa de bun simț face parte dintr-un ansamblu de trăsături specifice acestei generații. Deci, domnule Bodea, spui că nu știi...

— Puteți dovedi că am fost în mașină? întrebă tînărul care în timpul conversației Bunicului cu doamna Bodea avusese, pesemne, destul timp ca să se gîndească că ce anume răspunsuri să dea. Numai că Bunicul premeditase pauza cu un anumit scop.

— Un pantof de tenis a fost găsit pe cîmp, tinere, și pentru că nu ești un om de meserie nici măcar nu ți-a trecut prin cap să-l arunci pe celălalt. Ai venit cu el acasă. Uite-l, spuse Bunicul scoțînd de sub pat celălalt pantof murdar de nămol.

— Vreau să vă spun, că vă pierdeți timpul de pomană... de la mine n-o să aflați nimic! În plus, declar că azi noapte n-am fost în nici o mașină. Mama e martoră că la ora zece, după ce m-am uitat la televizor, am intrat în pat.

— Tinere Bodea, n-am venit aici să pierd timpul cu dumneata... dacă nu ți-aș fi cunoscut tatăl și n-aș avea pentru el o sinceră stimă, n-aș discuta astfel cu dumneata. Îmi dau seama ce lovitură va fi pentru el cînd va afla că noaptea trecută te-ai aflat în mașina în care a murit un om, că ai luat împreună cu alți doi tineri banii de la Valdmann, că l-ați aruncat apoi în șanț. Dar dacă aceste delicte nu sînt încă atît de grave, în schimb invinuirea de a o fi omorît pe Grațiela Rapciuc este cu mult mai mare.

Tînărul se încruntă ușor, apoi fruntea șterșă pînă atunci de cîteva ori cu mîneca pijamalei, transpiră abundent din nou.

— Soarta noastră este să fim acuzați, a dumneavoastră să acuzați, știu cîntecul, dar...

— Ce dar... tinere...

Florentin tăcu.

— Răspunde, mă mucosule, la întrebări, că altfel te cîrpesc de nu te vezi.

— Tovarășe Crețu, te rog... Îți înțeleg sentimentele, dar, te rog, permite-mi să port eu această discuție...

Sergentul tăcu puțin jignit de felul cum purta bătrînul detectiv dialogul cu tînărul Bodea.

— Tinere Bodea, dumneata i-ai făcut curte acestei fete, Grațiela. Nu mă îndoiesc nici o clipă că sentimentele dumitale față de ea erau sincere, altfel nu i-ai fi păstrat scrisorile în scrinul acela — Bunicul arătă cu degetul scrinul — și dumneata nu i-ai fi scris părerea dumitale despre acest act asupra căruia căzuserăți amîndoi de acord. Cum se poate ca viața unei tinere cu care ai vrut să-ți unești destinul să te intereseze atît de puțin?

— Mama mi-a spus că ea e de vină, că a făcut totul premeditat: s-a prefăcut că mă iubește ca să intre vînzătoare cu ajutorul mamei în acel magazin. După ce a intrat, a continuat să se joace cu mine în timp ce fura marfa și o vindea, voind să arunce vina pe mama.

— Deci asta era supoziția mamei, domnule Bodea, dar în sinea dumitale, e limpede că nu credeai că ea a furat... Ai mărturisit chiar...

— Da, Grațiela nu putea să fure...

— De furat însă s-a furat și încă din gestiunea ei. Atunci cine crezi că e hoțul?

Florentin deschise ochii mari: cine știe la ce se gîndise. Apoi pleoapele i se lăsară grele și ochii, scînteietori pentru o clipă, își pierdură din nou strălucirea.

— Nu știu...

— Nici nu poți bănui?

Tînărul, preocupat, dădu din cap...

— Domnule Bodea, și eu am impresia că Grațiela n-a putut fi o hoață... Înainte de a lucra în acest magazin a avut gestiuni destul de importante și niciodată nu i-a lipsit un leu...

Tînărul se uită cu ochii mari la Bunic, apoi tremurînd își împreună mîinile. Falangele degetelor se înclestară puternic, oasele ieșiră în relief în urma strînsorii, iar pielea se îngălbeni din pricina lipsei de sînge.

— Alina v-a spus totul... Cu toate că dacă a rezistat încercării adevărului, nu putea să vă spună nimic...

— Dragul meu, ce trebuia să-mi spună Alina și ce nu mi-a spus?... Dar nu vrei să mă faci să cred că și ea e amestecată în treaba voastră... Ar fi prea de tot.

— A trădat și va plăti.

— Pentru asta te feresti să-mi spui adevărul, din teamă de a nu suporta consecințele propriei dumitale mărturisiri? De ce taci? Înțeleg deci că acesta este motivul... Te temi zadarnic în cazul acesta, dragul meu...

— Nu mă tem eu, ci te înșeli dumneata, spuse tînărul galben la față... Ai intrat cu picioarele într-un perimetru unde sufletul acționează după alte legi decît cele pămîntești... reacțiile sufletului sînt imprevizibile...

— Știu, tinere, numai că reacțiile voastre, pînă una alta, sînt supuse legilor acestui pămînt și legile nu iartă și nici nu se lasă înșelate. Cine e Pamfil Adam?

Fruntea tînărului se încreți din nou și peste ochi pluti iar acea liniște prevestitoare de tăcere.

— Nu știu!

— Străduiește-te, tinere, străduiește-te, zise, și aplecîndu-se scoase de sub pat valiza pe care o cercetase cu o zi înainte... Iată pentru ce a murit Grațiela, domnule Bodea... Sper că nu vrei să-mi spui că nu le-ai furat dumneata, din moment ce aceste lucruri se găsesc aici.

Tînărul se uită la valiză, speriat, apoi la Bunic...

— N-am fost eu, n-am furat eu, șopti el pierit.

— Sergent Crețu, strigă Bunicul: Florentin Bodea este arestat, mai spuse el, după ce apăru sergentul.

— N-am furat eu, n-am furat eu, țipă Florentin și trîntindu-se jos începu să-și rupă cămașa de pe el...

— VA URMA —

VIAȚA STADIONULUI

FOTBAL, CÎNTECE ȘI APLAUZE!

de Eftimie IONESCU

Am în față fidela armată de suporteri ai Politehnicii Timișoara. Și, în duminica aceasta de august, nici jumătate din întregul ei efectiv nu e prezent pe stadion pentru că e încă vacanță studențească și mulți dintre campionii cîntecelor și ai aplauzelor nu au sosit în minunatul oraș de pe Bega. Dar chiar și în formație incompletă, rămîi totalmente impresionat de entuziasmul și sinceritatea grupului alb-violet și, mai cu seamă, de marea și nelimitata sa sportivitate. Cred că am întîlnit la Timișoara pe campionii absoluți ai fair-playului de pe stadioanele noastre! Și tocmai de aceea, dar și cu alt scop, pe care îl voi dezvălui la sfîrșit, vreau să vă înfățișez — în cîteva cuvinte — viața și organizarea unuia dintre grupurile cele mai pasionate și mai fidele de suporteri.

Tinerețea e prima, marea și admirabila condiție a asociației simpatizanților lui „Poli". Lucrul cel mai frumos și mai nobil al existenței sale mi se pare acela de a fi luat naștere în zilele cînd urmașii lui Franciscovici și Andrei Rădulescu, ai lui Brînzoi și Boroș luptau din greu în Divizia B, pe poziții mediocre și poate și mai slabe, cu gîndul revenirii în primul campionat. Orașele mari și mici ale seriei secunde au primit vizita acestui grup, mititel la început, venind cu voioșia și cîntecul pe buze. Indiferent de distanțe, organizînd uneori și... excursii de zeci de kilometri pe jos, suporterii lui Poli și-au însoțit echipa favorită și au încurajat-o. Clubul studențesc a avut toată grija și atenția pentru acest „team" care furniza tone de moral și insuflețire celor 11 de pe teren. Activitatea lui se desfășoară sub îndrumarea secției de fotbal a Politehnicii și, așa cum au decurs treburile, sprijinul acesteia a dat roade, ajungîndu-se la impunătorul și admirabilul grup de astăzi.

Suporterii lui Poli au pus în fruntea dorințelor lor, sportivitatea. Ca să vedeți că asta îi preocupă înainte de orice o să vă spunem că primele obligații ale unui membru al asociației suporterilor sînt acestea:

1. Să încurajeze tot timpul, în mod civilizat, echipa.

2. Să aplaude pe adversar la intrarea pe teren și la fiecare fază de joc reușită.

3. Să aibă o atitudine civilizată și demnă față de arbitri.

4. Să cînte, să cînte cu veselie și încredere. INDIFERENT DE SITUAȚIA TABELEI DE MARCAJ.

Și am scris cu majuscule ultimele cuvinte ale spicuirilor noastre din regulamentul admirabililor simpatizanți ai lui Poli, pentru că e într-adevăr dovada celei mai depline sportivități să rămîi demn și optimist chiar și în clipele, chiar și la meciurile cînd formația ta pierde. Și nu sînt vorbe goale, cele scrise cu majuscule. Cine a venit pe stadionul „23 August" în acea seară cînd studenții timișoreni erau învinși de colegii lor de la București au văzut un mic grup alb-violet cîntînd în ploaie în minutele finale ale înfrîngerii. Sau, în distribuție mult mai mare, pe propriul stadion, tot cîntece și aplauze răsunau și la terminarea unei partide în care favoriții gustaseră iarăși din cupa înfrîngerii — cea cu Universitatea Craiova.

Și-acum, acel scop de care vorbeam mai sus, al doilea pentru care am dedicat aceste rînduri voioasei galerii timișorene:

— de ce nu am inițiia o veritabilă cursă de imitare a celor realizate de suporterii alb-violeților? — de ce nu am instituio veritabilă competiție, pe durata campionatului, spre a ajunge să avem „echipe de simpatizanți" cît mai puternice în armele sportivității, așa cum a ajuns să aibă Politehnica Timișoara?

Întrebările se adresează absolut tuturor clubu rilor din prima divizie, cu mai mici sau mai mari „armate" de suporteri, mai mult sau mai puțin prietene cu ceea ce se numește veritabilul fair-play.

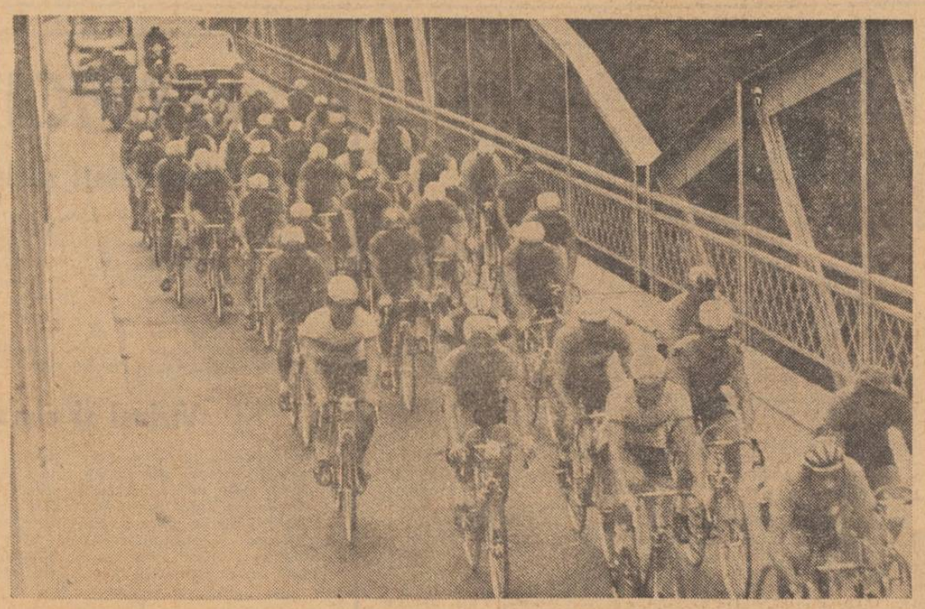

Mîine dimineață se va da startul în cea de-a XIX-a ediție a Turului ciclist al României. Timp de opt zile concurenți din Bulgaria, Cehoslovacia, Italia, Iugoslavia, Turcia și România, vor străbate 11 județe ale țării, parcurgînd 1 200 km împărțiți în 11 etape. Sosirea din marea întrecere ciclistă, va avea loc duminică 9 septembrie, în jurul orei 17, pe stadionul „23 August" din București.
Foto: Dragoș NEAGU

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● Congres extraordinar A.I.B.A. privind formula de organizare a viitorului campionat mondial al amatorilor ● Vara nu se face box? ● O excelentă măsură a federației.

● **ÎNTÎLNIRE** cu președintele federației române și vicepreședinte al A.I.B.A., **GH. GURIEV**, care ne declară: **„La 26 septembrie, la Montreal, vor avea loc lucrările congresului extraordinar al A.I.B.A. care va lua în discuție formula de organizare a viitorului campionat mondial rezervat amatorilor. Federația noastră își va prezenta punctele sale de vedere. Noi nu recunoaștem prima ediție a campionatului mondial ca o competiție oficială, deoarece nu au participat boxeri din Europa și Africa. Vom propune ca primul campionat să fie deschis oricărei națiuni care dorește să participe. De asemenea, vom propune ca prin tragere la sorți să se desemneze orașul care va găzdui prima ediție a campionatului".**

● **CITITORUL C. Nadolu** din București ne scrie: **„Este regretabil că în perioada de vară asociațiile și cluburile sportive nu organizează reuniuni în aer liber. Propun ca o asociație, împreună cu federația, să organizeze o competiție care să se numească „Trofeul Arenelor Romane" și să devină tradițională. Cred că s-ar putea organiza gale reușite în incinta „Arenelor Romane".**

Desigur ideea d-voastră este excelentă; să sperăm că oficialitățile sportive ale Municipiului București vor găsi numărul suficient de meciuri să se grăbească dacă vor să încrucișeze mănușile pentru centurile naționale.

● **ASTĂ-SEARĂ** pe un ring din Numea (Noua Caledonie — Oceania) se va desfășura o importantă semifinală pentru campionatul lumii la categoria mijlocie: americanul de culoare **Benny Briscoe**, 30 de ani, va primi replica columbianului **Rodrigo Valdez**, neînvins în carieră.

● **PENTRU PRIMA OARĂ** în istoria boxului european un pugilist elvețian de categoria „semigrea" va ataca titlul continental. Este vorba de **Eric Nussbaum** care, la 10 septembrie pe ringul arenei londoneze Wembley, va fi opus englezului **John Conteh**, deținătorul centurii. Elvețianul este neînvins în carieră.

● **ÎN ULTIMUL CLASAMENT** mondial întocmit de forurile internaționale la categoria „grea" după George Foreman urmează Ken Norton, Cassius Clay și Joe Frazier. Portoricanul King Roman se află pe locul 10. Acesta îl va întîlni astăzi la Tokio pe George Foreman. În acest clasament apare pe locul 6 un nume nou: Ernie Shavers, un boxer american de culoare care l-a făcut ko în prima repriză pe fostul campion al lumii Jimmy Ellis. Ernie Shavers, antrenat de bătrînul Archie Moore, a obținut 44 de victorii prin ko din cele 46 de meciuri susținute. Desigur un palmares excepțional. El îl va întîlni pe Jerry Quarry, urmînd ca învingătorul să devină șalanger oficial la titlul mondial.

Shavers (stinga) și Quarry

RUGBI

● **ÎN PERIOADA 6—10** septembrie, o selecționată divizionară română va face o deplasare în Polonia pentru a susține o întîlnire cu selecționata țării-gazdă.

● **ANTRENORUL** Naca Mihai nu mai antrenează echipa „Gloria". El a plecat la „Farul", urmînd să-l ajute pe Titi Ionescu la pregătirea echipei constănțene. Și echipa „Gloria" pe ce mîini a rămas? Este o întrebare la care așteptăm răspuns de la cei în drept.

● **NE SURPRINDE** faptul că o serie de jucători consacrați în momentul de față nu sînt folosiți în loturile reprezentative. Ne referim la Răscanu, Bărgăunaș, Bucos etc. De ce?

● **LA GALAȚI** au fost date în folosință două terenuri de rugbi. Ele au fost realizate prin munca patriotică a iubitorilor acestui sport și cu concursul C.S.M. Galați.

● **LA GIURGIU** se va deschide un centru de juniori. La cursurile de antrenori și de arbitri ce se vor ține cu acest prilej, s-au înscris pînă în prezent cîțiva iubitori ai sportului cu balonul oval. Așteptăm noi vești cît mai îmbucurătoare despre inițiativa giurgiuvenilor.

● **RUGBI ȘI LA PASCANI.** Deocamdată îl joacă școlarii, îndrumați de niște entuziaști profesori de educație fizică. Pe cînd și o echipă în campionat?

M. NICULESCU

Invitație la drumeție

Lacul Fundata

În apropierea stațiunii balneoclimatice **Amara**, pe șoseaua națională (DN 2 A) ce duce la Constanța, în dreptul kilometrului 106, se află un loc turistic aproape necunoscut: **lacul Fundata.**

Ghidul auto-moto, semnat de Gh. Epuran (ediția a III-a, 1968), îl menționează totuși, scriind: „...pe malul unui lac format într-un „crov" al Bărăganului, este în curs de amenajare **o stațiune balneară".**

De atunci, cum era de așteptat, „stațiunea" a fost amenajată. Azi, vizitatorii ei au la dispoziție 24 de căsuțe dispunînd de 48 de locuri, cu instalațiile sanitare adecvate; funcționează aici un restaurant și o braserie, un magazin de articole pentru plajă: există apoi loc pentru instalarea corturilor personale și parking pentru mașini, o popicărie și, desigur, se găsește nămol recomandat în tratarea afecțiunilor reumatice.

Lacul Fundata, însă, și amenajările din preajma lui stau oricînd la dispoziția excursioniștilor de pretutindeni. Aici, într-un loc liniștit, departe de mediul poluat, pot fi organizate sejururi pentru un timp mai îndelungat sau excursii obișnuite în zilele de week end. Indiferent de durata sejurului sau de felul excursiei, vizitatorii acestui loc turistic se vor bucura, vara, de căldura soarelui ce-și varsă razele-i calde cît e ziua de mare, de apa lacului sau de umbra salcîmilor din liziera ce mărginește întinderea de apă. Amatorii de plimbări cu barca pe lac vor putea visli nestingheriți. Promenadele lor pe drumul de apă, ca și ale acelora care preferă, după plajă, să-și întîrzie pașii printre salcîmii lizierei, nu vor fi întrerupte decît arar, de pufăitul vreunui tren, în goana sa, pe linia ferată din apropiere...

Menționăm, pentru automobiliști, că distanța de circa 800 de metri de la șoseaua națională pînă la lac este, în întregime, asfaltată, așa încît accesul e lipsit de orice dificultate. Menționăm, de asemenea, că de aici, de la Fundata, posesorii de autoturisme — dar nu numai ei! — pot organiza excursii la **Amara** sau la **Slobozia.**

Valentin BORDA

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Prof. ION I. ION, com. Coșoveni, jud. Dolj: „Am întîlnit în numărul din luna iulie al revistei „Astra" un grupaj de idei „sport" semnate de tov. Mihai Bără.

Modul inechitabil de a privi problema și „profeția" sa catastrofală cu privire la reprezentarea României în Cupa cupelor m-a contrariat prin subiectivismul lor.

Domnia-sa își permite, cu dezinvoltură, să blameze două echipe românești — Chimia Rîmnicu-Vîlcea și Constructorul Galați — numindu-le „mediocrități de aur ale fotbalului subdivizionar" care au fost „împinse" în finală.

Nu sînt susținătorul niciuneia din aceste echipe (țin, doar, cu Universitatea Craiova) dar încerc să-mi spun și eu părerea.

Socotesc că numai reaua credință l-a determinat să le eticheteze astfel. Analizînd expresia, putem concluziona că aceste echipe sînt dintre cele mai de jos în fotbalul nostru (doar subdivizie este, după cîte știu eu, campionatul județean și sătesc). Această expresie este total eronată și tendențioasă. Cît privește „aurul", eu știam că-i emblema superlativului, nu a mediocrității.

Semnatarul articolului se pare că a găsit cauza cauzelor ce a determinat o finală (a Cupei) B—C: echipele din A au fost eliminate căci erau „bolnave".

Nu ne mai rămîne decît ca „bolnavele" să prezinte certificatele medicale și... Cupa să se rejoace în întregime! Nu?

Tov. Bără este sperriat, o spune în final, de un spectru îngrozitor ce planează asupra onoarei fotbalului românesc, dacă va juca Chimia Rîmnicu-Vîlcea în Cupa cupelor: vom mînca bătaie la „scoruri-fluviu", la „scoruri-record" și ne vom face de rîsul lumii (fotbalului).

Poate că așa va fi (și nu ar fi prima dată), dar ce propune dînsul pentru a nu înregistra acest cataclism fotbalistic?

Știe cumva, domnia-sa o echipă românească care va cîștiga *sigur?* Mă îndoiesc!

Este adevărat că echipa Chimia nu are prea multe șanse, dar de aici pînă a propune renunțarea la serviciile ei, e cale lungă și nechitabilă. Socotesc că această echipă și-a cîștigat dreptul de a ne reprezenta, în mod cavaleresc, sportiv, corect, cinstit. Nu-i putem reproșa „vina" de a fi fost cea mai bună!"

Aveți și dumneavoastră dreptate: de ce să ne mistuie grija de soarta Chimiei din Rm. Vîlcea, cînd echipe cu stațif ale fotbalului nostru au ieșit din competițiile europene jumulite de toți fulgii. Pentru meritul de a fi luat Cupa, merită și ea măcar un drum pînă la Belfast.

D. C., București: „Mă gîndesc că n-ar dăuna nimănui (din contră) ca această chestiune de care am intenția să scriu, să ajungă în dezbatere publică, luînd parte la aceasta și părțile direct interesate, cu punctele lor de vedere. De aceea, îndrăznesc să vă rog să faceți cele de trebuință. Este vorba despre cuplajele bucureștene de fotbal. În ultimele zile s-au ridicat tot mai multe voci împotriva hotărîrii unor cluburi de a-și disputa meciurile în care apar ca organizatoare pe propriile terenuri. Noi, spectatorii, din punctul nostru de vedere, putem fi nemulțumiți de această măsură, cel puțin prin aceea că sîntem lipsiți de posibilitatea de a vedea două meciuri într-o singură deplasare la stadion și cu un singur bilet. Știu însă (mai exact, bănuiesc) că există și motive care să ne contrazică pe noi și cine știe dacă nu sînt precumpănitoare chiar. Pentru că, organizînd meciul pe propriul stadion, cluburile Dinamo, sau Steaua sau Rapid nu sînt obligate să plătească o bună parte din încasări I.E.F.S.-ului... Pe de altă parte, cluburile au stadioanele lor și nu văd ce rațiune ar avea să împartă banii cu alții, pe degeaba. În plus, meciurile cu mîză, care atrag un mare număr de spectatori nu sînt în fiecare duminică. În această situație, mi se pare că acele voci care se ridică împotriva cluburilor sînt mai puțin purtătoare ale intereselor proprii și mai mult megafoane de reclamă în favoarea acelei instituții de care aminteam mai sus..."

Problema cuplajelor e veche, grea și insolubilă, probabil. Ca și chestiunea televizării meciurilor. Nu știu dacă I.E.F.S.-ul e de vină și nici cît de mari sînt chiriile pe care acesta le încasează de la cluburi. Cert este că spectatorii doresc să vadă echipele bucureștene adunate în cuplaje și, dacă s-ar putea, aceste cuplaje să fie și televizate. Chestiunea are o sumedenie de aspecte complicate și obscure, dar odată și odată trebuie lămurite lucrurile și luată o hotărîre fermă. Or, această hotărîre nu o poate lua decît federația, organul căruia i se supun cluburile.

N. DUMITRESCU, Str. B. Delavrancea 55, București. „În numele unui grup de cititori și pasionați ai fotbalului, care de altfel v-au mai adresat cîteva scrisori, tratate pînă acum cu cea mai deplină lipsă de atenție, deși una din ele cel puțin datează de anul trecut, vă scriem din nou, de data aceasta pentru ultima oară.

Și acum la subiect: Astăzi „Sportul" publică o listă de transferări cu drept de joc imediat, chipurile cu acordul cluburilor?!? Federația de fotbal, care are și pînă acum destule „boacăne" la activ, a depășit de data aceasta toate limitele. Termenul de transferări de mult depășit, campionatul început, iar termenul de anunțare a ultimelor „transferări" fixat de însăși federație era simbătă, după ședința *ultimă* de vineri. O rocadă de transferări în circuit pentru ca în felul acesta Sameș să ajungă totuși la Steaua. Lucrurile acestea sar în ochii oricui. Universitatea primește în schimbul lui Sameș pe Boc, incomparabil mai bun, și pe Ștefănescu. C.S.M. Reșița în locul lui Grigoraș, fără drept de joc un an de zile, pe Voinea (căruia Steaua nu voia să-i dea drumul) și pe Doru Popescu, ambele avînd necontestate avantagii. Singurul club care este păgubit din toate acestea este tot Rapidul care în locul lui Boc îl recapătă pe Grigoraș, care și-așa se întorsese cam pocăit, (și pe care la anul îl va revendica Steaua) și pe Petreanu. Cine ar putea afirma că schimbul este echitabil? Și veți vedea mai departe ce va mai pierde Rapidul... Pe scurt, Federația se transformă într-o tarabă de tocmeală sfidîndu-și propriile regulamente, nesocotind opinia publică și călcînd în picioare orice principiu de etică...

Dar C.N.E.F.S.-ul ce face? Deși după cîte știm — și foarte probabil că așa este — și el este la curent cu aceste „operațiuni"

Cam aceasta este ceea ce am vrut să vă scriem și vă rugăm cu insistență să le faceți loc, de preferință „în extenso", la rubrica „Poșta Rotundă".

Eu am avut impresia că toată lumea a fost mulțumită de transferările aprobate de către federație. Dumneavoastră susțineți, totuși, că Rapidul ar fi fost dezavantajat. Poate. Dar cine e de vină că atît de mulți fotbaliști vor să plece de la această echipă, în ultimul timp? Cauza trebuie căutată în Giulești. Înainte de plecare, l-am întîlnit pe Boc. „Mă duc la Craiova — mi-a spus — pentru că vreau să-mi fac o meserie. O să urmez Horticultura". Dar Rapidul ce putea să facă dacă fundașul său central a contractat, brusc, o pasiune pentru flori? I-a dat dezlegarea!

După părerea mea, federația a făcut bine aprobînd toate transferurile. Dragoste cu sila nu se poate.

CULISELE HIPODROMULUI

● PREMIUL „ARCUL DE TRIUMF", *prima din alergările semi-clasice de toamnă, va reuni, mîine dimineață, din nou la start, pe cei mai valoroși trăpași ai turfului nostru. Distanța de 1 600 m, „trădează" intenția organizatorilor în obținerea unor noi performanțe. Prima alergare, sub acest titlu s-a disputat la noi*

în țară în anul 1922, pentru probe de galop, pe distanța de 2 000 m și a revenit strălucitului galopeur, Zagreb. Foto: performerii actuali ai hipodromului de trap Ploiești: Senzația (1'23,4) și Viraj (1'24,9). Antrenor — M. Ștefănescu.

● PE PRIMELE *patru locuri în clasamentul general al antrenorilor și driverilor continuă să figureze Gh. Tănase, Tr. Marcu, M. Ștefănescu și I. Oană. Deși, în ultima reuniune, aceștia nu au cîștigat nici o cursă...*

● TIDALIUM PELO (1'14,4 — *Argentan 1969), a treia „valoare" din întreaga istorie a trapului francez, după Hairos II (1'.13,4 — Endiene 1969) și Janin (1,14,4 — 1960), a părăsit definitiv scena hipică. El a alergat, în Franța și în afară, 110 curse, din care a cîștigat 39 (de două ori Marele Premiu al Americii), a fost plasat al doilea de 17 ori, de 11 ori al patrulea, și de 32 ori fără loc. „Divorțul" de fostul adulat al tribunelor a devenit iminent încă din primăvara acestui an, cînd la ultimul test medical i s-au găsit 7 300 000 globule roșii, sub baremul oficial (pentru rasa trăpașe de 8 milioane).*

Doru IONESCU

SITUAȚIA LA ZI ÎN CLASAMENTUL „MARELUI PREMIU F.I.L.T."

În urma acumulării a încă 35 puncte în întîlnirea de „Cupa Davis" cu echipa S.U.A., Ilie Năstase se află în continuare pe primul loc la o distanță apreciabilă de jucătorul de pe locul doi.

Dar iată situația primelor zece locuri:

1)	**I. NĂSTASE**	— 380 puncte
2)	**M. ORANTES**	— 233 „
3)	**I. KODES**	— 175 „
4)	**J. CONNORS**	— 148 „
5)	**A. METREVELI**	— 141 „
6)	**T. OKKER**	— 138 „
7)	**M. PILICI**	— 137 „
8)	**S. SMITH**	— 134 „
9)	**J. NEWCOMBE**	— 132 „
10)	**T. GORMAN**	— 125 „

În aceste zile, primele rachete ale tenisului mondial se află pe terenurile de la Forest Hills, unde se dispută campionatele „open" ale S.U.A. Reamintim că aceste întreceri sînt considerate de categoria AA, contînd pentru „Marele Premiu". Participanții clasați pe primele locuri primesc următorul punctaj: **locul I — 100 p; locul II — 75 p; locurile III—IV — 50 p; locurile V—VII — 25 p, etc.**

AUTOMOBILISM

CE NE SPUNE BUJIA

În examinarea porțelanului interior al bujiei putem obține informații prețioase privind uzura și reglajul motorului. Astfel, se știe că:

— izolatorul alb, curat, aidoma celui exterior, nu indică, așa cum s-ar putea crede greșit (!), o bună funcționare a motorului, ci lipsa benzinei sau o supraîncălzire interioară, determinată, la rîndul ei, fie de proasta funcționare a sistemului de răcire, fie de o benzină cu cifră octanică scăzută, fie de o bujie cu valoare termică redusă;

— porțelanul de culoare neagră și cu aspect umed indică un motor uzat, cu scăpări de ulei pe la segmenți;

— o funingine neagră și uscată este un indiciu că există exces de benzină, carburatorul este dereglat sau bujia prea rece;

— în fine, un izolator de culoare cărămizie indică o valoare termică corespunzătoare și o carburație corectă.

ȘI ACUM, CÎTEVA RECOMANDĂRI

a) demontarea bujiei:

— se face scoțînd fișa cu grijă (nu smulgînd-o violent);

— se folosește numai cheia specială pentru bujii (tubulară) existentă în trusa mașinii.

b) montarea bujiei:

— se începe înșurubarea cu mîna, apoi se continuă cu cheia specială;

— să nu uităm inelul metalic de etanșare. Fără acesta bujia pătrunde prea adînc în cilindru, electrozii devin incandescenți (7-800°C!) și produc preaprinderea, cu consecințele ei nefaste;

— să nu-i ascultăm pe cei ce exagerează și pun două inele de etanșare. Scînteia nu se aprinde în acest caz cînd și cum trebuie, iar pe filetul din chiulasă se adună calamină;

— un mic „secret" înainte de montare, ungeți filetul bujiei cu puțină vaselină grafitată. Filetul se va proteja, iar demontarea se va face ușor, evitînd pericolul ruperii porțelanului.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 2 septembrie

1. **STEAUA—RAPID.** După modul cum s-au comportat pînă în prezent, nici una dintre echipe nu se detașează decisiv. Socotim, deci, că meciul se poate termina cu orice rezultat.

2. **DINAMO—SPORTUL STUDENȚESC.** O șansă în plus acordăm echipei dinamoviste al cărei meci făcut recent la Arad o recomandă ca fiind în bună formă. Un rezultat egal este, totuși, foarte posibil.

3. **F.C. ARGEȘ—A.S.A. TG. MUREȘ.** Preferata noastră este echipa piteșteană, și asta nu numai pentru că joacă acasă.

4. **POLITEHNICA IAȘI—POLITEHNICA TIMIȘOARA.** Două partide acasă, două victorii în primele patru etape. Se pare, deci, că ieșenii sînt deciși să nu cedeze puncte pe propriul lor teren. Au mari șanse de victorie.

5. **UNIVERSITATEA CLUJ—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Un joc destul de echilibrat în care arma contra-atacului, folosită de regulă de echipa craioveană, s-ar putea să le aducă un rezultat de egalitate. Nu-i vedem capabili pe craioveni de a obține victoria.

6. **C.S.M. REȘIȚA—PETROLUL.** Echipa locală are o formă foarte bună și este pornită pe fapte mari în acest campionat. Este mare favorită a partidei.

7. **F.C. CONSTANȚA—STEAGUL ROȘU.** Și în acest meci echipa locală este favorită clară a partidei, dacă ținem seama de realizările ei anterioare.

8. **U.T.A.—JIUL.** Deși duminica trecută a fost învinsă acasă, echipa arădeană se recomandă ca favorită a meciului pentru că de astă dată are ca adversar formația care se anunță a fi în cea mai slabă formă.

9. **S.C. BACĂU—C.F.R. CLUJ.** La București echipa din Bacău a făcut o partidă foarte slabă. Acasă, probabil, că se va prezenta la un cu totul alt nivel. Numai cu această condiție îi acordăm șanse de victorie. Egalitatea este posibilă.

10. **DELTA TULCEA—C.S.M. SUCEAVA.** Un veritabil derbi al seriei, între liderul primei grupe și ocupanta locului trei. Gazdele au mai multe posibilități de a realiza victoria dorită, dar și oaspeții pot aspira la un rezultat de egalitate.

11. **DINAMO SLATINA—TRACTORUL BRAȘOV.** În mod normal gazdele trebuie să valorifice la maximum avantajul terenului și noi credem că vor reuși.

12. **C.F.R. TIMIȘOARA—MINERUL BAIA MARE.** Nici în acest an, fosta divizionară A, C.F.R., nu a pornit prea bine la drum. Meciul de mîine este pentru ea destul de greu. Este posibil să-i cîștige, dar cel mai posibil este un rezultat egal.

13. **VULTURII TEXTILA LUGOJ—U. M. TIMIȘOARA.** În trecutul campionat, U.M. Timișoara s-a chinuit prin coada clasamentului. Acum, după trei etape deține o poziție fruntașă și probabil că și mîine va reuși un rezultat de egalitate.

2 SEPTEMBRIE 1973

BANI ȘI AUTOTURISME

LA TRAGEREA EXCEPȚIONALĂ
PRONOEXPRES

● AUTOTURISME „DACIA 1300" și „DACIA 1100".
● PREMII ÎN BANI DE VALOARE FIXĂ ȘI VARIABILĂ.
Se efectuează 5 extrageri de cîte 8 numere din 45. În total se vor extrage 40 de numere.
Participarea se face pe bilete de 3 lei, 5 lei și 15 lei varianta.
Simbătă 1 septembrie, este ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 831 — sîmbătă 8 septembrie 1973 — 8 Pagini 1,50 LEI

LOTRUL NECUNOSCUT

● Termenul planificat — 1975; cel la care se gîndesc constructorii — 1974 ● O „arhivă" documentară cu multe elemente ● Întîmplarea de deasupra Lotriței, la doi pași de prăpastia neiertătoare ● Dialoguri între 1 100 și 1 500 metri altitudine.

Se lăsase noaptea cînd am plecat, împreună cu ing. **DAN PREDOIU** — director general al Grupului de șantiere Lotru-Sebeș — M. Jidoaia, colonia — bază a șantierului „Captări-Nord". Bătălia pentru apă își urma cursul ei neîntrerupt, la Lotru lucrîndu-se, în general, în regim industrial — trei schimburi. Terminată în cinstea zilei de 23 August, cu cîteva luni mai devreme, aducțiunea Galbenu-Vidruța însemna un mare succes al acestei bătălii: Latorița, cel mai important debit de apă după Lotru, era captată și adusă în loc. Toate astea se întîmplau la zeci de kilometri de noi, distanță obișnuită în acest șantier, întins pe 8 000 kmp. Dar sînt sigur că vastitatea spațiului pe care îl ocupă constructorii celei mai mari hidrocentrale de pe riurile noastre interioare nu era decît una dintre realitățile ce condiționau afirmația surprinzătoare a directorului general, făcută în cursul acelui drum, noaptea. Spusese: **„După șapte ani de zile, Lotrul e totuși încă necunoscut"**. E, în orice caz, un faimos necunoscut: sute de pagini în ziare și reviste, kilometri de bandă magnetică la radio, alte mii de metri de peliculă, un volum de reportaje și un roman — „arhiva" documentară Lotru nu-i de loc săracă. Dar buletinul meteorologic de la Vîrful Omul e, de multe ori, valabil și pentru Voineasa și împrejurimile ei. Dar activitatea oamenilor de aici se desfășoară între 1 100 și aproape 1 500 metri altitudine. Dar aprovizionarea este încă dificilă, dar viiturile, alunecările de teren, furtunile, nu sînt oare alte realități care condiționează acea afirmație? Însă Lotrul este un faimos necunoscut și pentru faptul că aici, zilnic, se petrec un număr de acte umane, impresionante și tulburătoare, rămase, de multe ori, în anonimat.

1). **O ASEMENEA FAPTĂ** poate fi aici, de pildă, simpla parcurgere a unui drum. Care nu-i deloc simplă, cu toate că a trecut vremea cînd la punctele de lucru se ajungea cu rucsacul în spinare, pe poteci abia tăiate în stîncă. Și mai tîrziu, după ce s-au tăiat drumurile, și s-au pietruit, și s-au asfaltat, încă nu era simplu. Într-o iarnă, **NICOLAE DOBRE** a trecut cu basculanta lui prin șapte avalanșe. Ultima l-a acoperit, blocîndu-l. „Am basculat Tatra, ca să am aer. Și pe urmă am răzbit..." Om de cîmpie, a venit aici de la Galați, credea că n-o să reziste între munții aștia întorși asupra omului, cum nu mai văzusem." Acum, nu s-ar da dus. Fiindcă nu-i ușor să te lepezi de mîndria de a rezista aici. Pornisem cu el peste Curmătura Oltețului, drum croit în 1970, cînd apele izolaseră colonia Petrimanu. Sus, pe culme, a oprit mașina. Și a dat drumul unui tînăr porumbel voiajor, să-l deprindă cu drumul întoarcerii acasă. Acasă, adică, în Petrimanu, acolo unde în final se vor înfofolura apele unui lac de acumulare peste așezările de acum ale oamenilor. Înainte de a pleca în drumul ăstaam întîrziat lîngă inginerul **MIHAI TARȚA**, care grăbea eliberarea drumului ocupat de buștenii unui peridoc răsturnat. Pe barajul Galbenu se aștepta betonul pentru o turnare care nu putea fi întreruptă. A sosit o macara și a ridicat camionul. Nici șoferul, nici femeia lui nu pățiseră nimic, doar o sperietură. Scule și piese se risipiseră în drum și femeia șoferului le strîngea cu răbdare, de parcă făcea ordine în gospodărie. La doi pași, însă, era genunea, prăpastia adîncă și neiertătoare. Lotrița se zbuciuma dedesubt, cu vuiet.

Mihai CREANGĂ

CONTINUARE IN PAG. ②

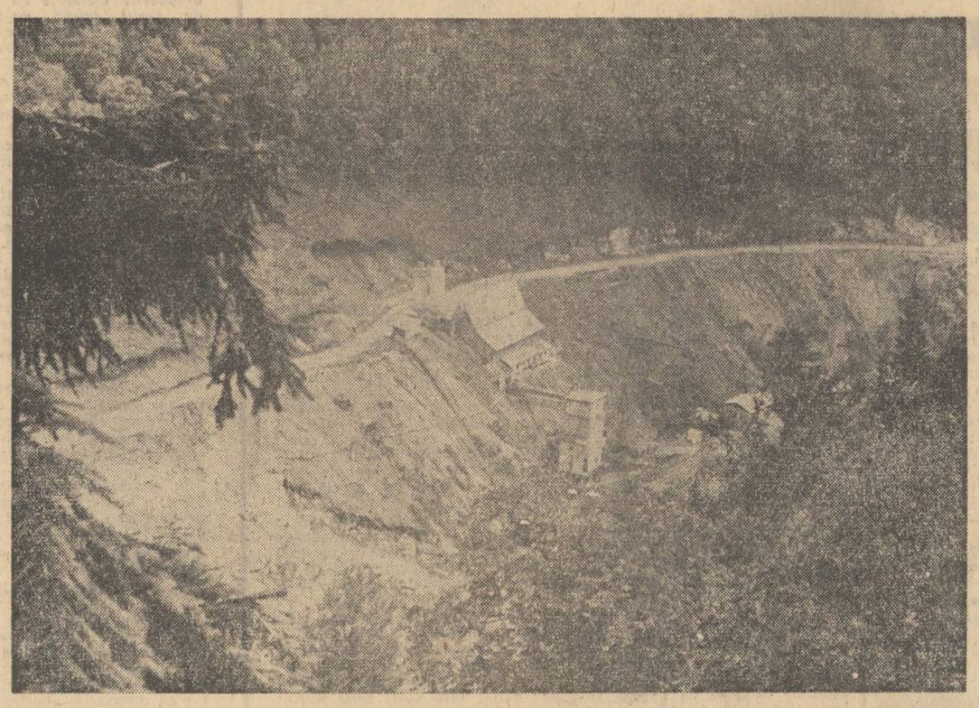

Stația de betoane Jidoaia, într-un loc în care, acum trei ani, se ajungea doar pe o potecă, cu rucsacul în spinare.
Foto: A. C. BĂLEANU

Întrebări puse specialiștilor

Care este situația în chirurgia transplantelor umane?

Răspunde profesorul francez Jean HAMBURGER

SECRETUL ODOLEANULUI

O noutate în domeniul plantelor medicinale. Un grup de cercetători români a izolat un alcaloid necunoscut pînă în prezent. O contribuție însemnată într-un capitol mult studiat în lume.

Relatările în pagina a 5-a

GIMNASTICA ȘI SĂNĂTATEA

Cîteva recomandări care se adresează tuturor vîrstelor

(În pagina a 6-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ÎN NUMELE PROGRESULUI ȘI PĂCII ÎN LUME

Cînd pleacă spre tipar rîndurile acestei cronici săptămînale, la mii de kilometri de țară sînt în plină desfășurare, într-o bogată și prestigioasă succesiune, manifestările pătrunse de stimă și cordialitate ale vizitei oficiale de prietenie în Venezuela a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. A treia etapă a călătoriei în țări ale Americii Latine, după Cuba și Costa Rica, a început, după cum se știe, miercuri cînd populația orașului Caracas a făcut o caldă manifestație de simpatie înalților oaspeți români, ovaționînd pentru România socialistă, pentru politica sa externă. Vizita în Venezuela se înscrie astfel, prin dialogurile constructive la înalt nivel, prin întîlnirile fructuoase, prin manifestări deschise de reciprocă considerație, în bogata agendă a călătoriei șefului statului român, ca o nouă și importantă contribuție la promovarea politicii de destindere în lume, de dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare între state cu orînduiri sociale diferite, pe baza respectului mutual, al dorinței comune de-a conlucra în numele progresului și păcii în lume.

Ca și în Cuba, prima țară socialistă de pe continentul latino-american, ca și în Costa Rica, și în Venezuela poporul nostru, țara noastră sînt cunoscute și se bucură de prețuire. Afinitățile de limbă și cultură au fost adeseori și pe drept cuvînt evocate ca o punte de legătură, dar, mai presus de orice, a fost pusă în evidență politica țării noastre, prestigiul ei mondial, contribuția țării noastre, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu la imprimarea unui nou curs vieții internaționale prin promovarea consecventă, în orice împrejurare, a principiilor și normelor de drept internaționale.

Aici, ca și în Costa Rica, etapa precedentă a marelui traseu latino-american pe care-l străbate președintele Nicolae Ceaușescu, a fost subliniată, cît se poate de evident, dorința de a împlini aspirațiile de apropiere și de înțelegere a popoarelor, cu lucida responsabilitate pe care o are fiecare stat, mare, mic sau mijlociu, indiferent de nivelul său de dezvoltare sau sistem politic, economic sau social, pentru instaurarea unui climat de pace și securitate în lume.

Opinia publică românească a avut posibilitatea să urmărească în amănunt, prin presă, prin radio și televiziune, desfășurarea vizitei în Cuba, în Costa Rica, în Venezuela. A luat cunoștință, cu viu interes, de importantele documente semnate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de importantele discuții avute cu șefii statelor vizitate, cu personalitățile marcante ale vieții politice, economice și culturale. Cu mare satisfacție, opinia publică a luat cunoștință de elogiile publice aduse poporului român, succeselor sale, politicii interne și internaționale a României socialiste. Cu legitimă mîndrie patriotică a fost urmărită și salutată din toată inima activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu menită a sluji, și în această nouă, grea și nobilă misiune de pace și prietenie, prestigiul țării, prestigiul poporului român, prestigiu dobîndit, prin muncă dîrză, pusă în slujba marelui ideal socialist.

Iată de ce vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, recunoscuta ei prestanță și însemnătate internațională, constituie un însuflețitor îndemn pentru obținerea de noi și noi succese în dezvoltarea țării, succese de natură a sluji consolidarea și creșterea prestigiului mondial al României socialiste, al rolului său activ în politica nouă de cooperare între state și națiuni. Cît de puternic, de indisolubil sînt legate aceste două laturi ale politicii țării noastre, s-a putut vedea în nenumărate rînduri în cursul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu. În Cuba, la fabrica de ciment construită cu sprijinul țării noastre, în Costa Rica în mijlocul feroviarilor de la „Ferrocarril Electrico al Pacifico", unde au început a fi folosite locomotive Diesel de fabricație românească, ambasadori ai țării noastre erau produsele noastre. Ele vorbeau despre inteli-

CONTINUARE IN PAG. ②

ALPINIȘTI ROMÂNI PE CEL MAI ÎNALT VÎRF DIN EUROPA

● Zile de vară în împărăția unei ierni cumplite ● Clipe de grele încercări printre crevasele de gheață

Relatarea în pagina a 8-a

PE VALEA CERNEI PRINDE CONTUR

UN NOU HERCULANE

● O stațiune „satelit" care va avea circa 5000 de locuri ● Unități de alimentație publică, diverse terenuri sportive și numeroase alte dotări vor face din „Herculane II" un punct de atracție

(În pagina a 2-a)

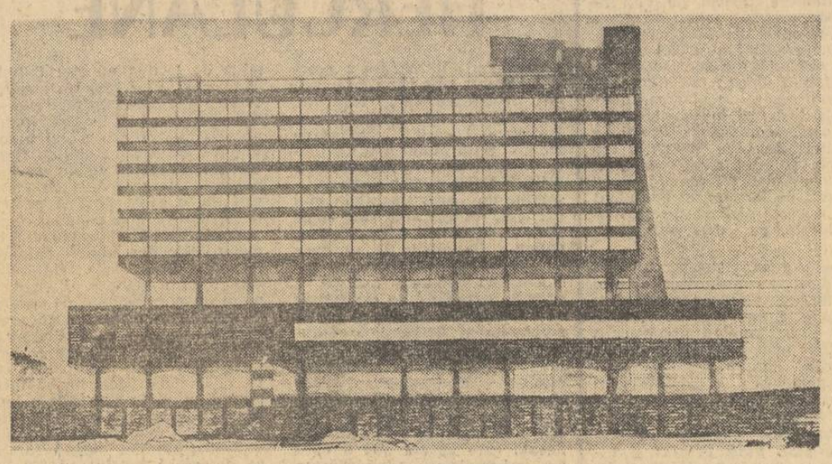

Macheta noului hotel de 300 de locuri

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

PENTRU COPIII NOȘTRI

Într-un articol de anul trecut, publicat tot în această revistă ceream ca pe lîngă miniștrii, în a căror răspundere intră producerea bunurilor pentru copii, să funcționeze în posturi de consilieri, copiii înșiși. Sigur, propunerea mea nu trebuia (și nici n-a fost) luată la propriu. Nimeni nu-și închipuie un copil ocupînd o atît de înaltă funcție. Dar eu vroiam să sugerez că totuși părerea copiilor despre bunurile, care se produc pentru ei, contează. Mi se pare că tocmai la articole pentru copii, de la jucării și pînă la îmbrăcăminte, de la sucurile nechimizate și pînă la mîncărurile nepiperate (ca să nu mai vorbim de necesitatea unor dulciuri care să nu strice dinții) tocmai la aceste capitole, există încă destulă comoditate din partea producătorilor.

Zeci de scrisori îmi semnalează împrejurarea că, deseori hainele pentru copii sînt ori prost gîndite, ori prost făcute, ori inexistente. Am văzut, de pildă, niște paltonașe, la „Romarta copiilor", fără niciun fel de legătură cu spiritul vremii (există, da, un asemenea spirit și în privința vestimentației), niște paltoane care parcă erau raglanele mafiotilor din filmele cu Eliott Ness. E surd, oare, cel care dă în lucru asemenea haine, la vocea insistentă a copilului care cere azi să fie îmbrăcat ca un cosmonaut, ca un scafandru sau, pur și simplu, ca un om modern? Aici lucrurile nu mai sînt atît de complicate precum par sau cum sînt în alte sectoare, unde răul cel mare e absența sau puținătatea materiei prime. Aici e vorba că nu prea știm cum să prelucrăm materia primă și că ne cam batem joc de ea. Exact din materialul din care se face un costum urît pentru băieți s-ar putea face un costum frumos. Pentru asta, însă, trebuie muncă, gîndire, răsplată pentru cei ce gîndesc, pedeapsă pentru cei ce încurcă gîndirea celor ce gîndesc.

Nu mă refer, acum, decît la haine. Nu deschid spinoasa problemă a jucăriilor, făcute și ele cam în silă cîteodată. E, totuși, curios că, măcar aici, în lumea copiilor noi părinții nu vrem să instaurăm — cum am putea! — frumosul.

UN ECOU DE DEPARTE

Nu caut ecouri, dar mă bucură ecourile. Am primit de curînd o scrisoare de departe și consider că e de datoria mea să-i ofer cititorului român acest ecou, care nu mi se adresează atît mie, cît lui, cititorului.

Bois des Filion, la 8 August 1973

D-sale D-lui
Adrian Păunescu
Piața Scînteii 1
Căsuța poștală 41 12 of. 33
Sect. 1
București

Stimate Domnule Păunescu,

Primesc din țară mai multe ziare și reviste: Flacăra, România liberă, Contemporanul, Astra, Magazin, Urzica. De cum le primesc, cu dragoste citesc totul: articole de fond, mica publicitate, știri diverse, activitate în toate direcțiile, apropiindumă parcă de sufletul poporului nostru de-acolo și de D-voastră care îndrumați totul spre un ideal omenesc și cinstit.

Articolele D-voastră cu punctul pe I, întotdeauna, fără înconiur, îmi fac deosebită plăcere.

În „Magazin" din 4 august,

CONTINUARE IN PAG. ②

Document latin de acum 1700 de ani

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Mai există enigme?

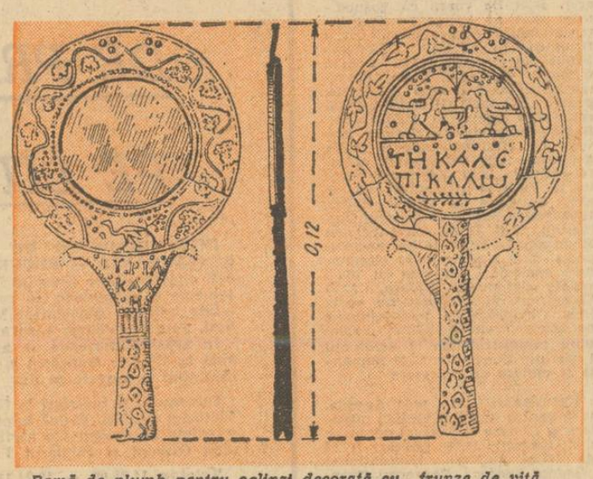

Ramă de plumb pentru oglinzi decorată cu frunze de viță, struguri și alte elemente vegetale descoperită la Sucidava

● Cel mai vechi testament din țara noastră descoperit de Grigore Tocilescu printre ruinele orașului antic Sucidava, aflat lîngă Corabia ● Pe o lespede de piatră a fost înscris cu litere latine un legat testamentar din secolul al III-lea ● Originalul, scris pe papir sau pergament, a fost parafat și sigilat de autoritățile Sucidavei

(Amănunte în pagina a 2-a)

CUM A FOST LA FOREST HILLS?

Cu Ilie Năstase despre recentul insucces și unele din cauzele lui precum și despre cîteva alte probleme actuale din lumea tenisului

(Pagina a 8-a)

- **Cîteva sugestii de sezon privind îmbrăcămintea**
- **Sfaturi practice pentru păstrarea igienei locuinței**
- **Recomandări pentru tinerele gospodine și pentru horticultorii amatori**

(Pagina a 6-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ÎN NUMELE PROGRESULUI ȘI PĂCII ÎN LUME

URMARE DIN PAG. 1

gența și competența tehnică românească, despre posibilitățile și perspectivele colaborării economice multilaterale. Referindu-se la locomotivele românești din Costa Rica, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia prezența lor ca un simbol al bunei colaborări. „Fie — sublinia secretarul general al partidului — ca acestea să fie un început al relațiilor de colaborare și prietenie dintre poporul român și poporul costarican, să se dezvolte continuu aceste relații — ceea ce corespunde atît intereselor ambelor noastre popoare, cît și colaborării între toate statele, cauzei păcii în lume".

În perspectiva realităților lumii contemporane asemenea aspecte cît se poate de concrete ale muncii noastre sînt de natură nu numai de a deschide noi perspective activității noastre productive cotidiene, ci și de-a genera noi resurse de energie, de a mobiliza mai intens, mai puternic, priceperea, eforturile pentru înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economică a patriei stabilit de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului. Dovada cea mai concludentă a acestei majore înțelegeri politice o oferă în aceste zile munca intensă de pretutindeni în țară. Pe șantiere constructorii vor cu orice preț să păstreze, și în luna septembrie, nivelul adevăratelor recorduri obținute, printr-o muncă entuziastă, mai bine și mai gospodărește organizată, în luna august. Pe ogoare se lucrează intens la arături, se pregătesc însămînțările de toamnă, se pregătesc spațiile de depozitare a roadelor. În școli se pregătește evenimentul așteptat cu emoție : începutul noului an de învățămînt. Aceasta înseamnă lucrări de construcții, lucrări gospodărești, îndeplinirea unui întreg plan de măsuri organizatorice. Am pomenit aceste trei sectoare, pornind de la considerentul că se află în plină efervescență a acestor zile de început de septembrie. Ceea ce nu înseamnă, cituși de puțin, eforturi mai mici în alte domenii. Pretutindeni se muncește, se muncește cu mai mult spor, iar rezultatele dovedesc că se poate și mai bine. Acest și mai bine, acest mereu mai bine constituie îndemnul permanent întemeiat pe certitudinile succeselor de pînă acum, îndemnul tuturor, convingerile tuturor. Este îndemnul care zi de zi dezvăluie noile noastre posibilități, care zi de zi determină, spre binele țării și-al nostru al tuturor, înscrierea de noi și noi biruințe. Sînt biruințe care înalță patria, care-i dau în lume prestigiul de care se bucură și care pe toți ne bucură.

Fii de constructori, acești liceeni și-au urmat părinții pe Arges și, acum, pe Lotru. In această vacanță au devenit ei înșiși constructori.

Inginerul Mihai Tarța, alături de mai tînărul său confrate, inginerul Nicolaescu, într-un loc care se cheamă — pe drept cuvînt — „Piriul Șoimilor".

Foto : A. C. BĂLEANU

LOTRUL NECUNOSCUT

URMARE DIN PAG. 1

2). **TOT ACEL DRUM PESTE CURMĂTURA OLTEȚULUI** a fost o frumusețe de locuri și de povești ; despre unele fapte n-am să scriu, căci inginerul Tarța — care mi le-a povestit — nu suferă lauda, iar acele întîmplări — relatate într-un ceas de prietenie — se cuvin păstrate, întrucît acest om care nu știe ce-i odihna, știe însă bine ce-i aceea modestie adevărată. „Aș vrea să apară planul ăsta intern al eroismului, figura omului căruia-i zicem de rînd, dar care stă aici și trudește...." Treceam atunci prin cheile Oltețului, locuri înalte și înguste ; și sub o streașină de stîncă am văzut un compresor strivit de munte. „Norocu' — a fost că oamenii erau la masă. Doar sculele și hainele s-or prins acolo..." Prin acele locuri ne-am întors de la șantierul Luncavăț pe la miezul nopții, speriind cîteva perechi de vulpi și un cerb singuratic.

3). **TOT TÎRZIU**, reveneam cu directorul general Predoiu, de la Jidoaia. Se lucra și acolo la baraj sub șapte stele întinse deasupra văii pe un cablu — șapte reflectoare care țineau în lumină punctul de lucru. Foarte tînărul inginer de schimb **ALFRED VINGRON** — din cei veniți aici cu rucsacul pe potecă — ne descria barajul : dublă curbură, economic și elegant dimensionat, zvelt. Termenul planificat : 1975. „Totuși, noi zicem că de 23 August 1974, barajul va fi gata".

Înainte de a pleca inginerul Vingron ne-a poftit acasă la dînsul. Am închinat cîte o tărie, soția sa ne-a arătat fotografii de la nunta lor — erau de undeva din Banat — și în această cameră de baracă, lîngă mobila simplă de lemn curat, afumat la lampa de benzină, cu cărți rostuite frumos pe etajere, sub zimbetele lor de oameni primitori, am auzit, cu sunet solemn și profund, orga.

4). **NE-AM ÎNTORS A DOUA ZI** pe la Jidoaia, ne-a condus un alt inginer, **GHEORGHE CRĂCIUN**, inginer miner căruia nevasta îi născuse, cu o zi în urmă, un băiat. Am urcat pe o potecă abruptă, pînă la intrarea în galeria Jidoaia-Rînjeu. Acolo am lăsat ziua și-am intrat în noaptea muntelui.

O rocă sfărîmicioasă și capricioasă a făcut aici înaintarea extrem de dificilă. S-au pus cintre duble de metal și între ele — „frigări" — proptind muntele pînă se va betona galeria. Într-o zi, în front, pe la un kilometru și ceva de intrare, oamenii lui **CONSTANTIN CHIPER**, au văzut cum cintrele încep să se apropie. Era ora 13,30. S-a dat alarma : oamenii s-au retras. La ora 14 s-a urnit muntele. „A fost o prăbușire cum n-am mai văzut, un pruc uriaș. Priviți, e biserică-aici !" Ne-am uitat : lumina lanternei n-ajungea la bolta surpăturii. Galeria era umplută — nu numai de cei cu treabă în frontul de lucru — în ciuda noroiului cenușiu care pătrundea peste tot. La întoarcere ne-am întîlnit cu artificierul **DUMITRU CHIVA** — om al adîncurilor pămîntului din 1948 („tot la cărbune-i mai greu" — ne-a zis), cu geologul **CORIOLAN ȘINCA** — ocupat cu prognoza geologică — („mai precisă decît cea meteorologică, să știți...") și cu tehnicianul **ADRIAN ȘOCU** — venit cu specialitatea sa de injector să vadă cum se rezolvă cu „biserica". Sub soare iar, ne mai așteptă o pantă de 45° pe un drum pe care urcă doar buldozerele cu „lebede" — căruciore cu materiale, cu un „git" grațios, care le-a adus poetica poreclă.

5). **„NOI NE CUNOAȘTEM ȘI SÎNTEM PRIETENI DE MULT, de la Căpățîneni, pe Argeș"** — îmi zice unul dintre cei trei băieți pe care i-am întîlnit în cariera Petrimanu. „Păi cîți ani aveați atunci ?" **„Eu trei ani și el patru ani".** Prietenii de atunci, liceeni acum, sînt : Dan Podhorobețki — fiul inginerului șef al grupului de șantiere Lotru-Sebeș și Mihai Tarța, fiul șefului de șantier „Captări sud". Mai era cu ei Sorin Stănescu, tot liceean, nepot de inginer constructor. În vacanță s-au angajat ca muncitori. Și nu se cruțau : locuiau ca și ceilalți muncitori, mîncau ca și ceilalți muncitori, și își puneau, cu drept, semnăturile pe state. Dimineața, a doua zi, îi invitasem la o cafea ness cu apă rece, de munte. Au băut cam repede. Și la șapte fără cinci s-au scuzat și-au plecat în mare grabă. Ar fi putut petrece aici o simplă și meritată vacanță. Preferaseră să muncească. „De ce ?" — i-am întrebat. „Ca să vedem cum e" — mi-au răspuns. Sorin Stănescu, care vrea să se facă el însuși constructor, a mai adăugat : „Ca să mă obișnuiesc cu greul". „Și de ce să te obișnuiești cu greul ?" „Fiindcă în viață e frumos să lași ceva în urma ta, să se vadă..." Au 16 —17 ani. Dar au lăsat în urma lor Argeșul. Și vor lăsa și Lotrul. Și altele. Și altele.

Mihai CREANGĂ

DOCUMENT LATIN DE ACUM 1700 DE ANI

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

La sfîrșitul veacului trecut, Gr. G. Tocilescu, pionier de seamă al investigațiilor arheologice din România, a organizat cîteva campanii de cercetări și săpături arheologice, la *Sucidava* (Celei-Corabia), într-un important loc istoric, unde viața omului se scurge fără întrerupere de cinci milenii. Pe acest învățat l-a interesat mai mult epoca romană, ceea ce l-a determinat să-și limiteze investigațiile între ruinele orașului antic și între zidurile cetății de apărare a Sucidavei.

Între piesele scoase la lumină prin săpături se menționează și un mare fragment de piatră, rupt din mijlocul unei lespezi scrisă cu litere mărunte, dar clare. Din păcate, marginile de sus și de jos ale acestei inscripții n-au putut fi găsite în săpătură, ceea ce ne privează de cunoașterea unor importante elemente informative. Nu știm nici locul exact al descoperirii, neînregistrat de Tocilescu în carnetul său de șantier.

Acest fragment epigrafic latinesc s-a făcut de îndată cunoscut lumii științifice prin grija descoperitorului. Acum se păstrează în colecțiile Institutului de Arheologie al Academiei de științe sociale și politice. În traducere, el ne spune următoarele :

„...Doresc și poruncesc a se da îngrijitorilor mormîntului meu venitul celor două jugăre de vie și folosința clădirii care este legată de mormîntul meu și, să se cedeze numai cu condiția mai sus scrisă : oricăruia dintre urmașii mei se va da moștenirea, fie dintre rudele de singe, fie dintre cele substituite, dacă primele se vor stinge.

„Voiesc și poruncesc ca moștenitorii mei să înlocuiască pe îngrijitorul mormîntului, care ar muri sau își va părăsi însărcinarea sa, cu aceeași clauză prin care au fost instituiți îngrijitorii de mai înainte și, să-și îndeplinească la fel serviciul și, ...dacă cumva un îngrijitor pus ar neglija ceva din această invoială privind dorința mea, să fie îndepărtat și înlocuit cu altul, care după porunca lăsată de mine, să îndeplinească anual cele sfinte la mormîntul meu, așa cum s-a scris mai sus.

„Această vie și casa să fie rezervate îngrijitorilor, fără drept asupra lor pentru moștenitorii mei, neputîndu-se da sau înstrăina. Dacă cineva va voi să le vîndă sau înstrăina, ceea ce s-ar face împotriva dispoziției din testamentul meu, vînzarea sau înstrăinarea să fie considerate nule și vinovatul să plătească o amendă de... (text șters) *denari. Acești bani să se adaoge la cei rămași din moștenire... astfel ca, după moartea mea, îngrijitorii să-mi facă anual slujbe sfinte din produsul viilor mai sus scrise"...*

În absența unui element cronologic, precis, ne folosim de caracterul literelor inscripției, pentru a putea data acest document în prima jumătate a secolului III e.n. Starea fragmentară a inscripției ne împiedică a cunoaște numele testatarului, profesiunea sa, precum și alte elemente biografice. Din ceea ce se scrie în testament, rezultă că el nu avea copii care să-i îndeplinească anual slujbele pentru morți, ci numai rude indirecte în care nu putea avea deplină încredere. Defunctul putea fi unul dintre mulții veterani colonizați în mănoasa cîmpie a Sucidavei... Se mai observă că formulele juridice din text urmează șablonul stabilit de către dreptul roman în materie de acte pentru moșteniri.

Obiectul moștenirii îl formează două jugăre de vie (un *jugerum* roman avea 25 de ari) și o casă, lîngă care se afla mormîntul anonimului testatar. Asemenea indicații topografice ne arată că proprietatea respectivă era o mică fermă, situată în afara incintei orașului Sucidava, probabil în marginea șoselei romane ce pornește de aci, spre valea Oltului, cale denumită azi de localnici „Drumul Domnului de Rouă" sau al lui „Traian".

În primul rînd, *documentul ne face cunoscută cultura viței de vie pe malul Dunării, într-o zonă unde o întîlnim și azi.* Dar în urma ravagiilor produse de filoxeră, specia de viță de vie de azi nu mai este aceea din vremea dacică și romană. Nici via antică a Daciei nu era de o calitate prea bună, deoarece constatăm, după inscripțiile de pe amfore, că în ultimele două secole î.e.n. și în primele șase ale e.n., se importau însemnate cantități de vin superior, din Grecia și Italia, vin denumit *merum*. Coloniștii romani veniți la nord de Dunăre au consumat și ei această băutură de producție locală, pe care o numeau *vinum*.

Toată grija testatarului din Sucidava se concentrează asupra „sfintelor slujbe" ce trebuiau îndeplinite anual pe mormîntul său. La romani pomenirea morților avea loc în timpul sărbătorilor *Rosalia*, denumite astfel, pentrucă erau fixate în epoca cînd înfloreau rozele (trandafirii).

Testamentul avusese un caracter oficial, fiind parafat și înregistrat de autoritățile civile și religioase ale orașului Sucidava, în a cărui arhivă de la consiliul comunal, se păstra originalul scris pe papir sau pe pergament. El este cel mai vechi testament descoperit pe teritoriul țării noastre.

PE VALEA CERNEI PRINDE CONTUR

UN NOU HERCULANE

Un nou Herculane a prins contur... pe planșetele proiectanților de la Institutul de studii pentru arhitectură și tipizare — I.S.A.R.T. **„Herculane II, cum l-am numit noi,** ne spune șeful de proiect, arh. **AUREL MUREȘANU, va fi o stațiune — satelit, un „oraș" paralel celui existent, tot așa cum sînt — pe litoral — Venus, Jupiter, Saturn, Olimp. Herculane II va avea circa 5 000 de locuri în sanatorii și hoteluri sanatoriale. El se va situa în apropiere de confluența văii Cerna cu Dunărea, pe un amplasament dominat de muntele Domogled și platoul Coronini, locuri de un recunoscut pitoresc. Domogledul, Valea Cernei sînt considerate rezervații naturale, excelînd în raritați de floră de tip nediteraneean, care găsesc aici o oază de microclimat asemănătoare celei de la origine".**

Hotelurile sanatoriale ce se vor construi reprezintă o soluție arhitecturală inedită, cerută de faptul că viitorii oaspeți le vor locui un timp mai îndelungat, 18—21 de zile. Iată de ce „unitățile de locuit" au fost individualizate astfel încît să asigure fiecare atît funcțiuni multiple — spații de dormit, lectură, lucru, recreere — proprii cît și o intimitate de cadru familial. Restaurante și unități de alimentație publică și comerciale de toate tipurile, o bază sportivă pentru tenis, mini-golf și bowling completează dotările prevăzute. Primele obiective vor fi date în folosință în perioada 1974—1975.

În final Herculane II va dispune de o capacitate de cazare de circa 5 000 de locuri, aproape dublul celei prevăzute pentru faza finală la Herculane I.

Actuala stațiune Herculane își va completa dotările cu încă 600 de locuri în sanatorii și hoteluri și respectiv în unități de alimentație publică. Prin originalitatea soluției arhitecturale se detașează hotelul cu 300 de locuri în construcție în „zona arheologică". El este edificat peste Băile Romane, pe care le înglobează și le va folosi cu funcțiunea inițială.

Cornelia PREDA

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

am găsit, la rubrica „Lumea ca lume", frumosul articol „In fața cui ne justificăm", care mi-a deschis inima de bucurie și m-a făcut să vă scriu, mulțumindu-vă de ceea ce ați făcut și, mai ales, de felul cum v-ați comportat față de așa-zișii „ziariști români" de pe aici.

Domnule Păunescu,

Intr-adevăr, i-ați primit așa cum trebuie, ba încă trebuia să le dați ceva mai mult Își fac de cap pe aici, injurînd Țara și tot ce este românesc, iar dacă vine cineva de acolo, se string în jurul lui ca să scoată minciuni, ori să-l îndemne să rămînă aici, „fugar" ca noi.

Nu vă lăsați influențați de „nici o voce", sînt voci de vipere înveninate, aruncă noroi în fața oricui, numai să-și poată cîștiga cîțiva dolari. Apărați, după cum o faceți, drepturile cîștigate cu greu, de frații noștri de-acolo, drepturi atacate mereu de toți derbedeii și fugarii de pe aici.

Folosiți, față de aceste „moluște", cît mai des, expresiile curat românești, așa cum le folosește orișice neaoș român, atunci cînd ceva e prea mult, pentru bunul lui simț.

Ca și D-voastră, sînt fiu de țăran, din com. Scheia, Suceava. Din 1938 sînt aici ca preot ortodox român. Vă spun că am avut și avem multe necazuri și neplăceri, din cauza așa-zișilor „Români curați și buni naționaliști".

Ar trebui să veniți mai des pe la noi, sau eventual să stați mai mult timp printre noi.

Rog ca bunul Dumnezeu să vă dea sănătate, pentru a putea duce și mai departe, sarcinile destul de grele, pe care vi le-ați luat în răspundere.

In prozima mea vizită în Țară, o să vă fac o surpriză, aș dori să vă cunosc și personal.

Cu multă dragoste românească

Protopop Constantin Juga

Odată cu cititorul din țară, al rîndurilor dumneavoastră, mă bucur și eu să văd că știți lucrul esențial despre noi, românii din România, și anume că drepturile noastre sînt cîștigate cu greu și că nu există ofensă mai mare decît să te atingi de un drept cîștigat cu greu.

Știu, stimate domnule Juga, că atunci cînd ziceți „dumneavoastră care îndrumați totul spre un ideal omenesc și cinstit", vă referiți nu la mine, sau la alt culegător de ginduri ale oamenilor, ci la oamenii înșiși, la acest popor.

Vă rog să fiți sigur că toți cititorii mei, și acum și al dumneavoastră, vor aprecia cum se cuvine gîndul dumneavoastră bun pentru România.

UN DEBUT STRĂLUCIT

Dorin Tudoran — debutant ? Curios, dar așa e. Dorin Tudoran și-a tipărit prima carte de versuri cu cel puțin doi ani mai tîrziu decît seria lui literară normală dar și cu cel puțin doi ani mai bine decît ea. În tot răul e un bine, dar asta firește nu înseamnă că autorii răului au dorit binele. Am cunoscut eu pe cineva care m-a obligat, un timp anume, să nu pot lucra și care acum, știind că nu sînt uituc, îmi zice cu un umor destul de cinic : „Vezi ? dacă nu te lăsam eu atunci fără piine, nu ajungeai acum redactor șef". Nu este exclus să fie adevărat, dar sînt sigur că nu pentru a fi, după șase-șapte ani redactor șef, m-a lăsat el atunci fără piine. Așa și cu debuturile întîrziate. Însă, Dorin Tudoran nu e totuși un debut întîrziat, pentru că el e destul de tînăr și destul de nesclerozat, spre a justifica imediat întîmplarea debutului său, *acum*, și nu altă dată.

Mi se pare din capul locului că debutul lui Dorin Tudoran cu volumul de poezii „Mic tratat de glorie" se constituie, dacă nu în evenimentul, cel puțin într-unul din evenimentele anului literar. Venind cu un timbru personal, care constă în știința de a transforma cuvintele într-un cîntec, iar ideea în ceva apropiat inimii, tînărul poet mai știe să ascundă întrebările sale neliniștitoare în niște propoziții enunțiative parcă șoptite. E atita talent dincolo de cuvintele acestui poet ! Și atîta muzică ! Un motto s-ar fi cuvenit, poate, întregului volum : *„Uneori caii împărățești ies noaptea din apă / Să-și usuce pletele la vocea lui Nat King Kole."* Cred că, în aceste două versuri, Dorin Tudoran și-a definit condiția sa de poet. Sigur că poetului tînăr îi place, acum, moda destul de stupidă (dacă e folosită mereu) a lipsei de punctuație și a lipsei de majuscule. Sigur că un absurd contrafăcut și puțin suprarealism imprumutat se mai pot găsi în poeziile sale, dar nu asta e esențial, ci faptul că un adevărat poet s-a născut, între copertile acestui volum, publicat de *Editura Cartea Românească*. Imi e evident că poetul încă nu și-a găsit temele și că, poate, multe din versurile acestei cărți vor fi mîine doar vocalizele marelui strigăt liric pe care-l așteptăm de la Dorin Tudoran. Dar, la fel de evident e că, de cîteva zile, de cînd a apărut cartea „Mic tratat de glorie" nu se poate vorbi despre tînăra poezie românească, fără a cita și numele celui mai proaspăt și, cred eu, în același timp, numele unuia dintre cei mai străluciți cavaleri ai ei.

Vorba lui Dorin Tudoran însuși : „Cum înfloresc poeții..."

PE OAMENI ÎI CONVINGEM, SĂ VEDEM CE ZIC LUPII

Aflăm că, într-un comunicat al Fondului Mondial pentru protejarea naturii, se spune printre altele că oamenii ar trebui să găsească un modus vivendi cu lupii, învingîndu-și în acest sens frica de lupi. Asta, pentru ca lupii să nu dispară de pe suprafața pămîntului. Vor urma și niște reuniuni speciale, dedicate acestei idei. (Deocamdată, la ele vor participa numai oameni).

In fine, nimic de zis, echilibrul naturii trebuie păstrat ; e păcat ca orice specie de viețuitoare să dispară în întregime. Destui oameni, cred eu, vor putea fi convinși în viitor să nu se mai teamă de lupi. Nu aici ar fi greutatea, ci în cu totul altă parte. Va putea, oare, respectiva organizație internațională, după ce-i va convinge pe oameni să nu se mai teamă de lupi, să-i convingă (măcar în parte) și pe lupi să nu mai aibă poftă de oameni ? Aici e problema, după părerea mea ! Pentru că, altfel, dacă numai oamenii se vor supune hotărîrii de a nu se mai teme de lupi, iar lupii vor rămîne aceeași (și eu personal nu văd pe ce căi ar putea fi ei convinși să se astîmpere), n-ar fi exclus ca, într-un viitor nu foarte îndepărtat, — ferească dumnezeu — Fondul Mondial al lupilor, secția pentru protejarea speciilor în curs de dispariție (omul) să nu ia măsura, valabilă pentru lupi, de a nu mai minca oameni.

Sînt foarte bune, foarte înduioșătoare, ideile de apărare a tuturor speciilor de viețuitoare, însă cel mai mult mă interesează ideile de apărare a viețuitoarei numită om. Moartea cîte unui lup îmi produce o imensă melancolie. Însă parcă îmi pare mai rău de soarta noastră. Așa că eu refuz convingerea cu lupii. Și am impresia că și ei o refuză, oricît de drag le-ar fi omul, chiar dacă e membru al Fondului Mondial pentru protejarea lupilor.

Adrian PĂUNESCU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Bucurii mari și mici

Ovidiu CREFELEANU — comuna Frumosu, jud. Suceava

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 9 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 8,00 Bună dimineața ! 8,30 Cravatele roșii. Șapte contra șapte — emisiune-concurs. 9,25 Daktari. 9,50 Viața satului. 11,00 Emisiune în limba maghiară. 12,30 De strajă patriei. 13,00 Album duminical. Din cuprins : 13,20 Microrecital Corina Chiriac. 13,35 Salutări de pe litoralul românesc. 13,53 Cîntă Aurelian Andreescu. 13,56 Desene animate. 14,00 Voci tinere : Ion Ulmeanu. 14,13 Cîntece de petrecere. 14,19 Antologie umoristică TV. 14,28 Oaspeți în studio : Artiștii ansamblului cubanez. 15,06 Aleargă lumea — epopeea comică a automobilului — un film realizat de televiziunea franceză. 15,26 Ritmurile dansului. 15,36 Florin Scărlătescu și amintirile lui din teatru. 15,40 O vedetă la Albumul duminical : Ann Margaret. 16,00 Magazin sportiv ● Fotbal : Franța—Grecia. Selecțiuni înregistrate de la Paris. ● În jurul orei 17,50 — sosirea din ultima etapă a „Turului ciclist al României". 18,35 Arthur. 19,00 Sub semnul lui Cenlima. Reportaj realizat în R.P.D. Coreeană. 19,20 1001 de seri 19,30 Telejurnal. 20,10 Reportajul săptămînii. Cînd se întorc berzele. 20,30 Filmul „Orhideea neagră". Cu Sophia Loren și Anthony Quinn. Premieră pe țară 22,05 Reportaj filmat : Columbia. 22,25 Telejurnal. 22,35 Duminica sportivă

PROGRAMUL II : 11,00—13,00 Concert simfonic. 20,10 Eroi îndrăgiți de copii. Cățelușul Rex. 20,40 Balade. Spectacol literar-muzical-coregrafic. 21,15 Unde apele se întîlnesc cu focul. Reportaj. 21,35 Telex tehnico-științific. 21,55 De pe scenele lirice ale țării.

LUNI 10 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză. 18,00 Telex. 18,05 La ordinea zilei. Azi, județul Alba. 18,20 „Căminul" în județul Argeș. 19,00 Scena. 19,20 1001 de seri. Pățaniile lui Lambsy (II). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cintecul săptămînii. Hora tineretii. Muzica : George Grigoriu. Text : Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. 20,05 Avanpremieră. 20,10 Ancheta TV. Accidentul de circulație — o fatalitate ? 20,50 Revista literar-artistică. TV. Realism, nu mitologie. 21,30 Roman-foileton. Vînul roșu. Episodul al III-lea. 22,10 24 de ore.

PROGRAMUL II : Film serial : Marea iubire a lui Balzac. Reluarea episodului I — „Speranțe și umilințe". 20,50 Reportaj. Cînd se întorc berzele (reluare) 21,10 Desene animate. 21.20 Muzică ușoară 22,00 Cărți și idei.

MARȚI 11 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10,05 Cărți și idei. 10,35 Teleenciclopedia (reluare). 11,15 Telecinemateca pentru tineret. Gisca de zăpadă (reluare). Cu: Richard Harris, Jenny Agutter. 12.05 Frumusețil tale. Film realizat cu tineri solisti de muzică ușoară. 12,55 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13.05 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă rusă 18,00 Telex. 18.10 Tehnic-club. 18,30 Melodii populare cu Florentina Vlad. 18,40 Panoramic științific. Scaunul și masa de lucru sub lupa cercetării ergonomice. 19,20 1001 de seri. Pățaniile lui Lambsy (III). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cintecul săptămînii. 20,05 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". Concertul inaugural susținut de Filarmonica „George Enescu". 21,50 Comici vestiți ai ecranului. 22,15 Film documentar. Meșterii lemnului. 22,25 24 de ore 22,45 Box : Cassius Clay — Ken Norton (categoria grea).

PROGRAMUL II : 20,00 Prietenii lui Aschiuță. Croitorașul cel viteaz (I). 20,30 Eroare de calcul — anchetă. 20,50 Agenda. 21,00 Revista economică TV. 21,30 Dans și muzică de pretutindeni. 21,50 Mannix (reluare).

MIERCURI 12 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă engleză. 9,30 De la Alfa la Omega. 10,10 Incandescență-reportaj. 10.40 Filmul „Odiseea generalului José", o producție a cinematografiei cubaneze. 11,40 Al IX-lea Festival de folclor de pe litoral. Selecțiuni din spectacolele prezentate de județul Bacău. 12,05 La ordinea zilei. Azi, județul Alba. 12,20 Revista literar-artistică TV. 13,00 Telejurnal. 17,30 Curs de limbă germană. 18,00 Telex. 18,15 Semnificații. Disciplina socialistă 18,40 Atenție la... neatenție ! Jurnal de protecția muncii. 19,00 Timp și anotimp în agricultură. 19,20 1001 de seri. Pățaniile lui Lambsy (IV). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cintecul săptămînii. 20,05 Teleobiectiv. 20,25 Muzică populară. 20,40 Telecinemateca : Ciclul John Ford. Diligența. Cu : John Wayne, Thomas Mitchel, Claire Trevor. 22,00 Documentar TV. Ecuador. 22,20 24 de ore. 22,40 Fotbal : R.D.G.—Bulgaria. Selecțiuni înregistrate de la Rostock

PROGRAMUL II : 20,00 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 21,00 Agenda. 21,10 O viață pentru o idee. Aurel Vlaicu. 21,40 Bucureștiul necunoscut. Calea Rahovei, străvechi pod al Bucureștilor. 22,00 Microrecital de muzică ușoară — Dan Gherasim. 22,10 Biblioteca pentru toți.

JOI 13 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă franceză. 9,30 Prietenii lui Aschiuță. 10,00 Telex. 10,05 Tehnic-club. 10.25 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 11,00 Bucureștiul necunoscut. Calea Rahovei (reluare). 11,20 Telecinemateca (reluare). Ciclul John Ford : „Diligența". 12,40 Teleobiectiv. 13,00 Telejurnal. 17,30 Emisiune în limba maghiară. 18,30 Telex. 18,40 Reporterii noștri la al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Cintecul săptămînii. 20,05 Seară pentru tineret.

PROGRAMUL II : 17,30 Telecinemateca pentru copii : Poveste sîngeroasă. O producție a studiourilor cinematografice iugoslave. 18,55 Desene animate. 19,00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19,20 1001 de seri : Pățaniile lui Lambsy (V). 19,30 Telejurnal. 20,00 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 22,00 Roman-foileton : Vînul roșu. Reluarea părții a II-a.

VINERI 14 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă rusă. 9,30 O viață pentru o idee. Aurel Vlaicu (reluare). 10,00 Telex. 10,05 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 11,05 Istoria filmului sonor (reluare). O țară nouă pe harta filmului : Japonia. 12,40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului (reluare). 13,00 Telejurnal. 16.00—17,00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18,00 Telex. 18,15 Cunoașteți legile ? 18,35 La volan. 18,50 Teleconferință de presă 19,20 1001 de seri. Pățaniile lui Lambsy (VI). 19,30 Telejurnal. 20,00 Cintecul săptămînii. 20,05 Mătasea și metalul. Din lirica latino-americană. 20,25 Drumuri în istorie Dimitrie Cantemir. Descriptio Moldaviae. 20,40 Prim plan. Dina Cocea. 21,15 Aventuri în epoca de piatră. 21,40 Teleglob. Peru 22,00 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 21,00 Arthur. Reluarea episodului VIII. 21,25 Selecțiuni din spectacolul : Așa-i jocul pe la noi". 21,55 Semnificații. 22,20 Telerama.

SÎMBĂTĂ 15 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Curs de limbă germană. 9,30 A fost odată ca niciodată... Poveștile piticului Bimbo (I) 10,00 Telex. 10,05 Avanpremiere. 10,10 Mătasea și metalul. Din lirica latino-americană (reluare). 10,30 De vorbă cu gospodinele. 10,50 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". 11,25 Drumuri în istorie. Descriptio Moldaviae (reluare). 11,40 Roman foileton. Verișoara Bette. Reluarea părții a II-a. 12,25 Biblioteca pentru toți. Emil Girleanu (reluare). 13,00 Telejurnal. 15,00 Fotbal Rapid—Universitatea Craiova (Divizia A) 16,15 Emisiune în limba germană. 18,20 Caleidoscop cultural-artistic. 18,50 Reporterii noștri la Festival (II). 19,20 1001 de seri. Pățaniile lui Lambsy (VII). 19,30 Telejurnal 20,00 Cintecul săptămînii. 20,05 52 de inițiative în 52 de săptămîni, 20,15 Teleenciclopedia. 21,00 Mannix. 21,50 Meridiane.. melodii. Intîlnire cu mari vedete ale muzicii ușoare. 22,35 Telejurnal. 22,45 Săptămîna sportivă. Campionatele internaționale de atletism ale României. Selecțiuni înregistrate de la Stadionul 1 Mai din Constanța. 23,00 Romanțe și cîntece de petrecere.

PROGRAMUL II : 16,00 Agenda. 16,10 Pentru iubitorii muzicii populare ● Cîntece și dansuri populare moldovenești. 16,35 Daktari. 17,00 Al VI-lea Festival internațional „George Enescu". Concertul Cvartetului de coarde al Filarmonicii din Cluj. 17,30 Reporterii noștri peste hotare. ● Intîlnire cu Adriatica (R.S.F. Iugoslavia). 17,50 Travelling peste timp.

MARI REDUCERI
DE PREȚURI
PE LITORAL

INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE — BUCUREȘTI, vă invită să petreceți cîteva zile pe litoralul Mării Negre, în lunile septembrie și octombrie, în cele mai elegante și confortabile hoteluri din stațiunile: Mamaia, Eforie Nord și Sud, Jupiter, Venus, Saturn, Cap Aurora și Neptun.

În această perioadă se aplică reduceri de tarif de pînă la 55%, la transport c. f. r. 50%, durata sejurului rămînînd la aprecierea dv.

Informații și inscrieri la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100, B-dul Republicii nr. 4 și 68, ca și la punctele de turism din cartierul Drumul Taberei-complex Orizont și cartierul Titan — complex A 13.

Telefon 14 08 00 — 15 74 11 — 14 72 08.

(5427)

JURNAL HELLENIC (XIX)

„GEMĂTOAREA TREABĂ A SĂBIILOR"

de Pop SIMION

Afirmă Pindar: „Fără cîntecele poetului, orice virtute moare în tăcere". Admirabilă intuiție, dacă o reevaluăm la scara mileniilor care au prăbușit între noi și marii antici întinse straturi de întuneric, de enigme, de confuzie, de necunoscut; singura forță miraculoasă care a izbutit să străbată aceste deșerturi de uitare a fost — indiscutabil — Pegas, mirobolantul cal mitologic. S-a întîmplat astfel deoarece este unicul caz cînd o vietate se impune coplesitor nu prin corp (mușchi, sînge, arbore osos, tendoane, nervi, celulă biologică) ci prin cu totul altceva, de unde și nemurirea sa. Neobișnuita putere și la fel de neobișnuita fascinație ale calului înaripat stau într-un șir de imponderabile: zborul, reveria, vocația visului, misterul, beatitudinea, candoarea, setea de celest, febra cunoașterii, ideea de frumos, cîntecul, dansul, culoarea, soarele rațiunii, stările fantaste, aspirația către perfecțiune, generozitatea, harul, armonia, echilibrul, înțelepciunea, puritatea, spiritul creator, neistovita rostire de sine. Sînt virtuțile prin care Pegas învinge inerția, domesticul, supunerea, cîmpuri gravitaționale alte tuturor timpurilor, galopînd — victorios și senin — prin jungla de ani, de imprejurări, de evenimente, fiind mesager de adevăr și speranță, nestinsă făclie de spirit, emblemă de geniu creator, simbol al poeziei și frumuseții universale, chintesență a tuturor artelor pe care le-a visat și le-a practicat omenirea de la începuturi pînă azi. Fără acest cal multe dintre antecedentele omului ar fi rămas necunoscute, cîmpuri întregi de strălucite civilizații s-ar fi scufundat — asemeni unor atlantide — în oceanul uitării: ne-am fi trezit, nu încape îndoială, destul de singuri, de neajutorați și săraci. Cuvine-se, de aceea, să omagiem calul-flacără, calul-torță, calul-spirit, calul-speranță, care atît de nemaipomenit și statornic galopează spre noi, vine din haos, iluminează bezne, transformă necunoscutul în cunoscut, timpul în istorie, aruncă asupră-ne trena de vis a tuturor posibilităților. Este invocația mea întru Pegas.

Știu. Caii rămîn în memoria omului prin calități probate în arenă, prin fastidioasele curse care smulg uimiri și emoții, aruncă tribunele în delir. Dar zeii n-au orînduit prea bine cursele cu cai, nu fiecare Pegas pur-sînge a apărut cu sanse egale pe hipodrom. fair-play-ul antic a fost lezat prin sforăriile de culise, prin pariurile oneroase și cotele inechitabile care au guvernat marile întreceri ale spiritului. Unul dintre nedreptățiți: calul înaripat al lui Arhiloh (Arkhilokhos) poet de strălucită vocație (secolul VII î.e.n.) rămas aproape necunoscut. Motivele acestei nerecunoașteri sînt cel puțin trei. Unu: era de proveniență ultramodestă, sărăntoc din insula Paros, bloc de marmură țîșnind ca o enormă „spinare de măgar" (zice poetul) din apele opalescente ale Mării Egee (sculptorii și arhitecții încă nu se înfruptaseră din tezaurul alb, încă nu începuseră a ciopli marmora) doar viața sălbatică și rarii smochini atenuau ariditatea dezolantă, doar caprele (viața sărăcului) și păsările de pradă (aliații pustiurilor) colindau pleșuvitele stînci, în timp ce viața subțire se refugiase la poalele insulei, în țărmul dantelat, subzistînd din peștii prinși în ingrăditurile de nuiele. Al doilea motiv: poetul Arhiloh nu era os zeesc, nu provenea din genealogia regilor micenieni ori din dinastiile aristocratice, cum o cereau moravurile acelui timp, el era un bastard, era un nimeni, progenitura sclavei Eripo, fructul întîmplător contractat cu un aventurier bogat (Telesicles). În sfîrșit, al treilea motiv, cel mai puternic, în virtutea căruia a fost repudiat de oficialități: nu este un epigon al homerianismului imnic, refuză dytirambul și oda, nu-i adeptul litaniei narativ-epopeice (în ciuda iubirii lui pentru Homer), este liric prin definiție, cu verb concentrat, de sugestie și aparte coloraturâ, violent subiectiv, dar avînd un singur idol — rațiunea! — din unghiul căreia descrie sărăcia, suferința umană, fiind rău de gură, rebel, protestatar, cinic (la nevoie); versurile lui nu cunosc calea de mijloc, stările intermediare, ambigui, sînt străbătute fie de dragostea ardentă pentru semeni, pentru umiliți și obidiți, fie pline de vitriol, de ură și cumplită răzbunare față de corupți, trădători, nemernici, infami, adică destinul unui veritabil poet-cetățean și, fără îndoială, primul mare satiric al continentului. Este înfruntat pînă și Pericle, cel plin de glorie și vanitate, într-o fabulă de pomină, cu replici ale dispretului, precum: „Tu rege, cu buci ca astea, tu nu ești decît o maimuță!" Pe Neboule, fosta logodnică a poetului, fiica magnatului Licambes, femeia pe care a iubit-o nebunește și care a trădat în cele din urmă o biciuiește astfel: „Desigur, carnea ta nu mai răspîndește frăgezime, pielea ți se vestejește, iar plugul sinistrei bătrînețî își sapă în ea brazdele". Iată portretul terifiant al femeii ușoare, o curtezană rea de muscă, știută sub numele de Păpușa: „Smochin de stîncă, care hrănește multe ciori, ea este o bună, o primitoare gazdă: toată pentru toți".

De fierul roșu al lui Arhiloh nu scapă dușman sau prieten, deopotrivă, pentru că vocația lui de satiric, de pamfletar e mai puternică decît sentimentele, atinge fanatismul și se exercită (adesea) pe teritoriul invectivei. Epodele sale, mozaic de poeme-fabule, se constituie într-o adevărată istorie ieroglifică, în care își bate joc de proorocî, corupți, lași, invertiți, fățarnici, lăudăroși, prostituate, fețe, prefigurînd întîiele „tipuri" literare stabile, care vor fi dezvoltate mai tîrziu, pînă la hiperbolă, în comediile cu măști ale lui Aristofan. Destinul lui Arhiloh este smulgerea din tradiție. Ascuțișul satirei lui tinteste valorile homerice: simțul exagerat al onoarei „aidos", atotputernicia gloriei, eroismul pompos, considerat drept unică materie de inspirație. El propune în loc: omul-om, cu griji, suferințe, bucurii și plăceri, felul simplu de a trăi și gîndi, bazat pe rațiune, cunoaștere, înțelepciune, trudă, eliberare de prejudecăți, curaj cetățenesc, acțiune. Prin Arhiloh poezia antică intră adînc în zonele pe care le traversează. În Despre naufragiu, bunăoară, evocă o hecatombă în care pier mulți dintre cetățenii bravi ai insulei Paros, între care și bărbatul surorii sale; poema este de omagiu și de lucidă îmbărbătare, exclamînd în final: „Rana deschisă scoase suspin din sufletul nostru. Dar mîine nenorocirea va lua la rînd pe alții. Răbdați, așadar, cît mai degrabă părăsind bocetul vostru muieresc". Același spirit lucid, ferit de sentimentalism și idealizare, guvernează poeziile ivite din dragostea lui Arhiloh pentru viața militară, fiind un exemplar „slujitor de arme" (condiție în care și moare, în anul 640, pe cîmpul de luptă). Nenumărate sînt scenele asprei și istovitoarei vieți de soldat, care îi populează opera: „De lancea mea depinde rația de piine de orz, de lancea mea vinul de Imaros, pe care îl beau sprijinit în ea"; sau (o marinărească) „Scoate de băut din cada cea scobită! Trage vinul roșu pîn-la drojdie și, în mînă cu pocalul, treci pe rînd la toți pe puntea navei repezi, căci în rondul de astă-noapte n-o rămîne dintre noi nici unul treaz"; sau (despre „gemătoarea treabă a săbiilor") „Ai curaj cu dușmanul cel viclean, și nu te-făli prea tare dacă-n luptă l-ai înfrînt. De te-a-nfrînt nu plînge-n casă-ntins cu fața la pămînt": sau (exclamare și credo) „Ah voi morți de foame ai cetății mele, înțelegeți-mi odată cuvintele"...

Aprins și iute acest Pegas al lui Arhiloh, a mîncat multe tăvi de jăratec și a jucat cumplit în buiestru. Mare păcat că nu știm toate pățaniile și aventurile lui (ne-au rămas extrem de puține versuri, și acelea cioburi-cioburi). Cu totul altul va fi Pegas-ul alb-lenevos, eteric, gingaș, încălecat de amazoana Sapho din Lesbos, despre care vom povesti în scrierea viitoare.

DE PRETUTINDENI

SICILIANUL Enzo Majorca a reușit, de curînd, să amelioreze recordul mondial în materie de plonjări în adîncuri. El a coborît la o adîncime de 80 metri, performanță superioară cu 2 m față de recordul anterior, pe care tot el îl stabilise. Și astfel, Majorca devine primul om care a atins plafonul celor 80 metri.

■

CIZMELE înalte cu carîmbul strîmt sînt dăunătoare sănătății. Aceasta este părerea unui chirurg american. În cursul observațiilor efectuate de el, a constatat zeci de cazuri de tromboflebită cauzate de astfel de cizme.

■

ÎN CURÎND va începe executarea unui interesant proiect privind construcția unei șosele în lungime de 6 000 km în Uniunea Sovietică. Este vorba de o șosea care va lega orașele Moscova, Omsk, Novosibirsk, Krasnoiarsk, Irkutsk, Ulan-De pînă la Tschita în Siberia de est.

■

UN INGINER danez, Carl Frederik Grage, s-a hotărît să traverseze Pacificul, la bordul unei ambarcațiuni ușoare, în anul viitor. Voiajul va dura, este de părere danezul, trei luni, suficient timp pentru a ajunge din Hong Kong în Ecuador. Faptul că în Peru și Panama au fost descoperite, de către arheologi, urme ale vechii civilizații chineze, dinaintea secolului al XIV-lea, demonstrează că aceștia au descoperit America înaintea lui Columb — susține Carl Frederik Grage.

ÎN NICARAGUA filateliștii pot colecționa timbre reprezentînd figurile unor cunoscute personaje de romane. Cei mai mare interes stîrnesc timbrele cu portretul lui Sherlock Holmes și al lui Maigret.

■

FEROVIARII australieni au reușit să rezolve o problemă care-i frămînta de multă vreme. cum să treacă mai ușor pentru pasageri cele 65 de ore de călătorie între Sidney și Pert (3 961 km). Ei au organizat ore de golf precum și de popice.

■

UN PROSPECT ilustrat care evidenția frumusețile localității turistice Jedburg din Anglia a trebuit să fie repede retras din circulație. Pe una din pagini se afla imaginea cimitirului și sub ea textul: „Aici poți găsi simpatie și ospitalitate. Este plăcut să te afli pe aceste meleaguri...".

■

OFICIUL stării civile din orașul Hamburg a făcut cunoscut cetățenilor că nu va mai accepta pe viitor înscrierea noilor născuți purtînd nume ca Apollo, Sputnik, Skylab, Nasa, Selena etc, care sînt legate de evenimentele spațiale din ultimii ani.

■

UN CETĂȚEAN iugoslav din satul Betiste a sărbătorit de curînd împlinirea a 113 ani de viață. Interesant de semnalat este faptul că în acest an, acestui venerabil cetățean i-au ieșit zece dinți de lapte, alături de cei vechi, astfel că bătrînul are acum 42 de dinți.

■

SE PARE CĂ MEDICII VETERINARI din Paris se specializează în psihologie umană. La o recentă întîlnire a specialiștilor francezi, s-au făcut auzite multe întîmplări. Nu, sigur că nimic ciudat nu era în faptul că medicul veterinar a fost chemat să consulte un cal. Numai că splendidul animal locuia într-un apartament la etajul cinci al unui bloc. Un alt medic a fost chemat să vadă un elefant. Proprietarul lui îl luase în cameră să pe cînd acesta era un pui. Amînînd de pe o zi pe alta să-l ducă la parcul zoologic, puiul a crescut... cît un elefant! Acum e imposibil să-l mai scoată. Ușa e prea mică. Într-o garsonieră dublă... proprietarii își creșteau cei... doi tigri gemeni, care începuseră, se pare, să protesteze împotriva crizei de spațiu.

■

POSTURILE de radio din orașul Belo Horizonte au organizat un concurs pentru cel mai mare mîncăcios (era vorba de consumul unei mari cantități dintr-o mîncare specifică braziliană). Concursul a fost cîștigat de un oarecare Arturo Finta Gillio, care a mărturisit că era șomer și că de mult timp nu reușise să-și asigure hrană zilnică.

■

PSIHOLOGII din Argentina au elaborat noi instrucțiuni destinate agenților de circulație în care se arată printre altele: „O atenție deosebită trebuie acordată conducătorilor auto care nu depășesc viteza legală, care încetinesc la intersecții fără circulație dirijată, care opresc din timp la semnalul roșu al semaforului. Asemenea conducători sînt suspecți, de obicei sînt beți sau n-au asupra lor permisul de conducere. Cei mai prevăzători la volan, sînt cei care conduc o mașină pe care tocmai au furat-o".

■

DE CURÎND, pe ruinele de la Memphis, arheologii au descoperit cel mai vechi text de reclamă. În urmă cu 2 500 de ani, cineva îi înștiința pe cei creduli: „Eu, Rino, din insula Creta, din mila zeilor, am prilejuirea de a tălmăci visele".

■

UN ORIGINAL „cîine rău" a fost inventat de către un inginer american. De fapt, este un cîine... electronic. Reprezintă cel mai bun sistem de apărare împotriva... hoților. „Cîinele rău" este, în fond, un magnetofon, care intră în funcțiune imediat ce te oprești o clipă în fața ușii de la intrare. Magnetofonul-alarmă, nu are decît o singură bandă care se desfășoară timp de cinci minute și pe care s-au înregistrat puternicele lătrături ale unui cîine de talie... impozantă.

„FILIERA" DROGURILOR ÎȘI RESTRÎNGE ACTIVITATEA

• Ce taine ascundea cadavrul pescuit în apele Senei • Adevărata identitate a așa-numitului Fernandez

Într-una din zilele de început ale lui august, o femeie — însoțită de un inspector de poliție — sosea la Institutul medico-legal din Paris. Condusă imediat într-una din săli, a fost invitată să privească un cadavru. Cadavrul unui bărbat. Din cauza stării înaintate de putrefacție, figura nu mai putea fi recunoscută. Femeia indică un semn particular de pe corpul rece, un tatuaj, și murmură: „El e. Fostul meu soț".

Mărturia nu a fost totuși considerată îndestulătoare. Cadavrul mai avea o proteză dentară. Au fost inițiate investiții pentru găsirea dentistului care aplicase proteza și confruntarea cu fișa stomatologică. Abia după aceea s-a admis că necunoscutul de la morgă este unul din conducătorii traficului de stupefiante dintre Franța și Statele Unite. Se confirma, astfel, a doua moarte a lui André Condomine...

În 1956, la Moulhouse avea loc un îndrăznet act tîlhăresc. În cursul ciocnirii cu poliția, unul din gangsteri nu a ezitat să se folosească de armă. Un mort. Poliția l-a identificat pe asasin: André Condomine, zis Ded, în vîrstă de 27 de ani, un „dur" la al cărui activ mai erau trecute și alte hold-upuri. Dar nu a reușit să-l prindă. La 6 octombrie 1960, un tribunal l-a condamnat, în lipsă, la moarte. A început să circule o versiune că Ded ar fi fost ucis de una din bandele rivale. După un timp, versiunea a fost acceptată. Pe dosarul Condomine începea să se așternă praful...

La 28 noiembrie 1972, poliția francezâ a făcut o captură importantă. Doi indivizi pe care brigada anti-drog îi urmăreau de multă vreme au fost în sfîrșit surprinși primind stupefiante. Cînd mașina lor — un „Renault-16" — a fost oprită și percheziționată, au fost descoperite 60 kilograme de heroină. Cei doi erau cetățeni francezi — Rashid Charbi și Marcel Mouchigiar — și, conform unor informații furnizate de reprezentanții la Marsilia ai Biroului federal american de reprimare a traficului de narcotice, conduceau o rețea de contrabandiști care introduceau heroină în Statele Unite, heroina fabricată în laboratoare clandestine din Franța. Heroina confiscată la ei trebuia să fie transportată de către Huberto Mariles, un general mexican, fost campion olimpic de echitație. Acesta fusese și el urmărit în mod discret la Paris și una din fotografiile ce i s-au făcut cu prilejul întîlnirilor pe care le avusese înfățișa un bărbat pe care un inspector american l-a identificat drept Mario Denis-Fernandez, conducător, la Assuncion, în Paraguai, al traficanților de droguri. Unui comisar francez figura i s-a părut cunoscută. Curînd, s-a făcut o descoperire neașteptată: Fernandez era, de fapt, André Condomine! Cînd s-a dispus arestarea sa, era însă prea tîrziu. Ded reușise din nou să fugă. Cercetările stăruitoare întreprinse de poliție nu au reușit să furnizeze nici o urmă. S-a emis ipoteza că Fernandez a izbutit din nou să treacă oceanul. S-a stabilit că, după condamnarea sa la moarte, în 1960, el ajunsese clandestin în Paraguai și intrase în legătură cu traficanți notorii de droguri de origine franceză. Între ei, Auguste Ricordi — care a fost ulterior extrădat Statelor Unite. În scurt timp, Fernandez — noul nume al lui Condomine — a reușit să pună bazele unei noi rețele de traficanți de droguri și, în cîteva rînduri, nu a ezitat să revină în Franța.

La începutul lui august 1973, dosarul lui Ded intra din nou în actualitate. Numai pentru scurt timp însă. Poliția a fost avertizată că pe Sena a fost pescuit cadavrul unui bărbat mort de mult timp. S-a confirmat că era vorba de André Condomine. Fusese împușcat în cap cu două glonțe. I s-au agățat greutăți metalice și a fost aruncat în Sena. Cu aproximativ șase luni în urmă. Complicii nu i-au iertat, probabil, căderea celorlalți și pierderea celor 60 kilograme de heroină. Sau, poate, o răfuială cu o bandă rivală de gangsteri.

Confirmarea morții lui Condomine subliniază în mod dramatic situația tot mai dificilă în care se găsesc, în ultimul an, traficanții de droguri. Cîtiva dintre principalii conducători se află arestați. Alții au fost uciși. În Franța au fost descoperite șase laboratoare clandestine de prelucrare în heroină a morfinei-bază. Au fost confiscate mari cantități de stupefiante, valorînd zeci de milioane de dolari. Rezultatul: pe coasta de est a Statelor Unite, heroina a devenit extrem de rară și dozele care se vînd sînt „subțiate" conținînd mai puțin de doi la sută heroină. În Franța, nici unul din toxicomanii cunoscuți nu a mai fost prins avînd asupra sa narcotice...

Evident, nu a fost definitiv distrusă „filiera" franceză a traficului cu droguri. Dar, după părerea unor experți, cel puțin pentru un timp i s-au dat lovituri grele...

U. VALUREANU

Întîmplări adevărate

CINCI ZILE ȘI CINCI NOPȚI

Cum au fost salvați dintr-o insulă izolată pasagerii unei bărci cu motor care au nesocotit capriciile vremii

Maiorul Lelio Cau, comandantul portului Oibia, a oftat adînc, cu ușurare. În sfîrșit, barca cu motor „Miccio" și echipajul său fuseseră găsiți într-o peșteră din insula Santa Maria (Italia).

„Miccio" plecase din Santa Margherita Ligure cu trei bărbați la bord: Mario Certari, Gianni Colombo precum și un anume Mariani. Soțiile primilor doi urmau să-i aștepte la Porto Rotondo. Cei trei milanezi făcuseră imprudența de a pleca în larg cu micuța și fragila lor barcă cu motor. De cinci zile nu se mai știa nimic de ei. Nici o veste. Dispăruseră fără urmă.

O serie de vase ușoare au fost puse în slujba găsirii și salvării lor. Două avioane au străbătut țărmurile Ligurei și ale Toscanei în căutarea ambarcației. În plus, s-au transmis necontenit apeluri prin radio. În ciuda unei intense campanii de salvare, rezultatele erau nule. Cinci zile și cinci nopți de groază și neliniști pentru soțiile dispărutilor, aflate într-un hotel — din Porto Rotondo, unde urmau să sosească și ei a doua zi de la plecare.

Ce se întîmplase? Căror cauze se datora misterioasa și îndelungata dispariție? Barca cu motor „Miccio" plecase din Santa Margherita și ajunsese în Corsica, unde luase la bord pe un tînăr și o tînără: Gabriela și Ferrari. Astfel au pornit în larg toți cinci. Totul părea normal la bordul micuței ambarcații. Dar, cînd au ajuns la Bocche di Bonifacio, marea, pînă atunci liniștită, a început să se zbuciume. Vîntul puternic ridica valurile cu o furie nemaiîntîlnită. Barca cu motor părea acum o coajă de nucă, abia menținîndu-și echilibrul pe marea furioasă. A înainta însemna o inconștiență. A sta pe loc imposibil. Situația devenise dramatică și oamenii noștri nu-i puteau găsi o rezolvare. Deodată vîntul i-a purtat spre o poartă naturală de stînci, un soi de peșteri din micuța insulă Santa Maria. Un locșor tocmai încăpător pentru a intra cu barca. Au ancorat-o și binișor au putut pune piciorul pe insulă. Era pe înserat. Frînți de oboseală și înfometați cei cinci... „navigatorii" s-au trezit izolați, neavînd posibilitatea de a-și anunța prezența acolo. Pe insulă nu pătrunsese telefonul. Trebuia găsită o soluție pentru a fi dată alarma. A doua zi, au ținut un mic sfat, căutînd rezolvarea problemei care-i frămînta. Cineva trebuia să ajungă neîntîrziat într-un mic oraș, de unde să telefoneze pentru ajutor. Dar cine? Și cum?

Din micul grup, s-a desprins o voce fragedă:

— Voi pleca eu.

Era tînăra Gabriela, care își asuma răspunderea acțiunii. Descoperise cu puțin mai înainte că, pe insulă se afla o mică plută cu rame. A pornit neîntîrziat și a ajuns pe coastă, la un orășel din sud. De aici, a telefonat la Milano, la redacția marelui cotidian local. Știrea a fost tipărită a doua zi, și a ajuns și la Porto Rondo, în hotelul unde se aflau disperate soțiile lui Certari și Colombo. Cele două femei se vedeau deja îndoliate, văduve. A fost anunțată căpitănia portului Oibia.

O vedetă a plecat imediat pentru a salva pe ceilalți naufragiați. Căpitanul vedetei nu a considerat prudent „să-i scoată" în larg, deoarece se anunța o nouă furtună. Au așteptat 24 de ore ca marea să se liniștească.

Din toată această întîmplare, poate cel mai intens au suferit, nu participanții ei direcți, ci ceilalți, căutătorii și familia. Cinci zile de groază, trăite cu gîndul unei drame de neînlăturat...

(S-a întîmplat recent în Italia).

PANA DE CURENT

Un cîine lup își salvează micul său prieten care provocase din neatenție un incendiu

Se încheia o zi obișnuită în familia Cesna. Cei doi soți, împreună cu fiul lor Cristiano, în vîrstă de 10 ani, încheiau tocmai masa de seară cînd lumina electrică se întrerupse. Astfel de accidente se mai întîmplau în orașul lor, Noceto, (Italia) astfel că această întîmplare nu i-a găsit nepregătiți. Cîteva luminări aprinse le-au permis să-și continue treburile gospodărești înainte de a pleca la culcare.

Însoțit de cîinele său lup Rocky, Cristiano luă o luminare și urînd noapte bună părinților săi se îndreaptă spre camera sa. Aici, el fixă luminarea de pat și începu să citească o carte. Fiind obosit, adormi în curînd fără să stingă luminarea. După cîteva ore, luminarea ajunsă la capăt, se desprinse de pe marginea patului și căzu pe cuvertura care luă foc. Cristiano continua să doarmă adînc. În schimb cîinele Rocky se trezi și în fața neașteptatului spectacol începu să urle. Urletele sale îl treziră și pe Cristiano. Acesta, aflat în mijlocul flăcărilor și a unui fum dens începu să strige după ajutor. Rocky nu ezită nici un moment: sări în pat și cu mușcături și lovituri de labe încercă să stingă focul. Apoi începu să tragă de cuvertură pînă o dădu jos de pe pat.

Atrași de zgomote sosiră și părinții lui Cristiano. Intervenția lor puse capăt începutului de incendiu. Cei doi eroi ai acestei întîmplări care suferiseră arsuri lipsite de gravitate, au primit primele ajutoare. A doua zi, cei doi prieteni și-au putut relua joaca.

Cristiano și fidelul său prieten care l-a salvat de la moarte, cîinele lup Rocky.

DE PRETUTINDENI

UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ pentru protecția naturii a publicat recent o „Carte roșie" cu privire la faptul că 132 de specii de mamifere care trăiesc în întreaga lume, sînt amenințate cu exterminarea. Printre ele: 17 specii de cerbi, 19 specii de feline, gorila de munte, urangutanul, multe specii de balene etc.

■

DUPĂ PĂREREA specialiștilor, privirea sașie la copii poate fi înlăturată dacă tratamentul începe încă la vîrstă preșcolară. Rezultate bune au fost obținute în această direcție într-o grădiniță din Varșovia. Noua metodă de tratament constă în faptul că, copiii sașii fac exerciții regulate de vedere sub controlul permanent al oftalmologilor.

■

DE CE NUMAI femeile să se înfrumusețeze cu peruci din material plastic? Englezii au găsit de cuviință că și plajele din sudul insulei se pot împodobi cu alge artificiale din... plastic.

De fapt, aceste alge au fost experimentate prima oară în Danemarca. Grație lor, plajele cîștigă un metru de lățime la fiecare optsprezece luni.

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (6)

CICLUL OREZULUI

de Al. CORNESCU

Comuna Vu Thang numără 974 de familii, adică aproximativ 4 000 de locuitori. Ca să ajungem acolo, automobilul se strecoară cu greu pe un drum îngust, mărginit de orezării. Ca de obicei, din loc în loc, lotuși cu frunzele lor late și cu florile lor înmiresmate aduc o notă aparte în peisajul care cuprinde toate nuanțele de verde și de galben, oglindindu-se în geometria ogoarelor inundate, din care ies la suprafață firele subțiri ale orezului.

Satul propriu-zis nu se deosebește de alte sate vietnameze întîlnite pe drum. Case mici de lut, acoperite cu bambus și paie de orez — dar iar am folosit cuvîntul casă pentru ceva care, în accepția noastră, n-ar fi mai mult decît un șopron sau un umbrar. De altfel, viața întreagă se duce mai mult pe uliță. Paiele de orez sînt puse la uscat pe drum și, nu arareori, oprim mașina pentru a da înlături grămezile prea mari de paie, fiindcă peste cîteva ore soferul trecea nepăsător. Unii locuitori practică în fața căsuței lor, cîte o mică negustorie: o măsuță pe care stau înghesuite borcane cu bomboane, crenguri cu banane, pepeni sau castraveți, tot felul de mărunțișuri, — nasturi, ață, evantaie — medicamente uzuale dintre care nu lipsesc cutioarele cu unsoare de tigru, bună, după credința unora, pentru orice boală. Tot în aceste prăvăliuțe, drumeții pot bea un pahar de ceai verde fierbinte, care potolește imediat setea cea mai cumplită, sau se pot tunde sau pot cumpăra ceva de-ale gurii. Cam la două-trei căsuțe se află cîte un meșter în repararea bicicletelor, dovadă inscripția de la ușă, precum și piesele de schimb pe care le etalează la marginea drumului. Despre utilitatea lor nu mai vorbesc, dat fiind mulțimea bicicliștilor care împînzesc toate drumurile.

Dar satul graviteazâ propriuzis în jurul cooperativei agricole. Aici se duce o luptă crîncenă cu pămîntul și cu apa, omul avînd un singur aliat: bivolul, animal de o putere neobișnuită, care se cufundă în mîl și, cu mișcări încete, trage după sine plugul, urmînd un traseu precis, deși invizibil, fiind acoperit de apă. În perioada cînd am vizitat cooperativa, unii strîngeau recolta, alții arau și semănau orezul pentru recolta viitoare.

Bărbații, în apă pînă mai sus de genunchi, mînau bivolii cu vorbe mîngîietoare, cel puțin așa îmi părea mie: n-am auzit vreunul să ridice glasul, nici să lovească animalul blînd și ascultător.

În schimb, la cules n-am văzut decît femei și copii, tăind paiul cu mișcări repezi, încărcîndu-l în coșuri mari și cărîndu-l pe cap pînă la locul treierișului.

Pentru cei venit din meleaguri îndepărtate, plastica întregului ciclu poate, pentru cîteva clipe, deveni fermecătoare, datorită frumuseții mișcărilor acestor țărani, care par a alcătui mai curînd un balet savant imaginat, decît a presta o muncă istovitoare. Și, totuși, nu de balet e vorba ci de a-i smulge în grabă pămîntului rodul, fiindcă nu se știe ce poate aduce ploaia de mîine, fiindcă nu se știe dacă mîine taifunul nu va culca paiul firav în apă. Înecîndu-l. Și-atunci îți dai seama că fiecare mișcare, ce pare numai gingășie, poartă în sine o experiență ancestrală, o dramuire minuțioasă a efortului, moștenită de milenii, o știință a învingerii unor legi ale naturii, care, toate, îi fac pe oameni să reziste asprimii pămîntului, din care scot bobul alb de orez obișnuit sau cel de calitate superioară, de tipurile denumite monosilabic Tam, Nep sau Du, foarte apreciate de cunoscători.

Treierișul se face cu ajutorul unei mașini speciale, deocamdată prima operațiune mecanizată, dar pentru a despărți bobul bun de cel rău, se folosește o vînturătoare compusă din două scînduri fixate la încrucișarea a patru bețe de bambus. Cosurile cu boabe sînt ridicate pe o scară și desertate în șirag, astfel creat. De aici, e treaba adierii slabe a vîntului să facă alegerea: boabele bune, pline, cad vertical, impuritățile sînt cărate ceva mai încolo.

Urmează apoi transportul, care, pentru cel nedeprins cu astfel de scene, are din nou farmecul unui dans cu măiestrie închipuit.. Dar sînt coșurile grele și cobilițele care trebuie să atîrne enorm pe umerii acestia firavi de femeie și totul pare absurd dacă te gîndești la gradul de mecanizare a transportului în lume și compari felul cum sînt nevoiți oamenii să-l facă pe aceste locuri.

În cele două recolte ale anului, cooperativa speră să realizeze zece tone la hectar, ceea ce constituie o situație relativ bună: se va putea asigura, vînzînd recolta statului, un venit lunar de 26 dongi pentru fiecare cooperator. În alte cooperative — mi se explică — se ajunge la 30 sau chiar 35 dongi lunar, în condițiile unei suprafețe mai mari și a unei diversități a producției. Dar aici, sînt numai 250 ha cultivabile cu orez și încă 50 cu plante furajere, necesare fermei de porci.

Ferma de porci nu se deosebește de cele de la noi, dar porcii sînt altfel: ei aduc mai curînd cu mistreții sprijinindu-se însă pe niște picioare foarte scurte, ceea ce le dă un aer destul de caraghios. Toată această gospodărie, de peste o mie de animale, întreținută într-o perfectă curățenie, este dată în grija unei fete scunde și delicate, tehniciană cu pregătire medie, ajutată de alte fete și femei din gospodărie.

Mai tîrziu, am aflat că tehniciana de la ferma cooperativei face parte și din ansamblul artistic al satului și am rugat-o să cînte ceva. Ea a executat o lungă melodie în care se succedau inflexiuni triste și vesele într-o armonie inedită și foarte plăcută. Cîntecul se numea „Pentru cei care vin la Vu Thang" sau poate nu se numea așa, dar gazdele, din amabilitate, așa au tradus. Iar tînăra purta numele Be Thi Ba, ceea ce pe românește ar însemna Fata-de-mătase.

...Bărbații, în apă pînă mai sus de genunchi, mînau bivolii cu vorbe mîngîietoare... n-am auzit vreunul să ridice glasul, nici să lovească animalul blînd și ascultător.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (III)

de Eugen BARBU

Nu vreau să fac paradă, dar aflindu-mă pe un teren familiar doresc să ofer cititorului cîteva texte înrudite vădit cu poemele lui Ioan Alexandru și cînd spun asta mă gîndesc la un anumit *patos conținut* al poeziei sale, la anvergura, inițială și inițiatică, aș zice cu care pornește lirica sa. Iată, de pildă, într-o traducere aproximativă, un fragment din „Poemele mitologice ale Eddei" : *„Îmi amintesc de uriașii născuți în zorii istoriei / De cei care odinioară mi-au dat naștere / Cunosc nouă lumi, nouă ținuturi acoperite de copacul lumii / Acest arbore cu înțelepciune înălțat care pătrunde pînă-n inima pămîntului / Știu că există un frasin, numit Yggdrasil / Vîrful copacului este scăldat în aburi albi de apă / De acolo se scurg picăturile de rouă care cad în văi / El se înalță, veșnic verde deasupra fîntînei din Urd"*.

Ce vreau să spun ? Ca mai toți poeții moderni, Ioan Alexandru lucrează cu concepte, nu mistice cum am citit undeva, pentru că mistica poetului în cauză este de natură filozofică. *Pustia* lui Alexandru nu este *deșertul* în care profeții se duc să se înarmeze ideologic, ci lipsa de diferențiere principială, întinderea sterilă sub care trebuie căutată realitatea. Sigur că dacă sfîntul Matei vedea în acest deșert o populație uriașă de demoni, asta nu mai ține de nici o rigurozitate științifică și pe poetul analizat nu-l putem bănui de asemenea credințe, fie numai și pentru că este născut în secolul cînd omul a pășit pe lună. Dar să ne întoarcem la sensul ascuns al conceptelor folosite de autorul „Imnelor". Așadar, *Pustia*, pentru că deocamdată de ea ne ocupăm, ar fi imaginea singurătății, a sterilității spiritului care se adună într-un loc în care totul e vidat tocmai pentru regăsirea echilibrului interior, tocmai pentru deslușirea misiunii poetului în lume. În Ioan Alexandru trebuie să distingem mai întîi pe cugetător și pe urmă pe liric. El refuză poezia gratuită, exercițiul ușor al cuvintelor care numai rimează. Este o ambiție nobilă și noi aplaudăm, cum am spus de la început înălțimea de la care a pornit, ambiția sa de a fi un poet grav, nu un lăutar oarecare. Și dacă nu ne speriem să vedem și mai departe ce ar fi *Pelicanul*, să zicem. La origine el era simbolul dragostei paterne, hrănindu-și puii cu carnea și sîngele său. Iconografia creștină l-a transformat în simbolul lui Crist, și nu atît al lui, cît al ideii de sacrificiu și, și mai pe departe, al reînvierii (făcîndu-se din mitul păsării Phönix, mitul Pelicanului). *Crinul* este simbolul purității, al inocenței, al virginității. În *Mitologia Plantelor*, crinul se atribuie lui Venus și Satirilor, devenind un simbol al perpetuării. Un fanatic l-a denunțat într-o catedrală ca pe o floare phalică și simbolizînd o erotică provocatoare. Baudelaire vedea în crin un factor care îndeamnă la detașările spiritului ; Mallarmé deslușea în el o simbolică selenară și feminină (*„Ca aproape de un bazin al cărui jet d'eau mă culege / Crinii palizi care sînt în mine..."*). Crinul heraldic, ar fi, dacă are șase petale, simbolul soarelui (cu cele șase raze ale sale), o floare a vieții și a fecundității. În „Cîntarea cîntărilor" se găsesc versurile : *„Ca crinul între mărăcini / Astfel arată iubita mea între tinerele femei.* Fluturele ar fi simbolul zădărniciei. În *Bhagavad Gîtă* există versurile *„Ca fluturii care se grăbesc spre moarte în flacăra strălucitoare așa fug oamenii către pierzania lor"*. Japonezii văd în el simbolul femeii și al fericirii conjugale, prin metamorfozele pe care le suferă poate simboliza resurecția. Psyche are aripi de fluture. În mitologia asiatică fluturele este asociat cu crizantema și simbolizează toamna. Ce ar fi *Mielul* ? Simbol al purității (de altfel motivul luminii și al purității este persecutant în poezia lui Alexandru), al ascultării. La evrei era simbolul sacrificiului. Discipolii lui Dionysos aruncau un miel într-un lac pentru a-l imblînzi pe păzitorul Infernului. În sfîrșit *Lumina*, ar fi aspectul final al materiei, deplasîndu-se cu o viteză limitată, ar fi deci o limită ideală, o împlinire. Ar mai fi un prim aspect al lumii informale. În ritualurile inițiatice exista ceremonia ieșirii din tenebre, ca și în mitologiile morții, ale dramei vegetale sau în ciclurile istorice. Indienii vorbesc despre alternanța dintre epocile de neșansă, sumbre, urmate de cele luminoase fericite : *kaliyuga* și *mahâpralaya*. La chinezi, caracterul *Ming* sintetizează soarele și luna. În Islam, *En-Nûr*, lumina este echivalată cu *Er Rûh*, spiritul. În Cabală, raza luminei (*Aor*), pe cînd din punctul primordial naște întinderea. În interpretarea lui *Fiat lux* a Genezei, lumina primordială se identifică cu *Verbul*. Poeții gali, în simbolistica lor, egalizau *ochiul* cu *lumina*, soarele fiind numit ochiul zilei. Legendarii *lupi albaștri* sau *lei albaștri* sau *caii albaștri* din bestiarele mongolice erau epifaniile luminii celeste. În civilizațiile fricii, cum scrie în *Dicționarul de simboluri*, publicat de Editura Laffont, din care folosim aceste date, adică la popoarele precolumbiene ca aztecii, dispariția luminii solare (la amurg sau în eclipse de soare) provocau ritualuri în care se ofereau porții de sînge soarelui, pentru a-i hrăni lumina. În celebra *Tablă de smarald* (nu Masă cum este folosit adesea) se spune că la creația lumii, primul lucru care a fost emis a fost *Cuvîntul*. El a dat naștere acțiunii, acțiunea mișcării și mișcarea a născut căldura. Lumina este și dragoste, cum este și simbolul Eternității. În alte limbaje, lumina ar fi Inițierea.

Odată stabilit limbajul în care Alexandru scrie, cititorului poemelor sale îi vor deveni familiare noțiunile, nemaiexistînd spaima de a se descurca într-un hățiș de termeni abstracți, de unde și bănuiala că textele sale ascund, o atitudine religioasă. Ilustrativ pentru cele scrise mai sus ar fi cîteva fragmente din „Întoarcerea poetului" : *„Drumul îndărăt nu se poate uita / Calea Focului spre cenușile mume / Drumul înapoi în risipă, drumul / În voia valului. Trebuie doar să te fi / Pierdut și valul te ia fără de știre / Ești dus, ești purtat. Veghea se luminează / Rana știutului se întunecă. Nu / Se-mpotrivește nimic, tot curge-ntr-acolo / Curge muntele și abisul, steaua curge către / Stingerea sa, curge amurgul și viforul / Curg ploile spre semințele lor : norul / Curge spre neființă, vine marea spre țărm / Și se cască uritul, foșnetul ploii la trecerea-n fruct și acesta în leagănele luminii / Curge noaptea-n capcanele zilei, ziua se scurge / N nisip și roua fîntînii în roțile secetei / Curge fluturele-n mister și Etherul spre / Neștirea izbînzii"*. Nu sîntem departe de textul citat la început și nici de *Nunțile chimice* ale cavalerului Christian Rosenkreutz : *„Astăzi, astăzi, astăzi / Este nunta regelui / Dacă ești născut pentru a lua parte / Du-te către muntele / Care poartă trei temple / Ca să vezi întîmplările / Ai grije de tine / Examinează-te pe tine însuți / Dacă nu te-ai purificat cu stăruință / Nunta te va păgubi / Nenorocire celui ce întîrziază acolo / Iar cel care este prea ușuratic să se abțină"* pentru că mesajul poemului „Întoarcerea poetului" este cel al unei Inițieri superioare, nașterea poeziei devenind o ceremonie solemnă care cere o atitudine specială interioară, cum vom vedea data viitoare.

CULORI

RĂZBUNAREA INTUIȚIEI

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Presa a anunțat în ultimele zile acordarea unuia din marile premii ale concursului internațional de la Lugano, din Elveția, pictorului român Ion Nița Nicodim. Scriind *pictor*, am avut o mică ezitare, discernabilă de altfel și în litera comunicatelor de presă, care vorbesc de „artistul popular" sau de „pictură naivă". Acest om din Apuseni este de fapt o mare personalitate, capabilă să ia viața de la început, la șaizeci de ani, supunînd-o unui principiu nou, expresiei artistice, fără instrucție adecvată și fără a cunoaște prea bine finalitatea lucrului său. A dominat mai ales nevoia de a spune povestea oamenilor, a dealurilor și munților săi, de a exalta moștenirea lui Avram Iancu, „dumnezeul Apusenilor", utilizînd pînza obișnuită a fețelor de pernă și a celorlalte obiecte asemănătoare. Fără atelier, fără școală, fără „mediu", Ion Nița Nicodim a cutreierat lumea cu arta lui, însoțindu-și prea arareori închipuirile, cu portul lui mîndru și cu vorba înțeleaptă de moșneag.

Este neobișnuită forța de a tulbura și de a nărui cele mai subtile speculații, este uluitoare adîncimea unei asemenea arte spontane. Am văzut mai de mult, prin 1968, primele lucrări ale lui Ion Nița Nicodim, într-un hol de la Casa scriitorilor, unde fuseseră instalate prin grija profesorului George Macovescu și continuau să ultragieze sensibilitatea rafinaților mei confrați. O lume contrastantă, cu volume uriașe, acoperind mai mult de jumătate din spațiul pînzei, un fel de baloane sîngerii, țuguiate puțin, pe care se cățărau niște ființe mărunte, nediferențiate, ca niște furnici. Erau munții cu oameni, iar plaiul se albăstrea festiv, ca un briu de mototgană. Ceva obositor, o tehnică rudimentară se alia cu inspirația, vizibilă mai ales în capacitatea de organizare a elementelor plastice și în libertatea coloristică. Nița Nicodim nu știa nici o lecție pe dinafară și căuta nuanțele în ochiul său nestricat, „nepoluat", cum i-ar plăcea să zică, de oceanele de culoare cheltuită în pictura lumii.

Se ridică însă o întrebare, fiindcă „pictura naivă" este de cele mai multe ori profund novatoare, limbajul său frapează mai mult decît strident dentele avangardiste ale curentelor la modă. Lirismul structural exprimat de artiștii genuini se aliază cu o mare capacitate a înregistrării noului. Un fir de înaltă tensiune prezent pe o pînză a lui Ion Nița Nicodim devine o formă esențială, înrudită cu geologia munților săi. El sugerează realitatea unei noi civilizații, încorporînd cu naturalețe ipostazele sale, fără a dramatiza justificarea lor. În arta insurecțională a lumii, Rousseau Vameșul, cel mai cunoscut dintre „diletanții" picturii, era omagiat de Apollinaire la modul suprem. Poetul francez credea că autorul bestiarurilor faimoase, cu lei imaginari, cu vegetație luxuriantă, creator de alegorii, ar fi capabil să picteze însuși cerul. Versurile săpate de Brâncuși pe piatra funerară a autorului *Războiului* m-au emoționat întotdeauna, vorbindu-mi despre cea mai cutezătoare tentativă a artei : *„Rousseau prea scump, tu ne aștepți, / Te salutăm ; / E Delaunay, soția lui, Queval și eu / Lasă nevămuite bagajele noastre / să intre în lumea cealaltă. / Culori îți vom aduce și pînză și penele / Ca-n sfintele-ți răgazuri, în raza prea curată, / Să zugrăvești, ca și portretu-mi altădată, / Fața frumoaselor stele"*. Înaintașul lui Nița Nicodim crease o lume artificială, cu o naturalețe dezarmantă, pictînd forme existente numai în capul și în simțirea lui, ca și cum ar fi obișnuite pentru toată lumea. Se știe astăzi că nu fusese de fapt în Mexic și că totul se baza pe imaginație. El propunea un „model" al realității ce avea să devină comun, fiindcă accentua proiecții ale visului și capacitatea de a trăi un univers creat în întregime de om. Pe o asemenea bază, nu mai există nici o deosebire între funcțiunile produse de vegetația luxuriantă a unei păduri și cea a unei rețele industriale, cu fire numeroase, compunînd o plasă cu ochiuri ciudate, cu lujerii îndrăzneți ai unei instalații de industrie chimică.

Iată o contradicție plină de sens ! Arta plastică a lumii se află astăzi în avangarda realităților artistice, transcriind mai exact noua imagine a lumii. Imaginînd un dialog între matematician și poet, Mircea Malița scrie pe bună dreptate în *Aurul cenușiu* : *„P : ...Ai afirmat odată că ai văzut desene care reprezentau perfect distribuții și grafice de funcții și care pentru un matematician constituie peisaje familiare. M : Așa este. Arta nouă este probabilistă. P : fii deci conciliant. Poate poeții au cedat pentru moment desenului și picturii torța inovației. Dar e o cesiune în cadrul aceleași familii ; doar limbajul diferă. Stă în natura limbajului artei de a ne pregăti pentru ecuațiile complicate ale zilei de mîine"*. Dar noutatea este exprimată de multe ori de vocațiile fruste, lipsite de subtilitate aparentă. Intuiția detronată de știință se răzbună în artă, unde capacitatea ei de a surprinde întregul rămîne inalterabilă. Deschiderea spre universul dinafară, mai firească la un Nicodim Nița decît la un pictor cu prejudecata unei imagini „făcute", îi creează posibilitatea unei actualități indiscutabile. Geometria greoaie a pinzelor sale, volumele dizarmonice, culorile fruste, de camion pictat, reprezintă, în felul lor, un mesaj al civilizației galopante, triumfătoare, pe un tărîm obișnuit cu ritmuri mai domoale.

Un autor, o carte

PROVERBE „COMENTATE"

de Boris BUZILĂ

Nicolae Velea are dexteritatea titlurilor neobișnuite : „Paznic la armonii", „O vară cît un pogon de flori", „Vorbă-n colțuri și rotundă"...

Ultimul apariție unei cărțulii apărute, zilele acestea, la editura „Albatros". Carte scrisă săptămînă de săptămînă, sub presiunea paginii descoperite care așteaptă manuscrisul, matricea să fiind rubrica „Proverbe" din „Luceafărul", susținută mai demult de prozator. Glosînd pe marginea înțelepciunii populare, a acelor fulgurante scîntei de cugetare și experiență care sînt zicalele, Nicolae Velea rămîne în atmosfera prozei sale. Îl regăsim în tot ce scrisul său are esențial și reprezentativ : pătrunderea analitică, darul disimulării sensurilor majore, sub haina fabulației banale, simțul nuanțelor, fascinația candorii, gustul ironiei...

Proverbele pe care le „comentează" nu sînt de fiecare zi și alegerea lor divulgă intuiția limbajului colorat, proprie scriitorului, dar și pasiunea sa pentru paradox, pentru situația insolită sau absurdă, din care își face o voluptate în a ne sugera tîlcurile dorite : „Cum îi șade călătorului cînd mai și șade" ; „Cînd doi se ceartă și al treilea, ca să cîștige, nu se mai ivește" ; „...Ca sacul — cînd l-ai umplut de abia vezi că n-ai unde-l pune", „Piua și apa bătută acolo", „Plînge risul de astă-vară".

— De cînd nu v-am văzut, Nicolae Velea, v-am urmărit tabletele săptămînale din „Luceafărul" ; n-am înțeles însă de ce o bucată de vreme, cînd scriați „Cronica pietonului" vă ascundeați sub un pseudonim. Ce v-a făcut să deveniți... parimiolog ?

— Cuvîntul mă intimidează...

— Dar l-ați adoptat, atribuindu-l unor personaje ale cărții : domnul Parimie și doamna Parimia...

— Aveți dreptate. Cine citește cartea vede însă că nu este o carte de publicistică sau de comentarii erudite. Sînt pur și simplu niște povestiri, cu o epică sumară, declanșată de un proverb, de situația sau sugestia metaforică prinsă în lapidaritatea unei ziceri populare. Prin comprimare epică, sensul țîșnește mai puternic, mai plastic. Situațiile sînt de cele mai multe ori, alegorice.

— Aș mai spune că dincolo de nucleul inițial, extras din proverbe, pe care se întemeiază epica povestirilor, limba lor, sub raport strict lingvistic, apelează la formulele proverbelor ; ale altora decît proverbul „titular"...

— Povestirile sînt scrise, după cum v-ați dat seama, într-un registru umoristic ; am apăsat mai mult pe tușa de umor — deci și de umor lingvistic — a proverbelor.

— Cum v-a venit ideea ?

— Terminasem „Pogonul cu flori". Îmi încetasem prima rubrică la „Luceafărul" — „Cronica pietonului". La început a fost un amuzament, un joc, dar unul care a prins. Am intrat în ritmul apariției săptămînale. Unii au nevoie de așa ceva : să știe că trebuie să predea articolul sau schița, sau tableta la zi fixă... A mers...

— Cînd am stat de vorbă, acum șapte sau opt ani, ziceați că ați vrea să scrieți un roman. Dacă nu mă înșel un roman despre învățători...

— Adevărat.

— Credeți că l-ați putea scrie ? Numai așa ați dezmînți ceea ce se crede despre scrisul dv. : Velea are vocația prozei scurte, la roman însă...

— Aici mă cam îndoiesc și eu. Poate că nu mi-am însușit încă tehnica romanului...

— Sau poate că ezitarea dv. este semnul că genul acesta vi se refuză. Sînt atîția prozatori de seamă care n-au fost romancieri...

— Eu am încercat totuși și voi mai încerca. E o veche nostalgie a mea. Povestirile cu învățători sînt bruioane ale cărții de mai mare respirație, cartea despre învățători, despre învățătorii de la țară.

— De ce n-ați mai continuat proverbele ?

— Cum să vă spun... Înțelepciunea populară este un sac fără fund. N-aș zice asta și despre imaginația — cel puțin cuvînt nu îndrăznesc să îl rostesc — subsemnatului...

Toamnă, toamnă...

de Constanța BUZEA

Toamnă-n grădină, toamnă pe deal, toamnă pe șes.
Toată lumina prinde rugină, frunzele ies

Să se-nfășoare pe răsuflare și pe vedere
Într-o cădere ca o culoare fără putere.

Ea ne ajută, sufletul nostru e împăcat.
Vara e bună ca o greșeală în care-am stat.

Cum suntem azi, am fost și ieri, alții, tot alții.
Marea ne uită, uită-ne munții, înalții.

Fie să stăm de-aci-nainte puri în lumină.
Frunze aduc înspre pămînt urme din vină.

Totuși, cu preț necunoscut se pregătește
Pentru livezi, și pentru vii, pentru nădejde,

Pentru un cer încă senin, pentru schimbare,
Pentru toți sîmburii care devin lacre de soare ?

ECOURI • ECOURI

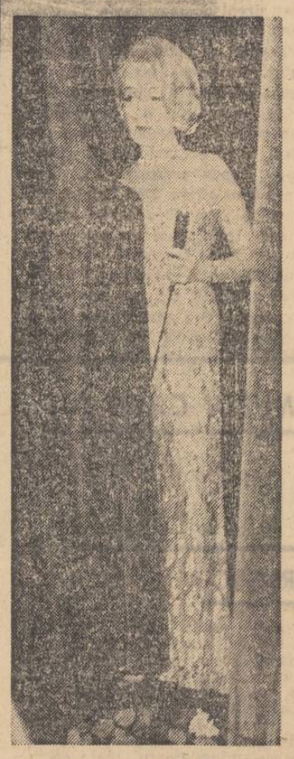

O fotografie inedită a actriței Marlene Dietrich (71 ani) cu prilejul ultimului spectacol pe care l-a prezentat la Paris. Ea a anunțat că în curînd va publica o carte care va cuprinde amintiri din lunga sa carieră artistică.

IN STUDIOURILE din Sverdlovsk a început turnarea filmului „Descoperirea" în regia lui Baras Kalzanov, un cine-roman despre omul contemporan ; eroul principal este un academician a cărui existență este urmărită din epoca războiului civil pînă în zilele noastre.

CINEAȘTII polonezi realizează în coproducție cu Atelier „Mosfilm", un film intitulat „Rețineți numele". Bazat pe fapte autentice, scenariul povestește soarta tragică a unei femei ruse, care după mulți ani își regăsește fiul de care fusese despărțită în lagăr, și care după război fusese crescut de o familie poloneză.

ACȚIUNEA FILMULUI „Al șaptelea glonț" se desfășoară în Asia Centrală în anii 20 și urmărește lupta puterii sovietice împotriva detașamentelor de basmaci. Realizator : Ali Kamraev, care s-a afirmat ca regizor de comedie, de film-operă, de dramă psihologică, de film politic cu subiect istoric revoluționar.

CUNOSCUTUL cineast Walerian Barowczyk, autor de desene animate și lung metraje, intenționează să transpună pentru ecran romanul „Istoria unui păcat" de Stefan Zeromski, scriitor polonez din prima jumătate a acestui secol.

Mireille Mathieu, Marcello Mastroiani, Catherine Deneuve și micul Benjamin Legrand s-au întîlnit pe genericul filmului „Cel mai important eveniment de cînd omul a pășit pe lună", regizat de Jacques Demy.

Tînărul regizor Ivan Nicev turnează în aceste luni filmul „Amintire", după scenariul Svobodei Baciarova, cunoscută cineastă bulgară. Despre film, din care vă oferim o imagine, se spune că, urmărind amintirile unui copil din timpul ocupației naziste, va fi o alternanță fantastică de evenimente.

MICA ENCICLOPEDIE

Umanistul brașovean

de L. SĂRĂȚEANU

Se împlinesc în această lună 475 de ani de la nașterea marelui umanist Iohannes Honterus al cărui nume este legat, în istoria culturii universale, de dezvoltarea geografiei, cartografiei, istoriei, ca și de bătălia pe care toate spiritele luminate ale Renașterii au dat-o pentru popularizarea largă a cunoștințelor omenești.

Născut la 1498, într-o familie de modești brașoveni, a avut șansa să poată învăța și să-și afirme de tînăr marile calități intelectuale. De altfel ideea creării condițiilor ca toți copiii să poată avea larg deschise porțile studiului l-a urmărit toată viața. El este poate cel dintîi gînditor al veacului al 16-lea care lansează chemarea pentru învățămîntul general și gratuit și care militează pentru dreptul copiilor săraci de a urca, potrivit puterii intelectuale, pînă la cele mai înalte trepte ale studiului.

În ce-l privește, părăsește de tînăr orașul natal pentru a urma cursurile la școli vestite încă din vremea lui : Cracovia, Viena, Wittenberg și Basel. După ce obține înaltul titlu de „Magistru al artelor libere", i se oferă posibilitatea de a ține prelegeri la diferite universități germane sau din cantoanele elvețiene. Dar tînărul „magistru" preferă să revină în Brașovul copilăriei, unde începe o nobilă operă de pionierat cultural. El întemeiază aici o bibliotecă ce avea să se dezvolte bogat de-a lungul secolelor, creează „Schola Coronensis" care, funcționează și azi cu denumirea de „Liceul Iohannes Honterus" și în care aplică modernele și democratele lui principii despre învățămînt. Într-adevăr, aici copiii săraci sînt primiți gratuit și tot aici — pentru prima dată în această parte a Europei — sînt primite la învățătură și fetele.

Tot lui Honterus, Brașovul îi datorează o tipografie pentru texte în germană, latină și greacă și care va funcționa în paralel cu vestita tipăriță din Șchei a diaconului Coresi, unde au apărut numeroase incunabule în limbile română și slavonă.

Cartograf iscusit, Honterus desenează și imprimă o amănunțită Hartă a Transilvaniei pentru ca, mai tîrziu să editeze o hartă a celor trei principate românești ilustrînd înțelegerea de către umanist a caracterului lor unitar.

Lucrarea de bază a lui Honterus este „Rudimenta cosmographiae", o vastă descriere în proză a lumii. Apărută la Cracovia în 1530, ea a fost pînă în cel de-al 17-lea veac lucrarea de bază după care s-a predat geografia și astronomia în toate universitățile germane, elvețiene și din Europa răsăriteană. De altfel, în 1541 o nouă versiune — de astă dată versificată — a acestei opere a fost tipărită chiar în imprimeria brașoveană a lui Honterus, iar în 1546, aceeași versiune era editată la Zürich.

Ideile lui Honterus au rodit bogat tot astfel cum activitatea sa de întemeietor al unor așezăminte de cultură a contribuit substanțial la gloria Brașovului, care își cinstește în aceste zile ilustrul fiu.

Clepsidra

AEROPLAN

de Constantin VIȘAN

Îl urmăreau plini de bucurie. Copii și părinți prinși de febra amețitoare a zborului.

— Parcă e un fluture...

— Ba seamănă cu un pescăruș !

— Pescăruș cu aripi roșii ? Cine-a mai văzut ? Nu vezi că pescărușilor le e și frică să se apropie de el ? Poate că-l cred avion de-adevăratelea.

Nu era decît un banal aeroplan jucărie. Devenise însă punctul de atracție al plajei. Îl așteptam în fiecare dimineață. Așa cum așteptam răsăritul soarelui. Cînd întîrzia se isca parcă în noi o neliniște.

— Ce s-o fi întîmplat cu avionul ? întrebau îngrijorați copiii.

Noi, ceilalți, oamenii în toată firea, nu întrebam nimic dar, furam cu coada ochiului cărările albastre ale văzduhului. Ne obișnuiserăm cu jocul copiilor noștri. Îl gustam poate mai profund decît ei dar nu îndrăzneam să o mărturisim. Apariția micului aeroplan din material plastic deasupra plajei era semnalată cu exclamații. De parcă ar fi fost vorba de ivirea unei comete sau a unei farfurii zburătoare. Zborul îi era urmărit ceasuri întregi. Copiii se apropiau de firul delicat care nu lăsa să se îndepărteze pînă la soare libelula cu aripi roșii, escortată mereu de pescărași curioși, semănînd cu o escadrilă de vînătoare.

— Mie cînd îmi cumperi unul la fel ? întrebau copiii.

Aceeași întrebare ne-o puseserăm cu toții. Într-adevăr, de unde s-ar putea procura jucăria asta, cu care ne-am putea face și noi, părinții, de lucru. Poate fi uitat oare zmeul copilăriei, secreta dorință de zbor conservată în sufletul fiecăruia dintre noi ?

Cînd după programul de acrobație spectaculoasă, libelula cu aripi roșii ateriza obosită pe aerodromul de nisip, cîte un tată incapabil să mai disimuleze copilul din el, se apropia de stăpînul jucăriei chestionîndu-l în legătură cu proveniența ei. Aflînd că nu se găsește prin magazinele noastre, se îndepărta dezamăgit. Era însă pe plajă un bărbat care cerceta cu interes ieșit din comun aeroplanul jucărie. Își făcea schițe pe un carnet, a cerut chiar voie să-l fotografieze. Am crezut că e un constructor de avioane. Nici vorbă. Lucrează la Govora. Au turnat acolo mai multe obiecte din plastic. E adevărat nici unul dintre ele nu zboară. Crede însă că ar putea să facă și zmee din astea. Cînd s-o întoarce din concediu, o să încerce neapărat. Nici nu se gîndește să nu reușească.

Așteptă cu încredere concediul viitor. Alături de salteaua pneumatică voi duce spre țărmul Mării zmeul promis în această vară de bărbatul cu părul albit la tîmple. În ochii, în glasul lui vibra o nealterată dorință de zbor.

După cum se știe, formația **Phoenix** (în foto) a reprezentat casa de discuri „Electrecord" la cea de-a 13-a ediție a Festivalului internațional de la Sopot (R.P. Polonă), unde au fost interpretate compoziții proprii : „Nunta" și „Păpăruga" (într-un nou aranjament muzical) și o piesă din repertoriul grupului polonez Skaldowie (cu un text românesc de Victor Șuvăgău). Pînă la sfîrșitul anului, Phoenix va imprima un nou disc L.P. la Electrecord și va întreprinde, probabil, un turneu în R.D.G. — cu ocazia premierei unui film muzical în care cîntă „Nunta" (banda sonoră a filmului include melodii cîntate de cîteva formații cunoscute din țările socialiste).

CLASAMENTUL

REVISTEI ȘI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreți de teatru, film, muzică ușoară și populară, recurgem la concursul dv., stimați cititori, rugîndu-vă să decupați formularul alăturat și să ni-l trimiteți completat pînă la data de 15 septembrie 1973 (data poștei locale).

Cu ajutorul preferințelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine considerați că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru**
- **Cele mai populare actrițe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme românești.**
- **Cele mai populare actrițe din filme românești.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actrițe din filme străine.**
- **Cei mai popular interpret(ă) de muzică ușoară.**
- **Cei mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie. Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele mai multe din sufragiile dv. și va fi dat publicității în revista noastră și în Almanahul „Magazin" pe anul 1974.

IMPORTANT : Acesta este penultimul cupon. Așteptăm opiniile dv.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI ȘI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . .

din . . . . . consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :

1. Actor de teatru . . . . . .
2. Actriță de teatru . . . . . .
3. Actor de film (românesc) . . . . . .
4. Actriță de film (românesc) . . . . . .
5. Actor de film (străin) . . . . . .
6. Actriță de film (străin) . . . . . .
7. Interpret de muzică ușoară . . . . . .
8. Interpretă de muzică ușoară . . . . . .
9. Interpret de muzică populară . . . . . .
10. Interpretă de muzică populară . . . . . .

Melomanul cu... patru urechi

Imaginea unei asemenea camere, insonorizate, cu pereții făcuți din alveole de fibre de sticlă, vă este probabil cunoscută. Ce caută însă aici un om cu două capete? Experiența urmărește să clarifice misterul auditiei binaurale (cu cele două urechi). Capul manechin imbracă pe cel real ca o pălărie, astfel ca să „inregistreze" toate mișcările pe care le face cel care ascultă simfonia dată de un aparat stereofomic. In fiecare ureche a manechinului este asezat un microfon pentru a inregistra toate sunetele, localizind sursa lor, ținind seama de „ecranele" pe care le creează mereu mișcările capului.

FITOCHIMIE

SECRETUL ODOLEANULUI

O noutate în domeniul plantelor medicinale. Un grup de cercetători români a izolat un alcaloid necunoscut pînă în prezent. O contribuție însemnată într-un capitol mult studiat în lume.

„O noutate în domeniul plantelor medicinale. Un grup de cercetători a izolat un alcaloid necunoscut pînă în prezent", i-am spus cuiva care, intîlnindu-mă în drum spre redacție, se interesa : „ce mai face știința ? Ce se aude nou ?". Dar vestea mea l-a descumpănit. Faptul că era „ceva" din domeniul plantelor medicinale părea să-i fi topit brusc interesul. „Mda... Și... e important ?", „Da, am zis, sigur". „Ce vindecă asta ? Are acțiune asupra cancerului ?", Doar ce noutate mai era aceea, mă rog, fie și „din buruieni", care nu răspundea uneia dintre marile obsesii ale contemporanilor secolului XX ? ! Care nu urmărea și nu dezlega una dintre marile enigme ale științei ? O noutate care nu răsturna nimic din ceea ce știam cu toții, care nu învinsese Imposibilul cu I mare, creind extaz și semne de mirare ? ! Ce noutate putea fi aceea fără „miracol", fără spectacol, fără emoții ? ! Și cu fiecare explicație în plus nu făceam decît să-l dezamăgesc și mai tare pe la început atît de curiosul meu cunoscut. „E vorba de o plantă pe care probabil o cunoști, se găsește peste tot de la cîmpie la munte. Vagabondează prin tufișuri, prin margini de pădure, prin lunci, cu miros de liliac și flori în zilele lui mai", încercam eu să-l atrag. Dar am greșit dezvăluindu-i denumirile populare. „Unii îi spun Gușa porumbului. Alții, Iarba pisicilor. Dar mai des, i se zice Odolean". „Și e un medicament al zilelor noastre ? mi-a replicat cu ironie. Gușa porumbului ? N-am auzit ! Ce vindecă, ai spus ?" „Nu, nu are acțiune asupra cancerului. Nu vindecă de bătrînețe. Nu este antireumatic". Curiosul meu nici nu se mai aștepta la așa ceva. „Calmează, zic. Și efectul ei sedativ era cunoscut de mult. Poate ai luat vreodată ; valeriană !". „A...". Denumirea latină a mai dres situația. Valeriana officinalis L., (L., de la inițiala celui ce a descoperit-o pentru știință, Linné). Se folosește de sute de ani, știindu-i-se efectele, dar fără să se cunoască cu precizie care sînt substanțele responsabile de acțiunea sedativă.

Marile sau micile victorii ale științei s-au construit pe acumularea în timp a cunoașterii. Au cerut o imensă trudă în timp, uneori de generații, pentru a se afla și înțelege întîi „ce ?", „de ce ?" și „cum ?". Imposibilul cu I mare sau mic nu înseamnă „în opoziție cu natura", „în pofida ei", ci ceea ce nu se poate pentru că „nu se știe „ce" și „cum". Cunoașterea efectelor, în cazul nostru al unui „drog", înseamnă întotdeauna pentru cercetător abia un început de lucru, un stimul al curiozității : ce le produce ? Și aici secretul de fabricație al naturii a atras curiozitatea cercetătorilor din lumea întreagă. Ofensiva în descifrarea lui a pornit încă de la începutul secolului, mergîndu-se pe trei direcții principale : **identificarea componentelor din uleiul volatil (rizomii și rădăcinile de odolean conțin ulei volatil) ; identificarea alcaloizilor și identificarea altor substanțe cu eventuală acțiune în efectul general, așa cum s-au dovedit a fi valepotriații, niște substanțe descoperite pentru prima dată din valeriană, acum vreo 15 ani de către cercetători din R.F.G.**

In țara noastră s-au efectuat, de asemenea, cercetări asupra rădăcinii de valeriană și prof. Emil Cionga a obținut un prim succes, în 1937, reușind să izoleze o substanță necunoscută pînă atunci : metilpirilcetonă. In ultimii ani, în cadrul Institutului pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice, un colectiv condus de prof. dr. doc. Emil Cionga, format din dr. farmacist, ing. chimist Octavian Contz și doctoranda farm. Venera Georgescu au izolat din valeriană doi alcaloizi, unul — actinidină, identificat și de alți cercetători străini, cel de al doilea, necunoscut pînă acum, pe care l-au denumit — valerianona. In prezent, cercetările se continuă cu experiențe interesante în farmaco-dinamie și pentru posibilitățile pe care le va oferi, eventual, în clinică. Din punct de vedere al cercetării fundamentale identificarea acestor alcaloizi este foarte interesantă pentru că permite înțelegerea mecanismelor de biosinteză a acestor substanțe și ca atare aduce o contribuție însemnată în acest capitol foarte mult studiat în ultimii ani. Poate ar mai trebui să spunem că s-a folosit aici una dintre cele mai moderne metode de analiză : spectrometria de masă. O metodă care, în anumite situații, permite stabilirea formulei de structură a unei substanțe, folosindu-se cantități minime : de ordinul zecimilor de miligram, și într-un timp record.

Nu, știința, chiar știința secolului XX nu trebuie privită ca un mit. Cercetătorii nu sînt vrăjitorii secolului XX. Și vom spune la fel cu un bătrîn înțelept : iată, „omul este surprins cînd constată că lucrurile apropiate nu sînt mai puțin frumoase și măreț decît cele îndepărtate. Ceea ce e aproape explică ceea ce e departe. Stropul de apă este un mic ocean". Și permanenta povață a naturii : „Lumea este nouă, necercetată".

ATRACȚIE PENTRU PEȘTI

Un pescar, fără răbdare de pescar, dar inventiv și amator de pește a construit cel mai mic pescador din lume. De fapt, este un „vapor"-momeală, care inaintează cu ajutorul unui mic motor electric (cu baterie). Omică sursă luminoasă cu care este prevăzut are rolul de... punct de atracție în lumea peștilor. Peștii se apropie, sînt prinși de un cîrlig al vaporașului lansat în adînc, care semnalizează atunci cînd a reușit. Ca vaporașul să nu pescuiască pe socoteala lui și s-o ia razna în voia valurilor, inventatorul din Oklahoma îl poate menține pînă la o distanță rezonabilă cu un fir. Un dispozitiv automat servește și pentru a opri motorul cînd vaporașul-momeală a ajuns în larg și pentru a lansa în adînc cîrligul, acul, mica săgeată sau orice dispozitiv dorit pentru prinderea peștelui. Nu este o activitate sportivă dar autorul invenției afirmă că este eficace.

ANTICOROZIV

Coroziunea este socotită a fi dușmanul nr. 1 al tehnicii. Întregul progres industrial al omenirii este, ca atare legat implicit de succesele realizate în lupta împotriva coroziunii. Se pun la punct vopsele și lăcuri care să apere metalele de agenții de corodare. În sensul acesta se fac cercetări și s-au obținut succese interesante la Institutul G. W. Akimow din Praga, de pildă printr-un procedeu de metalizare. Tehnologia fiind foarte utilă în conservarea caroseriilor de automobile. La întreprinderea „Teplotechna" din Praga s-a pus la punct o cuvă de galvanizare nemetalică de dimensiuni 9 m x 1,4 x 0,8 m. Se știe că galvanizarea este una dintre metodele de protecție a oțelului împotriva coroziunii. Or, prin cuva realizată s-au putut obține randamente de 3,2 tone pe oră. Capacitatea de zinc este de 180 de tone. După șase luni de lucru, în cadrul experimentului cuva n-a prezentat nici o urmă de uzură, ceea ce este o dovadă a calității sale superioare.

UN FENOMEN CIUDAT:

GROPILE SĂRATE DIN MAREA ROȘIE

Un fenomen ciudat suscită curiozitatea științei și atrage atenția... industriei. Este vorba de lanțul de gropi în solul Mării Roșii. Prima depresiune submarină, aici, fusese descoperită către jumătatea anilor 60, iar astăzi sînt cunoscute 17, înșirate, longitudinal pe centrul Mării Roșii, marcînd parcă limita între două continente ce sînt pe cale să se îndepărteze unul de altul. Orice informație deci privind acest lanț de gropi foarte adînci devine extrem de prețioasă pentru teoriile geofizice moderne. Dar aspectul practic al acestei descoperiri este dintre cele mai interesante. Ele conțin apă caldă și sînt foarte bogate în săruri metalice. Ba, mai mult, conțin materii solide de sute de ori mai concentrate decît se găsesc în general, dizolvate în apa mărilor. De pildă, în depresiunea Discovery, Institutul național de oceanografie al Angliei a obținut următoarele date : apa prezintă o salinitate (datorită sărurilor diferitelor metale) ce crește de la 40 de părți la o mie (caracteristic fundurilor marine) la peste 250 de părți la o mie, iar temperatura saramurii crește și ea de la 22°C la aproximativ 44°C, pe măsură ce adîncimea se accentuează cu două, trei sute de metri față de solul marin din jur. În cazul depresiunii Atlantis II, studiată de mai multe echipe de pe nave de cercetare, temperatura saramurii a înregistrat o creștere și în timp : 55,9°C în 1965 față de 60,1°C în 1972. Iar faptul că depozitele sedimentare ale acestor gropi submarine sînt bogate în metale grele, în special aur, argint, cupru, plumb și zinc nu este neglijabil. Și dacă asemenea depozite ar prezenta o particularitate... comună tuturor mărilor închise ce au depresiuni, cum este Marea Roșie, acestea ar putea oferi omului un „adaos" prețios la resursele naturale de care dispune. De la acest caz „local" care ar permite să se determine natura unei activități geologice care a avut loc în această regiune, englezul John Gribbin care relatează amplu despre aceste descoperiri, crede că geofizicienii ar putea prezice în ce parte a lumii o activitate tectonică asemănătoare ar fi putut produce în trecutul îndepărtat depozite de minerale exploatabile.

„CU CE SĂ VĂ SERVIM?" „CU AER !..."

Dacă bătălia pentru aer curat nu se va face cu consecvență și în toată lumea, s-ar putea ca aerul curat să devină un „articol" de lux. Dar dincolo de o asemenea ipostază într-o viziune pesimistă, s-ar putea crea — așa cum există în domeniul apelor naturale — o mare varietate de... aer. De pildă, aer cu parfum de tei, sau cu parfum de salcîm, sau de fin proaspăt cosit, aer de eucalipt, aer de mare, aer de munte, aer de furtună, aerzefir de Pacific ș.a.m.d. Și pentru tratamente medicale, evident, aer cald, aer purificat, aer sărat... Consumatorii unui bar din München în care se servește aer, se declară mulțumiți. În pauza dintre două alergături, iau o „gură" de aer, aleasă după listă sau la recomandarea... barmanului. Unii pretind că își rezolvă astfel guturaiul.

USTUROIUL PĂSTREAZĂ CÎTEVA SURPRIZE

Dintr-o practică de milenii, oamenii au descoperit rolul profilactic al usturoiului. Este interesant și interesează astăzi știința că unele dintre substanțele pe care le conține nu sînt încă definite precis din punct de vedere chimic. Într-o carte apărută în Editura medicală în urmă cu patru ani și epuizată în primele luni de la apariție („Plante medicinale" de dr. Gr. Constantinescu și dr. Ovidiu Bojor) se enumerau efectele terapeutice cele mai importante, cele mai cunoscute ale usturoiului, experimentate de generații întregi : acțiunea cardiovasculară-hipotensivă, cea de dezinfectant, de expectorant și calmant în unele spasme, acțiunea antimicrobiană, antibiotică (chiar și în cazul tuberculozei pulmonare) ș.a. Dar usturoiul continuă să înscrie și alte indicații terapeutice pe lista începută. Iată ce scriu autorii : „**cercetările din ultimele trei decenii au arătat că preparatele de usturoi au remarcabile proprietăți antinicotinice, în cazurile intoxicațiilor cronice ale fumătorilor**". Este poate interesant că preparatele farmaceutice pe bază de usturoi, și în care s-a căutat să se înlăture ceea ce este de obicei neplăcut — mirosul — nu au aceeași eficacitate ca usturoiul „veritabil" care-și păstrează „intact" mirosul lui puternic. Dar mult mai important e faptul că usturoiul începe să dețină un rol important în cele mai recente cercetări medicale. Se caută a se depista acele principii active la nivel molecular pentru a se ști cu precizie ce anume determină acele efecte „miraculoase" pe care le are.

UN CENTRU DE CALCUL ÎNTR-O VALIZĂ

„Închipuiți-vă un avion supersonic, un Boeing 747, zburînd la o altitudine de 20 cm. Închipuiți-vă finețea pilotajului necesar. Gîndiți-vă și la catastrofa care s-ar produce la cea mai mică denivelare a solului". Prin această imagine, dr. Ralph Gomory, vicepreședintele I.B.M.-ului încerca să le sugereze ziariștilor prezenți la Centrul Thomas Watson, în Yorktown-Heights, lîngă New York, precizia pe care o ating astăzi majoritatea calculatoarelor electronice. Și totuși, așa cum relatează Daniel Vincendon în săptămînalul „L'Express", dr. Gomory vorbea de o a doua tinerețe a calculatoarelor. Trebuie create noi modalități de stocare a informației. Memorii anexe cu acces rapid, de înaltă capacitate și mai ieftine. Întreaga bătălie, pe cîmpul calculatoarelor, competitivitatea pe piața mondială, se dă în jurul prețului. Este o problemă fundamentală în informatică. Se cer memorii mai ieftine. Și se pare că bulele magnetice vor apare primele pe piață. Descoperite în urmă cu zece ani în Europa și Statele Unite, ele făceau apel pînă acum la cristale perfecte, de o puritate extremă. Ca cele care se folosesc la tranzistori sau circuite integrate. Sînt materiale scumpe. Trei cercetători ai centrului din Yorktown au demonstrat însă că se pot crea bule magnetice perfecte din materiale amorfe, cum ar fi sticla. Sînt materiale ușor de fabricat și ieftine. Și aceasta ar elimina mecanismele, discurile, benzile. Bulele putînd fi miniaturizate la a zecea mia parte dintr-un milimetru, în diametru, ele ar putea fi „îngrămădite" în număr foarte mare pe o suprafață foarte mică. În această perspectivă, s-ar putea ca centrul de calcul să nu mai ocupe săli mari, ci să încapă ...într-o valiză.

METEOROLOGIE

„FANTOMELE" COMUNICĂ!

Ecouri misterioase venind din albastrul cerului. Cu ajutorul unor radare puternice, fantomele sînt descoperite. Sînt insectele ce populează atmosfera. Dar mai sînt, alături de ele, și unele fenomene meteorologice imposibil de observat fără ajutorul unui radar milimetric.

Atmosfera era scrutată cu atenție. Nici un nor. Nimic nu părea să tulbure sau să traverseze cerul de o frumoasă transparență. Și totuși, parveneau niște ecouri misterioase. Li s-a și spus, din această cauză : „fantome" sau „îngeri". Cercetătorii erau intrigați : „cine" le producea ? Fenomenele au fost studiate cu ajutorul diferitelor tehnici radar, măsurîndu-se depolarizarea ecourilor, variația puterii lor în funcție de lungimea de undă, un radar doppler ș.a. Ecourile au fost atribuite insectelor și păsărilor. Unii păreau mai înclinați să creadă că e vorba de variații brutale ale indicelui de refracție a aerului. Dilema a fost rezolvată acum cîțiva ani de către Hary, Atlas și Glover, cu ajutorul unor puternice radare instalate la baza de la Wallops Island în Statele Unite. Da, majoritatea ecourilor-fantomă observate pînă atunci se datorau insectelor și păsărilor. Dar ameliorarea radarelor permite astăzi să se obțină, în unde centimetrice, și ecourile date de variațiile indicelui de refracție a aerului, care, în bună parte, sînt legate de o tulburare atmosferică. Acesta este un fenomen foarte greu de observat. S-a ajuns însă să se detecteze mișcări ce se produc în aerul limpede aparent calm. Sînt mișcări care conduc apoi la formarea norilor cumulus. S-au mai observat și fenomene de unde de instabilitate dinamică ce produc niște straturi de turbulență... din senin, bine cunoscute în navigația aeriană. Un vast cîmp de cercetare este acum deschis studiului. Și, s-a mai observat ce ajutori admirabili pot fi... insectele. Ele pot constitui trasori excelenți în cercetarea straturilor joase ale atmosferei. O muscă fixată cu un fir de nailon este detectată la o distanță de 3 km printr-un radar milimetric. O albină lansată în atmosferă din avion la peste 10 kilometri de radarul de la Wallops emite un semnal suficient de puternic pentru a se ține legătura cu ajutorul sistemului de urmărire automată. Entomologii au și ei motive de satisfacție. Cu ajutorul radarului (pe care nu l-au folosit pînă acum) vor putea studia insectele în atmosferă, răspîndirea lor, variațiile diurne și sezoniere etc. Recent, un nou tip de radar meteorologic se impune : lidarul. Adică, radare în care emițătorul este un laser de putere, lucrînd prin impulsuri, iar receptorul este un telescop, în focarul căruia este așezat un fotomultiplicator. Și lidar-ul, după cum explică Henri Sauvageot în revista „La Recherche", devine extrem de interesant pentru studiul norilor mai puțin denși care sînt cirrus, sau cum e bruma, ca și pentru „norii" formați... de poluare.

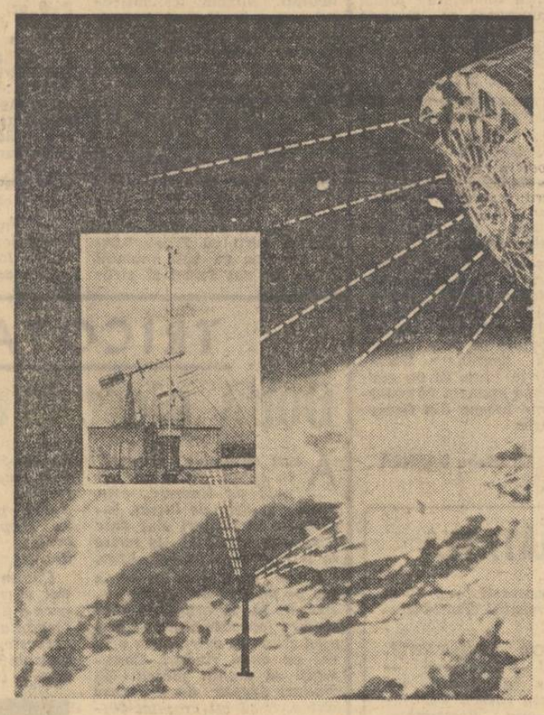

MEDICINĂ

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

CARE ESTE SITUAȚIA ÎN CHIRURGIA TRANSPLANTELOR UMANE?

Răspunde profesorul francez Jean HAMBURGER

Homotransplantul de organe a fost socotit pînă în 1959 o imposibilitate. Toate tentativele de alogrefă renală la om și animal se soldaseră cu eșec. Primele două homotransplante renale reușite s-au făcut în 1959, una la Boston, cealaltă la Paris, între frați falși-gemeni. La 12 februarie 1962, prof. Jean Hamburger și echipa sa obțineau la clinica de nefrologie de la spitalul Necker la Paris, primul succes mondial în transplantul renal între doi oameni care nu erau gemeni. Acești bolnavi se simt astăzi perfect, deci după mai bine de zece ani. Într-un articol publicat foarte recent, (în numărul din iulie—august al revistei „La Recherche") asupra problemei respingerii grefelor, prof. Jean Hamburger răspunde implicit și la întrebarea care ne interesează.

— Pînă la 1 martie 1973, așa cum reiese din registrul internațional ținut la zi la Chicago, după indicațiile furnizate de 233 echipe din lume, s-au făcut 12.669 transplantări renale. Succesele înregistrate, în procente : în jur de 70 % pentru grefele de rinichi prelevat de la un cadavru, 80 % pentru grefele cu rinichi de la donatori vii, înrudite cu primitorul, 95 % pentru cazul particular al unui donator, din punct de vedere genetic HL-A și aproape 100 % în cazul adevăraților gemeni. În cazul celorlalte organe, rezultatele s-au arătat net mai puțin bune. Inima : au fost realizate 205 grefe în 21 de țări de către 61 de echipe. Rezultatul : 30 de supraviețuitori, dintre care 10 de mai bine de trei ani. Ficatul : au fost realizate 170 de grefe în 13 țări de către 37 de echipe. Rezultatul : 15 supraviețuitori, dintre care 6 de mai bine de un an. Plămînii : 32 de încercări, 32 de eșecuri.

Se fac în momentul de față foarte asidue cercetări pentru ca aceste rezultate să fie îmbunătățite, înlocuindu-se medicamentele imunodepresive nespecifice, în favoarea metodelor care să suprime reacția specifică de respingere a organului grefat. Între aceste metode, se află în studiu : injectarea de anticorpi care să creeze o stare de toleranță sau anticorpi așazișii „facilitanți". La animalul grefat, unele artificii permit să se creeze o astfel de stare de toleranță. La om, încă nu.

...Dar este imposibil de rezumat amploarea cercetărilor științifice pe care acest domeniu a suscitat-o. Și chiar dacă în viitor nu vor mai fi folosite transplantele de organe umane, pentru că ar putea fi înlocuită grefa prin implantarea de organe artificiale, era grefei va fi adus biologiei și medicinii mai mult decît oricare alt domeniu al cercetării medicale. Cercetările asupra histocompatibilității au descoperit o „lume nouă" privind personalitatea animală și umană, privind suprafețele celulare etc. Cercetările asupra răspunsului imun au revoluționat ceea ce știam asupra limfocitului, asupra rolului glandei timice, asupra mecanismului maladiilor auto-imune, asupra cancerului și asupra multor altor lucruri.

Inserînd aici un fragment din articolul prof. Hamburger, trebuie s-o mărturisim, am făcut-o deliberat. La 17 septembrie are loc la Sinaia un simpozion internațional de imunologie cu tema „Diferențierea și funcția limfocitelor", simpozion organizat de către Uniunea internațională a societăților de imunologie, președinte al comitetului de organizare fiind prof. dr. doc. Ion Moraru, membru în comitetul de conducere al Uniunii internaționale și președinte al comisiei de imunologie din țara noastră. E, de fapt, o veritabilă ședință de lucru în care se vor confrunta cele mai noi rezultate obținute de specialiștii din țară și de peste hotare. Iată că, răspunsul pe care-l oferim la întrebarea pusă de cîțiva cititori ai revistei, devine astfel și „startul" unor noutăți în domeniu, pe care sperăm să le aducem într-una din paginile noastre viitoare.

SOARELE RĂCEȘTE CASA

La Așhabad, capitala Turkmeniei sovietice, unde clima este deosebit de călduroasă a fost realizat un acoperiș plat care, avînd substanțe deosebite în componența sa, poate servi la răcirea încăperilor. Aerul rece este produs prin radiații calorice după același principiu ca și la frigiderele obișnuite, numai că în locul energiei electrice se utilizează energia solară. Invenția aparține unor specialiști ucrainieni care au lucrat în colaborare cu colegii lor turkmeni. Instalațiile respective au, după părerea specialiștilor, un mare viitor.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

IGIENA LOCUINȚEI

O activitate care cere o mare preocupare din partea tuturor membrilor familiei

Din pregătirea hranei, curățenia apartamentului, a îmbrăcămintii, din consumul zilnic de hîrtie rezultă permanent în locuință reziduuri solide care par a fi dependente cantitativ și calitativ de gradul de civilizație al unei colectivități. În cele mai mari orașe ale lumii, cantitatea zilnică a acestor reziduuri, socotită pe cap de locuitor este cea mai crescută: New York 1,7 kg, Los Angeles 1,1 kg., Paris 0,9 kg., Milano 0,8 kg. Statisticile arată că de la an la an resturile menajere raportate la numărul locuitorilor orașelor au crescut, dublîndu-se în zece ani. Compoziția gunoiului de masă este astăzi, mai bogată decît în trecut în hîrtie și plastic, care servesc ca ambalaj la transportul mărfurilor alimentare sau nealimentare ce intră zilnic în fiecare casă. Ambalajele din plastic constituie resturi menajere apreciate de specialiști ca nefiind biodegradabile (nu se distrug în mod natural în mediul înconjurător, de exemplu în sol) și care vor crea probleme în viitor. Desigur o disciplină se va impune în curînd gospodinei pentru sortarea resturilor menajere ce urmează a fi îndepărtate, **protecția mediului înconjurător** devenind și sub acest aspect și de la acest nivel o problemă a noastră a tuturor.

Vom insista însă asupra altor aspecte pe care le ridică pentru fiecare familie reziduurile menajere zi de zi. Din punct de vedere **sanitar** acestea constituie un potențial, **un risc de îmbolnăvire,** datorită faptului că numeroși **microbi, paraziți, ciuperci își păstrează viabilitatea în condițiile oferite de acestea.** Reziduurile menajere, prin resturile alimentare pe care le conțin, oferă condiții deosebite de hrană, înmulțire și dezvoltare, mușteloi și gîndacilor care pot contribui la răspîndirea celor mai diferite boli ca purtătoare de microbi

Cînd reziduurile menajere nu sînt îndepărtate la timp, substanțele organice din compoziția lor intră în descompunere degajînd în aerul locuinței gaze rău mirositoare care pot antrena particule **alergizante** pentru multe persoane provocînd rinite, crize de astm, pruritul tegumentelor etc.

Pentru evitarea tuturor acestor efecte și păstrarea igienei locuinței, îndepărtarea cît mai rapidă a reziduurilor menajere, pe cît posibil pe măsura formării lor, este metoda cea mai bună. Astfel pregătirea mesei, curățenia locuinței este bine să fie încheiată prin îndepărtarea imediată din locuință a resturilor adunate (fiecare curte, fiecare bloc este obligatoriu să dispună de recipiente de metal de cca 50 kg pentru colectarea gunoiului). În nici un caz, nu este de dorit depozitarea îndelungată, necontrolată și la întîmplare a acestora. În fiecare locuință **o găleată** (obligatoriu cu capac pentru a împiedica accesul muștelor și gîndacilor) **va constitui receptacolul de moment al gunoiului. Îndepărtarea se va face cel puțin o dată pe zi** pentru a nu exista timp suficient progresării în descompunerea substanțelor organice și înmulțirea microbilor. Zilele verii, prin temperatura ridicată creează condiții deosebit de favorabile acestor procese, ceea ce impune o și mai mare exigență în ermeticizarea resturilor menajere și îndepărtarea lor cît mai rapidă. Nu trebuie uitată nici grija la manevrarea găleții de gunoi pentru a nu-l împrăștia în locuință sau pe căile de acces precum și dezinfectarea periodică a găleții cu o soluție de creolină sau acid fenic, în proporție de 3 la sută.

Cîteva informații de tip economic care subliniază că aceste reziduuri menajere pe care noi nu le mai utilizăm în casă, nu sînt cu totul nerentabile, vă vor mări poate grija și atenția în depozitarea lor. Ceea ce noi zilnic aruncăm și mașinile serviciilor de salubritate publică încarcă din recipientele de gunoi ale blocurilor de locuințe, se transformă cu grijă în cantități importante de materie primă sau energie calorică. La Praga, de pildă, o analiză statistică a arătat că din reziduurile menajere anual se recuperează ca materie primă — 1 750 tone fier, 146 tone metale neferoase, 200 tone sticlă, 14,6 tone textile, 15 tone piele, 219 tone oase. Orașele care incinerează gunoiul îl transformă în putere calorică ce ajunge pînă la 1800 kilocalorii/kg. Multe din spațiile verzi ale cartierelor noi ale orașelor sînt amplasate pe terenuri mănoase, care au fost fertilizate prin compostarea resturilor din locuințele orașelor.

Dar, pentru ca toate aceste reziduuri să fie recuperate (ca materie primă, energie calorică) sau reintegrate în sol fără denaturarea mediului înconjurător este necesar a nu fi degradate, tratate corect și la timp. Și nu exagerăm cînd spunem că această acțiune începe din fiecare gospodărie.

Dr. Elena BARNEA

MODA

PARDESIUL ȘI HAINA DE PLOAIE

Pardesiele, fulgarinele capătă amprenta modernă a modei lungindu-se puțin.

1) PARDESIU AMPLU, *cu mineca încrețită și cu un buzunar aplicat. Platca și gulerul larg sînt într-o culoare contrastantă*

2) MANTOU CU TĂIETURĂ PE TALIE, *cu o frumoasă garnitură la guler, buzunare și manșete.*

3) *O cupă foarte largă, pentru* O HAINĂ CU GLUGĂ ȘI PLATCĂ LATĂ DIN PIELE SAU PLASTIC, *de culoarea carourilor materialului.*

4) PARDESIU DIN MATERIAL FLAUȘAT, SUBȚIRE *care se poate purta cu sau fără cordon. Garnituri din piele.*

5) PARDESIU PE TALIE, LINIE CLOPOT, *cu mineca ridicată la umăr. Se încheie cu brandenburguri. Platcă, buzunare și glugă asortate pantalonului.*

Desene de Tanți PFENNINGS

GIMNASTICA ȘI SĂNĂTATEA

• Vreți să înlăturați starea de somnolență de dimineață?

• Cîteva recomandări care se adresează tuturor vîrstelor

Gimnastica de dimineață sau de înviorare, este o activitate fizică simplă, necesară și accesibilă tuturor oamenilor indiferent de sex și vîrstă. Ea se practică imediat după deșteptare la domiciliu, în sanatorii, case de odihnă, tabere, internate și cămine studențești. Se poate face în camera de dormit cu ferestrele deschise, pe balcon, terasă sau în curte în costum de sport.

Importanța practicării zilnice a acestei gimnastici, de la o vîrstă cît mai tînără, constă în aceia că ea contribuie la întărirea sănătății, dezvoltarea fizică generală, călirea organismului, stimularea capacității de lucru. Necesitatea practicării ei o vom înțelege mai ușor cunoscînd cauzele care duc la apariția oboselii fizice și psihice, a importanței somnului și a modificărilor fiziologice care se produc în organism în timpul somnului.

Se știe că somnul este determinat de oboseala sistemului nervos care face să scadă capacitatea scoarței cerebrale de a mai percepe și răspunde la excitațiile externe, de a nu mai coordona în bune condițiuni activitatea organismului. În aceste momente se instalează în scoarța cerebrală inhibiția de protecție și apare senzația de somn pentru refacerea sistemului nervos. În timpul somnului se produc mari modificări în ceea ce privește activitatea marilor funcțiuni ale organismului. Astfel se produce o scădere a excitabilității nervoase, a frecvenței cardiace, respiratorii, tensiunii arteriale, micșorarea tonusului mușchilor și a vitezei de circulație a sîngelui. Se poate spune că organismul se relaxează și întreaga capacitate funcțională este redusă.

La deșteptare organismul trebuie să învingă starea de somnolență manifestată prin dorința de a mai sta în pat, nehotărîre în acțiune, mișcări greoaie, stare de indispoziție. Pentru înlăturarea rapidă și completă a acestor manifestări, trebuie făcută gimnastica de dimineață readucînd organismul la o stare de activitate optimă și bună dispoziție.

Gimnastica de înviorare durează 15 minute și se poate executa după programul transmis la radio în fiecare dimineață. În cazul cînd timpul nu vă permite să o faceți la ora cînd se transmite la radio, atunci vă puteți alcătui fiecare un program după recomandările următoare, în funcție de cunoștințele și posibilitățile fizice ale dumneavoastră. Exercițiile se vor axa pe întinderea coloanei vertebrale, activarea circulației periferice, fortificarea întregii musculaturi a corpului.

Gimnastica se poate face în două etape: la început timp de 3—4 minute puteți face în pat exerciții de întindere a corpului cu respirații ample, extensii de trunchiu, ridicarea trunchiului cu aplecarea peste picioarele întinse. După o scurtă pauză vă dați jos din pat și treceți la partea a doua a programului. Aceasta durează 10—12 minute și cuprinde: mers normal sau pe loc cu genunchii cît mai sus în ritm viu timp de 30 secunde, exerciții de flexie, extensie, răsuciri, îndoiri și rotații de trunchi cu diferite poziții de brațe.

În continuare veți face mers liniștitor cu respirații ample urmat de pas alergător 30 secunde (dacă spațiul permite), apoi cîteva îndoiri de genunchi, flotări în brațe, sărituri ca mingea, fandări etc. Pe cît este posibil folosiți mobilierul din cameră la exercițiile care solicită aceasta (flotări, îndoiri de genunchi).

Mai pot fi făcute exerciții din culcat pe spate care contribuie la întărirea musculaturii abdomenului și a picioarelor, la stimularea circulației periferice. Acestea sînt: bicicleta, forfecări de picioare, cercuri, ducerea peste cap etc. După 2—3 exerciții se poate face o scurtă pauză de cîteva secunde pentru odihnă. În încheiere se face mers liniștitor și cîteva respirații de tip yoga. Acestea constă în inspirații ample, reținerea respirației cît poate fiecare și expirații forțate urmate de 4—5 respirații normale, după care se repetă.

După această gimnastică se pot face cîteva proceduri simple de călire pe care le cunoașteți dintr-un articol anterior. Practicînd zilnic gimnastica veți contribui la dezvoltarea armonioasă a organismului, la întărirea sănătății, veți constata că senzația de oboseală dispare, veți avea o stare de bună dispoziție.

Prof. Marian FIRIMIȚĂ

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

PETRE OȚETARU — com. Mihăilești, jud. Ilfov. În vederea vinificației, strugurii atacați de mucegai trebuie culeși mai devreme, înainte de a ajunge la maturitatea deplină. Dacă conținutul în zahăr al mustului este prea mic, se corectează prin cupajare cu must mai dulce. Cînd se face limpezirea mustului, se folosesc cantități mai mari de bioxid de sulf (50—150 mg/l, în funcție de gradul de mucegăire).

PETRE GRECU — comuna Butoești, județul Mehedinți. Rugina trandafirului este o boală care se manifestă mai ales pe frunze. Pe fața inferioară a frunzelor se observă pustule (mici grămezi de spori) de culoare galbenă-deschis la început și negricioasă mai tîrziu. Pe fața superioară a frunzelor se observă pete mici, gălbui sau roșietice. Dacă atacul este puternic, frunzele îngălbenesc și cad. Pentru combaterea acestei boli, se fac 4—6 stropiri în timpul verii cu Zineb 0,2% în amestec cu sulf muiabil 0,2%. Se pot folosi și stropiri cu zeamă bordeleză, 1%. Toamna trebuie adunate și arse frunzele bolnave, iar primăvara, înainte de desmugurit, este eficace o stropire cu zeamă sulfocalcică 10% sau cu zeamă bordeleză 2%.

STELIAN NICOLESCU — Ploiești. Ideea dv. de a planta cîteva tufe de coacăz negru (casis) în grădină, este foarte bună, deoarece fructele acestui arbust sînt bogate în vitamine, în special vitamina C (de 20—30 ori mai mult decît merele și de 3—6 ori mai mult decît lămîile). Din fructe se poate prepara dulceață, sirop și vin cu gust foarte plăcut. Înmulțirea coacăzului este simplă: prin butași (porțiuni de ramuri anuale de 20—25 cm) care se plantează pentru înrădăcinare toamna sau primăvara, devreme. În toamna viitoare butașii înrădăcinați se pot planta la locul definitiv.

Prof. I. BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad", Roman, județul Neamț

TRICOTAJ

Două piese croșetate

Acest ansamblu croșetat în culori pastel are o notă de tinerețe, este practic și ușor de lucrat. Indicațiile în ochiuri sînt date pentru măsurile 42—44 scrise în paranteză și 46—48, liber.

Bluza: fața — se începe de jos pe un lanț de (51) 55 cm. Lucrați în piciorușe duble 7 rînduri (aproximativ 5—6 cm) apoi croșetați entre-deux ajurat pe două rînduri. Continuați să lucrați mereu în rînduri drepte de piciorușe duble. Cînd ați croșetat 20—21 cm, scădeți de fiecare parte (după tiparul construit de dv.) cîte un ochi, astfel ca în talie, lucrul să rămînă lat de 46—50 cm. Lucrați drept 4—5 rînduri apoi croșetați treptat, la margini (după tipar) pentru a avea peste piept o lățime a lucrului de (50) 54 cm. dinii,

Continuați să lucrați motivul ajurat de pe piept care pare a fi un medalion. Pentru răscroitura subrațului, scădeți succesiv, de 3 ori cîte 2 brîde, apoi lucrați din nou drept, pînă la linia de umăr. Pentru

răscroitura decolteului, scădeți exact pe mijlocul fentei 4—5 cm, astfel încît să obțineți o linie ușor rotunjită. Linia de umăr trebuie să aibă 12—13 cm. Spatele se lucrează la fel — bineînțeles suprimînd „medalionul ajurat".

Mînecile se încep pe un lanț de (29) 31 cm. Se crește după tipar, de fiecare parte, pînă la o lățime maximă de 32—34 cm. Fusta se începe de jos pe un lanț de (71) 75 cm. Se scade treptat, după banda de ajur, în raport cu tiparul, pînă la înălțimea de (45) 47 cm, apoi scăderea se face la fiecare rînd, cîte 2 brîde la margini și cîte 2 la pense. La fel se lucrează și spatele fustei. Fiecare parte lucrată se calcă sub abur și se încheie cu punct orb. Fusta trebuie dublată cu o țesătură de mătase ușoară, în aceeași culoare. În talia fustei se fixează rejansă și fermoar.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

G.M. — Piatra Neamț — *Vă indicăm adresa spitalului de chirurgie plastică — str. Arhitect Mincu nr. 7.*

V. A. — Arad — *Vă recomandăm Diazepam de 10 mg., Cliocol și Fosfobion — fiole — al căror conținut să-l beți.*

OLIMPIA ANTOHI — Moinești — *Pentru a rezolva internarea solicitată vă veți adresa direcției sanitare județene de care aparțineți.*

TODOR M. — Mărgineni, Bacău — *Probabil este o inhibiție determinată de complexele dv. de inferioritate. Vă recomandăm excursii în grup și medicamentul Tioridazin-Mitte.*

TUDOR CONSTANTINESCU — București — *Bolnava a primit un tratament corect. Va continua cu: Romparkin, Levomepromazin, Glicocol, Fosfobion și Meclofenoxat. Poate merge la Breaza pentru cură climaterică.*

I. N. Făgăraș — *Medicamentul Miofilin este un vasodilatator coronarian și bronhodilatator. Este indicat atît în insuficiență cardiacă cît și în astm bronșic. Nitroglicerina se administrează în infarct miocardic și astm bronșic.*

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Salată de cîrnați cu ouă

Pentru patru persoane: 4 cîrnați afumați sau 4 crenvurști, 4 ouă fierte tari, cîțiva castraveți acri, o salată verde, untdelemn, sare, piper.

Dacă doriți să oferiți unor oaspeți nepreveziuți, acest fel de mîncare destul de obișnuit, dîndu-le impresia că ați pregătit ceva cu totul deosebit, prezentați-l astfel:

Tăiați salata verde în fîșii. Acoperiți cu ea fundul unui platou rotund. Fierbeți ouăle tari. Fierbeți crenvurștii, sau prăjiți cîrnații.

Tăiați în rondele ouăle, cîrnații și 1—2 castraveți. Păstrați netăiat o jumătate de ou. Puneți pe platou — la oarecare distanță de margine — un semicerc din rondele de cîrnați și ou, așezate alternativ.

În gura acestui semicerc puneți jumătatea de ou, în care veți înfige o țepușă, pe care ați înșirat o felie rotundă de castraveți, una de cîrnat, un castravecior întreg străpuns de-a latul. Alături așezați un castravete mai mare tăiat în rondele — dar nu pînă la capăt ca feliile să nu se desprindă una de alta. Între felii puneți o rondea de ou, una de cîrnat.

Stropiți totul cu un sos obișnuit (ulei, oțet, sare, piper).

Chiar dacă vă pare complicat, rețeta e simplă, prezentarea de efect și ușor de realizat.

Mai citiți odată cu atenție.

Roșii acordeon

4 roșii cu carnea tare, 4 ouă, fierte tari, maioneză.

Spălați roșiile. Cu un cuțit bine ascuțit tăiați-le în rondele subțiri dar fără să le separați complet una de alta. Roșia — pe care ați ales-o rotundă și mare — se va desface ca un acordean. Așezați în fiecare crestătură o felie rotundă de ou fiert, serviți cu maioneza pusă în sosieră.

Variațiuni pe aceeași temă. Înlocuiți ouăle cu rondele subțiri de ceapă, maioneza cu un sos obișnuit de oțet, untdelemn, sare, piper, mărar și pătrunjel verde mărunt tăiate.

Înlocuiți maioneza cu un sos picant de usturoi preparat astfel: muiați în apă miezul de la o felie groasă de pîine albă; stoarceți-o. Pisați într-o piuliță de lemn o căpățînă de usturoi. Adăugați miezul de pîine sfărîmat. Amestecați totul și încorporați treptat 100—150 g de ulei întocmai ca pentru maioneză. Sărați, piperați, adăugați o lingură de oțet și una de cimbru mărunt sfărîmat. Serviți sosul în sosieră. Roșiile vor fi la fel de gustoase tăiate felii și serviți numai cu sos (fără ouă fierte).

Castraveți acri umpluți

400—500 g pastă de ficat (conservată), 100 g unt, 5 gălbenușuri fierte tari, 7—8 castraveți murați (de mărime potrivită), verdeață, 750 g de roșii, piper.

Se trec gălbenușurile prin sită, se freacă untul și se amestecă cu ouăle pasate și pasta de ficat. Se adaugă pătrunjel verde mărunt tăiat, puțin piper și sare, dacă nu sînt prea sărați castraveții. Se scobesc castraveții de miez, întocmai ca dovleceii. Miezul, tocat nu prea mărunt, poate fi adăugat în amestecul pentru umplutură. Se umplu castraveții, se așază într-o cratiță, se toarnă deasupra roșiile fierte și strecurate. Se dă cratița circa o oră la cuptor cu foc potrivit. Pasta de ficat poate fi înlocuită cu 500 g de carne tocată.

Desert „Rodica"

O cutie de șarlotă (din comerț), 1/2 l lapte, boabe de struguri, felii de piersici bine coapte, la dorință puțină frișcă.

Se amestecă conținutul cutiei de șarlotă cu laptele fiert și răcit. Se pune vasul pe foc mic sau în bain-marie și se amestecă continuu pînă ce compoziția capătă consistența unei creme.

Se pun fructele pe fundul a citorva cupe și se toarnă crema deasupra. După ce se răcește se dă la frigider. Se servește garnisită cu frișcă sau simplă.

Pepene galben surpriză

2 pepeni galbeni mijlocii (pentru 4 persoane), 500 g de piersici bine coapte, 500 g de struguri, vin alb dulce sau un lichior preferat, 250 g de înghețată de vanilie (din comerț).

Tăiați pepenii în două în sensul lungimii; scoateți simburii. Cu o linguriță goliți de miez jumătățile de pepene. Tăiați-le în cuburi. Cojiți piersicile, tăiați-le în felii. Culegeți boabele de strugure de pe ciorchini. Puneți toate fructele într-un vas. Stropiți-le cu puțin vin. La dorință adăugați puțin zahăr. Păstrați amestecul în frigider. Cojile de pepene puneți-le de asemenea în frigider. Cînd doriți să serviți salata, umpleți cojile de pepene cu fructele pregătite și puneți deasupra o lingură bună de înghețată.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

O VACANȚĂ MINUNATĂ, LIPSITĂ DE GRIJI!...

...pentru că părinții s-au îngrijit de toate! Ei au procurat din timp, copiilor, uniforme școlare!

Ale Dior

BRODERII DE INSPIRAȚIE FOLCLORICĂ

În magazinele noastre de artizanat din București și din alte orașe ale țării se găsesc fețe de mese și fețe de perne din pînză lucrate cu un gen de broderie de inspirație folclorică ce seamănă cumva cu laseta. Sînt de prin părțile Ardealului și realmente reușite.

Dar dacă tot le facem cu atîta gust, de ce monotonia aceasta în culorile broderiei? De obicei, broderia este roșie, rareori albastră și cam atît. Fiindcă mai există ață și de alte culori pentru brodat, îndrăznim să întrebăm și noi de ce este ocolită? Poate e vreun motiv special, așa cere tradiția acestor cusături sau...

MACHIAJ PENTRU TOAMNĂ ȘI IARNĂ

Prin specialistul său Serge Lutens, Dior lansează pentru anotimpurile mai reci un nou machiaj. Din informațiile primite recent de la Paris, spicuim:

— elementul principal al machiajului: ochii (numiți — închipuiți-vă — ochi de panteră).

— culorile fardurilor își leapădă timiditatea, devenind calde, vii.

— se poartă amestec de culori, de cît mai multe nuanțe.

— tenul este deschis, luminos; roșul din obraji tîrcă pînă pe aripile nasului; ochii sînt puternic umbriți, pe pleoape predomină fardul roz, bleu sau verde; buzele sînt bine accentuate cu un ruj de buze roșu brun.

TRIO „BONETA"

În zilele de toamnă și de iarnă se va purta foarte mult boneta. La orice oră a zilei. Pentru seară, boneta (prima din stînga) este din lurex alb cu argintiu. În cursul zilei, se poartă boneta (în mijloc) din jersey, iar pentru zilele foarte reci se recomandă boneta din blană de miel. Toate fac parte din colecția unei cunoscute specialiste în crearea pălăriilor din Anglia, Marida, care lansează, alături de bonete și foarte multe turbane.

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

BIROCRATISMUL, FRATELE DEZORDINII

CURIER SĂPTĂMÎNAL

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Am să încerc să redau pe scurt cazul meu, pentru a nu răpi nici timpul dumneavoastră, nici cel al cititorilor. Am fost salariatul I.M.D.-Brăila pînă la data de 4 iunie 1973, dată la care m-am transferat în cadrul C.F.R.-ului, pentru a mă califica în meseria de mecanici-ajutori L.D.E. Din luna februarie am lucrat, în cadrul sus-amintitei întreprinderi, în funcția de magazioner la produse finite, fapt pentru care mi se reţineau lunar 10% din salariu, garanție pentru eventualele pagube ce le-aș fi putut pricinui întreprinderii. Urma ca, în cazul încetării activității, să-mi primesc banii înapoi, dacă activitatea mea nu va da naștere vreunei incurcături, desigur împreună cu drepturile bănești, cuvenite pe zilele lucrate pînă la data încetării activității.

Spun „urma" să-mi primesc aceste drepturi bănești, deoarece nici pînă în prezent n-am reușit să le obțin, datorită unor personaje care caută să-mi demonstreze importanța funcțiilor domniilor lor, făcînd prin aceasta să tot bat eu la drumuri de la Galați la Brăila, cheltuind bani pe de-o parte cu drumul, iar pe de altă parte pierzînd alți bani pe orele (transformate în zile) lipsite de la cursuri, plus consumul de nervi cauzat de niște oameni care nu-și dau seama (și nici nu are cine să le amintească de obligațiile lor) că au datoria să te servească, asta în cadrul obligațiilor de serviciu, de altminteri plătite. Ceea ce mă nemulțumește cel mai mult este lipsa de corectitudine întîlnită la unele cadre care, prin funcțiile lor, dețin cheia rezolvării unor probleme de care depind o serie întreagă de cetățeni. În ceea ce mă privește, am umblat pentru 300 de lei, reprezentînd salariul pe zilele lucrate pînă la încetarea activității, de la 18—27 iunie, numai pentru că și-a adus aminte doamna de la salarizare (după ce făcusem vreo patru drumuri la dînsa, fixîndu-mi de fiecare dată alt termen) că trebuie să-i prezint o notă de lichidare, notă ce exista deja la serviciul personal; și tot din cauza acestui serviciu nu a mai ajuns și pentru salarizare una din notele de lichidare, deoarece mi-a dat numai două exemplare. În concluzie, banii i-am putut scoate numai după ce am mers la Consiliul municipal al sindicatelor, de unde a intervenit tov. Petru Tudor.

Tot în acea perioadă duceam tratative și pentru cei 550 lei reținuți pentru garanție, dar pentru această mi-a spus doamna contabil-șef să mai trec pe acolo, după ce depusesem o cerere aprobată de directorul unității, întrucît trebuie să verifice dacă nu am avut vreo reclamație din partea beneficiarilor sau de plătit vreo altă pagubă adusă întreprinderii. Aceste „pagube" erau imposibil de săvîrșit, pentru că eu fusesem, de la 4 la 24 mai, în concediu medical, iar mai departe — pînă la încetarea activității acolo — mi-am luat „liberele" în contul orelor suplimentare. Deci, după lege, îndeplineam toate condițiile pentru a primi, la timp, C.E.C.-ul de garanții, întrucît exista deja un inventar în gestiunea colectivă de care aparțineam (făcut în lipsa mea...)

Mă adresez curierului, cu speranța că voi contribui și eu, cu umilele mele exemple, la desființarea acestei categorii de birocrați care mai au încă puterea de a pune lumea pe drumuri.

MIHAI VRÎNCEANU
Grupul școlar Căi Ferate — Galați"

Stimate corespondent, poate că — la ora aceasta, la care apar rîndurile dv. — cazul cu banii (550 lei) să fi fost, în sfîrșit, rezolvat. Rămîne însă, în picioare, chestiunea pe care o ridicați, a tărăgănelii, a purtării oamenilor pe drumuri, de către semenii lor aflați îndărătul unui birou, al unui ghișeu. Desigur, lupta împotriva birocratismului necesită, în primul rînd, ca *fiecare dintre noi* să nu-l acceptăm niciodată, nicăieri, să luăm atitudine, chiar dacă, pe moment ni se pare că n-avem șanse mari de a-l înlătura (în cazul concret în care-i simțim prezența). Trebuie să recunosc, public, că multe servicii și-au simplificat activitatea, circuitul hîrtiilor s-a perfecționat, numărul apostilelor s-a mai rărit, așadar sîntem pe un drum bun. Să-l continuăm cu hotărîre! Fără doar și poate, ceea ce te irită nespus, cînd întîlnești un personaj dintr-acesta (atît de satirizat prin: „Vino miine"), este faptul că dumnealui însuși, pus în aceleași condiții, adică devenind, în existența sa cotidiană, un... biet solicitant, protestează, pretinde altora să fie prompți, logici, eficienți. Și cum se reașează la birou, la ghișeu gata, leit-motivul amînărilor reîncepe.

Am socotit potrivit să vă furnizez și eu (dv. și celorlalți cititori) o „mostră" de birocratism. Am publicat, nu de mult, scrisoarea unui corespondent care se plîngea de felul în care un impiegat de mișcare, pe nume *Voicu Tudor*, s-a purtat cu publicul călător într-o stație I.T.A. Curierul a primit... două răspunsuri. Într-unul, semnat indescifrabil (cu „pentru") de șeful autobazei și resort exploatare — adresa 7870/73 a Autobazei 3 călători — în care se spune printre altele: *„acuzările sînt făcute pe nedrept"* (referitor la incidentul cu impiegatul Voicu Tudor). Într-altul, semnat descifrabil, *cu simț de răspundere*, de către directorul ing. Todoruț Traian și inspectorul șef Petrache Ghiță (adresa 178-RS/1973 a Întrepr. de transp. Auto București) se afirmă: *„Impiegatul de mișcare Voicu Tudor, care a avut o atitudine necorespunzătoare față de semnatara scrisorii, a fost sancționat disciplinar cu retragerea a 10% din salariu pe timp de o lună, conform art. 100 lit. d din Codul Muncii. Pentru supravegherea și îndrumarea activității la autogara Militari, Serviciul Călători din I.T.A. Buc., a repartizat un salariat din cadrul serviciului, pe timp de 15 zile..."*

Departe de mine dorința de a fi necruțător cu un impiegat de mișcare și cu aparătorii săi, dacă această din urmă, chiar după semnalul apărut la *curier*, au găsit totuși cutezanța să expedieze un așa-zis răspuns, în totală contradicție cu realitatea, nu merită ei, acum, pe deplin, să fie *sancționați*? Cum adică? Forul tutelar aplică o sancțiune, ia măsuri de supraveghere a activității chiar la autobaza respectivă (Militari), iar cei de acolo, senini, și semnînd cum au semnat (indescifrabil și fără să-și mai scrie numele citeț, sub semnătură, cum se cuvine) răspund că... Atunci, ce să mai gîndim, despre felul în care se comportă dumnealor față de „publicul anonim", cînd replică astfel la sesizările presei? Birocratismul este frate bun cu lipsa simțului de răspundere și de ordine, cu neadevărul ștampilat, parafat, dar tot... neadevărat rămîne. De altminteri, una din soluțiile cele mai eficace pentru stîrpirea categoriilor de fapte asemănătoare, din viața noastră, ar fi totuși, îndrăznesc să cred, *sancționarea exemplară* a celor în cauză. Asta nu pentru c-aș fi de principiul că doar sancțiunea este realmente educativă, însă cu oameni care „chinuie", birocratic, sute de mii de oameni, care n-au curajul minim de a-și recunoaște o eventuală greșală, nu văd ce alte procedee ar mai fi cumva potrivite.

POST-SCRIPTUM. Dionisie Onești — Gura Humorului: Regret, dar n-am cum să vă ajut; *R.D.-Buc., Tinca Fintinaru — com. Virteșcoi — Faraoanele, Bianca Munteanu — Buc.:* Spre părerea mea de rău, n-am posibilitatea de a da curs rugăminților dv.: *A. A. — Vaslui*: Da, am primit scrisorile. Atît.

UMOR STRĂIN

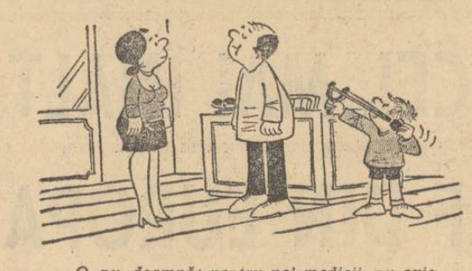

— O, nu, doamnă: pentru noi medicii, nu există copii răi...

— Mă întrebați... hic!... de sticla de coniac...hic, nu... hic... n-am văzut-o hic...

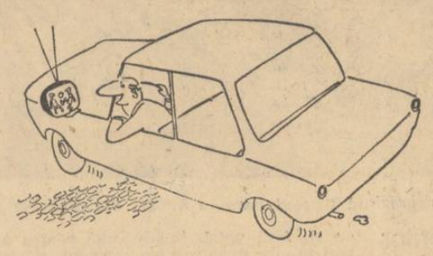

Fără cuvinte.

E SIMPLU?

ORIZONTAL: 1) Se gătesc de nuntă — Papă-lapte; 2) O vedere de la mare... — Cioc de vulturi!; 3) Nu stă liniștit — Se află-n treabă, trecînd apa; 4) E-o problemă de pronunție — Atenție! Atenție!; 5) Cu tot felul de ascunzișuri; 6) Element de bază — Apartamentul 12!; 7) Cîntă frumos — Cutie de viteză; 8) Pune punga la gură; 9) Undă! — O adunare cu un rezultat mare...; 10) A călca pe nervi — Urcă către munte.

VERTICAL: 1) Răcoritoare pe litoral... — ...și una acasă; 2) Ici-colo cîte unul (pl.) — Îndesat la bătaie; 3) A fost admis la facultate; 4) Rest de cafea... — A făcut contact cu chei; 5) Expuneri la raze; 6) Om la înălțime (pl.) — Le... stă în față!!!; 7) Gîtul gol! — Măriri!; 8) Producător de mătăsuri; 9) Părți dintr-un întreg (dim.); 9) Tras la poartă — Încetinește viteza; 10) Întors cu spatele — E un lucru de artă.

Cornel VASILESCU

OREBUS

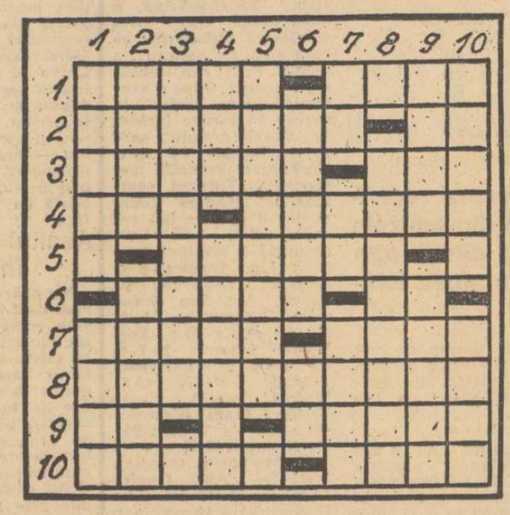

SECUNDE

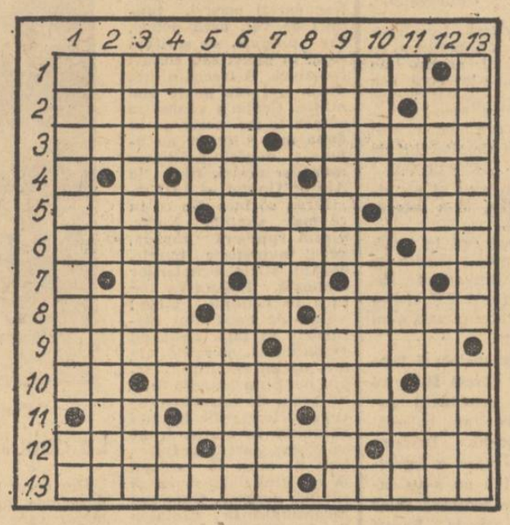

ORIZONTAL: 1) Într-o secundă (fig.); 2) Secundar (fig.) — Gel!; 3) „Secunde" — În seara zilei precedente; 4) Iarbă braziliană — Secundat; 5) Comună în Danemarca — Piesă secundară la fereastră — Orășel în Ghana; 6) Secundar (fig.) — În terță!; 7) Se măsoară în grade, minute și secunde — Dînsa — Leontina Oprescu; 8) Unitate de măsură a forței, care imprimă unui corp cu masa de un gram accelerația de un centimetru pe secundă la pătrat — Liniște! — Iubit!; 9) A face începutul într-o acțiune — Epocă geologică care urmează erei secundare; 10) Plin de apă — Secundează meciurile (pl.) — Întrebare; 11) Perioade de timp — Munte în Togo — Ivit (pop.); 12) Secundează motocicleta — Țuică oltenească — A se odihni; 13) Divizate în ore, minute și secunde — Mulțime.

VERTICAL: 1) Piesă muzicală secundară, care leagă părțile unei opere — Secundar; 2) Gravor francez — Diftong — Într-o secundă; 3) Care se petrece în aceeași secundă (pl.) — Munte în Cehoslovacia; 4) Riu în U.R.S.S. — Se măsoară și în secunde — Sere!; 5) Carte de joc — Rece! — Cureluș de mașină; 6) Neștearsă (fig.) — Instrument cu care se măsoară unghiurile, în minute și secunde; 7) Teme! — În luptă cu secundele — La secundă; 8) Nume feminin — În tonaj! — Te întoarce! 9) Proeminențe faciale — Dramaturg român, autorul piesei „Secunda 58"; 10) Te adoarme în cîteva secunde — Alterat!; 11) În această secundă (reg.) — Are 3 600 de secunde (pl.) — Campioni; 12) Se împarte în minute și secunde (pl.) — A instiga; 13) Secundat — Hidrocarbură secundară, prima după metan.

Iancu GOLDȘTEIN

Cuvinte rare: CAA, ROLD, UDU, ALU, OTCA, NEE, NAD, TNA, IRA.

Noutăți filatelice

„Polska '73"

Importanta expoziție filatelică internațională de la Poznan. „Polska '73", și-a închis porțile. Au fost prezentate 1 526 de exponate, alte peste 500 fiind restituite colecționarilor din lipsă de spațiu de prezentare. Zecile de mii de piese filatelice au ocupat 6 030 de cadre, adevărat record de participare. Între colecții s-au remarcat și unele dintre prezentele românești: Ludovic Dengel (România — 1858—1872), Dumitru Passalega (Studiul obliterărilor „Franco" din Moldova), Alfred Nicolau (Studiul emisiunilor „Spic de griu"), Gheorghe Negulescu (Prefilatelie și clasice).

Expoziție tematică

Brașovul se pregătește pentru o importantă manifestare filatelică: prima expoziție republicană tematică. Aceasta se organizează cu prilejul sărbătoririi a 300 de ani de la nașterea fostului domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir. Inaugurarea va avea loc la 26 octombrie. Vor fi prezentate colecții ale filateliștilor tematicieni din toată țara, confruntarea constituind o adevărată reliefare a stadiului actual al filateliei tematice din țara noastră.

Emisiune festivă

După cum se știe, anul acesta, la 26 octombrie se împlinesc 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir. Evenimentul va fi marcat nu numai prin expoziția anunțată mai sus ci și printr-o emisiune poștală

specială: **„Aniversări culturale — IV"**. Aceasta cuprinde o marcă în valoare de 1,75 lei (tiraj: 3 000 000 exemplare) și o coliță avînd valoarea nominală de 6 lei (tiraj: 200 000 exemplare). S-a emis și un plic „prima zi" obliterat cu o ștampilă specială. (Reproducem colița și marca).

„Festival '73"

Sub această denumire s-au desfășurat la Constanța manifestările prilejuite de sărbătorirea a 15 ani de activitate a filialei respective a A.F.R. Prilejul a fost folosit și pentru organizarea unei ample expoziții filatelice, vizitată de mii de oaspeți ai litoralului. Au expus: Tiberiu Petrila, Ion Zaharia, T. Atanasiu, Virgil Moroianu, Daniela Reu, Aurel Vilcu și alții. A fost editat și un reușit Catalog al expoziției, în care prof. Ion Zaharia prezintă, pe larg succese ale activității filatelice constănțene.

Aurel CRIȘAN

Cutii poștale, arbori și culori...

Iată trei substantive, care s-ar părea că nu au nici o legătură unul cu altul. Și totuși au o legătură comună... cu cititoarea noastră **EVA KECSKÉS**, elevă la Liceul de cultură generală nr. 2 din Satu-Mare, care a formulat pentru fiecare dintre ele cîte o întrebare. Iată-le:

1). Cînd au apărut primele cutii poștale și unde?

2) Unde se află cel mai înalt arbore din Europa?

3). Care este cea mai răspîndită culoare în alcătuirea drapelelor naționale?

Povestea Cenușăresei

Cine nu cunoaște povestea Cenușăresei care și-a pierdut pantofiorul la un bal? Poate sînt însă mai puțini aceia care cunosc cine a fost autorul acestei frumoase povești. În general, drept autor, contează scriitorul și poetul francez Charles Perrault, născut la Paris, și care a trăit între anii 1628 și 1703. Între altele, el este și autorul lucrării „Paralelă între cei vechi și cei moderni". Dat fiind faptul că Perrault a scris această lucrare, pare foarte normal ca el să fi consultat și studiat creațiile scriitorilor antici precum și ale celor ce au urmat după aceea. Este interesant de semnalat că o povestire asemănătoare cu aceea a Cenușăresei a fost scrisă de un autor grec antic, și reluată apoi de un altul, tot grec, care a trăit în primele secole ale erei noastre. Se poate deci presupune ca Perrault să fi citit lucrările acestor autori greci, și inspirat din ele, să fi născocit apoi povestea Cenușăresei. **Știți care au fost respectivii autori și cum se prezintă povestea în forma sa inițială?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Curiozități zoologice

— Puii de căprioară sînt aceia care, după cîteva ore de la naștere, se joacă și sînt capabili să-și urmeze părinții.

— Puiul de girafă este în stare să stea în picioare după 20 minute de la naștere și să alerge destul de repede după o zi de la apariția lui pe lume.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Vizirul și elefanții

„Vizirul" și cei doi elefanți ai tablei de șah a califului Harun-al-Rașid din Bagdad, s-au transformat cu timpul. Astfel, „Vizirul" a devenit „Regina", cu maximum de grade de libertate și posibilități, iar elefanții au trecut pe postul de „nebuni".

Poșta cititorilor

Au sosit numeroase răspunsuri la întrebările publicate în rubrica noastră din revista nr. 825, apărută la 28.07.73. După sortare rezultatul se prezintă astfel: **Pintea Florin Radu**, București; **Culea Tănase**, tehnician I.A.S. Călărași, jud. Ialomița; **Avram Gheorghe**, Jimbolia; **Ovidia Conurel**, Hunedoara; **Ioana Pop-Coman**, Oradea; **Constantin Plămădeală**, com. Tureni, jud. Cluj; **Gheorghe Vasiescu**, Lipova, jud. Arad.

Th. Seitanoglu, București. Dacă dv. sînteți radio-amator și aveți unele nelămuriri tehnice, în ceea ce ați realizat, de ce nu veniți la Radio-clubul Central, mai cu seamă că locuiți în București? În fiecare zi de marți, după orele 17,00, găsiți la Radio-clubul Central, din str Dr. Staicoviciu nr. 44, numeroși radio-amatori, care v-ar putea fi de folos.

M. Pancea, profesor, și **S. Iosifescu**, inginer, București. La întrebările dv., cu privire la practicile Yoga și realitățile referitoare la acest domeniu, vă vom da unele lămuriri aici, ținînd seama că subiectul interesează în prezent pe foarte multă lume. După cum se știe, diversele practici Yoga au luat naștere în India, în vremuri extrem de îndepărtate, cînd diversele acțiuni umane erau legate și de misticism. De fapt, există mai multe practici Yoga. Unele dintre ele au un profund caracter practic, aplicativ. Se cunosc: „Kriya Yoga", care se preocupă cu probleme de purificare a corpului, „Hatha Yoga", care urmărește dezvoltarea fizică, „Raja Yoga", ce tratează dezvoltarea mentală, „Karma Yoga", care tratează problemele legate de acțiunile umane de orice natură și efectele lor, „Bhakti Yoga", unde practicile se referă la adorarea divină, „Jnana Yoga", care urmărește dezvoltarea intelectului și a logicii și, în sfîrșit, „Tantra Yoga", care cuprinde aspecte din toate practicile Yoga menționate pînă aici, plus altele, precum „Nadi Yoga", „Naya Yoga", „Kundalini Yoga", „Mantra Yoga", „Japo Yoga", și „Yantra Yoga". Pe plan mondial, Yoga a cîștigat o extindere mare, însă, binemeniteles că nu sub aspectele mistice. De altfel, dintre diversele practici Yoga, cele mai răspîndite sînt Hatha Yoga și Kriya Yoga, cu aplicații practice cu caracter medical, în sensul dezvoltării fizice și intelectuale. Este de menționat că o serie întreagă de practici din Hatha Yoga sînt utilizate și în antrenamentele cosmonauților.

În spațiul restrîns al rubricii nu ne putem extinde mai mult asupra acestui subiect însă, pentru cei pe care îi interesează domeniul, le aducem la cunoștință că pot primi informații ample de la „Centrul de Yoga integrală și culturală psihosomatică", de sub egida Universității Populare București, care funcționează în cadrul Casei de cultură a Sectorului IV, în str. Mircea Vodă nr. 5, București, instructor de specialitate fiind tov. Mario Vasilescu.

Ing. Liviu MACOVEANU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ÎNCERCĂRI

ORIZONTAL: Buna — Sifon — Orașe — Cana — Berari — Rod — Oculare — Mu — Chit — Arcus — E — Urda — Ti — A — Ursi — Cot — Remi — Aripa — Ata — Stare — Carare — Cec.

ANTRENAMENT

ORIZONTAL: Tabăra — Frig — Ivar — Sulița — Potir — Socat — Acaparatori — Ratare — Is — T — To — Egalare — O — Risipă — O — Plin — Za — Sut — Rotitori — Ar — Iv — Murali — A — Tinăr — Țăruș.

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de PETRE SĂLCUDEANU

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic, înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu, aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Cercetările lor se învîrtesc deocamdată în jurul lui Valdman, cel ce se interesează de soarta bicicletei ca și în jurul fiului doctorului Bodea, prieten al fetei înecate. Între timp, dispare Alina. Într-o discuție cu d-na Bodea, Bunicul află de existența unui „fel de asociație" denumită „Salvamar", al cărei „animator" este un oarecare Pamfil Adam, element aflat la periferia societății. După îndelungate căutări, Bunicul asistă la o ședință a acestei asociații mistice. În mijlocul căreia se afla și Alina. Se retrage pentru a găsi un mijloc de a o salva. Cînd ajunse la hotel o găsi pe Alina care nu-și mai amintea nimic din cele întîmplate. Are loc apoi, sub privirea uluită a Bunicului răpirea lui Valdmann. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și în acest caz.

12 — Doamnă, băiatul dumneavoastră este implicat într-o afacere, pe care personal, sincer o regret. Pot să vă spun, cu certitudine, că Grațiela Rapciuc nu s-a înecat. A fost aruncată în apă moartă. Mi-aș permite să încep discuția noastră printr-o simplă întrebare: alaltăieri seara ați fost văzută pe faleză cu un om care v-a înmînat o sacoșă. Cine era acest om?

— Un prieten, răspunse doamna Bodea calmă, așa cum de altfel calmă fusese tot timpul cît Bunicul îi expusese situația nu tocmai plăcută în care se afla fiul ei.

— Doamnă, un prieten al familiei sau un prieten al dumneavoastră?

Doamna Bodea tăcu, apoi răspunse fără să clipească.

— Al meu.

— Ieri la amiază, după ce ați părăsit casa ați plecat la Constanța. V-ați întors la magazin după două ore. Aș dori să știu dacă acolo v-ați dus la prietenul dumneavoastră sau în altă parte.

Doamna Bodea avu un moment de reținere pe care Bunicul știu dinainte că femeia îl va depăși și că pînă la urmă va spune adevărul. Așa se și întîmplă.

— Da, am fost la el.

— Deci nu vă iubiți soțul, doamnă...

— Are oare vreo legătură viața mea particulară cu tot ce s-a întîmplat?

— Doamnă, cred că are chiar o foarte mare legătură.

— Da, nu-l iubesc, nu l-am iubit niciodată.

— Atunci de ce v-ați căsătorit cu el?

— Eram tînără, mai tînără ca el cu zece ani, n-aveam pe nimeni în București... Trebuia să-mi termin studiile. Pentru asta aveam nevoie de un om care să mă poată ajuta.

— Și ați rămas în continuare cu medicul Bodea din recunoștință pentru generozitatea lui sau din alte motive?

— Am vrut să ne despărțim de cîteva ori. N-a vrut sub nici un chip. Știe că nu-l iubesc și știe că trăiesc cu altcineva. În fața lumii el vrea să salveze aparențele. Apoi, pur și simplu ne-am obișnuit amîndoi așa...

— Doamnă, poate n-ați divorțat și din alte motive, poate a existat la mijloc și un anumit lucru care în cumpăna judecății dumneavoastră a cîntărit foarte mult.

— Da, așa este, răspunse doamna Bodea sec.

— Vă mulțumesc, doamnă, pentru sinceritate și aș prefera ca pînă la capăt acest dialog să fie continuat astfel. Mai știu că vi s-a propus de cîteva ori să ocupați funcții mai importante decît aceea de simplă gestionară, indiferent că e vorba de un magazin cu destinație specială. Ați refuzat. Poate ați refuzat pentru a fi mai liberă, pentru a putea călători, nu-i așa?

Doamna Bodea aprobă.

— Dar, stimată doamnă, n-ați călătorit niciodată singură, ați călătorit cu prietenul dumneavoastră, dacă nu mă înșel. O singură presupunere a mea.

— O presupunere întemeiată. Soțul meu știa cu cine călătoresc.

— Și nu avea nimic împotrivă?

— Cred că avea, dar uita repede, pentru el sînt mai importante cercetările lui. Și pe urmă v-am spus, nu-l iubesc.

— Doamnă, poate vă mira că fac un ocol așa de mare, adică evit deocamdată să intru direct în subiect, cu toate că aș vrea să vă asigur că de fapt ne aflăm în miezul lui. La magazinul la care lucrați s-a mai întîmplat cu o fată un caz similar, cu singura deosebire că fata a fost băgată la închisoare, în timp ce Grațiela a murit, după opinia dumneavoastră, înecată. Aceasta nu vă spune nimic?

— Da, da, m-am gîndit nu o dată. Din această pricină am și cerut să fiu schimbată. Dacă cunoașteți, după cum văd, toate amănuntele, sînt sigură că-l cunoașteți și pe acesta.

— Îl cunosc, doamnă, încă foarte bine. Dar cum se face că niciodată din gestiunea dumneavoastră n-a lipsit nimic, numai din gestiunea lor, cu toate că dumneavoastră erați responsabila.

— Știu, tovarășe, ce vreți să insinuați, cu toate acestea, cu aceeași sinceritate vreau să vă spun că n-am furat eu.

— Stimată doamnă, ați spus „n-am furat eu", deci sînteți sigură de două lucruri: în primul rînd că s-a furat și în al doilea că a furat altcineva. Cine doamnă? Doar nu vreți să mă faceți să cred că două fete au avut lipsuri importante în gestiune, fără ca la mijloc să fi existat o anumită conjunctură favorabilă ca să se producă aceste importante dezordini. Și pe urmă cum de se întîmpla ca exact a doua sau a treia zi după furturi, dumneavoastră să cereți să vină controlul economic pentru inventar.

— Nu ceream controlul în mod special. Mi se semnalau lipsurile și eram obligată...

— Deci doamnă, dacă vi se semnalau lipsurile, de la început dubiul asupra presupuselor făptașe scade. Cu toate astea, dumneavoastră n-ați ținut cont niciodată de acest lucru.

— Și dacă am ținut cont, ce puteam face? Am așteptat în primul caz rezultatul procesului; am fost de fiecare dată martoră... Nu cred că dacă legea găsește pe cineva vinovat sînt datoare să mă ridic împotriva legii.

— Vă mulțumesc pentru răspuns, doamnă, dar în cazul Grațielei lucrurile s-au petrecut puțin altfel. Grațiela a fost în casa dumneavoastră, deci Grațiela nu era o străină, mai mult, copilul dumneavoastră v-a adus la cunoștință că vrea să se căsătorească cu ea.

— N-am dorit această căsătorie. V-am mai spus.

— N-ați dorit sau ați luptat împotriva ei?

Doamna Bodea tăcu.

— N-a fost simplu. M-am împotrivit. Doream pentru copilul meu ceva mai bun.

— Desigur doamnă, o femeie care-și dădăcește un copil care are aproape douăzeci de ani, bănuiesc că nutrește pentru el o dragoste profundă și este sincer interesată de viitorul lui. Cu ce l-ați amenințat în cazul că nu vă dă ascultare?

Doamna Bodea roși, își lăsă ochii în jos, dar își păstră totuși calmul cu o tărie care-l uimi pe bătrînul detectiv.

— I-am spus că nu-l voi întreține, că nu-l voi ajuta, că în cazul că se va căsători nu mai are ce căuta în casa mea.

— Cum a reacționat băiatul dumneavoastră?

— S-a dus și s-a angajat în port și după două zile s-a întors spășit: era prea greu pentru el.

— Prea greu, dar de renunțat n-a renunțat la Grațiela.

— Nu.

— Trebuie să înțeleg, stimată doamnă, că lipsa ei din gestiune nu v-a bucurat, dar nici nu v-a întristat prea mult.

— Ca să fiu sinceră, m-a bucurat. Trebuia să se convingă că aveam dreptate în privința ei. Acest accident îl putea face să vadă că fata aleasă nu era cea mai potrivită pentru el.

— Cu toate astea, doamnă, băiatul dumneavoastră mi-a mărturisit că n-a crezut nici o clipă și nici nu crede că Grațiela a furat.

— Un om care iubește, e orb, nu poate crede nimic rău despre cel pe care-l iubește.

— Așa cum, probabil, dumneavoastră, care iubiți, poate cu aceeași pasiune cu care a iubit băiatul dumneavoastră nu credeți nimic rău despre omul cu care trăiți și căruia, nu mă îndoiesc, i-ați povestit desigur necazurile cu băiatul.

— Da, i-am povestit.

— Și ce părere a avut el?

— Mi-a spus că mă va ajuta.

— Dar n-a mai fost nevoie de ajutorul lui, deoarece între timp a intervenit lipsa în gestiune, nu-i așa?

Doamna Bodea se încruntă ușor. Nu știa unde voia să ajungă ofițerul.

— Da, este adevărat.

— Stimată doamnă, nemulțumirea dumneavoastră față de Grațiela nu era chiar așa de nouă, vreau să spun că ea n-a intervenit cu o zi două înaintea morții ei, ci cu mai bine de o lună și jumătate; ca să fiu exact a intervenit chiar înainte de a o aduce la magazinul dumneavoastră. Atunci se naște legitima întrebare, de ce ați adus-o? Sau poate știați că în felul acesta o veți compromite, sau că se va compromite ea singură mai ușor.

— Nu, nu pentru asta, spuse doamna Bodea ferm. Nu eram sigură că Florentin va ceda îndemnurilor mele așa ușor. Voiam ca fata să fie cu mine ca să îmi dau seama mai ușor de caracterul ei, pe urmă voiam să-i stîrnesc încetul cu încetul antipatia împotriva mea, socotind că în felul acesta, cunoscîndu-și viitoarea soacră se va răzgîndi.

— Doamnă, sînteți o femeie inteligentă și trebuie să recunosc că roadele planului dumneavoastră s-au văzut curînd.

— Ce vreți să spuneți?

— Doamnă, de fapt nu mi-ați povestit totul. Partea mai ascunsă a planului dumneavoastră este cazul s-o luminăm acum. I-ați dat fiului dumneavoastră tot mai mulți bani, i-ați întărit credința că experiența cu o singură femeie nu este suficientă pentru un bărbat. Într-un fel propria dumneavoastră nemulțumire față de viață și dragoste i-ați insuflat-o lui. I-ați dat de înțeles că o primă nouă aventură va umbri dragostea lui nesăbuită și l-ați împins nu în brațele unei femei, ci în brațele unui om care încet, încet, mizind pe insatisfactiile lui intime, îl putea împinge la crimă. Doamnă, mi-a fost dat să cunosc mulți cinici, dar recunosc că ei se recrutau dintr-o lume aparte, din drojdia societății. Pentru prima dată întîlnesc un om care deliberat și-a împins copilul la pieire.

Doamna Bodea tăcea clipind arar pleoapele cu gene lungi. Un soi de nepăsare pusese stăpînire pe ea, o indiferență care nu era nici măcar calcul de data asta, era starea care reprezenta adevărata ei natură, rece și dură.

— Deci, doamnă, ca să revenim la subiectul nostru, negați că multiplele lipsuri din inventarele magazinului pe care îl conduceți vi s-ar datora dumneavoastră.

— Există o lege: legea n-are decît să mă acuze sau să mă absolve de acuzațiile pe care dumneata mi le aduci.

— Doamnă, cine în afară de dumneavoastră mai avea cheile de la magazin?

— Chei nu aveam decît eu.

— Deci Grațiela nu putea intra fără dumneavoastră în magazin...

— Ne întîlneam dimineața în fața intrării, după pauza de prînz la fel. Eu deschideam. Cheile erau permanent asupra mea.

— Deci, practic, Grațiela nu putea să-și însușească valori decît în prezența dumneavoastră. Un furt prin spargere este exclus, deoarece nimeni n-a reclamat o spargere propriu-zisă.

— Da, este adevărat. Uneori doar o mai rugam să aibă grijă și de raionul meu. Niciodată însă mai mult de o jumătate de oră. Ieșeam să-mi cumpăr cîte ceva.

— Doamnă, valiza cu țigări din camera băiatului dumneavoastră, sper că nu vă aparține.

Doamna Bodea se încruntă ușor, ca și cum ar fi vrut să-și aducă aminte de ceva.

— Ba da, este a mea.

— Și țigările, și sticlele de băutură de unde le aveți!

— Mi le-a făcut cadou acum două zile un prieten italian, reprezentantul unui oficiu de turism care pleacă definitiv în patrie, după ce a lucrat la noi mai bine de doi ani. Dacă vreți, puteți verifica, cred că se mai află încă aici.

— Care este numele lui.

— Rodolfo Fagasa, a fost de cîteva ori și în casă la noi.

Bunicul își stinse țigara într-o scrumieră de faianță și se ridică.

— Mă scuzați, doamnă, mai am ceva de discutat cu băiatul dumneavoastră

— VA URMA —

CUM A FOST LA FOREST HILLS ?

Cu Ilie Năstase despre recentul insucces și unele din cauzele lui, precum și despre cîteva alte probleme actuale din lumea tenisului

Întors acasă ca de obicei, în fugă, pentru cîteva zile, de astă dată și-a luat toate precauțiile ca nimeni să nu-i descopere venirea. Ce-i puțin așa a crezut. Dar l-am găsit semnînd... autografe. E drept, solicitatorii erau doar cîțiva privilegiați, admiratori din cartier, care, n-ai ce-i face, te zăresc cînd deschizi ușa, sau care au auzit zvoana din vecini : „S-a-ntors Năstase !".

„Cum a fost la Forest Hills ?" Dar mai înainte de a face loc răspunsului lui Ilie Năstase se cuvine o precizare. Această intrare ex abrupto în subiect nu se datorește unei economii riguroase de spațiu, ci faptului că dialogul de mai jos s-a desfășurat în mai puțin de 10 minute, gazda urmînd să plece la un antrenament. Deci, „Cum a fost ?"...

— Cam cald. Am jucat pe o temperatură de 34 de grade la umbră. În aceste condiții deteriorarea gazonului de la Forest Hills și-a spus și mai mult cuvîntul. De altfel, după Roland Garros, se pare că și Forest Hills-ul va intra anul acesta în renovare. Cînd am plecat i-am lăsat pe conducătorii Forest Hills-ului și pe cei ai asociației A.T.P. puținul discuții pentru a stabili felul viitoarei suprafețe de joc. Nu ar fi exclus ca în 1974 la Forest Hills să se joace pe zgură.

— Deci terenul a fost un handicap...

— Uite despre ce este vorba. Un mare jucător, și aici înțeleg „un rutinat", un Laver, un Rosewall...

— Un Năstase...

— ...mă rog... nu își mai supraveghează execuția tehnică, la fel ca jucătorul neconsacrat, care, de pildă, în 90 la sută din cazuri privește mingea, în momentul impactului cu cordajul rachetei, un timp mai îndelungat. La campion intră în funcție un automatism, lovitura acestuia este mai stilizată, este compusă din mai puține secvențe (dar atenție începători, nu-l imitați !). De aici și ușurința de adaptare cu orice suprafață de joc (aceasta nu exclude însă preferințele). Venit pe un teren de zgură de pe un altul cu bitum, după un schimb de mingi de 5—10 minute, Rosewall va duce racheta în întîmpinarea mingiei „cu ochii închiși", exact acolo unde trebuie. El va privi mingea doar o fracțiune de secundă. În schimb va fi deosebit de atent la gesturile adversarului, la terenul acestuia, la locul cel mai vulnerabil din această suprafață. Și are toate șansele să facă punct. Cu o singură condiție, săritura mingii să nu fie afectată de neregularitățile terenului sau de vînt, așa cum s-au petrecut lucrurile la Forest Hills. În caz contrar va fi avantajat jucătorul cu o valoare mai mică.

— Aceasta ar putea fi una din cauzele „surprizelor" în marile turnee?... Vrei să spui...

— Vreau să spun că Pattison a jucat bine, iar Năstase, învinsul său, slab... Vrînd-nevrînd, o mică pauză care mi-a permis să sărbătoresc acasă ziua de naștere a mamei. Prilej rar, trebuie să recunoști. După o săptămînă intru iarăși în cursă : 10 turnee incluse în „Marele premiu", care se vor încheia cu acea confruntare devenită tradițională, „Turneul campionilor" (Masters Tournaments) în care îmi voi apăra titlul. Iată lista completă a acestor turnee : Los Angeles (California), 17—23 IX, (categoria A) ; San Francisco (California), 24—30 IX (categoria B) ; Fort Worth (Texas), 1—7 X (categoria B) ; Barcelona (Spania), 8—14 X (A) ; Madrid (Spania), 12—15 X (B) ; Praga (Cehoslovacia), 15—21 X (B) ; Paris (Franța), 29 X — 4 XI (B) ; Stockholm (Suedia), 5—11 XI (A) ; Londra (Anglia), 12—17 XI (B) ; Buenos Aires (Argentina), 19—25 XI (B) ; S.U.A. „Turneul campionilor", 3—9 XII.

— O ultimă întrebare. Recent, am publicat în săptămînalul nostru un articol în legătură cu proiectul de desfășurare al „Marelui Premiu" — 1974 pe care l-am primit din partea Comitetului de conducere al F.I.L.T.

— L-am citit și eu zilele acestea. M-a interesat direct...

— Atunci ești în temă. Cititorii noștri doresc să știe dacă, într-adevăr, relațiile dintre A.T.P. și Federația internațională s-au îmbunătățit.

— O demonstrează faptul că la Forest Hills au participat principalii jucători care au boicotat Wimbledon-ul. Desigur, tratativele spre o înțelegere deplină nu s-au încheiat. Ele continuă chiar în aceste zile la Forest Hills în „culise".

— Nu-mi rămîne decît să-ți urez mult succes în viitoarele confruntări.

— Iar lui Ilie Năstase să-ți spună, la rîndul lui, pentru urări : „multumesc !"

Paul CERNESCU

ALPINIȘTI ROMÂNI PE CEL MAI ÎNALT VÎRF DIN EUROPA

Vom reuși oare ? Vom fi în stare să ajungem acolo sus la înălțimea de aproape două ori înălțimea munților noștri ? Așa începe prima filă din caietul de însemnări al alpiniștilor Matei Schen și Dumitru Chivu de la A.S. Armata Brașov participanți în luna august a.c., la o întîlnire, la Școala națională de schi și alpinism Chamonix — Franța. Celelalte însemnări au fost făcute mai tîrziu, unele din ele odată cu rîndurile de față.

Asaltul a început în zori

Nu apăruse geana de ziuă cînd cei doi alpiniști s-au echipat, și-au îndesat rucsacurile, au mestecat cîteva mii de calorii în febra începutului și au pornit în sus. Două umbre de formă ovală, încărcate, pline, se preling pe firul unei poteci întortocheate. Se merge în ritm lent, cu pași apăsați. Ochii, caută iscoditor înainte prin pîclă, cercetînd orice reper, orice semn care le iese în cale. Ocolesc pereți masivi, funduri de văi, urcă poteci, sar praguri, se sprijină solid în piolet sau colțuri de stîncă. A trecut o oră, două, trei sau poate mai multe. Ceața a rămas în adîncuri, iar norii pe la două mii. Ulterior au ajuns și depășit înălțimea munților noștri, fiind la Aig du Gouter — 3 817 m.

Iarna se face din ce în ce mai simțită. Ninge, vîntul spulberă zăpada, gerul învinețește buzele, obrajii, sticla ochelarilor îngheață. Înaintarea se face în condiții grele ; valuri de omăt sînt răsturnate în față, reducînd vizibilitatea, ștergînd urme, oprind respirația. Tîrziu după un anumit timp, un semn de întrebare începe să le stăruie tot mai chinuitor în minte. Unde se găsesc oare ? Ar fi trebuit de mult să ajungă la refugiul unde urma să rămînă noaptea. Continuă ascensiunea în căutarea locului de adăpost, cu un ceai fierbinte, o pătură caldă, o adevărată reconfortare la cîțiva tăciuni aprinși. Se încinge o luptă dîrză cu frigul, răul de înălțime, foamea, cu șfichiurile de vînt care le plesnesc fața. Clipele par ore sufocante de neliniște care scrijilă, scot broboane de sudoare ce îngheață pe frunte.

Mai e posibilă o cale întoarsă ? ! Sau le e dat să rămînă în această împărăție de gheață ?

măgire ! Refugiul nu întrunește nici pe departe condițiile unui adăpost pentru a-i feri de pericol.

Au mîncat ce aduseseră cu ei, fără poftă, înghițind în silă, dulciurile păreau amare, apa grețoasă. Odată cu lăsarea serii au început să-și adune gîndurile, să încropească ceva : izolată ușa, foc în primus, schimbate hainele ude, apoi mișcare. O sută de pași pentru căldură, o sută pentru a nu-l fura somnul și încă o dată... Din cînd în cînd căutau tubul cu miere de albine, o bucățică de zahăr sau bidonul pentru un gît de apă ; apoi din nou mișcare. Noaptea de cumpănă, de groază a trecut înfrîntă, biruită.

Timpul a doua zi era spre ameliorare. Nu mai ningea. Norii la răsărit în bătaia primelor raze de soare se transformaseră într-un pumn de jăratec. La ieșirea din refugiu în timp ce pe fețele lor livide, crăpate, țepoase, a încolțit un zîmbet, Schen și Chivu își iau unele măsuri în plus de securitate, folosind mai judicios echipamentul. Pornesc către asaltul final. Pas după pas pe zăpadă, printre stînci înfrigurate, pe ascuțișul unei firide de gheață. Înaintează cu coarda întinsă pe lîngă crăpături adînci sau pe costișe alunecoase, dînd în drumul lor toate rezervele de voință, forță, rezistență. Timpul nu-l mai măsurau cu ceasul, ci cu pasul, cu portiunea ce trebuie străbătută de la o crevasă la alta, cu felul în care crește proporția vîrfului din fața lor. Au ajuns la avantscena cerului, panta cea mai abruptă. Picioarele sînt de plumb, în pient nu mai au aer, ochii văd prin ceață. O clipă s-au oprit amîndoi : nu mai pot, își fac unele semne, au înțeles, încă puțin „trebuie", „e aproape". Strîng din dinți, continuă să stoarcă rezervele, ultimele forțe pentru a apropia această blestemată numerotare inversă : o sută de metri, cincizeci, zece.

Au ajuns. Cel mai înalt vîrf din Europa, Mont Blanc, de 4 803 m., se află sub tălpile lui Chivu și Schen. O flamură de mătase cu stindardul țării flutură în soare. Un aparat de fotografiat țăcăne, țăcăne mai mult ca de obicei.

Pe una din aceste poze la reîntoarcere în țară cei doi alpiniști au scris : „Aici au fost români, sînt și vor mai merge".

Dumitru CERCHEZEANU

Punctele reprezintă traseul parcurs de cei doi alpiniști români

La capul puterilor

Din cerul plumburiu se desprinde un snop de lumină, care trece, ca o rază de reflector, peste cele două puncte negre presărate peste albul crenelat al Alpilor. Odată cu dîra de lumină dintre blocurile de gheață, apare o formă geometrică de culoare închisă, refugiul Vollot — 4 362 m. E o nălucire ? O halucinație ? Nu, este o realitate.

Pornesc într-acolo, deschid și intră. Amară a-

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• „Spectacole" pugilistice la Bîrlad • Curajos la antrenamente — fricos la meciuri • Cîteva date și cifre privind rapida victorie a lui Foreman

• O VIZITĂ scurtă la Bîrlad. Urmărim într-una din grădinile orașului o gală de box : selecționata orașului cu reprezentativa Buzăului. Lume multă, spectatori entuziaști. Păcat însă că organizatorii neglijenți, nu oferă condiții optime de participare. Ringul improvizat, un gong care nu... răsună, arbitri de ring în costume de promenadă care de altfel ca și antrenorii din colțurile ringului sînt îmbrăcați ca pentru o plimbare pe „corso". Considerăm că membrii comisiei locale de specialitate au datoria de a se ingriji cu atenție de ținuta unei gale pentru a evita pe viitor astfel de „spectacole" care nu fac o bună propagandă sportului cu mănuși.

• TÎNĂRUL „greu" **D. Căpățînă** de la Metalul Tr. Severin este un pugilist foarte curajos la antrenamente. Elevul lui C. Drăghici, se arată însă timorat cînd urmează să susțină un meci public. Ba mai mult decît atît înaintea fiecărei competiții el se adresează oficialităților federației cerînd ca în cazul cînd va fi eliminat să primească dreptul de a pleca imediat acasă. Dacă toate galele s-ar organiza la Drobeta Tr. Severin, unde ar mai cere voie să plece Căpățînă care este atît de fricos încît se auto-înfrînge, înaintea primului gong ?

• ASTĂZI pe un ring al orașului Ciudad de Panama, se vor desfășura două meciuri pentru titlul mondial. Cunoscutul pugilist Roberto Duran (Panama) își va pune în joc centura categoriei „ușoare" în fața japonezului Ishimatzu Suzuki, iar compatriotul său Marcel Arriegara (campion al lumii la pană) va fi opus altui pugilist japonez ; Shigemitsu Nemoto.

Campionul lumii Foreman își continuă pregătirile matinale.

Foreman, Mundine este un puncheur în exclusivitate. Acum cîteva luni el l-a făcut k.o. la Paris în rundul 4 pe francezul Cohen.

• S-A STABILIT ca înaintea pronunțării deciziilor la meciurile profesioniste de box, poliția să intervină drastic și să interzică spectatorilor să urce în ring. În felul acesta, se vor proteja boxerii. După mulți ani, forul internațional al boxului profesionist înțelege în ceasul al 12-lea să urmeze regulamentul boxului amator care interzice cu desăvîrșire „asediul" ringului de către spectatori.

• ÎNVINGÎNDU-L prin ko pe Joe King Roman, în mai puțin de o repriză, campionul mondial al greilor, G Foreman, nu numai că și-a păstrat centura dar a stabilit și un record primind o bursă de 450 000 de dolari pentru fiecare minut (au fost două în total). • Foreman și-a răpus adversarul cu 31 de lovituri, fiecare croșeu, directă, sving sau upercut fiind... taxat cu 32.293 de dolari. • Foreman nu a fost ruinat cum a declarat mai înainte de meci King Roman, adevărații „ruinați" au fost numai spectatorii care au plătit sume enorme pentru a vedea doar cîteva minute de box. • Se duc tratative ca Foreman să-l întîlnească în noiembrie, la Houston, pe Joe Frazier. N-au fost încă semnate contractele.

• AMERICANUL Emile Griffith, fost dublu campion al lumii la categoriile semimijlocie și mijlocie, nu... șomează. În ciuda celor 35 de ani, Griffith continuă să evolueze pe marile ringuri. El îl va întîlni la 24 septembrie la Paris pe australianul Tony Mundine. Acesta a obținut zilele trecute la Brisbane o nouă victorie înainte de limită, învingîndu-l prin k.o. în repriza a 10-a pe Carlos Marks (Trinidad). Meciul se anunță greu pentru Griffith, Mundine este un

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

VASILE CHERĂȚOIU, Sibiu : „Deși sîntem la începutul primei părți a campionatului divizionar A, am putut constata, după relatările corespondenților de specialitate, că pînă în momentul de față pușine partide de fotbal s-au ridicat la valoarea unor partide de primă divizie. Dacă pentru nivelul spectacular al partidelor putem acorda, totuși, circumstanțe atenuante, ținînd cont de timpul relativ scurt al pregătirilor, ieșiri din formă etc., pentru latura disciplinară a partidelor consider că nimeni nu poate găsi scuze. Elocvent în acest sens mi se par a fi cele 17 cartonașe galbene și cele două eliminări din etapa a patra, fapt ce reprezintă, am impresia, un record în materie. Mă întreb, chiar : nu pot jucătorii noștri să-și controleze nervii, să fie mai disciplinați ? Consider că în această privință conducerile cluburilor mai au de reflectat. La fel, consider că și biroul federal trebuie să intervină mai energic în acest sens și atunci atît noi, spectatorii, cît și fotbalul românesc, în ultimă instanță, nu vom avea decît de cîștigat".

„Recordul" remarcat de dumneavoastră e un semn al incrîncenării cu care va fi jucat acest campionat din care trebuie să plece trei echipe spre B, sau pur și simplu o slăbire a nervilor jucătorilor ? Mai trebuie văzut. Urmărind cuplajul bucureștean de duminică, mi s-a părut și mie că jocul ia, uneori, o turnură cam cruntă, se intră prea „tare", cu o inconștiență riscantă, dovadă că Dinamo a rămas fără doi fundași centrali într-un sfert de oră, ceea ce a stricat echilibrul de pe teren. Cluburile și Federația au de lucru în această privință, dar hotărîtor este, ca să zic așa, nivelul de conștiință al jucătorului, omenia sa, puterea de a-și impune înaintea fiecărui meci o conduită dirijată. Există pe terenurile noastre jucători „răi", nemiloși, care intră într-un fel de transă a violenței și care trebuie potoliți. Aceștia își lovesc adversarii, îi bruschează pe arbitri, își insultă colegii etc. Cu ei trebuie să ne luptăm.

GHICIU EMILIAN, com. Pischia nr. 70, județul Timiș : „V-am mai scris vreo trei scrisori, dar nu mi-ați răspuns la niciuna, m-am gîndit să nu mai scriu, dar nu am putut răbda să nu vă scriu văzînd și fiind martor ocular la cele ce se întîmplă și se petrec la noi, la Timișoara, pe stadion. Să începem cu debutul noului campionat, cînd „Poli" a jucat cu A.S.A. Tg. Mureș. La acordarea unui penalti pentru noi, toți jucătorii de la A.S.A. s-au năpustit asupra arbitrului, îmbrîncindu-l și insultîndu-l, chiar și antrenorul participînd la aceste faze fierbinți. A venit golul trei, la care mureșenii, inclusiv portarul, i-au insultat pe arbitri, sub văzul tuturor. Ce măsuri a luat F.R.F. asupra celor întîmplate la acest meci ?

A venit meciul cu F.C. Constanța. Am citit cronica acestui meci scrisă de tov. Eftimie Ionescu, în care nu s-a arătat, totuși, tot ce s-a petrecut pe teren. Echipa oaspe a exagerat în durități, iar arbitrul Petrea nu a fost capabil să facă față acestor nereguli. După eliminarea lui Bălosu, toată echipa, în frunte cu căpitanul ei, Antonescu, s-a năpustit asupra arbitrului, doar intervenția observatorului federal mai înmuind spiritele. După aceste faze neplăcute, arbitrul Petrea a arătat cartonașul galben la cîțiva jucători de la oaspeți, inclusiv lui Antonescu. Dar a venit una mai fierbinte, despre care nu s-a scris nicăieri. La un atac al echipei gazdă, mingea se îndrepta spre Dașcu, acesta a împins-o înainte și o urmărea, dar Antonescu, văzînd că este depășit, s-a năpustit asupra lui Dașcu și l-a placat ca la rugbi. Arbitrul n-a schițat nici un gest, deși jucătorul timișorean nu avea mingea la picior. Așa ceva nu vrem să mai vedem pe teren !"

Răspunsul la scrisoarea anterioară e valabil și pentru dumneavoastră.

VASIU IOAN, Stația C.F.R. Blaj, județul Alba : „Aș dori ca prin intermediul „Poștei rotunde" să întreb F.R.F. și în mod special pe actualul antrenor al lotului nostru național, V. Stănescu, care sînt motivele pentru care în lotul restrîns pentru meciul cu R.D.G. nu figurează o serie de internaționali care nu odată au luptat cu multă abnegație și dăruire pentru prestigiul fotbalului românesc. Poate talentul unor tineri titulari ca Beldeanu, Troi, Marcu, Dudu Georgescu sau chiar Țarălungă să tragă în balanța lui V. Stănescu mai mult ca Dembrovschi, Neagu, Lucescu, Lupescu, Domide sau alți internaționali cu vechi state de serviciu în echipa noastră națională.

Mărturisesc că aștept cu multă nerăbdare și teamă chiar meciul cu R.D.G...

Aș mai dori să aflu ceva date actuale, recente, despre Lucescu, deoarece presa de specialitate nu ne dă nici o știre".

Chiar dacă starea actuală a naționalei noastre ne provoacă tuturor o stare de îngrijorare și angoasă, nu pot fi de acord cu reproșurile pe care i le aduceți lui Valentin Stănescu. Credeți că greșește atunci cînd intinerește echipa ? Credeți că ar fi mai utilă formula dumneavoastră, cu jucători trecuți de 28 sau 30 de ani ? Mă îndoiesc.

În ceea ce-l privește pe Lucescu, după cîte aud, s-a retras din activitatea competițională.

BĂCU GHEORGHE, str. Anton Pann nr. 3, Făgăraș : „Vă scriu pentru ca iubitorii de fotbal să cunoască cele întîmplate pe stadionul din Mediaș, odată cu începerea noului campionat de fotbal, stadion pe care s-au întrecut echipele Gaz Metan-Mediaș și Nitramonia-Făgăraș.

De la început vă fac cunoscut că la acest meci au fost delegați ca arbitri următorii : N. Barna, din Tîrnăveni, la centru, St. Marian, Sighișoara, și F. Nasuto din Rm. Vîlcea, la tușă. Pentru cei ce nu cunosc, arăt că Tîrnăveniul se află la o distanță de 20 km. de Mediaș, iar Sighișoara la o distanță de 41 km. de Mediaș. De orașul Rm. Vîlcea nu mă leg, deoarece este într-adevăr departe, exact 160 km.

Vă rog să mă credeți că nu vă scriu din patriotism local, pentru că sînt din Făgăraș, dar vă scriu pentru că cei doi arbitri din Tîrnăveni și Sighișoara, respectiv N. Barna și St. Marian, au contribuit deosebit de ingenios la obținerea rezultatului de 3-1 în favoarea echipei gazde.

În prima repriză, pe partea unde ataca echipa gazdă a fost tușierul St. Marian, care poate nici nu trebuia să fie acolo în unele momente, pentru că echipa gazdă făcea ce voia, mă refer la ofsiduri, faulturi, etc. Numai datorită portarului din Făgăraș, scorul a rămas alb pînă la pauză. În repriza II-a rolurile s-au schimbat : pe partea unde ataca echipa gazdă se găsea tușierul F. Nasuto, care consider că și-a făcut datoria în modul cel mai corect, numai că pur și simplu nu a fost luat în considerare de centralul N. Barna.

Repet, nu vă scriu din patriotism local, echipa gazdă a jucat bine, poate în unele momente foarte bine chiar, noi făgărășenii, care am fost destul de mulți, recunoaștem că echipa favorită, respectiv Nitramonia, a jucat slab, chiar foarte slab în unele perioade, dar nu mai sîntem de acord că la un meci de fotbal oficial, federația să delege arbitri de la distanțe pe care le străbați chiar cu bicicleta, într-un timp relativ scurt."

Bine au observat unii comentatori sportivi : odată cu sporirea numărului echipelor în categoriile A, B și C, va fi nevoie de un foarte mare număr de arbitri capabili să conducă meciuri complicate și pretențioase. Am avut destule necazuri cu arbitrii, dar ce va fi de-acum încolo ?

Chestiunea ridicată de dumneavoastră este alarmantă. Copleșită de treburi, federația face delegările cam neglijent. Nu e bine.

VIAȚA STADIONULUI

26 SEPTEMBRIE BATE LA UȘĂ

de Eftimie IONESCU

Momentul să vedem cum stau lucrurile cu selecționata R.D.G., acum, cînd zilele pînă la meciul său cu selecționata țării noastre, din preliminariile probei supreme, au rămas destul de puține. Selecționerul Georg Buschner a programat relativ puține apariții publice ale oamenilor săi, lucru pentru care a primit, de altfel, destule observații din partea comentatorilor sportivi. El s-a limitat la acel turneu-fulger din zilele lui iulie cînd lotul a disputat în 10 zile patru meciuri : două în Islanda, cu reprezentativa (2—0 și 2—1) și două în Suedia (4—2 cu Hammarby și 4—1 cu o selecționată districtuală). Mulți dintre specialiștii din R.D.G. socotesc că, dimpotrivă, erau utile cîteva jocuri mult mai tari, în compania unor formații de calibru. Pentru că, în turneul amintit, doar Hammarby a prezentat o oarecare forță de joc, în rest fiind vorba de echipe de o clasă inferioară. Buschner a replicat că a ținut la un ritm „crescendo" în programarea acestor verificări. Spre a dovedi că se ține de cuvînt, miercuri, reprezentativa R. D. Germane joacă pe teren propriu cu selecționata Bulgariei, test pe care selecționerul îl socotește ca foarte important și cu valoare definitivă pentru alcătuirea echipei de la 26 septembrie. Deși Buschner manifestase unele nemulțumiri față de formația de bază pe care a întrebuințat-o la București în primăvară, dînd chiar impresia că va trece la remanieri, prin cele cîteva modificări făcute în jocul de la Helsinki, totuși el a rămas la vechile sale alegeri.

În momentul de față, lotul mare, cu posibilele concurențe pe fiecare post, se prezintă astfel : CROY, (Blochwitz), WEISE, (Ganzera), BRANSCH, (Zapff), SAMMER, (Seguin), KURBJUWEIT, POMMERENKE, (Schnupase), LAUCK, (Tyll), KREISCHE, STREICH, (Sparwasser), P. DUCKE, VOGEL, (Löwe).

Cu siguranță că pasionații fotbalului descoperă în acest lot aproape toată formația prezentată de Buschner pe stadionul „23 August", excepția constituind-o doar reapariția cunoscutului portar Croy, accidentat în zilele meciului din primăvară de la București. E semnul acelei — recunoscute, de altfel — sobrietăți și constanțe a antrenorului reprezentativei, fapt care l-a și ajutat să construiască o formație de o redutabilă omogenitate și forță de joc.

Meciul cu selecționata țării noastre are o importanță cu totul deosebită în planurile și activitatea Federației de specialitate de la Berlin, a comisiei sale tehnice și a antrenorului reprezentativei. În afara studiilor făcute pînă acum asupra jocului echipei României, a unor analize individuale a componentilor ei, au continuat urmăririle partidelor sale de pregătire. Două dintre jocurile de verificare din Franța au fost filmate iar meciul cu Hertha, a fost înregistrat de mai multe aparate de filmat, din unghiuri diferite, cu prezentarea fiecărei linii în diverse momente ale partidei.

Asupra tacticii pe care Buschner a ales-o pentru meciul de la 26 septembrie este, firește, greu de vorbit acum. Se poate anticipa însă că el va conta foarte mult pe forța de pătrundere și imaginația în joc a celor doi oameni din linia de mijloc, Kreische și Pommerenke ; la fel, cunoscutele apariții, mai cu seamă la fazele fixe, determinate de loviturile libere sau de colț, ale înaltului Sammer, specializat în asemenea manevre care s-au soldat adesea ori cu goluri. La antrenamente, selecționații repetă aceste „momente regizate", în care Sammer, alături de Kreische și Löwe sau P. Ducke, formează triunghiuri de săritură, în scopul reluărilor în poarta adversă a mingilor care sosesc fie din executarea loviturilor libere, fie din loviturile de colț.

Buschner e foarte preocupat ca jucătorii care fac parte din cluburile înscrise în cupele europene să nu fie în nici un fel incomodați de meciurile de la 19 septembrie din primul tur al acestor competiții. Cele patru echipe — Dynamo Dresda (campioana), F. C. Magdeburg (cîștigătoarea cupei), Carl Zeiss Jena și Lokomotiv Leipzig (Cupa U.E.F.A.) au în lot 15 jucători. Din lista prezentată mai sus, numai Bransch (Chemie Halle) Lauck (Union Berlin) și Streich (Hansa Rostock) nu aparțin formațiilor angajate în competițiile continentale. Rămîne de văzut cum vor proceda federația de specialitate, comisia sa tehnică și selecționerul față de împrejurarea că două dintre echipele de club se vor deplasa în prima manșă : Magdeburg în Olanda, la Breda, și Lokomotiv Leipzig la Torino.

Aceasta ar fi reprezentativa R. D. Germane înaintea ultimului său test pentru jocul decisiv cu unsprezecele țării noastre, partida de miercuri cu selecționata Bulgariei. Un meci care va spune mult și pentru Buschner dar și pentru antrenorii noștri care îl vor urmări la fața locului.

CULISELE HIPODROMULUI

• *După 4 luni* de „călire" pe hipodrom și în fața publicului, cele mai valoroase produse ale tinerei generații (mînjii) se întrec miine în prima lor probă de selecție : „Criteriul cailor de doi ani". Două predilecții : (dacă vor alerga) Osaka și Jug.

• *Semnalam*, la începutul sezonului, reapariția pe hipodrom, după o îndelungată absență, a talentatului antrenor-driver A. Brailovschi. Duminica trecută Brailovschi și-a etalat clasa cîștigînd dezinvolt 3 alergări ca driver și una ca antrenor. În urma acestor victorii s-au produs și serioase „perturbații" în clasamentul driverilor, prin trecerea sa pe primul loc la egalitate cu Tr. Marcu și I. Oană. Încă o zi ca aceasta și va fi greu de ajuns în actualul sezon. Pentru informare iată și configurația în prima parte a clasamentului antrenorilor : Gh. Nicolae — 18 victorii, Gh. Tănase — 18 victorii, A. Brailovschi — 17 victorii, G. Solcan — 17 victorii, Tr. Marinescu și I. Oană — 16 victorii.

• *Recordul victoriilor* consecutive, la alergările de trap, aparține lui Top Hanover, cal de proveniență americană, importat în Italia. Cele 9 victorii consecutive l-au adus în fruntea trăpașilor italieni.

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 9 septembrie

1. **DINAMO — STEAGUL ROȘU.** Echipa bucureșteană nu a lăsat o prea bună impresie în etapa trecută, dar, cu toate acestea, îi acordăm șanse mai mari de victorie decît adversarului.

2. **STEAUA — POLITEHNICA IAȘI.** Ieșenii au făcut o bună partidă, în deplasare, la Craiova, cînd au fost învinși abia în minutul 87. Este de așteptat ca ei să opună o rezistență dîrză și echipei Steaua pe care, totuși, o vedem învingătoare.

3. **UNIVERSITATEA CRAIOVA — SPORTUL STUDENȚESC.** Un jucător al echipei bucureștene ne spunea duminică, după victoria netă obținută în fața dinamoviștilor, că la Craiova vor lua un punct. Să fie oare posibil ? Nu prea credem.

4. **C.S.M. REȘIȚA — F. C. CONSTANȚA.** Gazdele sînt prea lansate în acest campionat, așa că nu vedem cum ar putea pierde vreunul din cele două puncte puse în joc.

5. **C.F.R. CLUJ — RAPID.** Echipa clujeană nu mai are forța de joc de anul trecut, motiv pentru care acordăm rapidiștilor șansa unui rezultat de egalitate.

6. **POLITEHNICA TIMIȘOARA — UNIVERSITATEA CLUJ.** Mulți spun că meciul este deschis oricărui rezultat. Noi credem însă că formația locală va ieși învingătoare din această confruntare.

7. **JIUL — F. C. ARGEȘ.** Aici avem, într-adevăr, o situație complicată, un meci în care echipele pot cîștiga, pierde sau termina la egalitate.

8. **PETROLUL — U.T.A.** Partida se dispută simbătă, așa că nu mai intră în calculul jucătorilor de „Pronosport".

9. **A.S.A. TG. MUREȘ — S. C. BACĂU.** Antrenorul Florin Halagian ne spunea zilele trecute, după ce văzuse partida de la Pitești dintre F. C. Argeș și A. S. Armata, că formația din Tg. Mureș joacă foarte bine atîta timp cît are rezistență fizică. Deocamdată această rezistență este destul de precară. Totuși, gazdele sînt favorite.

10. **FLACĂRA MORENI — C.S. TÎRGOVIȘTE.** Zilele trecute ne-am întîlnit cu Blujdea, antrenorul echipei din Moreni. El ne-a spus : „Acasă vom pierde destul de greu". Credem că nu este cazul chiar în partida de miine.

11. **C.S.M. SIBIU — METALUL BUCUREȘTI.** Se întîlnesc două echipe de valori apropiate care vor fi despărțiate doar de avantajul terenului. Deci, favorită echipa din Sibiu.

12. **VICTORIA CAREI — METALURGISTUL CUGIR.** Este, după părerea noastră, cel mai clar meci al programului, pentru că se întîlnesc ocupantele locurilor 1 și... 18. Jucînd acasă, Victoria nu are probleme.

13. **MINERUL BAIA MARE — INDUSTRIA SÎRMEI.** Oaspeții au o bună linie defensivă (nu au primit decît două goluri în patru etape) dar și Minerul dispune de un atac productiv. Prima șansă o acordăm gazdelor. Oaspeții pot obține un rezultat de egalitate.

RUGBI

• **ARBITRUL** D'Eclezis Rino ne spunea că modificările care au fost impuse de către colegiul de arbitri ar trebui să dea de gîndit mai mult cluburilor sau asociațiilor sportive, deoarece pînă în prezent nu se aplică aproape deloc ceea ce prevede regulamentul. Jucătorii produc multă bătaie de cap arbitrilor, aceștia trebuind să fluiere încontinuu (marginea nu are o distanță de 1/2 metri, iar mingea nu este prinsă cu două mîini etc.). De multe ori arbitrii renunță, lăsînd jocul așa cum se juca înainte.

• **FOȘTII JUCĂTORI** Rădulescu A. și Vrinceanu Ilie, din Constanța, au trecut examenul de arbitri. Alți doi iubitori ai rugbiului vin să întărească corpul de arbitri.

• **FEDERAȚIA** a propus lui Pircălăbescu Gh. să primească funcția de selecționer unic și coordonator al lotului de antrenori care pregătesc jucătorii selecționatei. Acesta nu a dat un răspuns imediat, urmînd să mai reflecteze la această propunere.

• **DEȘI CÎNTĂREȘTE 130 DE KG,** inginerul Celea Gheorghe de la „Chimia Năvodari" este destul de suplu și își aduce din plin contribuția la succesele echipei sale. Se poate spune deci că este un jucător cu... greutate. Să vedem este și perseverent ?

• **DUMINICĂ,** la meciul „Grivița Roșie"—„Politehnica"-Iași, în afară de rugbi a avut loc și o... repriză de box. Protagonist principal — talonerul grivițean, Barbu. Urmează a se vedea ce decizie vor da „arbitrii" comisiei de disciplină.

M. NICULESCU

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

„PRAF" DE VITAMINA C DIN PLANTE

Pentru prima oară cercetătorii români oferă extracte uscate sub formă de pulberi. Importanța ? Multiplă. Între altele, produsele vegetale au o valoare antiscorbutică superioară acidului ascorbic de sinteză.

(Relatările în pagina a 5-a)

POLUARE ȘI SECETĂ

O peliculă de păcură pe întinsul apei și evaporarea apei este inhibată. Nu cumva seceta din unele regiuni ale globului se datorește poluării apelor ? Iată o întrebare pe care un profesor elvețian avea să și-o pună.

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 832—sîmbătă 15 septembrie 1973—8 PAGINI 1,50 LEI

OAMENII VETRELOR DE FOC

● 1973, anul celor opt milioane tone de oțel ● Ce raportează metalurgiștii de ziua lor ● De la noua cocserie a Galațiului la alumina de Tulcea ● La Tîrgoviște se pregătește o nouă premieră siderurgică de mari proporții

UN TRIUNGHI URIAȘ, invizibil, leagă trei orașe ale țării, trei centre muncitorești de veche tradiție : Reșița, Hunedoara, Galați. În curînd, odată cu apariția pe harta metalurgiei românești a vechii cetăți Tîrgoviște, triunghiul de foc va deveni patrulater. O latură a unui alt triunghi, cel al metalului alb, străbate întreaga țară, de la nord-vest la sud-est, unind Oradea cu Tulcea și finalizîndu-le drumul la centrul aluminiului de la Slatina.

DAR LĂSÎND LA O PARTE GEOMETRIA, esențial este că industria siderurgică, al cărei grad de dezvoltare definește progresul economic al oricărei țări, industria care stă la izvorul materializării avansatei tehnici contemporane, și-a pus amprenta fericită pe destinul a numeroase localități ale țării. Cînd spunem astăzi metalurgie nu ne gîndim numai la giganții siderurgici ai acelui triunghi de foc de care aminteam dar, în egală măsură, la Oțelul Roșu și la Cîmpia Turzii, la Călan și la Roman, la Iași și la Zalău, la Brăila și la Baia Mare. În toate aceste locuri detașamente de oameni dîrji transpun crezul lor socialist în fapte de muncă de o remarcabilă frumusețe. Nu intenționăm aici să individualizăm, să citîm nume deși este bine știut că din rîndul metalurgiștilor fac parte oameni întru totul remarcabili, uman și profesional vor-

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SUB SEMNUL STIMEI ȘI AL PREȚUIRII RECIPROCE

Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, patru țări latino-americane care l-au primit ca oaspete pe conducătorul statului român, președintele Nicolae Ceaușescu. La ora cînd închidem paginile revistei noastre a început vizita în Ecuador. Ceea ce caracterizează prezența solilor poporului nostru în toate aceste țări este atmosfera de caldă cordialitate, dorința de a dezvolta relațiile de colaborare în folosul bilateral și al păcii în lume, stima și prețuirea de care se bucură țara noastră, politica ei, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu în rîndul popoarelor și cercurilor politice de pe continentul latino-american.

Considerate, pe drept cuvînt, ca evenimente de cea mai mare însemnătate, vizitele au cuprins discuții la cel mai înalt nivel, precum și contacte cu personalități ale vieții politice, economice, culturale din fiecare țară și s-au soldat cu încheierea unor documente de o deosebită valoare principială și practică pentru relațiile bilaterale și pentru întărirea relațiilor pașnice de bună colaborare între țări și popoare. În această ordine de idei, cu prilejul vizitei în Columbia, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara : „Aș dori să remarc cu multă satisfacție faptul că între poporul român și poporul columbian s-au dezvoltat în ultimii ani relații de colaborare economică, tehnico-științifică și culturală. Ceea ce am realizat pînă acum pe această cale ne îndreptățește să apreciem că există mari posibilități de a extinde colaborarea pe multiple planuri". Posibilități care, potrivit declarațiilor comune și acordurilor încheiate cu prilejul vizitelor,

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

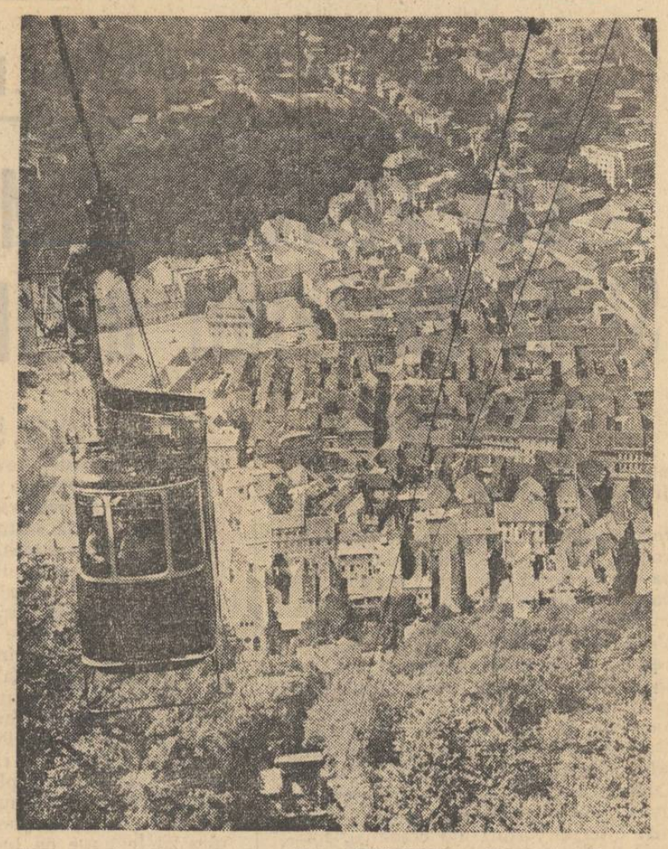

Brașovul turistic — Victor SECĂREANU – Săcele, jud. Brașov

PALATUL DOMNESC DESCOPERIT LA CURTEA VECHE

Restaurarea palatului ridicat de Ștefan Cantacuzino

Vestigiile caselor construite de Gheorghe Vodă Duca

Mai există enigme?

● În zona unde se amenajează o citadelă a sticlarilor au fost identificate casele unde au locuit soția și copiii lui Ștefan Cantacuzino, ● Clădirea ridicată la începutul secolului al XVIII-lea avea parter și etaj și se compunea din opt încăperi ● Decorații în frescă cu motive florale colorate în roșu și galben ● Cea mai veche clădire laică din zona Curtea Veche, care s-a păstrat într-o formă apropiată de cea inițială.

(Amănunte în pagina a 2-a)

ÎN PAGINA A 6-A

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

- **Cum se spală fulgii**
- **Păstrarea creioanelor**
- **Etichete pentru sticle**
- **Zmeul**

SFATURI DE IGIENĂ COTIDIANĂ

MODA : Ansamblul pantalon-jachetă

Sugestii pentru meniurile săptămînii

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

LIBERTATEA VA ÎNVINGE

Fiecare dintre noi este un om și ar fi ridicol, dacă nu chiar tragic, să se considere mai mult decît este. Sînt un om, o parte mult prea neînsemnată a acestei omeniri vuitoare ca să nu știu că tot ceea ce spun, spun din tristețe, din consternare, din revoltă, iar nu din trufie, din orgoliul nebunesc de a crede că *numai* cuvîntul meu ar avea vreo importanță. Scriu îngrijorat, scriu fără să-mi vină a crede că e posibil. Nici în asta nu am pretenții de originalitate, pentru că, așa cum gîndesc eu, gîndesc sute de milioane de oameni de pe această planetă într-adevăr consternată.

În plin secol 20, la lumina zilei, într-o epocă a înțelegerii și a comunicării, monstruoasa crimă din Chile ne pune din nou în gardă, ne obligă și mai mult să fim treji, ne arată de ce e în stare cinica reacțiune.

Desigur, Chile nu e decît o țară a lumii și, în multe privințe, ceea ce se-ntîmplă în Chile se referă la Chile. Dar în același timp această tînără republică este și un exponent. Cu atît mai mult ce s-a întîmplat în Chile, ne privește și pe noi, comuniștii din lume, și pe toți oamenii care iubesc progresul, democrația.

Am în față, acum, cînd scriu, Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român ; regăsesc în aceste cuvinte indignarea tuturor românilor cu care am stat de vorbă în aceste zile. Și, deodată, observ că spre deosebire de termenii pe care unele agenții de presă îi folosesc spre a defini pe autorii loviturii de stat din Chile, în declarația noastră nu se vorbește despre „lovitură de stat *militară*" ci despre „lovitura de stat *a forțelor reacționare*" ceea ce pînă la urmă e cu totul altceva, pentru că totuși caracterul acestei lovituri monstruoase în primul rînd e reacționar. Nu e definitoriu faptul că autorii sînt militari — mai bine zis, nu împrejurarea că sînt militari i-a determinat să acționeze împotriva democrației, adică a ordinii de stat stabilite prin alegeri libere de către un întreg popor ! — adevărata calificare a apartenenței lor o dă declarația partidului nostru : ei sînt reacționari, ei aparțin prin vocație și acțiuni acelor tenebre care mai străbat încă planeta și, indiferent în ce haină s-ar îmbrăca, ei reprezintă în mod permanent interesele reacțiunii, ale imperialismului mai mult sau mai puțin deghizat. Mi se pare important să stabilim apartenența acestor criminali, care nu pot aparține decît reacțiunii care se folosește de cîțiva comandanți militari și de principiile disciplinei militare, care nu dau voie unui soldat să tragă în altă direcție decît comandantul său. Ca om care iubește adevărul constat cu satisfacție că nicăieri în Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român nu apare cuvîntul militar.

Luîndu-ne noi cu treburile vieții, sîntem pe cale să nu vorbim cît se cuvine despre acel barbat minunat cu inima plină de iluzii, despre Salvador Allende.

Așadar, l-au împușcat și au spus că s-a împușcat.

Așadar, învinși de democrație, au recurs la teroare.

Așadar, în nu mai puțin de un deceniu America Latină își înalță ochii spre rugurile a doi dintre cei mai mari oameni ai timpului, Che Guevarra și Salvador Allende.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Cine va fi viitorul adversar al lui Fischer ?

● Se cunosc numele candidaților pentru meciul oficial, din 1975, cînd va fi pus în joc titlul mondial. ● Campionul mondial în turneu în Europa. ● În 1974 un meci revanșă Fischer—Spasski ? ● Mecking — tînărul brazilian care se afirmă, dar nu numai pe plan șahist. ● Karpov — „omul care vine din urmă".

În pagina a 8-a

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Gemenii — Nelca IACOB – Cluj

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SUB SEMNUL STIMEI ŞI AL PREŢUIRII RECIPROCE

URMARE DIN PAG. 1

nu vor întîrzia, cu siguranţă, să fie fructificate întrutotul.

Deşi aflată la mari distanţe de teritoriile statelor pe care solii poporului român le vizitează, România, politica sa care reflectă principiile partidului şi care este elaborată sub conducerea nemijlocită a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, se bucură de un unanim respect şi pe acele meleaguri îndepărtate, fapt exprimat prin nenumărate manifestări ale gazdelor. Este ceea ce exprima, în cuvîntul său, preşedintele Columbiei, Misael Pastrana Borrero, adresîndu-se tovarăşului Nicolae Ceauşescu: „Cunoaştem preocupările dv. ca om al păcii, care a vizitat cele mai diferite colţuri ale omenirii, folosind limbajul înţelegerii şi chemînd la colaborare între ţări şi popoare. Nu ne sînt străine scrierile dv. avînd drept scop să imprime concetăţenilor dv. principiile înţelegerii şi ale voinţei spre progres în cadrul convieţuirii umane. Dinamismul şi energia personalităţii dv. au fost puse, în special, în aceşti ultimi ani, în serviciul unei permanente lupte pentru crearea unei societăţi care, dincolo de divergenţele naturale, să dea răspuns dorinţelor arzătoare ale omenirii pentru relaţii mai echitabile".

Opinia publică din ţara noastră priveşte, la rîndul ei, cu un interes major desfăşurarea vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu în ţări ale Americii Latine, nutrind convingerea că ea aduce o mare contribuţie la statuarea unor relaţii între state şi popoare în concordanţă deplină cu aspiraţiile unanime spre întărirea păcii şi spre progres.

Concomitent, în ţara noastră se desfăşoară o activitate neslăbită pentru a da viaţă hotărîrii întregului popor de a îndeplini cincinalul în patru ani şi jumătate. Sînt cunoscute succesele obţinute de constructori, care au făcut din aceste luni, o peribadă de vîrf, recuperînd o parte din rămînerile în urmă faţă de sarcinile planificate. Efortul pe şantiere continuă în aceeaşi atmosferă entuziastă pentru a folosi din plin zilele bune de lucru ale acestei toamne însorite. Pe ogoare, de asemenea, oamenii muncii desfăşoară o amplă activitate pentru ca roadele pămîntului să ajungă integral în hambare, pe piaţă sau în fabricile de conserve. O amplă campanie de economisire a materiilor prime şi materialelor, a energiei a cuprins toate colectivele de muncă, noi iniţiative, rod al gîndirii creatoare, aducîndu-şi contribuţia la mai buna gospodărire a avuţiei noastre obşteşti.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOŞTRI

...Să căutăm! Lupu MINDIRIGIU — Bucureşti

OAMENII VETRELOR DE FOC

URMARE DIN PAG. 1

bind. Dar de Ziua metalurgistului se cuvine să pomenim de acest singur erou — metalurgistul — omul care însumează atîtea virtuţi, a cărui profesiune echivalează cu bărbăţia şi cu curajul. Fie că aparţine clasicelor categorii de furnalist, oţelar, laminator sau cocsar, fie că s-a încadrat în profesiuni ale tehnicii noi — electronist, automatist, operator — metalurgistul îşi poartă totdeauna numele cu mîndrie, şi-l respectă cu cinste.

A DOVEDIT-O PE DEPLIN în lunile acestui an, ale anului celor opt milioane tone de oţel. Părea neverosimilă această cifră ce depăşea cu aproape 600 000 tone producţia anului 1972. Numai acest spor, ce urma să fie realizat fără crearea unor capacităţi noi, echivala cu întreaga producţie a anului 1950. Şi iată că şi această sarcină i s-a părut metalurgistului prea mică, prea la îndemîna forţei sale. **În opt luni ale acestui an Galaţii, Reşiţa şi Hunedoara au dat, prin braţele şi mintea oamenilor lor, 120 000 tone de oţel peste plan, adică 85% din angajamentul anual asumat.** Oţelarii colosului siderurgic dintre dealurile Cătuşa şi Mălina dau astăzi o şarjă la fiecare 45 de minute. În august, hunedorenii au dat în fiecare zi cîte 49 tone de oţel în plus, iar laminatorii aceluiaşi centru siderurgic au raportat 11 000 tone laminate peste plan. La rîndul lor, laminatorii gălăţeni au raportat producerea celui de-al 5-lea milion de tone de tablă subţire. La Calan s-au realizat de curînd cei mai înalţi indici de utilizare a furnalelor. Şi n-am dat decît cîteva dintre multele exemple posibile care stau mărturie entuziasmului cu care metalurgiştii luptă pentru realizarea cincinalului scurt.

VORBIND DESPRE SUCCESELE siderurgiştilor în această zi festivă, cînd privirile şi omagiile întregului popor sînt îndreptate spre ei, ar fi nedrept să nu vorbim şi despre meritele constructorilor noilor obiective ale metalurgiei româneşti, despre cercetătorii şi proiectanţii din acest sector de avangardă al economiei naţionale. Constructorii de la Galaţi au ridicat şi au pus în funcţiune un nou obiectiv esenţial: uzina cocso-chimică. Dar pentru ca la această uzină să poată fi folosit cocs românesc, economisindu-se importante fonduri valutare, şi-au pus laolaltă mintea şi priceperea cercetătorii de la I.C.E.M. şi proiectanţii de la IPROMET. Constructorii metalurgici şi-au adus din plin aportul şi la realizarea în acest an a aluminei de Tulcea, primele trenuri cu alba materie primă pornite de la Poarta Deltei cu destinaţia Slatina contribuind la realizarea celor 150 000 tone de aluminiu ale anului'73. În acelaşi timp lingă uriaşa vatră de foc de la Galaţi, oamenii şantierelor luptă cu timpul pentru a da cît mai curînd în funcţiune noua oţelărie şi furnalul nr.4, întregind astfel atît de vasta panoramă siderurgică a oraşului de pe Dunăre.

TABLOUL „LA ZI" al metalurgiei româneşti nu ar fi complet dacă nu am menţiona şi salturile de calitate, cel puţin la fel de importante ca cele cantitative. **Acest al treilea an al cincinalului ne aduce o producţie de oţeluri aliate cu 24% mai mare decît în anul 1972.** Şi să notăm că această realizare se obţine încă înainte de intrarea în funcţiune a modernei citadele a oţelului aliat, aflată într-o fază avansată de construcţie la Tîrgovişte. În anul ce vine, deci, economia noastră naţională va dispune de o puternică capacitate pentru producţia oţelurilor superioare destinate celor mai pretenţioase sectoare ale construcţiilor de maşini. Pînă atunci sarcina producţiei unor noi mărci de oţel, cu caracteristici superioare, este purtată în continuare de vechile centre siderurgice. Şi, spre cinstea lor, trebuie să spunem că metalurgiştii o duc cu cinste la îndeplinire.

Paul MARIAN

SECVENŢE

„COMETELE DAIMACA"

Am avut, ca să spun aşa, privilegiul generaţiilor de elevi care l-au cunoscut la Tg. Jiu pe profesorul de matematică, Victor Daimaca. În plus, am locuit la citeva gazde în zona de sud-est a oraşului, nu departe de strada care pornea din poarta Scolii Normale şi sfîrşea în faţa gării, adică aceea pe care îşi aşezase casa profesorul meu de matematică din primii ani ai liceului comercial — Victor Daimaca. Îl întîlneam aproape în fiecare dimineaţă numărînd cu pasul traversele căii ferate pînă la punctul terminus al Căii Unirii în zona fostului „tîrg de afară", la ciţiva paşi de parcul „Coloanei Infinitului" brâncuşian. Era totdeauna grăbit — în drum spre şcoală, în orele de clasă, la întoarcerea acasă şi mereu cu ochii înroşiţi de nesomnul nopţilor de veghe.

Nimeni nu bănuia atunci pasiunea sa pentru astronomie, care-l frămînta încă de pe vremea cînd era elev de liceu. De aceea, concetăţenilor din oraşul de pe Jiu nu le-a venit să-şi creadă ochilor cînd au citit într-un ziar din Capitală că modestul profesor de matematică a descoperit o cometă — întîiul corp ceresc văzut în premieră de un român. Iată cum relatează I.M. Ştefan şi V. Ionescu-Vlăsceanu în lucrarea „Momente şi figuri din istoria astronomiei româneşti" (Editura ştiinţifică 1968) desfăşurarea evenimentului: „Multă vreme nu are posibilitatea să-şi cumpere un instrument de observaţie, dar *(Victor Daimaca — n.n.)* urmăreşte cu ochiul liber, cu mult interes, bolta înstelată. În sfîrşit, în 1943, iată-l posesorul unui binoclu, mărind de 15 ori, care-i lărgeşte posibilităţile de observare. Pasionatul astronom... a zărit în zorii zilei de 3 septembrie, cu binoclul său, un corp ceresc pe care l-a considerat a fi o cometă. Două zile mai tîrziu, la 5 septembrie, el a adresat Observatorului astronomic din Bucureşti următoarea telegramă: «Cometă nouă mărimea 8, în Lynx, pe linia Alfa Gemenii, Epsilon Ursa Mare. Deplasare diurnă 2 grade spre Omicron Ursa Mare»".

După verificările de rigoare şi fotografierea cometei, Observatorul din Bucureşti comunică descoperirea „Biroului Central de telegrame astronomice de la Copenhaga care a omologat descoperirea comunicînd-o tuturor observatoarelor din lume. Cometa a fost denumită «Daimaca — 1943 C». În ziua de 19 septembrie 1943, Cometa Daimaca a trecut la 49,5 milioane km de Pămînt, fiind observată din nou de Peltier şi Shapley în S.U.A."

Tot în 1943, la mijlocul lui decembrie, Victor Daimaca descoperă cea de a doua cometă, văzută anterior de Van Gent (Johannesburg — Africa de Sud), Giclas (Lewell — S.U.A.) şi ulterior, de Peltier (Delfos — S.U.A).

După Victor Nadolschi („Asteroizi şi comete" — Editura Albatros — 1971), cele două „Comete Daimaca" sînt cele de a 497-a şi 498-a descoperiri de acest gen cunoscute pînă în zilele noastre. Pînă la 30 decembrie 1959, numărul cometelor descoperite a crescut la 570, începînd de la jumătatea primului mileniu înaintea erei noastre (446 — î.e.n.)

În 1950, descoperitorul primelor stele româneşti — Cometele Daimaca — se stabileşte la Bucureşti, tot ca profesor de liceu, dar lucrează concomitent şi în calitate de colaborator al Observatorului astronomic din Capitală. Aici a încetat din viaţă. În perioada sa bucureşteană, trecut la pensie, a fost de asemenea un colaborator statornic al Observatorului astronomic popular.

Iată-l, în fotografia de mai sus — pusă cu generozitate la dispoziţia noastră de profesorul Ion Corvin Singiorzan, directorul Observatorului astronomic popular din Bucureşti — pe Victor Daimaca cu binoclul său.

Ion BECHERU

MAI EXISTĂ ENIGME?

PALATUL DOMNESC DESCOPERIT LA CURTEA VECHE

de Panait I. PANAIT

şef de secţie la Muzeul de istorie a municipiului Bucureşti

Obreşă prelungă în stratul scorojit de tencuială precizase cu un an în urmă extrema nordică a întinsului edificiu voievodal de la Curtea Veche. Şanţurile trasate în pivniţa paralelă cu str. Soarelui, sub imobilul de la numerele 2—4, au dovedit şi ele existenţa unor vestigii medievale. Zidurile groase de 1 m. făcute din cărămidă bine arsă şi mortar extrem de rezistent punctau contururi încă anevoios de ordonat. În imediata vecinătate excavarea molozului permisese scoaterea la lumină a unor ziduri înnegrite de fum, acoperite cu cărbune şi a unei mari cantităţi de vase din faianţă sau din pămînt ars.

S-a aşternut apoi, pentru scurt timp, liniştea. Pe planşeta echipei de proiectare a arhitectului N. Pruncu se contura cu tot mai multă claritate planul unei construcţii străine de modestele case care formau frontul estic al străzii. Dar ceea ce rezulta din munca de cercetare şi proiectare depăşea orice aşteptare. Pereţi întregi, ridicaţi pînă la cotele cornişei feudale, se completau cu fundaţii căzute de mult sub caldarîmul străzii. Un arc triplu pe zidul casei ce umbrea cu silueta ei terasa Soarelui sugera masivitatea operei meşterilor Curţii domneşti. Cînd Centrala sticlei, noul beneficiar al spaţiilor de aici, îşi începea minuţioasele lucrări de amenajare a unei mici citadele a faurilor în siliciu, semnalul de atenţionare era tras. **Se lucra într-o construcţie în care fiecare metru pătrat de tencuială putea ascunde ceva din mesajul istoriei.** Faţada casei acesteia prelungi, ornată cu un mic balcon de fier, decorată cu motive triunghiulare în relief deasupra fiecăreia din ferestre, păstra o autentică amprentă de lucru de la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Dar acolo unde vremea muşcase din tencuială, sau unde spaclul cercetătorului îndepărtase straturile superioare de var, se constata existenţa unor autentice mărturii feudale. Ce va fi fost aici înainte ca aceste mici pedanterii arhitectonice să fi încărcat pereţii construcţiei?

Epoca de aur a Curţii domneşti

Vodă Brîncoveanu a fost un om modern, un vizionar larg, un mare realizator în toate domeniile materiale şi spirituale. Altin Beiul — Prinţul aurului — aşa cum Istanbulul îl cunoştea, nu putea să nu dea ceva din strălucirea sa şi Curţii din Bucureşti. Opera lui de ctitor este imensă şi ea porneşte de la vasta sală a divanului împodobită cu lustrinuri, atlasuri şi covoare pînă la zidurile de incintă ale Curţii. În primii doi ani de domnie terminase „casa cea domnească ce iaste pe stîlpi de piatră şi iaste cu trei cafasuri şi cu toate ce se văd într-insa, care iaste despre biserica cea mare". Era de fapt ultimul corp de clădire care se adăuga edificiului domnesc pe latura de răsărit. Dar în acelaşi timp Constantin Brîncoveanu executa şi alte case „despre doamna", apoi baia de marmură făcută de trei metri aduşi de la Tarigrad, sala tronului, chioşcul din grădina descrisă de secretarul său, florentinul Del Chiaro, ca fiind de asemenea frumoasă, în formă pătrată şi ornată cu bun gust italian; şopronul pentru caretele aurite şi altele. Dar în august 1712 un puternic incendiu s-a abătut asupra Uliţei mari, apoi a Curţii domneşti, atingînd „şi casele cuconilor", distrugînd totodată învelişul şi la altă clădire. Pînă în iarnă s-a lucrat intens pentru îndepărtarea pagubelor acestei calamităţi. După toate probabilităţile camerele coconilor — ale copiilor domnului, care erau în număr de unsprezece — se aflau în corpul de clădire ridicat pe latura de nord în vremea lui Gheorghe Duca. **Vestigiile acestei construcţii au fost descoperite în str. Soarelui nr. 6.** Sînt în general camere mult mai mici decît cele din corpul central al palatului, încăperile de la parter fiind pardosite cu cărămidă. Un foişor neobişnuit de larg, împodobit cu coloane, dădea faţadei edificiului un aspect plăcut.

Palatul doamnei şi al coconilor

Urmaşul lui Constantin Brîncoveanu, Ştefan Cantacuzino, s-a străduit în scurta sa domnie din anii 1714—1716 să continuie opera înaintaşului. În acest sens el a împodobit intrarea bisericii Curtea Veche cu un splendid portal din piatră, a executat mobilierul din biserica Sfinţii Apostoli decorîndu-l cu acvila bicefală cantacuzinească ş.a. Deoarece apartamentul doamnei Păuna se reducea pur şi simplu la două încăperi şi o cămăruţă, Ştefan Cantacuzino a pus să se zidească în timp de cîteva luni, spune Del Chiaro, **„un frumos şi mic palat cu opt odăi, ocupînd pentru acest edificiu şi un colţ de grădină". Acesta este de fapt monumentul descoperit recent pe str. Soarelui 2—4.** El a adăpostit pe soţia domnitorului şi probabil copiii acestuia. Clădirea a beneficiat de parter şi etaj, înălţimea ei atingînd peste 10 m. Latura de sud a fost ridicată pe fundaţiile casei lui Gheorghe Duca. Etajul este compartimentat în camere spaţioase care comunică între ele prin uşi înalte de doi m şi late de circa un metru. Arce foarte aplatisate din cărămidă închid bolţile uşilor şi ferestrelor. Pe partea de nord, cea mai bine conservată, s-au găsit intacte sase ferestre. De fapt una din particularităţile construcţiei este goana după lumină, pe care meşterii o vădesc îndeosebi la etaj. Sînt croite ferestre mari, cu lăcaşe adînci pentru fixarea ramelor din lemn. Camera centrală, un fel de salon de primire, ocupă o suprafaţă de cca. 65 m.p., celelalte încăperi avînd în jur de 40 m.p. Nişe adînci şi înalte păstrează intactă tencuiala albă, mată, ce acoperea în secolul al XVIII-lea unele din încăperi.

O descoperire deosebită o constituie găsirea unor suprafeţe decorate cu frescă. Astfel la fereastra a doua s-au păstrat porţiuni împodobite cu motive florale realizate din nuanţe roşii şi galbene, brodate pe spaţiile create de două şenţuiri ondulate, trase pe vertical.

Palatul construit de Ştefan Cantacuzino a rezistat vicisitudinilor secolului al XVIII-lea fiind înglobat, după scoaterea la mezat a Curţii Vechi din 1793, în păienjenişul construcţiilor de oraşeni ce s-au ridicat pe ruinele edificiului voievodal. Mai păgubitoare s-au dovedit a fi însă marile incendii din secolul al XIX-lea. Latura de vest a fost afectată şi complet nimicită. Zidurile originale s-au păstrat numai la cota fundaţiilor. În schimb laturile de nord şi de est au dăinuit în condiţii satisfăcătoare. Cu toate avariile intervenite, **monumentul păstrează elemente suficiente pentru a fi considerat cea mai veche clădire laică păstrată în zona Curtea Veche într-o formă mult asemănătoare fazei iniţiale. Ei îi urmează, din punct de vedere cronologic, clădirea Tribunalului criminalistic al Ţării Româneşti, făcută la mijlocul secolului al XVIII-lea şi înglobată după 1803 de către Manuc bei în hanul ce-i poartă numele.** Este casa ce străjuieşte intersecţia străzilor 30 Decembrie cu Căldărari.

Descoperirea din strada Soarelui este o nouă şi elocventă mărturie a valorilor istorice şi arhitecturale păstrate în acest vechi nucleu citadin bucureştean, un îndemn la continuarea cu perseverenţă şi migală a operei de valorificare a zonei Curtea Veche.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

Aşadar, l-au omorît la Palatul prezidenţial, în locul în care îl trimisese poporul său.

Aşadar, la înmormîntarea sa n-a fost voie să meargă nimeni.

Aşadar, Salvador Allende a fost împuşcat în gură.

Aşadar, oricît am sta de vorbă, oricît am parlamenta, Allende nu mai e. Dar imensă, mai mare decît toate viţiile, e moartea eroilor şi ceea ce nu poate un om să facă, într-o viaţă întreagă, reuşeşte numele lui, reuşeşte exemplul lui să facă într-o singură clipă de jertfă.

În Chile nu se va mai naşte niciodată Salvador Allende, visul frumos şi democratic al unei lumi ce nu mai e mulţumită de vechile structuri, al unei lumi pe care n-o mai sperie teroarea, din orice punct cardinal ar veni şi în orice haină s-ar îmbrăca, al unei lumi care ştie să discearnă multiplele sensuri pe care le-a căpătat noţiunea de „eliberare" şi întîi de toate să refuze acea „eliberare" care înrobeşte.

Allende e mort. Revoluţia e vie. Şi iată, istoria ne învaţă că forţelor binelui nu le e permis să nu se înarmeze rapid şi eficace şi mai ales nu le e permis să creadă că forţele vechiului au încetat lupta după victoria forţelor binelui.

Libertatea va învinge!

PREA MULTĂ TĂCERE

Numeroase plicuri, pe care le primesc la redacţie, mă întreabă pe mine de ce nu se rezolvă problemele pe care tot eu le-am ridicat, (de fapt, nu numai eu ci şi alţi contemporani) în legătură cu numele satelor, oraşelor, riurilor noastre. Trebuie să fac precizarea că, oricît ne-am strădui, ne e cu neputinţă să fim şi cei care întreabă şi cei care răspund la întrebări. Nu mă fac decît interpretul dorinţei a nenumăraţi compatrioţi, cînd întreb, la rîndul meu, de unde şi pînă unde i s-ă zis comunei *Bârca* din Dolj *Birca*, sau comunei *Cârna — Dunăreni* şi alte asemenea. Dar, pentru că — la rîndul meu — sînt nu numai interpretul dorinţei unor oameni, ci şi un om care-şi găseşte propriul său interpret, iată că de această dată, voi publica o scrisoare plină de întrebări şi de sugestii şi la care sper să primim împreună un răspuns.

„Îmi permit a vă trimite aceste rînduri care încearcă să exprime părerile multor cetăţeni asupra unor probleme a căror rezolvare întîrzie, din motive tot mai inexplicabile pe măsură ce se dezvoltă conştiinţa civică.

Este vorba de unele schimbări în toponimie, care se practică oficial fără o justificare serioasă, iar pe de altă parte, despre altele care nu se fac, deşi sînt foarte necesare.

Şi unele şi altele par a sfida dragostea noastră faţă de bunurile spirituale moştenite de la înaintaşii noştri.

Este cunoscut cum, pe timpuri, prin confundarea articolului enclitic — neobligator la numele proprii — cu iniţiala numelui propriu următor, contopiştii au schimbat Podu-Leloaiei în Podul-Ioaiei. Alţi birocraţi au schimbat nume de localităţi consacrate şi cu adîncă semnificaţie istorico-geografică, abuzînd de faptul că I. L. Caragiale, care făcuse celebru pe primarul de la Mizil, nu a lăsat vreun urmaş dispus a-şi risipi verva satirică pentru ridiculizarea acestor apucături.

Am asistat la o emisiune de televiziune în care regretatul profesor academician Daicoviciu se plîngea că nu a reuşit să împiedice schimbarea numelui unei localităţi care se numea Capu Boului, deşi datele istorice indicau proveniena acestui toponimic de la colonia romană Caput Bovis.

În fosta regiune Bacău, comuna Porceşti a devenit comuna Moldoveni iar comuna Calu a fost numită Piatra Şoimului, ca şi cum şoimul răpitor, simbolul feudalilor hrăpăreţi ar fi mai onorabil decît bietul cal, care a contribuit aşa de mult la progresul civilizaţiei.

În judeţul Bacău există localitatea Luizi Călugăra. Să nu credeţi că acolo s-a călugărit Maria Luiza... Se numea Luizii Călugării, însă lingviştii administrativi, necunoscînd vechea terminologie slavo-română, au făcut din luide o prea graţioasă Luiză.

În judeţul Suceava, patru toponimice (Dealul Leşului cu Piriul Leşului şi Dealul Ursului cu Piriul Ursului) au fost comasate într-unul singur: Leşul Ursului. Cu aceasta, naşii acestui toponimic ne fac să credem că localitatea îşi datoreşte noul nume unui cadavru de urs, creînd cu bună ştiinţă o pseudolegendă. Spun aceasta fiindcă Piriul şi Dealul Leşului înseamnă Piriul şi Dealul Capcanei (leş= capcană, leşnici = cei ce pun capcane).

Dar, ca să nu lungim prea mult vorba, să ne oprim aici asupra celor ce s-au făcut greşit, ca să putem arăta pe scurt şi ceea ce s-a greşit acolo unde nu s-a schimbat toponimia.

Dacă ne aruncăm puţin privirea asupra hărţii Dobrogei, ne sare în ochi aspectul turcesc al toponimiei.

Începînd cu sarmaţii şi sciţii, continuînd cu getodacii, grecii, romanii şi terminînd cu bizantinii, românii şi turcii, toţi au lăsat urme pe întinderea Dobrogei.

De la turci însă, afară de semnele devastărilor, aproape singurele urme sînt cele lăsate în toponimie din timpul cît au administrat Dobrogea. În timpul stăpînirii turceşti de circa 450 ani, numeroase localităţi au căpătat nume turceşti sau tătăreşti, unele din ele însemnînd traducerea în turceşte a vechilor toponimice.

Acum, după un secol de la eliberarea Dobrogei şi jumătate de secol de la repatrierea turcilor, satele româneşti mai poartă nume turceşti, care amintesc de vechii cotropitori, de imperiul de jaf al otomanilor, în urma cărora nu a rămas aproape nici un monument istoric sau de artă şi nici un semn de civilizaţie.

Ne întrebăm: cît timp ne vom mai frînge limba cu Topraisar şi Sarsînlar, cînd hărţile istorice şi arheologice sînt pline de Ulmetum, Muridava, Sucidava, Capidava etc., toponimice getodace, greco-romane şi bizantine, de sonoritate clasică?

Oare comuna Adam Clisi nu se poate numi Tropeum? Oare Calachioi, Cadichioi sau Medgidia sună mai frumos ca Petrodava, Capidava sau Media?

Cred că e timpul să ne gîndim cu mai mult simţ de răspundere, mai mult simţ al realităţii, la rezolvarea justă a acestei probleme cu implicaţii mult mai adînci. Nu e nevoie decît să cerem sfatul unei comisii din istorici şi geografi, de care nu ducem lipsă. Numele eroilor poporului nostru pot figura de asemenea pe harta Dobrogei.

Se apropie aniversarea a 100 de ani de la cucerirea independenţei noastre odată cu eliberarea Dobrogei.

Acest eveniment ne obligă a reda acestui pămînt adevăratul aspect toponimic. E şi o datorie de recunoştinţă pentru munca depusă de naţiunea noastră socialistă care a schimbat peisajul dezolant al Dobrogei de acum 100 ani în noul chip înfloritor ce ne apare ca un miracol ieşit din cornul abundenţei.

Prin realizările poporului nostru sub conducerea partidului clasei muncitoare, cuceririle economice şi sociale întrec cele mai optimiste vise ale înaintaşilor noştri şi impun să i se dea acestui fermecător colţ de ţară singura toponimie potrivită. Ea trebuie să fie în concordanţă cu marile împliniri ale societăţii noastre socialiste, ale cărei ţeluri se identifică cu idealul cuprins în aceste două cuvinte de miraj istoric: Dacia Felix.

NENU MITU
Piatra Neamţ"

UN PROZATOR CARE-ŞI CAUTĂ TEMELE

Mă uit cu destulă curiozitate, exigenţă şi atenţie la felul cum scriu şi cum gîndesc tinerii din generaţia mea. De ce să nu o spun clar, nu-i urmez cu un gînd bun pe cei care-şi închipuie că viaţa literară este viaţa celor ce merg în fiecare zi, la revistele literare sau la Uniunea Scriitorilor, ca să-şi solicite un loc mai bun la bursa (cam pirîită citeodată) a valorilor. Am fost şi eu un frecvent al revistelor şi al Uniunii, mi-am risipit şi eu multe iluzii pe acolo, incit vorbesc în cunoştinţă de cauză şi fără a face pe copilul pur. Însă stimez cu adevărat pe acei colegi care îşi scriu cărţile între două fapte de viaţă şi care îşi urmează destinul. Nutresc un sentiment de mare preţuire şi admiraţie faţă de acei tineri scriitori care, după ce au publicat o carte, continuă să meargă în viaţă şi nu se înfundă în circiumile, şi aşa destul de dubioase citeodată, ale Bucureştilor.

Iată, de pildă, această mare şansă care se numeşte Eugen Seceleanu. Şi-a scris în tăcere prima carte de proză „Eternitate locală", a lucrat pe la revista Pompierilor, pe la Studioul Sahia, iar, acum, conduce secţia de reporteri a revistei Flacăra, şi nu întîmplător. E tînăr şi-i place să vadă ce se mai întîmplă, pe la Braşov, pe la Buzău, pe la Baia Mare, pe la Mizil. Am date să afirm că nu e un antialcoolic din vocaţie dar că a înţeles că, pentru a scrie despre muncă, trebuie să muncească. De şase săptămîni, Eugen Seceleanu nu şi-a petrecut nici o duminică în Bucureşti. Mi-a cerut voie la mijlocul acestei săptămîni să meargă acasă să doarmă. Nu ştiu cum, dar somnul lui merita infinit mai multă stimă decît stupida insomnie a acelor scriitori care n-au mai ieşit din circiumă de 20 de ani.

Nu garantez pentru viitorul niciunui scriitor, nici chiar pentru propriul meu viitor. Aş putea, însă, afirma că după un debut extraordinar, cum a fost cartea sa „Eternitate locală", Eugen Seceleanu a ştiut lucrul cel mai important şi anume că greul abia începe şi că trebuie, ca prozator, să-şi caute cu seriozitate temele. Încît, fără a mă hazarda, aş spune totuşi că orict de încert ar fi viitorul fiecărui scriitor, al lui Eugen Seceleanu va fi măcar o incertitudine substanţială. Am convingerea că acesta e drumul scriitorului zilelor noastre — în viaţă.

Mi-era dor de un asemenea scriitor, căruia să-i fie somn după şase săptămîni de gazetărie de teren, iar nu după trei nopţi de chef.

Adrian PAUNESCU

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 16 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 8.00 Bună dimineaţa. 8.30 Cravatele roşii. 9.25 Daktari. 9.50 Viaţa satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Cupletul zilei. 13.10 Muzică uşoară. 13.18 Umor iugoslav. 13.26 Autograf. 13.38 Un zîmbet pe 166 mm. 13.43 „Popas folcloric la poalele Ceahlăului". 13.35 Desene animate. 14.05 Din Săpînţa în Bucureşti. 14.15 Jean Christophe Averty şi Gilbert Becaud. 14.35 „Poveste studenţească" de Mihail Sorbul. 14.50 Formaţia „Tumbleweeds" — Olanda. 15.02 „Despre cometă" de I. L. Caragiale. 15.14 Elena Cernei. 15.24 Desene animate. 15.46 Muzică de petrecere. 15.52 „Prinţul trist" — spectacol comedia dell'arte cu mimii Teatrului Foscari. 16.05 Voci tinere. 16.11 „Pană de avion" — moment vesel. 16.15 Muzică de promenadă. 16.35 Arthur. 17.00 Turul ciclist al României — film. ● Tenis de cimp — selecţiuni din finalele turneului internaţional de la Forest Hills. 18.50 Imagini din Mexic. 19.00 „Aniversarea focului". 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Al VI-lea Festival internaţional „George Enescu". Concert de muzică populară susţinut de Gheorghe Zamfir şi formaţia sa. 21.40 Filmul „Urmăritorii". 22.50 Telejurnal. PROGRAMUL II: 11.00 Al VI-lea Festival internaţional „George Enescu" ● Partea I a concertului orchestrei de cameră „Soliştii din Sofia", dirijată de Vasil Kazandjev ● Selecţiuni din concertul orchestrei de cameră „Collegium Aureum". 20.10 Delfinul Flipper. 20.35 Meridiane literare. 21.00 De pe scenele lirice ale ţării. 21.55 Mannix.

LUNI 17 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.03 Azi, judeţul Neamţ. 18.20 Căminul. 18.40 Bine te-am găsit, şcoală! 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Al VI-lea Festival internaţional „George Enescu". Partea I a concertului Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „George Enescu". Dirijor Georges Prêtre. Solist Valentin Gheorghiu. 20.40 Revista literar-artistică. 21.20 „Vinul roşu". 22.00 Orele mării. 22.25 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Arthur. 20.35 Tele-enciclopedia. 21.15 Telex. 21.20 Alexandru cel Bun. 21.40 Recital Irina Loghin. 22.00 Cărţi şi idei.

MARŢI, 18 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL II: 9.00 Teleşcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică. 10.50 Filmul „Bumbaras". 12.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.05 Cum vorbim. 18.25 Melodii populare. 18.40 Timp şi anotimp în agricultură. 18.55 Gheorghe Lazăr. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Al VI-lea Festival internaţional „George Enescu". Concertul de închidere. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Daktari. 20.25 Municipalitatea răspunde bucureşteanului. 20.45 „Poveste studenţească" de Mihail Sorbul. 21.10 Călător pe Tropicul racului. 21.30 Telex. 21.35 „Vinul roşu". 22.15 Muzică uşoară.

MIERCURI, 19 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleşcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureşteanului. 10.30 Filmul „Poveste singeroasă". 11.50 Popas folcloric la poalele Ceahlăului. 12.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.15 Steaua polară. 18.35 Reporterii noştri la festival. 18.50 Dimitrie Cantemir şi afirmarea conştiinţei de sine a poporului român. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.20 Filmul „Cocoşatul de la Notre Dame". 22.20 24 de ore. 12.40 Fotbal. Chimia Rîmnicu Vîlcea—Glentoran Belfast. PROGRAMUL II: 20.00 Constantin Miculescu. 20.30 Concert de lieduri româneşti. 20.55 „Cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci". 21.15 Telex. 21.20 Muzică distractivă. 21.50 „Cu ţara scrisă în priviri". 22.00 Dans şi muzică de pretutindeni.

JOI, 20 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană 10.00 Telex. 10.05 Filmul „Cocoşatul de la Notre Dame". 12.05 Telejurnal. 16.00 Teleşcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din ţările socialiste. 18.45 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.10 Seară pentru tineret. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 17.30 Telex. 17.35 Filmul „Curaioşii". 19.05 Muzică distractivă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Johannes Brahms. 22.05 Dimitrie Cantemir şi afirmarea conştiinţei de sine a poporului român.

VINERI, 21 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Muzică populară. 10.15 Teleobiectiv. 10.30 Travelling. 12.00 Telejurnal. 16.00 Teleşcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 La volan. 18.30 Artă plastică. 18.45 Teleconferinţă de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.35 Filmul „Pe jos, pe cal şi cu maşina" 22.00 Muzică populară. 22.15 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Pagini muzicale de mare popularitate. 20.30 Dina Cocea. 21.00 Telex. 21.05 Avanpremiera focului. 21.25 Gala lunilor.

SÎMBĂTĂ, 22 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 A fost odată ca niciodată... 9.30 Constantin Miculescu. 10.00 Telex. 10.05 Orele mării. 10.30 Verişoara Bette. 11.00 Muzică populară. 11.25 Selecţiuni din Albumul duminical. 12.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Caleidoscop cultural-artistic. 16.25 Avanpremieră. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinereţe, dans. 19.00 Săptămîna Crucii Roşii. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de iniţiative în 52 de săptămîni. 20.15 Tele-enciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 De la Dunăre la... Gange. 22.30 Telejurnal. 22.50 Cîntece populare. PROGRAMUL II: 16.00 Marea iubire a lui Balzac. 16.50 Universitatea TV. 17.20 Telex. 17.25 „Despre cometă" — de I. L. Caragiale. 17.35 Cîntece şi jocuri populare 18.05 Filmul „Arena aeriană".

Mumiile conducătorilor dinastiilor chineze erau în întregime acoperite cu pietre prețioase, înlocuind simplele bandaje de in ale faraonilor egipteni.

Iată mumia Principesei Ten Wan (care a trăit în secolul II î.e.n.) la Curtea din Pekin. Trupul ei se află într-o armură, alcătuită din nu mai puțin de 2 156 „bucăți" din prețioasa piatră denumită jad, legate între ele cu argint. Mumia a fost unul dintre numerele de atracție prezentate în cadrul expoziției chineze la Paris.

DE PRETUTINDENI

■ **JUDECĂTORUL** Roy Wright din Richmond (statul Virginia S.U.A.) a ajuns, pe baza unei îndelungate experiențe, la concluzia că pedepsele „trebuie adaptate naturii delictului comis". Recent a folosit această teorie în practică. Dînsul a condamnat pe un tînăr răufăcător care jefuind o farmacie a furat și un vas cu cîtiva litri de ulei de ricin. Judecătorul l-a condamnat la 2 luni închisoare și ca pedeapsă suplimentară să bea trei linguriță de ulei de ricin de două ori pe săptămînă.

— Sper că această pedeapsă va fi mult mai eficientă și mai educativă decît pedeapsa cu închisoarea — a declarat judecătorul.

■ **LA UNIVERSITATEA din Cambridge a fost elaborată o metodă de ocrotire a clădirilor și apărarea lor de umezeală, metodă ce poate fi utilizată în vederea salvării clădirilor monumentale ale Veneției, și care constă în impregnarea pereților cu o soluție de polimeri. Soluția acoperă toți porii, oprind în acest fel infiltrarea apei.**

■ **POTRIVIT** aprecierilor oceanologilor, numai în partea de nord a Oceanului Pacific „navighează" cîteva milioane de butelii goale de sticlă și de plastic. În cîteva ore de observații, membrii unei expediții oceanografice americane au văzut plutind pe suprafața oceanului într-o zonă a Pacificului 53 de obiecte — sticle și cutii de plastic.

■ **MECZYSLAV PONPKA din orașul Koniuw — R. P. Polonă — un pasionat pescar, a pus în locul unde urma să pescuiască o tăbliță pe care a scris următoarele cuvinte: „Înotul interzis". Văzînd că această măsură nu a dat nici un rezultat, furiosul pescar a scris o altă tăbliță „Atenție! În lac se află gasterostei acuali". Turiștii nu au înțeles nimic, în schimb au început să evite lacul, spre marea mulțumire a pasionatului pescar.**

■ **UN INGINER** sovietic A. Harkovski a imaginat un sistem de „transport vertical" al călătorilor între orașele situate în munții Pamir, Cian-Han și Caucaz. Proiectul său prevede construirea de tunele verticale forate în munți, umplute cu apă, care să lege orașele. Mijloacele de transport vor fi niște sfere metalice care vor urca prin aceste căi de apă spre suprafață, întocmai ca niște submarine. Coborîrea se va face prin balast atașat la sferă. Aceste tunele — căi de apă — vor putea avea pînă la 3—4 000 m lungime. Ele vor fi întretăiate de ecluze, care vor constitui stații intermediare.

Pentru a preîntîmpina ca micuții să plîngă cînd sînt spălați pe cap, în farmaciile italiene s-au pus în vînzare „ochelari împotriva săpunului". Sînt din material plastic și din cele mai atrăgătoare culori. Un elastic îi menține într-o poziție optimă, fără a deranja pe copil. Acesta se bucură avînd impresia că este un... scafandru.

Anna Miretta, deputată în parlamentul italian, a prezentat un proiect prin care se prevede obligativitatea înzestrării cărucioarelor cu care sînt plimbați copiii cu numere, la fel ca și vehiculele. Periodic, cărucioarele urmează să fie verificate din punct de vedere tehnic. Deși din diferite motive proiectul prezentat nu a fost încă dezbătut — deputata pregătește un nou proiect: cu privire la obligativitatea celor care plimbă copiii în cărucioare — mame, bunice sau guvernante etc. — să posede permise ce le atestă dreptul de a manevra „vehiculul".

■ **JIM BATHERST din Vancouver, Canada a sărbătorit de curînd 60 de ani de viață. Din dorința de a face ceva neobișnuit, înainte de a fi pensionat, el a sărit cu parașuta într-o zi de 60 de ori.**

Lars Angstrom din Stockholm are un serviciu poate unic în felul său. El este salariat al unui magazin de confecții de damă, și are îndatorirea de a sta în fața magazinului și a-și exprima „sonor" admirația atunci cînd o clientă iese cu vreo achiziție vestimentară. Angstrom e mulțumit cu serviciul său iar patronul magazinului e și el mulțumit căci în ultimul timp vînzările au crescut simțitor.

■ **ÎN R. P. BULGARIA a început producția în serie a unor instalații staționare de ploaie artificială cu raza de acțiune de 460 m. Productivitatea ridicată și gradul înalt de automatizare a instalației permit irigarea de către un singur agregat a unei suprafețe de 100 ha.**

remember • remember • remember

LÜBECK (I)

Orașul Hansei, al lui Bernt Notke, al lui Buxtehude, al lui Thomas Mann... între aceste patru puncte cardinale căutam vechea cetate germanică, dela miazănoapte, fără a bănui că acolo mă aștepta una din cele mai sesizante surprize: Lübeckul e în realitate infinit mai frumos și mai singular decît crezusem vreodată sau decît ai putea-o bănui la lectura cunoscutului roman al lui Thomas Mann... dealtfel cartea — prea puțin caracteristică autorului ei — nu mi-a plăcut niciodată prea mult, între altele și pentru că răpește Hansei orice aureolă de legendă, aducînd-o la numitorul placid al unei simple burghezii, fie și cu ușoară tentă aristocratică, derivînd din vechimea ei și dintr-o anume rigiditate a tradițiilor. Pentru mine Hansa rămîne un mit asemenea vikingilor cărora le-a urmat la dominația mărilor. Dincolo de accepțiunea ei de ligă a comercianților Nordului, în majoritate germani, ea a fost și o adevărată confrerie obscură, cu practici inițiatice, cu taine singeroase, cu steaguri negre... îmi revin în memorie lecturi de odinioară despre ritualul de inițiere al novicilor care erau supuși unor probe îngrozitoare pentru a învăța să reziste eventualelor torturi ale dușmanilor, fără a trăda secretele Ligii, despre crescătoriile lor de cîini fioroși pentru paza diferitelor antrepozite, despre obligația reprezentanților lor din străinătate de a rămînea celibatari sau de a dormi noaptea în birourile lor comerciale... cele mai bine de două sute de orașe care se asociaseră alcătuiau o constelație puternică și sumbră și în mijlocul lor strălucea Lübeckul, cu steaua lui roșie și verde, metropola magnificentă unde în veacul al XIV-lea începea o nouă epocă în istoria nordului Europei.

Și orașul e demn de strămoșii lui. Înconjurat de apele Travei canalizate își păstrează inflexibil incinta de odinioară lăsînd extra muros toate adaosurile vieții moderne ce pare a nu avea nici un acces în nucleul lui primordial... cînd pătrunzi în cetate pe sub emblematica Holstentor îți vin în minte cuvintele eroinei celei mai fidele din Buddenbrook: O, noi n-ar trebui să plecăm niciodată de aici, din ținutul acesta nordic! Ar trebui să rămînem mereu aici, pe malurile golfului nostru... căci oricine ai fi, la Lübeck vei fi întotdeauna străin, după cum străin se simte pretutindenea orașul de azi al patricienilor lui... crispat în carcasa lui de cărămidă de un roșu întunecat, geometrizată à la hollandaise în spiritul unei renașteri înfeudate goticului profan, orașul e monosilabic și rece... frumusețea lui e de Veronă hanseatică... nu fair Verona halucinată de Shakespeare, cetate a neastîmpărului cavaleresc și a trubadurilor nocturni cu irezistibile ebrietăți senzoriale, nu orașul lui Catul și al refugiului dantesc și al marelui Pisanello... aici pictorii și poeții nu s-ar fi putut ivi niciodată... melancoliile sînt fără exuberanță, culoarea suferă de lipsa oricărui echivoc, materia se organizează masiv și spațial... oamenii par a comunica printr-un limbaj epurat de vibrații afective, lăsînd sentimentelor căile sinuoase ale singurătății și ale solilocviilor mute... aici arhitecții au zidit în cărămidă forme orgolioase. un mare sculptor prea puțin cunoscut, și-a mortificat viziunile și un danez depeizat dădea o nouă întemeiere monotoniilor organistice la Marienkirche încît, fermecați de departe, porneau în pelerinaj spre Lübeck urmașii săi Bach și Händel... și strigoii Hansei răsar pretutindenea patronînd zi și noapte orașul, ireductibili și nemilоși penați veghind pînă și conduita pietonilor care parcurg străzile înguste, mărginite de vechi și incremenite Bürgerhäuser cu fațadele lor în trepte... rigorismul își pune pecetea lui inexorabilă pe fiece piatră și cînd ajungi la Burgtor îți se pare că descifrezi deasupra arcadei principiul de artă al acestui oraș care, parafrazînd o aserțiune a lui Newman, ar spune că excelența estetică a unei opere e o funcție a caracterului moral al artistului.

Oraș claustrat în propriul său orgoliu, care însă nu e decît pe jumătate aristocratic căci îi lipsește detașarea și aura donquijotească... pare a se menține cu obstinație în perimetrul unui pozitivism prin excelență burghez chiar atunci cînd poartă patină seculară... noblețea acestui peisaj urban derivă poate din inflexibilitatea și monotonia lui care convertește desuetul și chiar provincialul într-un principiu de magnificență... pînă și un fel de autohtonism axiomatic incoruptibil colaborează la pregnanța atmosferei orașului: nimic străin, nici măcar în planul gastronomiei interlope ce bîntuie în toată Europa de Vest... după infructuoase tatonări aproape exhaustive, descopăr în cele din urmă o mică și anodină osteria unde birtașul italian deconcertat de indiferența localnicilor deopotrivă față de verva ca și față de virtuozitățile culinare ale peninsularilor, pare a fi renunțat să-și mai asezoneze menu-ul preponderent lübeckez, cu cele cîteva specialități consacrate... numai vinurile roșii ale Franței continuă să aibă căutare, poate și pentru că se importă de cinci sute de ani, de pe vremea cînd în subteranele enorme ale orașului, întinse pînă și sub albia Travei, se depozitau aceleași vinuri înainte de a lua calea tuturor țărilor din nordul și răsăritul continentului... dar ele au intrat demult în catehismul tradițiilor...

a. e. baconsky

APĂ DULCE DIN „CARIERELE POLARE"

Interesantul proiect privind folosirea aisbergurilor

Cu toate că mările și oceanele acoperă 70,8 la sută din întreaga suprafață a planetei noastre, volumul lor fiind de 1,3 miliarde kilometri cubi, apa dulce este relativ puțină în circuitul terestru; apele dulci de suprafață sînt în jur de 500 000 km³, cele subterane de 100 000 km³, cele care se evaporă și care cad pe pămînt sub formă de precipitații reprezintă 500 000 km³ și cea care se află în atmosferă, în suspensie, corespunde unui volum de circa 13 000 km³.

Dintotdeauna, dar mai ales în zilele noastre, cînd sîntem martorii unei adevărate explozii demografice și ai unei puternice urbanizări, asigurarea surselor de apă potabilă a constituit o problemă importantă. În ultima vreme, această problemă a devenit destul de serioasă pentru multe regiuni ale Statelor Unite. Infestările surselor existente, ca urmare a activităților umane productive, au făcut tot mai dificilă aprovizionarea cu apă potabilă a multor aglomerări urbane. Serviciile municipale ale marii metropole californiene — Los Angeles — au fost nevoite datorită lipsei de apă, să renunțe la plantarea arborilor; pe diferite magistrale au apărut pomi confecționați din material plastic.

Înlăturarea penuriei de apă dulce este o chestiune care a preocupat în mod deosebit pe oamenii de știință de peste ocean. Dar multe dintre proiectele lor s-au dovedit a fi extrem de costisitoare și, în consecință, neaplicabile. În această categorie sînt incluse metoda desalinizării apei de mare și cea pusă la punct pentru astronauții misiunii „Apollo", și care consta în recombinarea oxigenului și hidrogenului. În prezent, savanții și oceanografii americani au ajuns la concluzia că exploatarea „surselor polare", a aisbergurilor, ar fi soluția cea mai acceptabilă; volumul gheții de la cei doi poli ai pămîntului este apreciat la 25 milioane kilometri cubi. Calculele estimative relevă că prin aducerea unor asemenea blocuri imense de gheață din Antarctica în vecinătatea coastelor californiene, aprovizionarea orașelor din această zonă geografică poate fi asigurată, iar prețul de cost este mai mult decît avantajos.

Ideea „flotării munților de apă dulce" din „carierele polare" spre orașele californiene nu este nouă. Ea a fost prezentată, pentru prima oară, în urmă cu 16 ani, de către un savant american. Pe atunci și chiar în anii care au urmat, însă, ideea respectivă a fost considerată drept o utopie. Și iată că, actualmente, ideea abandonată este pe cale de a prinde viață. În vederea studierii aspectelor preliminării punerii în aplicare a acestei tehnici, Fundația națională americană a științelor a deschis un credit de 50 000 de dolari pentru firma „Rand Corporation"; la această acțiune va participa și Institutul oceanografic „Scripps", de la La Jolla. Cum vor fi aduși și folosiți munții de gheață aflați în imersiune în apele din vecinătatea Antarcticii? Prima operațiune va fi aceea a alegerii aisbergurilor — în număr de șase pînă la nouă. După depistare, ei vor fi încolonați, unul îndeplinind rolul unui adevărat remorcher. Aisbergul din fruntea coloanei va fi echipat cu o elice care va fi pusă în mișcare de curentul electric furnizat printr-un cablu, de la un vas ce se va afla în apropierea sa. În cazul în care vor fi nouă aisberguri convoiul va avea o lungime de circa 40 km. Fiecare aisberg va putea furniza, arăta prof. John Hutr de la „Rand Corporation", în jur de 1 milion metri cubi de apă dulce. Prețul unui metru cub de apă potabilă provenind din această sursă ar urma să reprezinte jumătate față de aceeași cantitate obținută în prezent, din fluviul Colorado.

Problema captării apei aisbergurilor încă nu a fost rezolvată. Unii oameni de știință sînt de părere să se aducă aisbergurile pe țărm. Alții, dimpotrivă, să fie lăsați în apă, la o anumită distanță de coaste, dar scufundați în întregime; pentru a se evita astfel, o eventuală călătorie a lor în Pacific, în derivă, ar trebui ancorați. Un aisberg cu o lungime de peste 3 000 metri, o lățime în jur de 2 000 metri și o grosime de peste 300 metri ar putea asigura necesarul de apă populației riverane din California, pe durata unui an întreg.

F. DUMITRU

PE FIRUL EVENIMENTELOR

De la o rubrică la alta

de Nicolae LUPU

Cîteodată și un simplu fapt divers poate să-și schimbe rubrica devenind eveniment politic. Ce poate fi mai divers, mai frecvent, decît faptul că un vilegiaturist în timp ce se plimba cu barca s-a trezit aruncat peste bord și a început să strige după ajutor? După o jumătate de oră un om l-a auzit de pe mal și împreună cu fiul său l-a salvat de la înec. Faptul însă s-a aflat abia după două săptămîni cînd ziarele engleze au început să publice ample relatări. De ce atîta întîrziere? Salvatorul declară că la început el a vrut să fie discret dar că nu a mai putut răbda atunci cînd a aflat că cel ce a fost salvat a început să facă remarci nu tocmai agreabile despre performanțele sportive ale unei cunoștințe ale sale: participarea premierului britanic Heath la o importantă cursă nautică. Salvatorul se numește Paul Wolff, vechi membru al partidului conservator, iar cel salvat nu este altul decît fostul premier britanic Harold Wilson, lider al principalului partid de opoziție, laburist.

Probabil că experții laburiști în materie de relații publice au considerat că „imaginea" lui Wilson va fi umbrită de aceste relatări și de aceea au difuzat o declarație cum că fostul premier „este recunoscător domnului Wolff pentru ajutorul dat, dar de fapt el nu se afla în pericol de a se îneca, că știe să înoate și că ar fi putut ieși singur la mal, mai ales că era și îmbrăcat cu un colac de salvare". La întrebarea ziariștilor dacă nu cumva a fost salvat cu forța și de ce a stat o jumătate de oră în apă, purtătorul de cuvînt laburist a replicat: „Aștepta pe cineva".

Așadar, vacanța politică a pus în Anglia la încercare dibăcia sportivă a principalilor oponenți din viața politică. Dar dacă în palmaresul conservator se înscrie un punct suplimentar prin faptul că liderul conservator n-a intrat la apă precum cel laburist, acum, la reluarea activității politice, partidul laburist speră să-l vadă pe principalul lor oponent luat de valurile agitației sociale, fără nici un colac de salvare. Și nu este nici un secret ce va face eventualul trecător laburist de pe mal. De unde se dovedește că atunci cînd trec în altă rubrică faptele diverse riscă să-și vadă modificat scenariul inițial.

■ **JURIUL** unui concurs organizat în S.U.A. și destinat să aleagă cel mai virtuos cetățean din localitate a primit următoarea scrisoare: „De patru ani nu fumez, nu beau, nu joc jocuri de noroc și sînt fidel soției mele. În ceea ce privește recompensa, doresc s-o primesc în primăvara anului viitor cînd voi părăsi... închisoarea"...

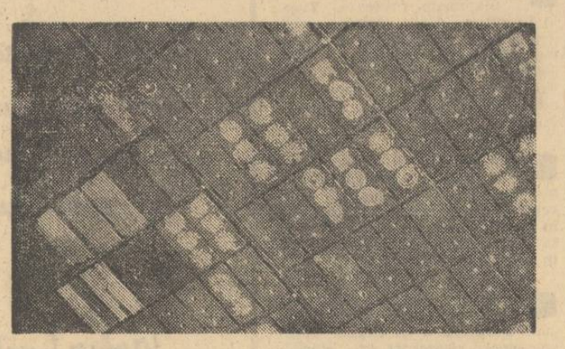

Dacă privești din avion cîmpurile de orez din insula Honsu, Japonia, după ce recolta a fost adunată pe cîmp, aceasta este imaginea pe care o ai. Acele „plăci de domino", cu cîte trei puncte albe nu sînt decît simple tarlale cu căpițe de orez. Dreptunghiurile cu cercuri și stele nu sînt altceva decît tot căpițe de orez aranjate astfel. Țăranii japonezi obișnuiesc să lase la uscat orezul, aranjîndu-l după străvechi... modele. E o semnificație pur artistică și în această activitate.

IMAGINI IRANIENE

Însemnări de călătorie

La Teheran, aflasem, din discuțiile avute, că nu există locuitor al meleagurilor iraniene care să nu aibă întipărite în memorie cîteva versuri create de maeștrii stihurilor persane, Saadi și Hafiz. Încă o dovadă a prețuirii de care se bucură aceștia în rîndurile poporului iranian avea să mi se dezvăluie la Shiraz, localitatea în care cei doi „poeți ai poeților" persani au văzut lumina zilei. Aici, la Shiraz, despre care Saadi spunea că determină pe vizitatorul străin să-și uite, pentru o clipă, locurile natale, sute de oameni vin zilnic, de la mari depărtări, pentru a se înclina în fața mausoleului celor doi mari poeți naționali.

...Călător într-o zonă aridă, rămîi uimit în fața unei adevărate „insule a trandafirilor", o izbucnire a verdelui, impresionantă în aceste locuri, în care ochiul s-a obișnuit cu brun-roșcatul, culoare care, hrăpărețită, a pus stăpînire pe peisaj. Considerat leagăn al civilizației persane, Shirazul, fosta capitală a imperiului persan, în secolul 18, în timpul dinastiei Zend, îți oferă prilejuri de întîlniri cu istoria la tot pasul: poarta Coranului, moscheea Vakil, mausoleul lui Șah Ceragh, muzeul Pars. Dar, poate, cea mai impresionantă întîlnire cu timpul o trăiești la cîțiva kilometri în afara orașului, la Persepolis. Aici, dantelăria, uneori ciudată și severă, alteori, parcă înaripată, a fragmentelor de piatră și marmură, îndreptate spre cer, roșul singeriu din jur, îți vorbesc, din negura mileniilor, de istoria acestor pămînturi, de locuitorii lor, ce au cunoscut ascensiunea, și gloria, dar și prăbușirea și care s-au aflat, în unele perioade, pe culmile civilizației umane ca, altădată, să cunoască anonimatul.

Ai impresia, aflîndu-te aici, că nu există timp; forța și bogățiile de odinioară le bănuiești, în vestigii. Persepolisul, una din capitalele Persiei, a fost construit de Darius, în preajma anului 500 înaintea erei noastre. Îmbogățindu-se, ulterior, cu alte monumente, așezarea a găzduit primele manifestări artistice de amploare ale celui dintîi imperiu din lume. Purtîndu-ți pașii pe dalele de piatră, prelucrate de oameni și vremuri, auzi, parcă, glasul eroilor ce au intrat în istorie. Poarta lui Xerxes este, cel puțin, pentru imaginație, puntea de trecere spre mărturii incremenite în timp. Pe aici, locuitorii vechii așezări se vor fi îndreptat, pe aleea străjuită de basoreliefuri săpate în stîncă, spre bibliotecă, despre existența căreia, acum, amintesc numai resturile de temelie. Cîndva, se mîndrea cu impresionantul volum de „tomuri" — peste 30 000 plăcuțe de argilă cu inscripții cuneiforme. Fragmentele celor 100 de coloane înscriu perimetrul sălii tronului, dînd imaginea parțială a grandorii palatului lui Darius, care putea găzdui zece mii de persoane.

În trecerea sa, timpul și-a pus, din plin, amprenta. Din construcții ce făceau, altădată, fala fostei capitale persane n-au mai rămas decît lespezi de piatră, fragmente de portice, sau arcade. Ceea ce a dăinuit însă, peste veacuri, este spiritul devenirii iraniene. Și nu întîmplător, aici, pe uriașa terasă a Persepolisului, a fost centrul festivității prilejuită de trecerea a 2 500 de ani de la întemeierea Imperiului Persan, perioadă ce a început cu Cyrus cel Mare. Căci, în faptele înaintașilor, poporul iranian de azi vede un liant necesar evoluției, proces care, zdruncinînd vechile forme de viață, solicită eforturi de adaptare la un nou mod de existență. Este o realitate ce ți se dezvăluie pretutindeni. În Iranul contemporan, ducîndu-te, inevitabil, la un nou capitol, cel prezent, al istoriei acestei țări, cînd acțiunile îndreptate spre valorificarea cît mai eficientă a resurselor proprii, umane și materiale, intensificate în special, în ultima perioadă, datorită măsurilor al căror inițiator a fost și este Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, s-au concretizat în ample mutații.

Exprimîndu-se metaforic, cineva spunea că în ochii iranienilor descoperi convingerea că focul sacru din templele lui Zoroastru trebuie să renască pe vatra noilor furnale. Realitatea dă metaforei replica, pentru că, alături de coloanele de la Persepolis, au apărut dovezile hărniciei locuitorilor de azi ai acestor meleaguri: baraje, turle de sonde, furnale, coloane de rafinării, stîlpii rețelelor de înaltă tensiune. Sînt creații cu nimic mai prejos decît capodoperele făurite cu secole în urmă. Și, dacă adaugi, la aceste mărturii, gestul tinărului care însoțește, pe drumuri muntoase, un grup de nomazi pentru ca odraslele acestora să poată deslușii versurile lui Saadi și Hafiz, nu poți să nu ai imaginea unui popor ce confirmă, în prezent, izvoarele moștenirii de frumusețe și măreție ce au învins scurgerea timpului.

Ion STOICA

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

TELESCOPUL SALVATOR

Doi temerari ai înălțimilor, dintre care unul cu piciorul fracturat, sînt salvați dintr-o situație dificilă datorită unui copil care privea întîmplător spre locul unde ei se aflau izolați.

O mulțime de vizitatori se aflau în stațiunea turistică elvețiană Petite Scheidegg. Era sfîrșit de săptămînă. Printre turiști se afla și un băiețel din R.F.G., în vîrstă de 13 ani, care nu prea știa cum să-și omoare timpul. Deodată, el a fost atras, irezistibil, de prezența unui telescop și ideea de a scruta piscurile munților din împrejurimi, semețe, de a și le apropia ochiului și de a le fura unele taine, avea să se materializeze imediat, prin închirierea telescopului.

Incursiunea puștiului asupra munților ce îl făcuseră curios a început prin privirea peretelui nordic al Eiger-ului. Scrutînd trecerea cea mai periculoasă a acestei porțiuni — „Araignee" — el avea să descopere doi oameni aflați în dificultate, care făceau semne disperate. Fără a mișca poziția telescopului, băiatul a alertat imediat ghizii. Privind și ei în direcția indicată, s-au convins că puștiul avea dreptate. Unul din cei doi alpiniști aflați pe peretele muntelui încerca să atragă atenția fluturînd o pînză pe care o avea în mînă.

Întrucît seara aproape sosise, încercarea de salvare a fost amînată pentru ziua următoare. Dimineața, zi de duminică, 25 de oameni, membri ai echipei de salvare din Grindelwald au fost transportați pe vîrful Eigerului, cu un elicopter. O dată ajunși în acest loc, doi dintre salvatori, Rudolf Kaufmann și Oskar Gertsh au coborît, cu ajutorul unui troliu, pînă în dreptul unde se aflau cei doi alpiniști, rămași spînzurați de peretele muntelui. Erau japonezii Puntaro Yamasaki, de 28 de ani, și Teru Kato, cu doi ani mai în vîrstă. Pentru a reuși, acțiunea de recuperare trebuia să se desfășoare cu precizie. Cablul unui elicopter aparținînd Gărzii aeriene de salvare a fost lungit cu 20 m, pentru a atinge cei 50 metri necesari salvării alpiniștilor. Pentru ca troliul să se mențină cît mai drept cu putință, aproape de peretele muntelui, i-a fost fixat, la capăt, un sac în greutate de 20 kg.

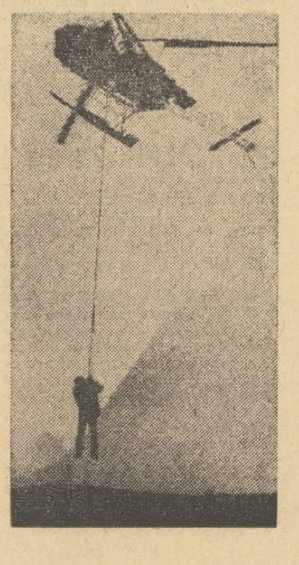

Ajungînd în dreptul lor, cei doi japonezi au prins frînghia și au început să o „escaladeze", pe rînd, pînă cînd au ajuns în elicopter. Cei doi temerari ai înălțimilor, din care unul prezenta o fractură la gleznă, au fost transportați la Petite Scheidegg. Ajunși în această stațiune, gazetarii au încercat să afle cît mai multe amănunte în legătură cu peripețiile lor. Unul dintre alpiniști a ținut să releve că regretă mult de tot faptul că tentativa lor a eșuat tocmai cînd erau aproape de țintă precum și faptul că „salvarea a fost de o excepțională precizie"

DOUĂ ZILE ȘI DOUĂ NOPȚI DE GROAZĂ

• O septuagenară cardiacă ostatică a doi bandiți • În final: unul dintre gangsteri se sinucide, celălalt se predă, iar curajoasa victimă este internată în spital.

Într-o zi de vineri din această toamnă, doi gangsteri au devalizat o bancă din Brest. Un polițist care-i urmărea opunîndu-se fugii lor, a fost suprimat. Cei doi s-au baricadat într-o vilă, ținînd sub amenințarea revolverului pe stăpîna casei, o bătrînă de 71 de ani. Au anunțat că o consideră „ostatică" și dacă nu li se vor îndeplini doleanțele, femeia va fi ucisă.

Ce voiau bandiții? O mașină rapidă și asigurarea că nu vor fi urmăriți de poliție. În caz contrar ostatica va... plăti!

Două zile și două nopți a durat acțiunea psihologică pentru a se evita drama. Erau orele 23. Ascuns într-un boschet din apropierea vilei, luminată de proiectoarele pompierilor, comisarul Broussard, angajează ultimul dialog cu bandiții. Este oare sfîrșitul „asediului" care a durat două zile și două nopți?

— Comisare, se auzi vocea unuia dintre bandiți, vrem o mașină, o Simka — 1300, Ordon.

Cîteva minute mai tîrziu o detunătură tulbură tăcerea nopții. Polițiștii aduseseră în fața ușii de intrare mașina cerută. Ce se întîmplase cu bătrîna locatară? Fusese suprimată? Minutele de groază se scurgeau încet. Minute grele pentru comisar și echipa sa, pentru soțul ostaticei cît și pentru toți cei din jur. La un moment dat, în sfîrșit, o voce a șoptit abia perceptibil:

— Sicilianul s-a sinucis.

Într-adevăr Paul Ciaramitaro (35 ani), unul dintre cei doi spărgători, cu chipul însingerat, a fost dus la spital într-o stare disperată. Își trăsese cîteva gloanțe în tîmplă. A decedat a doua zi.

Celălalt gangster, Francois Phily (35 ani), fusese rănit de sfărîmarea geamurilor datorită detunăturii. Cînd polițiștii au pătruns în interior a cerut o țigară, și-apoi a întins amîndouă mîinile, predîndu-se. Era sleit. Ambii mai fuseseră condamnați.

Într-o cameră, a cărei ușă era blocată cu un dulap și cu o saltea au aflat-o pe septuagenară, care a dat dovadă de un mare curaj, deși era cardiacă.

Oamenii comisarului acum zîmbesc, după ore de încertitudine și răbdare. Este prima lor operație cu protecția ostaticului.

Dl. Le Moigne e și el aici. Își îmbrățișează soția. Plîng amîndoi. O ambulanță îi va duce la spitalul Morvan, unde vor petrece noaptea, regăsind, în sfîrșit, un somn liniștitor, bineînțeles cu ajutorul unui calmant.

În bătrînul cartier Saint-Marc din Brest — Franța, mozaicat cu grădini pentru pensionari, cîteva sute de persoane aflate pînă acum în spatele ferestrelor blindate respiră ușurate. Au aflat prin radio sfîrșitul dramei.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (IV)

de Eugen BARBU

Lungul și inegalul poem „Întoarcerea poetului" pe care începusem să-l analizăm în numărul trecut ilustrează cel mai bine lirismul lui Alexandru. Cu alură nietzscheiană pe alocuri, plin de semne ezoterice și aluzii la texte sacre din care în alte locuri se iau chiar fraze întregi (*„Ingerii cîntă, arhanghelii melodiază, heruvimii înalță imnuri, serafimii doxologesc :* Ioan Hrisostomul), acest excurs patetic pierde pe alocuri din intensitate, se diluiază și devine prozaic, fără să-și piardă însă mesajul grandios : *"...Izvorul pururi pur / Nedesfăcut așteaptă jalea mea să-i jeluie mereu / Pustia-i grea, pustia-i trudă, Pustia este Mila / Pustia este Ioan — Pustia-i mila în pustie / Pustia plînge în pustii, Pustia-i maica ce veghează / Ca fiul ei să iasă din pustii / Pustia nu-i decît ieșire, pustia nu-i decît un / Imn, deschidere este pustia fără de margini / Răsărit a fi / În Pustie nu-i somn, și vis nu poate fi / În Pustie ce-i da este da, ce-i nu este nu / În Pustie nu-i nicicum. Nu-i decît marea astă bucurie /* (rele versuri, lungi programatice...) *Un univers de clopote a năvălit / Și pling acolo toate pe vecie / Și nici măcar nu pling și nici măcar nu tac / Ci numai curg fără-ncetare și eu din miezul / Lor răsar, lumină lină, luminare / Trag clopotele-n răsărit trag clopotele / În Pustie aici este un singur schit / Și-o singură împărăție. Trag clopotele veșnic trag / Clopotul veșnic în Pustie. E numai plins înădușit / În preacurată liturghie. Pustia nu-i / Decît un schit. În noaptea asta / Veșnicească și clopotele pururi trag / Căci nu-i cine să le oprească / Eu sînt / Și clopotul pustiu / Și cine îmi aude graiul / Rămîne greu rămîne viu / Trag clopotele, arde pling. Curg clopotele / În Pustie, Pustia e un clopot orb ce-și caută / Vederea în Pustie / O, noapte veșnică, O Răsărit, focuri pururi /Fără nume Trag Clopotele negre și e vînt / Și cineva se naște-n lume și iarăși Clopotele vin cu focurile despletite / Și se lipesc de capul meu / În graiuri nemaideslușite".*

Am ales acest lung citat tocmai pentru a arăta toate cusururile unor asemenea versuri care conving tocmai prin persecuția temelor care terorizează pe cititor și-l farmecă în cele din urmă.

Aceiași forță vizionară o găsim și în „Imnul Carpaților", poezie patriotică în stilul blagian cel mai pur : *„Nu mai sînt decît șoaptele omenești / Povestea graiului lăsată peste lume / În jurul pămîntului / Stau fluturii nemișcați în zarea / Lămpilor. Și vînturile nu mai zvonesc / Alt drum duce către izvoare / Decît al călătorului. Umbra / Nu mai rodește și holdele curg / Spre morile fără vuiete / Nu-i vultur ochiul desfășurat / Peste jarul din amurg / Noi pierim luminoși fără să știm / De ce-i năvodul lăsat în nopți / La răscrucile apelor / Pelicanul istovit fără cuib și acoperămînt / Fără vatră și neam, nevăzut / Străbate iarăși văzduhul Carpaților / Un roi izgonit din ceara de matcă / Se tîrîie prin nămolurile de aur. Nu se mai aude decît ființa / Omenească. Nu mai arde pe coline / Decît hora pruncilor / și curățenia fecioriei / Nu mai cîntă pe lume / Decît cîntecul / Nu mai trăiesc decît nemuritorii..."* și tot așa într-o torențială ploaie de imagini : *„A ține cumpăna pe munți în văzul tuturor / Să strălucească faptele dreptății / Nu-i neam văzut decît atunci / Cînd nevăzutul îl lucrează / Ceea ce faci pe întuneric oricînd / Să poată fi rostit fără rușine și scădere / Că-s vremi ce strigă de pe acoperiș / Tot ce s-a șoptit în taină la ureche /Nu-s munții un neam nici avuțiile / Într-un sat începeau grecii odinioară / Un sat era cît un cort zarea profeților / Pustia nu-i roditoare / Cum știm doar în ea altceva se născu / Decît bogăția. / Graiuri sînt neamurile. Pîndă / În cosmos la intrările și ieșirile / Graiului".* Transa poetică continuă pe pagini întregi, acoperind hîrtia ca o lavă incandescentă ; *„Un imn curat rostit în zori / La fiecare poartă și-n fiecare casă / Sate cu nume bune cum le știm / Topa graiului mireșul departe / Într-o pădure numai vînt / Nunțile țin de cimitire / Și cimitirele de cununii / Cununile sînt porți și porțile sînt casă / Și casele pe zare sînt cuiburi mari / De foc în care noaptea / Pelicanul singur își frînge veșnic / Trupul pentru pui".*

Pînă aici am fost trimiși spre Bizanț, au fost pomenite nămolurile de aur ale inițiaților și Transilvania pură, spiritualizată ca o superbă patrie imemorială în care se petrec fapte tainice și istoria se scrie pe o tîmplă vie. În „Hagia Sophia" se face o aluzie și mai directă la cei inițiați, între care intră și poetul ca *slujitor al Academiei și al numărului inscris în haos".* Mai rotundă și mai echilibrată ar fi poema „Floare neagră" din care vom cita finalul, cu totul remarcabil : *„Măcar o veste blîndă pot lăsa / Nopții ce vine buna mea vestire / Eram prea prunc și prea m-am dăruit / Și-am devenit o lacrimă de mire / Florile, nunta și un crin / Și clopote garoafe mă-ngropară / Și dus am fost în ceruri minunat / De-un inger tînăr către seară / Candele plîngă în pustii / Izvoare pururi jeluiască / Și fluturi mii pe urma mea / Din vămi în vămi înalbăstrească / O floare neagră mă sorbi / Într-un amurg fierbinte de pe lume / Iubeam prea mult și fost-am prea iubit / Și Mirele mă-nvrednici pe nume / Inel de aur graiul meu / E logodit cu lirele luminii / Purpura sfîntă mă va ocroti / Și slavă frunții mi-or aduce spinii / Poetul, floare fără chip / Mireasmă doar devoratoare / De cînd pămîntul a-nflorit / E nunta iarăși la izvoare"*

Mai umană și mai plină de o veselie rară la Ioan Alexandru mi se pare „Cîntarea de primăvară" : *„Nu-i nici filozofia multă de folos / Nici sihăstria multă nu-i folositoare / Să te lași dus e bine să fii duh / Acolo unde-i zvon de sărbătoare / Bun este acolo un pahar cu vin / Și bine-i și să rizi cîteodată / C-un prieten bun să povestești / Despre iubirile de altă dată / Și bine-i cu o fată să te pierzi / Cît mai ești încă tînăr și-i poți spune / Dă-mi mîna prea frumoasa mea și hai / Și să ne pierdem urmele prin lume / Și bine-i și să nu mai știi nimic / Din cîte au fost și cîte-or să mai fie / Nu-și poate omul îndrepta nimic / Cum e mai bine cine naiba știe / Cum spun e bine ling-un vin / Să stai cu prietenii-mpreună / Și-un lăutar să cînte lîngă noi / O lună și o săptămînă / Să fie, zic eu, în Ardeal / La Ciumbrud în vii bunăoară / Să fie mulți poeți cu noi / În aurul de toamnă către seară"*

Furtunos și plin de patos, de aceiași materie lirică teribilă este începutul poemului „Foc ceresc" : *„Sînt numai rîuri de iubire / Sînt numai cel care va fi / Cum aș putea opri această bucurie / Această slavă și această zi / N-a mai rămas nimic din mine / S-au răsucit cu toate și mutat / Iubire-ntreg am devenit iubire / În fluviile ei sînt ingropat".* Și iată-ne încet-încet, după o lungă cale domestică în fața unei extraordinare poezii „Trisagion" pe care o vom analiza simbăta viitoare...

După cum s-a mai anunțat, actrița Greta Garbo se afla internată într-un spital din Spania unde urmează să fie supusă unei intervenții chirurgicale la ochi. Cele două fotografii reprezintă pe Greta Garbo într-un film turnat în anul 1941, iar în medalion o fotografie recentă a cunoscutei actrițe.

■ DUPĂ CE a realizat „Cei 26 de comisari din Baku", regizorul Ajdar Ibraghimov a început turnarea la „Mosfilm" a peliculei **„Probleme de inimă"** dedicată muncii medicilor din serviciile de urgență.

■ **MICHELANGELO Antonioni se află în prezent în Spania unde realizează un nou film, „Reporter". Principalul interpret al filmului este actorul american Jack Nicholson.**

■ „NU AM NUME" este titlul unei producții cinematografice (regia Tonini Valori) care se turnează în prezent în Spania. Noul film are ca interpret principal pe actorul Henry Fonda.

Tînăra actriță Natalia Arinbasarova (cunoscută publicului nostru din filmul „Primul învățător" al lui Andrei Mihalkov-Koncialovski), turnează actualmente în regia lui Husein Ibraghimov în filmul „Bătrîna moară".

■ **REGIZORUL, Nikolai Korabov realizează ecranizarea romanului „Ivan Kondarev" al scriitorului bulgar Emilian Stanev, avînd în fruntea distribuției doi actori cunoscuți : Ștefan Danailov („La fiecare km.", „Îngeri negri") și Doroteea Tonceva („Îngeri negri").**

CULORI

SPORTUL ÎN ARTĂ

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

Între fenomenele de viață colectivă, sportul a fascinat adesea pe artiști, producînd reprezentări durabile și creații de prim rang. Desigur, cele mai cunoscute aparțin Greciei, pe pămîntul căreia întrecerile sportive au avut puterea de a opri războaie, iar întruchiparea celor mai alese virtuți, Ahile, era caracterizat „cel iute de picior". Nu cunosc nici o altă civilizație cu un asemenea cult al virtuților atletice. Pitagora, inspiratul, filozoful armoniei numerelor, ca „expresie a ideii", cum spunea Hegel, fusese campion de pugilat la olimpiadă, iar Aristotel, mai puțin înzestrat fizicește, considera o mare onoare pentru el faptul că redactase lista învingătorilor la un concurs, într-o formă apropiată de ceea ce am numi astăzi „comentariu sportiv". Imaginea discobolului rămîne o emblemă a spiritului grecesc, intrată în circulația curentă. Epoca modernă, fetișizînd mișcarea, fiind mai dinamică și mai populară sub aspectul mijloacelor de expresie, a adus în centrul interesului tot ceea ce ține de viața stadioanelor și de ritualurile cetății, de marile bucurii în aer liber, bazate pe tensiunea competițiilor. Romanul american cunoaște din plin fervoarea suporterilor, iar numele lui Hemingway este prea bine cunoscut cititorilor de la noi, pentru a mai încerca evocarea mulțimii de toreadori și de boxeri care se perindă în cărțile sale. Putem de altfel spune că Hemingway impune în literatură o adevărată „viziune sportivă", iar mulți comentatori au văzut în acest aspect tocmai o carență, subliniind caracterul simplist al considerării războiului, de pildă, ca pe o întrecere sportivă ceva mai amplă. Între cele două războaie, modernitatea prozei românești era asociată cu schimbarea decorului social și cu însușirea unor noi elemente de conduită. Fred Vasilescu, personajul lui Camil Petrescu, este aviator sportiv, automobilist, preocupat de performanțe. Eroii săi frecventează cursele de cai și au pasiunea competiției. Se știe că autorul *Patului lui Procust*, ca să ne mărginim la exemplul său, era amator de box și a scos, de asemenea, o revistă de fotbal.

Oricît ar părea de ciudat, artele plastice au fost mai puțin atrase de sport în secolul douăzeci, existînd preeminența fotografiei, care difuza imaginea „eroilor" în milioane de exemplare. Gustul publicului era el însuși prizonierul dorinței de informare, realizîndu-se deplin prin cunoașterea rezultatului și a „filmului" unui meci. A venit apoi televiziunea, dînd posibilitatea urmăririi pe viu a evenimentelor, ceea ce a redus din determinarea extraestetică a unor opere. Există totuși exemple ilustre, produse din contactul pictorilor cu locurile de întrecere. Fără îndoială, *Jocheii* lui Toulouse-Lautrec, din 1899, este o capodoperă, cu imaginea încordării superbe a animalelor lansate, ca o masă de mușchi ordonată numai de mîna nervoasă a sportivului ridicat în scări. Caracterul efortului sugerează iminența catastrofei anatomice, atenuată, cum am spus, de controlul nervos, iar sub aspect plastic de imaginea nobilă a capului micșorat și alungit în perspectivă. Lucrarea lui Toulouse-Lautrec făcea desigur apel la psihologia spectatorului de curse și la excitația produsă de vederea unei imagini de întrecere. Pictind *Alergătorii*, în 1926, Robert Delaunay accentuează elementele pur plastice, încercînd să sugereze totul din culoare, pentru a crea o imagine a mișcării, dar una de esență picturală, sfîrșind pînă la urmă în decorativism. Un grup de cinci atleți robuști se mișcă într-un spațiu compus din fîșii de galben și roșu, cu pete spălăcite, cu benzi din nuanțe de albastru, pe unul din tricouri. În același plan se află jocurile de culoare mai închisă ale unui element de „fundal".

Investigația plastică va fi împinsă mult mai departe în lucrarea lui Nicolas de Stael, *Fotbaliștii*, datînd din 1952 și citată de toată lumea ca un adevărat moment artistic. Este o lucrare abstractă, construită din cîteva benzi verticale, de un alb foarte pur și un albăstriu încert, de acuarelă, sparte adesea de masa unui fond întunecat și anxios, în partea de jos, dar înăluite, în partea superioară, de roșul viu al unui mare lirism. Cred că este una din cele mai frumoase opere abstracte și desigur cea mai reușită a lui de Stael.

Recent, am văzut cîteva pînze românești consacrate îndeosebi unor competiții dinamice, fără nici o urmă de decorativism, urmărind mai degrabă surprinderea unor ritmuri specifice, accentuate cu multă forță, ca în *Judo*, pictată de Ilie Boca, un nume de care se va mai auzi. Artistul băcăuan izolează un moment de mare tensiune, de o intensitate vecină cu a unui țipăt, cu celebrul *kensei*, strigătul gutural, obișnuit de samurai, un fenomen paroxistic despre care se spunea că ucide adversarul înainte de lovitura propriu-zisă. Încordarea corpurilor în luptă se transformă la Ilie Boca și devine un balet al triumfului. Tot pe linia unor semnificații mai ample se cuvine gîndită și seria expusă la galeriile Apollo de Dorian Szasz, cu motive inspirate din jocul de rugby. Sînt lucrări generoase, cu gestică declarativă, ce traduc însă o mare virtuozitate și finețea tușei.

SEPTEMBRIE

de Constanța BUZEA

Ce se vor face, fu întrebarea, zilele, frunzele, viile, norii ?
Pămîntul sule ca un incendiu prin care-aleargă culegătorii.

Toamna-i frumoasă ca o serbare, fructe în tîrguri se-aduc grămadă,
Lumea petrece, ochiul petrece, gustă și cumpără, și stă să vadă.

Cît se întinsere pe arătură, neamuri-grădinile, și se-ntrupară,
Toamna le mînă către odihnă, și către casă, și către moară.

Multe se-ngîndură ; visul duratei hrănește vremea altor ființe.
Toamna, pămîntul schimbă cu omul semințe noi pe vechi semințe.

Cum cade frunza, plopii cum sună, fără asprime ți-aduci aminte,
Pentru că toamna pare pustie, prevăzătoarea toamnă cuminte.

Saci cară vîntul, în urma lumii, mari saci cu frunză, turme uscate,
Pe cînd septembrie duce lumina și o revarsă peste cetate.

Setea se mîntuie cu sănătate, apa, umbrită de zbor, argint e.
Aer și ploaie mintea așteaptă și își dă cale printre cuvinte.

TOT DESPRE JULES VERNE

de Horia OPRESCU

Articolul meu „Castelul din Carpați", sugerind o carte a lui Jules Verne, a determinat pe doi cititori să-mi arate anume păreri și preferințe.

După ce, unul dintr-înșii precizează că l-a savurat pe scriitorul francez „încă din pruncie", este oarecum nedumerit că, dintr-o operă de zeci și zeci de volume, eu m-am ocupat doar de unul. Răspund că, într-o revistă săptămînală cu diverse și variate rubrici, orice subiect se cuvine exprimat cît mai rezumativ. Spațiul gazetei obligă ! Un alt lector, după ce mă gratulează afirmînd că scrisul meu „este destul de interesant" mă invită să contribui, cu insistență asupra faptelor mai puțin cunoscute.

Pe cît mi-e putința, mă execut...

Originalul scriitor a avut, încă din timpul vieții, o extraordinară priză la public. Cărțile i se citeau, în Franța, pe nerăsuflate. Iar, în străinătate, tălmăcitorii se întreceau să-l transpuie în toate limbile. Inventivitatea susținerilor sale, stilul captivant ca și *noul* cu care mergea înaintea timpului, premergînd atitea cuceriri ale tehnicei viitorului, i-au asigurat o notorietate mondială.

Iată însă că Anglia, patria conservatorismului, vine cu o notă distonantă pînă la absurd. Ministerul școalelor din Englitera stabilește că tineretul este în primejdie ! Și lansează un desperat *S.O.S.*, întru salvarea tinerei generații. Argumentele oficiale britanice erau : cînd oare va fi cu putință ca să se poată înfăptui *„Ocolul pămîntului în 80 de zile"* ? Cum se va izbuti, vreodată, a se pluti neîntrerupt *„Cinci săptămîni în balon"* ? Cum se poate imagina cutezanța unei călătorii *„De la pămînt la lună"* ? Ori a unui voiaj de *„20 000 leghe sub apă"* ? Și tot astfel, citindu-se chiar numele lucrărilor imaginate de genialul pionier, se argumenta, chipurile, năstrușnicia lor, absurditatea și chipul cu totul detestabil în care educația junei generații este sciliciată.

Au urmat violente controverse de principii, interminabile campanii de presă, *pro* și *contra*. Doar scriitorul a rămas impasibil, trudind neostenit la masa lui de lucru. Iar edițiile i s-au răspîndit continuu, mereu mai izbinditoare, sub toate meridianele și latitudinile Globului.

Un amănunt privind sănătatea (mai precis *nesănătatea*) lui Jules Verne : suferea de diabet. Această maladie, se știe, nu e doar o dovadă a felului de nutriție, excesiv în dulciuri. Este și o dereglare nervoasă : semnul unor prea îndelungi oboseli, al surmenajului. Fiindcă, scriitorul de care ne preocupăm, se documenta, se informa ziua întreagă, pregătindu-și atent variatele subiecte. Iar noaptea, scria. În acest fel, într-atita a uzat și abuzat de ochii lui, pînă cînd, orbirea a pus o umbră impenetrabilă în fața hîrtiei albe... Cînd a pierdut cu totul vederea, nemaifiind în stare să scrie cu mînă proprie, dicta fiicei sale file peste file, cărți întregi.

Cu asemenea eforturi supraomenești, dovedind un apostolat de unică esență, a reușit — acum mai bine de o sută de ani — să dea la lumină anticipări științifice de necrezut, fantezii ce, în epoca pe care o trăia, apăreau extravaganțe. Ori speculații ce ar putea finaliza cu un fel de faliment educativ al tinerilor...

Și — mai este de subliniat notația — prin comparație — ce se face lui Jules Verne — într-o Istorie Generală a literaturii franceze. Aici, amintindu-se că Emile Zola (acest „reprezentant de frunte al naturalismului" și contemporan cu Verne), în unanim răspînditele sale cicluri de romane, s-a străduit să înfățișeze *„experimentele științifice sau explicațiile tehnice"*, el nereușind în schimb decît *„o agitație confuză, o etalare incoerentă de termeni savanți ori de specialitate, care te zăpăcesc fără a te lămuri, deoarece, Zola, nu este vulgarizator precum Jules Verne"*. Paralelismul prezentat de eruditul studiu critic din Franța este edificator.

În fine, voi relata aici și întrebarea cu care, cel ce citise „din pruncie" pe favoritul prozator, mă mai chestionează dacă *„nu cumva"* (se exprimă dînsul) *„l-ați cunoscut personal pe Jules Verne ?"*.

Sincer arăt că, în prima clipă, am rămas descumpănit. Să fie o glumă ? Să mă aflu adică în fața unui așa-zis *„spirit de glumă"* ? Mi-am revenit însă pe dată și, mai pe ocolite, voi răspunde cu două cifre ce, nădăjduiesc, îl vor lămuri pe acel simpatic amator de precizuni literaro-științifice : Jules Verne a *murit* în 1905, iar, modestul subscriitor al rîndurilor de față s-a *născut* în 1904...

ECOURI

■ CUPLU INEDIT pe platourile franceze, Yves Montand și Alain Delon : cei doi actori vor apare pentru prima oară în același film (avînd ca subiect activitatea Mafiei) Turnările se desfășoară sub conducerea regizorului Terence Joung.

■ **RENUNȚÎND pentru un timp la activitatea cinematografică, Raf Valone a acceptat să efectueze un turneu în Franța unde va apare în piesa lui Pirandello „6 personaje în căutarea unui autor".**

■ REFACUTA de pe urma unei crize cardiace pe care a suferit-o în timpul unui spectacol prezentat la Stockholm, Josephine Baker (67 de ani) a fost vedeta mai multor spectacole prezentate în sala „Carnegie Hall" din New-York.

■ **GLENDA JACKSON, neuitata interpretă a reginei Elisabeta, a sosit la Roma pentru a interpreta rolul principal într-un film de Damiano Damiani. Este pentru prima oară cînd ea turnează într-un studio italian.**

■ ÎN CIUDA VÎRSTEI înaintate, John Wayne continuă să filmeze. El a semnat recent un contract pentru două filme (evident western) care se vor numi „MC. Q" (regia John Sturges) și „Șeriful Cahil" (regia Andrew Mc Laglen).

Nu numai muzică...

ENESCU

de George SBÂRCEA

Deunăzi, la Liveni, în părțile de sus ale Moldovei am întîlnit un unchiaș care îl cunoscuse pe Maestru din anii copilăriei. L-am cunoscut și eu, împreună cu mulți alți iubitori de muzică, însă în ochii noștri el s-a reflectat ca marele artist ce era, poate chiar deformat de admirația și veneratia ce i-o purtam. Doream de astă dată să știu cum îl văzuse poporul și ce simțeau oamenii simpli, care nu călcaseră niciînd peste pragul unei săli de concert, în apropierea lui. Răspunsul l-am aflat de la moldovanul bătrîn, din satul compozitorului, cu prilejul unor frumoase serbări inițiate în memoria lui de orașul Botoșani. Stăteam la umbra unui gard de nuiele, fiindcă vara nu se isprăvise, dar pelinul mai mirosea amar la soare. Unchiașul, cu cămașa albă încheiată la git, primi cuviincios țigara oferită și îi dădu foc de la chibriturile din chimir. A chemat-o și pe baba lui, care s-a așezat lîngă noi, cu mîna la gură.

Povestea începu, fără vreo sfială. Enescu fusese pentru cei din Liveni un fel de mare dregător, ceva asemănător cu un ministru în același timp însă și un vrăjitor, al celor săraci și neștiutori de carte. De cele cîteva ori cînd venise pe meleagurile-i natale, de obicei către sfîrșitul verii, sătenii îi văzuseră plimbîndu-se prin livada casei unde se născuse, culegea flori de jos, înălța deseori privirile în văzduh și mîngîia, cu palma făcută căuș cîte o frunză ce se abătea de sus în calea lui.

Oare, urmărind toate acestea, noi, cei cu observația alterată de speculații intelectuale atribuitoare fiecărui gest de semnificații ascunse, nu deformam simpla plimbare a omului ce îl uitase pe artist, spre a se regăsi pe cîteva momente în pacea livezii de acasă ? Însă moldovanul vîrstnic văzuse totul și reținuse cu precizia plăcii fotografice și cu obiectivitatea ei, imaginea consăteanului ajuns mare dregător în ale muzicii, bărbat de seamă despre care scria din cînd în cînd chiar la ziar și venea la Liveni în automobil.

— Îl vezi ? — zise el, arătînd mușchiul verde de pe acoperișul umbrit al casei. Uite, pînă colea s-o cățărat, cu scara, căutînd să rupă mușchiul cu degetele. Îl necăjea că se prăpădește frumusețea de conac și nu-i are grija nimeni...

Acum casa de la Liveni era restaurată, gătită și transformată în muzeu memorial. Bătrînul pufăia din țigară și aștepta serbarea ce li se făgăduise sătenilor, de la Botoșani Ea începu, de fapt, odată cu venirea tiptilă a întunericului : o reconstituire a biografiei lui George Enescu într-un montaj izbutit de sunet și lumină, care fu primit de public cu accente de admirație. Oamenii se foiau și se frămîntau sub crengile din livadă, ca să amuțească la auzul muzicii difuzate dintr-un car de televiziune. Stăteau fără să se clintească, ascultînd melodiile celor două rapsodii, ale Suitei sătești, ale Poemei române.

Unchiașul, lîngă care rămăsesem, a oftat într-un tîrziu rostind o laudă neasemuită :

— Ehei, conu Jorjoc a fost de-al nostru !

Îmi mai sună în urechi sentința aceasta mai valoroasă decît toate aprecierile savante ale muzicologiei, acum cînd la București are loc cea de a șasea ediție a Festivalului internațional „George Enescu". Și mi se pare că-l văd pe unchiașul din Liveni urmărind, cu o umbră de zîmbet pe chipul lui sleit de vîrstă, televizorul, din care curge muzica unui mare compozitor al veacului, al nostru, într-adevăr prin întreaga sa operă, legată de țara ce-i venerează memoria printr-o manifestare demnă de geniul său fără moarte.

Cher mes nombreux amis de Roumanie en espérant les revoir bientôt
Jacques Hustin

După cum se poate vedea din dedicația de mai sus, Jacques Hustin speră să-i revadă în curînd pe numeroșii săi prieteni din România. Hustin, care are un show permanent („La Guimbarde") la T.V. belgiană, pregătește apariția a două noi discuri, cu piesele „Se ballader", „La raison même", „Werther", s.a. După turnee în R.F.G., Olanda și Elveția, la începutul lui decembrie va cînta la T.V. zece noi compoziții, din care va fi aleasă (de către public și specialiști) una pentru a reprezenta Belgia la concursul „Eurovision" (primăvara lui 1974).

Clepsidra

PROFESORUL

de Constantin VISAN

Era un bărbat înalt, frumos, profesorul meu de latină. Și cu ce firească gravitate scanda din Titus Lucretius Carus, din Publius Vergilius Maro, din Quintus Horatius Flaccus sau din Tristele și Ponticele lui Publius Ovidius Naso. Parcă ieri ne învăța citindu-ne din Georgice că Munca stăruitoare biruie toate greutățile. Prinsesem gustul secret al scandării ; În nova fert animus, mutandis dicere corpus... „De Natura rerum" ne desvăluia cele mai nebănuite secrete ale materiei. „N-a fost niciînd noianul de materie / Nici mai compact și nici mai rar, fiindcă / Nimica nu s-adaugă, nimica / Nu piere, și de-aceea, cum se mișcă / Atomii azi, ei s-au mișcat tot astfel / Și în trecut, și pururi, după asta. / Se vor mișca la fel, și toate cele / Ce s-au născut tot astfel se vor naște, / Vor fi tot astfel și de-acum, vor crește / Și vor avea putere de viață, / Precît li-i dat prin legile naturii".

Cît de cuceritor, de senzațional era pentru noi didacticismul lui Lucrețius ! „În fenomene se dă o luptă", *ne explica el dialectica tulburătoare a materiei...* „Din veșnicie s-a încins războiul / Atomilor, și biruie cînd unii, / Cînd alții / pururi forțele vieții / Sînt cînd învingătoare, cînd învinse.../

Citesc și recitesc aceste versuri de aur și altele asemeni în „Antologia poeziei latine" apărută în colecția „Lyceum" a Editurii Albatros. Ediția, alcătuită de profesorul Dumitru Crăciun, pune la dispoziția cititorului o selecție reprezentativă, în tălmăciri dintre cele mai autorizate. Bucuria alesei lecturi mi-e umbrită de un singur regret. Că printre traducători n-am găsit și semnătura dascălului meu de latină, poetul Ioan Micu, profesor emerit.

Cu cîtă mînie alunga el oloagele juxte cu care ne-nchipuiam c-avem să descuiem cheia tărîmului plin de mistere al limbii lui Horațiu...

Cum aș putea uita vreodată orele sale în metru antic, oficiate pe malul Mării, în fața statuii lui Ovidiu ? Atunci ne fura muzica versului, acum observ că fiecare strofă aleasă pentru exemplificare îmbrăca în strălucită haină poetică o adîncă învățătură... „Virtute e, Albinus, să știi ce preț să dai / La fiecare lucru din tot ce-n față ai /. Virtute e de-asemeni, ca-n orice-mprejurare / Să vezi un lucru-n sine și nu cum lumii pare (...) / Pe oamenii de bine să-i aperi ești dator / Și să-i ridici în slavă pentru purtarea lor, (...) Virtute-i grija țării s-o aibi în locu-ntîi, / Gîndind mai rar la tine, și-adesea la ai tăi... /

Autorul acestor versuri e Caius Lucilius, sublinia profesorul. Și v-aș ruga să notați în caiete că a trăit între anii 180 —103 î.e.n. Ținea foarte mult la aceste precizări. Le considerăm atunci amănunte. Acum, ele mă determină să-l evoc cu plăcută recunoștință.

CLASAMENTUL

REVISTEI ȘI ALMANAHULUI

„MAGAZIN" PE ANUL 1973

Pentru a realiza clasamentul celor mai populari interpreți de teatru, film, muzică ușoară și populară, recurgem la concursul dv., stimați cititori, rugîndu-vă să decupați formularul alăturat și să ni-l trimiteți completat pînă la data de 15 septembrie 1973 (data poștei locale)

Cu ajutorul preferințelor exprimate de dv. ne propunem să stabilim cine considerați că sînt în acest an :

- **Cei mai populari actori de teatru.**
- **Cele mai populare actrițe de teatru.**
- **Cei mai populari actori din filme românești.**
- **Cele mai populare actrițe din filme românești.**
- **Cei mai populari actori din filme străine.**
- **Cele mai populare actrițe din filme străine.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică ușoară.**
- **Cel mai popular interpret(ă) de muzică populară.**

Pe un formular se va trece numai cîte un singur nume pentru fiecare categorie.

Clasamentul va cuprinde în ordine pe primii zece care vor întruni cele mai multe din sufragiile dv. și va fi dat publicității în revista noastră și în Almanahul „Magazin" pe anul 1974.

IMPORTANT : Acesta este ultimul cupon. Așteptăm opiniile dv.

CUPON DE PARTICIPARE

CLASAMENTUL REVISTEI ȘI ALMANAHULUI „MAGAZIN" 1973

Subsemnatul . . . . . din . . . . . consider că pe primele locuri în clasament trebuie să figureze următorii :

1. Actor de teatru . . . . .
2. Actriță de teatru . . . . .
3. Actor de film (românesc) . . . . .
4. Actriță de film (românesc) . . . . .
5. Actor de film (străin) . . . . .
6. Actriță de film (străin) . . . . .
7. Interpret de muzică ușoară . . . . .
8. Interpretă de muzică ușoară . . . . .
9. Interpret de muzică populară . . . . .
10. Interpretă de muzică populară . . . . .

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

TEHNICĂ FARMACEUTICĂ

„PRAF" DE VITAMINA C DIN PLANTE

Produsele vegetale au o valoare antiscorbutică superioară în comparație cu acidul ascorbic de sinteză. Doi cercetători români au obținut pentru prima dată extrase uscate sub formă de pulberi, aplicînd procedeul de uscare prin atomizare.

Celor ce se mai întreabă încă de ce farmacopeea modernă se arată astăzi mai interesată chiar de medicamentele din plante decît de cele de sinteză, sau de ce plantele medicinale „au revenit" atît de puternic în zona de atenție a cercetării chimiștilor și farmaciștilor, le putem aduce nenumărate argumente. De la faptul că un medicament de sinteză este întotdeauna un produs străin introdus în organism, iar efectele lui în timp sînt destul de dificil de prevăzut. Încă nu se știe foarte bine cît rămîne și sub ce formă rămîne un medicament în organism — întrebări care au creat în ultimii ani o nouă direcție de lucru : urmărindu-se așa numita biodisponibilitate a medicamentului și o nouă disciplină : farmacocinetica. Faptul că medicamentele moderne sînt din ce în ce mai active și „foamea" de medicamente noi a consumatorului pare în creștere creînd justificate temeri în rîndul medicilor, au determinat noile tendințe în cercetarea medicamentului spre obținerea unor produse cît mai apropiate de produsele fiziologice. O tendință logică, rațională, nouă, care se justifică și printr-o toxicitate mai scăzută. De aici și intensificarea cercetărilor și valorificării plantelor medicinale, pentru că și substanțele din plante sînt tot substanțe produse de organisme. Bineînțeles, nu înseamnă deloc a minimaliza beneficiile mari aduse în timp sănătății de chimia de sinteză, nu arareori inspirată de „modelele" oferite de natură. Vrem să ne oprim astăzi la o reușită românească în contextul noilor tendințe. Sînt rezultate publicate recent în revista Societății de farmacie, rezultate ce aparțin cercetătorilor **LUCREȚIA ISTRĂTESCU-GUȚI** și **STAN BAICU NICOLAE** de la Institutul de medicină și farmacie, București, catedra de tehnică farmaceutică. **Prin aplicarea procedeului de uscare prin atomizare la condițiile produselor vegetale cu vitamina C, ei au obținut pentru prima dată extracte uscate sub formă de pulberi. Le-au obținut din frunzele de crușin** (Rhamnus frangula), **din frunzele de hrean** (Cochearia armoracia L), **din fructele de Zizyphus jujuba mill, și din pericorpul fructelor de nuc** (Juglans regia L).

De ce valorificarea plantelor bogate în vitamina C prezintă și astăzi un atît de mare interes ? Ne răspund chiar cercetătorii. „Pentru că produsele vegetale au o valoare antiscorbutică **superioară** în comparație cu acidul ascorbic de sinteză". Deci a ceea ce s-a obținut în laborator după modelul naturii. Numai că în plante sînt trei forme de vitamină C și în paralel plantele conțin și alte substanțe — flavonozide, săruri de fier și cupru care potențează activitatea vitaminei C.

„Din cercetările efectuate în legătură cu condiționarea produselor vegetale bogate în vitamina C sub diferite forme medicamentoase, arată autorii români, **a reieșit că prelucrarea acestora sub formă de soluții extractive nu duce la rezultate satisfăcătoare și că pericarpul fructului de nuc ridică probleme speciale la prelucrare... Progresele tehnicii permit ca uscarea, respectiv îndepărtarea apei sau altor solvenți în cazul substanțelor sensibile să se facă prin atomizare și liofilizare. De subliniat că acest procedeu în ultimii ani este tot mai folosit mai ales în domeniul antibioticelor, vitaminelor, fermenților și altor preparate opoterapice".** Iată, prin urmare, argumentată actualitatea cercetării și, vom spune, importanța ei. În 1963, în teza sa de dizertație, E. Grigorescu prezenta obținerea din sucul de cătină — prin aplicarea liofilizării, — a unui concentrat sub formă de masă spongioasă ușoară higroscopică.

Lucreția Istrătescu-Guți și Stan Baicu Nicolae au considerat că pentru condiționarea soluțiilor extractive cu vitamina C, sub formă de extracte uscate, uscarea prin atomizare reprezintă un procedeu mai simplu, mai economic, mai rentabil pentru cantitățile mari necesare de soluții extractive din produse vegetale. Și de calitate superioară atît din punct de vedere al aspectului cît și al conservării. Păstrate astfel timp de un an, extractele uscate sub formă de pulberi, pe care le-au obținut, nu au prezentat modificări nici în privința aspectului, nici în cea a conținutului în acid ascorbic.

Catinca MUSCAN

Amănunte precise prin fotogrametrie

O fotografie făcută din avion sau satelit poate oferi amănunte surprinzătoare. Hărțile făcute de pe... pămînt asupra solului lunar s-au dovedit de o exactitate tulburătoare, atunci cînd s-a reușit să se facă comparația „la fața locului". Iată de pildă, în imagine acest Mercur. Curbele de nivel sînt la distanță de cîțiva milimetri. Ce dezvăluie ele ? Analiza științifică a unui document foto înseamnă studiul geometric al obiectelor care figurează pe clișeu — cu lungimile lor, cu proporțiile lor, cu unghiurile **pe care le fac și mai înseamnă fotometria, adică** măsurarea nuanțelor pe care le au umbrele și luminile. Este o analiză foarte minuțioasă care depistează orice intervenție în documente, orice trucaj. Procedeul nu este nou, devreme ce descoperirea lui se datorește colonelului Laussedat, în 1854. Perfecționarea lui a permis cunoașterea, de pildă, a solului lunar cu mult înainte ca omul să fi pășit pe Lună. Exactitatea a fost verificată. Geologii, arheologii, astronomii au în fotogrametrie cel mai prețios mijloc de cunoaștere. Cercetătorii sovietici au descoperit în zonele Asiei Centrale și a Kazahstanului peste 200 de orașe și sate antice, iar în ultima vreme, prin aceeași tehnică, ruinele lui Bilar, situate la granița regiunilor dintre Volga mijlocie și Transural. Este pentru prima oară că s-a putut descoperi atît de departe în nord un oraș antic avînd numeroase construcții de piatră și cărămidă. Un oraș înfloritor, după cum îl dezvăluie nu numai palatele lui dar și conductele existente care mărturisesc că locuitorii din vechime nu ignorau deloc încălzirea centrală.

Fotografia unei statui a lui Mercur, analizată geometric. Curbele de nivel sînt la distanță de cîțiva milimetri.

MĂTASEA PĂIANJENULUI

În Madagascar trăiește un uriaș păianjen care țese o mătase de o frumusețe tulburătoare. S-a încercat, bineînțeles exploatarea acestei industrii naturale, încă de la sfîrșitul secolului trecut, obținîndu-se materiale de un galben auriu, rezistente și luxoase. S-a renunțat pentru că „domesticirea" acestor „lucrătoare" e cu mult mai dificilă decît creșterea viermilor de mătase. Într-o zi, cînd nu li s-a oferit „dejunul" (mușțele pentru hrană au lipsit, dintr-o neglijență), păianjenii tineri pur și simplu au evadat. Cum sinteticul a înlocuit „naturalul", nimeni nu s-a mai gîndit la dificila exploatare. Și totuși, cine știe... Un păianjen reușea să producă 1 000 de metri de mătase pe zi, iar firul, de o calitate excepțională, era destul de rezistent : suporta o greutate de 100 de grame fără să se rupă. Nu este singura specie de păianjeni care știu să lucreze atît de bine. Epeira, de pildă, cel din imagine. Face o mătase asemănătoare cu cea obținută de la viermii de mătase. Dar priviți-l. Sub lupă, pare un monstru. Opt perechi de picioare, ochi mulți (și totuși miopi) și două „cirlige" cu care cuprinde victima, injectînd un venin puternic. Ciudat, e o Penelopă în lumea insectelor. În fiecare noapte destramă ce a lucrat, reîncepînd să refacă. Acești păianjeni posedă aparate foarte complexe, „așezate" în abdomen. Cinci tipuri de glande — în total cîteva sute — ocupă cea mai mare parte a abdomenului și emit în afară mătasea prin intermediul unor filiere. Unele specii pot „țese" mătase de diferite culori !

CENTRALĂ ELECTRICĂ PLUTITOARE

Posibilitatea de dezvoltare a energiei din diferența de temperatură care există între apa de mare, de suprafață, din regiunile tropicale și cea din adîncuri, a fost studiată încă de la începutul acestui secol. Recent, în căutarea de noi surse de energie, nepoluantă, energia termică a mărilor a reintrat în atenția cercetării. Ultimele proiecte de instalații se bazează pe utilizarea unui fluid cu punct de fierbere scăzut. Un exemplu îl constituie freonul care poate fi folosit într-un ciclu binar. Avantajul unui asemenea sistem binar va însemna și o reducere considerabilă a dimensiunilor turbinei și... a costului. Comitetul american pentru resursele naturale aprecia că o centrală electrică plutitoare, acționată prin diferența de temperatură a mării poate fi construită cheltuindu-se aproximativ 200 dolari pe kilowat. Dar ar trebui poate să se mai țină seama și de posibilitatea producerii simultane de apă potabilă sau de cultura peștilor care ar beneficia de o apă de mare foarte nutritivă. Numai că, utilizarea unui ciclu binar pentru producerea energiei nu va permite nici o producție de apă potabilă. Aceasta trebuie gîndită separat.

Uzina chimică cea mai completă: FICATUL

Adesea se pune întrebarea : cum de nu se reușește transplantul de ficat ? Evident nu pentru că ficatul este cel mai voluminos organ — 1 500 g — ci, pentru că, după creier este cel mai complex. Conține 300 de miliarde de celule, dintre care trei sferturi sînt „nobile" : hepatocitele. Lor le datorăm sinteza a 90 la sută dintre proteinele noastre. Între altele. Prin ansamblul funcțiilor sale a fost descris ca organul cel mai necesar vieții organismului. Experiențele pe animale au demonstrat că viața poate fi menținută cînd sînt extirpați rinichii sau chiar o mare parte din sistemul nervos central fără a mai vorbi de organe atît de simple cum sînt stomacul și... inima, dar, orice s-ar face, în absența ficatului, viața nu poate fi menținută. Vom vorbi și în alte rînduri despre funcțiile și posibilitățile surprinzătoare ale acestui organ, comparat cu o uzină chimică, dar o uzină a cărei producție este de o diversitate încă niciodată întîlnită în industrie. Am dori să menționăm acum forța de regenerare a ficatului. Cînd chirurgul este obligat, de pildă din cauza unei tumori canceroase, să extirpe trei sferturi din ficat, acesta este capabil să se regenereze într-un răstimp de patru luni (la om). Nici un alt țesut al organismului, chiar pielea, celulele germinale sau epiteliumul intestinal care beneficiază totuși de o importantă putere de regenerare, nu poate reuși asemenea performanțe. Terapeutica modernă folosește acest potențial de creștere. Se știe că unele hepatite virale grave determină distrugerea aproape totală a ficatului, ceea ce duce adesea la moarte. Dar, dacă prin tehnicile de reanimare intensivă, medicul reușește să mențină bolnavul în viață timp de cîteva zile, vindecarea este asigurată prin regenerarea totală a ficatului.

FEMINITATEA... CREIERULUI

O recentă descoperire a provocat senzație : creierul ar fabrica direct estrogeni ! Or, estrogenii sînt hormoni considerați prin excelență feminini, pentru că deși sînt și în organismul masculin dar în mică cantitate, ei sînt secretați — la femei — de ovare, sub impulsul hipofizei, prin intermediul suprarenalelor. În timpul sarcinii, prin placentă. Un grup de cercetători americani, doctorii Flores, Naftolin, Ryan și White, studiind un creier de maimuță rhesus, masculin, observă o sinteză locală de estrogeni. O adevărată explozie de întrebări. Cu fiecare descoperire ne dăm seama cît de puțin știm încă despre organismul uman. Bineînțeles nu este vorba aici de... sexul creierului. Un întreg capitol de neurochimie se deschide „alb" în fața cercetării. Care dintre acești hormoni sînt implicați, cum, în ce măsură? Se pare că sintetizați în hipotalamus ar avea într-adevăr un rol important în însăși diferențierea hipotalamusului.

MODERNELE MORI DE VÎNT

Regiunile Terrei bîntuite de vînturi puternice și regulate vor putea transforma neplăcerea unei astfel de clime în profit. Prof. W.E. Heronemus, profesor la Universitatea din Massachusetts, a propus în cadrul congresului anual al Uniunii americane de geofizică un ingenios „baraj". Adică, să se construlască, a spus el, 80 de mori de vînt, înalte de 45 de metri... în largul coastelor. Aceste mori de vînt ar constitui un adevărat și uriaș „baraj" în stare să supună vînturile din vest și să le pună la treabă. Să producă electricitate. Transportat pe pămînt, hidrogenul ar fi din nou combinat cu oxigenul în pilele de combustie pentru a da electricitate, care, după calculele sale, ar fi suficientă pentru a aproviziona cîteva state.

ARBORII PRODUC FULGERE ?

Cantitatea totală de energie pe care o eliberează fulgerele, în timp de un an, pe glob este echivalentă, după calculele unui cercetător al grădinii botanice din Missouri, cu aproximativ valoarea calorică a materiilor organice volatile, cum sînt terpenii și esterii degajați de plante în acest interval. Oxidarea materiei organice eliberată de „lumea" vegetală ar putea fi și ea răspunzătoare de producerea unui curent de aproximativ 1 000 de amperi care se scurge continuu în atmosferă, cu sarcină pozitivă. Aceasta ar duce la ideea că arborii ar contribui direct la formarea... fulgerelor !

MEDICINĂ

ÎNTREBĂRI PUSE SPECIALIȘTILOR

Cînd se formează gustul pentru mîncărurile „ca la mama acasă" ?

Răspunde prof. dr. Petre FIRU
șeful clinicii de stomatologie infantilă

— De la o vîrstă foarte fragedă. Între 10 luni și doi ani și jumătate se creează obiceiurile de alimentație care vor lăsa amprente puternice în tot restul vieții. De aceea, trebuie avute în vedere alimentele pe care copilul va învăța să le agreeze într-o mai mare măsură decît altele.

— Ce trebuie recomandat ?

— Baza să fie laptele și produsele lui, fructele, legumele.

— Și dulciurile ?

— Sub formă lichidă, de preferință. Sau cît mai puțin lipicioase, pentru că majoritatea bolilor de dinți și gingie sînt determinate de produsele zaharoase care se lipesc de dinți — prăjituri de cofetărie, caramele, bomboane de ciocolată etc. Ciocolata poate s-o mănînce fără riscuri, dar nu cea cu glazură de ciocolată. În ce privește piinea, să prefere coaja. Sau grisinele. Nu pesmeții și biscuiții. De ce ? Pentru că în cavitatea bucală se formează o masă lipicioasă aderentă de dinți. E recomandabilă mierea de albine, prin trofinele și vitaminele pe care le conține, cît și prin forța antiseptică pe care o are.

— Carnea ?

— Fiartă sau la grătar. Nu prăjită în untură. E alimentul care se poate da la discreția copilului. În consecință, gusturile pentru o alimentație rațională se formează între un an și doi ani și jumătate. Deci pot fi dirijate. Și o asemenea alimentație va constitui obiceiul și plăcerea de a o folosi în restul vieții, cînd se va spune „mănînc ca la mama acasă".

Cercetătorii japonezi de la societatea „Nippon Electric Co" au pus la punct un nou semiconductor pentru laser. Avantajul : economic. Poate fi folosit fără întrerupere timp de 3 000 de ore, în timp ce durata de viață a semiconductoarelor folosite pînă acum abia atingeau 100 de ore. Se speră să se poată atinge o performanță și mai bună, adică o durată de folosire de 10 000 de ore !

Longevitatea semiconductorilor

POLUARE

RELAȚIE DIRECTĂ ÎNTRE POLUARE ȘI SECETĂ

Experiențele unui profesor elvețian atrag atenția asupra influenței grave asupra climei pe care o poate avea poluarea apelor. O peliculă de petrol împiedică evaporarea apei... atrăgînd seceta în regiunea respectivă.

„Procesul de evaporare a apelor încetinește atunci cînd pe întinsul apei plutește un strat de păcură. Acest fenomen ar putea contribui la modificarea climei, în sensul favorizării secetei", este de părere prof. Adrian Grosrey, din Geneva. El a ajuns la această ipoteză în urma efectuării mai multor experiențe. Dar cum i-a venit ideea experiențelor ? Stăruindu-i în minte două fenomene ce au cunoscut o creștere evidentă în ultimii ani — este vorba despre secetă și poluare —, prof. Grosrey și-a pus întrebarea : Oare nu ar putea exista o legătură între ele ?

Pentru a-și da cît de cît un răspuns la întrebarea care îl frămînta mereu, s-a hotărît să acționeze neîntîrziat. În grădina locuinței sale a instalat 4 bazine circulare, avînd, fiecare, aceeași suprafață de evaporare — 342 centimetri pătrați. Primul a fost umplut cu apă obișnuită, 400 cm^3. În celelalte bazine, deasupra aceleiași cantități de apă a fost răspîndită păcură : una, două și trei picături ; o astfel de picătură corespundea unui volum de 14 mm^3, care întinsă pe suprafața apei se prezintă ca o peliculă de 0,0041 mm.

Ferite de eventualele ploi, bazinele au început să fie supravegheate în permanență. După 9 zile și jumătate, apa din primul bazin s-a evaporat complet. Același lucru avea să se întîmple și cu celelalte, dar de abia peste 25 de ore. Au urmat alte două experiențe, în care s-au folosit cantități diferite de păcură, de la o picătură pînă la cincisprezece. Același rezultat. Bazinele cu păcură se evaporau mult mai încet decît cele care conțineau doar apă.

Încercînd să descifreze rezultatele experiențelor, Grosrey releva că prezența unui strat subțire de hidrocarburi deasupra apei încetinește procesul de evaporare. Cum și păcura dispărea după un timp, ar însemna, menționa profesorul din Geneva, **că evaporarea apei nu se, produce decît după ce pelicula de păcură a dispărut.** Dar aceasta nu este decît o ipoteză și ea urmează să fie verificată. Grosrey a mai constatat că nu se înregistrează diferențe prea mari ale timpului de evaporare a apelor din bazinele în care s-a adăugat păcură, în ce privește cantitățile de păcură. De fapt, apa care conține păcură este aceea care se evaporă, iar deșeurile solide rămîn și se depozitează. Prof. Grosrey a recurs și la unele calcule. Potrivit lor, prezența unui strat de păcură încetinește viteza de evaporare cu 5 la sută. La prima vedere, acest procent pare neînsemnat. Avînd în vedere, însă, anumite regiuni ale Terrei, și ele nu sînt puține, unde precipitațiile cad destul de rar, acest aparent mic procent poate contribui la uscăciunea lor.

Pe baza experiențelor sale de pînă acum, Grosrey a tras unele concluzii care merită să fie reliefate. Prezența hidrocarburilor pe întinsul lacurilor, riurilor și oceanelor, datorită neglijenței sau inconștienței omului, releva el, este o amenințare directă, reală asupra climei Terrei. Seceta persistentă în ultimii ani în anumite regiuni ale globului pămîntesc ar putea fi o urmare a acestui fenomen.

Dumitru FILIP

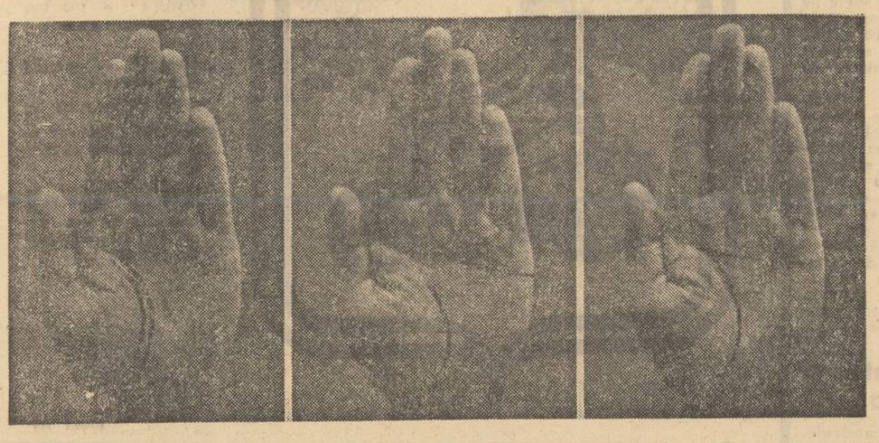

Chiromanție... științifică

La o universitate din Noul Orleans s-au studiat mii de amprente ale palmei. Concluziile ? Unele configurații sînt asociate cu caracteristici ereditare. Au putut fi „citite" în palmă afecțiuni grave de vedere, maladii cardiace și chiar semne de arierare mintală ! Să nu ne înșelăm însă asupra naturii studiului. Nu liniile „tradiționale" ale palmei au fost analizate de către chiromanțienii științifici, ci acele linii extrem de fine care brăzdează abia vizibil pielea palmei. Ele pot da indicații asupra viitorului. A viitorului sănătății omului respectiv, nu a întîmplărilor cotidiene, a longevității, a numărului de copii și a „inimii".

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Cum se spală fulgii

Iată cum se spală fulgii: Într-o cadă sau albie se pune cît mai multă apă încălzită bine, fără detergenți. Se scot penele, se cufundă ușor în apă și se lasă la muiat cît dorim. Fulgii se spală (cîte puțini o dată), se storc și operațiile se repetă pînă rămîne apa curată.

Se întind în straturi subțiri pe terasă, în balcon și chiar într-o curte bine adăpostită, pe ziare. Se întorc mereu. Se usucă într-o zi călduroasă. Se spală cosul de pernă dacă e rezistent, se usucă bine, se întoarce pe dos, se udă cu dosul mîinii uniform, se întoarce pe față și se introduc penele. În felul acesta se lipește puful de cos și nu mai lasă praf. Este recomandabil și pentru cei sensibili la miros și pentru cei asmatici cărora praful și puful le dăunează. **(E. DAMIAN, Tg. Frumos — Iași).**

Zmeul

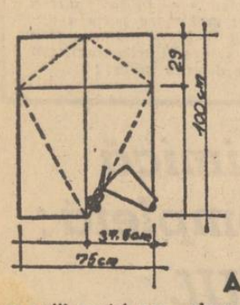

A

Copiii noștri vor alerga cu plăcere încercînd să înalțe un zmeu de o formă neobișnuită, cu o decorație impresionantă.

B

Furnituri: 75 cm × 1 m hîrtie subțire dar rezistentă roșie și albă; 2 vergele ușoare (din stuf sau alun), fir de nailon, tuș, lipici.

Confecționarea. Tăiați zmeul din hîrtie albă, după ce, în prealabil, ați stabilit dimensiunile și contururile date pe schița A. Pe hîrtie roșie reproduceți dragonul la mărimi reale (Schița B). Lipiți-l pe zmeu.

Reluați contururile și marcați-le cu tuș. Vezi schița B.

Așezați baghetele ca în schița C. Înnodați firul de nailon. Tăiați fîșii de hîrtie roșie și albă și lipiți-le de colțurile zmeului. (Schița C). **(Gabriel VIECELLI, București).**

C

Etichete pentru sticle

Într-o gospodărie mai mare se adună uneori mai multe sticle de lapte. Pentru a le ști ordinea — în cazul că se șterge inscripția de pe capac, veți avea la îndemînă cîteva etichete cu șnur care vor fi agățate de gîtul sticlei. **(Constanța PUICEA, București).**

Păstrarea creioanelor

Suportul creioanelor, al stilourilor pe birou este de obicei, un pahar din plastic sau o cană veche. O idee mai originală: din carton duplex, croiți un cilindru cu înălțimea corespunzătoare dimensiunii creioanelor și baza cu un diametru de cca 5—6 cm. Îndoiți apoi un segment pe care tăiați clinii ce asigură legătura cu baza pătrată, formată din două cartoane. Prinderea se face alternativ, sub bază și pe cilindru, cu adeziv. Îmbrăcați totul cu o bentiță de pînză colorată simplu sau cu desen național. **(Floriana PANTEA, București).**

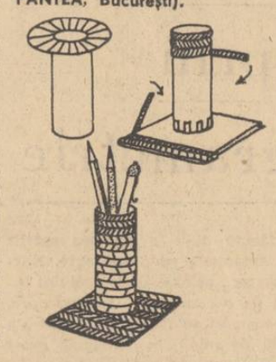

E bine să știți

• **Se aleg cîțiva cartofi** albi, făinoși, **se curăță, se spală, se fierb,** se zdrobesc și se amestecă cu puțin lapte. Pasta obținută se lasă să se răcească și apoi se folosește la frecarea mîinilor, care se albesc, iar pielea se frăgezește.

• **Gîtul sticlei** — în dreptul dopului — se înfășoară cu o cîrpă muiată în apă fierbinte. După trei minute dilatația s-a produs și dopul se scoate ușor.

• **Mobila** se șterge cu un amestec de ulei de in și alcool, în părți egale. Procedîndu-se astfel, lustrul se menține.

• **Obiectele de alabastru** se moaie în apă de var (un amestec de var stins și apă).

• **Rugina de pe fierul de călcat** se îndepărtează prin frecarea fierului cald cu un tampon realizat dintr-o bucată de ceară galbenă înfășurată într-o cîrpă. Înainte de a călca lenjeria, fierul de călcat se trece de mai multe ori peste o hîrtie albă presărată cu sare fină.

• **Pielea de la încălțăminte** se înmoaie dacă se freacă din cînd în cînd cu o flanelă îmbibată în lapte.

(ILIE CIUTESCU, București)

SFATURI DE IGIENĂ COTIDIANĂ

Picioarele sînt deobicei vitregite, comprimate în cea mai mare parte a zilei în pantofi, nu totdeauna comozi, fără o aerisire suficientă. Îngrijirea lor va începe printr-o baie și o spălare cu săpun. Se va evita apa prea fierbinte care înmoaie pielea și o face mai vulnerabilă la apăsarea pantofilor. În orice caz, baia nu va dura mai mult de 5 minute și va fi urmată de o ștergere perfectă a pielii, în special a spațiilor dintre degete. Numai după un mers îndelungat, obositor, se poate recurge, pentru destindere, la o baie caldă la picioare care prin vasodilatația locală pe care o provoacă descongestionează și celelalte organe.

O proastă circulație poate fi remediată prin băi alternative calde-reci. Dacă vrem să obținem un efect mai bun asupra pielii picioarelor, introducem în apa respectivă un săculeț cu tărîțe care are o acțiune emolientă.

Transpirația excesivă a picioarelor datorată și faptului că zona respectivă este extrem de bogată în glande sudoripare, poate fi cauzată și de tulburări endocrine, tulburări nervoase, limfatice, anemii etc. Dia cauza secreției exagerate, în spațiile dintre degete se produce macerarea pielii urmată de inflamarea, uneori și de ulcerație care se poate infecta cu ușurință. Combaterea excesului de transpirație se poate realiza prin băi reci adăugînd în apă un produs antiseptic sau astringent ca borax, permanganat de potasiu, soluție de alaun, alcool camforat sau chiar o linguriță de formol la 2 litri de apă.

În privința ciorapilor se vor evita cei de nylon; se vor prefera cei din bumbac sau din lînă.

Picioarele (în special spațiile dintre degete), interiorul pantofilor, ciorapii, se vor pudra cu un amestec de talc și acid boric în proporție de 80 și 20 g sau în cazuri mai grave cu un amestec de alaun 20 g, magnezie calcinată 20 g, acid boric 20 g, acid salicilic 6 g, talc 60 g.

În cazurile în care transpirația este însoțită de un miros dezagreabil, este vorba de o afecțiune denumită bromhidroza. Și în acest caz măsurile de igienă amintite mai sus sînt potrivite. În plus, după fiecare spălat, picioarele vor fi badijonate cu o soluție de formol 15% și apoi pudrate cu pudra indicată.

Deformarea picioarelor constă în deviația degetului mare spre interior ceea ce are ca rezultat proeminența capătului proximal al primei falange și provoacă apariția monturilor (halux valgus). Monturile sînt urmarea unei încălțăminte prea strîmte, a unei călcături defectuoase, a tocurilor înalte, a obezității, dar cauza majoră rămîne piciorul plat care duce la prăbușirea boltei plantare, ceea ce impune ca măsură preventivă tratarea acestui defect plasînd în pantofi taloane speciale, o încălțăminte comodă, în care degetele să stea într-o poziție normală, iar tocurile să nu depășească 5 cm și desigur o greutate corporală, rațională, pentru a nu fi povară prea mare pentru bietele picioare.

O încălțăminte comodă se recomandă și pentru a evita apariția bătăturilor care sînt urmarea unei presiuni excesive ce provoacă o reacție de apărare a pielii prin formare de keratină sau printr-un strat cornos îngroșat.

Ludmila COSMOVICI

MODA

Ansamblul pantalon-jachetă

1. **O combinație originală,** jachetă, fular și pălărie *asortate cu un material viu colorat și tigheluri late, accentuate.*

2. Pantalon din stofă mai groasă, *care se poate purta cu un bluzon cu platcă mare și guler înalt. Cutele de pe părți sînt dublate. O șapcă completează ținuta.*

3. Jacheta cu glugă și pelerină cu franjuri *dau o notă modernă acestui costum gen sport. Observați asortarea culorii pantalonului cu a garniturii.*

4. Jachetă largă, cu platcă rotundă și umerii lați, încrețiți, *din același material (reiat) cu pantalonul. Platca, buzunarele, manșetele și lampasul pantalonului pot fi chiar din piele sau material plastic.*

5. *În zilele friguroase,* o jachetă dublată, cu reverele strînse cu un fular gros. *Pe mîneci — buzunare aplicate. Platca și bordura sînt din materialul pantalonului.*

Desen de Tanți PFENNINGS

SUGESTII PENTRU MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Suc aromat de roșii

1 kg de roșii bine coapte, 1—2 ramuri de țelină, un măr, 2 linguriițe de boia de ardei, (facultativ), sare, piper, o legătură de pătrunjel verde foarte proaspăt. Recomandăm acest preparat numai gospodinelor care au un mixer.

Roșiile se spală, se cufundă 1 minut în apă clocotită, se cojesc și se pun în paharul mixerului. Ramurile de țelină se taie în bucăți, mărul, cu coajă cu tot, se taie în felii, se curăță de semințe, pătrunjelul se taie nu prea mărunt. Totul se pune peste roșii. Se adaugă boiaua dulce de ardei, se sărează. Se cufundă mixerul în pahar, se brănțează și se lasă circa două minute, pînă ce amestecul capătă aspectul unei creme omogene. Dacă e prea groasă se subțiază cu puțină apă foarte rece. Se toarnă în pahar și se servește înainte de masă, presărat cu piper negru fin pisat. Fără mixer acest suc picant, care deschide pofta de mîncare, se poate prepara pasînd roșiile printr-o sită inoxidabilă. Se rade mărul pe o răzătoare de sticlă și se amestecă totul cu verdeață foarte mărunt tăiată și restul de condimente.

Budincă rece din legume

Se prepară din ajun 1 morcov, o mînă de fasole verde, puțină mazăre verde (eventual din conserve), o ceapă, o lingură bună de făină, 6 ouă, puțin lapte, 100—150 g cașcaval ras, sare, piper, 25—30 g unt.

Curățați și spălați legumele, tăiați-le în bucăți mici ca pentru o salată (boeuf) Cufundați-le în apă clocotită și lăsați-le să fiarbă circa 15 minute. Spargeți ouăle într-un castron, bateți-le cu o lingură de făină și puțin lapte. Adăugați cașcavalul. Sărați, piperați după gust. Amestecul trebuie să aibă consistența unui aluat de clătite gros. Lăsați-l să se odihnească și între timp curățați și tăiați mărunt ceapa. Rumeniți-o ușor în puțin unt. Amestecați-o în aluat, adăugați și legumele bine scurse. Ungeți cu unt o cratiță nu prea mare. Turnați compoziția înăuntru. Așezați-o într-un vas cu apă clocotită și dați-o la cuptor cu foc potrivit pînă se rumenește. Lăsați-o să se răcească în vasul în care s-a copt. Răsturnați-o și serviți-o a doua zi.

Salată cu ciuperci

500 g ciuperci, o ceapă, un borcan mic de iaurt, o căpățînă de salată verde, unt, sare, piper, untdelemn, 2—3 roșii, 1—2 castraveciori acri, boia de ardei, pătrunjel verde, puțină zeamă de lămîie.

Curățați ciupercile, îndepărtînd partea nisipoasă a piciorului. Spălați-le, tăiați-le în lamele o dată cu piciorul, înăbușiți-le în puțin unt, zeamă de lămîie, sare și piper. Amestecați ca să nu se prindă. După circa 15 minute, lăsați ciupercile să se răcească în sucul de la fript. Tăiați ceapa mărunt, amestecați-o cu iaurt, 1—2 linguri de ulei, puțină boia, sare. Bateți totul cu o furculiță și turnați peste ciuperci. Înainte de a servi, acoperiți un platou cu frunze de salată, puneți în mijlocul lui ciupercile adunate în movilită, decorați, înconjurîndu-le cu o coroană din rondele de roșii și castraveți acri așezate alternativ. Presărați deasupra pătrunjel verde mărunt tăiat. Serviți imediat.

Băuturi răcoritoare

500 g de piersici, 500 g de boabe de struguri, compot de caise (o cutie de 500 g), 1/2 l vin roșu, o lămîie, circa 100 g zahăr pudră, cuburi de gheață.

Spălați fructele. Cojiți piersicile, scoateți-le sîmburii. Tăiați-le în felii. Puneți într-un castron piersicile și boabele de struguri. Pudrați-le bine cu zahăr. Stropiți-le cu sucul de lămîie. Lăsați-le să se odihnească circa o oră pînă ce fructele lasă zeamă. Puneți deasupra compotul de caise, repartizați fructele în pahare. Umpleți-le cu vin roșu. Adăugați în fiecare pahar cîteva cuburi de gheață. Serviți imediat.

Cremă de cafea și ciocolată

50 g de ciocolată amăruie, 4 ouă, 2 linguriițe de cafea solubilă (nescafe), 120 g zahăr pudră, 2 linguri de rom, 200 grame frișcă.

Separați albușurile de gălbenușuri. Bateți gălbenușurile cu zahărul și cafeaua. Topiți în bain-marie ciocolata, peste care ați turnat două linguri de apă. După ce o luați de pe aburi și se răcorește, adăugați-o în amestecul: ouă-zahăr-cafea. Incorporați și două linguri de rom. Bateți albușurile spumă tare. Amestecați-le ușor cu crema de gălbenușuri, apoi treptat adăugați frișca. Turnați crema în cupe și puneți-o în frigider să stea cel puțin 3 ore. Serviți cu pișcoturi de șampanie.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

MARIUS B. G. — Reșița. *Termenul de acnee juvenilă vi se potrivește și explică și etiologia în legătură cu virsta. Soluția „Juvenal" aplicată cu perseverență, în fiecare seară, va da rezultatele scontate dacă veți respecta și regulile de igienă. Cura heliomarină vă poate ajuta mult și nu uitați plimbările pe jos și înot.*

TOMA SPÎRLEC — Tr. Severin. *Problemele dv. nu se pot rezolva prin ședințe de hipnoză. Considerăm că veți primi ajutor de la medicul endocrinolog și psihiatru. Iată adresa și telefonul policlinicii cu plată din*

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

București: str. Negustori nr. 1, telefon: 15 50 80 sau 15 10 47.

GICĂ BOBOC, jud. Teleorman. *Medicamentul Renogal este indicat în litiaza renală (pietre la rinichi) preventiv și curativ.*

PAULA GRIGORESCU — București. *Vă indicăm medicamentul Bergonal — un drageu seara.*

P. C. — București — Berceni. *Specialiștii Clinicii de neurologie sînt cei mai competenți pentru a vă răspunde dacă mai există vreo posibilitate de ameliorare.*

LULU — Bîrlad. *Nu este indicat să vă formulați singur diagnosticul și vă sfătuim să nu vă adresați în chirurg și să vă faceți incizii. Este mai înțelept să faceți un drum pînă la policlinică.*

VASILE I. — București. *Defecțiunea dv. de vorbire se numește dislalie (dificultatea de a pronunța consoanele s și j). Nu este nevoie să apelați la medici. Vă adresați defectologilor-logopezi și vorbirea se poate corecta în urma exercițiilor de reeducare a limbajului. Vă îndrumăm către Centrul de cercetare logopedică din str. Călărași nr. 16.*

Aleidoscop

ARTIZANAT DE PĂDURE

Prin intermediul unei expoziții cu vînzare, am aflat de existența unui interesant cerc cunoscut la Bușteni sub numele de „artizanat de pădure". Sub conducerea unui inimos și talentat pensionar, Constantin Savopol, tineri și maturi, oameni cu cele mai diferite profesii, învață să modeleze diferite obiecte decorative și practice în același timp, din ramuri, scoarțe, rădăcini de copaci. Iar cele văzute în expoziție atestă faptul că o fac cu măiestrie, cu fantezie.

JUCĂRII?

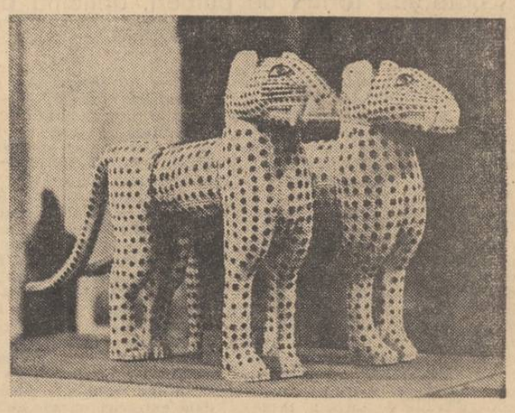

Leoparzii din fotografie, ce par niște jucării pentru copii, sînt de fapt statuete lucrate în bronz și fildeș aparținînd secolului 19. Fuseseră comandate pentru regina Elisabeta a II-a și se găsesc la un muzeu din Londra.

PRĂJITURI JAPONEZE

Se spune că Japonia este una dintre țările cu cele mai numeroase și reușite produse de patiserie. Caracteristica distinctă a patiseriei japoneze este de a nu folosi nici un ingredient care să conțină proteine animale (cum ar fi smîntînă, unt, lapte). Ca să fie reușit, un produs de patiserie nu trebuie să fie prea dulce, să aibă o formă și o culoare frumoasă și să fie executat cu mîna. Unul din cele mai apreciate produse de acest gen în Japonia este „yokan", preparat din gelatină, zahăr și pastă de fasole roșie. Se servește la ceai. Alte celebre produse sînt „Miro", „nerikiri", „manju", „mochi", „kashiwamochi", „chimaki", „monaka" și altele care folosesc ca materii prime în afară de pasta de fasole, orezul, grîul și diferite ierburi cu gust natural.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PE TEME JURIDICE

RADU NEDELCU — Ploiești. Instanța judecătorească a dat o soluție legală. Interpretarea corectă a dispozițiilor Codului familiei duce la concluzia că părinții datorează întreținere și copilului major aflat în continuare de studii.

Virsta pînă la care copilul care își continuă studiile este îndreptățit să ceară întreținere de la părintele său este de 25 ani. Desigur că pentru a beneficia de întreținere, copilul trebuie să dovedească stăruință în continuarea studiilor și obținerea unor rezultate corespunzătoare.

NICOLETA DUMITRESCU și GETA FENERAȘ — Bacău. Dumneavoastră nu puteți să vă mai adresați comisiei de judecată, dacă faptele la care vă referiți s-au întîmplat în luna martie 1972. Legea prevede că termenul de sesizare a comisiei de judecată, pentru abaterile de la regulile de conviețuire socială, este de o lună de cînd cel în drept să facă sesizarea a știut cine este făptuitorul, dar nu mai mult de un an de la săvîrșirea faptei.

În cazul cînd este vorba de infracțiuni, pentru care se efectuiază procedura de împăciuire, termenul de sesizare este de 2 luni din ziua cînd persoana vătămată sau, după caz, reprezentantul legal al acesteia, a știut cine este făptuitorul.

VIRGIL PRISĂCARU — Cluj. Dumneavoastră nu aveți dreptul să moșteniți întreaga avere rămasă de pe urma soției, dacă părinții acesteia sînt în viață. În acest caz, legea prevede că soțul supraviețuitor moștenește jumătate din averea respectivă. Dacă soția dumneavoastră are frați și surori, atunci aveți dreptul numai la o treime din averea rămasă.

FLORENTIN MIU — Arad — Termenul care trebuie să treacă, pentru a obține reabilitarea, este de 5 ani. Codul penal prevede că atunci cînd este vorba de o condamnare la pedeapsa închisorii pînă la 5 ani, pentru infracțiuni contra avutului obștesc și condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de 1 an și pînă la 5 ani, pentru celelalte infracțiuni, instanța judecătorească poate admite cererea de reabilitare după trecerea unui termen de 4 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunțate. Termenul se socotește de la data cînd a luat sfîrșit executarea pedepsei principale.

FLORIN JIANU — Buzău. Puteți fi obligat de instanța judecătorească să plătiți lunar, cu titlu de pensie de întreținere, o sumă al cărei cuantum să reprezinte pînă la jumătate din cîștigul din muncă. Instanța judecătorească poate să fixeze obligația de întreținere, pînă la nivelul a jumătate din veniturile ce le realizați din muncă, deoarece datorați întreținere pentru trei copii.

Natura a creat POLUL FRIGULUI!
Omul a creat FRIGERO!

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18—0,30 lei în 24 de ore.
FRIGERO — realizează o temperatură de —12°.
FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă.
PREȚUL DE VÎNZARE:
FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei.
FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei.
FRIGERO-lux — 240 l: 5 740 lei.
FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei!
(5446 B)

mobra50

„MOBRA" — 50 cmc
„MOBRA" — 4 cai putere
„MOBRA" — stabilitate și confort
„MOBRA" — suspensie hidraulică
„MOBRA" — 100 km de relaxare cu numai 8 lei
„MOBRA" — parcare fără dificultăți
„MOBRA" — 6.325 lei
Motoreta „Mobra" — utilă în orice călătorie
Motoreta „Mobra" se poate cumpăra și cu plata în 24 rate lunare cu un avans minim de 950 lei.

(5446 A)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

PENTRU CINE SUNĂ, TRIST, CLOPOȚELUL?

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarășe,

Un fapt foarte trist m-a îndemnat să vă scriu aceste rînduri, la care vă rog din tot sufletul să-mi dați un răspuns, indiferent de natura lui.

Este vorba de o fetiță care cere să fie ajutată, salvată. Se numește Maria Dragomir, *în vîrstă de 7 ani, elevă la Școala generală din com. Fulga, jud. Prahova. La vîrsta de doi ani s-a îmbolnăvit și a rămas cu o boală de inimă. Diagnosticul exact nu-l cunosc, dar vă pot descrie cum se manifestă o criză: culoarea feței, a buzelor, a degetelor, devine de un vînăt intens, și, în general, ea nu poate merge prea mult pe jos, dacă face doar cîțiva pași, obosește și trebuie să se așeze numaidecît, așa că-i nevoie s-o ducă și s-o aducă cineva, zilnic, de la școală. Lucrurile erau totuși cum erau, pînă de curînd, cînd tatăl Mariei, în vîrstă de numai 36 de ani, a decedat. Mama ei a rămas văduvă cu trei copii, ceilalți doi mai mici fiind și cu fetița aceasta atît de blîndă, dar destul de bolnavă. Acum nu mai are cine să o ducă și să o aducă de la școală, se îngrijea de ea bunul ei tată, mama o ajuta de asemenea mult, însă acum femeii îi revine și munca bărbatului dispărut.*

În cursul anului școlar trecut, cînd termina cursurile, Maria aștepta pe cineva, la întîmplare, s-o ducă acasă, mama îi era departe, la lucru, pe cîmp, și de multe ori o aduceau tovarășele învățătoare care merită, din plin, laude pentru cumsecădenia domniilor lor. Cît de matur ai fi, nu poți să nu lăcrimezi atunci cînd o auzi pe această fetiță (de altfel foarte inteligentă) zicînd:

— Nu mai e tăticu să mă ajute, să mă facă bine...

Rog pe această cale pe toți acei care au mai întîlnit cazuri asemănătoare, de boală, să-mi dea informații, mai puțin pentru mine, în calitate de unchi al fetiței, cît pentru micuța Maria Dragomir, *pentru ca să guste și ea din această viață pe care o trăim noi, cei fără suferințe.*

Tuturor le mulțumesc dinainte,

MIRCEA ZAHARIA
str. Mihai Bravu bl. 189/A, sc. A, et. 3, ap. 13, Mizil, jud. Prahova".

Stimate Mircea Zaharia, rîndurile dv., sper să găsească același ecou în rîndurile cititorilor curierului, cum și-au găsit ecou în persoana subsemnatului. Neîndoielnic, dacă Maria ar primi scrisori și mai ales ilustrate de la cititori, ea s-ar simți, dintr-o dată, mai bine, totuși fericită. Cît privește sfaturile medicale, dați-mi voie să fiu sceptic, este greu să dai asemenea sfaturi (și încă de către profani, nu de către specialiști) prin poștă. De aceea vă propun ca neîntîrziat să obțineți diagnosticul detaliat — scris de un medic — al fetiței și să-l expediați pe adresa curierului, tocmai pentru a consulta un specialist și, în măsura posibilului, a interveni mai hotărît pentru tratarea bolii. Îmi îngădui totodată (și vă rog eu, de astă dată, fără supărare că mă... amestec în treburi familiale) să vă sugerez, cine știe, poate-i posibil — și fiindcă vă simt a fi un om de suflet — s-o luați pe Maria (dacă există condiții, evident) la Mizil; poate că „mîna de ajutor" întinsă fetiței din Fulga.

POST SCRIPTUM: SANDA FĂTU din Pitești îmi scrie: *„Pe data de 4 mai 1973 s-a împlinit un an de la încetarea din viață a fostului boxer, despre care dv. ați scris la „Curier", Nicolae Fătu. De atunci și pînă în prezent am primit foarte multă corespondență din țară, însă n-am mai putut răspunde la ea, nemaiavînd nici toate adresele, plus c-am fost și extrem de necăjită de lovitura primită. Vă rog pe dv. să adresați mulțumirile mele cele mai călduroase oamenilor care m-au ajutat să uit, măcar pentru o clipă, nefericirea.*
COSTICĂ I. TĂNASE din satul Viișoara, com. Păunești, jud. Vrancea îmi sesizează următoarele: este orfan de tată din 1954, trei frați părăsiți de către mamă (în 1960), el și fratele mai mare luați în grija statului, cel mic rămas la bunici, el absolvent la Tg. Ocna, școala generală, apoi, la Miercurea-Ciuc, început școala profesională de timplărie, îmbolnăvit — în 1968 — osos. Agigea, frecventat din nou școala, în bastoane, absolvit în 1969, posesor al carnetului de muncitor calificat, a diplomei de absolvire, a diplomei de merit, dar iarăși sanatoriu (doi ani încheiați) în cadrul căruia funcționează un liceu economic, așadar studii, frecventat un an, transferat la Liceul economic special din Constanța, absolvit și obținut *Dispoziția de repartizare nr. 35/1973*, după care peregrinări pe la Direcția comercială, pe la Consiliul popular județean. În sfîrșit, totul se încheie cu textul: *„Te duci în comuna ta natală, Păunești, și comunici situația tovarășului președinte de acolo".* C. T. s-ar angaja și pe un șantier. Însă boala de care suferă îi interzice, categoric, eforturile. Chiar *numai* la locul de obîrșie să-și poată găsi „rezolvarea"?!

CURIER SĂPTĂMÎNAL

OREBUS

LA ȘCOALĂ

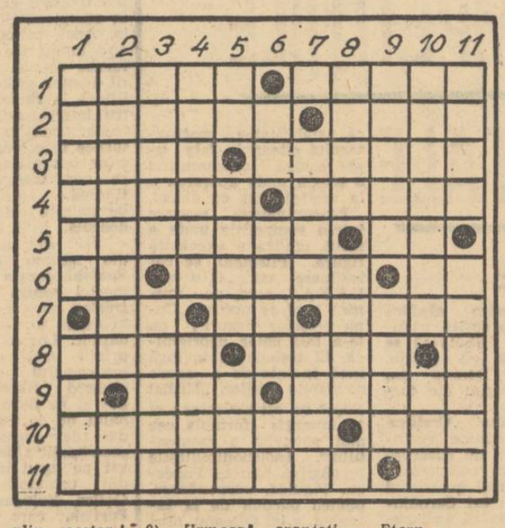

ORIZONTAL: 1) *Merg la școală — Tovarăș de școală;* 2) *Disciplină cu cîntec — Se impune la poezie;* 3) *Trecut cu vederea — Lucrări la viticultură;* 4) *Element chimic — Frumoasa fată din Troia;* 5) *Pasăre mică ce se hrănește cu semințe de in — Udrea Elena;* 6) *Dinții — Aparate pentru ora de educație fizică — Nițescu Victoria;* 7) *O parte de timp! — Posed — Un nivel înalt (pl.);* 8) *„...florilor", cunoscut roman de M. Sadoveanu — Din Haiti!;* 9) *Cămașă cu motive naționale (inv.) — Compozitor român contemporan, profesor la mai multe licee din țară, autor al poemului coral „Stema țării";* 10) *Mare scriitor rus, din a cărui vastă creație amintim „Război și pace" — Cei de școală rămîn dulci amintiri ale vieții;* 11) *Știință care se ocupă cu structura ființelor — Ustensilă cosmică.*

VERTICAL: 1) *Reacție afectivă la examene — Oglinda elevului;* 2) *Revistă pentru cei mici — În tonă!;* 3) *A șovăi — Poezie idealizată;* 4) *Dă cale liberă imaginației tinerești (fig.) — În traistă!;* 5) *Pană de lemne — Nume de fată — În retortă!;* 6) *Asia! — Se pregătesc acasă pentru la școală (sing.) — Cel mai prețios capital din lume;* 7) *Are la bază științele exacte — Semne convenționale la jocurile de copii;* 8) *Probă prin viu grai — În plin sector!* 9) *Urmează după școala elementară — Mioriță;* 10) *Un elev... excepțional — Lugojana lui Filaret Barbu;* 11) *Bine aranjați — Etern.*

Prof. Florica UNGUREANU

Cuvinte rare:: *AITI, IIE, IC, ITII*

LA REVEDERE

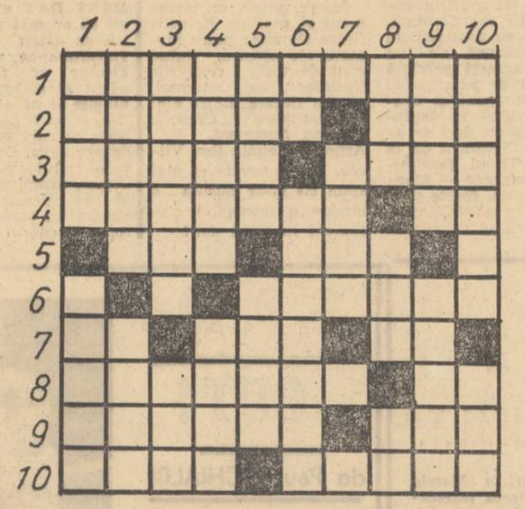

ORIZONTAL: 1) Ferlele mării; 2) Neptun al zilelor noastre — Clădire: 3) Se duce cu barca — Curse aeriene...; 4) Lexicoane (inv.) — În dană!...; 5) ...și la ieșirea din dane! — Firul catargului!; 6) Veche cetate la malul Mării; 7) La proră! — În vacanță... mai pe la-nceput! — La intrare și la ieșire din Saturn!; 8) Legarea vaselor la țărm — În port; 9) La sfîrșitul călătoriei pe mare (pl.) — Rotit în centru!; 10) Inelul lui Neptun... — Vine din larg spre plajă.

VERTICAL: 1) Un necuprins al mării — Așa-zisul bronz al mării; 2) Un nămol mai deosebit — Apă tare...; 3) Ghid pe mare — O chemare; 4) Constanța, Eforie, Mangalia, de exemplu — Localitate în India; 5) La mare... distanță (fem. sing.) — S-a prăbușit în mare; 6) În valuri! — Prima vedere de la mare...; 7) Lac în America de Nord; 8) Ieșită din mare — A-ntrecut măsura pe plajă — Un vas... în golf!; 9) Rezerva portului — A intra-n mare; 10) Mare (fem.) — În brîză!

Cornel M. DUMITRESCU

Cuvinte rare: **DAM, A-RUL, NETT.**

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

E SIMPLU?

ORIZONTAL: Brazi — Gris — Răsărit — Vu — Irita — Bac — Zis — Daruri — A — Tainic — T — Temei — Ap — Canar — Ataș — Astringent — Da — A — Mulți — Atita — Deal.

SECUNDE

ORIZONTAL: Instantaneu — A — Neinsemnat — Gl — Tema — R — Aseară — E — U — Caa — Urmat — Rold — Stor — Udu — Lăturalnic — Er — U — Arc — Ea — Lo — A — Dina — St — Dorit — Inițiat — Eocen — Ud — Arbitri — — Ce — An — Alu — Ițăit — Ataș — Otca — Sta — Cadrane — Nolan.

UMOR STRĂIN

— Nu are bilet!...

Fără cuvinte

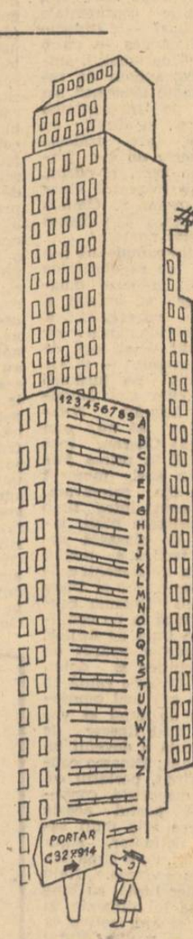

Fără cuvinte

— De ce te urci în copac de cîte ori sosesc cu mașina?

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Unul negru, unul alb...

Este vorba de 10 mici discuri din hîrtie albă și alte 10 din hîrtie neagră (sau de altă culoare), toate avînd însă același diametru. Se așează cele 10 discuri albe în șir, și, în continuare, celelalte zece negre. Deplasînd numai cîte două alăturate și fără a le inversa între ele, se cere ca în 10 astfel de mutări să se realizeze distribuția indicată în titlu, adică unul negru, unul alb, unul negru, unul alb și așa mai departe, pînă la sfîrșit. Spre a se înțelege mai bine, se poate urmări și schița de mai jos, unde este dat un exemplu de mișcare.

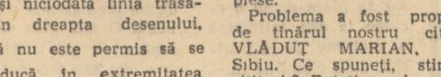

De menționat că nu se va depăși niciodată linia trasată în dreapta desenului, adică nu este permis să se introducă în extremitatea dreaptă a șirului de 20 discuri, mai mult de două piese.

Problema a fost propusă de tînărul nostru cititor VLĂDUȚ MARIAN, din Sibiu. Ce spuneți, stimați cititori? Puteți rezolva problema?

Cartografie sau matematică?

La realizarea hărților se pot folosi diverse culori, pentru reprezentarea cîmpiilor, munților, riurilor, mărilor și oceanelor etc. Se întrebuințează de asemenea, diverse culori pentru a se deosebi, de pildă, o țară de alta vecină. Firește, pentru realizarea unei hărți este posibilă utilizarea unui număr mare de culori. Dar, dacă este vorba de a se construi o hartă politică, cu împărțirea pe țări, cam cîte culori minime considerați că sînt necesare, fără a se crea confuzii, adică fără a exista două țări vecine, colorate cu aceeași culoare?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cutii poștale, arbori și culori...

1) Cele dintîi cutii poștale au apărut în urmă cu circa 400 ani și au fost fixate pe zidul primăriei din Florența, în Italia.

2) Cel mai înalt arbore din Europa se află pe teritoriul țării noastre. Este vorba de un brad, cu înălțimea de 62 metri și diametrul de 2,5 metri, care trăiește pe valea pîriului Arțagul.

3) Cea mai răspîndită culoare în alcătuirea drapelelor naționale este culoarea roșie.

Povestea Cenușăresei

O poveste foarte asemănătoare cu aceea a Cenușăresei a fost relatată de scriitorul grec antic Strabon, născut la Amaseea, în Capadochia, și care a trăit între anii 63 î.e.n. și 17 e.n. El a călătorit mult prin Asia Mică, Siria, Egipt și Italia. Strabon a fost geograf și istoric. Lucrarea sa principală este din domeniul geografiei, fiind intitulată chiar „Geografia". Sub forma a 17 cărți, din care s-au păstrat pînă în prezent cea mai mare parte, „Geografia" cuprinde nu numai aspecte geografice, ci și o descriere amănunțită a lumii cunoscută atunci, precum și informații istorice, provenite din diverse izvoare, inexistente astăzi.

Povestea relatată de Strabon, avînd de fapt caracter istoric, se prezintă astfel: O tînără din Tracia, al cărei nume era Rodope, a fost vîndută ca sclavă în Egipt. Fata era de o frumusețe excepțională. Într-o zi, pe cînd făcea baie, însoțită fiind și de alte sclave, i-a fost răpit un pantof, de către un vultur, de pe malul apei, unde își lăsase îmbrăcămintea și încălțămintea. Vulturul a scăpat însă din gheare pantoful în grădina regelui Psametic, din Memfis, în timp ce acesta se plimba pe acolo. Regele a rămas atît de mirat de micimea pantofului, încît și-a propus să o descopere pe proprietară.

Nu după mult timp, a reușit să o afle, și a fost atît de impresionat de frumusețea ei, încît a luat-o de soție, împărțind apoi cu ea tronul Egiptului.

Povestea aceasta, pentru că altceva nu poate fi, a reluat-o și scriitorul grec Elian, care a trăit în secolul al III-lea e.n. El a scris o lucrare intitulată „Istorii variate", și o alta, privind particularitățile animalelor.

Care este adevărul, e greu de precizat: s-a inspirat Perrault de la acești autori sau nu? Cine știe? În orice caz, povestea Cenușăresei rămîne frumoasă, încîntînd zilele copilăriei și amintirile de mai tîrziu.

Poșta cititorilor

Întrebările publicate în rubrica noastră din nr. 826 al revistei, apărută la 04.08.73, au prilejuit un număr mare de răspunsuri, primite din partea cititorilor. Procedîndu-se, ca de obicei, la alegerea celor mai bune răspunsuri, și apoi la tragerea la sorți a șapte dintre acestea, rezultatul a fost următorul: **Ioan Pop-Coman** — Oradea; **Vlăduț Marian**, Sibiu; **Frohlich Mihai**, muncitor frezor la Intrep. „Nicovala", Sighișoara; **Chiper Doinel**, elev, Lic. „Constantin Negruzzi", Iași; **Mihaela Constantin**, elevă, Școala generală nr. 9, Craiova; **Berghiu Constantin**, Ploiești, jud. Prahova; **Moisa Gheorghe**, învățător pensionar, Iași. (Ne bucură că ați fost readus la viață de colectivul de medici și asistenți medicali ai spitalului de urgență din Iași, colectiv condus de medicul șef Floareș căruia, împreună cu dv. îi adresăm felicitări).

Ion I. Marinescu, Craiova. În general sînt juste remarcile dv. însă, din păcate, datorită lipsei de spațiu nu putem indica toate soluțiile posibile la unele din problemele ce le publicăm și care admit un număr mai mare de rezolvări. Dacă cititorii găsesc singuri mai multe soluții decît cele pe care le indicăm în rubrică, este cu atît mai bine, iar pe noi nu ne poate decît bucura, întrucît nimeni nu-și bate capul cu lucruri neinteresante.

Ing. Liviu MACOVEANU

Un Bunic și-o biată bicicletă

Serial de **PETRE SĂLCUDEANU**

REZUMAT: S-a furat o bicicletă cu destinație specială. În același timp, o fată sfîrșește tragic înecată în mare. Ce legătură poate exista între cele două elemente? Iată întrebarea care și-o pun Bunicul și colaboratorul său Panaitescu, aflați împreună cu Alina, fiica căpitanului Alexiu, la mare. Între timp, are loc, sub privirea uluită a Bunicului, răpirea lui Valdmann. După cîtva timp este găsită pe șosea mașina răpitorilor în care se afla un cadavru. Fiul doctorului Bodea este implicat și el în acest caz.

13 Florentin Bodea era așezat pe scaun. Criza de nervi îi trecuse: era liniștit, numai ochii căutau speriați în jur, cu o teamă de animal încolțit, care știe că îl pîndește o primejdie.

— De cît timp îl cunoști pe Pamfil, tinere?

Florentin Bodea tresări. Scos de această întrebare, cu brutalitate, din propriile lui gînduri, începu să răspundă mașinal.

— De un an și jumătate, poate chiar doi... Am făcut practica la o fermă unde lucra el.

— Sînt sigur că te-a cucerit din primul moment și că te-ai atașat puternic de el.

— Da... Aș putea spune că m-a fascinat. Avea ceva deosebit.

— Ce anume te-a atras la el atît de mult? O explicație trebuie să existe.

— Da, este adevărat... Mi-a povestit ore în șir de Khatmandou, unde aveam să mergem și noi, unde fiecare trăiește doar pentru sine, unde fiecare face ce vrea. Zile în șir, apoi... da, și nopți, mi-a povestit mie și altor colegi de Himalaia, de înălțimile veșnic albe, care se văd din orașul unde aveam să întemeiem credința noastră nouă.

— Interesant, interesant, spuse Bunicul ca pentru el. Tînărul speriat se opri, ca apoi, cu aceeași grabă, de parcă l-ar fi fugărit cineva să povestească mai departe.

— De exemplu, ne vorbea de șeful lui de la fermă unde lucra și pe care l-am cunoscut și noi.: un individ dubios, afemeiat, care își trecuse într-un carnet numele femeilor din sat și cum se culca cu una, o bifa, așa cum bifezi o oaie pe care o trimiți la abator. Știa să comande și cum încerca cineva din sat să-l denunțe sau să-ia atragă atenția, cum îi desfăcea contractul de muncă... Adică individul se răzbuna crunt... I-am văzut într-o zi carnețelul, bifase un număr important de femei. Pamfil era obligat să asculte zilnic afrunturile lui. Într-o zi însă l-au găsit mort. Nimeni n-a știut cine l-a omorît. După ce oficialitățile au ajuns la concluzia că Ricoșan, așa-l chema, a murit din pricina băuturii, au închis dosarul. Dar Pamfil a vrut ca satul să afle care era adevărata față a lui Ricoșan. Țin minte, eram de față, cînd în biserică, într-o duminică, l-a dat pe popă jos din amvon, s-a urcat el și a vorbit două ore despre Ricoșan și despre tot ce făcuse el în sat, despre femeile văduvite de cinste și de bărbății înșelați. Și ce credeți că s-a întîmplat? După ce toată lumea a fost de acord și a lăcrimat, femeile au început să nege că Ricoșan ar fi avut de-a face cu ele. Bărbații de rușine au negat și ei, cu toate că Pamfil era cu carnetul în față. Toți cei care luaseră bani sau alimente de la Ricoșan, cînd au aflat că au fost citați în biserică, au început campania împotriva lui Pamfil. Pamfil a fost mutat într-un alt sat dar el n-a mai vrut să lucreze. Noi am fost vreo douăzeci de tineri, băieți și fete, care am făcut practică la ferma de care v-am vorbit. Ne-am înțeles să-l ajutăm pe Pamfil, chiar fără voia părinților.

— Bine, tinere, — îl întrerupse Bunicul — înțeleg din spusele dumitale că ai convingerea că Pamfil e un om ireproșabil: cum a putut deci un asemenea om să comită o crimă sau să împingă un om la moarte? Doar nu vrei să-mi spui că Grațiela Rapciuc nu este o victimă directă a lui?

Florentin tăcu cîtva timp, apoi se ridică și se uită direct în ochii Bunicului.

— Cine v-a spus că el a omorît-o?

— De ce minți, tinere Bodea. Grațiela a fost supusă „încercării adevărului", așa cum a fost supusă și Alina, și ea n-a rezistat. Un cuțit i-a atins tîmpla și ea crezînd că a fost lovită în plin, în starea de transă în care se afla, a făcut un șoc și a decedat imediat.

Tînărul se încruntă, apoi spuse:

— Este adevărat, n-a putut suporta „încercării adevărului", cu toate că eu o prevenisem să nu-i fie teamă: i-am spus că Pamfil este un țintaș perfect. Învățase treaba asta de la unul de la circ. A leșinat după primul cuțit. Din pricină că și-a mișcat capul, lama a atins-o ușor la tîmplă, ea s-a speriat dar și-a revenit la cîteva clipe. A fost exclusă din cercul nostru fiind un om nesigur și atunci m-am despărțit de ea definitiv, la cererea lui Pamfil.

— De ce ți-a cerut să te desparți de ea?

— Noi, noi, trebuia...

— Ce trebuia să faceți, tinere?...

— Nu vă spun.

— Unde se află acum Pamfil?

— Nu vă spun.

— De ce ați furat bicicleta aceea strălucitoare cu trei roți?

— N-am furat-o eu și nu știu altceva.

— Ce s-a întîmplat cu Valdman după ce mașina s-a ciocnit?

— A fugit.

— De unde ai ceasurile care se găsesc în scrin alături de scrisorile Grațielei?

— Le-am cumpărat din port.

— Cu ce scop?

— Ca să le vînd mai scump și să fac rost de bani.

— Ce rost aveau banii și obiectele de valoare pe care le dădeați lui Pamfil.

— Nu știu.

— De ce ați fugit aseară de la locul accidentului?

— N-am vrut să fugim. Urucu, înainte de-a muri, ne-a implorat. Pentru el totul era sfîrșit. În asociația noastră fiecare are dreptul să dispună de viața lui, dar numai de-a lui.

Bunicul se ridică. Îl strigă pe sergentul Crețu, aflat în cealaltă cameră, cu doamna Bodea.

— Ce facem, tovarășe maior?

— Ia-l pe tînăr — zise Bunicul și în timp ce Florentin Bodea se îmbrăca, detectivul îi șopti ceva la ureche sergentului.

Doamna Bodea apăru și ea în ușă. Cînd îl văzu pe Florentin îi spuse doar atît:

— Ia-ți fișul, s-au lăsat norii. S-ar putea să plouă.

14 Intră în hotel. O găsi pe Alina în baie, spălîndu-și cîteva nimicuri și felul calm în care îl întîmpină fata îi întări credința detectivului că Alina trecuse peste criză.

Alina își clătă mîinile cu apă rece, se șterse cu prosopul și grăbită aprinse spirtiera pentru cafeaua cu care rămăsese datoare pentru ziua aceea.

— Bunicule, să știi că am să te spun tatii pentru că nu respecți nici una din indicațiile doctorului Dobrescu. Bag mîna în foc că astăzi nici nu ți-ai uns piciorul cu nămol, spuse ea grăbită și după felul cum vorbea și mai ales după privirile ei docile își dădu seama că fata știa exact că era datoare cu anumite explicații și căuta doar prilejul ca să le poată da. Or, tocmai asemenea destăinuiri nu dorea Bunicul din partea ei, considerînd că o explicație de moment ar determina-o pe Alina sau să se justifice, sau să nu fie exact pătrunsă de importanța întîmplărilor prin care trecuse.

— Draga mea, chiar voiam să te rog să-mi faci o cafea, iar în privința observațiilor pe care mi le-ai adus, am toată încrederea că vei fi de partea mea și nu mă vei face de ris în fața unui căpitan a cărui severitate o cunoști foarte bine și tu. Ca să nu mai spun că turnătoria e un lucru din cale afară de urît.

Alina puse mai întîi zahărul în ceașcă, drămuit cu atenție, ca băutura să nu fie prea dulce și să fie lipsită astfel de aprecierile de rigoare ale detectivului, apoi grijulie să nu dea caimacul în foc, spuse:

— Bunicule, dragul meu Bunic, aș vrea...

— Dragă Alina, știu că ai vrea să-mi faci cea mai bună cafea de pe lume, deși la o lampă de spirt este foarte greu. Dar eu îți declar de pe acum că voi fi foarte mulțumit de ea. A, era să uit, trebuie să mergem numaidecît pînă la policlinică. Mă așteaptă acolo căpitanul Constantinescu... Ce zici de Panaitescu, draga mea? — se simți Bunicul obligat să schimbe mereu vorba. Uite-l cum gîngurește, de se aude pînă aici, zise Bunicul uitîndu-se prin balcon la șofer care discuta cu ajutoarea de bucătăreasă de la cantină.

— Bunicule, spune-mi, eu am fost bolnavă? întrebă Alina și nu dezlipească de la postul lui de observație, sincer curios de această apropiere a lui Panaitescu de sexul slab, se prefăcu a nu fi auzit întrebarea.

— Draga mea, arăți splendid și, te rog, la o asemenea oră, altă dată, să nu te mai văd în casă. Locul tău e pe plajă, la soare, la cît mai mult soare și nu uita că mama m-a rugat să veghez ca și fața să se bucure cît mai mult de razele ultraviolete. Dorin n-a trecut pe aici?

— Nu, Bunicule. Trebuia să treacă?

— Draga mea, asta eu n-am de unde s-o știu. Dacă n-a trecut, firesc era să treci tu pe la el. Nu-i frumos să te înțelegi cu un băiat încă din București că vă veți petrece timpul împreună, ca odată ajunsă aici să nu-i mai dai băiatului nici o atenție.

Alina tăcu. Încruntată, turnă cafeaua în ceașcă, apoi se apropie de Bunic, îl prinse cu o mînă de brat, obligîndu-l în felul acesta să se uite în ochii ei și după ce înghiți de cîteva ori în gol își aplecă privirile. Începu să vorbească cu mare greutate.

— Bunicule, știi ce... Să nu crezi că nu-mi dau seama că vrei să ocolești. Da, să ocolești niște explicații pe care eu sînt datoare să ți le dau... Te-am iubit totdeauna pentru că între noi n-a fost nimic de ascuns și nici pe viitor... Bunicule, și Alina se aruncă în brațele bătrînului, am făcut o mare prostie... Una mare, mare de tot...

— Și tu crezi că eu nu-mi dau seama c-ai făcut o prostie?

— Cred, Bunicule, dar de ce vrei să mă pedepsești, tocmai prin faptul că nu vrei să mă asculți... M-am încrezut prea mult în forțele mele... Da... Și nu trebuia... Cînd m-am întîlnit în parc cu tipii ăia mi-am dat imediat seama că de fapt pe ei îi căutăm. N-aveam decît două soluții. Să mă duc cu ei, fiind convinsă că Dorin are să te anunțe de dispariția mea și mata cu Alsacianul o să-mi dați de urmă, sau să-i părăsesc și să viu acasă ca să te anunț. Dar în cazul ăsta riscam să-i pierd și o altă posibilitate de a da de ei s-ar fi putut să nu se ivească așa de repede. Am ales prima soluție... Pentru asta nu m-am arătat și tot pentru asta nu l-am apărat pe Dorin, cu toate că mi-era milă de el... Dar uite că el, deșteptul, nici n-a venit să te anunțe și din pricina asta nici dumneata n-ai dat de mine...

— Am dat de tine, Alina...

Alina se retrase un pas și se uită din nou în ochii Bunicului, dorind să afle dacă el spunea adevărul sau glumea pur și simplu.

— Da, Alina, am dat de tine, pe insulă. Dorin, așa cum ai bănuit, m-a anunțat, era firesc și împreună cu Panaitescu și Alsacianul am ajuns pînă în acel loc pe care și acum îl socotesc de coșmar... Ce s-a întîmplat cu tine, ce ți-au făcut? Mă refer înainte de clipa cînd te-au adus pe ușa aceea de lemn, răstignită, da, acesta este termenul... și după ce a început dansul... Am avut impresia...

Alina se lăsă ușor pe marginea patului ca și cum ar fi vrut să-și adune gîndurile. Ridică din umeri.

— Uite, draga mea, pentru asta n-am să insist... Dar pentru că m-ai obligat să-ți vorbesc, vreau să știi, odată pentru totdeauna, că în meseria noastră omul trebuie să dea totdeauna dovadă de un curaj rațional... Tu ai dat dovadă de unul prostesc, iartă-mă că sînt obligat să utilizez asemenea cuvinte... Ți-au dat ceva medicamente?

— Nu, Bunicule, mai țin doar minte că la dans Pamfil s-a uitat lung în ochii mei... Nici nu știi ce ochi are, Bunicule, cred că n-am să-i uit toată viața, pe urmă am avut senzația că lucrurile se amestecă în capul meu, că încep să uit tot ce știam... Am făcut cu tata și cu doctorul Dobrescu destule exerciții ca în situații asemănătoare să-mi pot păstra conștiința trează și pînă a azvîrlit el cuțitele am reușit... Pe urmă... la dans s-a petrecut ceva cu mine...

— Experientele de acasă nu totdeauna sînt conforme cu experientele reale, draga mea Alina și aceste experiente reale pot să coste enorm, așa cum era să se întîmple și cu tine... Din fericire, Pamfil la ceasul acesta crede că ești total sub influența lui... Mai mult ca sigur că nici prin cap nu-i trece că hipnoza lui a încetat să mai aibă înrîuriri asupra ta... Asta pentru tine și pentru noi e bine... În consecință, tu trebuie să acționezi în continuare ca una de-a lor, însă de aici înainte nu-ți mai permit să faci un pas fără știrea mea...

— Dar nu-i așa, Bunicule, că n-ai să mă spui tatii?

— Nu cred, draga mea; că-ți pot da cuvîntul de onoare... Depinde cum ai să te comporți de aici înainte.

— VA URMA —

VIAȚA STADIONULUI

LA START, COMPETIȚIILE CONTINENTALE

de Eftimie IONESCU

Campionatul se grăbește cu o zi. Jocurile etapei a VII-a se vor desfășura astăzi pentru a oferi reprezentantelor noastre 24 de ore în plus de odihnă înaintea startului lor de miercuri în cupele europene.

Ne prezentăm cu două echipe armate cu experiența acestor foarte solicitante probe care sînt competițiile continentale inter-cluburi — Dinamo și F. C. Argeș — cu o alta plină de ambiții, ambiții recomandate de recente „fapte de arme", am numit-o pe Universitatea Craiova și, în sfîrșit, cu formația care trăiește mai departe un vis frumos. Din care, îi dorim, să nu se trezească chiar așa de curînd : Chimia Rm. Vîlcea. E plutonul speranțelor noastre.

Formația-campioană n-a pornit-o cu regularitatea obișnuită. În jocul dinamoviștilor au existat și ezitări și coborîșuri. E drept, accidentările nu i-au ocolit — și încă de la bun început ! — și ele i-au țintit pe jucătorii prețioși cum sînt Dumitrache, Dobrău, Nunweiller, ca să nu mai vorbim de Cheran, încă nereapărut în prima formație din acel moment nefericit din primăvară. Dinamo caută între timp să sincronizeze pașii, intențiile, să găsească armonia tactică a noului său cuplu de atacanți centrali, Dumitrache și Dudu Georgescu ; Dinamo caută să ajungă la un echilibru și în linia de mijloc, acolo unde a apărut un tînăr ambițios și dotat, Pamfil ; Dinamo caută să realizeze cea mai omogenă linie de fund și variantele nu-i lipsesc de cînd Lucuță a devenit un om de bază ; Dinamo caută, în sfîrșit, portarul cel mai în dispoziție, conștient că postul acesta nu-și prea află mult așteptatul deținător, sigur și constant, de o bună bucată de vreme. Nelu Nunweiller luptă, cu bine cunoscuta lui dîrzenie și răbdare, și are motive să constate că multe dintre căutările lui încep să dea rezultate. Pentru Belfast și Crusaders intervin, firește, și dificultățile create de înlocuirea lui Dinu și Dumitrache, reținuți de majorele interese ale echipei naționale. Dobrău, în a cărui restabilire se speră, ca și combativul și iutele junior Vrînceanu pot fi soluții operative pentru intrarea în scenă de miercuri seara.

Chimia Rm. Vîlcea, ca să trecem la a doua, ca importanță, cupă europeană, „Cupa cupelor" (după ce am făcut un popas în „Cupa campionilor") încearcă să regăsească inspirația din perioada „marei aventuri" care s-a terminat așa de bine. Impresia noastră este că pauza, în loc să fructifice considerabila revărsare de optimism, de moral, produsă și asupra echipei și asupra publicului din simpaticul oraș de pe Olt, mai mult a generat confuzie. Speram într-o întărire a unității psihice și într-o demarare spectaculoasă. E drept, după primele semne rele, alarma s-a sunat și o serie de acțiuni au reparat din ceea ce s-a pierdut în săptămînile de după victoria unică pentru o formație vîlceană. Vedem renăscînd acea frumoasă îndîrjire din jocurile care au adus unsprezecele Chimiei, spre mirarea generală, pe stadionul „23 August". În fața unei formații foarte rutinate cum e Glentoran, condiția nu e diferită de aceea pusă de jocurile cu renumitele partenere de pe traseul cupei. Haidu, Gojgaru, Donose — pe care îl sperăm sănătos pînă în ziua sosirii irlandezilor — trebuie să se reintîlnească cu Haidu, Gojgaru și Donose din partidele-apogeu ale formației lor.

Universitatea Craiova are cele mai bune „rezultate clinice" ale observațiilor asupra comportării sale. În startul actualului sezon, elevii lui Cernăianu au prezentat, indiscutabil, cea mai puțin sinuoasă linie a randamentului. Mulți socotesc unsprezecele craiovean ca jucînd cel mai aproape de disponibilitățile maxime ale jucătorilor și asta dovedește că intențiile tînărului antrenor craiovean și ale secundului său, tot un reprezentant al tinerei generații, C. Oțet, de a grăbi intrarea în formă, în raport cu graficul colegului său din Florența, Radice, s-au materializat în bună măsură. Ne va vorbi în această privință și partida de astăzi, cu Rapid, care pune și condițiile partidei în deplasare, apropiate deci de acelea ale întîlnirii de la Florența. Trioul Țărălungă — Oblemenco — Marcu are ocazia, foarte prețioasă și cu posibile fericite urmări, să dovedească valabilitatea contraatacului oltean în fața unei echipe reprezentînd o școală unde apărarea e la același preț cu atacul.

Ex-campioana reapare într-o competiție unde a făcut, cîndva o excelentă figură. Piteștenii se reîntîlnesc cu „C u p a U.E.F.A.", care, pe vremea cînd se numea „Cupa orașelor tîrguri", nu le-a fost chiar neprielnică. Ei trebuie să învingă însă, înainte de a apare pe marele stadion „Mithat Paşa" un alt adversar ; el se numește „formula cea mai potrivită a momentului". Indisponibilitățile lui Barbu, Marian Popescu, Pigulea, suspendarea, pentru partida de la Istanbul, a lui Olteanu, plus absențele lui Troi și Dobrin sînt — să recunoaștem — handicapuri nu glumă. De aceea zicem : antrenorii Ștefan Coidum și Atanase Dima au de susținut, înainte, o dispută cu propria inspirație ; astfel ca unsprezecele trimis în fața redutabilei Fenerbahce, să-și facă în mod cît mai onorabil datoria.

Încerc, acum, un clasament al șanselor de calificare ale celor patru formații ale noastre, ținînd cont de toate condițiile jocurilor de miercuri, pentru fiecare dintre ele: Universitatea Craiova, Dinamo București, F.C. Argeș și Chimia Rm. Vîlcea. Dar e nevoie să mai spun cît m-ar bucura o întrare a întregului clasament în turul doi ?

AȘADAR, APELE ÎNCEP SĂ SE LIMPEZEASCĂ. Cei mai buni jucători de șah din toate țările s-au întrecut între ei, mai întîi în campionatele naționale. Apoi, primii clasați, au luptat în cele zece turnee zonale. Învingătorii acestor probe s-au calificat, la rîndul lor, pentru interzonale. S-au încheiat acum și cele două turnee interzonale și lista celor opt matadori care se vor înfrunta în vitoarea „corridă" pe 64 de patrate este deja cunoscută. În primul rînd — cei doi mari învinși din ultima competiție. **Spasski,** care a pierdut în meciul pentru titlu, **Petrosian** care s-a calificat în finala turneului candidaților. Lor li se adaugă primii trei clasați la interzonalul de la Leningrad : **Korcinoi, Karpov** și **R. Byrne.** Interzonalul de la Petropolis a dat de asemenea trei „candidați" : **Mecking,** clasat pe locul întîi, și doi din următorii clasați : **Geller, Polugaevschi** și **Portish,** care susțin un meci de departajare la Portoroz. Unii sînt veterani ai luptelor pentru supremație : Spasski, Petrosian, Korcinoi, Geller, alții sînt noi sosiți în rîndurile elitei — Karpov, Mecking, Byrne. Dintre ei se va alege deci viitorul adversar al lui Bobby Fischer, pentru meciul oficial din 1975...

DACĂ LA UN MOMENT DAT existau dubii că ar mai putea avea loc un astfel de meci, vînturîndu-se zvonuri că Fischer ar fi devenit adept al sihăstriei prelungite și că s-ar lăsa de șah, acum a devenit limpede că nici vorbă nu e de așa ceva. După cum a scris ziarul New York Times, campionul mondial se pregătește acum pentru un turneu în Europa, în cadrul căruia va susține simultane și va juca și cîteva meciuri — între care unul cu echipa olimpică a Olandei. El mai are oferte pentru un meci-simultan cu cei mai buni tineri jucători englezi, care fac parte din prima reprezentativă a țării. Toate aceste manifestări, care stîrnesc de pe acum mult interes, sînt dublate de aranjamente financiare care atestă prestigiul sporit de care se bucură acum șahul în lume. Pentru simultanele din Olanda i s-au oferit lui Bobby 50 000 dolari ! Chiar și numai această ofertă infirmă pesimismul revistei britanice „Economist" care, într-un articol consacrat aspectelor financiare ale activității șahiste, aprecia că șahul nu a devenit încă un sport foarte rentabil, cum promitea în urmă cu un an, în timpul „meciului secolului" din capitala islandeză. Dar revista este de acord că un progres notoriu există totuși...

DE PREGĂTIREA TURNEULUI EUROPEAN al lui Fischer se ocupă în prezent avocatul său Stanley Rader, care se găsește la Paris. Dar principala misiune a d-lui Rader va fi alta : negocierea unui meci revanșă Fischer-Spasski în cursul anului 1974. Condițiile financiare puse de campion sînt cunoscute : un milion de dolari pentru învingător, 150—200.000 dolari pentru învins, plus o parte din veniturile pe care le va aduce meciul organizatorilor și care să fie împărțită în mod egal între cei doi competitori. Amploarea acestei sume este justificată în felul următor în cercuri prietenilor lui Fischer : de ce pot fi puse la dispoziție asemenea sume pentru un meci de box pentru campionatul lumii, care poate dura doar cîteva minute, și să nu se bucure de aceleași avantaje și cei mai buni șahiști ?

Oferte, de altfel, nu lipsesc, „Hilton" din Las Vegas a propus 1,4 milioane dolari pentru un meci revanșă. Stanley Rader a declarat la Paris că a primit oferte pentru organizarea meciului revanșă în capitala franceză, dar a refuzat să precizeze suma pusă la dispoziție.

ÎNTRE TIMP, atenția specialiștilor este atrasă de prezența la meciurile candidaților a tînărului brazilian Henry Costa Mecking. După părerea unora, între care se numără și maestrul englez Harry Golombek, care-l cunoaște bine, dacă Mecking va ajunge să-l înfrunte în finală pe Fischer atunci tot „tămbălăul" pe care l-a provocat la Reykjavik actualul campion cu revendicările sale va părea floare la ureche pe lîngă ceea ce ar putea să facă noua stea braziliană a eșichierului mondial. „Distracția favorită a marelui maestru Henry Costa, arată Golombek, este să se plîngă tot timpul în cursul turneului de figura adversarului, de brațele și picioarele sale, de firele sale de păr, care se crispează în mod special pentru a-l stînjeni pe el, Mecking..."

ÎN LEGĂTURĂ cu tînărul brazilian este interesant de amintit că „nașul" titlului său este Victor Ciocîltea. La un turneu la Hastings, cînd mai avea nevoie de o jumătate de punct pentru a obține titlul de mare maestru, Ciocîltea a acceptat propunerea de remiză a lui Mecking, după aproximativ vreo 15 mutări și a renunțat să mai complice jocul, Costa i-a mulțumit și a sărit în sus de bucurie. Pentru popularitatea sa în Brazilia — el a fost denumit „Pele al șahului" — este semnificativ următorul fapt : la Petropolis, în timpul unei partide, el s-a plîns că îl deranjează zgomotul de afară. Cîțiva polițiști s-au deplasat pe șantierul de construcție din apropiere, de unde provenea zgomotul, și s-au adresat astfel constructorilor : „D. Mecking spune că îl deranjați. Vă rugăm să opriți lucrul". Zgomotul a încetat imediat...

DAR MULȚI EXPERȚI nu-l consideră favorit pe Mecking. Jucătorul care vine puternic din urmă este, după părerea lor, altul. Tînărul modest, serios și deosebit de talentat și de matur în joc — Anatoli Karpov, fostul campion mondial de juniori. Îl recomandă nu numai palmaresul său — locul 1 la interzonal, locul doi la turneul de la Budapesta 1973, locul 1-3 la turneul de la San Antonio, împreună cu Portish și Petrosian, înaintea lui Gligorici, Keres, Mecking, Larsen, D. Byrne etc., locul 1—2 la Hastings, locul 1-2 la memorialul Alehin de la Moscova (înaintea foștilor campioni mondiali Smislov, Petrosian, Spasski și Tal...). Nu numai aceste performanțe cu totul deosebite, ci și jocul său care aduce parcă cu trăsăturile reunite ale altor mari campioni mondiali...

U. VĂLUREANU

CINE VA FI VIITORUL ADVERSAR AL LUI FISCHER ?

● Se cunosc numele candidaților pentru meciul oficial, din 1975, cînd va fi pus în joc titlul mondial ● Campionul mondial în turneu în Europa ● În 1974 un meci revanșă Fischer — Spasski ? ● Mecking — tînărul brazilian care se afirmă, dar nu numai pe plan șahist ● Karpov — „omul care vine din urmă".

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

ILIE OSICEANU, B-dul Republicii 9, București : „Sînt un vechi și statornic simpatizant al echipei Rapid, pe care o urmăresc de aproape patru decenii. Așa cum au remarcat toți cronicarii și toți spectatorii, această veche și prestigioasă reprezentantă a fotbalului bucureștean trece printr-un moment greu. Din formația ei au plecat, în numai doi ani, nume „grele", cum ar fi Dan Coe, Lupescu, Dumitru, Boc, iar alții, ca Răducanu, Grigoraș etc., și-au exprimat și ei, public, intenția de a activa la alte cluburi. În momentul de față, deși formația nu joacă foarte slab, și nu are rezultate îngrijorătoare, pare improvizată. Eu nu consider că antrenorul Macri poate avea vreo vină în această situație, el este un antrenor harnic și inimos, promovînd curajos și cu inspirație cîteva nume noi care se vor impune curînd. Eu cred că vina pentru faptul că o mare parte dintre jucători vor să părăsească echipa, dovedind un slab atașament față de ea, o poartă conducerea clubului, criticată des în ultimii ani pentru lipsa de grijă și preocupare față de sportivii săi. Nu vreau să dau amănunte aici, dar am stat de vorbă cu fotbaliști din această echipă și toți sînt nemulțumiți de atmosfera de indiferență care se manifestă față de ei. Poate că acest semnal de alarmă și altele vor determina conducerea clubului să-și sporească grija față de această valoroasă echipă de fotbal. Cărora, cu ocazia aniversării unei jumătăți de secol de la înființare, îi transmit cele mai frumoase urări".

Situația echipei Rapid nu mi se pare nici mie îngrijorătoare. A mai trecut ea, de altfel, prin dificultăți grave, chiar și atunci cînd avea în slujba sa nume celebre. Îngrijorător cu adevărat este faptul că jucătorii vor să părăsească acest club. De ce ? Răspunsul — cum bine ați sugerat dumneavoastră — trebuie să-l dea conducerea clubului.

ANTON V. DAN Timișoara : „După părerea mea, actualul sistem de transferări ar trebui desființat sau cel puțin modernizat. Un jucător care dorește din anumite motive personale (niciodată nu poți împăca și capra și varza) să plece de la o echipă la alta întîmpină o mulțime de dificultăți, dacă cluburile interesate, adică unul din ele, manifestă egoism și răutate. Trebuie făcută carantina de șase luni, sau un an, ceea ce contează foarte mult la un tînăr ambițios, dornic de afirmare. Ar trebui, deci, desființată carantina și, totodată, să li se răpească cluburilor plăcerea de a refuza, la sfîrșitul campionatului, să dea dezlegarea jucătorilor cînd aceștia o solicită. O altă idee ar fi contractele pe termen : unu, doi sau trei ani și înființarea de pedepse pentru cei care nu respectă înțelegerea semnată cu clubul".

Transferările continuă să rămînă un capitol tulbure al fotbalului nostru. Se întîmplă în acest domeniu o mulțime de fapte, care provoacă nemulțumire. Opreliștile care se fac unor jucători dornici de voiaje sînt uneori nedrepte, dar, altădată, ele împiedică pe aventurier să-și facă de cap. Adică un club crește un jucător de mic copil, îl învață meserie, se chinuie cu el, iar cînd devine bun de treabă acesta o ia la fugă în altă parte. Sigur că cluburile mai sărace au dreptul să se revolte și să ceară înăsprirea regulamentului. Să ne gîndim la adevăratul jaf care s-a făcut cu echipa Progresul din București, cîndva un nume de glorie în fotbalul nostru, astăzi o firmă dărîmată. Într-adevăr, cred că sistemul contractelor mi se pare cel mai rezonabil. Ar trebui încercat.

ANDRONIC POPOVICI, Timișoara, str. Gh. Barițiu, nr. 7 : „Vreau să-mi exprim aici surprinderea și consternarea pe care le-am trăit în momentul atribuirii trofeelor fotbalistice pentru stagiunea 1972—73. Nu știu, poate a fost televizorul meu dereglat, dar eu am văzut că trofeul acordat echipei campioane n-a fost altceva decît o vază, poate de cristal, dar o vază din acelea din care am și eu cîteva prin casă, fără să fi fost campion vreodată. Mă întreb : chiar așa stă de rău cu fondurile Federația, încît nu a putut achiziționa un trofeu pe măsura importanței evenimentului ?".

Îmi aduc aminte că, la momentul respectiv, m-a surprins și pe mine modestia obiectului pe care federația l-a înmînat antrenorului echipei Dinamo. Oricît ar fi de valoroasă o sticlă, tot sticlă rămîne, iar dacă încăpea pe mîna exaltaților olteni, ar fi fost în pericol să se spargă. Dacă, într-adevăr, federația stă prost cu banii, să ne spună, iar eu mă oblig să fac o colectă de la cititori și să comand, imediat o cupă de argint (sau poate chiar de aur !) pentru viitoarea campioană a țării.

ELADIO SILVESTRI, Aiud : *Vrînd să deveniți gazetar sportiv, îmi trimiteți o mostră de reportaj și îmi cereți părerea. Cred că aveți vocație, articolașul e scris viu, cu nerv, deși cam prețios pe alocuri, se vede că v-au fascinat unii reporteri sportivi măcinați de obsesia literaturii. Îndemnul meu sincer este să insistați. Aveți șanse.*

* *

N.R. În numărul 830 din 1 septembrie a.c. la scrisoarea lui D.C. din București privind cuplajele echipelor bucureștene și taxele ce se percep pentru închirierea bazelor sportive, dintr-o regretabilă neatenție de corectură a apărut numele Institutului de Educație Fizică și Sport (I.E.F.S.) în loc de I.E.A.B.S. (Întreprinderea de exploatare și administrare a bazelor sportive). Facem cuvenita rectificare.

TENIS

SITUAȚIA LA ZI ÎN „MARELE PREMIU F.I.L.T."

Iată situația primelor zece locuri în „Marele Premiu F.I.L.T.", după încheierea întrecerilor de la Forest Hills (S.U.A.), unde învingător a ieșit, după cum se știe, australianul John Newcombe :

1. I. NĂSTASE (România).	**386 p**
2. M. ORANTES (Spania)	**284 p**
3. J. KODES (Cehoslovacia)	**250 p**
4. J. NEWCOMBE (Australia)	**247 p**
5. T. OKKER (Olanda)	**210 p**
6. S. SMITH (S.U.A.)	**184 p**
7. J. CONNORS (S.U.A.)	**173 p**
8. N. PILICI (Iugoslavia)	**169 p**
9. A. METREVELI (U.R.S.S.)	**141 p**
10. T. GORMAN (S.U.A.)	**137 p**

Sînt în curs de desfășurare turneele de la Sacramento și Aptos (California).

8, 9, 10... OUT !

de Paul OCHIALBI

● Noi întîlniri internaționale ● Programul echipei de tineret ● Ce face Pometcu ? ● Lotul olimpic ● După meciul Clay — Norton.

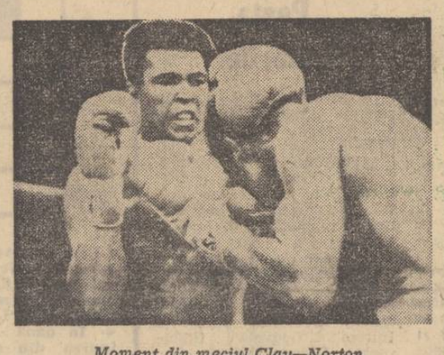

Moment din meciul Clay—Norton

● LOTUL OLIMPIC va fi completat cu noi elemente tinere talentate. El va fi format după campionatele naționale urmînd să fie pregătit de antrenorii Ion Popa, Petre Mihai, Ion Chiriac și Constantin Dumitrescu

● SELECȚIONATA DE TINERET se va pregăti de astăzi sub îndrumarea pricepututului antrenor **Teddy Niculescu.** În prima etapă a activității sale, Niculescu va depista elementele tinere care se află în taberele de pregătire și va alcătui lotul definitiv după naționalele de la Cluj (17—20 octombrie). În acest sezon, tinerii noștri boxeri vor întîlni echipele Angliei și Franței. Fără îndoială, putem afirma că formația noastră dorește să se prezinte în cea mai bună formă la campionatele europene de tineret care vor avea loc anul viitor la Kiev.

● LA CEREREA federației poloneze a fost aminată dubla întîlnire internațională care urma să aibă loc în cursul lunii decembrie, între echipele României și Poloniei. Se duc tratative pentru stabilirea noilor date. În schimb, pugiliștii noștri își vor măsura forțele cu echipa Turciei (Istambul) și cu cea a Greciei (Atena).

● O ÎNTREBARE — UN RĂSPUNS. **Cititorului Doru Eugen Anuței din Rădăuți,** elev al școlii generale nr. 4 : **„Știm că la Rădăuți sportul luptelor se bucură de o mare atenție. Poate în scurt timp va intra în „grațiile" oficialilor sportivi ai orașului și boxul".** Sîntem convinși. Aveți puțină răbdare.

● ION ALEXE ne declară : „Mă pregătesc la Brașov. Vreau să-mi recuceresc centura care la ora aceasta este purtată de **Anghel Iancu".** Succes Alexe !

● TALENTATUL nostru campion **Gabriel Pometcu** așteaptă să devină tată. El și-a luat în primire noul apartament care i-a fost repartizat și probabil că la ora aceasta și-a reluat și antrenamentele. Pometcu a făcut o bună pauză acumulînd noi forțe. Să sperăm că se va pregăti cu aceeași conștiinciozitate pentru a demonstra frumoasele sale calități de puncheur.

● MARE SURPRIZĂ în boxul profesionist. La Numea (Noua Caledonie) „mijlociul" columbian **Valdes** a rămas neînvins în carieră. El a dispus la puncte de americanul de culoare **Briscoe.** Un remarcabil succes care-l recomandă pe Valdes un serios candidat la titlul deținut de argentinianul Monzon.

● CASSIUS CLAY, vechiul campion mondial al „grelilor", nu și-a luat o convingătoare revanșă în fața compatriotului său Ken Norton pe care l-a învins la puncte după 12 reprize, mai mult sau mai puțin animate. ● Meciul denumit de cronicarii de box americani din Los Angeles „Revanșa maxilarului" a fost urmărit doar de 10 503 spectatori. ● Doi dintre oficiali — **Dick Young** și **John Thomas** — au acordat verdictul lui Clay (7—5 și 6—5) în timp ce al treilea judecător — **George Letka** — l-a văzut învingător pe Norton (6—5 și o repriză egală). ● Întîlnirea s-a desfășurat normal, nici unul dintre pugiliști nefiind la podea. ● **Ray Sugar Robinson,** marele campion al categoriei mijlocii a pronosticat ca sigură victoria lui Clay. ● Norton a declarat după meci că trebuia să primească decizia. ● A fost un perfect meci nul. Se impune un al treilea meci. ● Campionul lumii Foreman care a asistat la întîlnire l-a vizitat în cabină pe Clay felicitîndu-l. Clay i-a spus : „Acum este cazul să ne întîlnim". Foreman a zîmbit ironic, fără replică.

RUGBI

● ȘI LA CONSTANȚA rugbiul se bucură de atenție din partea femeilor. Profesoara de educație fizică, Mioara Păun, deși are specialitatea atletism, a antrenat echipa de juniori mici, cîștigătoarea campionatului județean. Spor la treabă și noi succese !

● CONSTRUCTORUL și OLIMPIA au fuzionat ! ... Motivul ? Tare am fi curioși să-l cunoaștem atît noi cît și iubitorii sportului cu balonul oval. Oare au dispărut talentele tinere din cele două cartiere bucureștene ? Sau a dispărut preocuparea celor puși să atragă și să îndrume tineretul ?

● F.E.A. (Fabrica de elemente pentru automatizare) este numele noii echipe de divizia B. La început de drum îi dorim multe succese.

● HOTĂRÎRI ALE COMISIEI de DISCIPLINĂ : Ionescu Marin de la Steaua — suspendat pe două etape. Deși tînăr și nu lipsit de talent, jucătorul în cauză nu duce lipsă de... nervi, mai ales pe teren. Păcat ; jucătorul constănțean Frîncu — două etape. El nu „știe" de ce. Poate îl lămurește comisia care a dictat suspendarea.

M. NICULESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 16 septembrie

1. F. C. GALAȚI—GLORIA BUZĂU. Echipa vizitatoare este neînvinsă de la începutul campionatului și noi credem că nu poate pierde nici la Galați, 1,X.

2. VICTORIA ROMAN—PROGRESUL BRAILA. Duminica trecută echipa din Roman a obținut un bun rezultat în deplasare care poate să marcheze revenirea ei la o formă mai bună decît aceea manifestată pînă acum. Acordîndu-i, deci, șanse de victorie, nu trebuie să neglijăm și posibilitatea unei egalități.

3. C.S.M. SUCEAVA—C.F.R. PAȘCANI. Meci ușor pentru echipa gazdă, lideră neînvinsă în prima serie.

4. METALUL MIJA—C.S.U. GALAȚI. După două partide jucate în deplasare și pierdute la numai un gol diferență Metalul revine pe propriul teren unde are mari posibilități de a obține victoria dorită.

5. C.S. TÎRGOVIȘTE—METROM BRAȘOV. Din datele pe care le deținem rezultă că echipa din Tîrgoviște are o formație mai redutabilă decît aceea din Brașov și că se descurcă bine pe teren propriu. Deci, 1.

6. DINAMO SLATINA—FLACĂRA MORENI. Oaspeții pot spera într-un rezultat de egalitate în fața unei echipe de o valoare modestă.

7. S.N. OLTENIȚA—GAZ METAN MEDIAȘ. Și în această partidă oaspeții au unele șanse de a intra în posesia unuia din cele două puncte. Totuși, S.N. Oltenița pornește favorită.

8. METALUL DROBETA TURNU SEVERIN—PROGRESUL BUCUREȘTI. Fosta divizionară A a ajuns în neplăcuta postură de a deține „lanterna roșie" în seria a doua. De cîteva zile bucureștenii au un nou antrenor, în persoana lui Viorel Mateianu. Se va produce, oare, vreo schimbare rapidă în jocul echipei. Greu de crezut. Așa că mizăm pe victoria localnicilor.

9. CORVINUL HUNEDOARA—INDUSTRIA SÎRMEI CÎMPIA TURZII. Învingătoare în deplasare, duminica trecută, echipa locală are de partea sa toate șansele de a obține un nou succes.

10. MUREȘUL DEVA—ARIEȘUL TURDA. Ambele echipe se află în a doua parte a clasamentului, situație în care au ajuns datorită slăbiciunilor liniilor de atac dar și apărării imediate. Jucînd acasă Mureșul poate cîștiga.

11. METALURGISTUL CUGIR—F.C. BIHOR. Echipa locală a obținut o singură victorie în cinci etape, fiind plasată pe ultimul loc în seria a III-a, în timp ce F.C. Bihor deține o poziție fruntașă. Jocul este deschis oricărui rezultat.

12. VULTURUL TEXTILA LUGOJ—GLORIA BISTRIȚA. Rezultatul egal obținut duminica trecută la Satu Mare recomandă echipa gazdă drept favorită a partidei de mîine.

13. MINERUL CAVNIC—OLIMPIA SATU MARE. Neînvinsă, încă, Olimpia poate obține un rezultat de egalitate.

CULISELE HIPODROMULUI

● DUPĂ O LUPTĂ EPUIZANTĂ, cu *Tutela, Jug (părinții Bosfor și Jalba) a obținut cel mai mare punctaj (800) atribuit unui cal de doi ani, cîștigînd la fotografie semiclasicul „Criteriul cailor de doi ani". Intuindu-i valoarea (și-a ameliorat recordul cu 6,5 secunde în decurs de două luni) pariorii au ținut să-l situeze pe Jug și în fruntea favoriților mutualului, drept pentru care la pariul „cîștigător" s-a obținut un leu la leu (banii înapoi), cifră egalată numai de renumitul Talion în 1970, condus și el, ca și Jug, tot de Gh. Tănase.*

● DESPRE ANTRENORUL-DRIVER *V. Gheorghe se spunea că este un „ascuns", caii săi fiind greu dibuiți la pariul mutual. O parte din aceste „taine" se datoresc, din păcate, și unor performanțe contradictorii. Nu mai departe de duminica trecută Filomela cîștigînd premiul „Mediaș" a depășit baremul de secunde admis la cai de 4 ani, marcînd un salt valoric de 3,4 secunde față de media ultimelor trei performanțe. Indiferent de litera regulamentului acest sport nobil cere din partea slujitorilor săi multă condescendență față de publicul care îi susține material existența !*

● LA ÎNCEPUTUL LUNII SEPTEMBRIE *a avut loc, la Budapesta, un interesant miting internațional organizat cu ocazia aniversării a 40 de ani de la construirea noului hipodrom de trap și 90 de ani de existență a curselor de trap în Ungaria. Printre invitați s-a aflat și Gh. Tănase care a condus în două alergări, obținînd într-una din ele un merituos loc II, iar în clasamentul general, întocmit pentru cei 12 participanți, locul III. Cu prilejul mitingului s-a obținut și un record al încasărilor pentru o zi de reuniune.*

Doru IONESCU

O NOUĂ FORMULĂ TEHNICĂ

Se acordă cîștiguri fixe în numerar în valoare de cîte 100.000 lei, 25.000 lei și 5.000 lei ;

Se efectuează 2 extrageri cu premii suportate din FOND SPECIAL ;

În cadrul valorii unitare a cîștigurilor în numerar de la toate cele 3 faze, se acordă autoturisme „DACIA 1300" ;

Se efectuează 6 extrageri, care totalizează 52 numere față de 42 numere extrase la tragerile speciale și 29 numere extrase la tragerile excepționale anterioare ;

Se acordă cîștiguri cu 3 numere din 20 și din 24 extrase față de 3 din 18 de la tragerile anterioare ș.a.

Luni 17 septembrie, ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor. MAI MULTE BILETE, MAI MULTE ȘANSE DE CÎȘTIG !

(5456)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 833 — sîmbătă 22 septembrie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU TRIUMFUL PĂCII ȘI COLABORĂRII ÎN LUME

Și-n cursul acestei săptămîni, ca și în cele precedente, atenția opiniei publice a fost concentrată asupra călătoriei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări ale Americii Latine, purtînd cu înalt prestigiu și autoritate mesajul de pace și cooperare al poporului nostru. Cînd pleacă spre tipar aceste rînduri, în Peru — ultima țară vizitată de șeful statului român după Cuba, Costa Rica, Columbia, Ecuador și Venezuela — vizita oficială se încheie într-un climat de profundă cordialitate. Împreună cu înaltele oficialități ale statului, în frunte cu președintele republicii, Juan Velasco Alvarado, muncitorii, țăranii, intelectualitatea, tineretul i-au salutat cu deosebită căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu prilejul diferitelor manifestări ale vizitei, în contactele largi avute cu populația, în întîlniri de lucru, exprimîndu-și simpatia și admirația pentru țara noastră și harnicul ei popor, ovaționînd pentru întărirea prieteniei româno-peruane. „Vizita dumneavoastră, domnule președinte, — sublinia Juan Velasco Alvarado — înalță semnificația relațiilor crescînde dintre cele două națiuni ale noastre, bazate pe o autentică și bogată tradiție culturală. Ea a servit pentru a culmina negocieri rodnice prin care am concretizat, ca un fericit augur al unei colaborări și mai pozitive, și mai ample în viitor, participarea comună a celor două guverne ale noastre în proiecte importante, privind dezvoltarea minieră, industrială și feroviară a Perului".

Apreciind importanța și rodnicia contactelor și a discuțiilor la cel mai înalt nivel, purtate în Peru, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea în cadrul unei cuvîntări rostite miercuri la Lima : „În scurta vizită pe care am făcut-o în țara dumneavoastră am purtat convorbiri cu dumneavoastră, cu domnul prim-ministru, cu alți membri ai guvernului asupra unui cerc larg de probleme privind colaborarea dintre țările noastre, cît și asupra unor probleme internaționale. Doresc să remarc cu multă satisfacție că am ajuns la multe concluzii comune privind extinderea cooperării economice, tehnico-științifice, culturale dintre popoarele noastre, ceea ce mă îndreptățește să afirm că am reușit împreună să punem bazele unei trainice și îndelungate colaborări, care corespunde pe deplin intereselor ambelor noastre popoare".

Cuvintele rostite de secretarul general al partidului nostru constituie o nouă și strălucită confirmare a justeței politicii externe a țării noastre, a faptului că principiile pe care se întemeiază și în numele cărora militează consecvent, se bucură de o largă și profundă adeziune. În lumina lor, pătrunse de spiritul lor inovator s-a desfășurat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Peru, vizita în celelalte țări latino-americane, unde a fost din nou afirmată cu strălucire solidaritatea poporului român cu lupta dîrză pe care o duc popoarele Americii Latine pentru a fi pe deplin stăpîne pe bogățiile lor, pentru a-și afirma deplina independență și suveranitate, convingerea fermă că această luptă dreaptă va triumfa.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Peru, ca și în celelalte țări ale Americii Latine și-a evidențiat, din prima zi, ceas de ceas valoarea cu adevărat istorică, contribuția sa de preț la cauza destinderii, a cooperării între țări și popoare, la instaurarea în lume a unui climat nou, rodnic, de colaborare și pace.

Poporul nostru a urmărit cu viu interes, satisfacție și legitimă mîndrie întreaga desfășurare a vizitei, a aprobat din toată inima această prestigioasă manifestare a politicii externe a României socialiste, hotărît să facă totul pentru a putea obține, în marea operă de edificare socialistă în care se află angajat, succese cît mai mari menite a contribui la ridicarea pe noi culmi de progres și civilizație a patriei dragi. Activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit, și-n această privință, un strălucit exemplu de patriotism și de înflăcărare în slujirea celor mai nobile idealuri ale omenirii, un prilduitor îndemn pentru care fiecare dintre noi se simte recunoscător și în același timp mîndru ; mîndru de-a ști că cele mai scumpe năzuințe, cele mai apropiate gînduri sînt exprimate cu asemenea prestigiu și nobleță în lumea contemporană.

Iată de ce e atît de firesc entuziasmul cu care a răspuns toată țara, în primele zile ale acestei săptămîni, mesajului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an școlar. Mesajul a fost adresat tinerilor de pe băncile școlilor și universităților, slujitorilor școlii românești, dar calda lui chemare și-a găsit ecou aproape în fiecare familie, în fiecare casă, unde cineva învață. Noul an de învățămînt,

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MIERCURI SEARA, O ÎNTÎLNIRE DECISIVĂ

PENTRU FOTBALIȘTII ROMANI

ROMÂNIA — R. D. GERMANĂ

● Valentin Stănescu : „Nu avem decît un obiectiv : calificarea"

● Palmaresul întîlnirilor între cele două reprezentative și situația în grupa preliminară a campionatului mondial

(Relatările în pagina a 8-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Începe o nouă zi de muncă (Constantin STOICESCU — Buzău

CHEMAREA LEMNULUI

● *Virste și preocupări la Combinatul de prelucrare a lemnului din Oradea* ● *„Mie, meseria de timplar mi-e viața"* ● *Secretul marilor succese: dragostea de muncă, de meserie, de oameni*

S-au scris numeroase reportaje despre cei care socotesc lemnul o plastilină căreia-i dau formă prin virtuți întrinseci ale degetelor, minților, mașinilor. De la copacul îndrăzneț din pădure pînă la produsul finit, o peliculă cromatică ar surprinde imagini în fața cărora cuvintele s-ar dovedi destul de sărace. Din lungul drum al lemnului către mobilă am ales secvența finală. Așadar, la Combinatul de prelucrare a lemnului din Oradea. Aici, acum, se consemnează anul celor mai mari realizări. **Un ultim bilanț stabilește că în iulie 1973 s-a depășit cu 20,3 la sută producția perioadei corespunzătoare din anul trecut. Dacă socotim, cumulat, în anul acesta s-a înregistrat un spor industrial de 28,2 la sută față de aceeași perioadă de producție a anului trecut.** Fabrica de mobilă „Alfa" își trăiește al cincilea an de existență. Dacă ar trebui vreodată, fabrica aceasta ar putea schimba, la cîte un an și jumătate, garnitura de mobilă a fiecărei familii din Oradea. Iar în Orașul Petru Groza, Fabrica de binale ar fi putut înnoi, de la darea ei în folosință (1960), ușile și ferestrele unui întreg oraș cu un sfert de milion de oameni.

Combinatul orădean ocupă un loc fruntaș în economia națională, după realizările pe care le-a obținut în anul trecut. Există, acum, vădite premise faptice de promovare pe o nouă treaptă în anul 1974. Pentru că **„angajamentele anuale**, ne informează directorul general al Combinatului, ing. **VLADIMIR OROS, au fost depășite cu 20 la sută, fapt care a dus la o suplimentare a lor, pe anul curent, cu 50 pînă la 250 la sută. Depășirea consemnată înseamnă 2 500 000 lei. Mai înseamnă 400 garnituri de mobilă, 2 000 mp binale, autoutilări, în valoare de 500 000 lei, piese de schimb în valoare de 300 000 lei".**

Magda TURAC

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MAREA AVENTURĂ A VELIERELOR

● O întrecere maritimă care durează șapte luni de zile ● Cînd premiile nu sînt prea generoase ● Dacă cineva e rănit pe yaht... ● Legături radiofonice cu țărmul — o dată pe săptămînă ● De ce a întîrziat plecarea „Keewaydin" ● În așteptarea alizeului de nord-est

Ambarcațiunea „PENDUICK VI" condusă de Eric Tabarly

Relatarea în pag. a 3-a

VOM PURTA PANTOFI MAI COMOZI ?

Cercetătorii români caută procedee, tehnologii noi pentru a ne oferi încălțăminte mai comodă sub toate aspectele. De la tușeul și elasticitatea pielii pînă la finețea căptușelii și greutatea tălpii.

(Relatarea în pagina a 6-a)

NE PUTEM APĂRA DE CANCER?

Medicina dispune astăzi de metode foarte moderne care fac posibilă depistarea în faze foarte timpurii a cancerului. Or, mai mult de jumătate din localizările cancerului la femeie pot fi depistate în stadiul 0, cînd, cu un diagnostic corect și un tratament competent, pot fi vindecate. Dar pentru a se obține această vindecare este nevoie de colaborarea, deci de buna înțelegere a acestor probleme, a populației feminine. Controlul sănătății trebuie să se facă o dată pe an, atunci cînd femeia se simte perfect sănătoasă. Dar, dacă există cel mai mic semn de întrebare privind sănătatea, să se prezinte imediat la specialist. Controlul sănătății trebuie făcut încă de la vîrsta pre și școlară a fetițelor. Dar în afară de examenele de sănătate pe care orice femeie care-și prețuiește sănătatea trebuie să le facă, a te apăra de cancer înseamnă a respecta toate acele condiții de viață, de igienă care contribuie la păstrarea unui bun potențial biologic. Pentru că, la fel ca orice boală, cancerul se insinuează și învinge ușor într-un organism extenuat, ale cărui forțe de apărare sînt slăbite. Așadar și în lupta anticanceroasă își au importanța lor o bună organizare a timpului liber, igiena corporală, alimentația rațională, evitarea imprudențelor, a neglijențelor.... E mult mai ușor să previi și s-a constatat că sînt multe forme de cancere care apar mai frecvent la cei care se abat de la normele unui trai sănătos.

În pagina a 5-a dr. Gherasim ZERVOS răspunde întrebărilor cititoarelor noastre pe această temă

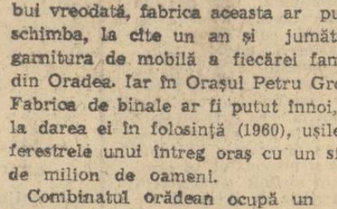

Șansele de vindecare	Stadiul descoperirii
100%...	0
95%	I
80%	II
25%	III
0%	IV

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

CÎT MUNCIM

Tot întrebîndu-ne cît cîștigăm, ajungem vrînd nevrînd la delicata întrebare : cît muncim?

Sînt printre acei oameni — și-mi place să mă număr cu orgoliu printre ei — care consideră că modul cel mai direct, cel mai corect și mai sigur de a obține rezultate bune, pentru fiecare în parte, este să asigurăm o justă proporție în cadrul aceleiași șanse între toate categoriile efortului. De altfel, aceasta nu este o idee originală, este una din ideile cu care secretarul general al partidului lucrează de obicei, este una dintre ideile-instrument de lucru ale Conferinței Naționale a partidului din 1972.

Însă, înainte de a ne gîndi la raporturile dintre salariile noastre este cazul cred să începem o dezbatere serioasă despre ceea ce facem propriu-zis fiecare. Discuții despre echitate putem purta mai toți, eforturi personale pentru realizarea echității s-ar cuveni să facem fiecare. M-am întîlnit zilele acestea cu un tînăr inginer și am discutat exact lucrurile acestea.

— A fost o idee excelentă acordul în proiectare, zicea. Și știi de ce ? Pentru că proiectantului i se spunea : „Uite, ai de realizat asta și asta. Pentru acest proiect îți dau atît, să zicem zece mii de lei. Dacă îl realizezi într-o lună, iei banii ăștia, dacă îl realizezi în două, iei cîte 5 000 lunar, dacă îl realizezi în trei, iei cîte 3 300 lei lunar, dacă îl realizezi în cinci, iei cîte 2 000 lei lunar, dacă îl realizezi în 10, iei cîte 1 000 de lei lunar..."

— Și dacă nu îl realizează deloc?

— Ei, tocmai asta era.

Am înregistrat cu toții atunci niște bombăneli ale unora care spuneau : „Uite, merge cu acordul, dar ce te faci că omul are copii, are experiență, e om".

— Și care era răspunsul ?

— Aicea, lucrurile s-au cam încurcat, pentru că într-adevăr nici nu trebuie exagerat în sus cîștigul unora, nici nu trebuie exagerat în jos, cîștigul altora.

— Am impresia că nici nu sînt lăsate, la ora de față, la voia întîmplării aceste cîștiguri.

— Da, zicea tînărul inginer, dar diferențele de răsplată între cei ce muncesc extraordinar și cei ce nu muncesc, nu sînt atît de marcate, cel puțin în domeniul meu de activitate, încît să se simtă categoric de tot și diferența de muncă între unii și alții.

— Adică ?

— Uite îți dau un exemplu : am un cunoscut, inginer strălucit. Își rezolvă lucrările în două ore, în fiecare zi.

— Și după aceea ?

— După aceea, ei bine, să-ți spun ce face: joacă bridge la telefon !

Sigur că el nu lucrează decît cam cu a cincea parte a capacității sale, dar face mereu ceea ce i se cere și, încă, aș putea spune, ceva în plus.

— Ca un cîntar cu bătaie!

— Cam așa ! Nimeni însă nu-i poate reproșa nimic, pentru că lucrările și le face, chiar cu „asupra de măsură", așa încît în afară că folosește telefonul întreprinderii, pentru a juca bridge personal, ce alt reproș i s-ar putea face ?

— În ce condiții, crezi tu, l-am întrebat atunci pe tînărul inginer, că amicul tău și-ar folosi întreaga capacitate de muncă ?

— În condițiile în care acela care-i cere să muncească ar respecta două condiții : prima — să cunoască exact capacitatea lui de muncă. A doua : chiar dacă nu-l poate plăti, pentru tot ceea ce face în plus față de alții, să reiasă măcar că el știe că omul (care joacă azi bridge la telefon) muncește mai mult ca alții.

— În cazul în care muncește !

— Într-adevăr, am și specificat.

— Ei da, însă problema e — zic eu— pusă puțin în-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Un rege dac la Ocnița-Vîlcea?

Mai există enigme?

● Descoperirea unui impunător palat pe teritoriul unei cetăți dacice de la Ocnița. Au fost determinate fundațiile adînc săpate în stîncă ale unei vaste clădiri, gropi de provizii și pentru păstrarea apei ● Importante dovezi care atestă că dacii au cunoscut scrierea cu litere latine și grecești încă din timpul lui Burebista. ● Numele unui rege traco-dac sau conducător al unei formațiuni unional-tribale scris pe un fragment de vas vechi de peste două milenii ● La Ocnița a fost străvechea Buridava, capitala burilor daci menționați de geograful antic Ptolomeu.

Ocnița — (Ocnele Mari) jud. Vîlcea ; un fragment ceramic pe care este scrijelat cuvîntul REB de către un om din popor

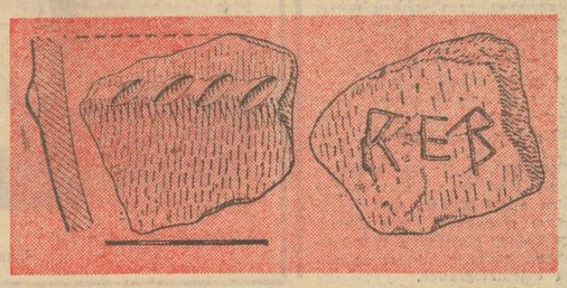

Amănunte în pagina a 2-a în articolul semnat de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU

membru al Academiei de științe sociale și politice

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU TRIUMFUL PĂCII ȘI COLABORĂRII ÎN LUME

URMARE DIN PAG. 1

cu întregul său cortegiu de preocupări, de emoții și bucurii a pornit sub semnul indemnurilor secretarului general al partidului nostru, sub semnul grijii și preocupării partidului pentru continua înflorire a școlii românești.

Cu aceleași entuziasm, cu aceeași înflăcărare, zi de zi, pe ogoarele patriei, mecanizatorii, țăranii cooperatori, elevi și studenți răspund cu elan patriotic chemării secretarului general al partidului și dau, cu abnegație o dîrză bătălie pentru recolta acestei toamne și-a celei viitoare. Pe șantierele de investiții, constructorii și montatorii care au obținut succese fără precedent, în lunile august și-n primele decade ale lunii septembrie, muncesc fără a-și cruța eforturile pentru scurtarea termenelor de execuție, pentru lichidarea restanțelor, pentru îndeplinirea integrală a planului de investiții. În întreprinderi, în toate locurile de muncă avîntul întrecerii cunoaște culmi neatinse încă ; oamenii gîndesc și muncesc cu dragoste, cu devotament pentru a înfăptui programul Congresului al X-lea și al Conferinței Naționale a partidului, pentru a îndeplini cu succes planul pe acest an, an hotărîtor, după cum se știe, în realizarea cincinalului înainte de termen.

Imaginile din zilele acestei toamne harnice și rodnice, împlinesc astfel un luminos tablou al muncii poporului pe fundalul atitor biruințe, al atitor împliniri ; un tablou care ne îndreptățește să privim cu încredere și bucurie viitorul ; viitorul țării, viitorul fiecăruia dintre noi. Îl privim cu sentimentul că fiecare zi pe care o trăim, fiecare zi de muncă, înscrie alte și alte pagini ale unei minunate cronici ; și-n aceste pagini regăsim, ca într-o carte a vieții, rostită clar, indestructibila contopire, deplina și armonioasa unitate dintre propriul nostru destin și destinul țării. De aici convingerea, certitudinea participării noastre, și-a răspunderii pe care această participare o conferă, la făurirea istoriei noi, socialiste, a patriei.

CHEMAREA LEMNULUI

URMARE DIN PAG. 1

„Oamenii mei ar putea fi calificați printr-o trăsătură comună : interesul pentru fabrică, producție, realizarea planului. Sîntem 47 în echipă. Aici, discutăm, numai de-acestea, de-ale noastre, ce ne frămîntă. Că ne frămîntă ! Bunăoară, ieri, schimbul nostru — de noapte — a lucrat pînă la 11 dimineața, pentru că un lot de materiale a venit cu patru ore mai tîrziu. Toți au simțit că numai o „noapte lungă“ poate anihila întîrzierea și face posibilă recuperarea timpului și a produselor. Sîntem uniți și cînd e bine, și cînd e necaz“. Confesiunile mi le face maistrul **IOAN TARCEA**, de la secția de finisaj. Este unul dintre oamenii cu care se mîndrește fabrica „Alfa“ pentru realizările lunare ale echipei sale, pentru spiritul de echipă care domnește aici. Nimeresc la ei tocmai în schimbul de noapte. Se lucrează ca și la lumina zilei, cu mare atenție. „Aceasta e datoria noastră, îmi spune brigadierul **VASILE SERAC**, în timp ce șlefuiește cantul unei viitoare biblioteci „Dacia“. Mie, meseria de tîmplar mi-e viața. Și o spun sincer. Sînt încîntat, cînd văd înșiruite la sfîrșit de schimb, loturile de 25—30 biblioteci, la care am ostenit și eu“.

La această fabrică nu se poate vorbi categoric nici despre vechime la locul de muncă, nici despre vechime de... viață. Pentru că unei fabrici tinere de cinci ani îi corespunde o vîrstă medie a salariaților, de... 21 de ani. Dacă înmulțim cele două vîrste și le mai adăugăm niște zerouri — cîte vrem, dar multe, — obținem o cifră mare, oricare ar fi, pe care s-o numim, seriozitate. „Este chestiunea esențială în orice meserie. Este lucrul pe care mă străduiesc să-l întipăresc, să-l transmit „copiilor“ mei, celor 624 tineri pe care i-am învățat meserie“, ne mărturisește maistrul **AUREL CAUȘ**, secretarul organizației de partid a fabricii. Se zice despre el că e cel mai vechi din fabrică (are doar 34 ani, dar a venit aici cînd încă totul se afla în stadiu de șantier. A venit ca „maistru-boboc“, cel mai cunoscut (mentorul întregului efectiv de tineri din fabrică), cel mai priceput, cel mai bun, cel mai înalt. „Vedeți, dumneavoastră, spune maistrul Căuș, aici, la noi, se cere multă răbdare, finețe, sensibilitate. Meseria de îmblînzire a lemnului e aleasă, gingașă. Secretul marilor succese : dragostea de muncă, de meserie, de oameni. Eu îmi iubesc colectivul. Avem o pasiune comună : lemnul. Mai bem și cîte-o bere după orele de slujbă. Acasă, pe mine tot lemnul mă preocupă...“.

Cu modestie, maistrul Căuș crește tineri : **FLOREA GAVRIL**, croitor de panouri, cel care a tăiat primul panou de P.A.L. la intrarea în funcțiune a „Alfei“, **OPRIȘ IONICA**, tînăr de 19 ani, tîmplar de mobilă, păstrînd încă emoția primului reper executat ireproșabil.

Cu pricepere și atenție, tinerii coordonează dificilul flux al scîndurii și cherestelei spre biblioteci și fotolii : inginerul **MIRCEA ISANI**, pentru care aplicarea corectă a dispozițiilor serviciului de contabilitate certifică destoinicia inginerului de execuție ; proaspăta practicianâ, inginera **KLARA ANTAL**, care și-a dorit acest loc de muncă și care vrea să intre în punctul concentric al meseriei.

Vîrste și vîrste, într-un ansamblu armonios, lucios și neted ca plăcile lăcuite ale mobilelor pe care le netezesc mîini harnice, cu grijă, zi de zi.

Magda TURAC

IOAN TARCEA

VASILE SERAC

MIRCEA ISANI

KLARA ANTAL

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

vers. După cum vezi, nimeni nu este în principiu împotriva acestui mod de a se plăti munca.

— Știu.

— Da, dar MUNCA.

— Știu.

— Știi tu ceva, dar nu chiar totul.

Cu toate greutățile existente, cu toate malformațiile care mai apar totuși, ăsta este sensul: să plătim munca, să plătim binele pe care-l fac societății membrii ei.

— Vezi, aici intervine o mică nuanță. Nu se pot elibera și nu pot fi aruncați pe piață niște bani, cîtă vreme aurul care reprezintă valoarea lor nu se află în bancă.

— Mai clar ?

— Pentru a fi plătită, munca trebuie întîi depusă. Este posibil ca recompensa să nu urmeze chiar imediat, însă asta nu înseamnă de loc că munca nu trebuie depusă.

— Eu aș zice că ar fi bine să existe și practic, așa cum există la nivel de principii ale politicii economice a partidului, posibilitatea de a diferenția mai hotărît efortul și creația, depuse de un om, de ceea ce face altul.

Mi-a rămas în minte imaginea omului care joacă bridge la telefon. Într-adevăr, este o problemă foarte serioasă : cît dăm societății din ceea ce am putea da. În fond, tînărul inginer spunea un lucru de bun simț. El zicea că, de fapt, cu același fond de salarii s-ar putea asigura mai multă emulație, mai multă creație, o mai utilă competiție a valorilor. Mi-a plăcut să văd că și el, tînărul inginer, ca și noi toți, știe că a cere bani noi din bugetul țării, ar fi acum o aberație și o sfruntare. Dar mie mi-a plăcut să văd că el e pătruns de ideia, întrutotul încurajatoare, a bunei gospodăriri, la care sîntem datori atunci cînd avem în mînă banul public. Adică să dăm mai mult celor ce muncesc, și mai puțin celor ce muncesc mai puțin și — de ce nu ? — deloc celor ce nu muncesc.

Anul trecut, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit pe larg despre asta, mă așteptam ca aceste măreațe și fertile idei să prindă deîndată viață și să fie urmate de niște reglementări legale care să dea posibilitatea împărțirii mai judicioase și mai echitabile a răsplăților. De ce întîrziem atît ?

Chestiunea principală este, totuși, să nu uităm munca. Este adevărat că trebuie să ținem seama și de psihologia celui care joacă bridge la telefon și să acționăm aplicat asupra ei, dar mai ales să descoperim și să acreditățm, cu mai multă forță de convingere, ideia că principala condiție a unei bune răsplăți este munca. Asta, atît în cadrul existent, în limita banului de care putem dispune acum cît și, aș îndrăzni să zic, în perspectiva banului de mîine, pe care azi îl putem determina să fie mai valoros.

Problema e totuși cîtă muncă investim și cu a cîta parte din capacitatea noastră de a munci, muncim cu adevărat. Auziți ce imagine a indiferenței : un om dotat și care ar putea face minuni, joacă bridge la telefon. Asta-i chiar culmea! Vă închipuiți că el joacă totuși bridge la telefon cu, probabil, cineva. Și probabil că, după-amiaza, se vaită că, ori ce s-ar zice, cincinalul în patru ani și jumătate e o sarcină dificilă, iar el, păcătosul, după două ore în care își rezolvă lucrările, pune mîna pe telefon, face un număr și începe să joace bridge !

Mă bate gîndul că trebuie descoperite cît mai repede instrumentele de detectare a capacității de muncă a fiecăruia și, bineînțeles, imediat după aceea, cît de rapid cu putință, felurile nuanțate ale răsplății.

ARĂTURILE DE TOAMNĂ

Ce subiect : arăturile de toamnă. O subtilă mișcare de pendul face nasul esteților și eu însumi, pe partea mea estetizantă, am o reținere. Chiar despre arăturile de toamnă să scriu ? Eu, poet al veacului, că o fi că o păți, eu care dacă-mi pun ambiția, pot citi un poem de Ezra Pound în original, eu care am zburat deasupra Atlanticului, eu care fac deosebirea între muzica pop și muzica folk, eu care, așa și pe dincolo, eu să scriu despre arăturile de toamnă ? Asta e minunea, că tocmai eu o să scriu despre arăturile de toamnă. Înfrînt estetism, suavă deraiere de orgoliu ! De la înălțimea inabordabilă a unui poem de Withman, tocmai de acolo de unde uitîndu-mă către voi mi se face amețeală, dau omagiul meu arăturilor de toamnă cu care se învrednicesc oamenii din comuna Calopăr. Minune a vieții, care te numești pîine, sau arătură de toamnă, sau zăpadă fără prihană ! Tu ești cea mai înaltă dintre toate minunile și oricît de măreț ni s-ar părea să zburăm în supersonice, să știm limba engleză, să fredonăm cîntece pop, pînă la urmă trebuie să recunoaștem că minunea cea mai înaltă tot tu ești, pîine cînd ești, sau arătură cînd ești, sau ninsoare turmentată, cînd ești.

Privesc cu destulă stimă ceea ce lumea face pe toate planurile, cheltuindu-și propria ei vitejie, mîndria și puterea de a se ridica în acest veac, deasupra celorlalte veacuri. Dar dacă avem de iubit o împrejurare ce se repetă, din toate mîncile omului, atunci printre cele dintîi se cuvine să fie aceea cînd, toamna, țăranii se duc la arat, fără nici o urmă de îngrijorare, cu privire la soarta esteticii, cu toată mirarea că există în univers supersonice, cu toată uitarea pentru toate celelalte limbi ale pămîntului și ascultînd doar o limbă : cîntecul ciocîrliei ce se rostogolește în cîntecul ei ca într-o groapă, cea mai înaltă, a aerului înrourat. Nimic despre supersonice, aproape nimic despre Withman, să tacă frumoasele cîntece pop. În fiece toamnă, se cuvine să acordăm *un moment* țăranului care își ară pămîntul, care ne ară pămîntul și care există în numele veșniciei. Cînd se întoarce brazda, cînd se văd rîmele în ea și rădăcinile fostului grîu se pregătesc să putrezească, atunci e clipa miracol, cînd din nimic reîncepe lumea, cînd din bobul de grîu începe spicul și pîinea și copilul care va mușca din ea.

BALENELE SINUCIGAȘE

Dacă natura ar fi avut conștiință de sine, noi n-am mai fi fost. Mă gîndesc la imaginea pe care rîndunicile au văzut-o probabil la Waterloo și-mi închipui că speriate și scîrbite de atîta măcel, rîndunicile ca și vulturii, ca și șerpii, ca și furnicile, au întors capul și au căutat o soluție de a scăpa de această imagine. Și norocul lor a fost bineînțeles lipsa de memorie, și lipsa conștiinței de sine. La cîte nedreptăți au asistat ciinii și nu au avut ce face și au trebuit să trăiască, în continuare, pentru că nu aveau conștiință de sine, pentru că nu își imaginau că ar putea acționa, și asupra lor înșiși, așa cum acționează asupra lupilor sau a străinilor care intră într-o curte, sau asupra pisicilor, sau asupra vedeniilor. Nu, ciinii nu-și dădeau seama că, în chiar forța lor interioară, stă și puterea de a se autodistruge. Șansa noastră, a oamenilor, a fost mereu lipsa conștiinței de sine a speciilor premergătoare nouă, inocența colectivă a vecinilor noștri din regnul animal și vegetal. Căci, dacă noi am fi suportat disprețul unui plop și umilința la care obligă acest dispreț, noi ne-am fi sinucis, dar plopul nu are conștiință de sine și nu poate scăpa de umilință, decît tăiat de noi, cu ajutorul deci al altcuiva. Fără îndoială, norocul nostru a fost marea lipsă de conștiință de sine a naturii, căci dacă ea s-ar fi comportat așa cum am obligat-o citeodată noi să reacționeze, am fi rămas pustii și singuri într-o natură sinucigașă. Dar, pînă de curînd, animalele, nemaivorbind de plante, nu cunoșteau arma sinuciderii. Ziarele ne-au adus de curînd la cunoștință fapta îngrijorătoare că animalele au început să se sinucidă. Zece, sau douăsprezece balene s-au solidarizat, săptămînile trecute, cu o balenă rănită de un harpon și s-au aruncat apoi pe o plajă uscată spre a termina cu viața, spre a rezolva prin propriile lor forțe dilema viață-moarte la care au fost obligate. În primul rînd, deci, o balenă a înțeles că, aflîndu-se între viață și moarte, se află de fapt, mai aproape de moarte, decît de viață, datorită acelei răni, iar drumul înspre moarte este mai ușor și mai scurt decît înapoi spre viață. Să presupunem că un dezechilibru a așezat sub fruntea — că frunte trebuie să-i zic! — unei balene atîta minte, încît ea a fost în stare să-și măsoare cu luciditate șansele. Dar ce s-a petrecut cu celelalte balene ? Conform cărei înțelepciuni s-au solidarizat ele, în neant, cu balena rănită și s-au sinucis în cîrd ?

Un grav pericol pîndește singurătatea noastră, aparată deocamdată de natură : animalele încep să dea semne de trufașă independență. Balenele se sinucid. Poate că vînătoarea de balene va însemna, mîine, fuga după ele pentru a le feri de la sinucidere. Ciudat final de veac ! Mîine se va sinucide un porumbel! Mîine după-amiază va muri de silă ciinele unui cioban. Nu va trece mult și vom auzi că un armăsar de rasă și-a pus capăt zilelor din motive necunoscute. Nemaiputîndu-i domina pe oameni prin forță, animalele caută calea cealaltă, umilința, slăbiciunea, cedarea. Ele se sustrag dominației omului, prin sinucidere. Atenție, deci, natura se despresoară. Parii din gardul pămîntului se împuținează, păsările care țineau cerul pe aripile lor se împuținează, și, dacă e să cercetăm bine, unul din elefanții care țin pămîntul pe spinările lor, e mort de mult și noi n-am vrut s-o recunoaștem. Natura ne arată astăzi cutremurătoarele cazuri de sinucidere animală. Să ne punem întrebarea dacă felul cum ne purtăm noi, uneori și unele din faptele noastre nu stau cumva la temelia acestei grotești și tragice descoperiri a veacului: sinuciderea balenelor.

Adrian PĂUNESCU

Mai există enigme?

UN REGE DAC LA OCNIȚA-VÎLCEA

de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU

membru al Academiei de științe sociale și politice.

O problemă, în jurul căreia s-au pus multe întrebări, a fost dacă dacii au cunoscut și au practicat scrisul ? Fără îndoială că în zona getică, și cu deosebire în apropiere de coloniile grecești de pe litoralul Mării Negre, aristocrația autohtonă a cunoscut scrisul cu litere grecești, pe care le vom întîlni, ca un reflex al influenței elenistice pînă în cetățile de piatră din Munții Orăștiei, pe blocurile de piatră de la Sarmizegetusa și din alte fortărețe ale dacilor ridicate pe virfuri de munte, așa cum menționează izvoarele antichității și unde le găsește arheologul. S-a crezut, pînă foarte de curînd, că folosirea alfabetului grec ar reprezenta o etapă istorică în general considerată drept caracteristică epocii lui Burebista. **Cercetările întreprinse la Ocnița au dovedit însă că nu poate fi vorba de două perioade diferite și că cele două alfabete au fost cunoscute și folosite concomitent de către localnici. În vara acestui an am avut șansa să descopăr, în asociere cu material din aceeași vreme, și în aceeași poziție stratigrafică, fragmente ceramice care poartă cuvinte scrise cu litere latine sau cu litere ale alfabetului grecesc.** Pe unul dintre fragmentele din ultima categorie apare cuvîntul **basileu** și numele de origine certă traco-dacă **Mark** (o sau **os**, poate și **es**). **Este fără îndoială numele unui rege sau regișor local din fruntea unei formațiuni unional-tribale sau confederație de uniuni. În orice caz, acest rege își avea reședința în regiunea locuită de tribul burilor dacici menționați de geograful Ptolomeu sub numele de BURIDAVENSIOI, după capitala lor BURIDAVA. Aceasta a fost în regiunea salinelor de la Ocnele Mari, la Ocnița unde am găsit anul acesta scris numele a două personalități din acel trib, pe două fragmente ceramice cu litere majuscule latine. Astfel, menționarea geografului antic se confirmă prin cele două modeste inscripții găsite la Ocnița, iar apariția unui rege dac în zona subcarpaților vîlceni, într-o perioadă ce a urmat mai tîrziu asasinării marelui Burebista, oglindește o vreme de frămîntări sociale, politice și militare, pe care politica romanilor — prezenți la acea dată pe linia Dunării — le-au încurajat și chiar le-au provocat. Nu este exclus ca și personajul, al cărui nume l-am întîlnit anul trecut și vara aceasta de cinci ori pe fragmente de vase lucrate cu mîna sau la roată și redat cu litere majuscule latine REB să fie tot al unui basileu-rege, cuvînt care este, de asemenea, de origine traco-dacă. Desigur că numele regelui Mark (0) ne amintește localitatea Markodava, pe care același Ptolomeu o localiza în Dacia și care este un toponimic traco-dac legat de numele unei persoane, unui rege, ca în lumea elenistico-macedoneană.**

Mai trebuie reținut —, înainte de a încheia aceste rînduri — că **dacii cunoșteau alfabetul latin cu un secol și jumătate sau chiar mai mult înainte de cucerirea romană. Și că premisele romanizării dacilor — și deci ale procesului formării poporului român — erau puse de mult. Descoperirile arheologice au adus și o atare importantă dovadă.**

Așa cum se știe, romanizarea a fost un proces complex, de lungă durată, care a cuprins, în timp, întreaga arie a fostului imperiu roman. Ea a fost mai rapidă în provinciile unde populația băștinașă era mai puțin numeroasă, mai slab dezvoltată din punct de vedere economic și social, și mai lentă în provinciile unde populația era mai numeroasă, mai dezvoltată economic și social. Cercetările de la Ocnița au adus tocmai o bogată documentare istorico-arheologică și cu unele contribuții cu totul noi, care au înlăturat negura ce stăruia pe o serie de întrebări-enigme. Amintim, în primul rînd, descoperirea de anul acesta, pe teritoriul uneia dintre cetățile dacice a fundațiilor săpate în stîncă ale unei clădiri impunătoare, un adevărat palat, cu pivnițele săpate tot în stîncă, pînă la 3 m adîncime. Clădirea și celelalte edificii, gropi de provizii și apă din aceeași cetate și de pe terasele acesteia, dar mai ales izvoarele arheologice fac dovada nivelului excepțional de ridicat al civilizației dacilor, pe care s-a altoit repede și adînc civilizația romană.

Ocnița (Ocnele Mari) jud. Vîlcea : aici se presupune că ar fi fost palatul lui Marko

MARI REDUCERI DE PREȚURI PE LITORAL

INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE — BUCUREȘTI, vă invită să petreceți cîteva zile pe litoralul Mării Negre, în lunile septembrie și octombrie, în cele mai elegante și confortabile hoteluri din stațiunile: Mamaia, Eforie Nord și Sud, Jupiter, Venus, Saturn, Cap Aurora și Neptun.

În această perioadă se aplică reduceri de tarif de pînă la 55%, la transport c. f. r. 50%, durata sejurului rămînînd la aprecierea dv.

Informații și înscrieri la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100, B-dul Republicii nr. 4 și 68, ca și la punctele de turism din cartierul Drumul Taberei-complex Orizont și cartierul Titan — complex A 13.

Telefon 14 08 00 — 15 74 11 — 14 72 08.

(5127)

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 23 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 8.00 Bună dimineața. 8.30 Cravatele roșii. 9.25 Daktari. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Din cuprins: 13.15 Varietăți la Album... 13.30 Antologie umoristică TV. 13.45 Muzică populară. 13.55 Desene animate. 14.05 Ilustrate la post-restant. Muzică ușoară. 14.15 Împrumutate de la Gigă — moment vesel. 14.17 „Impresia“ — film realizat de Televiziunea finlandeză. 14.30 Teatru scurt. 14.45 Plimbare în parc cu Ana Ciobanu și Norina Alexiu. 14.51 Itinerar turistic: „Soci“. 15.05 „Ce vrăji a mai făcut nevasta mea“ — comedie cinematografică. 15.30 Ritmurile dansului. 15.36 Măști venețiene. 16.00 Charlestonul. 16.10 Arthur. 16.35 Magazin sportiv. Atletism: România-R.F.G.-Polonia (feminin) și România-Belgia-Norvegia (masculin). Fotbal: Crusaders Belfast-Dinamo București ● Fennerbahce Istanbul-F.C. Argeș ● T.S.K.A. Sofia-Wacker Innsbruck ● Vasas Budapesta-Sunderland. Selecțiuni înregistrate. 18.40 Drumuri în istorie. 18.55 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. La mijlocul Văii Carasu. 20.30 Filmul „Texasul de peste gîrlă“. Cu Alain Delon și Dean Martin. Premieră pe țară. 22.10 Telejurnal.

PROGRAMUL II: 11.00—13.00 Pagini din istoria simfoniei (II). 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Panoramic științific. 21.05 De pe scenele lirice ale țării. 22.00 Mannix (reluare).

LUNI 24 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, județul Harghita. 18.20 Căminul... în județul Neamț. 18.40 Emisiune de știință. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Americii Latine (I). 21.00 Revista literar-artistică TV. Poezia sentimentului civic. 21.40 „Vinul roșu“. 22.20 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 Arthur (reluare). 20.25 Baroc muzical. 20.50 Teleenciclopedia (reluare). 21.30 Telex. 21.35 Drumuri în istorie (reluare). 21.55 Muzică ușoară cu Ana Pascali și Salvador Rough. 22.10 Cărți și idei.

MARȚI 25 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Revista literar-artistică TV (reluare). 10.50 Filmul „Bumbaraș“. 12.00 Telejurnal. 16.30—17.00 Lumea copiilor. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Arta plastică. 18.20 Univers beethovenian. 18.45 Avanpremieră. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.10 Program de cîntece patriotice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Americii Latine (II). 21.00 Gheorghe Zamfir și formația sa, în festivalul „G. Enescu“. 21.40 Vă rog să ne acordați... cu Stela Popescu și Ștefan Bănică (reluare). 22.20 24 de ore ● România în lume.

PROGRAMUL II: 20.00 Daktari. 20.25 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 20.45 Dans și muzică de pretutindeni. 21.10 Teleramа. 21.35 Telex. 21.40 Vinul roșu (reluare).

MIERCURI 26 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.05 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 10.30 Telecinemateca pentru copii. Curajoșii (reluare). 12.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.05 Pe dealul Vasluiului. 18.25 Fotbal: R.D.G.—România. 20.15 Telejurnal. 20.30 Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Americii Latine (III). 21.30 Telecinemateca. Ciclul „Regizori contemporani“. Fred Zinemann. Bărbații. Cu Marlon Brando, Everett Slone, Tereza Wright. 22.55 Telejurnal.

PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 O viață pentru o idee. I. Ionescu-Bizeț. 20.35 Al IX-lea Festival folcloric de pe litoral. 21.05 Omul de lîngă tine. 21.20 Telex. 21.25 „Foișorul de foc“. Documentar TV. 21.55 Din poezia de dragoste a lumii. 22.10 Armonii intime.

JOI 27 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Curs de limbă germană. 10.00 Telex. 10.05 Avanpremieră. 10.10 Cărți și idei (reluare). 10.30 Telecinemateca. Bărbații (reluare). 12.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.35 Din țările socialiste. 18.45 Întrebări și răspunsuri. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Seară pentru tineret. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II: 17.30 Telex. 17.35 Telecinemateca pentru tineret. Lovitura puternică — producție a studiourilor cinematografice poloneze. 18.55 „Dorul meu e numai dor“. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Marile nume ale muzicii universale : Antonin Dvorak. 22.05 Ipoteză și fantezie în paleoastronautică.

VINERI 28 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Curs de limbă rusă. 10.00 Telex. 10.05 Pe dealul Vasluiului. (Reluare). 10.25 Filmul Texasul de peste gîrlă (reluare). 12.05 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 Cunoașteți legile ? 18.30 Atenție la... neatenție ! 18.50 Revista economică TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Avanpremieră. 21.10 Efigiile naturii. Spectacol literar-muzical-coregrafic. 20.30 Prim-plan. 21.00 Norbert Thiel și pașii lui de dans. 21.30 Aventuri în epoca de piatră. 21.55 Pagini muzicale de mare popularitate. 22.15 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Reportajul săptămînii. 20.25 Divertisment cu orchestra Valentin Grigorescu. 20.55 Telex. 21.00 Vetre folclorice. 21.20 Portativ '73. 21.40 Biblioteca pentru toți : V. Voiculescu.

SÎMBĂTĂ 29 SEPTEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Lumea copiilor (reluare). 9.30 De la Alfa la Omega. 10.00 Telex. 10.10 Bucureștiul necunoscut. 10.30 Emisiune de știință (reluare). 10.50 Selecțiuni din Albumul duminical. 11.20 Biblioteca pentru toți (reluare). 12.00 Telejurnal. 15.00 Fotbal: C.F.R. Cluj—Steagul Roșu Brașov (divizia A). 16.45 Emisiune în limba germană. 18.30 Melodii îndrăgite. 18.50 Teleglob. Danemarca. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 „La fereastra casei mele“. 22.30 Telejurnal. Sport. 22.50 Vedete internaționale.

PROGRAMUL II: 16.00 Avanpremieră. 16.05 Film serial. Marea iubire a lui Balzac. 17.00 Întrebări și răspunsuri. 17.30 Telex. 17.35 Melodii distractive. 17.50 Travelling. Magazin bilunar de cultură cinematografică.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Tineri din Singeorz Băi

Gheorghița PORUMBEL, Timișoara

JURNAL HELLENIC (XX)

SAPHO ŞI PINDAR

de Pop SIMION

Calul amazoanei Sapho s-a născut din misterele lui Eros și ale ritualurilor întru Aphrodita. Destinul poetei este singular, cum singulare și stranii sînt împrejurările care l-au produs. Cam pe la anul 600 î.e.n. Sapho întemeia pe insula Lesbos, la Mytilene, un lăcaș al muzelor, un fel de cerc, școală, club, instituție (nu știu cum să-i zic) prin care credincioasele Aphroditei își concepeau viața în trei dimensiuni — iubire, frumusețe, spirit. Era un pension aristocratic, fără a ținti o profesiune, cum o făceau academiile, seminariile, conservatoarele : copilele încredințate preutesei Sapho se îndeletniceau cu muzica, dansul și poezia, scopul fiind acela de a se pregăti pentru căsătorie, a deprinde arta de a trăi, arta de a fi femeie. Era o necesitate pe care mersul vremii o reclamă : femeia devine egala bărbatului (se instituționalizează căsătoria). Felul prin care trebuia probată această egalitate erau aptitudinile femeii în domeniul artelor, în cîmpul spiritului, în gust, în frumusețe trupească, în comportamentul de independență. Vom înțelege că rostul culturii și artelor este cucerirea frumuseții și pasiunii, este erotica, o cultură a iubirii. Acesta e climatul în care trăiesc și învață adolescentele colegiului, este tema-obsesie a tuturor îndeletnicirilor, a serbărilor, a fanaticelor coruri la unison : imnurile dragostei pustiitoare și ale întîmpinării soțului. Triumful lumii inimii era așezat pe piscul cel mai înalt al lumii naturale, femeia se dezbrăca de pudori, false oscunzișuri, impunînd trupul ca templu de frumusețe și pasiune. De aici și solidaritatea de castă, dusă pînă la dragostea reciprocă pe care și-o purtau.

Prototipul femeii, după Sapho : obrazul scăldat în lumină, ochi calzi, lucitori, dulci ca mierea, mers care iscă dorințe, sensibilitate, noblețe, grație, gust pentru flori, simțuri deschise pentru farmecul și misterul lumii, pentru arbori și animale, pentru soare, pentru marea, nemărginita, pentru spectacolul nopții înstelate sau jocul unei crengi pe care o agită vîntul. Este o viziune modernă și, desigur, teritoriul de unde se va înfrupta din belșug poezia modernă.

Erosul și natura sînt inseparabile la Sapho (a se vedea poemele de nuntă, acele hymeneuri, cu care colegiul pleca în turnee prin orașele și satele din împrejurimi) : „Asemeni unui măr dulce, care se roșește la capătul crengii, în cel mai ascuțit vîrf al pomului. Oare l-au uitat culegătorii de mere ? Nu, ei nu l-au putut atinge" ; sau „Eros mi-a zguduit sufletul, la fel ca vîntul de munte, care se abate asupra stejarilor" ; sau : „Tinerele fete și-au petrecut noaptea în fața porții tale, cîntînd, o, soț, dragostea ta și pe aceea a soției, al cărei sîn are miros de violete" ; sau „Ai venit și ai făcut bine, te doream, precum o apă, ai țîșnit în sufletul meu aprins de dorință. Salut, o Gyrinna, cu un număr de saluturi egal duratei...".

Intră pe hipodromul nostru imaginar calul lui Pindar — Pegas aristocratic și fastuos, asemănător cu cel al lui Sapho — însă dedicat vigorii, gloriei sportive, victoriilor în concursurile panhellenice, motiv pentru care opera acestui strălucit și controversat poet se leagă de Olympia, republica Jocurilor, situată în Pelopones. Voltaire l-a judecat aspru pe Pindar, numindu-l „cîntăreț al conducătorilor de care și al luptelor cu lovituri de pumn" : această atitudine este, în esență, conformă cu adevărul istoric, motivată — din unghiul conștiinței artistice — prin aceea că marea artă a lui Pindar a servit exclusiv heraldica nobiliară, celebrarea aleselor dinastii, fiind totdeauna psalmistul celor puternici, al învingătorilor, care îi plăteau gras odele și dytirambii. Deci, un poet de curte în toată puterea cuvîntului. Toate acestea nu-l clintesc de pe soclul hărăzit încă de contemporanii lui, deoarece panegerismul versurilor sale se dublează de verb pu-ternic, rostire bogată, neobișnuită forță de sugestie, în care timpul și evenimentele se recunosc cu dărnicie. E imprejurarea în care maecenatul lui Pindar trece pe planul doi, în conul de umbră al calității sale dintîi, valoarea.

Din stufoasa lui operă ne-au parvenit integral Epinikia și Odele triumfale, constituind patru cărți — Olympice, Pytice, Nmeene și Istmice — sugerînd geografiile în care se consumă acțiunile. Filonul de continuitate al acestor scrieri : celebrarea familiei învingătorului, a patriei acestuia, virtuțile ereditare, clanul celui puternic, celui glorificat. Eroii lui : prinți, nobili, tirani, regi. Hellenistul Bonnard îl numește pe Pindar „prinț al poeților și poet al prinților", reverență grațioasă, tipic franceză, ignorînd cu prea multă delicatețe supunenia acceptată și atîtata poftă de recompensă pe care se întemeia „principiarismul" operei. Acesta nu-i argument estetic, în ordinea valorii, poate exclama cineva. Exact, însă devine așa ceva în împrejurarea cînd întregul destin al marelui poet vămine străin, total neatins de marile emoții, drame, tragedii care au convulsionat Elada acelui timp. Cel mai bine se definește însuși Pindar, zicînd : „Precum mițele de lînă, imnurile mele zboară de la un subiect la altul, așa cum fac albinele". Natura acestor subiecte : alergăturile de băieți, cursele trase de catîri, zgomotoasele concursuri de cvadrigă, cronicile mondene, culisele marilor palate. Prin concepție și timbru poetic este homerian : vede viața în dimensiuni immice, interpretînd-o invariabil din unghiul eroicului pur. Dar intensitatea vocii sale, forța de tradiere a ideilor emise nu sînt, credem, pe măsura marelui său înaintaș, enigmaticul părinte de poezie. De calul înaripat al lui Homer nu ne vom ocupa, fiind înfățișat-examinat-ovațional, pînă la sațietate uneori, motiv pentru care a fost pulverizat în neverosimil și legendă. Dar asta-i soarta oricărui pegas pur-singe, precum cel despre care am vorbit.

Muzicienii acestui neobișnuit ansamblu au vîrsta de șase ani fiecare. Nu mai mult. Orchestra datează din 1953, iar efectivul orchestranților — se-nțelege — se primenește în fiecare an. Instrumentele, costumele interpreților au fost achiziționate de grădinița de copii din Baku (R.S.S. Azerbaidjană) în cadrul căreia funcționează „pitoreasca" orchestră. Deseori orchestra „se produce" la întreprinderile unde lucrează părinții „interpreților".

De pretutindeni

■ UN GRUP de 12 călăreți, dintre care cinci femei, membri ai Asociației de turism ecvestru din Ile-de-France, intenționează să refacă, după cinci secole, călătoria pe care a făcut-o Ioana d'Arc de la Vaucouleurs la Chinon, pentru a se prezenta în fața lui Charles VII. Niciodată nu a fost refăcut acest traseu. Cei 12 călăreți au de gînd să parcurgă distanța dintre cele două localități, circa 600 km, în 15 zile. După cît se știe Ioanei d'Arc i-au trebuit numai... zece zile.

■ **PICTORUL american Jean Davis a creat cel mai mare tablou din lume. Tabloul se întinde pe 19 kilometri și are o suprafață totală de 2,9 mii mp. Avînd în vedere că Davis nu a găsit o pînză corespunzătoare, el a pictat pe una din magistralele aflate în apropierea muzeului de istorie din Philadelphia, dar spre dezamăgirea lui, opera sa nu va putea dăinui mai mult de cinci ani, culorile (1 500 litri) ștergîndu-se din pricina ploilor și a circulației rutiere.**

■ *ÎN CADRUL sistemului de prognozare a ciclonilor, care va lua ființă în anii următori în India, se prevede crearea a patru stații meteorologice pe țărmul golfului Bengal, opt instalații radar și un satelit artificial al pămîntului. La fiecare 26 de secunde, din satelit se vor face fotografii care vor marca situația atmosferică deasupra golfului Bengal și a peninsulei Indostan.*

■ ÎNTR-UNUL din magazinele capitalei japoneze, s-a pus în vînzare gheață din Groenlanda a cărei vîrstă atinge 2000 de ani. Un kilogram de asemenea gheață costă 600 yeni. Așa cum confirmă reclama, aceasta este de „neînlocuit pentru whiski".

MAREA AVENTURĂ A VELIERELOR

• O întrecere nautică ce se va termina peste șapte luni • Ce se întîmplă cînd „regata secolului" nu este rentabilă • Apă dulce numai pentru băut și... spălat pe dinți • Sundbaum e refuzat de companiile suedeze de asigurări

PORTUL MILITAR BRITANIC Portsmouth, deschis larg, în mod excepțional, publicului, a găzduit de curînd startul în „marea aventură a velierelor", cursa în jurul lumii în care s-au angajat yahturi cu echipaj din mai multe țări europene și Mexic. „Regata secolului", cum a mai fost denumită întrecerea, este un eveniment deosebit în lumea celor care cunosc și îndrăgesc marea. Un eveniment nu numai sportiv, în care oamenii înfruntă luni de zile întinderile nesfîrșite ale mărilor și oceanelor, sfidînd forțele naturii adeseori ostile, vînturi care ating suta de kilometri pe oră și valuri înalte cît casele cu mai multe etaje...

COMPETIȚIA se va desfășura pe parcursul a 27 000 mile marine sau aproximativ 51 000 kilometri și va dura în jurul a șapte luni. Concurenții vor traversa marile capuri ale mărilor australe, între care și deosebit de primejdiosul Cap Horn, în partea de miazăzi a Americii de Sud. Conform regulamentului întrecerii, velierele concurente vor face în acest răstimp doar trei escale. Prima, la Captown, în Africa de sud, a doua la Sidney, în Australia, și a treia la Rio de Janeiro, în Brazilia. Pentru fiecare etapă se va face un clasament separat, la sfîrșitul cursei alcătuindu-se un clasament final.

PREMIILE nu vor răsplăti cum s-ar cuveni curajul, îndemînarea și eforturile participanților. Echipajul cîștigător va primi un glob terestru din argint, încercuit de o bandă de aur. Nu s-ar putea spune că organizatorii dau dovadă de multă generozitate, cînd ne gîndim că pentru un meci de box pentru titlul mondial care poate dura cîteva zeci de minute, luptătorii primesc sute de mii de dolari...

DE ALTFEL, cursa este interesantă pentru soluțiile găsite în vederea organizării ei și extrem de deficitară din punct de vedere financiar. În afară de priceperea în navigație, de pasiunea pentru căile fără pulbere ale mărilor, de temeritatea necesară pentru a înfrunta vreme îndelungată regiuni dificile ale oceanelor, pentru participarea la „regata secolului" au fost necesare și resurse bănești foarte importante. Dacă în cîteva cazuri izolate, concurenții nu au avut probleme, fiind oameni bogați și putîndu-și permite extravaganța de a construi un yaht costisitor, maeștrii velelor de cursă lungă au fost obligați să recurgă la alte soluții. În Anglia, marina militară a acordat un sprijin larg principalilor concurenți. În Franța, de construcția lui „Pen Duick VI", pe care-l conduce experimentatul Eric Tabarly, s-a ocupat arsenalul militar din Brest. Alți concurenți au primit sprijinul unor companii, doritoare de publicitate. De altfel, chiar și titulatura oficială a întrecerii — „Whitbred round the world race" — comportă numele unei fabrici de... bere. Pe de altă parte, dificila competiție este și un fel de banc de probă pentru diferite inovații făcute în materie de navigație cu pînze.

PENTRU CA, în măsura posibilului, să se asigure o securitate cît mai mare membrilor echipajelor — între care se numără și cîteva femei — au existat obligații precise privind dotarea cu alimente, apă (o mie de litri — numai pentru băut și... spălat pe dinți !), medicamente (între care morfină, pentru cazul în care cineva s-ar răni, pînă la sosirea în primul port apropiat), un aparat de distilat apa de mare, un aparat de radio-emisie cu care să se comunice poziția cel puțin o dată pe săptămînă, extinctoare, cîte două bărci de salvare, pături neinflamabile etc.

MAREA EPOPEE MARITIMĂ care a început săptămîna trecută nu a fost deschisă decît navelor care, conform regulamentului internațional, fac parte din clasa întîi, măsurînd între 12 și 25 metri lungime și avînd la bord cel puțin cinci persoane.

UNUL DIN CONCURENȚI nu s-a aflat la start, atunci cînd lovitura de tun a dat semnalul plecării din Portsmouth. Suedezul David Sundbaum, care conduce nava veterană a întrecerii „Keewaydin", construită acum 60 de ani (!), nu a putut găsi în țara sa nici o companie care să-l asigure. Abia în preziua startului o societate britanică de asigurări a anunțat că este gata să-și asume riscurile unui contract. În aceste condiții, Sundbaum a ratat plecarea și a pierdut cîteva ore prețioase.

PENTRU A PUTEA CUNOAȘTE situația navelor în prima zi a cursei, corespondentul ziarului francez „Le Figaro" s-a suit într-unul din yahturi, de unde a luat legătura prin radio cu alte echipaje. Cum anticipaseră experții, principalii favoriți se aflau în frunte. Întîi Eric Tabarly cu „Pen Duick-VI" și după el „Great Britain-11". Urmau apoi „Burton Cutter", „Kriter" (pe care se află corespondentul), „Second Life" etc. Navele coboară

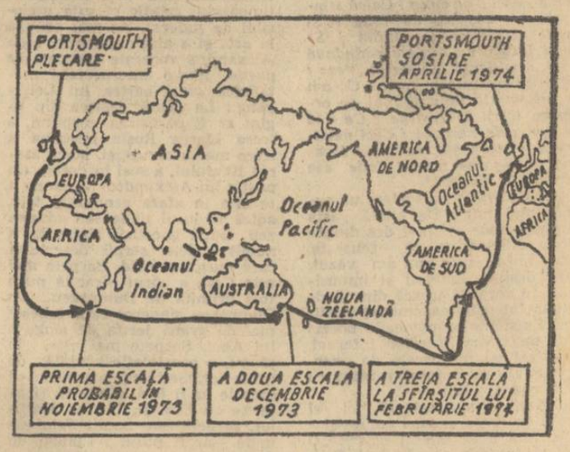

în sud, în așteptarea întîlnirii cu alizeul de nord-est, în apropierea Insulelor Canare, care le va îngădui să accelereze înaintarea, „să apese pe accelerație", cum se exprima un ziarist elvețian. După aceea se va vedea ce tactică s-a decis să adopte fiecare velier. Care va prefera drumul cel mai scurt, de-alungul coastelor africane, care nu este însă și calea cea mai rapidă, existînd vînturi mai slabe și contradictorii ? Și care se va decide pentru un ocol, pînă aproximativ în dreptul coastelor Braziliei, pentru a profita de vînturile puternice din regiune ?

...AȘADAR, marea aventură a celei mai lungi curse în largul mării a început. Cei ce-i urmăresc pe temerarii sportivi ai apelor nemărginite nu pot decît să le adreseze obișnuita urare de „Succes și drum bun" !

U. VALUREANU

P.S. După prima săptămînă, clasamentul — calculat cu ajutorul ordinatoarelor — îl indică în frunte pe Tabarly, urmat în mod surprinzător de „Sayula" (Mexic), „33 Export" (Franța), „Guya" (Italia) și „Great Britain II". Doi concurenți nu au indicat pozițiile lor.

Cît mănîncă și cît bea un om

Mai de mult, doi medici francezi au avut ideea să calculeze cantitatea de alimente și de băuturi consumate de un om pînă la 70 de ani. Rezultatul global : 74 de tone alimente solide și băuturi (cam aproape o toană jumătate pe an). Repartizarea după felul alimentelor ar fi următoarea : pe zi 180 gr. carne, pe an 65 kg, în 70 de ani 4 550 kg. Este echivalent a 3 boi mari de cîte 700 kg, 3 porci de cîte 150 kg, 5 viței a 100 kg, 15 oi a 70 kg. Mai consumă apoi carne de pasăre pește, raci, scoici, melci, în total 750 kg. Cartofi — 9 tone pîine 14 tone, zarzavat 5,5 tone. Brînza a fost trecută cu vederea de cei doi medici francezi ; lucru foarte curios, dat fiind că în Franța orice prînz trebuie să se termine cu brînză.

Pe lîngă aceste alimente solide, în alimentația omului intră și lichide. Dacă omul ar bea numai cîte 1/2 litru de vin sau bere pe zi în 70 de ani, el ar absorbi 126 de hectolitri, adică 12 600 litri. Dacă ar bea numai un păhărel de lichior pe săptămînă (despre țuică sau rachiu de drojdie nu vorbesc medicii francezi), încă în 70 de ani ar ajunge să consume o balercă de 150 de litri. În viața lui ar mai bea 150 kg cafea făcută cu 12 000 litri de apă și 1 000 kg de zahăr.

Dacă se mai pune la socoteală și apa, cam cîte 1,2 kg pe zi, în 70 de ani, omul ar ajunge să bea 12,5 tone.

Așadar, în toată viața omul consumă 34 tone de alimente solide și aproape 40 tone de băuturi. Ne apucă groaza cînd ne gîndim că prin stomacul nostru trec în 70 de ani o turmă de boi, viței, porci, oi sau miei, plus găini, rațe, gîște, pești, raci ș.a.

Întîmplări adevărate

Mania pompierului

• Un tînăr din Belgia avea mania să dea foc și apoi să stingă incendiul provocat de el însuși • Cum a fost descoperit după ce provocase numeroase incendii.

Recent, s-a judecat la Colonia un proces straniu. Inculpatul este un tînăr de 19 ani, René Louis, pompier voluntar. Avea la activul său mai mult de o sută de participări la stingerea de incendii. Ideea de a se face pompier voluntar îi venise cu doi ani în urmă, după ce participase la uzina unde lucra, la o demonstrație de combatere a flăcărilor, executată de către un fabricant de aparate extinctoare. Intîmplarea se sfîrșise rău și întreaga uzină luase foc...

*

Să revenim la inculpat și la ultima sa vacanță petrecută la țară. După ce dădea foc, fugea spre cazarma pompierilor și revenea împreună cu ei să participe la stingerea incendiului. Își risca chiar viața. Tînărul „acționa" după ce băuse cîteva halbe. Nu fuma, însă avea grijă să aibă totdeauna la el chibrituri, mai înainte de a „întreprinde"... „expedițiile" nocturne. Este o minune că nimeni n-a pierit în incendiile... voluntare.

În cursul primului incendiu iscat în noaptea de 26 decembrie 1972, pompierii din Eupeen au trebuit să evacueze o sărmană nonagenară. Tînărul incendiator a „recidivat" la 2 februarie 1973, tot noaptea și tot la fermă. S-a cățărat pe o scară, și, a ajuns pînă în vîrful stogului, aruncînd de sus chibrituri aprinse în fînul uscat. Apoi a fugit cam la vreo sută de metri. S-a oprit să privească începutul incendiului. După aceea s-a grăbit să dea alarma. În seara de 3 februarie, a dat foc la o altă fermă. La 7 februarie, a încercat să pună foc la un hambar.

Odată vacanța terminată, tînărul s-a întors la Durren, aducînd cu el și mania... incendiară.

În seara de 10 februarie, după ce peregrinase prin cafenelele orașului, s-a întors fără un ban la căminul unde locuia. S-a hotărît să facă rost de ceva bani, furînd de la cantină o sticlă în care colegii lui adunau mărunțiș în vederea unei serbări. A spart un ochi de geam, a intrat în baracă și a mai subtilizat și alte cîteva sute de franci. Apoi, găsind o cutie de chibrituri pe teighea, a dat foc unor prosoape. După o jumătate de oră, baraca nu mai era decît o torță. Pompierii nu au reușit să salveze decît clădirile învecinate.

Și de astădată, tînărul a atras atenția tuturor, luptînd cu un extraordinar curaj împotriva flăcărilor, ajutîndu-i pe pompieri. Acest incendiu i-a fost fatal. În timp ce se afla la cantină, s-a făcut controlul „nocturn" în camere. Neputînd justifica absența, tînărul a sfîrșit prin a mărturisi și furtul și... incendiul.

Un medic psihiatru a examinat pe inculpat. Concluziile sale s-au confirmat : tînărul pyroman suferă de o **anomalie instinctivă**. Un caz extrem de rar. Totuși procurorul a considerat faptele extrem de grave. Pedeapsa prevăzută este între 15 ani închisoare și privare de libertate pe viață.

(S-a întîmplat în Belgia)

Străvechea artă gruzină de prelucrare a metalelor cu dalta și ciocanul are în zilele noastre meșteri nu mai puțin iscusiți. Ei continuă tradiția predecesorilor lor dintre care unii au creat în mileniul al patrulea î.e.n. Iraklie Ociauri, absolvent al Academiei de artă din Gruzia, de profesiune sculptor, se ocupă în ultimii ani de această artă străveche fiind considerat pe drept cuvînd un demn urmaș al neîntrecuților meșteri de altădată. În imagine una din lucrările recente ale lui Iraklie Ociauri pe care el a intitulat-o „portret".

Compozitorii moderni nu se mai mulțumesc cu instrumentele tradiționale, considerate... depășite și incapabile de a reda sunetele „dramatice".

„Inovatorii" au creat în acest scop, noi instrumente, alcătuite din tuburi de oțel și... cutii de conserve. Unul dintre compozitorii germani, Gunther Beker, și-a instalat în studioul său un asemenea... complex muzical.

■ **LA FINELE lunii mai a murit la un spital din Roma, Giulio de Leonardis în vîrstă de 93 ani. El a fost primul cetățean italian care a primit în 1902 un carnet oficial de conducere auto.**

„MICUL CARNERA"

• În vîrstă de 7 ani, el ridică o halteră de 75 kilograme • Datorită forței sale fizice, a devenit celebru în Italia și în alte țări.

O simplă emisiune sportivă la televiziunea italiană l-a făcut celebru în scurt timp pe micuțul Marco Magistrati (7 ani). În fața camerelor, de T.V. el a uimit pur și simplu pe toți cu... forța sa fizică neobișnuită. Demonstrațiile sale au culminat cu ridicarea unei haltere de 75 de kilograme !

În zilele următoare televiziunea italiană a primit mii de scrisori de la telespectatori din Italia și chiar din alte țări care au preluat respectiva emisiune. Cu toții doreau să afle alte amănunte privind pe micuțul Hercules. Și televiziunea italiană a pregătit o altă emisiune cu prilejul căreia telespectatorii au putut afla date în plus.

Marco Magistrati este fiul unui fost boxer. Mama lui a practicat și ea în tinerețe atletismul. Începînd chiar de la vîrsta de doi ani Marco a dovedit însușiri neobișnuite care demonstrau cît este de puternic. Cunoscîndu-i aptitudinile fizice, tatăl său l-a îndrumat spre sport și încet, încet, sub directa supraveghere a unui specialist (prof. Giorgio Soprani) calitățile sale fizice au început să se contureze. Înainte de-a îndrepta spre sport, tatăl lui Marco a cerut avizul unor medici. Aceștia au declarat în unanimitate că în evoluția lui Marco nu există elemente contra indicate, că sănătatea lui este perfectă, iar procesul evolutiv foarte normal. De altfel Marco este unul dintre cei mai buni elevi din clasa lui.

Deocamdată, tatăl și profesorul care-l îndrumă nu s-au decis pentru ce disciplină să opteze. Discobol, halterofil sau alt sport, oricum Marco Magistrati promite să devină un mare sportiv, poate chiar un viitor campion al Jocurilor Olimpice.

„Micul Carnera", cum e poreclit, are 1,35 m înălțime și o greutate de 52 kg.

Marco Magistrati în sala de sport din orașul Piacenza, unde își desăvîrșește pregătirea fizică

ANOTIMPUL MUSONULUI CALD (7)

ARTIZANII

de Al. CORNESCU

Cu cîntecul vietnamez aveam să mă întîlnesc adeseori, astfel că am putut să-mi explic o deprindere după mine foarte interesantă, care dovedește un bogat filon de cultură, aflat în permanentă înnoire. Există un fond de melodii folclorice, care, ca și la alte popoare, este practic nelimitat. Dar, pe aceste melodii, se scriu în permanență versuri noi adaptate fie unor zone teritoriale, fie unor situații anume, fie unor unități economice. Dacă-i întrebi cine este autorul, ți se va răspunde cu greu, pentru că nu e vorba de un autor ci de mai mulți, care contribuie la adaptarea cîntecului potrivit cerințelor locale sau de moment.

La cooperativa artizanală din Thanh Quang, o tînără muncitoare, Nguyen Thi Kun Rien, a executat, în timp ce eram acolo, un astfel de cîntec, intitulat „Fetele din Thanh Quang". Versurile scrise printr-o asemenea colaborare se refereau la mai multe preocupări, probabil potrivit personalității fiecărui autor. Astfel, erau versuri de dragoste și altele de muncă, unele se refereau la război și altele se adresau cumpărătorilor din străinătate ai produselor realizate cu savantă artă de muncitorii cooperativei — toate însă cuprinse în una și aceeași melodie, lungă dacă o comparăm cu cîntecele noastre populare, dar de o mare varietate de ritmuri.

La Thanh Quang se lucrează tot felul de rogojini din fibre rezistente de iută și papură, vopsite în culori vegetale discrete dar de o mare frumusețe. În drumurile prin țară le-am întîlnit cu tot felul de întrebuințări. Le-am văzut folosite drept așternut de pat, fețe de mese, se pun în ferestre drept pavăză împotriva soarelui, sînt folosite în loc de covoare și nu puțini le atîrnă la loc de cinste ca niște podoabe ce sînt. Faima lor a trecut însă granițele țării, asemenea rogojini fiind exportate în multe țări europene, cele de aici, după cum îmi spunea președintele cooperativei, Pham Thamf, avînd căutare mai ales în Anglia și Franța.

Cooperativa cuprinde 370 de membri, în majoritate femei. Bărbații lucrează mai ales la combinarea culorilor și la vopsitul fibrelor, muncă cu deosebire grea fiindcă ea înseamnă apropierea de cazanele mari cu lichid fierbinte și colorat, prin care sînt plimbate fibrele cu ajutorul unor clești de bambus acționați manual. Alte cazane fierb plantele dătătoare de culori și la ele lucrează oameni care au moștenit această deprindere din tată în fiu, virtuoși ai nuanțelor celor mai neașteptate. Un tip special de războaie manuale, așezate aproape de sol, par a forma un tablou multicolor în care zboară într-o direcție sau alta fibrele colorate, aruncate cu precizie de mîinile îndeminatice ale țesătoarelor, spre a-și lua apoi, cuminte, locul în rogojina ce va porni, poate, pe drumul străinătății. Aceasta nu înainte de a îndeplini ritualul uscării la soarele fierbinte al acestui pămînt, astfel încît totul să fie perfect : un obiect în care nu intră nimic artificial, nimic sintetic — atîta doar : natura și geniul omului.

130 000 de metri pătrați de asemenea țesături ies din mîna muncitorilor de aici ; unele, cum am mai spus, iau drumul străinătății ca niște lucruri de preț. Dar, pentru vietnamezi, asemenea rogojini constituie și o necesitate imediată : țin locul atîtor altor obiecte de strictă utilitate, devenind, la nevoie, și fereastră, și perete, și culcuș. Ele pot fi întîlnite în pagode, așternute în fața altarelor, unde bonzii se reculeg în fața lui Budha, aprinzînd înmiresmatul lemn de santal și îndeplinind un ceremonial străniu însoțit de sunete guturale și dangăt de clopot.

Viața la țară are mersul ei, în aparență netulburat. În ritmul activităților agricole, pare că nu intervin fapte noi care să întrerupă ciclul creației care dăinuie de milenii. Și totuși, nu este așa. Pretutindeni ți se vorbește de procentul mare de oameni care au trebuit să plece pe front și de faptul că munca acestora este făcută, în mod suplimentar, de alții. Pînă și bonzii, care trăiau altădată din ofrandele credincioșilor, muncesc acum spre a-și agonisi orezul necesar traiului.

Apoi sînt digurile... Bombardate, digurile au fost în linii mari refăcute, dar pînă la consolidarea lor vor trece ani. Așa că țăranii sînt, mai ales în perioada musonului cald, într-o stare de continuă alertă. Pe diguri, se veghează zi și noapte și, la cea mai mică fisură, este sunată alarma. Atunci, mii de oameni sar să apere digul cu unelte rudimentare și adesea doar cu palmele goale făcute căuș. Colonialiștii secolului trecut, în războiul care avea să se termine cu ocuparea țării, spuneau că decît să ucizi zece vietnamezi, mai bine ucizi un bivol și decît să ucizi o mie de vietnamezi, mai bine distrugi un dig. Într-adevăr, ce pot face țăranii vietnamezi fără bivoli și fără dig ? Nimic. Ar fi o moarte lentă, chinuitoare, a unor oameni hămesiți de foame. Istoria — își are și ea ciclurile ei : ceea ce știau agresorii colonialiști de acum un veac, nu le-a fost străin nici celor din ultimii ani. De aceea, sute și sute de kilometri de diguri au fost aruncate în aer, fapt care ridică acum multe semne de întrebare pentru hrana zilei de mîine. Musonii aduc cu ei ploaie multă, umflă rîurile și canalele. Și, în curînd, pe aceste meleaguri, va sufla poate cu furie distrugătoare taifunul.

Barbații și femeile care intră pînă mai sus de genunchi în mocirla cîmpurilor de orez arînd pentru recolta a doua din luna a zecea, știu totul despre primejdia posibilă, știu din străbuni despre tot ce pot aduce musonii și taifunii, despre valoarea digurilor ; ei au învățat prețul de trudă ce trebuie plătit bombardamentelor și muncesc veghind neîntrerupt. Cu răbdare încăpățînată, imposibil de învins.

Fibrele sînt alese una cîte una, numai de cea mai bună calitate, înainte de a lua drumul lung care le va transforma în frumoasele rogojini cu atîta căutare peste granițele țării.

SPIRALE

„Imnele bucuriei" (V)

de Eugen BARBU

Iată memorabilul poem „Trisagion" pe care-l citām în întregime pentru extraordinara lui puritate : *„Cunosc un înger nevăzut / Ce stă acolo în lumină / Și cîntă singur bucuros / Un imn ce nu se mai termină / Cîntă atît de tare că n-auzim nimic / Doar înghețăm pe drum de bucurie / Cad scorburi mari de aur peste noi / Și bolovani greoi de nebunie / Cînt un înger și-i de-ajuns / Pentru întreaga stinsă omenire / Din șase aripi zguduind / Planeta asta șubredă-n vestire / Trisagion Trisagion Trisagion / Podeaua cerurilor crapă / Și năvălesc corăbii din Ether / Pe-ntunecimea vămilor de apă / Cîntă un înger singur nevăzut / Fără de trup e, nu mai străvezime / Popoare mari de lacrimi în el s-au ghemuit / Venind puhoi din pustiime / Nu spune răspicat nimic / Doar cîntă miriade dintr-o dată / În jurul unui tron de foc / Pe care arde Mirele în Tată / Valuri oceane se reped / Să-nghită îngerul lumină / Dar nimbul unui prunc în zori / Aleargă după fluturi pe colină / Și-un mînz abia născut pe cîmp / Calcă stîngaci pe clopote de rouă / Și puii vulturilor în fîntîni / Se văd întinși cu brațele amîndouă / O, dimineață, liniște în veac / E atîta bucurie-n mine / Că am orbit nainte de a fi / Și cu orbirea intru în lumine / Ce văd e demn de nevăzut / Căci nevăzutu-n mine guvernează / Icoana unui șarpe mort / Cade din soare la amiază"*.

Nici Novalis nu scotea un sunet mai pur ! De altfel asta trebuie spus cel mai des despre Ioan Alexandru, că reușește, deși pe alocuri, cum am văzut, are destule lungimi și imperfecțiuni în vers, să treacă dincolo de tipar intensitatea emoției poetice. Există de asemenea în poezia lui un ritm interior infernal, realizat cu mijloacele de percuție ale cuvîntului repetat cu un mare efect.

Foarte ciudat este că, ici și colo, se ivesc versuri eminesciene. Iată ceva din „Logos" : *„O dă-mi putere să rămîn / De-a pururi în această zare / Pe unde negre trec pierind / Zădărnicii pustiitoare / Nu-i veac, nu-i ochi să poată ști / Cît de adînc-și de departe / Un fluture de foc m-a dus / În cuibul meu de după moarte"* sau acest ultim catren din „Iubire" : *„Pieri-voi înecat în crini / În urne mari de sărbătoare / Un roi de fluturi pălizi vor purta / Sicriul meu de lacrimi lîngă mare"*.

Un alt poem extraordinar merită să fie cunoscut de cititorul neavertizat. El se numește „Cîntare" : *„Din milă sunt ceea ce sunt / Iată cum cele noi cer nouă limbă / Intrăm în zorii altui grai / Pămînt și cer și noapte se preschimbă / Vom povesti și n-ai să mai pricepi / Vei crede că-i din pricina pustiei / Dar șarpele îți va destăinui / Că a băut din cupa nebuniei / Și nu mai este vreme deașteptat / Și de vestit incet pe ocolite / Iată se fac ca niște coarne-n cap / Razele luminilor slăvite / Ceea ce știm și am văzut / Sunt strîns de gît de nu voi spune / Și mărturia mea va fi / Că cel ce este veșnic va rămîne / Iată cum toate se-nnoiesc / Grai și pămînți și neam și țară / O holdă moartă pusă-ntr-un sicriu / Din piramidă-ncepe să răsară / Viile smulg din rădăcini pustii / Vinul miniei pe coline / Într-un potir de piatră-n care dorm / Șerpii zărobiți pe crucile streine / Arma șuierînd subt bolți / Își macină profeții prin pustie / Mușcați din spate de coluni / Din față supți de nebunie / Grai nou și nouă altă limbă / Nu omenesc, duhovnicească / În vasele acestea de pămînt / Să înceapă focul să cunoască"*.

Ca să ne explicăm în totalitate mesajul acestor superbe versuri trebuie să-l citām chiar pe autorul lor care în teza sa de doctorat „Patria la Pindar și Eminescu" mărturisește la un moment dat : *„Problema este de a sparge coaja evocativă* (a poemului, n.r.) *și de a intra în înăuntru, în stratul inițiatic, în cămările unde-i păstrată sămînța vitală ce-a încoltit ogoarele acestei lumi"*.

Așadar *Nunta, Șarpele,* iată numai cîteva indicii care ne trimit la gnostici : *unio mystica, hieros gamos, nunțile sfinte,* prezidînd la nașterea lumii : Tradus pe scurt : *gnosis,* a cunoaște ieșit din rădăcina comună a lui *gignere,* a da naștere. O speculație orfică emite pentru prima oară tema : *Hen to pan,* adică *Unul este Tot* și *Tot este unul,* simbolizată mai tîrziu de imaginea șarpelui care-și mușcă coada. Pe tema asta Heraclit a construit o întreagă metafizică.

Să fie o aluzie la toate acestea ? Să fim trimiși la Oceanos (vezi și Eminescu) care înlănțuie Universul în felul unui șarpe ? Animalul mantic, profetic și pneumatic simboliza creșterea lui Unu în Tot și reîntoarcerea Totului în Unul. Sub acest simbol se putea citi uniunea omului cu Dumnezeu. Acesta pentru a pătrunde în om lua forma unui șarpe, în anumite rituale inițiatice, novicele era silit să primească în sînul său un șarpe, care era de fapt pneuma generatoare de entuziasm. Phitia era reprezentată stînd pe un trepied cu un șarpe pe genunchi. În *Vita Plotini* se spune (ceea ce poate fi găsit și în literatura noastră populară) că sufletul după moarte părăsește corpul sub forma unui șarpe. Leviatanul este spiritul rău al lumii în *Vechiul Testament,* bastonul lui Moise se preface în șarpe, tot el găsește în deșert un șarpe de aramă, ordinul naaseenilor are la origine un cuvînt ebreu : *naas* care înseamnă *șarpe*.

Nu știu dacă această descifrare stufoasă o să-i folosească cititorului pentru a-l înțelege pe Alexandru, dar fără deslegarea limbajului criptic el este imposibil de judecat. Aș mai adăuga la asta și o altă explicație. Ioan Alexandru vorbește mereu de *pustie,* într-o interpretare metafizică (vezi cartea lui Leisegang : *La gnose*) ieșirea din Egipt ar fi părăsirea corpului, a trece Marea Roșie însemna a trece marea corupției, adică marea timpului, a sosi în deșert (în pustia lui Alexandru) însemna a te afla în afara generației tale, adică în locul unde se adunau zeii. După gnostici, Moise ar fi numit stelele șerpii deșertului care mușcă și ucid. Șarpele mai este Cain a cărui ofrandă nu a fost primită de Dumnezeu, un Dumnezeu singeros care iubește mai de grabă jertfa de singe a lui Abel. Șarpele mai este, în sfîrșit, o constelație vizibilă de peste tot. Sethienii afirmau că șarpele ar fi fost adulterin și anume cu Eva. În *Cartea Morților,* șarpele este numit *Sata* (de unde s-ar fi putut ivi ideia de Satan). Cînd Alexandru scrie : *„În jurul unui tron de foc / Pe care arde Mirele în Tată"* el face aluzie la Marcion și Sfîntul Paul, și așa mai departe.

Dar din moment ce am trădat semnele secrete ale poetului îmi pot permite să mai citez „Fecioriile" unde se ilustrează și mai bine cele de mai sus : *„Rămas-am Mire și virgin / De-aceea pling fără-nceatare / N-am privegheat decît lîngă un crin / Și-am rămas greu de-nmormîntare / Mire-n sicriu fui așezat / Făclii lumini mă-nveșmîntară / Și îngeri mii plîngînd pustii / Veșnic mă duc în liniștea de seară / Drumul e totul pururi neajuns / Să fii cu toții, mulți împreună / Și ei să fie cu un tînăr mort / Pe-o zare limpede și bună / Miroase-a mir și a curat / Trupul lovit de Mire fără moarte / E ca și cum ai viețuit în cer / Și să străvezi mireasa de departe"*.

Lăsînd deoparte tentele eminesciene evidente și aici, trebuie spus că regăsim în acest poem temele predilecte ale lui Alexandru : moartea ca comuniune, moartea care e inceputul vieții, ca vis al umbrei, moartea ca inițiere, moartea ca Nuntă spirituală (unirea cerului cu pămîntul) și așa mai departe.

CULORI

PILIUȚĂ

de Aurel-Dragoș MUNTEANU

La galeriile Apollo, în aceste zile, pereții s-au încărcat cu visurile lui Piliuță, fantome albe, străvezii, țesute din firul de argint al unui mare talent. Pictorul obișnuiește să semneze, începînd cu o ofrandă pentru Bacchus, un pahar înalt, cu picior, ceea ce poate sugera chiotul dionisiac. Imaginea pe care i-o cunosc, legenda, ca să zic așa, face din el un fel de Fănuș Neagu al artelor plastice, ființă grozavă, amator de libații, transformate în symposion, unde bărbații se dezvăluie și se înfrățesc. Îți trebuie o vocație generoasă pentru un asemenea tip de viață, ca un galop ce nu mai contenește, iar imaginile se adună vertiginos, dilatîndu-ți ochiul, pînă la nebunie. Romanele și nuvelele lui Fănuș Neagu sînt tocmai expresia dezlănțuită a unei vieți frenetice, iar Che Andrei, minunatul său personaj, vede lumea prin gîtul unei damigene. Cu totul altfel stau lucrurile în cazul lui Piliuță ! Pe pînzele lui se simte școala bună a lui Ciucurencu, știința riguroasă a compoziției și rafinamentul culorilor. El n-are nimic din barochismul existenței ce i se atribuie, justificat sau nu, nici o explozie de temperament.

Cred că efectul deosebit al lucrărilor lui Piliuță vine mai ales din tensiunea celor doi poli ai artei sale. De o parte se află sensibilitatea blîndă și aspirația către puritați. De cealaltă găsim virtuozitatea tehnică și arta controlată savant a elevului lui Ciucurencu. Artistul evită aglomerarea elementelor pe pînză, dispunîndu-le parcimonios, dar cu efect indiscutabil. Un sfeșnic pe o masă, lîngă flori, sugerează o teribilă singurătate, după cum portretul bătrînului muzicant, rătăcit parcă, privind lumea speriat, se transformă într-o elegie, compusă amplu, în triplu focar : ochii spălăciți, care nu mai înțeleg, cutia neagră a viorii, ca un sicriu, și bastonul răzimat stingher, întors, ca o ființă neîndeminatică. Este, de altfel, una din puținele imagini mai viguroase din expoziție, gîndită în tonuri mai accentuat contrastante. Rozul șîngeriu al bujorilor din alte pînze nu reprezintă decît o variantă a palorii, o ipostază violentă într-o mare aburoasă, ca o hemoragie într-un caz de leucemie picturală. Toate culorile lui Piliuță tind să se dizolve într-o pastă lăptoasă, luată mai de mult de pe paleta aceluiași Ciucurencu și prelucrată într-un sens personal, degradată chiar, cu rezultate extraordinare, în nuanța aceea de tablă oxidată, care acoperă uneori casele sale, ca un aluminiu industrial. Am regăsit-o în peisajul marin din cea de a doua sală, una din cele mai frumoase lucrări văzute de mine în ultima vreme. Sînt trei planuri, orizontale, aproape egale ca mărime. Jos este nisipul, învăluind casa și gardul sărăcăcios, ocolindu-le ca o primejdie, înăbușind mica vegetație, copacii pipernicîți și răzleți. Casa rezistă tocmai datorită culorii amintite, acoperită parcă de un blindaj. Sus este cerul, și el nisipos, o altă invazie a pulberii omogene și a morții, așteptînd să se prăvălească peste lume. La mijlocul acestui univers închis se află marea, elementul vieții, stingîndu-se parcă și ea, decolorîndu-se. Azurul apei devine ireal, ca o *fata morgana* într-o sahară de cenușă, închisă de o carapace, o cupolă zgrunțuroasă, născută prin retopirea boabelor de nisip în masa omogenă a pietrei. Amintirea omului a pierit de mult, pare a spune ochiul pe jumătate închis al mării care seacă, iar casa a fost zăvorîtă. Îmi amintesc *Duhovniceasca,* poezia lui Arghezi : *„Toți au murit de tot. / Și Grivei s-a învîrtit în bot / Și a căzut. / S-au stîrnit cucuruzii, / S-au uscat busuiocul și duzii, / Au zburat din streașina lunii, / Și s-au pierdut rîndunelele, lăstunii. / Plopii-s cărămizii, / S-au povîrnit păreții. A putrezit ograda..."*

Motivul anxios al dispariției este copleșit însă de imaginea germinației, prezentă în lucrările lui Piliuță de la prima lui expoziție. Avem și de astă dată viziunea răsadurilor, a ghivecelor cu pămîntul reavăn, devenită obsesie. Dacă ar fi să aleg o lucrare „tip", care să-l reprezinte cel mai bine pe Piliuță, aș căuta ceva din tulpinele, din lujerii încerți, aducînd mai mult a legumă decît a floare. Culorile sînt aici mai proaspete, mai senzuale, în concordanță perfectă cu subiectul. La fel se întîmplă și în legătură cu capra mare, înotînd în lumea ei de plante, lucrarea de inspirație frustă, situată, prin contrast, lîngă un nud palladyan, de dimensiuni reduse. Pereții alătură natura gilgiitoare, vegetația irezistibilă și haosul animalic, mai pure în dimineața lor perpetuă, cu pielea mată a ființei artificiale. M-au impresionat apoi multele flori galbene, o invazie de soare, pline de o mare căldură. Van Gogh în perioada lui arlesiană a cultivat aceeași culoare, pînă la paroxism. La Piliuță, dimpotrivă, sugerează calmul și splendoarea universului, ca și la asiatici, unde galbenul este un simbol al înțelepciunii Pentru indieni, galbenul este culoarea Yoghinilor, care obișnuiau să-și înfășoare trupul în bandaje de nuanță ocru, meditînd la unitatea lumii și la splendoarea și unitatea creatului și a increatului.

Desenele numeroase vorbesc de un virtuos al artei tușului și peniței. Aici Piliuță este mai brutal, cultivînd linia necruțătoare a unor forme bolnave, subliniind cu răceală degradarea și nebunia. Sînt figuri de balamuc, surprinse mai ales în localuri, cu gesturi mecanice, agravate de băutură. Atmosfera graficii lui Piliuță este acum de acvariu.

ECOURI

S-a întors din Cuba colectivul artistic român care a întreprins un turneu de o lună în această țară : Marina Voica, Jean Păunescu, Eva Kiss, Adrian Romcescu și orchestra Cornel Popescu. Marina Voica, care a realizat un show de 30 de minute la televiziunea cubaneză, are în plan un nou recital la T.V. precum și turnee în Bulgaria și U.R.S.S.

CASA DE DISCURI „Amiga" (R.D.G.) a solicitat Electrecord-ului înregistrări cu formația Phoenix — pentru a edita un disc L.P.

DUPĂ UN PRIM (excelent) număr, casa de discuri Electrecord pregătește o nouă apariție a pliantului informativ (neperiodic) **„Discul"** — care se distribuie gratuit în magazinele de discuri și librării. Pliantul conține articole referitoare la aparițiile Electrecord, informații asupra proiectelor discografice, detalii tehnice, extrase din catalog, sfaturi pentru discofili.

MICA ENCICLOPEDIE

UN PRECURSOR AL SPIRITULUI MODERN

de L. SĂRĂȚEANU

„Creatorul eseului înainte de „Eseurile" lui Montaigne" ; „enciclopedist și iluminist înainte de cei ce trebuiau să imortalizeze enciclopedismul și iluminismul" ; „primul mare ziarist al lumii" ; „cel dintîi spirit care a intuit necesitatea popularizării largi a culturii și utilitatea mijloacelor tehnice pentru răspîndirea cunoștințelor". *Aceste aprecieri exprimă înalta considerație pe care oamenii de cultură au acordat-o întotdeauna lui Erasmus.*

Ca loc de naștere era olandez. Văzuse lumina zilei la Rotterdam, în 1466 și se numea Gerhard. Rămas de mic orfan, avea să fie dat să învețe carte la colegiile religioase din Deventer, unde, de la inceput, a intrat în conflict cu magiștrii care îi reproșau „prea marea eleganță a stilului". Peter Winckel, profesor la Colegiul Gouda, avea să-i spună : „Dacă dorești să scrii din nou cu atîta eleganță, te poftesc să adaugi și un comentar". *Comentarii a adăugat, numeroase, de-a lungul vieții sale. Și nici unul elogios la adresa clericilor scolastici, exponenți — în ochii lui — ai tuturor obscurantismelor și servituților spirituale, exponenți ai „barbarilor și barbariei". Compilator (în înțelesul bun al cuvîntului), moralist, polemist, filolog, pedagog și poet, Erasmus a fost un autor prodigios. Pînă în ultima clipă a vieții (a închis ochii la 1536) n-a încetat să țină condeiul în mînă. De altfel, toți marii pictori și graficieni care i-au plăsmuit portretul (Metsys, Hans Holbein cel Tînăr, Albrecht Dürer) l-au înfățișat întotdeauna la masa de lucru. Enumerarea lucrărilor lui ocupă zeci și zeci de volume. Cînd Beatus Rhenanus din Basel i-a editat* „Opera omnia", *în 1540, tipograful a trebuit să imprime nu mai puțin de nouă monumentale tomuri în formatul „in-folio". Mai tîrziu, J. Clericus a tipărit o nouă „Operă omnia" la Leyda, obținînd, tot în formatul „in-folio", zece tomuri dintre care unul dublu. Călător pasionat, Erasmus a făcut fructuoase popasuri la Paris, Basel, Londra, Veneția... Și dacă în vremea lui călătoriile erau obositoare și riscante, el n-a pregetat să le întreprindă, învățînd să prețuiască spiritul popular în hanurile la care s-a oprit de atîtea ori. De altfel, în bogata lui corespondență (care i-a făcut pe unii să-l numească un alt Voltaire, înaintea patriarhului de la Ferney), el exprimă o opinie extrem de prețioasă :* scolasticii disprețuiesc omul fără a-l cunoaște. Ori, omul trebuie reașezat în centrul naturii. *Și este semnificativ că această idee apare nu numai în corespondența cu spiritele luminate ale întregii Europe, ca Thomas Morus, sau ca transilvăneanul nostru Nicolaus Olahus, dar și în prefața acelei cărți denumită „Adagia" și în care umanistul oferă, pentru prima dată publicului larg, sub formă de adagii din marii autori greci și latini, tezaurul de înțelepciune al antichității. Tot astfel, în scinteietoarele lui „Colocvii" întîlnim același respect față de omul obișnuit și aceeași tendință polemică împotriva celor care îi împiedică pe scrii om simplu, căruia îi refuză, între altele, dreptul la cultură. Foarte modern este Erasmus și prin concepțiile lui cu privire la problema păcii și a războiului. Din acest punct de vedere, lucrarea* „Querela Pacis", *în care dezvoltă aforismul latin introdus și în „Adagia".* „Dulce bellum inexpertis" *(Războiul este plăcut doar celor care nu-l cunosc), își păstrează toată puternica ei forță de convingere ca și actualitatea. Iată un singur citat :* „Binefacerile păcii folosesc tuturor. Războiul este doar în folosul citorva și încă al celor care nu merită acest folos".

Desigur însă că lucrarea cu care Erasmus străbate timpurile este celebra lui „Laus stultitiae", „Elogiul nebuniei". *Înțelegînd că satira și ironia constituie* „cele mai bune arme împotriva dogmatismului", *Erasmus atacă mortal clericalismul scolastic și inchistat cu aceste arme pe care a știut să le utilizeze ca puțini alții.*

De-a lungul vremurilor, nu odată opera lui Erasmus a fost lovită de interdicția celor ce se simteau lezați de săgețile ei. Dar această operă a străbătut întotdeauna intemperiile cu seninătatea și zîmbetul ironic cu care în viață fiind, autorul ei a știut să-și lovească adversarii care erau întotdeauna și adversarii luminii, ai științei adevărate, ai promovării drepturilor celor mulți.

Un autor, o carte

DESPRE OAMENII UZINELOR ȘI, DACĂ SE POATE, DESPRE TOȚI OAMENII...

de Boris BUZILĂ

Virgil Duda, prozator aflat acum în pragul vîrstei de mijloc (n. 1939) ne-a dat, în urmă cu cîțiva ani, un apreciat roman de observație socială, scris cu un condei penetrant-analitic : „Catedrala". Vocabula titulară era „sinonimul metaforizat" al **uzinei**, realitate chemată să reprezinte în epoca noastră nu numai o entitate productivă, ci și unul dintre nucleele vitale ale existenței și pedagogiei sociale, ale creativității umane. Uzina, ca protagonist tutelar implicat, revine și în noul său roman „Deruta".

— Întorcîndu-vă la un mediu care vă este familiar, printre altele și pentru că ați făcut parte din el, mă întreb, stimate Virgil Duda, de ce v-ați oprit la un contabil : nu v-a ispitit ideea unui personaj principal cu o profesiune... productivă ?

— Alegerea poartă în sine, un subtext asumat cu deliberare. Cum trăiesc, cum acționează, cum recepteaza marile mutații sociale oamenii care nu sînt participanții cei mai importanți ai revoluției...

— Cîneva formula aceeași idee cu cuvintele : „cum trăiesc istoria... oamenii fără conștiința istoriei". Oare lui Petrișor Staicu, eroul „Derutei" îi lipsește „conștiința istoriei" ?

— Poate că, în adevăr, îi lipsește. Dar este un om cinstit, inteligent, bun profesionist. Un om care nu merită să fie luat în deridere. De ce l-am ales „tocmai" pe el ? Pentru că aveam nevoie de un individ-receptacol, un martor mai sensibil decît alții, avînd oarecari ciudățenii, dar atent, preocupat, interiorizat. Cînd au fost puși față-n față cu o realitate atît de deosebită, în comparație cu tot ce fusese mai înainte la noi, oamenii au reacționat diferit : unii au arătat de la început o receptivitate funcțională față de ea ; alții au rămas indiferenți, un timp ; unii au fost incapabili să o înțeleagă, iar alții s-au dovedit interesați să adere la ea. Un interesat stăpînit numai de gîndul propriei sale ascensiuni era Burghele din „Catedrala". Cu Petrișor Staicu e altceva, pe el, o asemenea perspectivă nu-l interesează și, treptat, treptat, chiar dacă nu se va pătrunde de „conștiința istoriei" o va căpăta pe aceea a angrenării conștiente în organismul social. Nu există individ neangrenat în acest organism afară de cazurile aberative de autosofisticare. Un om măcinat de neliniști, un om care se frămîntă, care-și pune probleme, face dovada capacității sale de gîndire și prin aceasta se implică organic, cu întreaga sa ființă în social. Desigur, mi-am propus ca deschiderea cărții să fie mai mare decît ceea ce conține ea, ca materie de viață propriu-zisă. Aș fi dezolat dacă cineva, citindu-mi romanul s-ar declara, sau nu, satisfăcut de felul cum se arată acolo „ce-au făcut și cum s-au comportat funcționarii" într-o uzină, în momentul cînd aceasta a trecut în mîinile adevăraților proprietari. Problema este, sau am dorit să fie, mult mai generală.

— Am citit azi dimineață o recenzie în care se spunea că aptitudinea ironică devine, cu această carte, nota principală a prozei dv. Din ceea ce îmi spuneți nu s-ar zice că este așa...

— Eu n-am citit recenzia ; dacă scrie așa, e... derutant. Cititorii își pot da seama, cred, că este vorba de o problemă serioasă, de o carte scrisă cu toată gravitatea... Ironia este o formă de atitudine față de personaje. Definitorie pentru atitudinea față de personajele din „Deruta" nu este ironia ci o privire plină de înțelegere, de căldură, nu m-aș sfii să spun chiar de compasiune. M-a preocupat în mod deosebit ce voi scrie, nu cum. Am vrut ca atenția cititorului să se îndrepte către problema pusă în discuție, vrednică după părerea mea de un susținut interes și care nu poate fi epuizată într-o singură carte. Ca să mă pot concentra am lăsat deoparte preocupările pentru latura stilistică, prezente în alte cărți ale mele.

— Recunoașteți prozei dv. — mă refer în special la „Catedrala" — apartenența la romanul... uzinal. (Sintagmă impropriu, deși construcții asemănătoare s-au folosit și se mai folosesc, fără reticențe, de pildă, romanul rural.)

— Cred că literatura adevărată nu se consacră unui anumit mediu, ci încearcă să folosească familiarizarea autorului cu o anumită lume pentru a scoate în evidență probleme generale.

— Ce a însemnat pentru dumneavoastră familiarizarea cu uzina, timpul pe care l-ați petrecut într-o rafinărie de pe Valea Prahovei ?

— Contactul cu o lume extraordinară. Timpul petrecut acolo, un întreg deceniu, m-a făcut să o cunosc sub toate aspectele, pentru a încerca apoi să schițez pe măsura posibilităților mele, „personaje cu bătaie lungă", pe care nu ți le poate descoperi, „documentarea" evasivistică. S-a mai scris cîte ceva despre uzină, dar ea continuă să rămînă pentru literatură un mediu puțin frecventat, cu o prodigioasă încărcătură de interes. Mi-aș dori să scriu multe cărți despre oamenii uzinelor dar și despre alte lucruri. Despre mulți oameni ; dacă se poate despre toți oamenii.

ȘCOLARII

de Constanța BUZEA

Cîți copii cu frică și cu încîntare
Trec din lumea mică într-o lume mare,
Ochii lor întreabă calzi și plutitori,
Rătăciți în graba sărbătorii lor.

Și vor ține minte starea lor, ascunsă
Mîntii dinainte — aurită frunză
Care se desprinde fără să coboare.
Dusă de cuvinte către lumea mare.

Vara-ntreagă nucii au umbrit senini.
Frunze lungi și lucii cad pe rădăcini.
Crengile-s din ceară, trunchii sunt din os.
Cîți copii urcară, toamna i-a dat jos.

Clepsidra

SCRISORI

de Constantin VIȘAN

Mi-le-a dat secretarul general de redacție, atrăgîndu-mi atenția că au sosit imediat după plecarea mea în concediu. Am cercetat ștampila de pe plicuri. Trecuse, într-adevăr, aproape o lună de la expedierea lor. M-am apucat să le citesc imediat, fără să bănuiesc ce surpriză conțin. Amîndouă se referă la articolul „Eminesciana", publicat în crimpeiul acesta de pagină la 4 august a.c. Întrucît conținutul lor depășește caracterul unei corespondențe particulare, îmi permit să reproduc aci cîteva pasaje. Prima scrisoare este expediată din Hunedoara. Semnatarul, R. Cornel, nu-și divulgă profesia, nici strada pe care locuiește. Intenția de anonimat mărește frumusețea epistolei sale... „Articolul pe teme eminesciene m-a interesat ca pe orice cititor român, mi-a provocat emoții. Așa este, geniul poporului nostru, merită mai multă atenție, iar pledoariile lui Geo Bogza, trebuie susținute, transpuse în realitate. Într-adevăr, unii nu știm să punem o floare la statuia poetului sau nu avem deprinderea necesară și aceasta e trist. Dar mă gîndesc că obștea poate suplini acest neajuns. Gestul solemn, simbolic făcut de Geo Bogza, ar putea fi preluat de o școală din apropierea Ateneului Român, de o organizație de pionieri sau chiar de o asociație creată ad-hoc. Cît despre Ipotești, vremea noastră ne îndeamnă să îndrăznim mai mult. De ce nu lansați o chemare (direct) Consiliului Culturii ? De ce acest sat n-ar deveni un loc de pelerinaj național ? Sigur, va fi nevoie de eforturi conjugate, dar toate spre lauda acestui neam, în beneficiul său spiritual. După subsemnatul, locul copilăriei marelui poet ar putea fi organizat sub forma unui complex, unde călătorul ar găsi : Casa muzeu a poeziei românești, un grup statuar pe măsura Luceafărului, mormîntul lui Eminescu, o bibliotecă în care să existe toate edițiile românești și străine ale operei eminesciene, o discotecă etc."* *Scrisoarea conține în continuare numeroase alte propuneri menite să transforme Ipoteștiul într-un centru al spiritualității românești.* „Împlinirea acestei idei, *încheie corespondentul hunedorean,* merită toate eforturile... Să se amenajeze drumuri, parcări, locuri de odihnă pentru vizitatori. În practica școlară, a organizației U.T.C., a unor instituții culturale, vizitarea Ipoteștilor să reprezinte un „punct de onoare". Asemenea deprinderi vor înălța și înnobila sufletul românesc, dragostea și prețuirea pentru acest pămînt".

Grăbindu-se parcă să vină în sprijinul materializării acestui gînd într-adînsul, bătrînul electrician Niculaie Mihalache din Ploiești, strada Bihorului, numărul 14, face un gest de o concretețe tulburătoare. Trimite pe adresa revistei „Magazin" un mandat de o sută de lei, rugînd ca această modestă sumă să fie folosită la efectuarea lucrărilor de restaurare a Ipoteștilor. „Văzînd articolul din „Magazin" în legătură cu POETUL cel mai popular al țării noastre, care a descreștit multe frunți cu talentul lui, am rupt o sută de lei din pensia mea de 900 lei. Sper că se vor mai asocia și alții la lucrarea gîndită de scriitorul Geo Bogza pentru cinstirea memoriei nepieritoare a lui Mihai Eminescu. P.S. Deși am 65 de ani, cred c-o să mai apuc să văd Ipoteștii, casa Poetului. Cînd mi-oi pregăti un mijloc de transport al meu, voi apela la o călăuză, prin dumneavoastră".

Am încercat să transmit surpriza acestor rînduri tulburătoare celui care le-a declanșat. Dar autorul Cărții Oltului nu s-a întors încă acasă din peregrinările sale în căutarea soarelui.

ECOURI

REGIZORUL POLONEZ Lucjan Jankowski a terminat de curînd filmul **„Atît timp cît poți"** consacrat pensionarilor care, în pofida vîrstei, doresc să mai fie utili soietății și celor din jur.

„O CURTE VARȘOVIANĂ" și-a intitulat Maria Kaniewska filmul pe care îl turnează, o comedie muzicală foarte poetică, ce relatează aventurile unui grup de copii, narate de scenarista și romanciera **Hanna Januszewska.**

„VILEGIATURA" lui Marco Leto, film istoric a cărui acțiune se situează în 1929, avînd rezonanțe politice în actualitatea italiană, povestește istoria unui prizonier politic (tînăr universitar exilat pentru că a refuzat să presteze jurămînt pentru duce) confruntat cu opțiunile definitive și descoperind pe viu realitățile luptei de clasă.

MUZEUL DE LA LUPȘA

Ajuns pe coama unei coline de pe care amurgul se zărește aproape, învățătorul pensionar Pamfiliu Albu din Lupșa, în inima Apusenilor, nu se dă bătut. În strălucirea ochilor se vede harul misionarului, nu nebunia fixă a obsedatului care adună cioburi de sticlă și lînă colorată. Poate că nu i-a fost ușoară viața de colecționar acestui dascăl de țară. Dar ce țară doamne, ce țară. Apa Furilor și a Ruginosului lingînd dealul Mușcanilor — de care vom mai auzi — vă asigur — umple Arieșul cu miresme bătrîne și străluciri încă tăinuite sub cerga păsunilor îndestulate. O coastă, o casă bătrînă. O vale, o casă bătrînă mutată stîlp cu stîlp și grindă cu grindă, cu cării și greieri în casele noi, cu front înflorat, un deal și-o casă țuguiată, cu livadă pe cetina casei cît să pască cinci miei flăminzi, străjuite de Bunălașa cu cruce păzind prăpastia în care a fost ucis un viteaz, s-a omorît o nevastă de voinic omorît, ori a azvîrlit-o din prea mare dragoste bărbatul, ori alții l-au azvîrlit pe el, cine să mai știe ?

Cine să mai știe al cui a fost patul pus pe furcele ori piaptănul de scărmănat afine, ori pielea de arici care înfiră cergile și țoalele albe ca brumărițele în dimineți de toamnă. Al cui a fost cănceul din care a băut Avram Iancu la masa rotundă, fără un cui (o fi băut, n-o fi băut ?), o fi băut rachie din porumbe negre care arde mațele și rupe sufletul către văzduhuri curate, cu ortacii lui din Lupșa, Ciobu și Băbuțiu, foștii lui comandanți de oști.

„Avem aici numai obiecte din comuna Lupșa, cu cringurile și cătunele sale, cu sărăcia și mîndria, cu morții lui tineri de saturnism și silicoză, că nimeni nu i-a învățat pe-atunci pe fiii de moți să-și apere ochii și dinții, stomacul și plămînii de miazmele otrăvite și de scamele ucigătoare ale lucrului pe fața pămîntului și prin măruntaiele lui. *„A plecat moțu în țară / Cu cercuri și cu ciubără / Cu chiocuri de rășină / Să le deie pe farină / Hi, la deal și hi la vale / Că n-am ce-ți da de mîncare" /.*

Orice muzeu național se poate mîndri cu tezaurul etnografic adunat în Muzeul de la Lupșa, bucată cu bucată de Pamfiliu Albu.

„Pînă în '44 a fost muzeu personal, apoi l-am donat și sînt custodele pe viață al acestui lăcaș pe care-l închin de la moși și strămoși către nepoți și strănepoți, ai satului meu." Toată viața trecută a acestor locuri e închisă în cele cîteva odăi curate și îngrijite ca de mănăstire. *Culesul fructelor,* fiecare fruct avea chiocul lui din scoarță de brad ori de arin, alături, zburăturile cu care se doborau poamele. *Vînătoarea* cu măciuca de corn ucigătoare de urși ucigași, cursele de jderi, praști și capcane ; *Pescuitul,* de la virșa de nuiele la ostia — o furcă avînd la capăt o minuță de fier, demnă să scarpine spinarea Regelui Soare, aleșul, coșarca, sacul. Îi ducea mintea pe strămoșii noștri. Se adaptau condițiilor de atunci, nu tocmai ușoare, ale luptei cu viața, pentru a răzbi. *Albinăritul* — un fel de istorie a domesticirii albinelor sălbatice ; greu de îmblînzit în pădure, erau aduse în ogradă cu scorbură cu tot, buturuga, coșnița; erau învățate albinele să dea miere puțin acrie, puțin iute-dulce din florile cu miresme tari de munte.

Nici la băutură nu se lăsau mai prejos. Totul cioplit, sculptat și pentru ochi, nu numai pentru gîtlej, căucuri, ploști, butoiașe, berbinți din lemn de cireș or stejar care mai păstrau în fructul sublimat și gustul lemnului răcoros și tare.

Să nu te înduioșezi cînd îl vezi, de lemn, un metru și jumătate de lemn, contabilul satului, răbojul ? Cîte pătrate de pămînt, cîte vite, cît are de plătit cutare gospodărie, cît a plătit, se păstra cu sfințenie în casa șpanului domnesc.

— Dar numele din sat, rămas-au oare aceleași ?

— Rămas, dară. Albeștii — spune dascălul Pamfiliu Albu cu mîndrie. Căbuleștii, Spăneștii, Săbădeștii, toate numele vechi s-au păstrat și azi.

La ce să te uiți ? La ce să nu te uiți ? Păstorii plecau pe vîrfuri de vară, și-și croiau colibă și cuib din cetină și pămînt și visau la stele și azvîrleau ghioaga după lighioane, și uite-le aici și cuibar și cuptor și măciucă și căldare de mămăliga și țundra mițoasă toate-n odăile muzeului de la Lupșa. *Plugăritul,* uite și plugul vechi cu rotile de lemn și grapa cu colți de lemn și tirși, imbăciul, grebla, feleaza, vinturasca, doamne ce limbă plină de înțelesuri și bogată avem, și cîte sunete de dragoste, de ocară și de obidă nu s-or fi lipit de fibre și de fire ! Poate cel mai mult impresionează lanțul de lemn, unic în lume, — mai sînt și alte unicate aici — din lemn de mesteacăn călit în foc cu care se aducea busteanul mare și gros din pădure. Cum ? Nu ați ghicit ? Zaua lanțului era cît să cuprindă gîtul vinjos al unui moț, gîtul încordat și puternic, și opt gîturi încordate, vinjoase și vînoase de moț se înhămau și aduceau busteanul din munte.

Poate din cazna asta a moțului — pînă la Abrud mocan, moț pînă în Cîmpeni și țop către Scărișoara — să se fi născut acest dar al dulgheritului, casele perfect încheiate și îmbucate fără nici un cui, cum îmbucat și încheiat cu cerculețe de lemn este și celălalt dar al moțului, tulnicul de molid, darul și dorul tulnicăreselor însetate de dragoste și dorite de mingiitere care-și chemau ca fiarele peste văi și creste bărbatul și vita, dragul și bucătura.

Fereastra bătrînilor avea obloc, mai era fereastra cu burduf, cînd încă nu se tivise sticla pe valea Arieșului. Luminatul se făcea cu opaiț aprins cu cremene și iască, apoi sfeșnice de lemn înflorate din brișcă, felinare, lămpașe, hei-hei pînă la bec s-a mai scurs seu peste sfeșnicele astea. Și sufletul moțului la țiteră se-ncălzea.

Dar munții noștri aur purtau și ocupația moțului era să-l scoată și să i-l ia domnia pe nimica. Se lua cu trocul pietriș din Arieș și se punea pe *hurcă,* acoperit cu *șaitroc* din petece de lînă, între scamele căruia se alegea aur. Steampurile de lemn sunau ca niște mari cutii cu muzică, trei stau, trei dau, trei se uită și trei ascultă, nici una nu cade, într-un ritm din ce în ce mai iute, amețitor, cleampănul șteampurilor poate fi semnat de oricare compozitor modern ori transpus pe orgă de vînt or de lumină, izbit între pereții teraselor de la „circul leilor", c